

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SIVAS, KAYSERİ, NİĞDE, AKSARAY,
NEVŞEHİR YÖRESİ

OGUZ BOYLARI II

AŞİRET, OYMAK, CEMAATLER

Araştırmacı – Yazar
İsmail UÇAKCI

BİLGİ OĞUZ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

okunacak kitaplar...

SİVAS, KAYSERİ, NİĞDE, AKSARAY, NEVŞEHİR YÖRESİ

OĞUZ BOYLARI

II

AŞİRET, OYMAK, CEMAATLER

Araştırmacı Yazar
İsmail UÇAKCI

BİLGEOĞUZ®

ÖĞÜZ BOYLARI

II

İSMAİL UÇAKCI

Yayın No: 703

Genel Yayın Yönetmeni	Oğuzhan Cengiz
Genel Koordinatör	Ceyhun Çağatay Demir
Editör	Dr. Cengiz Zengin
Kapak Tasarım	Ercan Portakal
Mizanpaj	Burhan Maden
ISBN	978-605-9960-16-8
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No	12460
Matbaa Sertifika No	31253
Baskı Tarihi	Ocak 2015
Baskı Cilt	Gamze Yayıncılık Güneşli Evren Mh. Gülbahar Cd. 8.Sk. No:58/A Bağcılar Bakırköy / İSTANBUL
Satış Pazarlama	Yiğit Turunç

BİLGEOĞUZ®

Alemdar Mh. Molla Fenari Sk. No:35/B

Cağaloğlu - Fatih/İSTANBUL

Tel: +90 212 527 33 65 - 66 Faks: +90 212 527 33 64

www.bilgeoguz.com.tr

bilgi@bilgeoguz.com.tr - bilgekitap@gmail.com

[/bilgeoguzyayinlari](https://www.facebook.com/bilgeoguzyayinlari)

[/bilgeoguzkitap](https://twitter.com/bilgeoguzkitap)

Bu kitabın yayın hakkı, yazarıyla yapılan sözleşme gereği **Bilgeoğuz Yayınları**'na aittir. Kitabın hukuki sorumluluğu yazarına aittir, kitapta yer alan fikir ve önermeler yayınevine yasal bir sorumluluk doğurmaz. Kaynak gösterilmeden kitaptan alıntı yapılamaz. Yayınevinin yazılı izni olmadan radyo ve televizyona uyarlanamaz. Oyun, CD/DVD veya manyetik bant haline getirilemez, fotokopi ya da herhangi bir yöntem ile çoğaltılamaz.

SİVAS, KAYSERİ, NİĞDE, AKSARAY, NEVŞEHİR YÖRESİ

OĞUZ BOYLARI

II

AŞİRET, OYMAK, CEMAATLER

Araştırmacı Yazar
İsmail UÇAKCI

BİLGEOĞUZ®

İçindekiler

BÖLGEDE KURULMUŞ ŞEHİRLER.....	9
AÇIKLAMA VE KISALTMALAR	36
YÖRENİN İSKÂN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	41
OĞUZ BOYLARI VE TEŞKİLAT YAPILARI	50

BİRİNCİ BÖLÜM

BOZOKLAR.....	55
A. GÜN HAN SOYU	56
1. KAYI BOYU	56
2- KARA EVLİ BOYU.....	78
3- BAYAT BOYU	82
4- AKLA EVLİ BOYU	131
B- AY HAN SOYU	132
1. YAPARLI BOYU	132
2. YAZIR BOYU.....	134
3. DÖĞER BOYU	137
4. DODURGA BOYU	166
C- YILDIZHAN SOYU.....	168
1. KARGIN BOYU	168
2- KIZIK BOYU	174
3. BEĞDİLİ BOYU	177
4. AVŞAR BOYU	202
A- VARSAK AŞİRETLERİ:	253
B) KUSUN AŞİRETLERİ:.....	254
C) ULAŞ AŞİRETLERİ:	255
D) CERİT AŞİRETLERİ:	262

İKİNCİ BÖLÜM

ÜÇ OK KOLU	267
A. GÖK HAN SOYU.....	267
1- BAYINDIR BOYU	268
2- PEÇENEK BOYU	292
3- ÇAVULDUR BOYU:.....	301
4- ÇEPNİ BOYU	303
B- DAĞ HAN SOYU	332
1- EYMÜR BOYU	332
2- ALAYUNDLU BOYU.....	342
3- YÜREĞİR BOYU	347
4- SALUR BOYU:.....	355
C- DENİZ HAN SOYU	371
1- KINIK BOYU.....	371
2- YIVA BOYU	378
3- BÜĞDÜZ BOYU.....	388
4- İĞDİR BOYU	391

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER TÜRK-OĞUZ BOYLARI.....	397
1- TATAR AŞİRETLERİ:	397
2- KAFKAS AŞİRETLERİ:	403
3-AHISKA AŞİRETLERİ:.....	407
4-ALTAY AŞİRETLERİ:	408
5- ÖZBEK ADI ALMIŞ OYMAKLAR:	409
6-KIRGIZ AŞİRETLERİ:.....	410
7- KAZAK AŞİRETLERİ:	410
8- KÜRT AŞİRETLERİ:	413
A- KURMANÇİ AŞİRETLERİ.....	413
B- ZAZA AŞİRETLERİ	414
C- BABA KÜRDİ KURT BABA AŞİRETLER	416
9- ARAP-ACEM ADI ALMIŞ OYMAKLAR:	419
10- TRAKYA VE BALKAN GÖÇMENLERİ:	421
11- ÜST BOYLARI HAKKINDA ÇALIŞMALARI DEVAM EDEN TÜRKMEN AŞİRETLERİ:.....	422

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ZORUNLU İSKANLAR	453
A- İSKAN NEDENLERİ:	453
B- RAKKA'YA SÜRÜLEN AŞİRETLER:	456
I- İSKAN BÖLGELERİ.....	458
2- İÇ EĞE İLLERİNE YAPILAN İSKANLAR:	459
3- KIBRIS ADASINA YAPILAN İSKANLAR:.....	465

BEŞİNCİ BÖLÜM

YÖREDE BULUNAN AŞİRET/CEMAAT LİDERLERİ VAKIF, ZAVİYE VE ADAK YERELERİ.....	469
A- KUTSAL KABUL EDİLEN YERLERİ VE AŞİRET/CEMAAT LİDERLERİ.....	469
1. DEDE ADI VERİLEN AŞİRET-CEMAAT LİDERLERİ:.....	469
2- BABA ADI VERİLEN AŞİRET-CEMAAT LİDERLERİ:	470
3- ADAK YERLERİ VE DİĞER AŞİRET-CEMAAT LİDERLERİ.....	473
4- KADIN-KIZ ADI ALMIŞ ADAK YERLERİ:	476
5- VAKIF VE ZAVİYELERİ	477
I- AKSARAY VAKIF VE ZAVİYELERİ:	477
II- SİVAS VAKIF VE ZAVİYELERİ:	477
III- NİĞDE VAKIF VE ZAVİYELERİ:	478
IV- KAYSERİ VAKIF VE ZAVİYELERİ:	479
6- KUTSAL KABUL EDİLEN AĞAÇLARI:	480
EKLER BÖLÜMÜ	482
HARİTALAR.....	482
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	484

YÖREDE KURULMUŞ EYALET, VİLAYET, SANCAK VE BUNLARA BAĞLI KAZA, NAHİYE , DİVANLAR:

Zülkadriye Eyaleti: 1522-1848 yılları arasında geçmişte, Dulkadirli Beyliği idari sahasında yer almış topraklarda kurulmuştur. Maraş eyaleti ve Türkmen vilayeti adı ile de anılmış bu toprakların bir kısmı, Tanzimat'tan sonra Maraş sancağı olarak Adana'ya bağlanmıştır.

Karaman Eyaleti: Karamanoğulları Devleti (Beyliği) nin, 237 yıllık siyasi hakimiyetine son verildikten sonra, topraklarına Karaman eyaleti adı ile bir yönetim birimi oluşturulmuş ve bu eyalet idari sahasında Konya, Kayseri, İçil (İçel), Niğde, Beyşehir (Beyşehir), Aksaray ve Maraş sancakları yer almıştır.

Eyaletle bağlı 26 kaza, 6 kasaba, 2.129 köy ve mezra, 1.887 konar-göçer Türkmen cemaati, eyalet idari sahasında, 29 yaylak, 20 çayırılık, 2 iskele, 11 pazar, 1.374 dükkan, 14 kervansaray, 45 medrese, 2. darülhadis, 31 darülhuffüz, 4 muallimhane, 3 imaret-hane, 75 cami, 319 mescid, 272 zaviye, 4 kalenderhane, 2 haydarhane, 1 darüşşifa, 37 hamam, 2 memlaha, 5 koru, 94 çiftlik, 200 değirmen, 1 beylerbeyi, 5 sancak beyi, 26 kadı, 116 zaim, 1.504 sipahi, 15 kale ve 1.159 kale görevlisi bulunduğu 1527 yılına ait vesikalarda yer almıştır.¹

Sivas Vilayeti: Adını eski Türk yurtları olan ve günümüzde Kırım yarım adasında bulunan ünlü liman kenti Sivastopol kentinden aldığı ve bu adın Kırım Tatarca'da Ağyar anlamına geldiği anlaşılmaktadır.

Danışmendliler döneminde Mamure adı verildiği belirtilen şehir, Osmanlı Devleti'nin coğrafi ve nüfus bakımından en önemli şehirlerinden birdir. 1516 yılında yapılan idari düzenlemede Sivas, Amasya, Çorum, Tokat, Kayseri, Divriği, Arapgir sancaklarının merkezi diğer bir ifadeyle Genel Valiliği, 1530'lu yıllarda Bozok, Divriği, Arapgir, Çorum, Canik ve Amasya sancaklarının merkezi olmuş,² 1590 yılında eyalet merkezi,³ 1847 yılında yapılan idari düzenlemede Sivas eyaleti, Amasya, Kara Hisâr-ı Şarki (Şebin-

- 1 Kamile Çetin, Sevim Alkan, Osmanlı Şairinin Perspektifinden Konya ve Çevresi, s.101. 1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler ve Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1., s.186. BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rûm Defteri, 1996., s.XI. XVIII. Yüzyıl başlarında Eyalet-i Rum adı ile anılan Sivas, 7 sancağa sahipti.
- 2 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.1., s.30.
- 3 XVIII. Yüzyıl başlarında Eyalet-i Rum adı ile anılan Sivas, 7 sancağa sahipti.

karahisar) sancaklarından meydana gelmiş,⁴ 1865 yılında Sivas vilayet'inin merkezi, 1880 yılında merkez nüfusu 62.736 kişi, 1924 yılında da yine vilayet merkezi olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁵

Yeniil Sancağı: XVI. Yüzyılda kaza statüsünde bulunan bu yerleşim yeri,⁶ 1847 yılında Sivas eyaletine bağlı bir sancak olduğu, 1855 yılında da Bozok eyaletine bağlı sancak statüsünü koruduğu anlaşılr. Bu önemli yerleşim yerini bazı tarihçiler Sivas'ın güneyinde olduğu bilgisini aktarıırken, bazı tarihçilerde bazı dönemlerde, merkezinin günümüzde Çorum İli idari sahasında kalmış eski adı Budak-özü olan yerleşim yeri olduğu bilgisini aktarmakta ve Budak-özü Nahiyesi idari sahasında yer almış köylerin Yeniil Kazası dahilinde kaydolunması bu konuyu desteklemektedir.⁷

Bozok Sancağı: Bozok bölgesi, Bizans devrinde Charsianon vilayeti idari sahasında kalmış ve bu dönemde Oziyana, Sağanda adları ile de anılmıştır.⁸ Bu vilayet'in merkezinin ise, günümüzde Yozgat/Yerköy İlçesi'ne bağlı Dambasan köyü olduğu belirtilir.⁹

Sancak idari sahası, bu gün Kayseri'ye tabi Sarıoğlan, Sivas'a tabi Gemerek ve Şarkışla, Kuzeyde Yozgat'a bağlı Salmanlı (Yerköy İlçesi ve Çorum'a, bağlı olan Budak-özü (Sungurlu İlçesi) kazalarını içerisine aldığı anlaşılr.¹⁰

Bu sancağın ilk merkezinin günümüzde Yozgat/Şefaattli İlçesi Kızılkocalı Nahiyesi Yassıağıl köyü olduğu belirtilir. 1530 yılında Zülkadiriye eyâletine, yüzyıl sonlarında Sivas eyâletine bağlı sancak, 1872 yılında ise Ankara vilayet'ine bağlı sancak olduğu belirtilir.

1924 yılında Bozok adı ile kendi başına bir vilayet iken, 1927 yılında adı değiştirilip Yozgat adı verildiği anlaşılr.¹¹

Gedük Kazası: Gedük Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. Selçuklular devrinde önemli bir yerleşim yeri olduğu ve bu önemini 1383 yılı Kadı Burhanettin döneminde de sürdürdüğü anlaşılr.¹² Kayseri-Sivas yolu üzerinde çok önemli konaklama yerleri bulunan kaza idari sınırlarını, batıda Kızılırmak, kuzeyde Kızıldan, doğuda Kulmaç dağı ve güneyde Halifeoğlu deresi adlı mevkiiler oluşturduğu belirtilir.¹³

Bu günkü Sivas/Şarkışla İlçesinin bulunduğu alana tekabül eden Gedük Kazası, Sivas-Kayseri arasında önemli kervan yolu arasında bulunması nedeniyle Sultanhanı,

4 Zabun, a.g.e.,s.cilt.1.,s.32. (1831 yılı Nüfus Sayımında Sivas Bölgesi 270.880 Müslüman, 49.593 kişi Hristiyan olmak üzere toplam 320.423 kişinin yaşadığı kaynaklarda yer alır.)

5 Tahir Sezen, Osmanlı Yer Adları,a.g.e.,s.464.

6 Halaçoğlu; Anadolu Aşiretleri,cilt.1.

7 Sezen,a.g.e.,s.540 (Bu yerleşim yerinde yurt tutmuş ahalinin ekseriyette Bayındır Boyuna bağlı olduğu ve 18. Yüzyıl Rakka Sürgünü ile bölgeden gönderildiği belirtilmektedir).

8 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.310.

9 Sümer,a.g.e.

10 Sümer,a.g.e.,s.330.

11 Sezen,a.g.e.,s.93. Fotoğraf, Ünlü Bozok Yaylası'ndan bir görünüm.

12 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.336.

13 Sümer, a.g.e.,s.329.

Gedükhanı, Çubukhanı, İsküfçehanı ve Latifhanı adı ile anılan meşhur konaklama yerlerine sahip olmuştur.¹⁴

XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine kadar önemini koruduğu anlaşılan kaza idari sahasında 188 yerleşim yeri ve ekinlik olduğu belirtilir.¹⁵ Yüzyılın ikinci yarısından itibaren bu kazanın önemini yitirdiği anlaşılr.

Ayrıca bu yerleşim yeri adının Gedükçubuk adı ile anıldığını ve Sivas eyaleti idari sahasında yer aldığını 1848 yılı kaynaklarından anlarız.¹⁶

Çubuk Nahiyesi: Çubuk Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. 1511 yılında, Tekeli Şah kulu ile Vezirazam Hadım Ali Paşa arasında geçen Çubuk ovası kanlı savaşları bu bölgede cereyan ettiği belirtilir.¹⁷

XVI. Yüzyılda Bozok, Bozok sancağı, Zülkadriye eyaletine bağlı olduğu, sınırları tarihte Zamantı (Sarıoğlan) bölgesi, günümüzde Sivas/Şarkışla ve Gemerek Kazaları ile güney batıda Tuzhisar, doğuda Akkışla köyü arasındaki sahayı içine aldığı ve merkezinin de Gemerek Kazası Çubuk köyü civarında bulunduğu bilgisi aktarılır.¹⁸

Emlak Kazası: XVI. Yüzyılda Bozok Sancağı idari sahasında kaydolunan bu yerleşim yeri sınırlarını Kızılırmak kıyısında Akdağ ve Alikı Nahiyesinin doğusunda uzunca bir dilim şeklinde ve¹⁹ günümüzde Sivas İline bağlı Şarkışla ile Gemerek İlçesi arasında kalan bölge olduğu belirtilir.

Söz konusu yüzyılda bağlı 105 köy ve meza bulunduğu anlaşılan bu kazanın XVII. Yüzyılda Sivas eyaletine bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer alır.²⁰

Darende Kazası: Günümüzde Malatya İline bağlı İlçe olan bu yerleşim yeri, yöre iskan tarihinde önemli bir merkezdir. XVI. Yüzyılda Divriği, Sivas eyaletine bağlı kaza, 1865 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Sivas'a bağlı kaza, 1934 yılında da Malatya'ya bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.²¹

Aşiret-i Kavili Kazası: Kavili Aşireti üyeleri tarafından kurulmuş ve tarihte Baiklü adı ile de anılmış bu yerleşim yeri, 19. Yüzyılda Sivas eyaletine bağlı kaza olduğu belirtilir.²²

Aşiret-i Sağı Kazası: Badılı adı ile de anılmış olan bu kaza, Badılı Aşireti üyeleri tarafından Sivas eyaletine bağlı olarak kurulduğu anlaşılr.²³

Akıncılar Kazası: Tarihte Ezbiber, Ezdiber adı ile de anılmış bu yerleşim yeri, 1924 yılında Kara Hisâr-ı Şarki, Suşehri'ne bağlı nahiye, 1933 yılında Suşehri, Sivas'a bağlı nahiye, 1990 yılında Sivas'a bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.²⁴

14 Sümer,a.g.e.,s.336.

15 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.329.

16 BOA.Tarih :13/S /1264 (Hicrî) Dosya No :20 Gömlek No :56 Fon Kodu :MVL

17 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.330.

18 Sümer,a.g.e.,s.330.

19 Sümer,,s.328

20 Sümer,a.g.e.,s.328.

21 Sezen,a.g.e.,s.139.

22 Sezen,a.g.e.,s.42.

23 Sezen,a.g.e.,s.44.

24 Sezen,a.g.e.,s.14.

Gürpınar Kazası: Tarihte Asudi, Asudiye adı ile de anılmış bu yerleşim yeri,²⁵ 1530 yılında Sivas-Tokat, Rumeli eyaletine bağlı kaza, Divriği sancağına bağlı nahiye,²⁶ 17. Yüzyılda Sivas eyaletine bağlı kaza, 1865 yılında Darende, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu, daha sonraki yüzyıllarda da Darende, Malatya'ya bağlı köy olduğu belirtilir.²⁷

Cebel-i Kozan Sancağı: Cebel-i Kozan adlı Türkmen Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılan bu yerleşim yeri kurucularının 1861 yılında Bor, Kilisehisar, Çamardı, Bocalı ve Arabsun kazaları civarını kışlak olarak kullandıkları tarihi kaynaklarda yer alır.²⁸ Bu yerleşim yeri 19. Yüzyılda da Sivas eyaletine bağlı sancak olduğu belirlir.²⁹

Ayrıca Cebel-i Kozan-ı Şarki adlı kaza statüsünde Bozok eyaleti idari sahasında bir yerleşim yeri bulunduğu bu yerleşim yerinin 1866 yılında Bozok sancağı, Ankara vilayet'ine bağlı olduğu kaynaklarda yer alır.

Zamantı Kazası: Tarihte Elbaşı adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, günümüzde Kayseri İline bağlı olan bu yerleşim yeri tarihte önemli bir bölgedir.³⁰ 1522-1563 yıllarında Maraş, Zilkadriye eyaletine bağlı kaza,³¹ 1846 yılında Kayseri, Bozok eyaletine bağlı kaza, 1865 yılında Kayseri sancağına bağlı kaza,³² 1867 yılında Bünyan, Sivas, Kayseri vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında da Bünyan, Kayseri'ye bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.

Çornuşek Nahiyesi: Çörmüşekközü, Çörmüşek adı ilede anılır.³³ 1563 yılında Zamantı Kazasına bağlı nahiye olduğu ve bağlı köyleri arasında Derüklü, Basınayayla, Hanlı, Beğviran, Karakuyu, Ağcaviran, Ağıcık, Gidersun, Tacın, Süman adları ile anılan karye-köyler bulunduğu anlaşılr.³⁴

Hınzırı Nahiyesi: XVI. Yüzyılda Maraş Livası Zamantı Kazasına bağlı nahiye olduğu söz konusu yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁵

İlbeyli Kazası: Elbeyli Aşireti tarafından kurulduğu bilinir. Menşurlu adı ile de kaynaklarda yer almış olan bu yerleşim yeri, Sivas eyaletine bağlı kaza iken lağve-dildiği anlaşılr.³⁶

Şarkipare Kazası: XVI. Yüzyıl ortalarında Sızah/Yeniil Kazasına bağlı nahiye iken³⁷ daha sonraki yüzyıllarda Sivas eyaletine bağlı kaza olduğu bilgisi aktarılır.³⁸

25 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,c.1.

26 BOA. Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:2550

27 Sezen,a.g.e.,s.45.

28 BOA.Tarih :16/Ra/1277 (Hicrî) Dosya No :429 Gömlek No :94 Fon Kodu :A.)MKT.UM..

29 Sezen,a.g.e.,s.103.

30 998 Numaralı Defter.,s.118.

31 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri.Cilt. II.,s.665. Söz konusu tarihte Pınarbaşı, Çörmüşek, Hızırbey adıyla bağlı üç Nahiyesi olduğu kaynaklarda yer alır.

32 BOA. Fon Kodu: İ..MVL. Gömlek No:14044 Dosya No:328 Tarih: 16/B /1271 (Hicrî)

33 BOA. 998. Numaralı Defter.,s.119.

34 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri.Cilt. II.,s.753.

35 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri.Cilt. II.

36 Sezen,a.g.e.,s.254. Bu kazanın günümüzde Merkez ilçeye bağlı Kayadibi Bucağına bağlı köy olduğu belirtilir.

37 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,c.1.

38 Sezen,a.g.e.,s.477.

Gelincik Kazası: 17. Yüzyılda Sivas eyaletine bağı kaza olduğı bilgileri aktarılır.³⁹

Mescitli Nahiyesi: 1865 yılında Merkezi, Sivas vilayet'ine bağı nahiye, daha sonraki yüzyıllarda ise Merkez, Sivas vilayet'ine bağı köy olduğı belirtilmiştir.⁴⁰

Boran Nahiyesi: XVI. Yüzyıl ortalarında Sivas yöresinde bir nahiye olduğı kaynaklarda yer alır.⁴¹

Karaçayır Nahiyesi: Tarihte Sivas Merkeze bağı nahiye olduğı belirtilmektedir.⁴²

Kapumahmut Nahiyesi: 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağı nahiye iken, daha sonraları Merkez, İmranlı, Sivas'a bağı köy olduğı kaynaklarda yer almıştır.⁴³

Herekli Nahiyesi: Herikli Aşiret tarafından kurulup adı verildiğı, 1865 yılında Yıldızeli, Sivas vilayet'ine bağı nahiye iken, Bedirli, Merkez, Sivas'a bağı köy olduğı anlaşılır.⁴⁴

Kayadibi Nahiyesi: Kabadibi Aşireti tarafından kurulduğı anlaşılan bu yerleşim yeri, 1945 yılında Merkez, Sivas'a bağı nahiye olduğı kaynaklarda belirtilir.⁴⁵

Göbekören Nahiyesi: Tarihte Göbekviranı adı ile de anılmış bu yerleşim yeri, 1865 yılında Gürün, Sivas eyaletine bağı nahiye olduğı,⁴⁶ 1910 yılında Gürün, Sivas'a bağı nahiye olduğı kayıtlarda yer almıştır.⁴⁷

Bedirli Nahiyesi: Bedirli Aşireti üyeleri tarafından kurulduğı anlaşılır. İlbeyli Kazasına bağı karye-köy iken, 1865 yılında Sivas eyaletine bağı nahiye olduğı,⁴⁸ 1924 yılında nahiye statüsünü sürdürüp, yine Sivas'a bağı olduğı kayıtlarda yer almıştır.⁴⁹

Kesrik Nahiyesi: Kesrik Aşireti tarafından kurulduğı anlaşılır. Büyükkesrik adı ile de kaydolunan bu yerleşim yeri, 1867 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağı nahiye, daha sonraki yüzyıllarda da Karayün, Merkez, Sivas'a bağı köy olduğı belirtilir.⁵⁰

Sergiz Nahiyesi: XVI. Yüzyılda Sivas yöresinde bulunduğı kaynaklarda yer alır.⁵¹

39 Sezen,a.g.e.,s.193.

40 Sezen,a.g.e.

41 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.1.

42 Sezen,a.g.e.,282.

43 Sezen,a.g.e.,s.279.

44 Sezen,a.g.e.,s.327.

45 Sezen,a.g.e.,s.300.

46 Sezen,a.g.e.,s.201.

47 BOA. Fon Kodu: MF.MKT. Gömlek No:44 Dosya No:832 Tarih: 16/Z /1322 (Hicri)

48 BOA. Fon Kodu: ML.VRD.TMT.d... Gömlek No:13771

49 Sezen,a.g.e.,s.70.

50 Sezen,a.g.e.,s.309.

51 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.1.

Eşkinciyan Nahiyesi: Eşkinciyan adı ile de anılır. XVI. Yüzyıl ortalarında nahiyeye olduğu ve Sivas bölgesinde bulunduğu anlaşılr.⁵²

Hayranlı Nahiyesi: Hayranlı Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Sivas eyaletine bağlı nahiyeye iken, Sivas merkeze bağlı köy olduğu görülür.⁵³

Sivritepe Nahiyesi: Çiçekli Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Mamuğa adı ile anılmış bu yerleşim yeri, 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiyeye iken, geçen yüzyıllarda Merkez, Merkez, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilir.⁵⁴

Çiçekli (Dümlüç) Nahiyesi: 1530 yılında Suşehri, Kara Hisâr-ı Şarki, Rum eyaletine bağlı nahiyeye olduğu daha sonraki yüzyıllarda nahiyeye statüsünün lağv edilip Akıncılar, Suşehiri, Sivas vilayet'ine bağlı köy olduğu kaynaklarda yer alır.

Altınyayla Kazası: Tarihte Tonus, Deliilyas adı ile de kaydolunan bu yerleşim yeri, 17. Yüzyılda Sivas eyaletine bağlı kaza, 1865 yılında Sivas eyaletine bağlı kaza, 1924 yılında Şarkışla, Sivas'a bağlı nahiyeye olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁵⁵

Divriği Kazası: 1517 yılında Arap vilayeti idari sahasında sancak, 1520 yılında Rum eyaleti idari sahasında sancak,⁵⁶ 17. Yüzyılda Sivas eyaletine bağlı sancak,⁵⁷ 1867 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1880 yılında 27.364 nüfusa sahip ve⁵⁸ 1924 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.

Yağbasan Nahiyesi: Yağbasan Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiyeye iken, daha sonraki yüzyıllarda

Sincan, Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı köy olduğu kaynaklarda belirtilmiştir.⁵⁹

Aydoğan Nahiyesi: Aydoğan Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Tarihte Örencik adıyla kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 1865 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiyeye iken, daha sonraki yüzyıllarda köy statüsüne düşürölüp, Gedikbaşı, Divriği, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilmiştir.⁶⁰

Mursal Nahiyesi: Mursalı Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Tarihte Vazıldan adı ile de kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 1867 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiyeye, 1924 yılında da Divriği, Sivas'a bağlı nahiyeye olduğu bilgisi aktarılır.⁶¹

52 Halaçoğlu, a.g.e.,cilt.1.

53 Sezen,a.g.e.,s.235.

54 Sezen,a.g.e.,s.357.

55 BOA. Fon Kodu: ML.VRD.TMT.d... Gömlek No:14777

56 BOA. Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:2474

57 Sezen,a.g.e.,s.154.

58 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyla SİVAS.,s.226.

59 Sezen,a.g.e.,530.

60 Sezen,a.g.e.,407.

61 Sezen,a.g.e.,383.

Ernekli Nahiyesi: 1579 yılında Divriği Kazası idari sahasında nahiye olduğu kaynaklarda yer alır.⁶²

Akmeşe Nahiyesi: Tarihte Ziniski adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri 1530 yılında Divriği, Divriği-Darende, Rum eyaletine bağlı nahiye, daha sonraki yüzyıllarda ise Merkez, Divriği, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilir.⁶³

Kevendüzü Nahiyesi: Tarihte Anzağır, Anzağur adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri, 1530 yılında Divriği, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1673 yılında Divriği sancağına bağlı nahiye olduğu⁶⁴ ve daha sonraki yüzyıllarda Divriği, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁶⁵

Hekme Nahiyesi: Divriği-Darende Rum eyaleti idari sahasında bulunan bu yerleşim yeri Mursal Bucağı bölgesinde olduğu anlaşılr.⁶⁶

Danışmend Nahiyesi: Danışmendli Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Arıkbaşı adı ile kaydolunan ve tarihte kendi adı ile bir devlet kurmuş, bölgeyi siyasi hakimiyetine almış Danışmendlilerden aldığı anlaşılmaktadır. Bu nahiye Tarihte Divriği, Sivas idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.⁶⁷

Maltepe Nahiyesi: Tarihte Hornovil adı ile anılmış olan bu yerleşim yeri, 17. Yüzyılda Divriği, Sivas eyaletine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda Divriği, Sivas'a bağlı köy statüsüne indirildiği belirtilir.⁶⁸

Gedikbaşı Nahiyesi: Tarihte Hamo, Karageban adı ile de anılmış bu yerleşim yeri, 1530 yılında Divriği, Divriği-Darende, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1865 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu kayıtlarda yer almıştır.⁶⁹

Karageban Nahiyesi: Tarihte Gedikbaşı, Divriği, Sivas'a bağlı nahiye olduğu belirtilir.⁷⁰

Güneş Nahiyesi: 1597 yılında Kayseriye sancağına bağlı nahiye,⁷¹ 1865 yılında Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu geçen yüzyıl içerisinde nahiye statüsü düşürülüp, Yellice, Kangal ve Divriği'ye bağlı olduğu kayıt edilmiştir.⁷²

Durdul Nahiyesi: 1530 yılında Divriği-Darende, Rum vilayet'ine bağlı nahiye olduğu belirtilir.⁷³

62 Halaçoğlu,a,g,e,cilt.1.

63 Gemerek İlçesi Merkez civarında Akmeşe soyadı, Avanos İlçesi Bozca köyünde Akmeşe soyadı ve Acıgöl İlçesi Karacaören ve Tepe köyünde Akmeşe soyadı almış oymaklar nahiye kurucuları ile aynı aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

64 BOA.Tarih :05/B /1089 (Hicrî) Dosya No :12 Gömlek No :1157 Fon Kodu :İE.AS..

65 Sezen,a,g,e.,s.30

66 Sezen,a,g,e.,s.236.

67 Sezen,a,g,e.,

68 Sezen,a,g,e.,244.

69 Sezen,a,g,e.,224.

70 BOA. Fon Kodu: ML.VRD.TMT.d... Gömlek No:13321, Sezen,a,g,e.,284.

71 BOA. Fon Kodu: İE.AS.. Gömlek No:3083 Dosya No:34 Tarih: 29/Z /1013 (Hicrî)

72 Sezen,a,g,e.,214

73 Sezen,a,g,e.,s.160.

Beyköy Nahiyesi: Tarihte Sevir adı ile de kaydolunan bu yerleşim yeri, 1530 tarihinde Divriği-Darende, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1865 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu, daha sonraki yüzyıllarda ise, Danişmend, Divriği, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁷⁴

Doğanşar (İspile) Kazası:Tozalı, Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, 1924 yılında Hafik, Sivas'a bağlı olduğu 1990 yılında da Sivas'a bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁷⁵

Gemerek Kazası:Gemerekabad adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri 1530 yılında Çubuk Nahiyesine bağlı köy,⁷⁶ 1845 yılında Gedükçubuk Nahiyesine bağlı köy iken, 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Şarkışla, Sivas'a bağlı nahiye, 1953 yılında da Sivas'a bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.⁷⁷

Kerimümin Nahiyesi: 1865 yılında Yıldızeli, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonraki yüzyıllarda da Merkez, Yıldızeli, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer alır.⁷⁸

Gölova Kazası:Tarihte Ağvanis adı ile anılmış bu yerleşim yeri, 1867 yılında Suşehri, Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas'a bağlı nahiye, 1910 yılında Yıldızeli Kazasına bağlı nahiye,⁷⁹ 1924 yılında Suşehri, Şebinharahisar'a bağlı nahiye, 1933 yılında Suşehri, Sivas'a bağlı nahiye, 1990 yılında Sivas'a bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.⁸⁰

Gürün Kazası:1530 yılında Sivas, Tokat, Rum eyaletine bağlı nahiye, yine bu yüzyılda Darende, Divriği-Darende, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1869 yılında Sivas'a bağlı kaza, 1880 yılında 16.720 nüfusa sahip ve ⁸¹ 1924 yılında Sivas'a bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁸²

Hafik Kazası:Koçhisar adı ile de anılan bu yerleşim yeri 1530 yılında Sivas, Tokat, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı kaza, Sivas eyaleti, Sivas sancağı, Sivas'a bağlı nahiye,⁸³ 1873 yılında Sivas eyaletine bağlı kaza, 1880 yılında 34.354 nüfusla kaza ve⁸⁴ 1924 yılında da Sivas'a bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.⁸⁵

Tavşanlı Nahiyesi: 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda Merkez, Hafik, Sivas'a bağlı köy olduğu kaydedilmiştir.⁸⁶

⁷⁴ Sezen,a.g.e.,s.456.

⁷⁵ Sezen,a.g.e.,156.

⁷⁶ Yunus Koç XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı.,s.108.

⁷⁷ Sezen,a.g.e.,195.

⁷⁸ Sezen,a.g.e.,s.308.

⁷⁹ BOA. Fon Kodu: BEO Gömlek No:249874 Dosya No:3332 Tarih: 11/Ca/1326

⁸⁰ Sezen,a.g.e.,206.

⁸¹ Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyları SİVAS.,s.226.

⁸² Sezen,a.g.e.,216. Aksaray ili merkezinde yaşayan Gürün soyadı almış oymak üyelerinin bu kazanın kurucu oymakları olduğu sanılır.

⁸³ BOA.Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:2537

⁸⁴ Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyları SİVAS.,s.226.

⁸⁵ Sezen,a.g.e.,220,324.

⁸⁶ Sezen,a.g.e.,495.

Çınarlı Nahiyesi: Tarihte Öğnevit adı ile da kaydolmuş bu yerleşim yeri, 1873 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda Merkez, Hafik, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgisi aktarılmıştır.⁸⁷

Ekingölü Nahiyesi: Tarihte Ohturum adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 1873 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda Merkez, Hafik, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁸⁸

Karayün Nahiyesi: Karayün Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye,⁸⁹ 1924 yılında Merkez, Sivas'a bağlı nahiye olduğu daha sonraki yıllarda ise Hafik Kazasına bağlı karye-köy olduğu belirtilir.⁹⁰

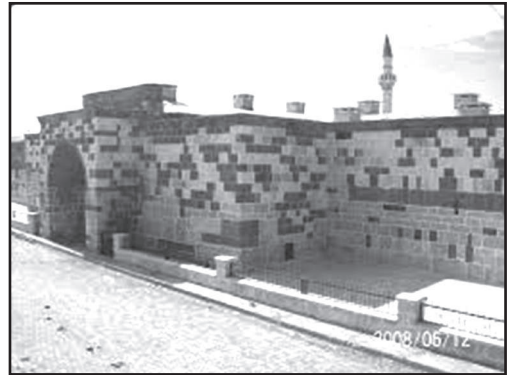
Kabalı Nahiyesi: Kabal Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda Hafik, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer alır.⁹¹

Doğanşar Nahiyesi: Tarihte Tozanlı, İpsile adı ile anılmış bu yerleşim yeri, 1530 yılında Tokat, Sivas-Tokat, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1540 yılında Sivas eyaletine bağlı kaza, 1924 yılında da Hafik, Sivas'a bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.⁹²

Kangal Kazası:Kangal Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Tarihte Parekende-i Kangal adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri, 17. Yüzyılda Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1865 yılında Merkez, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye,⁹³ 1900 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında yine Sivas vilayet'ine bağlı kaza olduğu kaydedilmiştir.⁹⁴

Havuz Nahiyesi: 1865 yılında Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, geçen yüz yıllar içerisinde Kuşkayası, Kangal, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılr.⁹⁵

Karagöl Nahiyesi: 1865 yılında Merkez, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda Kavak, Kangal, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgisi aktarılmıştır.⁹⁶

87 Sezen,a.g.e.,406.

88 Sezen,a.g.e.,398.

89 Sezen,a.g.e.,291.

90 BOA. Fon Kodu: ML.VRD.TMT.d... Gömlek No:13663

91 Sezen,a.g.e.,s.267.

92 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, cilt.II.Sezen,a.g.e.,s.506. (Gülağaç İlçesi Merkezinde yaşayan Tozan soyadı almış oymak üyelerinin bu nahiyenin kurucularından olduğu sanılır).

93 BOA. Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:2578 (

94 Sezen,a.g.e.,s.227, 277.

95 Sezen,a.g.e.,s.233.

96 Sezen,a.g.e.,s.284.

Karadoruk Nahiyesi: 1865 yılında Gürün, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1918 yılında Sivas vilayeti, Gürün Kazasına bağlı nahiye iken,⁹⁷ nahiye statüsü lağvedildiği ve Kavak, Kangal, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilir.⁹⁸

Yeşilyurt Nahiyesi: Tarihte Kavak adı ile anılmış bu yerleşim yeri 1865 yılında Kangal, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Kangal, Sivas'a bağlı nahiye olduğu kayıtlarda yer alır.⁹⁹

Yellice Nahiyesi: 1865 yılında Kangal, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda Çetinkaya, Kangal, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹⁰⁰

Akpınar Nahiyesi: Tarihte Kuşkayası adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, Kangal, Sivas'a bağlı olduğu kaynaklarda yer almıştır.

Çetinkaya Nahiyesi: 1865 yılında Kangal, Sivas'a bağlı nahiye olduğu bilgisi aktarılır.

Deliktaş Kazası: Tarihte Sivas eyaletine bağlı kaza iken, 1865 yılında Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Kangal, Sivas'a bağlı nahiye olduğu bilgisi aktarılmıştır.¹⁰¹

Koyulhisar Kazası: Tarihte Koyluhisar, Muşaz adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri, 1530 yılında Kara Hisâr-ı Şarki, Rım eyaletine bağlı kaza,¹⁰² 1846 yılında Kara Hisâr-ı Şarki Trabzon eyaletine bağlı kaza, 1869 yılında Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas eyaletine bağlı kaza,¹⁰³ 1880 yılında 14.756 nüfusla kaza ve ¹⁰⁴ 1924 yılında Şebinkarahisar'a bağlı kaza, 1933 yılında da Sivas'a bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹⁰⁵

Ortakent Nahiyesi: Tarihte Sisorta, Ortaköy adları ile anılmış bu yerleşim yeri, 1865 yılında Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Koyulhisar, Şebinkarahisar bağlı nahiye, 1933 yılında da Koyulhisar, Sivas'a bağlı nahiye olduğu belirtilmiştir.¹⁰⁶

Çiçeközü Nahiyesi: Tarihte Şahnaçemen adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri,¹⁰⁷ 1530 yılında Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki, Rum eyaletine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda merkez, Koyulhisar, Sivas'a bağlı köy olduğu kaydedilmiştir.¹⁰⁸

Muşaz Kazası: 1846 yılında Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki, Trabzon eyaletine bağlı kaza, 1933 yılında Koyulhisar, Sivas'a bağlı kaza olduğu belirtilmiştir.¹⁰⁹

97 BOA. Tarih: 04/N /1334 (Hicrî) Dosya No:30 Gömlek No:9 Fon Kodu: DH.MB.. HPS.

98 Sezen,a.g.e.,s.284.

99 Sezen,a.g.e.,s.299

100 Sezen,a.g.e.,s.537.

101 Sezen,a.g.e.,s.143.

102 BOA. BOA.998 Numaralı.,s.118.

103 BOA. Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:1069

104 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.226.

105 Sezen,a.g.e.,s.330.

106 Sezen,a.g.e.,s.401.

107 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, s.131-141.

108 Sezen,a.g.e.,s.475.

109 Sezen,a.g.e.,s.385.

Suşehri Kazası: Tarihte Andriyas adı ile de kaydolunmuş olan bu yerleşim yeri, 1530 yılında Merkez, Kara Hisâr-ı Şarki, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1860 yılında Kara Hisâr-ı Şarki, Trabzon eyaletine bağlı kaza, 1863 yılında Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1880 yılında 26.256 nüfusla kaza¹¹⁰ ve 1924 yılında Şebinkarahisar bağlı kaza, 1934 yılında da Sivas'a bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹¹¹

Akşehir-Abad Kazası: Tarihte Şehir-Abad, Andriyas adı ile de anılmış bu yerleşim yeri,¹¹² Kara Hisar- Şarki, Rum eyaletine bağlı köy iken 1805 yılında Suşehir, Kara Hisâr-ı Şarki, Trabzon eyaletine bağlı kaza, 1933 yılında da Suşehir, Sivas'a bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹¹³

Akşar Nahiyesi: 1865 yılında Suşehir, Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları köy statüsüne indirilip, Suşehir, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılmaktadır.¹¹⁴

Şarkışla Kazası: Tarihte Tonus-Tonos, Şehirkişla adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri,¹¹⁵ 1880 yılında 30.076 nüfusla kaza, ¹¹⁶ 19. Yüzyılda Tonus, Sivas eyaletine bağlı kaza, 1924 yılında Sivas'a bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.¹¹⁷ 1928 yılında Tonus ın merkezi olduğu ve bu kazaya tabi Baharözü, Payalı, Kayalar, Ekincioğlu, Kazan, Tekke, Küpeli, Kantarız, Kurtlu Kaya, Gazi, Mağara, Paşa, Ağçalı karyelerinin bulunduğu belirtilmiştir.¹¹⁸

Sultanköy Nahiyesi: Tarihte Sultankaryesi adı ile de anılmış bu yerleşim yeri 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda Merkez, Şarkışla Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilir.¹¹⁹

Maksutlu Nahiyesi: Maksutlu Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda Merkez, Şarkışla, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer alır.¹²⁰

Hardal Nahiyesi: Hardal Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Tonus-Tenos, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye,¹²¹ 1917 yılında Tonus Kazasına

110 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyları SİVAS.,s.226.

111 Sezen,a.g.e.,s.471.

112 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, s.131-141.

113 Sezen,a.g.e.,s.28.

114 Sezen,a.g.e.,s.18.

115 BOA. Fon Kodu: DH.MKT. Gömlek No:17 Dosya No:715 Tarih: 01/Ra/1321 (Hicrî)

116 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyları SİVAS.,s.226.

117 Sezen,a.g.e.,s.477

118 B.O.A. Tarih : 01/Ra/1328 (Hicrî) Dosya No :1799 Gömlek No :16 Fon Kodu :ŞD.

119 Sezen,a.g.e.,s.469.

120 Sezen,a.g.e.,356

121 Sezen,a.g.e.,226.

bağlı karye-köy olduğu daha sonraki yıllarda ise köy Ortaköy, Şehirkişla-Şarkışla, Sivas'a bağlı olduğu belirtilir.¹²²

Ortaköy Nahiyesi: 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Şarkışla, Sivas'a bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹²³

Gazi (Gaziköy) Nahiyesi: 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu, daha sonraki yıllarda ise nahiye statüsü lağvedilip, Akçakışla, Şarkışla, Sivas'a bağlı köy statüsüne

düşürüldüğü anlaşılr.

Ulaş Kazası: Hardal Aşireti üyeleri tafandan kurulduğu anlaşılan bu yerleşim yeri, 1865 yılında Merkez, Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1908 yılında nahiye,¹²⁴ 1924 yılında Merkez, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1990 yılında Sivas'a bağlı kaza olduğu belirtilir.¹²⁵

Gulam Nahiyesi: 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu ve bu nahiyenin geçen yüzyıllar içerisinde köy statüsüne indirilip, Ulaş, Merkez, Sivas'a bağlı köy olduğu kayıtlarda yer almıştır.¹²⁶

Yıldızeli Kazası: Tarihte Yenihan adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 17. Yüzyılda Sivas eyaletine bağlı kaza, 1880 yılında 24.388 nüfusla kaza¹²⁷ ve 1924 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer alır.¹²⁸

Belcik Nahiyesi: Kilmigad, Kilimağad, Yavu adları ile de anılmış bu yerleşim yeri 1530 yılında Tokat-Sivas Rum eyaletine bağlı nahiye, 17. Yüzyılda Sivas'a bağlı kaza, 1865 yılında Yıldızeli, Sivas'a bağlı nahiye, 1924 yılında Yıldızeli, Sivas'a bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer alır.¹²⁹

Kargın Nahiyesi: Kargın Boy mensubları tarafından kurulduğu bilinen bu yerleşim yeri, 1865 yılında Yıldızeli, Sivas sancağına bağlı nahiye, daha sonraki yüzyıllarda da Çırçır, Yıldızeli, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılr.¹³⁰

Şeyhhalil Nahiyesi: Şeyh Halil Aşireti tarafından kurulmuş ve adı verilmiştir. 1865 yılında Yıldızeli, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda Bilecik, Yıldızeli, Sivas'a bağlı köy, günümüzde ise belde olduğu anlaşılr.¹³¹

122 BOA. Fon Kodu: DH.MKT. Gömlek No:17 Dosya No:715 Tarih: 01/Ra/1321 (Hicrî)

123 Sezen,a.g.e.,402.

124 BOA. Fon Kodu: DH.ŞFR. Gömlek No:138 Dosya No:587 Tarih: 20/Ağ/1334

125 Sezen,a.g.e.,513.

126 Sezen,a.g.e.,s.210.

127 Salih Şahin, Mekanı ve İnsaniyla SİVAS.,s.226.

128 Sezen,a.g.e.,s.544.

129 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, s. 91-98. Sezen,a.g.e.

130 Sezen,a.g.e.,s.292.

131 Sezen,a.g.e.,s.484.

Yenihan Kazası: Tarihte Han-ı Cedid adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, Yıldızeli, Sivas'a bağlı iken, 1924 yılında yine, Yıldızeli, Sivas'a bağlı olduğu anlaşılmaktadır.¹³²

Bedel Nahiyesi: Bedel Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Yıldızeli, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu, daha sonraki yıllarda köy statüsüne düşüp, Direkli, Yıldızeli, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgisi aktarılmaktadır.¹³³

Direkli Nahiyesi: 1865 yılında Yıldızeli, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Yıldızeli, Sivas'a bağlı nahiye olduğu kayıtlarda yer almıştır.¹³⁴

Çırçır Nahiyesi: Tarihte Atış, Yıldızeli, Sivas vilayeti ve daha sonraki yıllarda Yıldızeli, Sivas'a bağlı nahiye olduğu, daha sonraki yıllarda nahiye statüsü düşüp, Yıldızeli, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılr.¹³⁵

Zara Kazası: Zara adının Sümerlerden geldiği, bu adın Anadolu ve Balkanlar-da yaygın olarak yerleşim yerleri ile Türk Aşiretlerine verildiği belirtilir.¹³⁶ Tarihte, Koçkiri adı ile de kaydolunan bu yerleşim yeri, 1852 yılında Koçkiri adı ile nahiye,¹³⁷ 1858 yılında Sivas eyaletine bağlı sancak, 1886 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza,¹³⁸ 1880 yılında 21.576 nüfusla kaza,¹³⁹ 1967 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Sivas'a bağlı kaza olduğu belirtilir.

Beypınarı Nahiyesi: 1865 yılında Zara, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Zara, Sivas'a bağlı nahiye olduğu anlaşılr.¹⁴⁰

Babsu (Uyanık) Nahiyesi: 1865 yılında Koçkiri, Sivas eyaletine bağlı nahiye olduğu ve daha sonraları köy statüsü alıp İmranlı, Sivas'a bağlandığı anlaşılmaktadır.¹⁴¹

Durucin Nahiyesi: 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu anlaşılr.¹⁴²

Emirhan Nahiyesi: Emirhan Aşireti tarafından kurulduğu bilinir. Tarihin bir devrinde Bulucan, Zara, Sivas'a bağlı nahiye olduğu,¹⁴³ bir devrinde de Hafik Nahiyesine bağlı karye-köy olduğu anlaşılr.¹⁴⁴

İğdir Nahiyesi: İğdir Boyu mensubları tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, nahiye statüsüne son verilip, Beypınarı, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgisi aktarılır.¹⁴⁵

132 Sezen,a.g.e.,s.

133 Sezen,a.g.e.,70.

134 Sezen,a.g.e.

135 Sezen,a.g.e.,s.130.

136 Mehmet Artunay - Ali Lafcı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,36. Yıl.1831-1842.

137 A.g.e.

138 BOA. Fon Kodu: EV.d... Gömlek No:35125

139 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.226.

140 Sezen,a.g.e.,s.81.

141 Sezen,a.g.e.,56.

142 Sezen,a.g.e.,161.

143 Sezen,a.g.e.,171.

144 BOA. Tarih : Dosya No : Gömlek No :13598 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

145 Sezen,a.g.e.,252.

Karacaören Nahiyesi: Karacaviran adı ile de anılan bu yerleşim yeri 1865 yılında Zara, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Zara, Sivas'a bağlı nahiye, 1948 yılında İmranlı, Sivas'a bağlı nahiye olduğu belirtilir.¹⁴⁶

Gümüşçevre Nahiyesi: Kemeriz adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonraki yüzyıllarda ise Merkez, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilir.¹⁴⁷

Belentarla Nahiyesi: Tarihte Hargün, Eskiargün adları ile de anılan nahiyenin 1530 yılında Sivas-Tokat, Rum eyaletine bağlı iken, daha sonraki yüzyıllarda Beyyınar, Zara, Sivas'a bağlı köy statüsünde olduğu¹⁴⁸ ve 1858 yılında Divriği Kazasına bağlı köy olduğu tarihi kaynaklardan anlaşılır.¹⁴⁹

Mescit Nahiyesi: 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonraki yıllarda da Bulucan, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu kayıtlarda yer almıştır.¹⁵⁰

Pazarcık Nahiyesi: 1867 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda köy statüsüne indirilip, Bulucan, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu kaydedilmiştir.¹⁵¹

Şeyhmirezban Nahiyesi: Tarihte Kangal ve Koçkiri yöresinde yaşadığı anlaşılan Şeyh Mirezban adlı aşiret reisi tarafından kurulduğu ve adının buna izafeten verildiği anlaşılır. Bu yerleşim yeri, 1865 yılında Koçkiri, Sivas eyaletine bağlı nahiye olduğu belirtilmektedir.¹⁵²

Tuzlagözü Nahiyesi: 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları köy statüsüne düşüp, Merkez, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılır.¹⁵³

Çevirmehan Nahiyesi: Tarihte Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, Şerefiye, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu kaynaklarda yer alır.

İmranlı Kazası: İmranlı Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılır. Tarihte, Hamidabad, Çit, Umraniye adı ile anılan bu yerleşim yeri, 1851 yılında Çit adı ile Kara Hisâr-ı Şarki'ye tabi nahiye olduğu,¹⁵⁴ 1859 yılında Koçkiri Kazasına ilhak olduğu,¹⁵⁵ 1865 yılında Zara, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu, 1889 yılında önemli bir kıtlık yaşadığı,¹⁵⁶ 1924 yılında Zara, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1948 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza olduğu bilgileri aktarılmıştır.¹⁵⁷

Alahacı Nahiyesi: Alahacı Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılır. 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları Karaören, İmranlı'ya

146 Sezen, a.g.e., 282.

147 Sezen, a.g.e., 307.

148 Sezen, a.g.e., s.227.

149 BOA. Tarih :28/Za/1274 (Hicrî) Dosya No :572 Gömlek No :33 Fon Kodu :MVL

150 Sezen, a.g.e., s.372.

151 Sezen, a.g.e., s.413.

152 Sezen, a.g.e., s.

153 Sezen, a.g.e., s.511.

154 BOA. Tarih :13/Ca/1267 (Hicrî) Dosya No :40 Gömlek No :44 Fon Kodu :A.}MKT.MVL.

155 BOA. Tarih :26/S /1275 (Hicrî) Dosya No :576 Gömlek No :14 Fon Kodu :MVL

156 BOA. Tarih :03/Ş /1305 (Hicrî) Dosya No :1500 Gömlek No :118 Fon Kodu :DH.MKT.

157 Sezen, a.g.e., s.516, 223.

bağlı köy olduğu¹⁵⁸ ve 1910 yılında Sivas/Yıldızeli'ye bağlı karye-köy olduğu, kaynaklardan anlaşılmıştır.¹⁵⁹

Karaboğaz Nahiyesi: 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda köy statüsüne indirilip, merkez İmranlı, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılır.¹⁶⁰

Gürün Kazası: 1530 yılında Sivas-Tokat, Rum eyaletine bağlı nahiye, yine bu yüzyıl ortalarında Darende, Divriği-Darende, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1869 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında da Sivas'a bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹⁶¹

Baharözü Nahiyesi: 1328 yılında Tonus, Sivas eyaletine bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer alır.¹⁶²

Cebel-i Kozan Nahiyesi: Kozan Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılır.19. Yüzyılda Sivas vilayet'ine bağlı olduğu kaydedilir.¹⁶³

Celallı Nahiyesi: Celali Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılır. Tarihte Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı olduğu¹⁶⁴ ve 1912 yılında yine Hafik Kazasına tabi nahiye olduğu bilgileri yer almaktadır.¹⁶⁵

Çallı Nahiyesi: Çallı Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılır. Tarihte merkez, Sivas eyaletine bağlı nahiye iken daha sonraki yıllarda köy statüsünde olduğu ve yine Sivas merkez civarında bulunduğu bilgisi aktarılmaktadır.¹⁶⁶

Çayırşeyhi Nahiyesi: XVI. Yüzyıl ortalarında Gedük Nahiyesine bağlı Bozok sancak beyinin hassı ve 100 vergi nüfusunun yaşadığı küçük bir köy olduğu anlaşılır.¹⁶⁷ 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1887 yılında Boğazlıyan, Yozgat'a bağlı olduğu ve Çayırşeyhi, Akdağ adlarıyla anıldığı anlaşılır. Daha sonraki yüzyıllarda merkez, Şarkışla, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilen bu yerleşim yerinin 1948 yılında Çayırılan adı alıp, Yozgat'a bağlı kaza olduğu bilgisi aktarılır.¹⁶⁸

Çepni Nahiyesi: Çepni boyu mensupları tarafından kurulduğu anlaşılır. XVI. Yüzyılda Şarkışla idari sahasında yer verilen bu yerleşim yerinde 48 hane gayrimüslim'in yaşadığı,¹⁶⁹ 1865 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı, daha sonraki yüzyıllarda Gemerek Kazasına bağlı kasaba olduğu kaydedilir.¹⁷⁰

158 Sezen,a.g.e.,s.20.

159 BOA. Tarih :06/L /1326 (Hicrî) Dosya No :49 Gömlek No :1326 Fon Kodu :İ..EV..

160 Sezen, a.g.e.,s.280.

161 Sezen,a.g.e.,s.216.

162 Sezen,a.g.e.,s.58

163 Sezen,a.g.e.,s.102

164 Sezen,a.g.e.,s.105.

165 BOA. Tarih :03/B /1328 (Hicrî) Dosya No :111 Gömlek No :32 Fon Kodu :DH.MUI. Bu vesikada yöred kurulmuş Beylikçanı adlı yerleşim yerinde nahiye olarak düşünülmesine karşı ancak Celallı köyünün nahiye olması kabul edildiği anlaşılır.

166 Sezen,a.g.e.,s.117.

167 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.329.

168 Sezen,a.g.e.,s.124.

169 Sümer; Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.318.

170 Sezen,a.g.e.,s.127.

Çepniçungar Nahiyesi: Bu nahiye yukarıda yer alan Çepni Nahiyesi ve bugünkü Gemerek İlçesi Çepni kasabası olduğu sanılır.¹⁷¹

Dipsizgöl Nahiyesi: 1864 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda köy statüsüne indirilip merkez, Zara, Sivas vilayet'ine bağlı köy olduğu bilgisi aktarılmıştır.

Dumluca Nahiyesi: 1530 yılında Divriği-Darende, Rum eyaletine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda köy statüsüne indirilip merkez, Sivas'a bağlı köy olduğu kaydedilmiştir.¹⁷²

Eğerci Nahiyesi: 1864 yılında Tonus, Sivas vilayet'ine bağlı, daha sonraki yüzyıllarda da Merkez, Germek Kazasına bağlı kasaba olduğu kaydedilmiştir.

Eksi Nahiyesi: Sugözü adıyla da kaydolunan nahiyenin 1867 yılında Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas vilayet'ine, daha sonraki yüzyıllarda da merkez, Koyulhisar, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgisi aktarılmıştır.¹⁷³

Yaylaçayı Nahiyesi: Elige adı ile de kaydolunan bu yerleşim yeri, 1530 tarihinde merkez, Kara Hisâr-ı Şarki, Rum eyaletine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda köy statüsüne indirilip Gülova, Suşehri, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgisi aktarılmıştır.¹⁷⁴

Emiruşağı Nahiyesi: Emir Uşağı Aşireti tarafından kurulduğu, 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda köy statüsüne indirilip Toklar, Tomarza, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılmaktadır.

Gökçekent Nahiyesi: Naibli Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Naipli, Yukarıgörede adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri 1530 tarihinde Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1865 yılında Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Koyulhisar, Sivas'a bağlı nahiye, 1933 yılında Suşehri, Sivas'a bağlı nahiye olduğu belirtilmiştir.¹⁷⁵

Yukarıgörede Nahiyesi: Görede Bala adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri, Gökçekent, Naipli adıyla bilinen yerleşim yerinin merkezi olduğu sanılır.¹⁷⁶

Hanlı Nahiyesi: 1965 yılında merkez, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları nahiye statüsü düşürülüp, Kayadibi, Merkez, Sivas'a bağlı köy olduğu kaydedilmiştir.¹⁷⁷

Telin Nahiyesi: 1894 yılında Gürün Kazasına bağlı nahiye olduğu bilgileri aktarılır.¹⁷⁸

171 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.115.

172 Sezen,a.g.e.,s.160.

173 Sezen,a.g.e.,s.167.

174 Sezen,a.g.e.,s.169.

175 Sezen,a.g.e.,s.202.

176 Sezen,a.g.e.,s.208.

177 Sezen,a.g.e.,s.225.

178 BOA.Tarih :11/Za/1310 (Hicrî) Dosya No :208 Gömlek No :15593 Fon Kodu :BEO

Suçatı Nahiyesi: Telin adı ile de kaydolunmuş olan bu yerleşim yeri, 1865 yılında Gürün, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye olduğu ve bu statüsünü sürdürüp, günümüzde Gürün merkeze bağlı kasaba olduğu anlaşılr.¹⁷⁹

Hıdırmalı Nahiyesi: 1865 yılında merkez, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları merkez, Sivas'a bağlı nahiye olduğu, daha sonraki yıllarda da Karaçayır, Merkez, Sivas'a bağlı köy olduğu bilgileri aktarılmıştır.¹⁸⁰

Düzyayla Nahiyesi: Tarihte Horhon adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri 1865 yılında Hafik, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları köy statüsüne indirilip merkez, Hafik, Sivas'a bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

İğdeli Nahiyesi: İğdeli Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. 1865 yılında Koçkiri, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyılda köy statüsüne düşürölüp Beypınarı, Zara, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılr.¹⁸¹

Kolluca Nahiyesi: Tarihte Kakhik adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri 1865 yılında merkez, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraları köy statüsüne indirildiği ve Sivas merkeze bağlı köy olduğu belirtilmiştir.¹⁸²

Kavacık Nahiyesi: 1867 yılında Koyulhisar, Kara Hisâr-ı Şarki vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda köy statüsüne düştüğü ve Ortakent, Koyulhisar, Sivas'a bağlı köy olduğu belirtilir.¹⁸³

Gülşehir Kazası: Tarihte Arabsun adı ile anılmış bu yerleşim yeri, XVI. Yüzyıl-da Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1770 yılında karye-köy,¹⁸⁴ 1805 yılında kaza,¹⁸⁵ 1861 yılında Nağmı-ı diğer Gülşehri adı ile anıldığı, söz konusu tarihlere ait Osmanlı kaynaklarında yer alır.¹⁸⁶ 1864 yılında Niğde, Konya vilayet'ine bağlı kaza, Niğde livası idari sahasında Arabsun (Gülşehir) Kazası adı ile kaydolunduğu anlaşılmaktadır.¹⁸⁷ Bu kazanın XVIII. Yüzyılda Niğde'den alınıp, Ankara sancağına bağlandığı ve 1924 yılında Aksaray'a bağlı kaza olduğu anlaşılr.¹⁸⁸

Yazyurdu Nahiyesi: Celikanyurdu adı ile anılmış olan bu yerleşim yerii Celikanlı Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. Gürün, Sivas'a bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.

179 Sezen,a.g.e.,s.498.

180 Sezen,a.g.e.,s.239.

181 Sezen,a.g.e.,s.252.

182 Sezen,a.g.e.,s.270.

183 Sezen,a.g.e.,s.299.

184 BOA. Tarih :23/M /1195 (Hicrî) Dosya No :346 Gömlek No :17261 Fon Kodu :C..DH.. Bu tarihte karye olduğu ve kaza yapılması konusunda yazışmalar bulunduğuna ilişkin bu kaynakta bilgiler bulunur.

185 BOA. Tarih :13/M /1221 (Hicrî) Dosya No :85 Gömlek No :4250 Fon Kodu :C..MF..

186 Tarih :07/Z /1235 (Hicrî) Dosya No :102 Gömlek No :4543 Fon Kodu :C..ML.

187 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :30781 Fon Kodu :D..MKF.d...

188 Sezen,a.g.e.,s.211.

Kesme Nahiyesi: 1530 yılında Divriği, Derende-Divriği, Rum eyaletine bağlı nahiye, 1867 yılında Divriği, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonraki yıllarda da Gedikbaşı, Divriğ, Sivas'a bağlı köy olduğu anlaşılr.¹⁸⁹

Konakpınar Nahiyesi: Tarihte Gürün, Sivas'a bağlı nahiye olduğu bilgisi aktarılır.

Nevşehir Vilayeti: Tarihte Muşgara adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 1473 yılında Niğde, Karaman eyaletine kaza olduğu, 1725 yılında Nevşehir adı aldığı, 1864 yılında da Niğde, Konya vilayet'ine bağlı kaza, 1902 yılında Kırşehir, Ankara vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Kırşehir'e bağlı kaza, 1954 yılında da kendi başına müstakil vilayet olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹⁹⁰

Hacıbektaş Kazası: 1520 yılında Kırşehir, Bozok, Zülkadriye eyaletine bağlı nahiye, 1530 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1870 yılında Kırşehir, Ankara vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonra Mucur'a bağlı nahiye, 1947 yılında Kırşehir'e bağlı kaza, 1954 yılında Nevşehir'e bağlı kaza

olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹⁹¹

Gümüşkent Nahiyesi: Tarihte Salanda adı ile kaydolunan bu yerleşim yeri, Merkez, Arapsun, Aksaray'a bağlı köy iken, 1954 yılında Gülşehir, Nevşehir'e bağlı nahiye olduğu kayıtlarda yer almıştır.¹⁹²

Ürgüp Kazası: Adını eski Türk yurdu olan Kosova, Ürgüb şehrinden aldığı anlaşılan bu yerleşim yeri Ürgüb, İyecik adı ile de kaydolunur.¹⁹³ Bu yerleşim yeri 1473 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1521 yılında Niğde'ye bağlı kaza,¹⁹⁴1865 yılında Niğde, Konya vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Niğde'ye bağlı kaza, 1935 yılında Kayseri'ye bağlı kaza, 1954 yılında Niğde iline bağlı kaza olduğu bağlı olduğu anlaşılr.¹⁹⁵

Kozaklı Kazası: Kozaklı Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. Tarihte Merkez, Avanos, Kırşehir'e bağlı köy, XVIII. Yüzyılda Süleymanlı Kazasına bağlı köy

189 Sezen,a.g.e.,s.309.

190 Sezen,a.g.e.,s.385, 393

191 Sezen,a.g.e.,s.218

192 Sezen,a.g.e.,s.440.

193 Sezen,a.g.e.,s. 265, 519.

194 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,4.

195 Sezen,a.g.e.,s. 265, 519.

iken,¹⁹⁶ 1924 yılında Avanos, Kırşehir'e bağlı nahiye, 1954 yılında da Nevşehir vilayet'ine bağlı kaza olduğu belirtilir.¹⁹⁷

Avanos Kazası: 1867 yılında Merkez, Kırşehir Ankara vilayet'ine bağlı nahiye, 1888 yılında Kırşehir, Ankara vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Kırşehir'e bağlı kaza, 1954 yılında Nevşehir'e bağlı kaza olduğu belirtilir.¹⁹⁸

Topaklı Nahiyesi: Avanos, Kırşehir'e bağlı köy iken, Avanos, Nevşehir'e bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.¹⁹⁹

Özkonak Nahiyesi: Tarihte Genezin adı ile kaydolunmuş bu yerleşim yeri, Avanos, Nevşehir'e bağlı nahiye olduğu belirtilmiştir.²⁰⁰

Karahasanlı Nahiyesi: Kara Hasanlı Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Tarihte Merkez, Avanos, Kırşehir'e bağlı köy iken, Kozaklı, Nevşehir'e bağlı nahiye olmuştur.²⁰¹

Acıgöl Kazası: Tarihte Merkez, Nevşehir'e bağlı nahiye iken, 1990 yılında Nevşehir'e bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer alır.²⁰²

Niğde Vilayeti: Adının manası, Hititçede Natiha sözünden gelen Nakide adı ile anıldığı, 1357 yılında Karamanoğlu Devletinin hakimiyetinde iken,²⁰³ 1397 yılında Osmanlı Devletinin hakimiyetine geçtiği²⁰⁴ ve XV. Yüzyıldan itibaren Niğde adı ile anıldığı belirtilir.²⁰⁵ Bu yerleşim yeri 1473 yılında Anadolu eyaletine bağlı sancak, 1483 yılında Karaman eyaletine bağlı sancak olduğu ve XVI. Yüzyılda Endüğü/Andüğü, Bor, Develi, İncesu, Karahisar, Yahyalı, Ürgüp, Şücaüddin ve Çamardı adlı yerleşim yerleri bulunduğu, 1864 yılında Konya vilayet'ine bağlı sancak ve 1924 yılında da vilayet olduğu kaynaklarda yer almıştır.²⁰⁶

Derinkuyu Kazası: Tarihte Melebğu, Melekubi, Melegübi, Meleşin adı ile anılmış olan bu yerleşim yeri,²⁰⁷ 1530 yılında Merkez, Niğde, Karaman eyaletine bağlı nahiye, 1865 yılında Merkez, Niğde, Konya vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonraki yıllarda

196 Halaçoğlu, İskan Siyaseti, s.68.

197 Sezen, a.g.e., s.330

198 Kazada, 1890 yılında kesme taştan yapılmış 900 hane, gayet süslü 4 cami, 1 Rüştîye mektebi, 14 ibtidai mektep, 100 dükkân, 6 han, 12 kahvehane olduğu kaynaklarda yer alır. Ahmet Gündüz, Türkmen Yurdu Kırşehir, a.g.e. Sezen, a.g.e., s.47.

199 Sezen, a.g.e., s. 506

200 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri. Sezen, a.g.e., s. 408

201 Sezen, a.g.e., s.284.

202 Sezen, a.g.e., s.4.

203 Niğde İl Yıllığı, s.84.

204 Niğde İl Yıllığı, s.84.

205 Niğde İl Yıllığı 1967, s.66.

206 Sezen, a.g.e., s.393.

207 BOA.998. Numaralı Defter, s.118.

Niğde, Nevşehir'e bağlı nahiye, 1924 yılında Nevşehir, Kırşehir'e bağlı nahiye, 1960 yılında da Nevşehir'e bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.²⁰⁸

Eyubili Kazası: 1515 yılında Aksaray, Karaman eyaletine bağlı nahiye, 1530 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza olduğu ve bu yüzyılda²⁰⁹ bağlı 30 köyü ve 42 mezrası bulunduğu belirtilir.²¹⁰

Altunhisar Kazası: Tarihte Ortaköy, Anduğu adları ile anılmış bu yerleşim yeri, 1473 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1521 yılında Niğde'ye bağlı kaza,²¹¹ 1924 yılında Bor, Niğde vilayet'ine bağlı nahiye, 1990 yılında da Niğde'ye bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.²¹²

Melendiz Nahiyesi: Melenduz adı ile de anılır. XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde Niğde vilayet'ine bağlı olan bu nahiyenin 36 mezra-köyü bulunduğu kaynaklardan anlaşılır.²¹³

Çiftlik Kazası: Geçmişte Özyurt adı ile anılmış olan bu yerleşim yeri, Niğde merkeze bağlı nahiye statüsünde iken, 1990 yılında Niğde'ye bağlı kaza statüsü almıştır.²¹⁴ Bu kazanın Melenduz Nahiyesinin devamı olduğuna ilişkin bilgiler de aktarılmaktadır.

Aşiret-i Küçükklü Kazası: Küçükklü Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılır. 19. Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza olduğu bilgisi aktarılır.²¹⁵

Şamardı Nahiyesi: 1521 yılında Niğde vilayet'ine bağlı olan bu nahiyenin bağlı 33 karye-mezrası olduğu kaynaklarda yer alır.²¹⁶ 1786 yılında Şamardı (Çamardı) adı ile kaydolunan bu yerleşim yeri aynı tarihlerde nahiye statüsünde bulunduğu kaynaklardan anlaşılır.²¹⁷

Çamardı Kazası: Tarihte Hamidiye, Bereketli, Maden adları ile de anılmış olan bu yerleşim yeri,²¹⁸ 17. Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1865 yılında Niğde, Konya vilayet'ine bağlı kaza, 1922 yılında Niğde merkeze bağlı nahiye, 1948 yılında da Niğde vilayet'ine bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.²¹⁹

Aşiret-i Muhacirin-i Acem Kazası: Tarihte Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer alır.²²⁰

208 Sezen, a.g.e.s.148., BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,99-105.

209 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,3., Sezen, a.g.e.,s.182.,

210 Konyalı, a.g.e.,s.618.

211 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,4.

212 Sezen, a.g.e.,s.401

213 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,99-105. (Aksaray ili merkezinde yaşayan Melendizli soyadı almış oymak üyelerinin bu nahiyenin kurucuları olduğu sanılır.

214 Sezen, a.g.e.,s.131.

215 Sezen, a.g.e.,s.43.

216 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,99-105.

217 BOA.Tarih :07/C /1202 (Hicrî) Dosya No :652 Gömlek No :27407 Fon Kodu :C...AS..

218 BOA. Tarih : Dosya No : Gömlek No :16219 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

219 Sezen, a.g.e.,224.

220 Sezen, a.g.e.,s.43

Uçhisar Nahiyesi: 1521 yılında Niğde vilayet'ine bağlı olan bu nahiyenin bağlı 15 karye-köyü bulunduğu kaynaklarda yer alır.²²¹

Aşireti Sarıkaraman Kazası: Boynunceli Aşiretlerinden olan Sarı Karaman Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Tarihte Boynunceli adı ile de anılmış bulunan bu yerleşim yeri, 19 Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza iken, daha sonraları Balcı, Ortaköy, Niğde'ye bağlı köy ve merkezinin bu günkü Sarıkaraman köyü olduğu belirtilir.²²²

Bor Kazası: Kayı adı ile anılan bu yerleşim yeri adını, Kara Kırızların Buğu kabilesine bağlı bir oymaktan aldığı belirtilir.²²³ 1521 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza,²²⁴ 1865 yılında Niğde, Konya vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Niğde İline bağlı kaza olduğu belirtilir. Kayı adlı bu yerleşim yeri, Bor Kazası idari sahasında bir köy olduğu anlaşılr.²²⁵

Ulukışla Kazası: 1521 yılında Sücaüddin-Secaeddin adı ile kaydolanmış bu yerleşim yeri, 18. Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza,²²⁶ 1859 yılında Secaeddin adı ile Bor'a bağlı bir nahiye, 1864 yılında Merkez, Niğde, Konya'ya bağlı nahiye, 1924 yılında Niğde'ye bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.²²⁷

Çiftehan Nahiyesi: Tarihte Niğde, Ulukışla'ya bağlı nahiye olduğu kaydedilir.

Taşpınar Nahiyesi: Tarihte Aksaray, Niğde'ye bağlı nahiye iken, 1989 yılında Aksaray merkeze bağlı nahiye olduğu kayıtlarda yer almıştır.²²⁸

Everek Kazası: 1530 yılında Develi, Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza merkezi olduğu anlaşılmaktadır. Bu kazanın 1898 yılında kasaba statüsünde bulunduğu ve sakinleri arasında Ermeni nüfusun olduğu anlaşılr.²²⁹

Gölcük Nahiyesi: Tarihte Misli ve Akpınar adı ile de kaydolanmış olan bu yerleşim yeri merkez, Niğde, Konya vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında merkez, Niğde'ye bağlı nahiye olduğu bilgisi aktarılmıştır.²³⁰

Girevli Kazası: XVI. Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza olduğu bilgisi aktarılmıştır.²³¹

221 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.99-105.

222 Sezen,a.g.e.,s.4.

223 Ali Tayyar Önder; Türkiye'nin Etnik Yapısı, <http://www.turktoresi.com/viewtopic.php?f=18&t=2418>

224 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s.4.

225 Sezen,a.g.e.,s. 89, 301. (Aksaray ili merkezinde yaşayan Bor soyadı almış oymak üyelerinin şehrin kurucuları olduğu sanılır).

226 BOA. Tarih : Dosya No : Gömlek No :16219 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

227 Sezen,a.g.e.,s.515

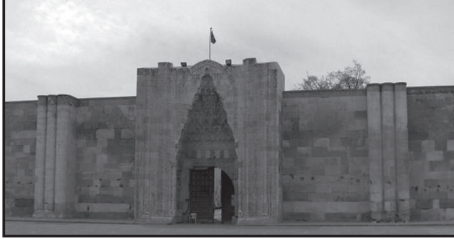
228 Sezen,a.g.e.,s.494.

229 B.O.A. Tarih :10/C /1314 (Hicrî) Dosya No :22 Gömlek No :71 Fon Kodu :DH.TMIK.M..

230 Sezen,a.g.e.,s.205.

231 Sezen,a.g.e.,s.200.

Kilisehisar Kazası: Tarihte Niğde'ye bağlı kaza statüsünde bir yerleşim yeri olup,²³² daha sonraları Bor, Niğde Vilayet'ine bağlı nahiye olduğu 1917 yılında adının değiştirilerek Kemerhisar yapıldığı ve bu tarihte köy statüsünde bulunduğu anlaşılr.²³³

Aksaray Vilayeti: Aksaray'ın İlhanlılar döneminde Rum eyaletinin merkezi olduğu buraya Genel Vali atandığı belirtilir.²³⁴ 1476 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Karamanoğulları'nın elinden alınmış ve Osmanlı döneminde hep Konya'ya bağlı kalmıştır.²³⁵ 1525 yılında Karaman eyaletine bağlı sancak, 1865 yılında Niğde, Konya vilayet'ine bağlı kaza,²³⁶ daha sonraları kendi

başına müstakil sancak, 1924 yılında vilayet, 23 Mayıs, 1933 yılında Niğde'ye bağlı kaza, 1989 yılında da vilayet olduğu belirtilmektedir.²³⁷

Aşiret-i Cerid Kazası: Cerid Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılan bu yerleşim yeri, XVI. Yüzyılda Nahiye olduğu ve Mutakat-ı Cerid adı ile de kaydolunduğu belirtilir.²³⁸ 19. Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza iken, daha sonraki yıllarda Akpınar, Aksaray, Niğde'ye bağlı köy olduğu anlaşılr.²³⁹

Sultanhanı Kazası: 1483 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1933 yılında Aksaray, Niğde'ye bağlı nahiye, 1989 yılında Aksaray merkeze bağlı nahiye olduğu belirtilir.²⁴⁰

Ağaçören Kazası: Tarihte Panlı adı ile anılmış olan bu yerleşim yeri, 1924 yılında Ş.Koçhisar, Aksaray'a bağlı nahiye, 1933 yılında Ş.Koçhisar, Ankara'ya bağlı nahiye, 1990 yılında Aksaray vilayet'ine bağlı kaza olduğu kaydedilmektedir.²⁴¹

Eskil Kazası: Eskil Kazasının devamı olduğu anlaşılr. Bu yerleşim yeri, XVI. Yüzyılda Konya, Karaman eyaletine bağlı kaza,²⁴² daha sonraki yıllarda Sultanhanı, Aksaray, Niğde'ye bağlı kasaba, 1929 yılında belediye statüsü aldığı ve 1990 yılında da Aksaray vilayet'ine bağlı kaza olduğu belirtilir.²⁴³

232 BOA.Tarih :16/Ra/1277 (Hicrî) Dosya No :429 Gömlek No :94 Fon Kodu :A.JMKT.UM..

233 BOA.Tarih :27/Ş /1333 (Hicrî) Dosya No :48 Gömlek No :16 Fon Kodu :DH.İ.UM

234 Sabahattin Yaşar; XV. Yüzyılda Kırşehir Varsakları, Büğdüz Köyü.,s.20.

235 İbrahim Hakkı Konyalı, Aksaray Tarihi, Önsöz.

236 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :3505 Fon Kodu :NFS.d..

237 Konyalı, a.g.e.,s.669.

238 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.1.

239 Sezen,a.g.e.,s.40. Bu yerleşim yerinin merkezi günümüzde ki Cedid köyü olduğu sanılır.

240 Sezen,a.g.e.,s.469.

241 Sezen,a.g.e.,s.8.

242 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,66-75. Bu yerleşim yerinin önceki merkezi bölgesinde bulunan Gavurunören adlı mevki olduğu belirtilir. Ayrıca Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Eskil soyadı almış oymak üyelerinin bu yerleşim yerinin kurucu sakinleri olduğu sanılır.

243 Sezen,a.g.e.,s179.

Karabey Nahiyesi: XVI. Yüzyılda Aksaray'a bağı nahiye olduğı kaynaklarda yer alır.²⁴⁴

Gülağaç Kazası: Eski adı Ağaçlı olan bu yerleşim yeri, 1957 yılında belediye statüsü aldığı ve 1990 yılında Aksaray vilayet'ine bağı kaza olduğı belirtilir.

Güzelyurt Kazası: Tarihte Gelveri adı ile anılan bu yerleşim yeri, nahiye iken, 1990 yılında Aksaray vilayet'ine bağı kaza olmuştur.

Ortaköy Kazası: Aksaray, Niğde'ye bağı nahiye iken, 1957 yılında Niğde'ye bağı kaza, 1989 yılında Aksaray'a bağı kaza olduğı kaynaklarda yer almıştır.²⁴⁵

Balcı Nahiyesi: Balcı Aşireti tarafından kurulduğı anlaşılan bu yerleşim yeri, 1924 yılında Aksaray, Niğde'ye bağı nahiye, 1933 yılında Ortaköy, Niğde'ye bağı nahiye, 1989 yılında Ortaköy Aksaray'a bağı nahiye olduğı kaynaklarda belirtilmiştir.

Sarıyahşi Kazası: Merkez, Şereflikoçhisar, Ankara'ya bağı kasaba iken, 1990 yılında Aksaray vilayet'ine bağı kaza olduğı bilgisi aktarılır.²⁴⁶

Hasandağı Nahiyesi: Hasanlar Aşireti tarafından kurulduğı anlaşılan bu yerleşim yeri, 1508 yılında Aksaray, Karaman eyaletine bağı kaza olduğı ve bu yüzyılda, ²⁴⁷ bağı 13 köyü ve 15 mezrası olduğı belirtilir.²⁴⁸

Hindülü Nahiyesi: Hindulu Türkmen Aşireti tarafından kurulduğı anlaşılan bu yerleşim yeri, XV. Yüzyılda Koçhisar, Aksaray, Karaman eyaletine bağı nahiye olduğı ve bu adı Koçhisar yöresinde yurt tutmuş aşiret üyelerinde aldığı anlaşılr.²⁴⁹

Bekir Nahiyesi: Bekirli adıyla da kaydolunur.²⁵⁰ Bekirli Aşireti tarafından kurulduğı anlaşılr. Aksaray Merkez Akhisar köyü civarında olan bu yerleşim yeri, 1508 yılında nahiye statüsünde olduğı,²⁵¹ ve söz konu yüzyılda 32 bağı köyü ile²⁵² Koçhisar, Aksaray, Karaman eyaleti idari sahasında bulunduğı belirtilir.²⁵³

Kilseme Nahiyesi: 1508 yılında Aksaray vilayet'ine bağı olduğı kaynaklarda yer alır.²⁵⁴

Yeşilova Nahiyesi: Tarihte Aksaray, Niğde'ye bağı nahiye iken, 1989 yılında Aksaray Merkeze bağıldığı belirtilmektedir.

Karacadağ Nahiyesi: Karacadağ Aşireti tarafından kurulmuş bu yerleşim yeri, XVI. Yüzyılın başlarında Ereğli, Aksaray Livasına bağı nahiye olduğı,²⁵⁵ 1865 ile

244 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,66-75.

245 Sezen,a.g.e.,s.402.

246 Sezen, a.g.e.,s.447.

247 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,3.

248 Aksaray ili merkezinde yaşayan Hasandağı soyadı almış oymak üyelerinin bu nahiyenin kurucu oymağı olduğı sanılır.

249 Sezen, a.g.e.,s.241.

250 Halaçoğlu,a,g,e,c.1.

251 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,3.

252 Konyalı, a.g.e.,s.618.

253 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,91-98

254 A.g.Defter.s,91-98

255 A.g.Defter.s,91-98

1924 yıllarında Karapınar adı ile anılıp, günümüzde Konya vilayet'ine bağlı olan Sultaniye Kazası olduğu anlaşılr.²⁵⁶

Çarkavak Nahiyesi: Çor (Çar) Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılr. Kurukavak adı ile de anılmış olan bu nahiye XVI. Yüzyılda Aksaray vilayeti idari sahasında bulunduğu anlaşılr. Bu nahiyein, günümüzde ki yeri henüz tespit edilememiştir.²⁵⁷.

Kayseri Vilayeti: Tarihte Kayseriyye adı ile de kaydolunmuş bu yerleşim yeri, 1483 yılında Karaman eyaletine bağlı sancak, 1729 yılında sancak,²⁵⁸ 1846 yılında Bozok eyaletine bağlı sancak, 1872 yılında Ankara vilayet'ine bağlı sancak, 1924 yılında kendi başına müstakil vilayet olduğu kaynaklarda yer alır.²⁵⁹

Tomarza Kazası: Göstere, Köstere adı ile de anılan bu yerleşim yerinin, 1530 yılında Kars, Maraş, Zülkadriye eyaletine bağlı nahiye,²⁶⁰ 1576 yılında Kayseri, Karaman eyaletine bağlı kaza,²⁶¹ 1846 yılında Kayseri, Bozok eyaletine bağlı kaza, 1866 yılında Aziziye sancağına bağlı kaza,²⁶² 1867 yılında Develi, Kayseri, Bozok eyaletine bağlı nahiye, 1924 yılında Develi, Kayseri'ye bağlı kaza, 1953 yılında Kayseri'ye bağlı kaza olduğu belirtilir.²⁶³

Sarız Kazası: Sarıkız Aşireti tarafından kuruduğu anlaşılan bu yerleşim yeri, tarihte Köyyeri adı ile anılır. 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1902 yılında nahiye,²⁶⁴ 1927 yılında Sarız, Pınarbaşı, Kayseri'ye bağlı nahiye merkezi, 1946 yılında da Sarız, Kayseri'ye bağlı olduğu belirtilir.²⁶⁵

Pınarbaşı Kazası: Eski adı Aziziye dir. 1536 yılında Zamantı, Maraş, Zülkadriye eyaletine bağlı nahiye,²⁶⁶ 1861 yılında Sivas eyaletine bağlı kaza, 1862 yılında Aziziye adı ile müstakil sancak,²⁶⁷ 1924 yılında Sivas vilayet'ine bağlı kaza, 1927 yılında Kayseri vilayet'ine bağlı kaza olduğu belirtilir.²⁶⁸

Akkışla Kazası: Tarihte Kuzugüdenli adı ile anılır. 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, daha sonraki yıllarda Bünyan, Sivas'a bağlı nahiye, 1911

256 A.g.Defters,91-98

257 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,91-98.

258 B.O.A. Tarih :20/Ş /1141 (Hicrî) Dosya No :64 Gömlek No :5772 Fon Kodu :İE.AS..

259 Sezen,a.g.e.,s.302.

260 BOA.998 Numaralı.,s.118.

261 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,4.

262 BOA. Fon Kodu: MVL Gömlek No:4 Dosya No:706 Tarih: 27/Z /1282 (Hicrî)

263 Sezen,a.g.e.,s.334.

264 BOA. Fon Kodu: MF.MKT. Gömlek No:45 Dosya No:524 Tarih: 13/Ca/1318 (Hicrî)

265 Sezen,a.g.e.,s.334, 447.

266 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri.Cilt. II.,s.665.

267 BOA. Fon Kodu: A.İMKT.UM.. Gömlek No:69 Dosya No:560 Tarih: 03/Za/1278 (Hicrî)

268 Sezen,a.g.e.,s.418.

yılında Bünyan, Kayseri'ye bağlı nahiye, 1990 yılında Kayseri'ye bağlı kaza olduğu belirtilir.²⁶⁹

Yahyalı Kazası: Yahyalı Aşireti tarafından kurduğu anlaşılan bu yerleşim yeri, XVI. Yüzyılda Niğde-Karaman eyaletine bağlı kaza, 1851 yılında Niğde'den ayrılarak nahiye status ile Kozan'a dahil edildiği,²⁷⁰ 1865 yılında merkez Niğde, Konya vilayet'ine bağlı nahiye, 1924 yılında Develi Kazasına bağlı nahiye, 1954 yılında Kayseri'ye bağlı kaza olduğu anlaşılr.

Malya Nahiyesi: Mayna adı ile de anılır. Merkezi, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı nahiye olduğu ve bu nahiyenin Tomarza'nın kuzey kesimlerinde bulunduğu ²⁷¹ ve 1729 yılında Kayseri sancağına bağlı nahiye statüsünü sürdürdüğü anlaşılr.²⁷²

Kenar-ı Irmak Nahiyesi: 1490 yılında Kayseri Kazasına bağlı nahiye olan bu yerleşim yeri,²⁷³ XVI. Yüzyılda merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı nahiye olduğu belirtilir.

Karahisar-ı Develi Kazası: Karahisar, Yeşilhisar adı ile anılan bu yerleşim yeri 1483 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza, 1521 yılında Niğde'ye bağlı kaza,²⁷⁴ 1846 yılında Kayseri, Bozok vilayet'ine bağlı kaza, 1867 yılında İncesu, Kayseri, Ankara vilayet'ine bağlı nahiye, 1948 yılında Kayseri vilayet'ine bağlı kaza olduğu kaynaklarda yer almıştır.²⁷⁵

Develi Kazası: Everek adı ile de anılır. 1521 yılında Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza,²⁷⁶ 1864 yılında Kayseri, Bozok vilayet'ine bağlı kaza, 1867 yılında Kayseri, Ankara vilayet'ine bağlı kaza, 1924 yılında Kayseri vilayet'ine bağlı kaza olduğu kaydedilmiştir.²⁷⁷

Belviran Nahiyesi: Develi a bağlı olduğu 1584 yılı kaynaklarında yer alır.²⁷⁸

Kaynar Nahiyesi: 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1927 yılında Pınarbaşı, Kayseri'ye bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer alır.²⁷⁹

Kazancık Nahiyesi: Kazancı Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu, 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki zamanlarda köy statüsüne düşürölüp Örenşehir, Pınarbaşı, Kayseri'ye bağlı köy olduğu anlaşılr.²⁸⁰

Yeşilkent Nahiyesi: 1865 yılında Aziziye, Sivas eyaletine bağlı nahiye iken, merkez, Sarız, Kayseri'ye bağlı kasaba olduğu belirtilir.²⁸¹

269 Sezen,a.g.e.,s.340.

270 BOA.Tarih :23/R /1267 (Hicrî) Dosya No :39 Gömlek No :83 Fon Kodu :A./MKT.MVL.

271 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s.4.

272 B.O.A. Tarih :20/Ş /1141 (Hicrî) Dosya No :64 Gömlek No :5772 Fon Kodu :İE.AS..

273 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s.4.

274 A.g.Defter.s.4.

275 Sezen,a.g.e.,s.285.

276 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s.4.

277 Sezen,a.g.e.,s.149,181.

278 Halaçoğlu,a.g.e., cilt.v,s.2461.

279 Sezen,a.g.e.,s.302.

280 Sezen,a.g.e.,s.303.

281 Sezen,a.g.e.,s.532.

Toklar Nahiyesi: 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye, 1953 yılında Tomarza, Kayseri'ye bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.

Karakaya Nahiyesi: 1483 yılında merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı nahiye iken, daha sonraki yüzyıllarda köy statüsüne düştüğü ve merkez, Bünyan, Kayseri'ye bağlı köy olduğu kayıtlarda yer almıştır.²⁸²

İslamlı Nahiyesi: İslamlı Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu, 1576 yılında Kayseri'ye bağlı nahiye,²⁸³17. Yüzyılda merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı nahiye, 1766 yılında Kayseri'ye bağlı nahiye olduğu kaydedilmiştir.²⁸⁴

Karataş Nahiyesi: Karataş Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu, 1483 yılında merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer alır.²⁸⁵

Karamanlı Nahiyesi: Karamanlı Beyliği ve Aşireti üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılr. Büyükkaramanlı adı ile de kaydolunmuş olan bu yerleşim yeri, 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, nahiye statüsünün sona erdirilip merkez, Pınarbaşı, Kayseri'ye bağlı köy olduğu kaynaklarda yer almıştır.²⁸⁶

Karapınar Nahiyesi: 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonraki yıllarda nahiye statüsü alındığı ve merkez, Sarız, Kayseri'ye bağlı köy olduğu belirtilir.²⁸⁷

Kuramaz Nahiyesi: Adını, bölgede bulunan Kuramaz dağı ve aşiretinden aldığı anlaşılr.²⁸⁸ Koramaz ve Kolukıran adı ile de kaydolunur.²⁸⁹ 1490 yılında merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı nahiye olduğu ve nahiye merkezinin Gesi Bucağı'nın Subaşı-Üskübü köyü civarında bulunduğu belirtilir.²⁹⁰ 1728 yılında ise Kayseri sancağı idari sahasında nahiye statüsünde bulunduğu kaynaklarda yer alır.²⁹¹

Gezi Nahiyesi: Gesi adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri, merkez Kayseri'ye bağlı nahiye iken, 1895 yılında köy statüsünde bulunduğu,²⁹² 1990 yılında Melikgazi, Kayseri'ye bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer almıştır.²⁹³

Kocasinan Kazası: 1990 yılında Kayseri'ye bağlı kaza olduğu belirtilir.

Tuzhisar Nahiyesi: 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, daha sonra köy statüsüne inip merkez, Bünyan, Kayseri'ye bağlı kasaba olduğu belirtilir.²⁹⁴

282 Sezen,a.g.e.,s.286.

283 BOA. Fon Kodu: C..BLD. Gömlek No:2480 Dosya No:50 Tarih: 15/L /1182 (Hicrî)

284 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,4.

285 A.g.Defter.s,4.

286 Sezen,a.g.e.,s.288.

287 Sezen,a.g.e.,s.289. BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

288 Bünyan İlçesi Koyunabdal ve Ekinçiler köyünde Koramaz soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

289 Sezen,a.g.e.,s.327.

290 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,4.

291 B.O.A. Tarih :20/Ş /1141 (Hicrî) Dosya No :64 Gömlek No :5772 Fon Kodu :İE.AS..

292 B.O.A.Tarih :06/Ca/1311 (Hicrî) Dosya No :169 Gömlek No :10 Fon Kodu :DH.MKT. Söz konusu yıllarda bu karyede Rum ahalinde yaşadığı anlaşılr.

293 Sezen,a.g.e.,s.198.

294 Sezen,a.g.e.,s.511.

Melikgazi Kazası: 1990 yılında Kayseri vilayet'ine bağlı kaza olduğu belirtilir.

Güneşli Nahiyesi: Adını Güneşli Aşiretinden aldığı anlaşılr. Muncusun adıyla da anılmış olan bu yerleşim yeri Kayseri merkeze bağlı nahiye iken, 1990 yılında Kocasinan, Kayseri'ye bağlı nahiye olduğu belirtilmiştir.²⁹⁵

Köprübaşı Nahiyesi: Tarihte Ekrek adı ile de kaydolunmuş bu yerleşim yeri Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, ²⁹⁶1866 yılında Zamantı Kazasına bağlı karye-köy olduğu,²⁹⁷ daha sonraki yüzyıllarda Elbaşı, Bünyan, Kayseri'ye bağlı köy statüsünü sürdürdüğü kaydedilmiştir.

Bünyan Kazası: Bünyanülhamit ve Sarımsaklı adı ile de anılmış olan bu kazanın, 1890 yılında Sivas vilayet'ine bağlı olduğu ve bu tarihte Sarımsaklı adı ile anılırken, 1896 yılında Bünyanülhamit adı verildiği anlaşılmaktadır.²⁹⁸ Bu yerleşim yeri 1911 yılında da Kayseri'ye bağlı olduğu kayıtlarda yer almıştır.²⁹⁹

Felahiye Kazası: 1557 yılında Rumdığın adı ile anılan bu yerleşim yeri,³⁰⁰ tarihte 56 hane, 72 nüfus yaşadığı belirtilmektedir.³⁰¹ Muncusun, Merkez, Kayseri'ye bağlı köy iken, Kayseri merkeze bağlı nahiye olduğu, 1957 yılında da Kayseriye bağlı kaza olduğu kayıtlarda yer almıştır.³⁰²

Hacılar Kazası: Adını bölgede yaygın olan Hacılar Aşiretinden aldığı anlaşılr. Kayseri merkeze bağlı nahiye olan bu yerleşim yeri, 1990 yılında Kayseri'ye bağlı kaza olmuştur.

Han Nahiyesi: Hanköy adı ile de anılmış olan bu yerleşim yeri, 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, köy statüsüne düşürülüp, Pazarören, Pınarbaşı, Kayseri'ye bağlı köy olduğu belirtilmiştir.

Hezarşah Nahiyesi: Adını Harzemşah Aşiretinden aldığı anlaşılr. 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı nahiye iken, merkez, daha sonraki yıllara ait kayıtlarda Bünyan, Kayseri'ye bağlı köy olduğu belirtilir.

Çağsak Nahiyesi: 1865 yılında Aziziye, Sivas vilayet'ine bağlı olduğu, daha sonraki yüzyıllarda da merkez, Sarız, Kayseri'ye bağlı köy olduğu belirtilir.³⁰³

Cebel-i Erciyes Kazası: 1490 yılında kaza olan bu yerleşim yeri,³⁰⁴ XVI. Yüzyılda merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağlı olduğu,³⁰⁵ ve 1725 yılında Kayseri sancağına bağlı nahiye olduğu kaynaklarda yer alır.³⁰⁶

295 Sezen,a.g.e.,s.214.

296 Sezen,a.g.e.,s.167.

297 BOA. Fon Kodu: İ..HR.. Gömlek No:12469 Dosya No:215 Tarih: 09/R /1282 (Hicrî)

298 B.O.A. Tarih :20/Z /1312 (Hicrî) Dosya No :640 Gömlek No :47977 Fon Kodu :BEO

299 Sezen,a.g.e.,s.98.

300 Faruk Sümer; Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.318. Söz konusu tarihte Rumdığın adlı bu yerleşim yerinde 109 vergi hanesi gayri-müslim ahali yaşadığı bilgisi aktarılmıştır.

301 Konyalı, a.g.e.,s.623. Kanuni döneminde yapılan bu sayımlara kadınlar, çocuklar ve maluller dahil edilmemiştir.

302 Sezen,a.g.e.,s.184.

303 Sezen,a.g.e.,s.114.

304 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,4.

305 Sezen,a.g.e.,s.103.

306 B.O.A. Tarih :20/Ş /1141 (Hicrî) Dosya No :64 Gömlek No :5772 Fon Kodu: İE.AS.. Bu yerleşim yerinin

Cebel-i Ali Nahiyesi: 1490 yılında kaza olan bu yerleşim yeri,³⁰⁷ XVI. Yüzyılda merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağılı olduğı bilgisi aktarılır.³⁰⁸

Bakırdağ Nahiyesi: Taşçı adıyla da anılmış olan bu nahiyenin Develi, Kayseri idari sahasında olduğı belirtilir.³⁰⁹

Bozatlı Nahiyesi: Adını Bozatlı Aşiretinden aldığı anlaşılr. XVI. Yüzyılda merkez, Kayseri, Karaman eyaletine bağılı olduğı belirtilen nahiyenin,³¹⁰ 1789 yılında Kayseri idari sahasında bir mahalle olduğı bilgileri aktarılır.³¹¹

Sahrılar Nahiyesi: Sahra adı ile de anılan bu nahiyeye adını Sahrılar Aşiretinden aldığı anlaşılr. XVI. Yüzyılda 27 köyü ve 17 mezrası olduğı ve ³¹² 1658 yılında Kayseri sancağı idari sahasında bulunduğı bilgileri aktarılır.³¹³

AÇIKLAMALAR

Yaptığımız araştırmalarda yöre nüfusunun ekseriyetle Danişmendli, Eretnalı, Karamanoğulları ve Dulkadirli Devlet (Beylik) lerini meydana getiren aşiret, oymak, cemaat ve tâifelerin oluşturduğı bilgisi edinilmiş ve bu nedenle adı geçen beyliklerin kurucuları ve bağılı aşiretlerine ağırlık verilmiştir.

Yörede yurt tutmuş aşiret ve cemaatler toplumsal hayatlarında Danişmendli, Bozulus, Atçeken, Uluyörük, Varsak, Yabaneri, Bozkırlı, Boynuinceli, Mamalı, Herikli, Kızılkoyunlu, Kırımlılar, Akkoyunlular, Karamanlılar, Çunkar gibi boy, cemaat ve aşiretler etrafında toplanarak teşekkül oluşturmuşlar, bazı aşiretlerde Dulkadirli kardeşlerden Alaüddeve Bey, Şahruh Bey gibi beyler etrafında toplanıp, güç birliğı yaparak toplumsal yaşamlarını sürdürmüşlerdir.

Bu sebeple, kitabımızda ayrı aşiret ve cemaat birden fazla başlık adı altında ele alınmış, bağılı teşekkül-federasyonları ile değerlendirilerek bu aşiretlerin tarihçesine farklı pencerelerden bakılmaya çalışılmıştır.

Bağılı üst boyu hakkında kaynak bilgiye ulaşılan aşiret ya da cemaatler bağılı boyu içerisinde incelenmiş, bağılı üst boyuna ulaşamayan aşiretler birlikte hareket ettiğı federasyon ya da gruplar içerisinde ele alınmıştır.

Yukarıda belirtildiğı gibi bu üst boylar silsile veya siyasi birlikteliğe dönüşmüş ve farklı boylara mensup aşiretlerin hareket ettiğı teşekkül olmuştur.

Buna örnek,

Türkanlı Aşireti'nin Adana yöresinde yaşayan uzantılarının Bayındır Boyu, Diyarbakır yöresinde yaşayan uzantılarının Bayat Boyu ve Bozok yöresinde yaşayan uzantılarının Döğer Boyu içerisinde yer alması verilebilir. Bu hassas konunun ayrıştırmasını yapıp

Hacılar ile Erciyas dağı arasında olduğı anlaşılr.

307 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti Karaman ve Rum Defteri s.4.

308 Sezen,a.g.e.,s.102. Bu yerleim yerinin Talas ile Hacılar arasında bulunduğı anlaşılr.

309 Sezen,a.g.e.,s.59.

310 Sezen,a.g.e.,s.92., BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti Karaman ve Rum Defteri.

311 BOA. Fon Kodu: C..MF.. Gömlek No:2984 Dosya No:60 Tarih: 24/Za/1205 (Hicrî)

312 Konyalı, a.g.e.,s.618.

313 BOA. Fon Kodu: İE.AS.. Gömlek No:2040 Dosya No:23 Tarih: 10/Za/1074 (Hicrî)

silsile bağını bulmaya çalışırken, öncelikle bu konuda geniş mesai harcamış ve bizzat yöreyi çalışmış araştırmacıların görüşleri esas alınmaya çalışılmıştır.

- Geçmişte yöre yerleşimi: günümüzde, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz bölgesi örneğinde olduğu gibi mezra-kışlak şeklinde, her oymağın kendisine özgü mezra-köyleri bulunduğu tarihi vesikalar ve saha araştırmalarından anlaşılmaktadır.

Türk adı: Güçlü, kuvvetli manasına gelmekte tarihte, Targitab,³¹⁴ Tykac,³¹⁵ Togarma,³¹⁶ Turukha,³¹⁷ Thrak, Turukku,³¹⁸ Tık-Di,³¹⁹ Türaç-Tur, Turak, Tu-kiu, Turcac ve Türük adıyla tarihi belgelerde yer almaktadır.³²⁰

Kol: Oğuz boylarının sağ, sol kolunu meydana getiren Bozok, Üçok adı verilen iki ana kola ve Ayrıca Dulkadirli, Uluyörük, Varsak, Atçeken gibi içerisinde farklı aşiretleri barındıran büyük oluşumlar için kullanılmıştır.

Soy: Oğuz Boylarını meydana getiren Oğuz Kağan'ın oğulları Gün Han, Ay Han, Yıldız Han, Gök Han, Dağ Han, Deniz Hanın soyundan gelen gruplar ve Ayrıca Soy Erkek tarafını takip eden sülale anlamında kullanılmıştır.

Boy: Oğuzların teşkilat şemasını meydana getiren Kayı, Karaevli, Bayat, Aklaevli, Yaparlı, Yazır, Döver, Dodurga, Kargın, Kızık, Beğdili, Avşar, Bayındır, Peçenek, Çavuldur, Çepni, Eymür, Alayundlu, Yüreğir, Salur, Kınık, Yıva, Beğdüz, İğdir boyları için kullanılmıştır.

Cemaat: Bir cemaat ya da aşiret reisi önderliğinde bir araya gelmiş farklı boy ya da aşiretlere mensup tâifelere verilen isimdir. Ayrıca tarikatlar içerisinde oluşmuş inanç grupları içinde cemaat adı kullanılmıştır.

Aşiret: Arabça'da kabile, teşkilat anlamına gelir ve Arapça El-aşire kelimesinden türetilmiştir. Anadolu'da ise, aynı dededen türeyen ve farklı isim taşıyan oymaklara bölünmüş büyük aile, başka bir ifadeyle kalabalık sülalelere denilmektedir. Ayrıca yörede aşiret sözcüğü Alevî sözcüğü ile eş anlamlı kullanılarak bu cemaate mensup insanlar için kullanılmakta olsa da, burada bir dededen çoğalan oymaklar anlamında kullanılmıştır.

Oymak: Bir dedenin torunlarından oluşan, ayrı evlerde yaşayıp aynı soy ya da sülale adı taşıyan geniş ailelere verilen isimdir.

Oba: Oymaklardan biraz daha küçük gruplardır. Bu ayrı çadır ya da ayrı evlerde yaşayan aileler olabilir.

Karye: Köy.

Mezra: Yerleşim olarak köylerden daha küçük, daha az nüfusun yaşadığı yerleşim yerleridir. Geçmişte yörede mezra yaşamının yaygın olarak, günümüzde de kısmen uygulandığı görülür.

314 Herodotos doğu kavimlerinden bahsederken Türkleri Targitab adıyla zikreder.

315 Türklerin İskit topraklarında doğduğu Tyrkac adıyla anıldığı yönünde bilgiler aktarılır.

316 Türkler Tevrat'ta Togorma adıyla zikredilir.

317 Eski Hint kaynaklarında Turukha adıyla anıldığı belirtilir.

318 Eski Önsyaya metinlerinde Turukkü adıyla anılır.

319 Çin kaynaklarında Tık-Di ve Tukiü adıyla kaydedilir.

320 Orhun Abidelerinde Türük adıyla yer alır.

Yaylak: Hayvancılıkla hayatını kazanan konar-göçer oymakların, yaz aylarında konakladıkları serin, otlak, sulak ve yükselti yer anlamına gelmektedir.³²¹ Bu gele-
neğin yörede kurulmuş bazı köylerde halen sürdürüldüğü ve insanların bahardan
sonbahara kadar davar ve mallarını alarak bunun için yaptıkları yayla evlerine
taşındıkları görülmektedir.

Kışlak: Hayvancılıkla geçimini sağlayan insanların kış aylarını geçirdikleri
sıcak yerleşim yerlerine verilen isimdir. Bu gelenek yörede kurulmuş bazı köylerde
halen devam etmekte, bahar ve yaz aylarını yaylalarda geçirmiş insanlar soğukların
başlamasıyla köylerine geri döndükleri bilinmektedir.

Lakap/Kullap: Yörede her kişinin çocukluk, erişkinlik veyahut yaşlılık döneminde
aldığı bir lakap veya kullabı bulunur. Lakap, kişinin olumlu yönlerini anlatan Bayat,
Cerit, Karaca, Ağa, Bey, Cesur, Pehlivan gibi yakın çevresi tarafından verilmiş takı
isimlerdir.³²²

Kullap: Kişiye dış çevresi tarafından verilmiş Çakal, Köçek, Kör, Topal, Kambur,
Uşak, Kıpti gibi olumsuz yönlerini anlatan takı isimleridir. Bu gelenekten dolayı
yörede her insanın bir takı ismi (Lakap- Kullabı) vardır ve yaşadığı toplumda bu
adları ile anılırlar.

Damar: Kan bağı, dolayı ile kan taşıyıcı olmalarından dolayı soy, sülale anlamında
kullanılır. Damarı kuruyasica, Damarıma basma gibi ilençlerle seslendirilir.

Kök: Köklü, Köküne kıran giresice, Kökü kuruyasica, gibi söylemlerle soy, sülale
anlamında kullanılmaktadır.

Soy-sop: Soyu, sopu denilerek tüm sülale kastedilirken, soy dede-erkek tarafına
ait akrabalar, sop denilerek ebe-kadın tarafına ait akrabalar kastedilmektedir.

Ekrâd Tâifesi: Osmanlı kaynaklarında dağlık bölgelerde yerleşmiş Türkmen
tâifeleri için kullanılmıştır. Kürt adı ise yöre ağız-aksanında Kûrd adıyla seslendirilir.
Yörük-Türkmenlerde olduğu gibi Dağlı diğer bir anlatımla ulaşımsızlık nedeniyle
şehre inemeyen köylüler için kullanılır.³²³

Türkmen Ekrâdı: Uzun yıllar Kürt bölgesinde yaşamalarından dolayı, Kürt
aksanını öğrenmiş ve Kürt adı almış Türkmen Aşiretleri için kullanılan isimdir. Bu
konu ile ilgili ayrıntılı bilgi ileride verilmiştir.

Êl: Yâd êl, gurbet êl denilerek başka vatan, yurt, bu êl, bizim êl denilerek kendi
vatanı-yurdu konu edilir.³²⁴

Bêl: Bölgede yerleşim yerlerini bir birinden ayıran uzantılı tepelere Bêl de-
nilmektedir. Halen kullanılan bu kelime yore köylülerine şu köy nerede diye so-
rulunca “Bêlin ardında” Bêlin öte yanında” diye sınır, kıyı” anlamında kullanılır.
Halk günlüğünde kullanılan “Êl parası vermiyorsun, Bêl parası vermiyorsun,

321 Bu geleneğin kısmen Anadolu’da yaşandığı ve bazı köylülerin yaz aylarında köyleri bölgelerinde bu-
lunan yaylaklarına çıktıkları hayvanlarını burada olatıp, yazı burada geçirerek son bahar aylarında
köylerine geri döndükleri görülmektedir.

322 İsmail Uçakçı, Orta Anadolu Halk Kültürü, s.84.

323 BOA.ML.VRD.TMT.d.Dosya Gömlek no.14132. Ekrad adının dağlı anlamında kullandığına ilişkin.

324 Uçakçı, O,A.H.K,a.g.e.,s.146.

Niye gidip gelmiyorsun” deyimi ve davet sözü örneğinde olduğu gibi “Bél” kelimesi “gümrük” anlamında kullanılır.

Göbek: Üç göbek akraba, Üç göbek öte, yabancı gibi ifadelerle soy, sülale anlamında kullanılır.

Silsile: Sülale, soy ve seçere anlamına gelmektedir.

Cibilliyet: Soy, sülale ve genel ahlak anlamında kullanılır.

SOYADI KANUNU:

15 Maddeden oluşan 2525 Sayılı Soyadı kanunu’nda Aşiret, oymak, cemaat ve tâifeleri yakından ilgilendiren bazı maddeler,

Madde 3- Rütbe ve memuriyet, aşiret, yabancı ırk ve millet isimleri ile umumi edeplere uygun olmayan veya iğrenç ve gülünç olan soyadları kullanılmaz.

Madde 5- Mümeyyiz olan reşit, soyadını seçmekle serbesttir.

Madde 6- En büyük mülkiye memurunun vereceği müzekkere üzerine Cumhuriyet müddei umumisi, 3’üncü maddedeki memnuniyete uygun olmayarak soyadı kullananların bu adı değiştirmelerini ve tarihte ün almış olanlara ilişkin anlatan adların hilafını iddia ile kullanılmamasını mahkemeden isteyebilir.³²⁵

Madde 10- Bu Kanunun tayin ettiği müddet geçtikten sonra soyadlarını değiştirmek isteyenler kanun nedeninin bu bapta hükümlerine tabî olurlar.

Madde 11- Soyadlarını nüfus kütüğü ve doğum kağıtlarına yazma işinde ihmali görülen memurlar hakkında kaymakamlar bir haftalığa, valiler on beş günlüğe kadar maaş kesme cezası verebilirler. Bu kararlar kati olup ilk ödenecek maaştan kesilir. Denilmektedir.

1934 yılında yürürlüğe giren kanunun içeriği ve uygulanmasından anlaşıldığı üzere, Mümeyyiz olan reşit, soyadını seçmekle serbesttir.

Ancak, yabancı ırk-millet, rütbe, memuriyet, aşiret ve umumi edeplere uygun olmayan veya iğrenç, gülünç olan soyadları alınamaz maddeleri ile,

Ermeni, Rum, Arap gibi Türk olamayan unsurlar kendilerine özgü soyadı almayacakları ve aldıkları soyadının Türk ve Müslüman geleneğine uygun olması zorunluluğu,

- Rütbe, Memuriyet sözcüğü ile Müdür, Mühendis, Paşa, Yarbay, Çavuş, Onbaşı gibi unvan ve rütbelerin soyadı alınamayacağı,

- Aşiret sözcüğü ile günümüzde kullanılan cemaat sözcüğü kastedilmiş ve Yesevî, Vefai, Kalenderi, Babai, Bektaş-î, Mevlevî, Şadiyye, Nakşî, Melami, Bayrâm-î, Safevî, Haydari gibi tarikat adlarının soyadı alınamayacağı belirtilmiştir.

³²⁵ 2 Temmuz 1934 Tarihli Resmi Gazete.
Altay,a.g.e.,s.24.

Ancak kişi Bektaşoğlu, Bayramoğlu gibi tarikat kurucuları ile aynı silsileden geliyorsa bunun kapsam dışı olduğu kanunun uygulanışından anlaşılmıştır.

Bu bağlamda Anadolu'da yurt tutmuş Ermeni, Rum, Arap gibi Türk olmayan unsurlar, kendi din ve milliyetlerine özgü soyadı alamamışlar, aldıkları soyadlarını zorunlu olarak Türk-İslam kültürüne uydurmuşlardır.

Çalışma konuları arasında görüldüğü gibi insanlarımız genellikle "Bozok, Bayat, Avşar" gibi bağlı boyları, "Çubuk, Gedük, Rişvan, Varsak, Kızılkocalı, Kızılkoca, Ağca, Çiçekli, Mamalı" gibi aşiret-oymakları, "Çongar, Turhasan, Sülemiş, Piroğlu, Şahrüh, Bektaş' oğlu" gibi boy ve aşiret beyleri, "Tarhanlı, Bağdatlı, Şamlı, Maraşlı, Karslı, Malatyalı, Sivashlı" gibi geldikleri bölgeleri soyadı almışlardır.

Damgalar: Ên, İşaret adı ile de anılır. Tarihte, Türk Dünyası, günümüzde Anadolu geleneğinde yaygın olarak işlenen bu gelenek göre Kayı, Bayat, Avşar gibi bütün Oğuz boylarının kendine özgü damgaları olduğu gibi Anadolu ve yörede yurt tutmuş aşiret-oymaklarında kendisine özgü damgaları bulunur.

Bu geleneğe göre her aşiret-oymağın kendisine özgü damgası, éni bulunur ve bu damgalar, oymaklar tarafından at, katır, inek, dana, öküz, manda, deve, eşek, köpek, koyun, keçi gibi büyük ve üçükbaş hayvanların kulaklarına bıçakla çintik atma (kesme) yolu ile yapılır.

Oymak genişleyip, ayrılıklar olunca ailenin büyüğü bu damgayı-éni devam ettirir, küçük kardeşlerde ana işareti değiştirmeden küçük farklılıklarla bu damgayı kullanırlar. Böylelikle oymaklar, binlerce hayvan arasına karışmış kendi hayvanını kendi damgalarından tanırlar.

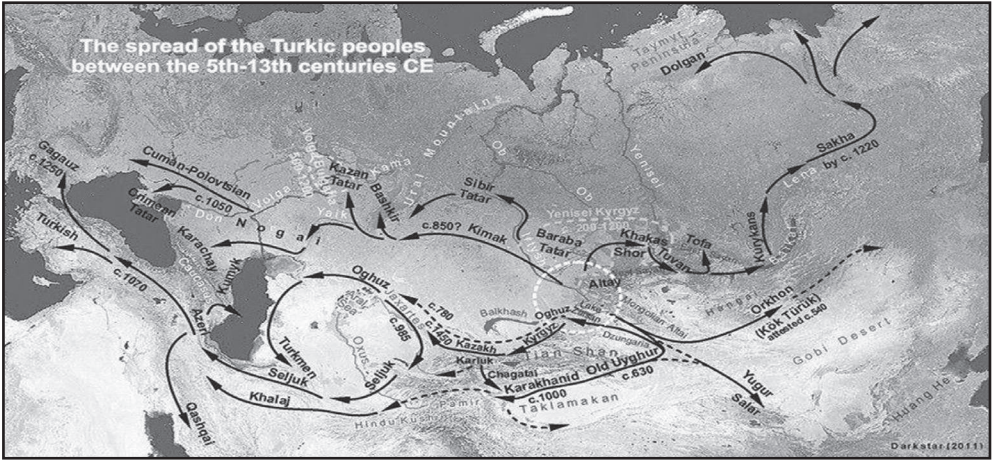
Kazak Türk halk kültüründe olduğu gibi Anadolu Türk halk kültüründe de secere takibi sıkı sıkıya yapılır, bunu zorunlu kılan töreler bulunurdu. Bu törelerden en önemlisi şüphesizki Anadolu Alevi Türkmen geleneğinde son yıllarımıza kadar yaşatılan evlilik gelenekleridir.

1985'li yıllara kadar yaygın olarak yaşanan bu gelenek, deyimleşmiş günümüzde "Eni enimden değil, gönü gonümden değil" denilerek yabancılar, "Eni enimden, donu donumdan denilerek akrabalar" için kullanılır olmuştur.

Alevi Türkmen töresinde akraba evliliği yapılmaz, törelere uymayan kilişler düşkün ilan edilerek yaşadıkları toplumdan dışlanırlardı. 1960-70'li yıllara kadar bu geleneğe aynen uyulur, gelenek dışında hareket etmiş kişilerin düşkün ilan edilmeleri ve yaşadığı toplumdan dışlanıp, yalnızlığa terk edilme hikayeleri halen güncelliğini korumaktadır.³²⁶

³²⁶ İsmail Uçakçı, Tarihi, Kültürü ve İnançlarıyla Sungurlu.

YÖRENİN İSKÂN TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ

Türklerin tarih sahnesine çıkışı M.Ö. Binlerce yıl evveline götürülür. Mezopotonya uygarlıklarından Sümer’ler, M.Ö. III. Binli yıllarda Fırat ve Dicle Nehri sahilllerinde “Subar (Sümer), Turuk, Kuman ve Kutı’ler oturduğu bilgileri tarih sayfalarında yer almıştır.³²⁷

Daha sonraki yüzyıllarda Anadolu uygarlıklarından Türk soylu olduğu yönünde bilgi ve belgeler bulunan Hatti, Hitit ve Frikyahılar hakimiyet kurmuşlardır.³²⁸

Genel Türk tarihi, Türklerin batı dolayısı ile Anadolu ayağına ilişkin bu bilgileri aktarırken, biz burada Türk birliğini kurmuş Orta Asya menşei Oğuz Türkleri ve bunların teşkilat yapıları üzerine duracağız.

Türklerin, tarihte Orta Asya’da bulunan Tanrı ve Altay dağları arasında yaşadığı bilinen bir konudur. M.Ö. 4-3 binli yıllarda Altay Devleti adıyla Altay-sayan dağları

327 Mirfatih Zekiev, Küçük ve Orta Asya’da Türkler Yabancı Değiller. XIV. T.T.Kononresi, Bildiri Özetleri,2002/Ankara.

328 Fahrettin Süldür, Türk Adı Albümü, yine, eski Türk yurtları ve Anadolu’da yapılan arkeolojik araştırmalarda elde edilen bulgular ve yer adları (Selçuklulardan evvel 100’e yakını Anadolu’da olmak üzere toplam 172 Türk menşei yer isimi bulunduğu ve Türklerin Anadolu’da köken tarihi M.Ö. 3000’lere kadar uzandığı belirtilmektedir. Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Ağzları Üzerine.,s.63., Yaşar Kalafat, Şark Meselesi Işığında Şeyh Sait olayı, Karekteri Dönemindeki İç ve Dış Olaylar,s.27.

arasında bir devlet kurduğu bu devletin sınırlarının Türkistan ile Hindistan'ı, M.Ö. 2000 yıllarında bu günkü İran'ı etkisine aldığı ve M.Ö.1700-1500 yılları arasında dağıldığı belirtilmektedir.³²⁹

M.Ö. VIII. Yüzyılda Türk coğrafyalarında hakimiyet kurmuş, Peçeneklerin atası olduğu kabul edilen Saka-İskit Devleti³³⁰ döneminde sınırlarını Çin'in batısından başlayarak, Karadeniz sahillerine kadar genişletmişlerdir.³³¹

M. Ö. 444. Yüzyıllarda İmparatorluk kurmuş olan Hun Türkleri, toraklarını Mançurya üzerinden Atlas Okyanusu, batıda İdil ve Hazar Denizine kadar genişletmişlerdir.

Böylesi güçlü bir imparatorluğun sınırlarına dayanmasına endişelenen Çinliler, kendilerini korumak amacıyla sınırlarına yüzlerce km. uzunluğunda set çekerek korunmaya çalışmışlardır.

Söz konusu yüzyıllarda İmparatorluk kurmuş ve güçlü komşularına gözdağı olmuş bir millet ve devletin hakkında ne yazık ki, yeteri kadar yazılı bilgiye henüz ulaşamamıştır. M. Ö. 444. Yüzyıllarda İmparatorluk gibi güçlü bir devlet teşkilatı kurmuş olmaları tarihçelerini yüzlerce yıl daha öteye götürceği bir kesindir.³³²

Orta Asya bölgesinde yaşarlarken, kuraklık ve siyasi nedenlerden dolayı ata yurtlarını terk ettikleri belirtilen Türklerin, uzantılarının değişik zamanlarda yapılan akınlarla Anadolu'yu yurt edindikleri yine aktarılan konulardandır.³³³

Doğu Anadolu bölgesinde M.Ö. 9-7 Yüzyılları arasında Türk kavmi olduğu bilinen Urartu ve İskitlerin hâkimiyeti görülmüş ve İskitler bu hakimiyetlerini M.Ö. 189 yılına

kadar sürdürmüşlerdir.³³⁴

Fetih önceleri, Anadolu'da Sakalar, Türgişler, Kumanlar, Part'lar, Peçenek, Kıpçak, Kimmerlere mensup Hristiyan Türk ile Kazak, Kırgız, Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar, Azeri, Misket, Karakalpak ve bunlara bağlı pek çok Müslüman Türk aşireti bulunduğu bilgileri aktarılmaktadır.³³⁵

329 Fuzuli Bayat, Saka Etimolojisi Üzerine, Karadeniz Araştırmaları Dergisi, sayı,1,s.1.

330 Yesevi Dergisi'nin 171 sayısında ünlü bilgin Herodotos tan aktarılan bir bilgide Sakalar-İskitlerin Türklerin ataları olduğu bilgileri ayrıca yer almaktadır.

331 Bayat,a.g.m.

332 396 yılında Hun Türkleri Kafkasları aşarak Anadolu'ya girdi. Bu devirde Hunların başında Kursık, Basık adlı komutanlar vardı. Erzurum'u alıp, Karasu ve Fırat havzasını geçerek, Malatya'ya kadar ulaştılar. Zamanının ünlü kaleleri olan Urfa ve Antakya kalelerini kuşattılar.

333 Ertuğrul Danık, Koç ve At Şeklindeki Tunceli Mezar Taşları II. Baskı,s.46. Türk Tarih Kurumu Başkanı Yusuf Halaçoğlu Hakkari Yöresinde yapılan kazı çalışmalarında elde edilen bulguların M.Ö. Binlerce yıl evveline gittiği ve Türk Motifleri olduğunu belirtmiştir.

334 Gülensoy,a.g.e.,s.65. Urartuların bir kısmı Ermeniler tarafından imha edildiği, bir kısmının da Arsaklı Türkler ile karışarak Hakkari ve Tunceli yörelerinde yaşadıkları belirtilir..

335 Gülensoy, Orta Asya'da Türk Yer Adaları XII. T.T.Kongresi, Cilt. 2.,s.365, 366.

M.Ö. 120 yılında Bulgar Türkleri, M.S. 216 yıllarında Hazarlar ve Barsullar'ın siyasi hâkimiyeti görülmüş M.S. 395 yılında, Hun Türkleri bir taraftan Balkanlar, bir taraftan da Kafkaslar üzerinden Anadolu'ya akın düzenlemiş ve Kafkaslardan gelen akıncı grupları Erzurum üzerinden Karasu yolu ile Malatya'ya ulaşmışlardır.

Daha sonraları Çukurova'yı zapt ederek Urfa, Antakya Kalelerini kuşatmışlar, Oradan Suriye'ye inerek Sur, Kudüs yöresini etkisine almışlar ve Doğu Anadolu, Azerbaycan yoluyla yeniden Kafkas dağları'nı aşarak Karadeniz'in kuzeyindeki yurtlarına dönmüşlerdir. Günümüzde Anadolu'da uzantıları bulunan "Salar, Salgur, Albanya, Aran kabileleri bu akınlarla gelmiş Türk kabilesi oldukları anlaşılar.³³⁶

Sibir-Sabar Türkleri, Tanrı dağları'nın batı bölgelerinde bulunan yurtlarından kalkarak Anadolu'ya akın yapmışlar ve 508 yılında yapılan bu akınlarla Kayseri, Konya, Ankara yöresini etkisine almışlardır.³³⁷

Hun ve Sabar-Sabir Türklerinden sonra, 745 yılında Türğiş ve Karluklular'ın bağlı olduğu bilinen Göktürk Devleti kurulmuş ve bu devlet, hakimiyetini Ötüken, Moğolistan, Doğu Türkistan ve Çungarya bölgesine yayarak 840 yılına kadar siyasi hakimiyetini sürdürmüştür.

İslamiyet'i kabul etmiş Oğuz Türkleri, Abbasilerle birlikte VIII. Yüzyılda Anadolu seferi düzenlemişler ve bu seferler sırasında Fergana, Esbıcab, Belh, Harzem, Herat ve Semerkant gibi Horasan Türk şehirlerinden Türk Aşiretleri Anadolu'ya gelmişlerdir.³³⁸

336 Sara Hanım Aşurbeyli, Azerbaycan'da Kadim Türk kabileleri, XI. T.T.Kononresi, Bildiri Özetleri, Ankara.

337 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1.s.173.

338 Faruk Söylemez, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Rışvan Aşireti Örneği), s.2.

875 yılında Oğuz Türkü Tolunoğlu Ahmet Bey, Mısır, Şam, Halep, Antakya yöresine sülale adıyla hanlığını kurmuş³³⁹ ve bu yüzyıllarda peş peşe gerçekleşen tarihi vakalarla sınırlarını Hazar'ın güney doğusundan itibaren, Sırderya Nehri vadisi boyunca genişletmiştir.

Bu bölgelerde yaşamlarını sürdüren Oğuzları etkisine almış ve bunun neticesi olarak Oğuzlar batıya göç ederek, İran, Irak, Suriye ve Anadolu'ya gelmişlerdir. 1016 yılı, daha Selçuklu Devleti kurulmadan önce Çağrı Bey komutasında bulunan Türkler Horasan, İran ve Anadolu'ya seferler düzenlemişlerdir.

Horasan ile Nişabur yöresinde kuvvetlenen Selçukluların ilk hükümdarı Tuğrul Bey, 1054 yılında Doğu illerimizi kuşatarak Malazgirt'i etkisine almıştır.³⁴⁰ Selçuklu akınları Bizans üzerine kesintisiz olarak devam etmiş ve³⁴¹ Sultan Alparslan Malazgirt'ten evvel, 1064 yılında düzenlediği seferde Ani şehrini (Van yöresi) fethetmiştir.³⁴²

Anadolu'ya yapılan ve yüzyıllarca süren bu akınlar, Bizans ahalisinin can güvenliğini ortadan kaldırmış, can güvenliği kalmayan ahali atlarını, arabalarını alarak deniz ötesi bölgelere göç etmek durumunda kalmışlardır.

Bizans halkının göçleri sonucu oluşan Anadolu'daki bu boşluk ortamını Bizanslılar sadece askerlerle dolduramamış ve bu boşluk ortamı Türk akıncılarına başka bir ifadeyle fetihlerine kolaylık sağlamıştır.³⁴³

Fetihden yüzyıllar önce gelip Bizans içerisine yerleşmiş Türkler, Sultan Alparslan'ın ordusuna büyük yardımlarda bulunmuşlar ve onun yanında yer alarak Bizans'a karşı savaşmışlardır.

1072 yılında Selçuklu Sultanlarından Melikşah'ın torunu ve kumandanlarından olan Danişmend Ahmet Gazi, Sivas merkezli kurduğu devlet ile Tokat, Niksar, Kayseri, Zamanlı, Gedük, Sivas, Malatya, Antakya, kuzeyde Amasya, Çorum, Karahisar-ı Demürlü, Çankırı ve Kastamonu yöresin siyasi hakimiyetine almıştır.³⁴⁴

1085 yılında Anadolu'ya önemli bir Türkmen göçü yaşanmış³⁴⁵ ve bu yüzyılda Doğu Anadolu'ya çok sayıda Hristiyan Kurman-Kıpçak Türkü, 1231 yılında da 12 000'i asker olmak üzere On binlerce Harzem Türkü gelmiş ve³⁴⁶ XIII. Yüzyılın ortalarında Denizli havalisinde 200 000, Kastamonu havalisinde 100 000, Ankara'nın kuzeyindeki dağlık bölgede 30 000 çadırılık Türkmen ahalisi yaşadığı bilgileri arşivlerde yer almıştır.³⁴⁷

Anadolu'da kurulmuş ilk ve en güçlü Türk-İslam Devleti (Beylik) olan Danişmendliler 106 yıllık hakimiyetleri döneminde Bizans ve Haçlılarla büyük mücadelelere

339 Nihat Kaşıkçı, Hasan Yılmaz, Türklerin Anayurdu, a.g.e.

340 M. Şerif Fırat, Doğu İlleri ve Varto Tarihi, s.115.

341 Refik Turan, Türkmenlerin Anadolu'ya Gelişi, s.2.

342 Fahrettin Kırzioğlu, Karakeçili Aşiretinin Sürmeli Çukuru Dönemi, 1.Karakeçili Kültür Şenliği Bildirileri, 1996, Kırıkkale, s.42.

343 Ahmet Refik, Türklerin Anadolu'ya Gelişi. Yörtürk Dergisi. Sayı, 40, s. 21.

344 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1, s.173.

345 Türkmen sözcüğü, Oğuzların İslamiyet'i kabulünden sonra aldığı isimdir.

346 Yaşar Kalafat, Şark Meselesi Işığında Şeyh Sait Olayı, Karekteri Dönemindeki İç ve Dış Olaylar, s.27.

347 Turan, a.g.e.,

girerek Anadolu'nun Türk-İslam yurdu yapılmasında büyük katkılar sağlamışlardır. 1178 yılında Anadolu'da Türk Birliği sağlanması amacıyla Selçuklu Sultanı Kılıçarslan tarafından yapılan akınlarla bu devletin siyasi hakimiyeti sona ermiştir.³⁴⁸

Anadolu Selçukluları hakimiyetine giren bölge, 1243 yılında Moğol saldırısına maruz kalmış ve Köseadağ Savaşında Selçukluların, Moğol ordularına yenilmesi nedeniyle Moğol hakimiyeti başlamıştır. Tarihte, İlhanlı adıyla da anılan Moğollar 1256 yılında Tebriz merkezli İlhanlı yönetimini kurmuşlar ve bu yıldan itibaren Sivas'tan, Kütahya'ya, Kara Hisâr-ı Demürlü'den, Konya'ya kadar uzanan göçebe hayata elverişli Orta Anadolu'nun tüm otlaklarını işgal etmişlerdir.³⁴⁹

Bu işgalde Asya'nın ortasından başlayan Moğol istila selinin önü süre kaçan pek çok Uygur, Kıpçak ve diğer Türk kavimleri de Anadolu'ya gelip yerleşmişlerdir.³⁵⁰

İlhanlıların (Moğol), Ca-ungar (Çongar) koluna bağlı aşiretler, çalışma bölgemize yerleşmişler ve ünlü Şehzadeleri Kongurtay, Turku ve Tuvadın Delice kışlaklarını yurt edinerek işgal kuvvetlerini buradan yönetmişlerdir.

Bölgede İlhanlı hakimiyeti sürerken, Avşar Boyuna bağlı Karamanoğlu Aşireti beylerinden,³⁵¹ Nûre Sûfî adıyla ün yapmış Sadeddinoğlu Nureddin Horasani tarafından 1250 yılında Karaman merkezli Karamanoğulları Devleti kurulmuştur.

Selçuklu Hükümdarı Alaeddin Keykubad devrinde, Mavaunnehir bölgesinden alınıp,³⁵² Ermenek yöresine yerleştirilmiş olan Karamanoğulları Aşireti üyeleri tarafından kurulmuş bu devlet siyasi hakimiyeti döneminde Anadolu'nun Türk-İslamlaşması ve Türk Diline büyük katkılar yapmıştır.

1308 yılında Sivas ve Kayseri merkez olmak üzere Eretna Devleti kurulmuş, Uygur Türkü (Eretna) tarafından kurulan bu devlet XIV. Yüzyılda Kayseri, Nevşehir, Sivas, Yozgat, Tokat, Amasya, Erzincan, Şebinkarahisar Samsun, Erzurum yörelerini idari sahasına dahil etmiştir.³⁵³

1339 yılında Zeynettin Karacabey yönetiminde kurulmuş, Maraş-Elbistan merkezli Dulkadiroğlu Devleti siyasi hakimiyetine devam ederken, İlhanlıların hakim olduğu topraklar üzerinde 1345 yılında Oğuzların Salur Boyu beylerinden Kadı Burhanettin kendi adıyla bir devlet kurmuş ise de, bu devlet siyasi hakimiyetinde ancak 18 yıl kalabilmiştir.³⁵⁴

Kadı Burhanettin'in ölümü üzerine, Yıldırım Beyazıt, Veliaht Şehzade Süleyman Çelebi'yi 24.000 kişilik bir kuvvetle 1398 yılının son aylarında Sivas'a göndermiş ve bu beyliği ortadak kaldırıp kendi hakimiyetine almıştır.³⁵⁵

Oğuzların Kayı Boyuna bağlı Karakeçili Aşireti beylerinden Osman Bey tarafından 1299 yılında kurulmuş Söğüt merkezli Osmanlı Beyliği (Devleti) güçlenmeye ve

348 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1,s.173.

349 Sümer, Bozok Tarihine Dair Bir Araştırma.,s.311.

350 Sümer, Anadolu'da Moğollar,s.145.

351 Ali Sevim, Yaşar Yücel: Türkiye Tarihi 1.,s.240.

352 A.g.e.,s.240.

353 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.34.

354 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1.

355 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.1.,s.29.

genişlemeye devam etmiş, açtığı savaşlarla Anadolu'da kurulmuş komşu beylik (devlet) lerin siyasi hakimiyetlerine bir bir son vererek genişlemesini sürdürmüştür.³⁵⁶

Timur, 1402 yılı Çubuk Savaşından sonra Anadolu'dan geri dönerken bil-hassa Kayseri, Karaman, Kır-şehri, Çorum/Kara Hisâr-I Demürlü yöresinde yurt tutmuş Karatatar'ların pek çoğu ile kendi yanlısı olan Türkmenleri beraberinde götürmüştür.³⁵⁷

Moğollardan boşalan Sivas, Kayseri, Yozgat, Nevşehir, Çorum, Kırşehir, Kırıkkale yöreleri, Dulkadirli illeri olan Maraş, Malatya, Adıyaman ve Çukurova yöresinden gelen Türkmen Aşiretleri ile şenlendirilmiştir.³⁵⁸

XIII. Yüzyıl sonlarında Söğüt merkezli kurulmuş "Osmanoğulları Beyli" güçlenme ve genişlemeye başlamış komşu beylik-devlet olan Birgi merkezli "Aydınoğulları Beyliği", Manisa merkezli "Saruhanogulları Beyliği", Afyon Merkezli "Germiyanogulları Beyliği", Eğridir merkezli "Hamidoğulları Beyliği", Balıkesir merkezli "Karaisaoğlu-Karesi Beyliği", Antalya merkezli "Teke Beyliği" ile Muğla merkezli Menteşeoğulları Beyliklerinin siyasi hakimiyetlerine bir bir son verilmiştir.

Devletlerinin siyasi hakimiyetlerine karşı tepkili olan "Kara İsa-Karesi, Menteş'oğlu, Aydın'oğlu, Hamid'oğlu, Germiyan'oğlu, Saruhan'oğlu, Teke adlı hanedan soyu ve aşiretleri komşu devletler olan Karamanoğulları, Eretna ve Dulkadiroğlu Devleti topraklarına sığınmışlar.

Osmanlı Devleti, bu yüzyılda Dulkadirli Devleti ile iyi ilişkilerini sürdürürken Karamanoğulları Devleti ile hakimiyet kavgalarına girişmiş ve bu bağlamda Osmanlı ile Karamanoğulları arasında kanlı çatışmalar yaşanmıştır.

Aralıklarla devam eden bu kanlı çatışmalar 1476 yılında yapılan bir savaşta Karamanoğulları yenilmiş sınırlarını Karaman, Maraş, Konya, Niğde, Aksaray, Kır-şehir, güneyde Antalya, Mersin bölgelerine kadar genişletmiş olan Karamanoğulları Devletinin siyasi hakimiyetine son verilmiştir.³⁵⁹

Karamanoğulları hakimiyetine son verdikten sonra bölgede önemli bir nüfuz edinmiş olan Safevi Devleti üzerine yürümüş, 1514 yılında Yavuz Sultan Selim tarafından bizzat yönetilen Osmanlı Ordusu Çaldıran Seferine giderken bölgede

356 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1.,s.240.

357 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.312. 1404 yılından sonra Sivas'ın güneyi ve Kayseri'nin doğusu, Dulkadirli Türkmenlerinden Kızılkocalı, Salmanlı, Ağcalı, Çiçekli, Zakirli, Mesudlu, Ağcakoyunlu, Kavurgalı, Demircili, Şam Bayadı, Söklen, Hisarbeğli, Karalı gibi bazı aşiretlerin yaylası oldu.

358 İsmail Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.

359 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1.,s.186. BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rûm Defteri,1996.,s.XI. Karamanoğulları Devleti (Beyliği), 237 yıllık siyasi hakimiyetine son verdikten sonra, topraklarına Karaman eyaleti adı ile bir idari birim kurulmuş, bu eyalet idari sahasında Konya, Kayseri, İçil (İçel), Niğde, Beyşehir (Beyşehir), Aksaray ve Maraş sancakları yer almış ve bu eyalete bağlı 26 kaza, 6 kasaba, 2.129 köy ve mezra, 1.887 konar-göçer Türkmen cemaati bulunan eyalet idari sahasında, 29 yaylak, 20 çayırılık, 2 iskele, 11 pazar, 1.374 dükkân, 14 kervansaray, 45 medrese, 2. darülhadis, 31 darülhuftüz, 4 muallimhane, 3 imarethane, 75 cami, 319 mescid, 272 zaviye, 4 kalenderhane, 2 haydarıhane, 1 darüşşifa, 37 hamam, 2 memlaha, 5 koru, 94 çiftlik, 200 değirmen, 1 beylerbeyi, 5 sancak beyi, 26 kadı, 116 zaim, 1.504 sipahi, 15 kale ve 1.159 kale görevlisi bulunduğu yine 1527 yılın ait vesikalarda yer almıştır.

hakimiyetini sürdüren Dulkadirli Devletinden asker ve ekonomik yardım isteğinde bulunmuştur.³⁶⁰

Dulkadirli devlet yönetimi ve ahalisi Yavuz Sultan Selim'in bu yardım isteğini geri çevirmiş ve üstelik Safeviler yanında yer alarak Osmanlı Devletine karşı savaşımayı yeğlemiştir. Bu bağlamda *"Tekeli, Şamlı, Dulkadir, Rumlu, Ustaculu, Kaçar, Avcı, Bayat, Söklen, Şambayadı, Varsak, Çepni, Turgutlu, Bozcalı, Acırlı, Arapgirli, Şadili, Alpavud, Karamanlı, Silsüpur, Çarıklı, Otuziki"* gibi bazı bölge aşireti İran'a giderek Safeviler yanında Osmanlı Ordusuna karşı savaşmış ve Çaldıran ovası'nda yapılan bu savaşla Osmanlı Devleti Safevileri yenmiştir.³⁶¹

Çaldıran, dolayı ile Safevi seferinden dönen Osmanlı ordusu Orta Anadolu bölgesine gelince siyasi hakimiyetini halen sürdüren Dulkadirli Devleti (Beylik) nin siyasi hakimiyetine son vererek bu toprakları da 1515 yılında Osmanlı Devleti siyasi hakimiyetine dahil etmiş ve bu nedenle bu savaşta On bin kadar Dulkadirli Türkmeni İran'a kaçırmıştır.³⁶²

1337 tarihinde kurularak 177 yıl siyasi hakimiyetini sürdürmüş Dulkadirli Devleti'nin siyasi hakimiyetine son vermiş olan Osmanlı Devleti³⁶³ bölge ahalisinin kızgınlığını gidermek ve iyi niyetini almak amacıyla yukarıda kısmen değinildiği gibi yine, Maraş merkezli Zülkadriye, Karaman merkezli, Karaman adı ile eyalet birimleri oluşturmuş ve bu eyaletlerin yönetimlerinde de bu hanedanlık üyelerinden kendi yanlısı kişileri getirerek bölge ahalisinin kızgınlığını gidermeye çalışmıştır.³⁶⁴

Devletlerinin siyasi hakimiyetlerine son verilen Dulkadiroğlu, Karamanoğlu ahalisi ve Safevi yanlıları hakim devlet olan Osmanlı Devletine karşı iyice kızgınlanmış, bu kızgınlıklarını 1517 yılında Bozoklu Celal Baba, 1519 yılında Şah Veli,³⁶⁵ 1525 yılında Söklen'oğlu Musa Atmaca,³⁶⁶ 1526 yılında Zinnunoğlu Halil Baba,³⁶⁷ 1527 yılında Kalender Çelebi,³⁶⁸ .?. Medrese öğrencileri, 1598 yılında Karayazıcı öncülüğünde büyük isyanlar çıkartmışlardır.

360 Yavuz Sultan Selim 2 Temmuz 1514 yılında Safevi Savaşına giderken Sivas, Koçhisar, Kazgözü, Şahnaçimen, Koyulhisar, Güzellerçayırı ve Suşehri istikametini kullandığı belirtilmektedir. Zabun,a.g.e.

361 İsmail Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s

362 Ali Sevim, Yaşar Yücel, Türkiye Tarihi. 1.

363 Sümer; Bozok Tarihine Dair.,a.g.e,s.319.

364 Karaman eyaleti idari sahasında yedi sancak oluşmuş ve bu sancakların merkezini Aksaray, Kayseri, Niğde, Konya, Beyşehir, Akşehir oluşturmuştur.

365 1519 yılında Bozok'ta meydana gelen bu ayaklanma Osmanlı Devletinin yayılmacı politası doğrultusunda Karamanoğullar, Safevi ve Dulkadirli Devletlerinin siyasi hakimiyetlerine tepki ayaklanmalarındandır.

366 Söklenoğlu Musa Atmaca öncülüğünde Bozok merkezli çıkartılan bu isyanda ekseriyetle Söklen, Hissarbeyli ve Tatar Aşiretleri olmak üzere 3-4 bin kişi katıldı.

367 Zinnunoğlu'nun Dulkadirli ailesinden olduğu belirtilir.

368 Bektaş-i Tarikatı Şeyhlerinden olan Kalender Çelebi öncülüğünde çıkartılan bu isyan ekseriyetle Bozok ve Maraş yöresinde yurt tutmuş Karacalı, Bişanlı (Dokuz) Aşiretlerine bağlı insanlar olmak üzere 20-30 bin kişi katıldığı kaynaklarda yer alır.

Bu isyanlara Eretna ve Çobanoğulları gibi komşu beylikler idari sahasında yurt tutmuş ahalide destek vermiş ve Orta Anadolu'yu tamamen etkisine alıp, yüzlerce yıl sürdürmüştür.³⁶⁹

Osmanlı Devleti, kendisine karşı kızgın ve kavgalı olan bu vatandaşları ile barış ortamı sağlayamamış, isyanlarda öncülük eden Milan, Bezeran, Karakeçili, Cibran, Hasenan, Şipkan, Hayderan ve Celali Aşiretlerini,³⁷⁰ Konya, Karaman, Ankara, Kayseri Çankırı bölgelerinden alarak Viranşehir, Varto, Muş, Hınıs, Eleşkirt, Patnos, Ağrı, Erçis, Van yörelerine yerleştirmiştir.³⁷¹

Osmanlı Devleti, Doğu Anadolu bölgesinden getirdiği yandaş aşireti Atçekenler'i, Karamanoğlu Devleti bölgesine, Beyazitoğulları ve Koçgirileri Dulkadirli Devleti idari sahasına yerleştirerek bu isyanları bitirmeye çalışsada netice alamamıştır.

Bu isyanları bitirip, Anadolu'da otoriteyi sağlamak amacıyla 1530 yılında Anadolu'dan 50 bin Türk ailesinin Balkanlara zorunlu iskanları yapılmış³⁷² ve bu iskanda Karaman yöresinde yurt tutmuş Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün atalarıda yer almıştır.

1571 yılında yapılan Kıbrıs'ın fethinden sonra KKTC. Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş 'ın atalarını Kayseri bölgesinden alarak adaya zorunlu iskana yollanmışlardır.

Yöre 1624 yılında Abaza Mehmet Paşa'nın II. Osman (Genç) intikamını almak amacıyla, Sadrazam Mehmet Paşa'ya karşı ayaklanmasında sıkıntılı dönemler yaşamış bu ayaklanmaya Çöplü, Kozanlı, Sırkıntı, Mamalı, Cerit ve Pehlivanlı gibi yörede yurt tutmuş aşiretler görev almışlardır.³⁷³

Osmanlı Devleti, geçen yüzyıllarda da devam eden isyanlarını durmamış bu nedenle devlet otoritesini sağlayamaz, vergi, asker gibi zorunlu hizmetlerini alamaz, ekilip, biçilemeyen on binlercehektar verimli tarım arazisini ekonomiyeye kazandırılmaz ve vatandaş, devlet arasındaki kavgayı gideremez olmuştur.

Osmanlı Devleti, bu sorunu kökten çözmek amacıyla XVII. Yüzyılın sonlarında kapsamlı bir iskan politikası belirlemiş, yüz yıl süren bu politika ile isyan bölgelerinde 84 000 çadırdaki yaşayan 100 binlerce Türkmen ahalisini başta Rakka-Urfa, Kıbrıs, Balkanlar olmak üzere Afyon, Aydın, Kütahya, Eskişehir, Manisa yöresine zorunlu iskana tabi tutmuştur.³⁷⁴

369 Sümer; Bozok Tarihine Dair.,a,g,e, s. 321.

370 Saltık,a,g,e.,s.33. Bilindiği üzere İsyânların merkezi niteliğinde olan Sivas İline bağlı Celali adlı yerleşim yeri halen adını yaşatır. Ayrıca, tarihte Sivas/Alı Baba mahallesinde Celallızade adlı bir sülalenin yaşadığı kaynaklardan anlaşılır.

371 Fırat,a,g,e.,s.33.

372 Sezer Arslan, Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri Ve Osmanlı Devleti'nde İskânları, S.4. , Çorum/İskilip yöresinde yurt tutmuş Tatar Türkmen Aşiretlerinde bu iskanlarda gönderilmişlerdir.

373 Mehmet Metin Hülâgü, Kayseri ve Çevresinde Kuzugüdenli Aşireti ve Eşkîyalık Olayları. Hulagu@erciyes.edu.tr

374 Altınok; A,g,e. KKTC. Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ile MHP. Kurucu Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in ataları XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanları ile Kayseri bölgesinden gönderilip, adaya yerleştirilmiş ailelerdendir.

Osmanlı İmparatorluğu XVIII. Yüzyılda 28 eyalete ayrılmış, bu eyaletlerden Sivas, Karaman ve Kara Hisâr-ı Şarki eyaletleri çalışma bölgemizi oluşturmuştur.³⁷⁵

Karamanoğlu, Dulkadirli gibi devletlerin siyasi hakimiyetlerinin sona ermesi olayına bazı tarihçiler, ilhak etti, katıldı gibi yumuşak ve yapıcı görüşler ileri sürmüşlersede, Osmanlı Devletinin gerileme ve çöküntüsü yüzlerce yıl sürmüş Anadolu'daki bu isyanlar ve sürgünlerin neticesi olduğu bilinir.

1873 yılında bölgede kuraklıktan dolayı büyük bir kıtlık hadisesi yaşanmış ve bu kıtlıkta insanlar yemek için ayrık otları dahi bulamaz olmuşlar. Mallar, davarlar açlıktan telef olmuş 1000 koyunu olan bir köyde bunlardan ancak 8-10 tanesi kalabilmiştir.³⁷⁶

375 Yücel Özkaya, a.g.e., s.19.

376 Konyalı, a.g.e., s.1630.

OĞUZ BOYLARI VE TEŞKİLAT YAPILARI

Oğuz Han, ilk Hun Hükümdarı Teoman'ın oğludur. M. Ö 444 yılında Hun tahtına çıkar,³⁷⁷ Türk boylarını birleştirir ve Türk birliğini kurar. Hükümdarlığı döneminde çeşitli savaflara girer ve ülke topraklarını genişletir.

Oğuz adına ilk defa Yenisey kitabesinde rastlanır. Oğuzlar bu yüzyılda Barlık Irmağı bölgesinde Öz Yeğen Alp Turan adlı bir reis öncülüğünde toplumsal yaşantılarını sürdürürler.³⁷⁸

Oğuzlar, X. Yüzyılın ilk yarısında kendi adlarıyla anılan ilk Oğuz Devleti'ni kurarlar. İslamiyet'i kabul edip, bir bölümü İslam diyarı olan Horasan'a göç ederek Selçuklulara tabî olurlar. Kalanları da Kıpçak saldırıları üzerine dağılırlar.

Selçuklu Devleti'nin kurulmasına esas rol oynayan Oğuzlar, Türkiye, Azerbaycan, İran, Irak, Suriye, Balkanlar, Türkmenistan, Afganistan ve KKTC.'inde yaşayan Türklerin ataları olduğu kabul edilir.³⁷⁹

Oğuzlar, 24 boya ayrılmadan evvel Dokuz boya ayrılmış ve bu boylar tarihte Dokuz Oğuz adıyla anılmışlardır. Dokuz Oğuzları Kunt,³⁸⁰ Tonra, Esen,³⁸¹ Bayautlar, Dolaşanlar,³⁸² Kulun, Selçikli, Toharistan, İnançoğulları, Bisanlı, Tuvadın Boyları oluşturduğu bilgileri aktarılmıştır³⁸³.

Oğuzlar, Tuğla boylarında bulunan ırmağın kuzeye doğru kıvrım yaptığı alanlarda yaşadıkları ve doğu komşularını Tatarların oluşturduğu belirtilmektedir.

ORHUN ABİDELERİNDE BİR KAYITTA;

³⁷⁷ Bu tarih kimi araştırmacılara göre M.Ö. 208'dir.

³⁷⁸ Muharrem Bayar, Karakeçili Yörük Aşireti'nin Eskişehir'e İskanı,s.37

³⁷⁹ Nihat Kaşıkçı, Hasan Yılmaz,a.g.e.,

³⁸⁰ Niğde İli Merkezinde Kunt soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Kunt soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kunt ve Künt soyadı almış oymakların adını bu boya izafeten aldıkları anlaşılır.

³⁸¹ Bahaeddin Ögel; Türk Mitolojisi, 1. Cilt.

³⁸² Bayramören İlçesi Dolaşlar köyü kurucularının adını bu boya izafeten almış olmalı. Dolaşan adı almış oymakların da buradan bozulma durumları söz konusudur.

³⁸³ Sivas İli Merkezinde yaşayan Kunt soyadı almış oymak üyelerinin adını bu boya izafeten aldıkları anlaşılır.

... Fakat Gök Tanrı, Türk'ün bu haline acıdı. Türk milleti yok olmasın, eskisi gibi cihanın en yüce milleti olsun diye babam İlteriş kağan'la anam Elbiğe Hatun'u Türklere Hakan kıldı. Tanrı güç verdi, babamın Türk ordusu kurt, Türk düşmanları koyun oldu. Düşmanlar, kurt³⁸⁴ önünden kaçan koyunlar gibi dağılıp gitti. Hakan babam, doğudan batıya at koşturup Türk milletini tekrar topladı, birleştirdi. Türk Devleti'ni diriltti.

Ey Türk Oğuz Beyleri !

Üstten gök çökmedikçe, alttan yer delinmedikçe bilki, Türk milleti, Türk yurdu, Türk devleti, Türk töresi bozulmaz.

Ey Türk milleti, Titre ve Kendine dön!³⁸⁵

Diye tarihi bir bilgi yer almaktadır.

BİR OĞUZ HAN DESTANINA GÖRE;

Oğuz Han'ın Gün, Ay, Yıldız, Gök, Dağ, Deniz adlarında altı oğlu, Uluğ Türük adında aksakallı bir veziri vardır. Bu vezir aynı zamanda onun akıl hocasıdır. Uluğ Türük bir rüya görür ve rüyayı Oğuz Han'a anlatır. Rüya, av ve avlanmakla ilgilidir. Bunun üzerine Oğuz Han oğullarını yanına çağırarak ava çıkmalarını ister.³⁸⁶

Büyük oğulları, Gün, Ay ve Yıldız'ı doğu yönüne, küçük oğulları, Gök, Dağ ve Deniz'i de batı yönüne avlanmaya gönderir. Oğullarının üçü doğuya, üçü batıya giderler. Büyük oğulları, av yaparlarken yolda altın bir yay, küçük oğulları da üç gümüş ok bulurlar ve bunları getirip babaları Oğuz Han'a verirler. Oğuz Han büyük oğullarına Yay gibi atik olun diyerek altın yayı, küçük oğullarına ise Ok gibi doğru olun diyerek okları verir.

Sonra yayı bulan büyük oğullarına Bozok adını ve ordusunun sağ kolunun idaresini,³⁸⁷ gümüş okları bulan küçük oğullarına da Üçok adını ve ordusunun sol kolunun idaresini verir.³⁸⁸

Bundan sonra da Oğuzların askeri ve siyasi teşkilatlanması bu doğrultuda gelişir.

384 Kültür kaynaklarının aktardığı bilgilerden anlaşılacağı üzere Bozkurt Türklere ilahi bir yaratık olarak görülür. Dokuz Oğuz Destanının birsinde; Büyük Hun Hakanlarından birisinin bir birinden güzel nur topu gibi iki kızı vardı. Öyle güzeldiler ki Hunlar bu kızları ancak ilahların alabileceği ve insanlar için yaratılmadığına inanıyorlardı. Baba Hakan da aynı şeyi düşünüyor, insanların etkileyebileceği düşüncesiyle kızlarını insanlardan uzak tutmaya çalışıyordu. Bunun için ülkesinin bir ucra köşesinde kule yaptırmış ve kızlarını bu kuleye kapatmış, kızlarının her hangi bir erkeğin etkisine girmemesi için tanrıya yakarmaya başlamış, öyle bir yalvarıyor öyle bir yakarıyormuş ki, nihayet bir gün Hakan'ın kendince inandığı tanrısı Bozkurd şekline girmiş ve gelmiş ve kızlarla evlenmiş. Kızların bu evlenmeden birden çok çocuğu doğmuş. Bu çocuklara Dokuz Oğuz, On Uygur adı verilmiş. Bu çocukların hepsinin sesi de Bozkurd sesine benzemiş ve Bozkurd ruhu taşıyarak çoğalmışlar, böylelikle Dokuz Oğuz, On Uygurlar türemiş denilmektedir. (Hasan Köksal, Milli Destanlarımız).

385 Bilge Kaan, Orhun Abideleri. Alıntı, Nevzat Yalçıntaş, 21. Asırda Türk Birliği Tebliği, Nisan-2010 TBMM:

386 Ögel,a.g.e.,

387 Bozok adı, bölmek ve parçalamak anlamına gelir,a.g.e.

388 Ögel,a.g.e.

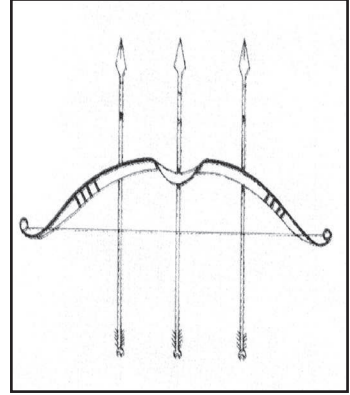
BAŞKA BİR DESTANA GÖRE;

Oğuz Han'ın en büyük oğlu olan Gün Han, babasının ölümünden sonra tahta geçmiş ülkeyi yönetmiştir. Gün Han tahta geçince hocasının tavsiyesi üzerine küçük bir kurultay düzenleyerek kardeşlerini ve onların oğullarını bir araya getirmiş, babasının sağlığında yaptığı vasiyetleri hayata geçirmiştir.

Bu kurultayda Bozok kolunu oluşturan büyük kardeşler, kurultay alanın sağ yanında çadırlarını kurmuşlar, Üçok kolunu oluşturan küçük kardeşler de kurultay alanının sol yanına çadırlarını kurmuşlardır.

Oğulları ve torunları çadırların içerisine alınmış ve görevleri verilmiş, üvey (evlatlık) oğullarda çadırların dışarısında bekleyerek onlara destek olmuşlardır.

Çadırın içerisine alınan bu kardeşler Oğuzların boy teşkilatlarını oluşturmuş, dışarıda kalan üvey kardeşlerde oymak adı alarak teşkilat üyesi sayılmışlardır.³⁸⁹

BOZOK ADI ALMIŞ SAĞ KOL ÇADIRLARDA TOPLANAN KARDEŞLER:

Yaş sırasına göre,

Gün Han'ın oğulları, Kayı, Karaevli, Bayat, Aklaevli.

Ay Han'ın oğulları, Yaparlı, Yazır, Döğer, Dodurga.

Yıldız Han'ın oğulları, Kargın, Kızık, Beğdili, Avşar.

ÜÇOK ADI ALMIŞ SOL KOL ÇADIRLARDA TOPLANAN KARDEŞLER:

Gök Han'ın oğulları, Bayındır, Peçenek, Çavuldur, Çepni.

Dağ Han'ın oğulları, Eymür, Alayundlu, Yüreğir, Salur.

Deniz Han'ın oğulları, Kınık, Yıva, Beğdüz, İğdir.

Küne, Turbatlı, Kerağlı, Oklı, Koklı, Suçlı, Yurtçu,³⁹⁰ Turumçı, Kumçı, Sorkı,³⁹¹ Kurcak, Suracak, Sultanlı, Koracak, Horasanlı, Lala, Camcı,³⁹² Kazgurt, Teke, Murdasay,³⁹³

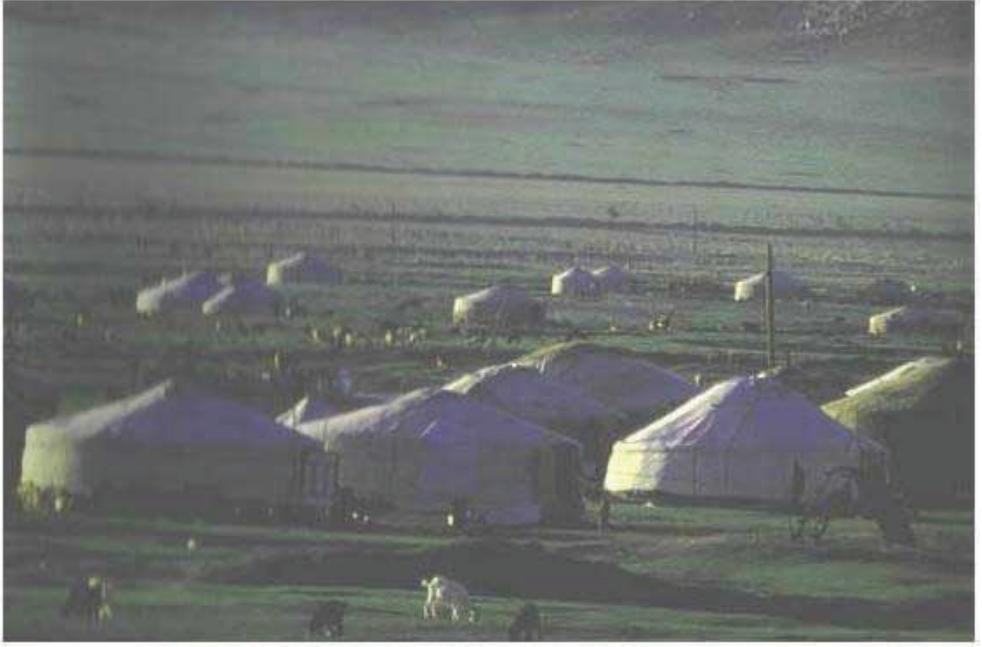
³⁸⁹ Bahaeddin Ögel; Türk Mitolojisi, 1. Cilt,

³⁹⁰ Yurt-lu Aşireti: Adı, Oğuz Han'ın torunlarından Yurtçu adlı kişiden geldiği sanılmakta ve Bozulus Türkmen grupları ile yöreye geldiği belirtilmektedir. Sivas İli Güney ve Durdulu köyünde Yurt soyadı, Yıldızeli İlçesi Bedel, Yusufoglan köyü, merkez ve Yukarınavruz köyünde Yurt, Yurtbay, Yurtoglu soyadı ve Gemerek İlçesi Kümeören köyünde Yurt soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

³⁹¹ Sorgun adıyla yerleşim yeri ve sülale adlarının yaygın olarak bulunduğu anlaşılr. Develi İlçesi Kabaklı köyünde Sorgun soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kale köyünde Sorgun soyadı, Yozgat/Sorgun İlçesi, Gürün İlçesi Merkezinde yaşayan Sorgun soyadı almış oymak üyeleri buna örnek verilebilir.

³⁹² Nafi Çağlar Hacıömerli, Kızık Boyu 1 (Karataş Kızıkları),s.185.

³⁹³ Murd, sözcüğü Farsçada ufak, tefek anlamına gelmektedir. Murdasay, günümüzde Mert adı ile anılmış yerleşim yeri ve mevkiler ve oymaklar adını buradan alma ihtimali yüksektir.

Sayir adı almış üvey oğul ya da torunlarda oymak üyesi sayılarak kardeşlerinin kurduğu bu teşkilat yapısı içerisinde yer almışlardır.³⁹⁴

Oğuzlar, yaşadıkları toplumsallık süreçlerinde değişik coğrafyalarda değişik adlarla topluluk veyahut devlet kurmuşlar komşuları tarafından hep Türk olarak adlandırılmışlardır.

Aradan geçen uzun sürede, farklı coğrafyalarda farklı milletlerle bir arada yaşamalarının etkisinde kalmışlar ve bunun sonucu olarak bu günkü lehçe, ağız, aksan farklılıkları meydana gelmiştir.

³⁹⁴ Bahaeddin Ögel, Türk Mitolojisi I. Cilt, s. 217.

BİRİNCİ BÖLÜM

BOZOKLAR

Oğuz Boylarının sağ kolunu oluşturan Bozokların, Anadolu'ya gelmeden önceki yurdu (yaylağı), Orta Asya da bulunan Sayram ve Kazgurd'dan başlayıp Kartağ'a kadar uzanırdı. Başka bir ifadeyle Taşkent'in kuzeyindeki dağlardı. Kışlakları ise, Borsuk ve Akdağ mıntıkasıdır.

Fetihle, hatta fetih önceleri bölgede yurt tuttuğu anlaşılan Bozoklar, 1243 yılında bölgenin Moğollar tarafından ele geçirilmesi üzerine zorunlu olarak güneye (Halep ve Şam yöresi) göç etmek zorunda kalmışlardır.¹

1404 yılında, Moğolların Anadolu'dan çekilmesi ve bu alan Dulkadirli Devleti hakimiyetine geçmesi ile tekrar yurtlarına dönmüşler, Sivas'ın güneyi ve Kayseri'nin doğusu, bilhassa Unun yayla civarını olmak üzere Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Nevşehir yöresini yurt tutmuşlardır.²

Zamanla Divriği, Aksaray, Bozok (Yozgat) Kır-şehri, Çorum, Kırıkkale, Canik, Amasya) ve yöresine yayılmışlar, yoğun olarak yaşadıkları Yozgat yöresinin Bozok adı ile anılmasına neden olmuşlardır.

Bu iskanda, Dulkadirli beylerden Salman-Süleyman, Alaüddevle, Şahbudak , Şahruh, Şahsüvar, Hisarbey, Alibey, Kızılkoca gibi beylere bağlı oymakların yanı sıra, Ağcalı, Çiçekli, Ağcakoyunlu, Şam Bayadı, Karalı gibi adlarla anılmış Bozok boyuna bağlı aşiretlerin bölge yurdu haline gelmiştir.³

Dulkadirli Bey ve aşiretlerinin bölgeye gelmesiyle birlikte, güneyden yoğun bir göç dalgası yaşanmış ve bu göçleri ekseriyetle Bozoklu Türkmenler oluşturmuştur. Bozoklu Türkmenlerin yerleştiği bu havali zamanla Bozok adı ile anılmış ve Bozok adı Yozgat ilinin adı olarak Cumhuriyet dönemine kadar süre gelmiştir.

1 Yörükoğlu, a.g.ç.

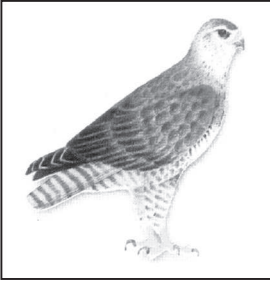
2 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.313.

3 Sümer,a,g,m,s.313.

Söz konusu yüzyıllarda Şam, Halep, Maraş, Antep, Arap Türkmenleri adı ile de anılan bu Türkmen grupları, eski Oğuz teşekküllerini korumuş ve kendilerini Bozoklu diye adlandırmışlardır. ⁴

Ayrıca, tarihte Sivas İli merkez Zilkar mahallesinde Bozokluoğlu sülale adı, Zara Kazası Nasır köyünde Bozokluoğlu sülale adı, Girit köyünde Bozoklu sülale adı, Ekinli-Deveske köyünde Bozokluoğlu sülale adı, Baharşey karyesi'nde Bozoklu sülale adı, Hafik Kazası Yalınca köyünde Bozokluoğlu sülale adı almış oymak, İmranlı Kazası Keşlik köyünde Bozokluoğlu sülale adı, Niğde İli Merkezinde Bozok soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Bozok soyadı, Ulukışla İlçesi Kolsuz köyünde Bozok soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Bozoklu soyadı, Akkışla İlçesi Gümergen adlı yerleşim yerinde Bozok soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi ve Talas adlı yerleşim yerlerinde Bozok'lu soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Bozak (Bozok) soyadı, Avanos İlçesi Sarılar köyünde Bozok soyadı ve Aksaray ili muntakasında Bozak (Bozok) soyadı almış oymak üyelerinin Bozoklara bağlı oldukları anlaşılır.

GÜN HAN SOYU

Oğuz Han'ın en büyük oğludur. Babasının ölümünden sonra tahta geçmiş ülkeyi yönetmiş ve Şahin kuşu'nu işaret edinmiştir.

Babasının vasiyeti üzerine küçük bir kurultay düzenlemiş, kardeşleri ve oğullarını bir araya getirmiş, Oğuz Boyları, diğer bir ifadeyle Oğuz Boy teşkilat yapılarını oluşturmuştur.

Develi İlçesi Deresinli köyünde Günhan soyadı, Sivas İli Merkezinde Günhan köyünde soyadı ve Yıldızeli İlçesi Yavu köyünde Günhan soyadı almış oymak üyeleri adını

bu soya izafeten aldıkları anlaşılır. ⁵

1. KAYI BOYU

Kelime anlamı kay, kaymak, meyletmek fiilinden geldiği ve⁶ ongununun, Sunkur kuşu olduğu belirtilir. ⁷

Osmanlı hanedanlığının bağlı boyu olan Kayıların Anadolu'ya gelişi: Horasan diyarı Mervî'ş, Mahan havalisinde yaşamlarını sürdürmekte iken, 1219 yılında Cengiz istilasının etkisi altında kalırlar. Kayı Han'ın komuta ettiği aşiretlerin bir kısmı bulundukları yerde kalır, bir kısmı oradan ayrılarak Ahlat civarına gelirler.

⁴ Yunus Koç, Bozok Türkmenleri, s. 195. Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu, Ankara, yıl. 2000

⁵ Kayseri İl Yıllığı.

⁶ Ögel, a.g.e., s. 331.

⁷ A.g.e., s. 355. Tarihte Türkler, Kurt, sungur, şahin, doğan, kartal, akbaba, karakuş, atmaca, baykuş gibi yırtıcı hayvanları ongun olarak kabul etmiştir. Bu ongunlarını Şaman kültürünün bir parçası olarak yaşam biçimi haline getirmişlerdir. İslamiyet'i kabul ettikten sonra bu geleneklerini sürdürmüşler ve ongunlarını avcı kuş hayvanlardan almışlardır.

Daha sonraları buradan ayrılarak Erzincan civarına gelip yerleşirler. 1232 yılında, Ertuğrul Gazi yönetiminde 440 aile ile birlikte Rum Diyarına gelirler.

Engürü (Ankara) yakınlarındaki Karaca dağı'na yerleşir ve burada yaşarlarken, beyleri Ertuğrul Gazi devlet tarafından Uç Beyi tayin edilir.⁸ Selçukluların siyasi otoriteleri bitince, uç beyleri birleşerek 1299 yılında Osman Gazi'yi hükümlerlik tahtına oturturlar.

Ahlatşah, Çandarlı, Gazneli ve Osmanlı Devletini kurmuş olan Kayı Boyu mensupları,⁹ Sivas yöresinde 8 ayrı yerleşim yerine adlarını verdikleri XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.¹⁰

Boy mensupları, Niğde Kazası idari sahasında Kayı adı ile bir köy ve Kayı adı ile bir cami yaptırdıkları 1530 tarihli Osmanlı kaynaklarında yer alır.¹¹ Eski adı Kayı olan bu günkü Bor ilçesinde adlarını verdikleri bilinen boy mensuplarının, Eyubili Nahiyesi idari sahası, Melenduz Nahiyesi idari sahası ve Kayseri yöresinde Kayı adı ile köyler kurdukları yine aynı yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²

Çorum/Emlak Divanı Nahiyesi Kayı köyünde 24 hane, Çorum/Divan-ı Halife karyesinde 6 hane, Çorum/İskilip Kazası idari sahasında iki tane Kayı adlı köy kurulmuş, bunların birisinde 29 hane, diğerinde 4 hane boy mensubu yaşadığı kayıtlarda yer almıştır. Kengiri-Çankırı Koçhisar Kazası Yakakayı köyünde 15 hane, Çankırı/Karipazarı (Orta İlçesi) idari sahasında kurulmuş Aşağı ve Yukarıkayı adlı köylerde 45-60 hane ve Çankırı/Kurşunlu Kazası Hatunkayası köyünde 28 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almıştır.¹³

Ağaçören İlçesi Aşağışabanlı köyünde yaşayan bazı oymaklar oluşturdukları web sitelerinde kendilerini Kayı Boyuna bağlı oldukları bilgisini aktarmaktadırlar.¹⁴

Ayrıca Bor İlçesi Kayı köyü kurucuları ve Niğde İli Merkezinde Kayı soyadı almış oymakların bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Kayılara Bağlı Aşiretler; Kayınlı, Karakeçili, Çunkar-Çongar, Atçeken, Yağrın-cı, Encük, Nodura, Uşan, Selamet, Yabalı-Bödre, Yusuf Kethüda, Yüksekli, Kırca, Börklü, Özlü, Oyuk Hacıoğlu, Arife-Arıklı, Aktaş, Üveys Fakılı, Saçıkara, Çakmak, Toylu, Karataşlı, İncesu, Mahan'lı, Akkul, Erkekli, Kalaycı'lar, Ali Dağlı, Çoban'oğlu, Osman-oğlu Aşireti.

Kayınlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Cırlavuk mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.

Karakeçili Aşireti: Aşiret üyeleri adını, Ertuğrul Gazi'nin Anadolu'nun fethi sırasında uyguladığı savaş stratejisinden aldığı belirtilir.¹⁵ Anadolu'ya 1071 fethi öncesi yapılan Anadolu akınları ile geldikleri yönünde görüşler bulunan aşiretin

8 Ahmet Urfalı, Kayı Destanı, s. 8,14,22. Ankara, yıl. 2004.

9 Muharrem Bayar, Karakeçili Yörük Aşiret'nin Eskişehir'e İskanı, s.37.

10 Bayar, a.g.e., s.44.

11 İsmail Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları, s.51.

12 A.g.e., s.

13 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler, s.405,406.

14 www.koylerimiz.net

15 Muhammed Beşir Aşan, Yukarı Fırat Havzasında Karakeçililer, VII. Osmanlı Sempozyumu, s.35.

Urfa/Birecik yöresi uzantıları için Bozulus Türkmen taifesine tabi Ekrad-ı Aşiret-i Karakeçili diye kaynaklarda bilgiler yer almaktadır. Aşiret adının gelişimi ile ilgili, Menkıbeye göre;

Ertuğrul Gazi, düşmanı aldatmak için keçilerin boğazlarına cıngırdakları, boynuzlarına ışıldakları taktırarak, gece sabaha karşı ısırken yamaçlardan düşmanın yönüne doğru sürer. Durumu gören düşman, bu keçi karaltılarını asker sanır ve bu kadar askerle baş edilemeyeceğini anlayarak direniş göstermez. Gazi’de gün aydınlanmadan düşmanı kuşatır ve teslim alır.

Bundan sonrada bu aşiretin adı Karakeçili adıyla adlandırıldığı belirtilir.¹⁶

Yavuz Sultan Selim devrinde Kayseri, Konya, Karaman, Ankara yörelerinden alınıp, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine zorunlu iskana tabi tutulmuş olan Karakeçili Aşiretine bağlı tâifelerin yörede yaygın olarak bulunduğu tarihi kaynaklar ve alan araştırmalarından anlaşılır.¹⁷

Tarihte Sivas yöresinde yaygın olarak yaşadığı görülen aşiret üyelerinin Sivas yöresinde Keçili, Karacadağ Nahiyesi idari sahasında Keçilik adı ile köyler kurdukları anlaşılır.

Kara Koçan ve Tosbağa adı ile de anılan aşiretin tarihte Uluyörük adı ile anılmış büyük teşekkül arasında hareket ettiği anlaşılır.

1574 yılında Eyalet-i Rum’da 12018 nüfusa sahip oldukları ve bunların önemli bir kısmı Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad, Niğde, Kayseri, Kırşehir, Budak-özü yöresinde yaşadıkları belirtilir.¹⁸

Aşiret üyesi bazı taifeler, Eski Kazası Karakeçili karyesi, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Oğuz mezrası, Yeniil Kazası Karakeçili karyesi,¹⁹ Niğde Üçkapılı yaylası ve Bayındır adlı yerleşim yeri ile ²⁰ Kayseri sancağı idari sahasında 40 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.²¹

Aksaray/Ortaköy İlçesi Cumali köyünde yaşayan bazı oymakların, atalarının Karakeçili Aşiretine bağlı olduğu ve bu oymakların 200 yıl evvel Adana/Yüreğir dolaylarından, Bozok yaylası’na yaylaya geldikleri ve burada kaldıkları belirtilmektedir.²²

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karakeçili ve Koçanlı karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.²³

16 Ahmet Gündüz, Türkmen Yurdu Kırşehir. Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları.,s.121.

17 Aşan, a.g.e,m,s.36.

18 Erhan Afyoncu, Anadolu’da ve Rumeli’de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.4.

19 Bu karyenin Kesmezli adı ile birde mezrası olduğu kaynaklarda yer alır.

20 Muhammed Beşir Aşan, Yukarı Fırat Havzasında Karakeçililer, VII. Osmanlı Sempozyumu,s.35.

21 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.,a.g.e.Cilt. 3.

22 www.cumaliky.com

23 Bazı araştırmacılar Karaçoban, Akça İnli, Akkeçili, Durağ Ocalı, Hacı Halil, Hayyam Ket, Kara Balcı, Karakayalı, Kavruk, Kildonlu, Poyrazlı, Sazlı, Sıçmazlı-Seçmezli, Softalı, Şeker Ali, Talazlı-Tolazlı, Veliler adlı aşiretleri Karakeçililer arasında yer vermektedir.

Karakeçililere Bağlı Aşiretler: Safalı-Saftal, Kazan-Kazancılar, Murd-Muradasay, Hameyn, Sıddıklı, Akkeçili, Behram, İkizli, Kemal-oğlu, Mirali, Çavuş-Çuvaş, Hacı Ali Uşağı, Ceceli, Poyraz, Karatekeli, Sapan Urban, Çilli Aşireti.

Safalı Aşireti: Saftal adı ile de anılır. Osmanlı İmparatorluğu kurucusu Osman beyin bağlı aşireti olduğu belirtilen aşirete bağlı bazı taifelerin,²⁴ yörede bulunduğu ve Çiçekdağı İlçesi idari sahasında kendi, diğer bir anlatımla Safalı adıyla köy kurduğu görülür.

Bor İlçesi Kayı ve Karanlıkdere köyünde yaşayan Sefalı-Safalı soyadı almış oymağın adının buradan geldiği anlaşılr.

Kazan Aşireti: Diğer bir adının Kazancılar, Karakeçili olduğu belirtilir. Adını, eski Türk yurtları olan (günümüzde) Rusya topraklarında kendi adı ile devlet (Hanlık) kurmuş Kazanlardan aldıkları anlaşılmaktadır.

1521 yılında Osmanlı hakimiyetine geçmiş olan bu hanlığı, Anadolu'da iyi bilinen ve yörede adı taşınan Tok (Toh) Timur sülalesinden Uluğ Muhammed Han kurmuştur.

Tarihte Buhara'da yaşamış bir Türk oymağı tarafından kullanılmış olan bu isim,²⁵tarihte Türk Destanlarında şöyle geçtiği anlaşılr..

"Dede Korkud denerek Deli Karaçar, istediği bin at, bin deve, bin koç, bin köpek ve pireleri alır Karaçora'a götürür.

..... Fakat tam gerdeğe gireceği gece Bayburt hisarı'nın beyi yedi yüz kafirle gelerek Bayrek'i ve otuz dokuz yiğidini tutsak eder, naibi de şehit olur.

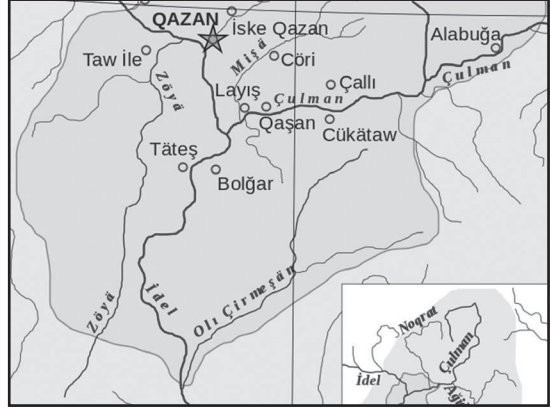
Bunun üzerinden on altı yıl geçtiği halde Bayrek'in ölüsü dirisi bulunamaz.

Deli Karaçar, Bayındır Han'a Başvurarak Bayrek'in ölüsünü getirene hediyeler ve kız kardeşini vereceğini söyler.

..... Bayrek otuz dokuz yiğidi ve bezirganını kurtarmadan düğün yapmaz. Oğuz beyleri, Bayburt hisarı üzerinde yapılan savaşta Kazan bey Sökli Melik, Deli Dünder, Kara Tekir, Budak, Kara Aslan Melik'i öldürür. Yedi kafir beyi kılıçtan geçer.

*Bayrek, Yiğenek, Kazan bey, Kara Budak, Deli Dünder, Uruz bey hisarı alırlar"*²⁶Denilerek,

Eski Türk destanlarında geniş yer bulan Kazan Aşireti üyelerinin, tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Kazanbey, Gedük Nahiyesi idari sahasında Kazancı, Kayseriye Kazası idari sahasında Kazancı, Ürgü Kazası idari

24 Derya Koca, Soyadlarımızın Kökeni, www.derki.com.

25 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, s.94.

26 Gülensoy,a.g.e.,s.113. (Suşehri İlçesi Çataloluk köyünde yaşayan Böğrek soyadı almış oymak üyelerinin adını buradan aldığı anlaşılr).

sahasında Kazankaya,²⁷ Pınarbaşı Kazası idari sahasında Kazancık, Sivas vilayeti idari sahasında Kazancık adı ile köy ve kasabalar kurdukları anlaşılr.²⁸

Tarihte Varsak teşekkülü arasında hareket etmiş olan aşiretin Kazan şah adlı bir taifesinin Yeniil Kazası Edeli mezrasında 70 hanede²⁹ ve Nurhak Nahiyesi Ambarcık karyesinde 6 nüfusla yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.³⁰

Ayrıca Sivas İli merkez Uryan-ı Müslim mahallesinde Kazancıoğlu sülale adı, Kangal İlçesi Çamurlu köyünde Kazan soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında Kazan soyadı, Sivas İli Merkezi ve Hayırbey köyünde Kazan'cı soyadı, Divriği İlçesi civarında Kazan'lı soyadı, İmranlı İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Kazan soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Talas semtinde Kazan'cı soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Kazancı soyadı, Yahyalı İlçesi Yer köyünde Kazan soyadı, Bor İlçesi Balıcı köyünde Kazan soyadı ve Aksaray ili merkezinde yaşayan Kazan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Tohtimurlu Aşireti: Tok Temurlu adı ile de anılır. Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.³¹

Kızıl Ali Aşireti: Toh Demir adı ile de anılan aşiret üyeleri, 1501 yılında Niğde Kazası idari sahasında 23 hanede ve Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Murd Aşireti: Adını, Oğuz Han'ın soyundan gelen ve 24 ana boyun dışında teşkilatlanmış Murdasay boyundan aldığı anlaşılr.³² Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Murdar, Melenduz Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Murtandı adlı köy ile Aksenir-AbadNahiyesi idari sahasında kurulmuş Murder adlı yerleşim yerini kuran oymakların bu aşiretin üyesi olduğu sanılır.

Harameyn Aşireti: Debbedeli Seferine katılması ve bu seferde başarı göstermelerinden dolayı Yavuz Sultan Selim tarafından Harameyn-î Şerifeyn adı verildiği belirtilir.³³ Büyükoba, Sıddıklı, Pulpah adıyla üç kola ayrıldığı ve aşiret üyelesi bazı taifelerin Yeniil dolaylarından getirilip Aksaray a iskan olunduğu 1852 yılı kaynaklarında yer alır.³⁴

Sivas, Bozok, Aksaray, Niğde, Çorum, Kırşehir, Kara Hisâr-ı Behramşah bölgelerinde kurulmuş, Arabsun, Yeniil, İnallı, Kızılkoca, Selmanlı, Boğazlıyan, Sorgun, Budak-özü, Süleymanlı, Hüseyin-Abad, Akdağ, Kara Hisâr-ı Behramşah, Emlak adlı kaza ve nahiye idari sahaları ve³⁵ Kozaklı İlçesi Karasenir köyünde bulunduğu XIX.

27 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,99-105.

28 Kazancık köyü, Kafkasya-Karaçay bölgesinden göç almış. Şarkışla İlçesi *Demirboğa, Karacaören, Tavladere* adlı yerleşim yerlerinde uzantıları olduğu belirtilir.

29 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt. 3.

30 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.515.

31 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

32 Uçakçı,Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.65.

33 Ahmet Gündüz, Türkmen Yurdu Kırşehir. Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları.,s.121. Ayrıca Harameyn Aşireti mensuplarının İsparta civarında aşiret adıyla bir şehir kurdukları 1847 tarihli vesikalardan anlaşılr.

34 BOA.Tarih :15/S /1268 (Hicrî) Dosya No :245 Gömlek No :6 Fon Kodu :MVL

35 BOA. Tarih : Dosya No : Gömlek No :2119 Fon Kodu :NFS.d..

Yüzyıl ortalarında ait kaynaklarında yer alır. Sivas yöresinde yaşayan aşiret üyelerinin söz konusu yüzyılda Aksaray Kazasına iskan edildiği ayrıca belirtilir.

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Debbâğil kışlası kurucuları, Aksaray Kazası idari sahasında Debbâğ karyesi kurucuları ile Altunhisar Kazası idari sahasında Debbâğ oğulları sülale adı almış oymak, Sivas Vilayeti idari sahasında Debbâğ oğulları sülale adı almış oymak, Niğde Vilayeti idari sahasında Debbâğ oğulları sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Harameynlere Bağlı Aşiretler: Kavas, Çankal, Kulpak Aşireti.

Kavas Aşireti:³⁶ Adının menşei, önemli bir makam ve bu makamdaki yöneticiyi koruyan kimseye verilen isimdir. Eskiil Kazası idari sahasında Çatak-Kavas karyesi kurucuları, Aksaray İline bağlı Ekecikgödeler köyünde Kavaslar sülale adı almış oymak, Kocasinan Kazası civarında Kvasoğulları sülale adı almış oymak,³⁷ Aksaray yöresinde Kavasdaroglu adı almış oymak, Sivas İli merkez Uryan-ı Müslim mahallesinde Kvasoğlu sülale adı almış oymak, Zara Kazası Ekinli-Deveske köyünde Kavas sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.³⁸

Ayrıca Şarkışla İlçesi Gümüştepe köyünde Kavas soyadı, Sivas İli Merkezinde Kavas soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kavas soyadı, Aksaray ili merkezinde Kavas soyadı, Niğde İli Merkezinde Kavas soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kavas soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Kavas soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Keskin de Çelebi Köyü

Türkmen Aşireti Haremeyn soyu

Kavas zade Molla Halil oğluyum

*Yaşım Elli bire bastığı zaman.*³⁹

Kavasların, Harameyn Aşiretine bağlı olduklarını bu tarihi dörtlükten anlarız.

Çankal Aşireti: Bu adı, Karakeçili Aşireti Urfa koluna mensup Kutlu Alp adlı bir aşiret reisinin kullanmış olması ve onun torunları olduğu kabul edilen oymakların, Dersim yöresinde Çankal adı ile bir köy bulunmuş olması,⁴⁰ yine Urfa yöresinde Çankal adı taşımaları Karakeçili Aşiretine bağlılığını şüphesiz kılmaktadır.⁴¹

Kulpak Aşireti: Kulbak, Pulpah, Pulpak adı ile de anılır. Bu adı eski Türk yurtları olan Balasagun'da yaşamış, ünlü bir din adamı ve Gazneli Devlet yöneticilerinden Emir Kulbakin kullandığı belirtilir.⁴²

36 Kavas Aşireti'nin Bayındır Boyu içerisinde de görüldüğü belirtilir.

37 www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

38 Şahin, a.g.e.

39 Şâir, H. Hasan Kıratlı, Ulusuy, a.g.e., s.87. Konu edilen Hasan Kıratlı, XX. Yüzyılın orta ve son çeyreğinde Kırıkkale, Sungurlu, Yerköy Kızılırmak, Boğazkale yöresini etkisi altına almış Kadiri Tarikatı Şeyhi olduğu sanılır.

40 Veli Saltık, Tunceli Yöresi'nde Aşiret, Oymak, Ocaklar., s.118.

41 Bayar, a.g.e., s.

42 A.Gündüz, a.g.e., s.149.

Develi İlçesi Kulbak köyü kurucuları ve Sindelhüyük köyünde Kulbaklı soyadı, Kırşehir İli Sıddıklıkarşıoba Köyü civarında bulunan ören yerleri ile burada bir mevki halen Kulpak adı ile adlandırılmaktadır.⁴³

Sıddıklı Aşireti: Tarihte Eski Kazası idari sahasında Sıddıklı köyü kurucuları, Kırşehir yöresinde Sıdıklıbüyükoba, Sıdıklıdarboğaz, Sıdıklıkızıağıl, Sıdıklıküçükboğaz, Sıdıklıküçükoba, Sıdıklıkumarkaç, Sıdıklıortaoba adlı yerleşim yerleri kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.⁴⁴

Akkeçili Aşireti: Milli Aşiretine bağlı olduğu yönünde görüşlerde bulunan aşiretin,⁴⁵ Urfa ve Diyarbakır arasında bulunan Karacadağ yöresinde yaşayan uzantıları Kurmançı ağızı konuştukları belirtilmektedir.⁴⁶

Behram Aşireti: Akkeçili Aşireti'nin bir alt tâifesini oluşturduğu belirtilmektedir. Tarihte Kara Hisâr-ı Behramşah adı ile anılan ve uzun süre bölgesinin önemli bir şehri olduğu anlaşılan şehre adını verdiği anlaşılr. Bu yerleşim yerinin merkezi günümüzde Akdağmadeni İlçesi Çalışkan köyü olduğu bilinir.⁴⁷

Zara KazasıGümüüşçevre-Kemeriz köyünde Behramoğlu sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır.⁴⁸

İkizli Aşireti: Ekizli, İkizoğlu adıyla da anılan aşiret mensuplarının 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 114 hanede 688 nüfusa sahip oldukları⁴⁹ ve Yeniil Kazası idari sahasında 80 hanede yaşadıkları bilgisi 1644 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁰

Dulkadirliyle yöreye geldiği, tarihi süreç içerisinde Uluyörük ve Mamalı grupları arasında hareket ettiği belirtilen aşiret mensubu bazı tâifelerin, tarihte Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında İkizağıl, Koçhisar Kazası idari sahasında İkizce, Çubuk Nahiyesi idari sahasında İkizce, Kılmağad Nahiyesi idari sahasında İkizce,⁵¹ Bozatl Nahiyesi idari sahasında Ekizlice,⁵² Koyulhisar Kazası idari sahasında Ekiz adlı köyleri kurdukları anlaşılr.⁵³

Ayrıca Sivas/Gökçebostan mahallesinde İkizoğlu sülale adı, Zara Kazası Kurucabad-Kurucaova köyünde İkizlioğlu sülale adı,Sivas İli Çongar köyünde Ekiz soyadı, Aksaray ili merkezinde Ekizoğlu soyadı, Yıldızeli İlçesi Şeyhhalil köyünde İkiz soyadı, Ürgüp İlçesi Cemil köyünde İkiz' oğlu soyadı, Yeşilhisar İlçesi Derbentbaşı köyünde İkiz soyadı ve Ulukışla Kazası idari sahasında İkizoğulları sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

43 Yaşar,a.g.e.,s.53.

44 Hasan Şahin, Geçmişten Bugüne Kırşehir.a.g.e.

45 www.ulasli.org

46 Kızıoğlu, Kürtler, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını.,s.25.

47 Uçakcı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.69.

48 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

49 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.6.

50 Yusuf hoca bu taifeyi Avşarlar arasında yer vermiştir.

51 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

52 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, cilt.I. s,106-110.

53 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

Kemal-oğlu Aşireti: Kayı, Döğer, Alayundlu ve Eymür Boyları içerisinde de görülen Kemaloğlu adlı aşiretin, Karakeçililerin yoğun olduğu bölgelerde ağırlıklı olmaları Kayı Boyuna bağlı olduklarını akla getirmektedir.⁵⁴

Bu bağlamda tarihte Ürgüb Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan Evladı Kemal Aşireti üyeleri, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kemallı karyesi kurucuları ile Suşehri İlçesi Kemallı köyü kurucuları ve Divriği Kazası idari sahasında Kemaloğulları sülale adı, Hacılar İlçesi Merkezinde Kemaloğlu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu düşünülür.⁵⁵

Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 8 hanede ve Ürgüb Nahiyesi Balagöz karyesinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁵⁶ Ayrıca, tarihte Aksaray yöresinde kurulmuş Şeyh Kemal Zaviyesine adını vermiş zatın, aşiretin beylerinden olduğu sanılır.

Mirali Aşireti: Dulkadirliyle ilgili olan aşirete mensup taifelerin Eyubili Kazası idari sahasında yaşadığı kaydedilir. Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Mirsavi karyesi kurucuları, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Mirbazar karyesi kurucuları ve Sarız İlçesi Mirzaağa köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Çavuş-Çuvaş Aşireti:⁵⁷ Adını Rusya Federasyonu içerisinde yer alan ve Türk yurtlarından birisi olan Çuvaş-Çavuşistan'dan aldığı belirtilir.⁵⁸ Aşiret üyeleri Yeniil Kazası ve Koçhisar Nahiyesi idari sahasında yaygın olarak yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Dulkadirli Aşiretlerinden olan Çavuşlu Aşireti üyelerinin, 1521 yılında Aksaray Kazası idari sahasında 66 hanede, Çavuşlar mahallesinde 59 hanede 72 nüfus olarak yaşadıkları,⁵⁹ 1584 yılında yine Aksaray idari sahasında kurulmuş Elburçek karyesinde ve Eyubili Nahiyesi Kuruöyük ile Kopalağıl adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları kaynaklardan anlaşılr.⁶⁰

Tarihte Bekir Nahiyesi Çavuşlu karyesi,⁶¹ Ürgüb Kazası Çavuşini karyesi,⁶² Eyubili Nahiyesi Çavuşlar karyesi, Aksaray Kazası Çavuşlarderesi karyesi kurucuları, Şereflikoçhisar İlçesi Çavuş köyü, Kocasinan İlçesi eski adı Barsama olan Çavuşağa

54 Halaçoğlu, A.A.O.C., a.g.e. Cilt. 3.

55 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s.99-105.

56 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Yusuf hoca'nın adı geçen eserinde Ürgüb Nahiyesi idari sahasında bulunan 4 hane aşiret üyesini Eymür Boyu arasında (Kemaloğlu) ve Alayundlu Boyu arasında (Evladı Kemal) adı ile yer verildiği görülmektedir.

57 Yörükoğlu, Yörtürk Vakfı Genel Yönetim Kurulu Üyesi, Yörtürk Vakfı web sitesinde Çavuşların Kayı Boyuna bağlı olduğu bilgilerini aktarmaktadır.

58 Türk coğrafyasının en nadide topraklarından birine sahip olan Çuvaşistan'ın, yüzölçümü 18.300 km² dir. Doğuda Tataristan, batıda Gorki Özerk Cumhuriyeti, kuzeyde Mari ve güneyde Ulyanovsk bölgeleriyle çevrili olan Çuvaşistan, Sovyetler Birliği döneminde yapılan 1989 nüfus sayımına göre 1.842.300' nüfusa sahiptir. Günümüzde bu nüfusun 915.614'ü Çuvaşistan'da diğeri ise komşu ülkelerde yaşadıkları belirtilmektedir.

59 Konyalı, a.g.e., s.624.

60 Yusuf hoca adı geçen eserinde bu taifeye Döğerler arasında yer vermiştir.

61 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

62 A.g.Defter.

köyü,⁶³ eski adı Çavuşşeyhi olan Yozgat/Çayıralan İlçesi,⁶⁴ Yıldızeli Kazası Ortaklar köyü kurucuları, Avanos İlçesi Çavuşin köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ayrıca Sivas İli merkez Çavuşbaşı mahallesine adını vermiş oymak üyeleri, Sivas İli merkez Sivas merkeze bağlı Çatalkaya köyünde Çavuşoğulları sülale adı, Sivas Vilayeti Uryan-ı Müslim ve Ece mahallesinde Çavuşoğulları sülale adı, Ağaçören İlçesi Sarıhasanlı köyünde Çavuşlar sülale adı, Aksaray İli eski adı Sınasa olan Koçpınar köyünde Çavuşoğulları sülale Canlıer soyadı, Aksaray/Ortaköy İlçesi Pirli köyünde Çavuşlar sülale Bayrak, Güdenli soyadı, Nevşehir Vilayeti Çat köyünde Çavuşoğulları sülale adı, Talas İlçesi Yazılı köyünde Çavuşlar sülale adı, Yeşilhisar İlçesi Erdemli köyünde Çavuş soyadı, Kaman köyünde Çavuşoğulları sülale adı, Gülağaç İlçesi Sofular köyünde Çavuş soyadı, Eski İlçesi Merkezinde Çavuşoğlu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Haliçavuşoğlu soyadı, Acıgöl İlçesi İnallıdere mahallesinde Çavuşoğlu soyadı, İmranlı İlçesi Aksu köyünde Çavuş soyadı, Sivas İli Merkezinde Çavuşoğlu soyadı, Koyulhisar İlçesi Aşağıkale köyünde Çavuş soyadı ve Hafik İlçesi Yarhisar köyünde Çavuşoğlu soyadı, Hafik Kazası Oğnovid köyünde Çavuşoğlu sülale adı almış oymak, Kayseri Kocasinan ve Melikgazi semtinde Çavuşoğlu soyadı, Bünyan İlçesi Akmesit köyünde Çavuş'oğulları soyadı, Bor İlçesi Kaynarca köyünde Çavuş soyadı, Yeşilhisar İlçesi Erdemli köyünde Çavuş soyadı, Hacılar İlçesi Mıntıkasında Çavuş'oğlu soyadı, Develi İlçesi Sindelhüyük köyünde Çavuş soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanunu uygulamasına bakıldığında bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Hacı Ali Uşağı Aşireti: Kayı Boyuna bağlı olduğu belirtilir.⁶⁵ Tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hacıali karyesi kurucuları ve Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Hacıali kışlağı kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Nevşehir/Kozaklı İlçesi Kalecik de yaşayan Hacılioğulları sülale Demir, Göktepe, Kasımoğlu soyadı almış oymaklar ile Sivas merkeze bağlı Aşağıyıldızlı de yurt tutmuş bazı oymakların bu aşirete bağlı oldukları sanılır.⁶⁶

Ceceli Aşireti: Cacalı, Küçükceceli, Çeçelü, Cice, Çiçe adlarıyla da anıldığı bilinir.⁶⁷ Adını, XIII. Yüzyılda yöreye gelerek Kırşehir yöresine yerleşmiş Moğolların ünlü valisi Caca Bey den aldığı belirtilmektedir.⁶⁸

63 Bu köy arazisi içerisinde eski çağlardan kalma yer altı şehri-mağaraları olduğu belirtilir.

64 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.413.

65 Yörükoğlu, Yörtürk Vakfı web sitesi, a.g.ç. *Aygün, Zorlu, Eraslan* soyadı almış oymaklarında *Çavuşlar* sülale adı aldıkları görülmüştür.

66 Feridun Türkmen, www.kozaklikalecik.com

67 A.Gündüz.a.g.e.,s.

68 Yaşar,a.g.e.,s.25.

Aşireti, Hacıömerli Beğdililer,⁶⁹ Halaçoğlu⁷⁰ ve Sümer⁷¹ Avşarlar içerisinde yer vermiştir. Pınarbaşı Nahiyesi Taydepe (Taydeş) ziyaret yeri⁷²ile Çornuşek Nahiyesi Kızılviran köyünde 5 hanede, Yeniil Kazası Şarkipare Nahiyesi civarında 400-500 hanede, 58 hane ahalinin Kayseri civarında yaylayıp, Arap vilayetlerinde kışladıkları bilgisi aktarılır.⁷³

XVI. Yüzyılda Konar-göçer olduğu anlaşılan aşiret üyesi 58 hane ahalinin Kayseri civarında yaylayıp, Arap vilayetlerinde kışlarlarken,⁷⁴ 1727 yılında Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir yöresini kışlak olarak kullandıkları ve bu yıllarda bağlı bazı taifelerinin Nevşehir'e iskan edildikleri anlaşılmaktadır.⁷⁵

Aşiret üyelerinin Çorum (Katar), Niğde, Ürgüp, Çankırı yörelerinde yerleştikleri anlaşılmaktadır.⁷⁶

Ceceli Aşiretine Bağlı Taifeler: Küçükceceli, Karaceceli Aşireti.

Küçük Cecel Aşireti: Aksaray idari sahasında 34 hanede, 40 nüfus olarak yaşadıkları bilgisi aktarılan aşiret üyelerinden bazı taifelerinin Çankırı Keskin'i muntakasında yaşarlarken Kütahya/Eşme Kazası muntakasında yayladıkları kaynaklarda yer alır.⁷⁷

Kara Ceceli Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Tarihte Dünderli teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Ortaköy İlçesi Ceceli ü kurup adlarını verdikleri anlaşılr.

XVIII. Yüzyılda yapılan Rakka tehcirine bu aşiretinde dahil edildiği ve Debs ile Atık Nehirleri arasında yerleştirildikleri,⁷⁸ ancak burada durmayarak dağıldıkları, bir kısmı Maraş civarında bulunan Pazarcık Ovası, bir kısmının da Kilis yöresinde bulunan Soku ve Çoban dağları çevresine yerleştikleri bilgisi aktarılmaktadır.⁷⁹

Ayrıca Ceceli adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin 1828 yılında Çorum yöresinde kurulmuş Katar Kazası Eskibey köyü ve civarında kurulmuş köylerde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁸⁰

- Aksaray ili merkezinde Çaça (Caca) soyadı, Özvatan İlçesi Kavaklı köyünde Caca soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Poyraz Aşireti: Boyraz adı ile de anılır. Dulkadirilerle yöreye geldiği anlaşılr. Konar-göçer Türkmen tâifesine bağlı olduğu belirtilir.⁸¹

69 Nafi Çağlar Hacıömerli, Kızık Boyu, Berikan yayınları, 2005, Ankara

70 Halaçoğlu,a.g.e.

71 Sümer, Oğuzlar,s.82,88.

72 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.738.

73 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

74 Halaçoğlu, a,g,e.Cilt.1.

75 Ahmet Gündüz, a,g,e.,s.88.

76 Yakup Altın, Dünder Bugüne Kırıkkale.,s.132

77 Türkay,a.g.e.,s.

78 Orhınlı,a,g,e.,s.58.

79 Halaçoğlu, İskan Siyaseti adlı eseri,s.82.

80 BOA. Tarih :21/M /1254 (Hicri) Dosya No :132 Gömlek No :6553 Fon Kodu :C..EV..

81 Uçakçı,Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları.

Aşiret üyeleri Eşkinciyan Nahiyesi Bedrem kışlasında 11 hanede, Mutakat-ı Cedid Nahiyesi ve Yeniil Kazası idari sahasında 60 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸²

Aşiret mensubu bir taifenin XVIII. Yüzyıl iskanlarında Derinkuyu İlçesi Çalıklı köyüne yerleştiği ve söz konusu köyde yurt tutmuş bazı taifelerin bölgede kurulmuş Til köyü ile uzantılı olduğu belirtilir.⁸³

Eski adı Çimeli olan Aksaray/Bağlı köyü mevkiinde Poyrazini adlı araziye adını vermiş oymak, Kocasinan Kazası Mahzem köyünde Poyrazoğulları sülale adı almış oymak,⁸⁴ Özvatan İlçesi eski adı Tok olan Küpeli köyünde Poyraz soyadı almış oymak, Bor Kazası idari sahasında Poyrazoğulları sülale adı almış oymak, Altunhisar Kazası idari sahasında Poyrazoğulları sülale adı, Sivas Vilayeti Kuvare de Boyrazoğulları sülale adı, Zara Kazası Ekinli-Deveske köyünde Boyrazoğlu sülale adı almış oymağın⁸⁵ adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.⁸⁶

Ayrıca, yörede yurt tutmuş Boyraz-Poyraz' oğlu soy ve sülale adı almış oymakların 2525 Sayılı Soyadı Kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Kara Tekeli Aşireti: Derinkuyu İlçesi idari sahasında yaşayan Karatelekioglu sülale Karataş adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Sapan Urban Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan aşiret üyelerinin tarihte Kilseme ve Karacadağ Nahiyeleri idari sahalarında yayladıkları XVI Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.

XVIII. Yüzyıl iskanları ile Rakka'ya iskana tabi tutulan Karakeçili ve Milli Aşiretleri ile aynı bölgelerde yaşamaları söz konusu sürgünle bölgeye yerleştikleri izlenimi vermektedir.

Çilli Aşireti: Çilli'oğulları adı ile de anılır. Türkmen tâifesine bağlı olduğu ve bu adın Karakeçili adından dönüştüğü belirtilir.⁸⁷ Aşirete mensup taifelerin 1733 yılında Süleymanlıkebir Kazası idari sahasına yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.⁸⁸

Sivas/Hacımahmud mahallesinde Çil sülale adı almış oymak, Avanos İlçesi Sarılar köyünde Çilbekiroğulları sülale adı almış oymak, Sivas İli merkez Örtülü mahallesinde Çilbekiroğlu sülale adı almış oymak, Tomarza İlçesi eski adı Çil mezrası olan Yeşilbağ köyü kurucuları, Hafik İlçesi Olukbaşı köyünde Çiloğlu sülale adı

82 Halaçoğlu,a.g.e. Yusuf hoca bu taifeyi Bayındır Boyu arasında yer vermiştir.

83 Derinkuyu İlçesi/Çalıklı köyü: Eski adı Giledis olan bu köyün XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında, Bor İlçesi Boyvat köyünden gelmiş 6-7 hane aile tarafından kurulduğu belirtilmektedir. Köyde yurt tutmuş Demir ve Poyraz sülalesi komşu köy olan Doğala köyünden, Miktaclar sülalesi Derinkuyu İlçesi mıntkasından, Türkmen İsa sülalesi Şereflikoçhisar İlçesi yöresinden, *Gümüş,Gözüküçük, Mehmet Çavuş ve Altunlar* sülalesi Suvermez köyünden, Ertaş adı ile anılan oymağın ataları Kaymaklı köyünden, Poyraz adı almış oymağın ataları oymağın atalarının ilk evvel Derinkuyu İlçesi Til köyüne, daha sonra da bu köye geldiği bilgisi aktarılmaktadır.

84 www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

85 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

86 www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

87 Türkay,a.g.e,s.256.

88 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163.

almış oymak, Sivas merkeze bağlı İlkindi köyünde Çil soyadı almış oymak ve yine Sivas idari sahasında Çiloğulları sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

-Yine, Karakeçili Aşireti'nin Karaçili adı ile anıldığı belirtilir. Bu çerçevede Karaçil, Karaçif, Karaçenli adı almış oymakların adının Karakeçili adından bozulmuş olacağı düşünülür.⁸⁹

Çunkar-Çongar Aşireti: Kayı adı ile de anıldığı belirtilir. Adını, eski Türk yurtlarından Çonkarya bölgesi ve bölgede siyasi hakimiyet kurmuş Moğolların sol kolu olan ca'ungar-çunkar lardan almışlardır.⁹⁰

Çalışma bölgemizde yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Anadolu'da Uluyörük adı ile oluşturulmuş birliktelik-federasyon içerisinde hareket ettikleri, tarihte yörede, Yukarı ve Aşağıçongar adıyla şehir pozisyonunda iki ayrı yerleşim yeri oluşturdukları bilinir.⁹¹

Çunkarlara Bağlı Aşiretler: Yukarıçunkar, Aşağıçunkar Aşireti.

Yukarıçunkar Aşireti: 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 2156 hanede yaşadıkları ve 12536 nüfusa sahip oldukları bilgisi aktarılmaktadır.⁹² Bu aşiretlerin merkezinin diğer bir adının Çatalçunkar Kazası adıyla anılan Yozgat İline bağlı Boğazlıyan İlçesi muntkasında olduğu anlaşılmaktadır.⁹³

Yukarıçunkar Aşireti üyelerinin Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş "Akçabük kışlası 3 hane, Akçabucak karyesi 4 hane, İmadoğlu karyesi 4 hane, Kargalı karyesi 4 hane, İshakfakih karyesi 7 hane, Güreşli karyesi 7 hane, Akçaören karyesi 7 hane, Yumurcak ve Taşkışlağı karyesi 8 hane, Alicikli karyesi 8 hane, Ağızören karyesi 9 hane, Kavşud karyesi 9 hane, Çaloğlu karyesi 10 hane, Gelingözü karyesi 11 hane, Budak (Karahacı) karyesi 11 hane, Mahmudfakih karyesi 11 hane, Ekenli karyesi 11 hane, Gökçe karyesi 12 hane, Ömeroğlu karyesi 12 hane, Devesti karyesi, Melikliviran, Yağmurözü karyeleri 12 hane, Alifakih 13 hane, Kırcaıyık karyesi 14 hane, Akmuşlık karyesi 15 hane, Çalupalma (Cüneydli) karyesi 16 hane, Kaban (Dedikli) karyesi 16 hane, Yalnızagıl karyesi 16 hane, Karakısı (Karalarviranı) karyesi, Kısıkkaya 16 hane, Gündül karyesi 18 hane, Sarılar karyesi 18 hane, Yarasa (Ömerşah) karyesi 19 hane, Killik karyesi 19 hane, Küçükçavuş (Doruklu) karyesi 19 hane, Diğer Karakısı karyesi 20 hane, Asablı karyesi 22 hane, Satılmışfakih karyesi 22 hane, Delimahmud karyesi 24 hane, Ali karyesi 24 hane, Tabrazlı karyesi 25 hane, Güzelli karyesi 26 hane, Adakışla karyesi 27 hane, Büyükpınar karyesi (Eğribaşlı) 31 hane, Bucak kışla 37 hane, Sarıgüney ve Karacakaya kışlası 44 hane, Asayışlı karyesi (Cengizhan) karyesi

⁸⁹ www.karakecili-asireti.com

⁹⁰ Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar, s.311.

⁹¹ Ahmet Kankal; Kırkkale Tarihine Dair Araştırmalar., s.226., Türkay, s.33.

⁹² Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000., s.6. Yunus Koç; XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı., Halaçoğlu, a.g.e., (Yukarı Çunkar adlı Yerleşim yeri-şehrin, tarihte Yeniil Kazasına bağlı olduğu ve Sivas şehrinin güneyinde bulunduğu belirtilir.

⁹³ BOA.C..AS..Dosya.382.Gömlek 15783. (Ayrıca Yukarıçongar adlı yerleşim yerinin Hüseyin-Abâd (Alaca) Kazası idari sahasında olabileceği yönünde görüşler bulunmaktadır).

52 hane, Hızırşalı karyesi 50 hane, Çaloğlu (Ağcaköy) 74 hane, Bucak (Yumrucuk) karyesi 100 hane, Sarıgazi karyesi 115 hane ve Konak karyesi 113 hanede" yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁴

Yeniil Kazası Kazası idari sahasında kurulmuş "Avansarayı (Kudallı) karyesi 12 hane, Poyraçlı karyesi 12 hane, Alınpınar karyesi 13 hane, Kayralı karyesi 28 hane, Kızılcaın (Koyunlu) karyesi 30 hane, Karadeve (Kayranca) karyesi 34 hane, Gökçeli (Koyunlu Yusufözü) karyesi 68 hane, Aşçı karyesi 26 hane ve Güdeceli karyesi 66 hanede" yaşadıkları bilgisini XVI. Yüzyıl kaynakları günümüze aktarır.⁹⁵

Aşağıçunkar Aşireti: 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 545 hanede 3324 nüfusa sahip oldukları belirtilir.⁹⁶ Afyoncu hoca Aşağıçunkar adlı yerleşim yerini Kırşehir, Bozok/Kınık-Kanak civarında olduğu bilgisini aktarmakta ve aşiretin Dokuz sülale 234 hane, 1265 nüfusa sahip olduğunu belirtmektedir.

Türkmen taifesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup taifelerin Sivas, Zile, Bozok yöresi idari sahasında yaşadığı, Yeniil Kazası idari sahasında 45 hanede,⁹⁷ Bozok/Kanak-ı Zir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeleröyüğü (Haviddöyüğü) karyesinde,⁹⁸ Sorgun Kazası ve Çorum/Hüseyin-Abad yöresinde yoğun olarak yaşadıkları kaynaklarda yer alır..⁹⁹

Sivas eyaleti dahilinde kurulmuş Budakoğlu, Kızca, Ulucak, Akça, İzzettinli Karye-mezraları, Yeniil Kazası Kuşçu, Çunkaroğlu, Bayadözü, Ümmethacılı, Akçabağyüzü, Hacılı, Kargalı, Olucak, Herikli, Tayyibli, Şeyhli, Birceherikli, Barakoğlu karye-mezralarında yaşadıkları anlaşılr.¹⁰⁰

Sivas İli Merkezine bağlı Çongar köyü kurucuları, Congar ve Küçükçongar soyadı, Kozaklı İlçesi Hamamorta mahallesinde Çunku ve Cunkur, Dörtöl köyünde Conger ve Cönger soyadı almış oymak soyadı almış oymak üyeleri ile Güzelyurt İlçesi Yaprakhisar köyünde Çunkar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kayseri vilayeti idari sahasında Çunkaroğulları sülale adı,¹⁰¹ Altunhisar Kazası idari sahasında Çongaroğulları sülale adı, Bor Kazası idari sahasında Çunkaroğulları sülale adı, Zara KazasıEmir köyünde Çunkaroğlu sülale adı,¹⁰²Tomarza İlçesi Tah-takemer köyünde Çunkur soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹⁰³

Çunkar Teşekkülüne Bağlı Aşiretler: Yukarıda belirtildiği üzere Çunkarlar bünyesine aldığı farlı boylara bağlı aşiretlerle büyük bir teşekkül oluşturup, güç birliği yaptıkları anlaşılr. Teşekkül içerisinde yer alan aşiretler ise Kara Hacılar, Hacı

94 A.g.e.,s.

95 A.g.e.,s.

96 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.6.

97 Türkay,a.g.e.

98 Yunus Koç,a.g.e.,s.114.

99 Halaçoğlu, a.g.e.594

100 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.158.

101 www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

102 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

103 A.g.Site.

Kara, Kara Ali Evladı, Ali Fakihli, Asma, Avcı, Ayacılı, Balkanlı, Doğancılı, Ediği, Güzelli, Tur Ömerli, Hisar,¹⁰⁴ Köse İlyaslı, Özlü, Köse, Dalakçı, Nodura, Su Han Evladı, Sulu Bölüğü, Uşan, Yağrancı, Yabalı-Bödre, Bödre Bölük, Yusuf Kethüda, Yüksekli, Burna-Ediği, Konu Büklü, Kırca, Koyunculu, Pürçekli, İlyaslı, Osman Fakih, Halil-Hasanlu, Encük Aşiretleri olduğu kaynaklarda yer alır.¹⁰⁵

Su Han Evladı Aşireti: Sulu Bölüğü adı ile de anılır. Kır-şehri yöresinde 25 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayacılı Aşireti: Aksaray sancağı idari sahasında kurulmuş Neğel, Küçük, Mevzilik adlı yerleşim yerlerinde 11 hanede, Kuşçulu, Saraycık, Şeyhler adlı yerleşim yerlerinde 23 hanede, Karalı karyesinde 28 hanede, Sapmaz karyesinde 25 hanede, Bababancı karyesinde 25 hanede, Kızılcağışla karyesinde 17 hanede ve Eyubiline bağlı Yellideğirmencili adlı karyede 55 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁰⁶

Balkanlı Aşireti:¹⁰⁷ Balganlı adı ile de kaydolunur. Aşiret mensubu bazı taifelerin Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karacaşehir ve Kıracağı karyesinde ve Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bağlıca karyesinde 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁸

Tarihte Durdul Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Balkancık karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Doğancılı Aşireti: Çunkar Yeniil Kazası Koyunlu ve Yusufözü köyünde 29 hanede yaşadıkları belirtilir. Ayrıca aşiret üyelerinin Kırşehir yöresinde Eski ve Yenidoğancılı adı ile köy kurdukları tarihi kaynaklardan anlaşılr.¹⁰⁹

Burna-Ediği Aşireti: Çunkar Borna adı ile de anılan aşiret üyeleri, 1584 yılında Hacıbektaş Kazası Palanca karyesinde 35 hane, Kofça karyesinde 60 hane, Bölücek karyesinde 9 hane, Uçağıl karyesinde 55 hane, Karaağaç karyesinde 48 hanede yaşadıkları Ayrıca Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁰

Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde, Hacıbektaş Kazası idari sahasında kurulmuş Balaç ile Karakarga karyelerinde yaşadıkları ve yine bu kazanın Karaburna adlı köyüne isimlerini verdikleri anlaşılr.

Ayrıca XVI. Yüzyılda Karacadağ Nahiyesi idari sahasında bulunduğu belirtilen Burnaz adlı aşiretin adının buradan dönüştüğü sanılır.

Pürçekli Aşireti: Ankara İli Altındağ İlçesi Karapürçek mahallesine adını veren aşiretin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

104 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

105 A.g.e.

106 A.g.e.,cilt.1.s.190

107 A.g.e.

108 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.719.

109 Uçakçı,a.g.e. Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.60.

110 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

Hisar Aşireti: Hisar adı, kenarları taş duvarlarla çevrilmiş kale kalıntıları için kullanılır. Anadolu'da pek çok sayıda bu kalıntılara rastlanıldığından bağlilik tespiti zor olmaktadır.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Hisarcık karyesi, Ziniski Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hisarcık karyesi, Tozanlı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ademli-Hisarcık köyü, Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hisarcık karyesi kurucuları ile yörede kurulmuş Hisarballığı, Alacahisar, Beylihisar, Uçhisar, Akçahisar, Koçhisar, Ortahisar, Akçahisar, Balıkhisar, Direklihisar, Karacahisar, Kızılhisar, Yarithisar, Koyulhisar ve Karahisar gibi yerleşim yerleri kurucuları ayrı bir çalışma konusudur.

Dalakçı Aşireti: Kır-şehri mıntkasında kurulmuş Yortan, İğderik, Buryat, Akçaahr adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları ve Mucur İlçesi idari sahasında kurulmuş Dalakçı adlı köye adlarını verdikleri anlaşılr. Ayrıca Bozok yöresinde aşiret mensuplarının yaşadığı kaynaklarda yer alır.

Nodura Aşireti: XVI. Yüzyılda Kır-şehri yöresinde yaşadığı belirtilen bu aşiretin Çongarlara bağlı olduğu anlaşılr.

Selamet Aşireti: Yıldızeli İlçesi idari sahasında bulunan Selamet köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Bödre Bölük Aşireti: Yörede 68 hanede yaşadıkları, Yabalı-Bödre adlı tâfesi ise Kır-şehri yöresinde 15 hanede yaşadıkları belirtilir.

Yabalı-Bödre Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Konarda karyesinde 5 hanede yaşadıkları ve Gedük Nahiyesi idari sahasında Yabalıköşk adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Yusuf Kethüda Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Karacadağ Nahiyesi idari sahasında Şeyhyusuf adı ile bir köy kurdukları kaynaklarda yer alır.

Ayrıca, tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Emiryusuf karyesi, Suşehri Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sarıyusuf karyesi, Aksenir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yusufçiftliği karyesi, Gölova İlçesi Sarıyusuf köyü, Pınarbaşı İlçesi Yusufklar Köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Kethüdalı Aşireti: Çornuşek Nahiyesi Gidesun karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.¹¹¹

Yüksekli Aşireti: Aşiret üyeleri Gülşehir İlçesi Yüksekli köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Kırca Aşireti: Aşiret üyeleri Mukata-i Cerid Nahiyesi idari sahasında 20 hanede yaşadıkları belirtilir.¹¹²

Börklü Aşireti: Tarihte Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Börklü karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

111 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.757.

112 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt. 3.

Ayrıca Pınarbaşı Nahiyesi Arslanbükü karyesi kurucuları,¹¹³ Koçhisar Kazası Körpebükü karyesi kurucuları, Sivas Kazası Büke ve Kalbükü karyesi kurucuları, Ziniski Nahiyesi Venkük-Bükü karyesi kurucuları ve Suşehri Nahiyesi Vakaribükü karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Özlü Aşireti: Özlüce adı ile de anılır. 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 957 hane,⁵⁵⁷⁴ nüfusa sahip oldukları¹¹⁴ ve Aksaray sancağı idari sahasında 20 hanede yaşadıkları belirtilir.

Koçhisar Kazası Özlüviran karyesi kurucuları, Tomarza İlçesi eski adı Taf ve Özlüce olan Dadaloğlu kasabası kurucuları, Melikgazi Kazası Özlüce köyü kurucuları ve bu köyde Davutoğulları sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Ayrıca Ürgüp İlçesi Aksalur mahallesinde yaşayan Özlü soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Atçeken Aşireti: Adının manası Farsça Espkeşan'lı olarak anılır.¹¹⁵ Ve bu adı eski Türk yurdu olan Horasan şehirlerinden Esbiceb ten aldığı sanılır. Kayı Boyuna bağlı olduğu belirtilen aşiret üyelerinin,¹¹⁶ bölgede yaşanan Celali İsyanlarını etkisiz kılmak amacıyla Osmanlı lar tarafından bölgeye yerleştirildikleri anlaşılır.

Büyük çoğunluğu Eskiil Kazası olmak üzere doğu batı doğrultusunda¹¹⁷ Aksaray-Akşehir; Kuzey-güney doğrultusunda Ankara-Konya-Karaman arasında, diğer bir ifadeyle Konya ovası'nda kurulmuş yedi tane kaza bölgesinde yaşadıkları anlaşılmaktadır.¹¹⁸

XVI. Yüzyılın sonlarında Eyubili, Hasandağı, Anduğu, Koçhisar gibi yedi kaza Atçekenler kazaları olarak anıldığı ve aşiret üyelerinin, sadece Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş 70 köy, 97 mezrada yurt tuttukları¹¹⁹ ve Aksaray, Niğde, Akşehir, Karaman, Konya olmak üzere Eskişehir, Afyon, Urfa yörelerinde 35.576 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.

Aşirete bağlı bazı taifelerin Aksaray Kazası idari sahasında 30 hanede, Kosunini karyesinde 11 hanede, Anduğu Nahiyesi Ortaköyde 25 hanede,¹²⁰ Eskiil, Hasandağı, Eyubili idari sahalarında kurulmuş Kabakulak, Kızılçukur ve Kavak adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²¹

Atçekenler; tarihte "Ali Kocalı, Armağanlar, Ağabeni, Ahmedler, A'ışeli, Avclar, Avareler, Ayrılar, Baran, Balaca, Bozlapa, Bulduklar,¹²² Çepni, Dağdere, Tosun, Yeniil, Göziler, Hacenti, Hacı Eynahan, Günice, Hatipler, Hasanlar, Küçük, Kürtül, Kalay-

113 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri..Cilt.4.

114 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.6.

115 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.165.

116 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,s.72.

117 Konyalı,a.g.e. Aşiret üyesi bir taife Salurcuk karyesinde oturur.

118 Muharrem Bayar, Arşiv Belgelerine Göre Eskiil Türkmenlerinden Turgut Kazası Atçekenleri, 1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler,s.35.

119 Bayar, a.g.m.,s.35.

120 Bayar, a.g.m.,s.36.

121 Halaçoğlu, Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.1.,s.

122 A.g.e.

calar, Küyen, Kızıl Koyunlu, Koçak Kavak, Kocalar, Köşeler, Melcik, Ömer Fakihli, Öşekli, Sabancı, Sülemiş, Tanrıvermiş, Yılmaz, Yevmül Hayr, Yakuplar, Veleddi, Varsak Hoşkadem, Topağlu, Turgud, Turudlar” gibi farklı boylara bağlı aşiretleri bünyesinde toplayarak güçlü bir teşekkül oluşturduğu ve bu şekilde toplumsal yaşamlarını sürdürdükleri anlaşılır.¹²³

Aksaray/Darınhöyük köyü arazisi içerisinde Atçekenargı adlı mevkiye adını vermiş oymak ve ilçe merkezinde Atçeken ve Atçekin soyadı almış oymak üyeleri, Şereflikoçhisar İlçesi Değirmenyolu köyünde Atçekenler sülale adı almış oymaklar ve Ağaçören İlçesi eski adı Hamden olan Sarıağıl köyünde Atçekenler sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Atçekenlere Bağlı Aşiretler: Espkeşan’lı, Kabakulak Aşireti.

Espkeşan’lı Aşireti: Aksaray Kazası idari sahasında 30 hanede, Kosunini karyesinde 11 hanede, Anduğu Nahiyesi Ortaköyde 25 hanede, Bor Kazası Mescid, Muhyiddin, Taşbazarı, Zincirli, Asesler, Şeyhhasan, Hacıceler, Suğlaki, Muhsin ve Kurerad adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁴

Ayrıca Ürgüp İlçesi Bahçeli köyünde yaşayan Keşan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Kara Esbiyalı Aşireti: Espkeşan’lı adı ile anılan aşiretle aynı aşiret olduğu sanılır. Sanımıza ise, aynı bölgede yurt tutmaları kaynak oluşturur. Koçhisar yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.

Esbi Aşireti: Kayseri yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.

Kabakulak Aşireti: Dulkadirli ve Atçekenler Aşiretlerinden olduğu belirtilir. Eyyubili idari sahalarında kurulmuş Kabakulak karyesi, Aksaray Kazası Aşağıkabakulak köyü kurucuları ve bu köy ahalisinin geldiği yer olan Ortakaköy İlçesi idari sahasında bulunan Yukarıkabakulak köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Yağrancı Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Dumluca Nahiyesi idari sahasında Yağrancı adlı ile bir köy kurdukları, dolayı ile bölgede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Ayrıca Kır-şehri/Günyüzü Nahiyesi Yarıkpınar, Derekişla, Yellice, Akpınar-yazıcık Mezra-kışlalarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹²⁵

Encük Aşireti: Tarihte Bozok/Akdağ Kazası mıntıkasında Eğencik mezarası kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır. Ayrıca Kır-şehri yöresinde kurulmuş Aşağıpınar, Kara, Çanaklı ve Kurucaöyük adlı yerleşim yerlerinde 11 hanede yaşadıkları belirtilir.¹²⁶

123 Eski Aksaray civarında İnal, İl Emin, İzzettinli, İnciler, Kalaycılar, Hızırılı, Hüseyin Şeyhli, Hocandi, Kancılar, Karaca Alili, Karapınar, Karamanşah, Kırklar, Keleş, Kene adlı yerleşim yerleri civarında yurt tuttukları yerel araştırmacılar tarafından aktarılır.

124 Yusuf hoca, bu aşireti, adı geçen eserinde Beğdili Boyu arasında yer vermiştir.

125 BOA. 998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-i Bekr Ve ‘Arab ve Zül’-Kadiriyye Defteri tarih (937/1530) Cilt II ve Halaçoğlu,a.g.e.,s.2297

126 Halaçoğlu, Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

Oyuk Hacıoğlu Aşireti: Tarihte Malya Kazası Oyukkışla karyesi kurucuları, Karacadağ Nahiyesi Oyukarğı karyesi kurucuları, Eskiil Kazası Oyuklu karyesi kurucuları ve Sivas Kazası Oyukçalı karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Arife-Arıklı Aşireti:¹²⁷ Arifeli, Garuklu ayı ile de anılan aşiret, adını Vefaî Tarikatı kurucusu Tacü'l Arif'i Seyyid ebu Vefa dan aldığı sanılır.

Eskil Kazası Tefkur kale karyesinde 17 hanede ve Eşkinciyan Nahiyesi Güvercinlik kışlağında 17 hanede yaşadıkları anlaşılr.¹²⁸

Tarihte Varsak teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Karakilise (Arifegazili) karyesi, Eskiil Kazası Arıklar karyesi, Hacıbektaş Nahiyesi Arıksaray karyesi, Gedük Nahiyesi Arıklar Karyesi, Divriği İlçesi eski adı Danişment olan Arıkbaşı köyü,¹²⁹ Şarkışla İlçesi Arıklar köyü ile Aksaray/Ortaköy İlçesi Pirlı köyünde Arıklar sülale Doğu, Taşkın soyadı,¹³⁰ Talas İlçesi Yazılı köyünde Arıklar sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ayrıca Sivas İli merkez Veled bey mahallesinde Arefeoğlu sülale adı almış oymak üyeleri ile Hacıbektaş İlçesi Kayaaltı köyünde yaşayan Arıklı sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Aktaş Aşireti: Aşiret üyeleri, tarihte Koçhisar Kazası Aktaş karyesi, Eyubili Nahiyesi Aktaşderesi karyesi ve Dumluca Nahiyesi Aktaş karyesi adlı yerleşim yerine adlarını verdikleri XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Üveys Fakılı Aşireti: Üveys Fakih adı ile de anılır. Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Bektaşlı mahallesinde 8 hanede ve Aligiri mezrasında 14 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.¹³¹

Saçıkara Aşireti: Dulkadirli Aşiretlerinden olduğu sanılır. Aşiretin İçel yöresinde yaşayan uzantıları 1570 ile 1724 yıllarında yapılan zorunlu iskan ile Kıbrıs Adasına göçürüldüğü belirtilmektedir.¹³²

Hayta Aşireti arasında da gösterilen Saçıkara Aşiretine mensup bazı oymakların, XVIII. Yüzyıl sonlarında Akşehir yöresinde yaylalarına gidip, gelirken kendilerine katılan diğer eşkıya gurupları ile birlikte çevrede kurulmuş köylülere büyük zararlar verdiği belirtilmektedir.

Tombul Aşireti: Bu aşiretin Saçıkara Aşireti'nin alt tâifesi olduğu ve bazı tâifelerinin tarihte Boğazlıyan Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tombuloğlu karyesi ve Bozok/Akdağ Kazası muntakasında kurulmuş Eğencik ve Kozak Mezrasında 32 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.¹³³

127 Yörükoğlu, a.g.ç.

128 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

129 Sezen, a.g.e.

130 Metin Demirtürk, pirlı68@hotmail.com köy vikipediası.

131 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt.5.

132 Hasip Öztürk, Saçıkara Aşireti, Yörtürk Dergisi, s.76.2007.

133 Mustafa Tombuloğlu, Aşiret üyesi, Yörtürk Vakfı Genel Başkanı.

Çakmak Aşireti:¹³⁴ Tarihte Çorum yöresinde Çakmak Dede adlı Allah dostu bir beyinin yaşadığı günümüze ulaşmış türbesinden anlaşılr.

Pınarbaşı Nahiyesi idari sahası ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahalarında yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin Sivas Kazası idari sahasında Çakmak adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Hafik İlçesi Çakmak köyü kurucuları, Divriği İlçesi Çakmakdüzü köyü kurucuları, Nevşehir Vilayeti idari sahasında Çakmakogulları sülale adı almış oymak, Pınarbaşı İlçesi Pazarören kasabasında bulunan Çakmak adlı mahalleye adını vermiş oymak ve Ayrıca, yörede yurt tutmuş Çakmak'oglu soy ve sülale adı almış oymakların 2525 Sayılı Soyadı Kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Toylu Aşireti: Develi Nahiyesi Kayidere ekinliğinde 13 hanede yaşadıkları bilgisi 1501 yılı kaynaklarında bulunur.¹³⁵ Pınarbaşı İlçesi eski adı Toybuk olan Esendere köyü kurucuları, Divriği İlçesi Tayluca köyü kurucuları, Yeniil Kazası ve Çorum sancağına bağlı İskilip, Osmancık ile Saz Kazaları idari sahalarında yaşadıkları anlaşılan Toyaklı adlı aşiret üyleri¹³⁶ ve Pınarbaşı İlçesi eski adı Toybuk olan Esen köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları, dolayı ile bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Pınarbaşı İlçesi Toybuk köyünde yurt tutmuş bazı oymakların Pazarören/Toybuk köyü kurucuları ile akraba olduklarını anlatmaktadırlar.

Ayrıca Sivas İli Merkez civarında Toy'oglu soyadı, Gemerek İlçesi Ağcaşar ve Yeniçubuk köyünde Toy soyadı, Şarkışla İlçesi Gülçayır, Aşağıkışla ve Faraşderesi köyünde Toy'oglu soyadı, Ağaçören İlçesi Merkezinde Toy soyadı, Niğde İli Elmalı köyünde Toy soyadı, Özvatan İlçesi Küpeli Toy soyadı, Bünyan İlçesi Karahıdır köyünde Toy soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Karataşlı Aşireti:¹³⁷ Karataş adı genel bir isim olması nedeniyle bazı aşiretler bu adı kullanmıştır. Karataş Yörükleri adı ile tarihte bir teşekkül oluşturduğu anlaşılan aşiret adı ile Avşar, İğdir boyu ve İlbeğli Aşireti dolayı ile Bayat Boyu içerisinde de aşiret olduğu bilinir.¹³⁸

Bazı taifeleri 1483 yılında Kayseri sancağı Şurunca ve Kızılviran mezrasında 84 hanede,¹³⁹ bazı taifelerinin İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.¹⁴⁰

Karataş Nahiyesi ve bu nahiye idari sahasında kurulmuş Karataş kışlası kurucuları,¹⁴¹ Eski Kazası idari sahasında kurulmuş Karataş karyesi, Bekir Nahiyesi idari sahasın-

¹³⁴ Yusuf hoca adı geçen eserinde Çakmak Aşiretini Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

¹³⁵ Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.5.

¹³⁶ Türkay, a.g.e.,

¹³⁷ Yörükoğlu, a.g.ç.

¹³⁸ Sümer, Oğuzlar, 124, 141.

¹³⁹ Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt. 3

¹⁴⁰ Konyalı, a.g.e., s.831

¹⁴¹ BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

da kurulmuş Karataş karyesi, Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Karataş karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.¹⁴²

Yörede yurt tutmuş Karataş adı almış oymaklar 2525 Sayılı Soyadı kanunu'nda uygulanan halk temayülleri dikkate alındığında adını buradan aldığı kuvvetle muhtemel görünür.

Karataşlı Aşireti'nin Alt Tâifeleri: İncesu, Mahan,¹⁴³ Dervişan Aşiretleri.¹⁴⁴

İncesu Aşireti: Yörük tâifesinden olduğu belirtilir.¹⁴⁵ Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş İncesu karyesi kurucuları, Develi Nahiyesi İncesu karyesi kurucuları, Eskil Nahiyesi İncesu karyesi kurucuları, Aksaray Kazası İncesu-Acısusu karyesi kurucuları, Hasandağı Nahiyesi İncesu karyesi kurucuları ve Anzağur Nahiyesi İncesu-Şeyhuğunpa karyesi kurucularının adını buradan aldığı anlaşılır.

Günümüzde Aksaray merkeze bağlı İncesu köyü, Gürün İlçesi İncesu köyü, Develi İlçesi İncesu köyü, Felahiye İlçesi İncesu köyünün yukarıda yer alan tarihi köylerin devamı oldukları sanılır.

Ayrıca Bünyan Kazası Büyüktuzhisar köyünde İncesuloğulları sülale adı, Hacıbektaş İlçesi merkezinde İncesu soyadı, Bünyan İlçesi Tuzhisar köyünde İncesu soyadı, Ürgüp İlçesi Şahinefendi köyünde yaşayan İncesu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Mahan'lı Aşireti: Evlad-ı Mahan ve Mahyanlı adı ile de anıldığı ve yöre uzantılarının Türkmen Kürdü adı ile anıldıkları belirtilmektedir. Adını, eski Türk yurtlarından Mervîş Mahan bölgesinden aldığı anlaşılan aşiretin Karataşlı Yörükleri gurubundan olduğu ve Karataş bölgesinde kurulmuş İkiyüzlü mezrasında 37 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁴⁶

Aşiretin, Akdağmadeni İlçesi uzantılarının Osmanlı-Rus Savaşı sonrasında Adıyaman, Malatya, Haymana yöresinden geldikleri ve bazı taifelerinin Bozok sancağı bölgesinde kurulmuş Gündüzler, Yılandıobası,¹⁴⁷ Umutlu, Kartal, Başçatak, Bahcecik köyleri¹⁴⁸ nde yaşadıkları belirtilmektedir.¹⁴⁹

Tarihte Yıldızeli Kazası idari sahasında yaşadığı belirtilen aşirete bağlı bazı taifelerin eski adı Meyhanlı olan Aktaş köyüne adlarını verdikleri anlaşılır.

Tarihte Bozok sancak bölgesinde konar-göçer yaşadıkları bilgisi aktarılan aşirete bağlı oymakların, 1715 yılında Divriği, Yıldızeli, Maden ve Sorgun Kazalarında kışladıkları belirtilir.¹⁵⁰

142 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

143 Adını, eski Türk diyarı olan Horasan'ın Mahan bölgesinden almıştır.

144 wowturkey.com

145 www.forumyoruk.com

146 Aşiret nüfusu 1570 yılında 11 haneye düşmüş olması oymak üyelerinin göçlerini akla getirmektedir.

147 Yılandıobası de iskan olunmuş oymaklar 1940'lı yıllardan sonra çevre köylere dağıldıkları bilgisi aktarılır. Yurtlu,a.g.e.,s.30.

148 Bağcecik köyüne 45-50 hane göçmen geldiği belirtilir.

149 Hakkı Yurtlu, Geçmişten Günümüze Akdağmadeni,s.30,188,

150 BOA.Tarih :11/S /1311 (Hicri) Dosya No :119 Gömlek No :38 Fon Kodu :DH.MKT. Yörüköğlü,a.g.ç.

Akkul Aşireti: Yörede, aşiret adını soy ve sülale adı olarak almış oymakların bulunduğu görülür.

Erkekli Aşireti: Türkmen tâifesinden oldukları ¹⁵¹ ve 1426 yılında Bozok yöresinde “Ali Şarlı, Sekili, Elma Hacı, Erkekli, İsa Hacı, Sarı Hacı, Köşker Aşiretleri” ile birlikte teşekkül oluşturduğu bilgisi aktarılır.

Aşiret üyeleri tarafından kurulduğu anlaşılan Çornuşek Nahiyesi Erkek karyesinde vergiye tabi 53 hane ahalisinin yaşadığı anlaşılar.¹⁵²

Aşiret mensubu bazı tâifelerin, Bozok/Baltı Nahiyesi Demirbeğderesi ¹⁵³ ve Kızılcaın adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında,¹⁵⁴ bazı oymaklarının XVIII. Yüzyıl sonlarında Akşehir yöresinde yaylalarına gidip, gelirken kendilerine katılan diğer eşkiya gurupları ile birlikte çevrede kurulmuş köylülere büyük zararlar verdiği kaynaklarda yer alır.¹⁵⁵

Ayrıca Bor İlçesi Mıntıkasında Erkekli soyadı, Sarız İlçesi Merkezinde Erkek soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Göklen Aşireti: Göklin adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin Sivas yöresinde yaşadığı XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılar.

Kalayıcılar Aşireti: Göklen Aşiretine bağlı oldukları belirtilir.¹⁵⁶ Türkmen oymağı olan Kalayıcıların, tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılar. Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Yalnızdam karyesinde 18 hanede ve 1536 yılında Yeniil Kazası idari sahasında 26 hanede ¹⁵⁷ ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılar.¹⁵⁸

Tarihte, Anduğu Kazası idari sahasında kurulmuş Kalaycı karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Kayacık karyesi,¹⁵⁹ Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Kalayastıran karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ayrıca Şarkışla İlçesi Cemel ve Başören köyünde Kalaycı soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kalaycı soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Kalaycı soyadı, Aksaray İli mıntıkasında Kalaycı soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kalaycı soyadı, Tomarza İlçesi Toklar köyünde Kalaycı soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde köyünde Kalaycı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Ali Dağlı Aşireti: Ala Dağlı adı ile de kaydolunan aşirete mensup bazı taifelerin Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılar.

Tarihte, Bozok ve Kır-şehir yöresinde Konur kabileleri arasında yaygın olarak yaşadığı anlaşılan aşiretin Göklen Aşireti ne bağlı oldukları ve Gölken Aşiretine bağlı

151 Sümer, Oğuzlar,s.141.

152 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.777.

153 Demürbüken Karyesinde 33 hanede yaşadıkları belirtilir. Halaçoğlu,a.g.e.,s.796. Yusuf hoca bu tâifeyi Avşar Boyu içerisinde göstermektedir.

154 Arslan,a.g.tez.

155 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e,s.39.

156 Önder,a.g.e.

157 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.3.

158 Yinanç, Elibüyük,a.g.e.

159 Kalaycık adlı bu yerleşim yeri, günümüzde Şarkışla İlçesine bağlı Kalaycık köyü olduğu anlaşılar.

bazı taifelerinde tarihte Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde yaşadığı kaynaklarda yer almaktadır.

XIX. Yüzyılın ünlü ozanı Dadaloğlu,

Ali Dağlı Erciyesin eteği

Yiğitler yatağı sümbül biteği

Yüce tapaların Avşar yatağı

Burcu burcu kokar gülü Erciyes.

Adlı dörtlüğü ile Ali Dağlı Aşiretini Avşar Boyu içerisinde göstermiş olsa da bu aşiretin Kayı Boyuna bağlı olduğu yönünde daha güçlü deliller bulunmaktadır.¹⁶⁰

Çoban-oğlu Aşireti: Çobanlar adı ile de anılan aşiret, adını 1227-1309 yılları arasında Kastamonu yöresinde kendi adı ile beylik kurmuş Çobanoğlu Hüsamettin Çoban beyden aldığı, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşayan uzantılarının Çuvan, Şuva adıyla adlandırıldığı belirtilir.¹⁶¹

1574 yılında Eyalet-i Rum'da 457 hanede 2694 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiretin tarihte,¹⁶² yörede Aksaray idari sahasında vakıflar kurup, zaviyeler açmış, Çoban Baba ve ¹⁶³ Şeyh Çoban adıyla ün yapmış beylerinin yaşadığı anlaşılmaktadır.¹⁶⁴ Bu beylerin mezarları Kangal'ın Alacahan kasabası ve Gülova İlçesi Çobanlı köyünde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Yeniil Kazası idari sahasında 22 hanede, Eskiil Nahiyesi idari sahasında 7 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte Malya Kazası idari sahasında Çoban Yörükleri adı ile kaydolunan aşiret üyeleri, Sivas merkezinde Şeyh Çoban Mescidi mahallesi kurucuları,¹⁶⁵ Koçhisar Kazası idari sahasında Çobanlıca karyesi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Çobanviranı karyesi, Anduğu Kazası idari sahasında Çobanoğlu karyesi, Gölova İlçesi Çobanlı köyü kurucuları ile günümüzde Aksaray İli idari sahasında Çobanoğulları sülale adı, Boyalı köyünde Çobanoğulları sülale adı,¹⁶⁶ Nevşehir Vilayeti Göre Bucağında Çobanoğulları sülale adı, Talas İlçesi Yazılı köyünde Çobanlar sülale adı ile Aksaray İli eski adı Sınasa olan Koçpınar köyünde Çobanoğulları sülale ve Şar-

¹⁶⁰ Uçakçı,a,g,e.

¹⁶¹ Kızıoğlu, Kürtler,a,g,e.,s. 27.

¹⁶² Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.6.

¹⁶³ Kangal'ın Alacahan beldesindedir. Horasan'dan gelerek önce Darende'ye, oradan da Alacahan'a gelmiştir. Geçimini çobanlıktan sağlamıştır. Mezarının yüksekliği 1 m. kadardır.

¹⁶⁴ Mezarı Kaleardı mahallesinde yatmaktadır. Asıl adı Şeyh Hüseyin'dir. Raî'dir.Türbe kare şeklinde ve kesme taşlardan yapılmış olup içinde Şeyh Hüseyin ile eşine ait olmak üzere iki sanduka vardır. Türbenin yapılış tarihi bilinmemekle beraber, yanı başındaki çeşmede 1323 tarihi kayıtlıdır. Türbe birkaç sefer tamir edilmiştir.

Hakkında kesin bilgi yoktur. 1102 yılında ölen Ebu'Ebü'l-Vefa'l- Vefa'nın yedinci halifesidir. Yıllarca Ebü'l-Vefa'nın yanında kalıp mertebeler kazanmış daha sonra onun izni ile ders vermeye başlamıştır. Şeyh Merzuban'la aynı tarikatten olduğu, develerinin çöktüğü yeri mekan tutmak üzere Horasan'dan birlikte yola çıktıkları anlatılmaktadır.

¹⁶⁵ Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyları SİVAS.,s.52.

¹⁶⁶ www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

kışla İlçesi Merkezinde Çobanoğlu soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Osman-oğlu Aşireti: Karakeçili Aşireti arasında bu adla bir aşiretin bulunduğu tarihi kaynaklarda yer alır. Bu ismin genel bir isim olması ve diğer boylarda da Osman adlı aşiret, oymakların bulunması tespitleri zorlaştırmaktadır.

2- KARA EVLİ BOYU

Yörede Karaveli, Kilevli (Karavli) adı ile de anılan boy mensubu taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaynaklarda yer alır.

Tarihte Çiçekdağı yöresinde kurulmuş Karaveli adlı mezra kurucuları, Sorgun İlçesi idari sahasında Karaveli adlı köy kurucuları, Kırıkkale/Balıseyh İlçesi civarında Kilevli (Karavli) adlı köy kurucuları, Çorum/Uğurludağ İlçesi idari sahasında Karaevliya adlı köy kurucularının bu boya bağlı olduğu anlaşılır.

Bu köyümüzde Kara Evliya adlı ünlü bir beyin yaşayıp öldüğünü günümüze intikal etmiş mezar kalıntısından anlamaktayız.¹⁶⁷

Ayrıca Zara Kazası Avşar köyünde Karavelioğlu sülale adı, Niğde İli Merkezinde Kaveloğlu soyadı, Çamardı İlçesi Burç köyünde Karaveli soyadı, Felahiye İlçesi Mıntıkasında Karaveli soyadı, Bünyan İlçesi Köprübaşı köyünde Karaveli soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Karaveli soyadı, Özvatan İlçesi Boğaziçi mahallesi Karavil soyadı, Sivas İli Merkezinde Karavelioğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu boya izafeten aldığı sanılır.

Kara Evli Boyu'na Bağlı Aşiretler: Karalar, Canbek, Kara Evladı, Karaağaç, Karahisar, Karasar-Karaşar, Musa Hacı Aşiretleri.

Karalar Aşireti: Karalı ve Canbek adı ilede anılır. XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde Karataş Nahiyesi idari sahasında yaygın olarak görülen aşiret üyelerinin,¹⁶⁸ Kayseri sancağı Çukurkışla, Derecik karyelerinde 55 hanede ve Pınarbaşı Nahiyesi Kalecik mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁶⁹

Aşiret üyelerinin Sivas/Çepniçungar Nahiyesi, Yeniil, Niğde, Eyubili Kazası, Ürgüp Kazası, Gülşehir Kazası, Zamantı Kazası, Bozok/Sorgun,Salmanlı Sağır, Çankırı/Milan Kazası, Kır-şehir/Keskin Kazası, Kıbrıs / Lefke mıntıklarına yerleştikleri bilgisi aktarılmaktadır.¹⁷⁰

Sivas İli idari sahasında kurulmuş Karalar ile Karalı köyüne ve Suşehri İlçesi idari sahasında kurulmuş Karalar köyüne adlarını verdikleri, dolayısı ile bu köyleri Karalar Aşireti üyeleri kurdukları anlaşılır.

¹⁶⁷ Karaevli adıyla anılan bu türbede, adak ve dilekler yapılmaktadır.

¹⁶⁸ BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.,s.60

¹⁶⁹ Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

¹⁷⁰ Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.115.

Aşiret üyesi bazı oymakların 1780'li yıllarda Adana/Yüreğir Nahiyesi civarına iskan edildikleri anlaşılmaktadır.¹⁷¹

Niğde İli Has ve Şahinalı köyünde Karalar soyadı, Tomarza İlçesi Şıhbarak köyünde Karalar soyadı almış oymaklarında bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Canbeğ Aşireti:¹⁷² Cihanbeğli, Cilian, Canbeklü, Canbek, Canbeğli adıyla da anılan aşiret, göçebe Türkmen Ekrâdı, diğer bir anlatımla Türk kürdü olduğu belirtilmektedir.¹⁷³

Bacekanlı, Direkanlı, Yarçekanlı, Zirkanlı, Koyunoğlu, Japovalı ve Herdili adıyla alt tâifelere ayrıldıkları belirtilen aşiret üyesi bazı taifelerin Karataş Nahiyesi idari sahasında 55 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁷⁴

XVIII. Yüzyılda gerçekleşen iskân düzenlemesinde çalışma bölgemize yerleştirildiği,¹⁷⁵ 1828 yılında da Konya ve Aksaray yöresinde oturdukları Şeyhbizinli, Ziveli, Mikailli, Geyikli, Athanlı, Türkanlı, Siganlı Aşiretleri ile birlikte her sene İstanbul iâşesi için 100 000 koyun gönderdiği ve aşirete bağlı bazı taifelerinin Aksaray Kazası ile Ankara eyaleti Haymana Kazasına iskan ettirildikleri XVIII. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.¹⁷⁶

Cihanbeğli Aşiretine bağlı bazı taifelerin Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Hargün karyesinde oturdukları anlaşılmaktadır.¹⁷⁷ Zara KazasıAkyazı-Kuzvıran karyesinde Cihanbeyli sülale adı almış oymak,¹⁷⁸ Şarkışla İlçesi merkezi ile Sivas İli merkezinde yaşayan Canbek soyadı, Tomarza İlçesi Karapınar köyünde Canıbek soyadı, Sarız İlçesi Ördekli köyünde Canbek soyadı, Pınarbaşı İlçesi Büyükkabaktepe ve Yoğunpınar köyünde Canıbek soyadı, Develi İlçesi Alaylı köyünde Canıbek soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Karaağaç Aşireti: Tarihte Dumluca Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karaağaç karyesi, Ziniski Nahiyesi Karaağaç karyesi, Hacıbektaş İlçesi Karaağaç köyü, Karahisar-ı Develi Kazası Karaağaç karyesi ve ...?.. Karaağaç-Gürüm karyesi kurucularının bu boya bağlı olduğu sanılır.¹⁷⁹

Yörede yurt tutmuş Karataş adı almış oymaklar 2525 Sayılı Soyadı kanunu'nda uygulanan halk temayülleri dikkate alındığında adını buradan aldığı kuvvetle muhtemel görünür.

Karahisar Aşireti: Tarihte Niğde sancağı idari sahasında kurulmuş Karahisar-ı Develi Kazası kurucuları, Bozok/Kara Hisâr-ı Behram Kazası kurucuları, Ürgüb

171 BOA.Tarih :11/B /1231 (Hicrî) Dosya No :642 Gömlek No :31527 Fon Kodu :HAT

172 www.angelfire.com (Cihanbeğli Aşireti'nin Beğdili Boyuna bağlı olduğuna ilişkin.)

173 Türkay,a.g.e.,s.69.

174 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3. Yusuf hoca bu aşireti Avşarlar arasında yer vermiştir.

175 Sümer, Oğuzlar,s. 111.

176 BOA.Tarih :29/Za/1244 (Hicrî) Dosya No :41 Gömlek No :2011 Fon Kodu :C.BLD

177 BOA. Tarih : Dosya No : Gömlek No :13256 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

178 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

179 BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.,s.60

Nahiyesi Karahisar karyesi kurucuları, Kilmiğad Nahiyesi Karahisar karyesi kurucularının bu aşirete balı oldukları sanılır.¹⁸⁰

Musa Hacı Aşireti: Bazı kaynaklarda “Avşar, Kınık, Bayındır, Salur” boyları arasında da kaydolunan ve “Musabeyli, Musacalı, Musalar, Hacı Musalı” adı ile anılan aşiretlerin aynı aşiret olduğu anlaşılr.

Söz konusu aşiretlerin yurt tuttıkları bölgenin aynı olması ve Musa Hacı Aşiretinin bölgede fazlaca nüfus ve nüfusunun bulunması bu konuya kaynak oluşturmaktadır.

Aşiret üyeleri XVI. Yüzyılda Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kızılcapınaryurdu yaylası'nda 76 hanede, Beğtimur karyesinde 16 hanede, Tacirli mahallesinde 32 hanede, Temurhanlı mahallesinde 58 hanede, Darıcılar mahallesinde 37 hanede, Eyerciler mahallesinde 112 hanede, Hisarcık mahallesinde 19 hanede, Karaveli mahallesinde 81 hanede, Halebli mahallesinde 53 hanede, Bazlamaç mahallesinde 21 hane, Menteşli mahallesinde 23 hanede, Beğmişli ve Karabıyıklı mahallesinde 29 hane, Anamaslı mahallesinde 60 hane, Göbeli mahallesinde 18 hane, Hamildi mahallesinde 9 hane, Kürekçiler mahallesinde 91 hanede, Salavatlı mahallesinde 45 hanede, Seyyidahmedli mahallesinde 18 hanede, Kızılcapınar (Yellice) yaylağında 59 hanede, Tacirli karyesinde 21 hanede, Demirciler mezrasında 33 hanede, İbrahimhacılı mezrasında 93 hanede, Küldün mezrasında 26 hanede, Karageyikli karyesinde 17 hanede, Gönüllü karyesinde 12 hanede, Beğseki karyesinde 15 hanede, Dünderli karyesinde 18 hanede, Turhasanlı karyesinde 16 hanede ve Ahmedoğlucami karyesinde 7 hanede, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Yenice karyesinde 7 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 7 hanede,¹⁸¹ Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 33 hanede, Hacıbektaş Nahiyesi Güllüce karyesinde 26 hanede Karahisar Kazası idari sahasında 58 hanede,¹⁸² Kayseri yöresinde kurulmuş Keykubat köyüne tabi Yenice kışlağında 98 hanede, Develi yöresinde 7 hanede, Koramaz Nahiyesi idari sahasında 7 hanede yaşadıkları XVI ve XVII Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

XVI. Yüzyıl da Eskiil Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin,¹⁸³ XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Rakka'ya göçürüldüğü ve çoğunluğunun Huneyze Nehri boylarına, 150 hanesinin de Rakka-Harran yöresi Colab Nehri çevresine yerleştirildiği bilgisi Osmanlı arşivlerinde yer alır.¹⁸⁴

Rakka'ya sürgün edilmiş pek çok aşiret gibi bu aşirette bölgenin yaşam koşullarına alışamaz, Arap Aşiretlerinin kendilerine verdiği zararları önleyemez olur. Sürgün yerinden firar ederler, kendilerini takip eden devlet görevlilerinden kurtulup Adıyaman, Malatya dolaylarına gelirler. Bu firar yolculuğunda aşiretten küçük kopmalar olur ve bir kısmı Elazığ, Tunceli güzergahı ile Gümüşhane yöresine gelir.

180 BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.,s.60

181 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

182 Yusuf hoca, a.g.e. Örneğin, Yeniil Kazası idari sahasında yurt tutmuş aşiret üyelerinin bir kısmı Kara Evli Boyu arasında, bir kısmı da Bayındır Boyu arasında yer verilmiş, Karahisar Kazası ile Eskiil Kazası idari sahasında yurt tutmuş aşiret üyeleri Avşar Boyu arasında yer verilmiştir. Bizce bu bağlkları bir teşekkül bağığı olmalıdır.

183 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.s.,76.

184 Halaçoğlu, a.g.e.s. 59.,Bu iskânı kabul etmeyen Şerefli Aşireti, Seyyidlik iddiasında bulunmuş ve bu zorunlu iskâna direnmiştir.

Bunlardan bir kısmı bu bölgede yurt tutarken, bir kısmı Trabzon ve Rize yörelerine giderler ve buralarda yurt tutarlar.

Anadolu içlerine doğru gelen büyük gurup ile başı boş dolaşırken kendilerini takip etmekte olan devlet güçleri alır ve İç Ege bölgesinde kurulmuş Afyon, Kütahya, Aydın, Uşak, Manisa ve Eskişehir yörelerinde bulunan yerleşime uygun köy ve kasabalara zorunlu ikamete tabi tutulurlar.¹⁸⁵

Tarihte kurulmuş Eşkinçiyen Nahiyesi Musahacılı-Akçakoyunlu karyesi kurucuları, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Musahacılı karyesi kurucuları, Kılseme Nahiyesi Musabeyler karyesi kurucuları, Durdul Nahiyesi Musabey karyesi kurucuları, Sücaüddin Nahiyesi Musacalar karyesi kurucuları, Sivas sınırları içerisinde Şeyhmusa karyesi kurucuları ve Bünyan Kazası idari sahasında Musaşeyh köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Karahisar-ı Develi Nahiyesi Musa karyesi kurucuları, günümüzde Yeşilhisar Kazası idari sahasında bulunan Musahacılı köyü kurucuları, Eskiil Kazası idari sahasında kaydolunan Musalar Aşireti üyeleri, Eyubili Kazası Musala karyesi kurucuları, Koyulhisar Kazası Musala karyesi adının buradan dönüştüğü, dolayı ile köy kurucuları, Nevşehir yöresinde kurulmuş Sarıhıdır köyünde Musabeyoğlu sülale Akkaya soyadı,¹⁸⁶ Niğde İli Merkezinde Musalı soyadı, Niğde İli Edikli köyünde Musallı soyadı, Aksaray ili merizinde yaşayan Musaoğulları soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Dağılgan Aşireti: Musahacılı Aşiretine bağlı olduğu belirtilir

3- BAYAT BOYU

Adının menşei, Uygur Türkçesi'nde Zengin, mal-mülk sahibi devletli anlamına geldiği¹⁸⁷ ve sembolünün ügi diye adlandırılan atmaca, baykuş türünden avcı bir kuş olduğu belirtilir.¹⁸⁸

Dulkadiroğulları, İran'da Kaçarlar, Horasan'da Kara Bayatlar, Maku hanlar, Doğubeyazıt hanları, Kerkük Türkmenlerinin çoğunluğu ve 1480 yılında Hicaz'da Dede Korkut kitabını yazan Tebrizli Hasan ve ünlü şâir Fuzûlî bu boya mensup oldukları bilgisi aktarılır.¹⁸⁹

Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Bayathisar karyesi, Anduğu Nahiyesi Bayat karyesi, Hasandağı Nahiyesi Bayat karyesi, Karahisar-ı Develi Kazası Yağlı-Bayat karyesi, Eskiil Nahiyesi Bayatbeyi karyesi,¹⁹⁰ Sivas yöresinde kurulmuş Bayatkulu karyesi kurucuları ile günümüzde

¹⁸⁵ Gündüz,a.g.e.,s.89.

¹⁸⁶ Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

¹⁸⁷ Bahattin Ögel, a.g.e, s. 332.

¹⁸⁸ A.g.e,s.358.

¹⁸⁹ www.bilgininadresi.net

¹⁹⁰ 387 Numaralı Defter.

Yıldızeli İlçesi Bayat köyü kurucuları ve Bor İlçesi idari sahasında bulunan Bayat köyü kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılır.¹⁹¹

Boy mensuplarının Karahisar Kazası Bayat köyünde 10 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Bayat karyesinde, Hasandağı Nahiyesi idari sahasında,¹⁹² Kengiri-Çankırı Bayat köyünde ? hane ve Çankırı/Tosya Kazası Bayat köyünde 34 hanede yaşadıkları¹⁹³ ve Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda, 10 hanede yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁹⁴

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Bayat'a soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Bayat soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Bayatoğlu soyadı, Hafik Kazası Oğnovid köyünde Bayatoğlu sülale adı,¹⁹⁵ Bor İlçesi Bayat köyü ve ilçe merkezi ile bu köyde Bayat soyadı, Niğde İli Kilisedere köyünde Bayat soyadı, İl Merkezinde Bayatlı soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Talas semtinde Bayat soyadı, Kocasinan semtinde Bayatgil soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Bayat Boyuna Bağlı Aşiretler: Şambayadı, Dulkadirli Hanedan Soyu, Ali Hanlı, Ağcalı, Şeyh Barak, Kulaklı, Muratlı, Ödüllü, Bardakçı, Beçili, Belen-li Bayadı, İşleyen, Bey Aladdin, Bostanlı, Çalışlı, Yağlı Bayad, Kara Hasanlı, Gözi-ler, İlyas Fakihli, Hızırlı, Kara Evhad, Karaman Şah, Melekli, Kurdini, Kızıl Donlu, Koçak Kavak, Sarı Ahmedli, Sarı Oğlan, Soylalı, Tatar Alili, Yumak, Deli Ali'li, Çiçekli, Bayan, Beyazıt, Bahşi, Anar'lı, Diklen, Çardaklı, Evcı, Kaçar, Çakal Bayatı, Geven, Pehlivanlı, Kuzu Güdenli, Kır Melik, Bozcalı, Kazak, Kanglı-Kanlı-Ediz-Hayta, Saman, Sarıcalar, Karaca Ömerli, Üç Beğli, İsfani-Esfahan, Kene, Kız Kapanlı, Kotankal Aşiretleri.

Şambayadı Aşireti:¹⁹⁶ Adını Halep, Şam dolaylarında kışlamaları, Orta Anadolu yöresinde yaylamaları nedeniyle bağlı boyu Bayatlar ile kışladıkları Şam yöresinden almıştır.¹⁹⁷ Şambayadları, XIII. Yüzyılın ortalarında meydana gelen Moğol İstilasına üzerine işgal bölgelerinden güneye göç etmiş ve Moğolların 1404 yılında bölgeden geri çekilmesi üzerine Dulkadirli Aşiretleriyle birlikte geri dönmüş aşiretlerdendir.¹⁹⁸

Konar-göçer Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olan aşiret üyelerinin,¹⁹⁹ Bozok, Gedük, Sivas yöresinde 2.426 hanede yaşadıkları ve Niğde ve Kayseriye sınırları içerisinde de bulundukları kaynaklarda yer alır.²⁰⁰ Tarihte, Osmanlı, Safevî kavgasında Safevîler tarafında yer aldığı belirtilen aşiret üyelerinin,²⁰¹ Emlak Kazası idari sahasında kurulmuş Köylez karyesi, Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hasanşeyhağlı, Burnukara, Büyükviran (Ahmedfakih), Zelleci (Askıncı), Alaaddin-

191 998 Numaralı Defter.

192 Hasandağı Nahiyesi idari sahasında bulunan boy mensupları *Bayadısalar* adı ile kaydolunur.

193 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.407.

194 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

195 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zira II.,60. Yıl.1831-1842.

196 Yunus Koça.g.e.,s. 1530 tarihinde Şam Bayatı Aşireti'nin Bozok Sancağı mıntıkasında 2596 hanede yaşadığı bilgisini aktarmaktadır.

197 Sümer, Oğuzlar,a.g.e.,s. 172. 1764 yılında yapılan bir nüfus tespitinde bu aşirete mensup 500 çadır ahalisinin Sivas-Ankara arasında yaşadığı bilgileri aktarılmıştır.

198 Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.80.

199 Burhanettin Kuzucu.

200 Cevdet Türkay,

201 Sümer, Bozok tarihine Dair Araştırmalar,s.316.

hanı, Darıkışlası (Çekmeli), Kiremidlik, Delisultan, Büyükyüreğir ve Küçükyüreğir karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²⁰²

Aşiret mensupları, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karakeçili (Kesmezli kışlağı) 19 hanede, Bircepinar (Çerengeler) karyesinde 34 hanede, Çördük karyesinde 24 hanede, yine kaza dahilinde 165 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²⁰³

Şamlı Aşireti: Bu adın Şambayadı adından dönüştüğü sanılır. Şamlı adı almış aşiret üyelerinin, Şambayadı Aşireti ile birlikte Osmanlı-Safevi Savaşında İran'a giderek Safevilere destek oldukları tarihi kaynaklarda yer alır.

Niğde idari sahasında kurulmuş Şamardı Nahiyesi kurucuları, Sivas İli merkez Osman Paşa mahallesinde Şamlı sülale adı almış oymak üyeleri ile Aksaray merkezi Şamlı mahallesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Şambayatlarına Bağlı Aşiretler: Şam Beğ, Kara Hızır, Kesmezli, Şarkipare-Şarklı, İlbeyli, Kocaoğlu, Kudaş, Deli Budalı, Ağaçalı, Hasançı, Eyneli-İne Bey-Ayna, Kürdili Aşireti.

Şam Beğ Aşireti: Bu adın Şambayadı adından dönüştüğü, dolayı ile bu aşirete bağlı olduğu sanılır. Aşiret mensuplarının Anduğu Kazası idari sahasında yaşadığı tarihi kaynaklarda yer alır.

Kara Hızır Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 21 hanede yaşadıkları ve Çubuk Nahiyesi idari sahasında Karahızır (Sıraçlı karyesi) adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Kesmezli Aşireti: Gedük Nahiyesi Beğpınar, Kesmezliüarkı, Sarıseydi Mezralarında 86 hanede ve Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kesmezli kışlağında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Şarkipare kolu: Şarklı-Şarklıyan adı ile anılan aşiretle aynı ve Şambayatlarına bağlı bulunduğu düşünülür.²⁰⁴ Adının, Konar-göçer hayat yaşamaları, yaz aylarında Orta Anadolu'ya kış aylarında, güneydoğu Anadolu'ya gitmelerinden dolayı verildiği sanılmaktadır.

1574 yılında Eyalet-i Rum'da 94 hanede 620 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiret üyelerinin,²⁰⁵ tarihte Yeniil Kazası idari sahasında Şarkipare adı ile bir şehir,²⁰⁶ Sivas vilayeti idari sahasında Şarkipare adı ile şehir kurdukları tarihi kaynaklardan anlaşılır.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Bozok/Sorgun Kazası Sarılar, Doğrucain, Tavşanaları ve Civridöyüğü adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları belirtilir.²⁰⁷

XVI. Yüzyılın son çeyreğinde Kayseri sancağı Köstere Nahiyesi Sakaldutan Köyünde 19 hanede yaşadıkları anlaşılan aşiret üyeleri, Yeniil Kazası mıntıkasında da

202 Sümer,a,g,e.

203 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.5.

204 Sümer, Oğuzlar, s.249.

205 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.6.

206 Sezen,a,g,e.,s.477.

207 Halaçoğlu,a,g,e.,s.2101.

bulunduğu ve tarihte Uluyörük adı ile adlandırılmış güçlü Türkmen teşekkülünün en büyük kolu olduğu anlaşılmaktadır.

Şarklı Aşireti üyelerinin 50 vergi hanesi ile Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladıkları,²⁰⁸ Çorum ve Kengiri (Çankırı) sancakları idari sahalarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.²⁰⁹

Aşiret üyelerin XVIII. Yüzyılda Rakka tehcirine dahil edilip Colab Nehri bölgesine yerleştirildiği, bazı oymaklarının 1845 yılında Nevşehir, Aksaray ve Ürgüş kazaları idari sahalarında bulundukları anlaşılır.²¹⁰

Orta Anadolu'da Şark-Şark adı ile de anılan bir aşiretin bulunduğu görülmektedir. Türkmen taifesine bağlı olan bu aşirete bağlı oymakların Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadıkları 1752 yılı kaynaklarında kaydolunur.²¹¹

Şarkiparelere Bağlı Olduğu Sanılan Aşiretler: Aydın Şarkiparesi, Şark Cenar, Cengali, Cengah Aşireti.

Aydın Şarkiparesi Aşireti: Türkmen taifesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaydedilir.

Şark Cenar Aşireti: Konar-göçer Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu Diyarbakır yöresinde sakin iken Hicri-1158, Miladi 1742 yılında Aksaray ve Niğde sancaklarına iskan edildikleri kaynaklardan anlaşılır.²¹²

Aydın Aşireti: Aydın adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Yeniil Kazası idari sahasında 25 hanede yaşadıkları belirtilir. Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Küçükaydın karyesi kurucuları ile Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Aydın karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca aşiret mensubu bazı tâifeler Bozok/Boğazlıyan ve Akdağ Kazaları mıntıklarında yaşadıkları ve bu tâifelerin Taf Cemaatine bağlı olduğu belirtilen aşiret üyesi bazı oymakların XVIII. Yüzyılda Develi Kazası Everek kasabası civarında bulunduğu anlaşılır.²¹³

Yine Yahyalı İlçesi Kiraz'lılı, Ulupınar, Serin, Kuyu köyünde Aydın soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Cengali, Cengah Aşireti: Bu adın Şark Cenar adından bozyulduğu sanılır. Türkmen taifesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup taifelerin Bozok sancağı idari sahasında yaşadığı kaydedilir.

İlbeyli Aşireti: Adını Saka Türkleri atalarından aldığı ve Anadolu'ya fethin ilk yılları, hatta fetih önceleri geldikleri anlaşılır. XIII. Asırda Moğol baskısından önemli oranda etkilenmiş olmaları bu konuya kaynak oluşturmaktadır.²¹⁴ Tarihte çalışma

208 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

209 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.124 Ayrıca bu aşiretin Mamalı teşekkülü arasında yer aldığı anlaşılır.

210 BOA.Tarih :21/N /1261 (Hicri) Dosya No :3 Gömlek No :55 Fon Kodu :MVL

211 BOA.Tarih :11/B /1168 (Hicri) Dosya No :615 Gömlek No :25355 Fon Kodu :C..ML.

212 Türkay,a.g.e.,s.

213 BOA. Tarih :24/Ca/1330 (Hicri) Dosya No :9 Gömlek No :36 Fon Kodu :DH.H...

214 Kemalettin Kuzucu, Elbeylilerin Anadolu'ya gelişleri, www.elbeyli.org/blog/198

bölgemizde yaygın olarak yaşadığı anlaşılan aşiret üyelerinin 1256 yılında yörenin Moğollar tarafından işgal edilmesi üzerine güneye gittiği ve birçok yöre aşireti gibi 1402 yılından sonra Dulkadirliyle birlikte geri döndüğü anlaşılmaktadır.²¹⁵

Aşiret mensuplarının, tarihte Gedük, Sivas, Artuk-Abad, Kırıklı, Akdağ, Emlak yöresinde 12.546 nüfusa sahip oldukları XVI. Yüzyıl vesikalarında,²¹⁶ 2000 çadırdı yaşadıkları 1764 tarihli kaynaklarda yer alır.²¹⁷

Yeniil Kazası idari sahasında Akçaağıl karyesi 43 hane, Damkışla karyesi 47 hane, Balabanlı karyesi 19 hane, İsrailoğulları karyesi 16 hane, ? kışlası 49 hane, Hacılar karyesi 34 hane, Yumrucuktaş karyesi 19 hane, Çakırhacı karyesi 34 hane, Karaağıl kışlası 15 hane, ? kışlası 16 hane, Alakilise kışlası 36 hane, Yenice kışlası 17 hane, Turaçayırı kışlası 66 hane, ? kışlası 31 hane, Sarıfakih kışlası 5 hane, Küsmen karyesi 39 hane, Boğaderesi kışlası 21 hane, Abdurahmanoğlu kışlası 15 hane, Ahurcuk kışlası 7 hane, Karagöz karyesi 58 hane ve Tanalan kışlası 25 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²¹⁸

Aşiret mensuplarının Sivas ve Kayreriyye yöresinde yaygın olarak yaşadığı ve tarihte Sivas eyaleti dahilinde İlbeyli adı ile kaza statüsünde şehir ve Eskiil Kazası idari sahasında İlbeyli adı ile köy kurdukları belirtilir.²¹⁹

Aşiret üyeleri, bu günkü Sivas İli merkezi, Yıldızeli, Şarkışla, Altınyayla ve Ulaş ilçeleri ara bölgesinde kurulmuş Akcainiş, Akkuzulu, Apaköy, Aylı, Bedirli, Bostancık, Çallı, Çaypınar, Çongar, Damılı, Damlacık, Durdulu, Eskiapardı, Eskiköy, Gazibey, Gözmen, Güney, Hanlı, Haydarlı, Hayırbey, Herekli, Kabasakal, Kâhyalı, Karalar, Kartalca, Kavlak, Kayadibi, Keçili, Kızılova (Kızılcaköy), Kızılöz, Koyuncu, Menşürlü, Sarıdemir (Kürtköyü), Savcun, Sorguncuk, Söğütçük, Tatlıcak, Yanalak, Yaramış, Yeni Apardı, Yeni Kızılcakışla (Menşürlü Kızılcakışla köylerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.²²⁰

1693 yılında 1481 çift, 1038 neferiyle birlikte Rakka mıntkasında bulunan (Halep, Antep-Kilis arasında bulunan) Sacur Nehri civarına yerleştirildikleri belirtilen aşiretin,²²¹ Günümüzde Kilis İline bağlı Elbeyli İlçesi ve çevresi olmak üzere Çıldırobası, Çankallı, Üçkubbe, Küçük karaören, Turanlı, Sağlıcak, Beylerbeyi, Kemuntepe, Acer, Kersentaş, Kandeğer, Hacıfakılı, Çobanbey, Mağaracık, Zabaran köyleri ile Kilis merkezde bulunan Tirikli mahallesinde yurt tuttukları bilgisi aktarılır.²²²

Günümüzde Suriye sınırları içerisinde bulunan Sipahiler, Arapazı, Kadılar, Eşekçi, Memili, Çörtünhöyük, Babileyim, Ziyaret, Taşkapı, Kacalı, Zilif, Sandı, Arapçevirdin, Kaklım, Sekizler, Haliloğlu, Kelsenli, Ayasa, Sinsile, Mollayakup, Çobanbey, Alcı,

215 Adem Uzun, www.sivasguneykoyu.com

216 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri.

217 Kuzucu, a.g.e.

218 Halaçoğlu, a.g.e., s. Yusuf hoca adı geçen eserinde İlbeyli Aşiretini Avşarlar arasında yer vermiştir.

219 Sezen, a.g.e., s.254. Bu kazanın günümüzde merkez ilçeye bağlı Kayadibi Bucağına bağlı köy olduğu belirtilir.

220 Doğan Kaya, İlbeylioğlu Hikayesinin Türk Kültürü İçindeki Yeri ve Sivas Eşmetni.

221 Ayrıca bu aşiretin Kilis İline bağlı Elbeyli İlçesi'ni kurup adını verdiği bilinir.

222 Adem Uzun, İlbeyli Türkmenleri Tarihi. Sivas Güney köyü resmi web Sitesi.

Til'asa, Duyran köy ve yerleşim yerlerinde yurt tuttukları belirtilir. Bu köylerden bazılarının isimleri değiştirilerek Arapça isimler verilmiştir.

Aşiret üyesi bazı oymakların zamanla Rakka'dan geri kaçarak bir kısmı Maraş civarında bulunan Pazarcık ovası, bir kısmının da Kilis yöresinde bulunan Soku ve Çoban dağları çevresine yerleştikleri ve bu bölgede dağıldıkları bilgisi aktarılmaktadır.²²³

Ayrıca Kayseri İli Kayseri Kocasinan, Melikgazi adlı yerleşim yerlerinde İlbeyli, İlbey, Elbeyi soyadı, Kayseri İli Merkezinde Elbeğ soyadı, İncesu İlçesi Karamustafapaşa köyünde Elbeği soyadı, Bünyan İlçesi Karadayı köyünde İlbeyli soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Zamanın ünlü ozanı Dedemoğlu; İlbeyli Aşireti'nin Rakka tehcirini şu şiir dizeleriyle konu etmektedir,

*Geldik Anadolu Kayseri dağı
Göründü Sivasla Gemriğin bağı
Çat Akdere derler Zilenin sağı
Samsun, Trabzon, Çorum illere.
* * **

*Karadere derler bir gece kaldık
Gezerdik belâyi burada bulduk
Ne yaman dertlere giriftar olduk
Bakmaz mısın bâdi semûm yellere.
* * **

*Dedemoğlu der ki askın bağından
Geçirdiler bizi Yozgad dağından,
Anadolu Sivas şehri sağından
Bir zamanda destan olsun dillere.²²⁴*

Ayrıca Sivas İli Merkezi, Çonkar ve Söğütçük köyünde İlbeyli, İlbeyoğlu soyadı, Ulaş İlçesi Karacalar köyünde İlbey soyadı, Ağaçoören İlçesi Göllü ve Kırımıni köyünde İlbey-İlbağ soyadı ve Aksaray ili merkezinde İlbey soyadı, Şarkışla İlçesi Yalanı köyünde İlbay soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde İlbaşı soyadı, Çiftlik İlçesi Şehler köyünde Elbaş soyadı, Bünyan İlçesi Elbaş köyünde Elbaş soyadı, Özvatan İlçesi Mıntıkasında Elbaş soyadı, Sivas İli Çallı ve Ayli köyünde İlbaşı soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

İlbeylilere Bağlı Aşiretler: Sıraçlı-Saraçlı, İmirzaoğlu, Çördüklü, Til'aşe, Pürenli,²²⁵ Şah Veli, Şah Kulu, Teke'li, Ödemiş-Hotamış, Güllüce, İsmaili, Karataşlı,²²⁶ Doğanlı-Toğanlı, Tarıklı, Tufanlu, Adilli, İnkılaplı Aşireti.²²⁷

²²³ Halaçoğlu, İskan Siyaseti adlı eseri,s.82.

²²⁴ Dedemoğlu'na ait olduğu belirtilen bu ağıt Kilis yöresinde yaşayan Elbeyli Türkmenlerinden derlenmiştir.

²²⁵ XVI. Yüzyıl kaynaklarında Bozok yöresinde Çardak adlı bir karyenin bulunduğu görülür.

²²⁶ Kemalettin Kuzucu, Elbeylilerin Anadolu'ya gelişleri, Karataşlı Aşireti ile Kayı Boyu arasında bir aşiret bulunduğundan ayrıntılı bilgi kayı Boyu içerisinde verilmiştir.,

²²⁷ Adem Uzun, İlbeyli Türkmenleri Tarihi. Sivas Güney köyü resmi web Sitesi.

Sıraçlı Aşireti: Sıraçlı adı ile de anılan aşiretin Tatar menşeli olduğu yönünde de görüş bildirilir.²²⁸ 1520 yılında Eyalet-i Rum'da 89 hane, 478 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiret,²²⁹ Yeniil Kazası Çökelek kışlağında 49 hanede, Tavşanbayırı (Bahaddin) kışlağında 113 hanede, Kerkecek (Corzal) karyesinde 43 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında yer alır.²³⁰

Tarihte Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sıraçar karyesi, Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karahızır (Sıraçlı) karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Saraçoğlu mezarası kurucuları ile Sivas yöresinde yaşadığı belirtilen Sıraçlı Aşireti üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.²³¹

Dıraçlı oymağı: Sıraçlı adı ile anılan ve bölgede bulunduğu anlaşılan aşiretle aynı olduğu sanılır. Aşiret üyeleri Kayseri yöresinde kurulmuş Ağın, Oyum Ağaç ve Karakaya mezralarında yurt tuttıkları anlaşılr.

İmirzaoğlu Aşireti: Sözcük anlamı olarak Farsçada hükümdar ya da ağa, bey soyundan gelen kabileler için kullanılmaktadır. Ahmet Gündüz hoca, aşireti Beğdili Boyu içerisinde,²³² aşiretin Trabzon uzantıları ise yaptıkları arşiv çalışmalarında İmirza-Mirza Aşireti'nin İlbeli Aşireti'nin alt tâifesi olduğu bilgisini vermektedirler.

Sucaüddin Nahiyesi Emirze karyesi, Aksaray Kazası Emirza karyesi, Karacadağ Nahiyesi Emirzeler karyesi ve Sarız İlçesi Mirzaağa Köyü kurucuları, Zara Kazası Tuzlagözü ve Kuşçu köyünde İmirzaoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.²³³

Çördüklü Aşireti: Aksaray Kazası Çördük karyesi kurucuları, Ürgüb Kazası Çördük karyesi kurucuları, Koçhisar Kazası Çördükderesi karyesi kurucuları, Eyu-bili Nahiyesi Çördek karyesi kurucuları, Ürgüb Kazası Çördük köyü kurucuları, Yeniil Kazası Çördük karyesi kurucuları ve Pınarbaşı İlçesi Çördüklü Köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Til Aşireti: Adının manası Türkçede düşmandan alınan tutsak anlamına gelir. Elbeyli Aşiretinin Suriye'de yurt tutmuş uzantıları Til'aşe adı almış bulunmaları Elbeylilere bağlı oldukları izlenimi vermektedir. Aşiret üyelerinin tarihte Derinkuyu İlçesi mıntıkasında bulunan Til dağı ve Til köyüne adlarını verdikleri, dolayı ile bölgede yaygın bir nüfusa sahip oldukları anlaşılr.²³⁴

Pürenli Aşireti; Pünek, Pöhrenk adı ile anılan aşiretin, Bozulus Türkmen Aşiretlerinden olduğu bilinir. Tarihte Gedük Nahiyesi idari sahasında Pöhrenkli ve Pöhrenklice adlı karye kurucuları, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Pürtek adlı

228 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar, s.312.

229 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000, s.6.

230 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.5.

231 BOA., Sivas yöresinde bulunan köyün, günümüze Şarkışla İlçesine bağlı Saraç köyü olduğu sanılır.

232 A.g.e.

233 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 58. Yıl. 1831-1842.

234 www.caliklikoyu.com (Til köyü ile bölgede kurulmuş Çalıklı köyü ahalisi aynı soydan oldukları yönünde köylüler anlatımda bulunmaktadır).

karye kurucuları, Aksaray/Büyükpörnek köyü kurucuları ve Şarkışla İlçesi Kızılcakışla köyünde Pöhrenk soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Şah Veli Aşireti: Bozok ve Sivas yöresinde yaygın bir nüfusa sahip olduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²³⁵ Adını Dulkadirli Devleti'nin siyasi hakimiyetine son verilmesine karşı tepki amacıyla, etrafına topladığı 3-4 bin kişi ile 1519 yılında büyük bir isyan çıkartmış Şah Veli'den aldığı anlaşılmaktadır.

*Bize Salmanlıoğlu derler alemde
Garip başa bir hal geldi bu demde
Akdağ'ı Tokat'ı dolan da gel de
Yetiş gör carıma Şah Veli Dedem.*

Dörtlüğünde belirtildiği üzere yörede nüfuz sahibi bir zâti muhterem olduğu anlaşılan Şah Veli'nin oğlu, Ali Kulu'nun oğulları olduğu belirtilen Dört kişinin Bozok/Emlak Nahiyesi Benlubaşak de 4 vergi nüfusu ile birlikte yaşadıkları belirtilir.²³⁶

Ayrıca Çornuşek Nahiyesi'nde Şah Veli'nin kardeşi, Hasan Ali'nin oğlu Hüseyin'in oturduğu XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.²³⁷

1519 yılı Şah Veli İsyanı olarak ta yer bulan bu isyanda Şah Veli, Bozok valisi olan Dulkadirli beylerden Şeyhsüvar'ın torunu Üveys beyin evini bastırmış ve daha sonra Osmanlı güçleri bu isyanı bastırmıştır.²³⁸

Şah Kulu Aşireti: Tekeli Şah kulu adı ilede anılır. Bayar'ın adı geçen eserinde Karakeçili Aşireti içerisinde yer verilen aşiretin Kalenderi Tarikatı şeyhlerinden olan Şah Kulu adlı beyinin tarihte büyük bir isyan çıkarttığı bilinir. Şah Veli adı ile de anılan bu isyancı başının Karakeçili Aşireti üyelerinin yoğun olarak yer aldığı Osmanlı'ya karşı böyle bir isyan çıkartması ve isyan bölgelerinde Karakeçili Aşiret üyelerinin fazla bulunmaması konusu dikkate alındığında aşiretin, İlbeylilere bağlı olduğunu kuvvetle muhtemel kılınmaktadır.

Sivas'ta adını bir mahalleye vermiş bulunan Şah Kulu'nun söz konusu mahal- lede kendi adı ile bir mescidinin bulunduğu Osmanlı kaynaklarında yer almıştır.²³⁹ 1511 yılında, Tekeli Şah kulu adlı bu kişiye bağlı kuvvetlerle Osmanlı paşalarından Vezirazam Hadım Ali Paşa arasında Çubuk ovası'nda (Gemerek yöresi) kanlı savaşlar cereyan ettiği kaynaklarda yer almıştır.²⁴⁰

Teke'li Aşireti:²⁴¹ Adını, Oğuz Han'ın soyundan gelmiş ve 24 ana boy dışında teşkilatlanmış Teke boyundan aldığı bilinir. 1300 yılı ile 1423 yılları arasında kendi

235 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası C.II.,s.114.

236 Koç,a.g.e.

237 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

238 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.320. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti 1515 yılında Dulkadirli Devleti'nin siyasi hakimiyetine son verdikten sonra devleti meydana getiren aşiretlerin tepkisini kırmak amacıyla, Bozok valiliğine Dulkadirli Üveys beyi getirmiştir.

239 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.52.

240 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.330.

241 Turgut Tok, Denizli Yöresinde Oğuzlar, Yörük-Türkmen Vakfı yayını, Yeni Merhaba Yayıncılık De-

adıyla beylik (devlet) kurmuş olan aşiretin, önemli bir kısmı İran-Horasan, Türkmenistan, Afganistan sınır bölgesinde yaşadığı ve Anadolu'ya ilk gelen Türkmenlerden olduğu belirtilir.²⁴²

Tarihte, Varsak teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyesi bazı oymakların Alanya ve Aladağ yöresinde sakinlerken, Niğde, Kayseriye (Erciyas ve Beydağı), Aksaray (Tekeli kışlağı ve Hasandağı yaylağı) yörelerinde yayladığı, Adana, Tarsus, İçel yörelerinde kışladıkları, XVI. Yüzyılda 94 ekinlik ile bağı köyü bulunduğu kaynaklarında yer alır.²⁴³

Osmanlı, Safevi arasında yapılan savaşta Safeviler yanında yer almış olan aşiretin, bir uzantısının 1730 yılında 76 nüfus, 194 deve, 11.447 koyuna sahip olduğu²⁴⁴ ve bazı taifelerinin Hurman Nahiyesi Çakıldaklı mezrasında yaşadıkları belirtilir.²⁴⁵

Karakaya Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tekeli karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tekecik karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Tekeli ve Tekederesi karyeleri kurucuları, Zara KazasıNasır köyünde Tekelioğlu sülale adı, Ekinli-Deveske köyünde Tekelioğlu sülale adı almış oymaklar ile bölgede yaşayan Teke'li soyadı almış oymakların bu adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.²⁴⁶

Bazı araştırmacılar tarafından Yıva, İğdir, Avşar boyları arasında gösterilen aşiretin bu bağlılığının teşekkül bağlılığı olduğu düşünülmektedir. Düşüncemize neden ise, tarihte Celali adı ile anılan Anadolu İsyanlarında aşiretin ve bağlı üst boyunun aldığı görevlerdir.

Ödemiş Aşireti: Otamış, Tohtamış, Hotamış adlarıyla da anılır. Adını, Abbasiler devrinde Türk asıllı bir komutandan aldığı ve²⁴⁷ Batı Türkistan ile Afganistan tarafına yerleşmiş olanları Teke adıyla anıldıkları belirtilir.²⁴⁸

Hotamış Aşireti: Nevşehir yöresinde yer alan Hotamış dağı'na adını veren oymaklar, Kozaklı İlçesi Kalecik kasabasında Hottamışuşağı sülale Kavak, Kervencioğlu, Karay, Nevşehirlioğlu, Göksel, Yazıcıoğlu soyadı almış oymakların sülale adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılmaktadır.

Hotmeşli Aşireti: Bu adın Hotamış adından dönüştüğü anlaşılr. Aşiret üyelerinin Eskiil ve Aksaray kazaları idari sahalarında yaşadıkları ve İstanbul barut hanesine taşımada kullanılan develer yolladıkları 1811 yılı kaynaklarından anlaşılr.²⁴⁹

nizli (Secere).

242 Yörükoğlu, a.g.ç.

243 Türkay, a.g.e.,

244 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları, s.81.

245 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.661.

246 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 55. Yıl. 1831-1842.

247 A. Gündüz, a.g.e., s.180.

248 A.g.e., s.180.

249 BOA.Tarih :24/R /1227 (Hicri) Dosya No :809 Gömlek No :34363 Fon Kodu :C..AS..

Güllüce Aşireti: Dulkadirililerin, Salmanlı Kolu içerisinde hareket ettiği anlaşılan²⁵⁰ aşirete mensup oymakların tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları anlaşılr.²⁵¹

Divriği İlçesi mıntkasında bulunan Güllüce adlı dağa adını vermiş oymaklar ve Güllüce köyü kurucuları,²⁵² tarihte Sivas Kazası Güllüce karyesi kurucuları,²⁵³ Hacıbektaş Kazası Güllüce karyesi kurucuları, Kayseriyye vilayeti Güllüce karyesi kurucuları, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Güllüce karyesi kurucuları, İslamlı Nahiyesi Güllüce karyesi kurucuları, Eşkinciyan Nahiyesi Güllüce karyesi kurucuları, Tomarza İlçesi eski adı Güllüceviran yeni adı Gülveren köyü kurucuları, Çornuşek Nahiyesi Güllüce karyesi kurucuları,²⁵⁴ Hurman Nahiyesi Yakagüllüce karyesi kurucuları, Bozok/Çubuk Nahiyesi Karagüllücek karyesi kurucuları,²⁵⁵ Nevşehir/Kozaklı İlçesi Küllüce köyü kurucuları, Bünyan İlçesi Güllüce Kasabası kurucuları ile Görele İlçesi İmat Köyü mıntkasında bulunan Güllüceğin keh adlı mevkîye adını veren oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.²⁵⁶

Güllüce Aşireti'nin Salmanlılara bağlı olduğunu bu şiir dizeleri destek oluşturmaktadır.

Yaz gününde konar değer mi oba

Sahil evlerinde kalmayan tövbe

Güllüce başında Şah Kulu Baba

*Yetiş gör canıma Şah Veli Dedem.*²⁵⁷

Güllüce Aşireti'nin zorunlu göçü ilgili başlık altında verilmiştir.

İsmaili Aşireti: Adını, Safevî hükümdarı Şah İsmail'e izafeten aldığı sanılmaktadır. Anadolu'da büyük nüfuzu olan II. Şah İsmail'in 1576 yılında zamansız ölümü üzerine nüfuzunu kullanmak isteyen birden fazla sahte Şah İsmail türediği ve bunlardan birisinin de Şambayatı Aşireti beyi Şah İsmail olduğu belirtilir.²⁵⁸

Çalışma bölgemizde Safevi kültürünün yoğun olarak yaşanması bu aşirete bağlı taifelerinde bu bölgede yaygın olacağı düşünülmektedir.

250 Türkay, a.g.e.,s.328.

251 Konyalı, a.g.e.,s.

252 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük; Maraş Tahrir Defteri, 1563, Cilt 2.

253 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

254 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.783. Bu karyede 26 hane ahali yaşadığı belirtilir.

255 Karagüllücek adlı bu karyede 107 nüfusun yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

256 XVIII. Yüzyılda yapılan zorunlu iskâna tabî tutulduğu ve yöreden göç ettikleri bilinen aşiretin, bir kısmının Afyon bölgesine, bir kısmının Rakka bölgesine yerleştirildikleri yine bilinen konudur. Gaziantep İli İslahiye İlçesi idari sahasında kurulmuş Güllüce adlı köy kurucularının bu aşirete mensup olduğu anlaşılmaktadır.

257 www.guranidogan.com

258 Sümer, B.T.D.,s.316. Kendisini Şah İsmail olarak tanıtan sahte Şah İsmail, inandırıcı olmak amacıyla yanında bulundurduğu kalabalık bir yandaşı ile Hacı Bektaş-î Veli'nin türbesine giderek kurban kestiği ve dolaylı ile Anadolu'da kendisine nüfuz edindiği aktarılan konulardandır.

Doğanlı Bayadı Aşireti: “Toğanlı, Doğanlı, Doğanlar” adı ile de kaydolunan aşiretin Bozulus Türkmen taifelerinden olduğu ve adını, Baba İlyas Horasan-ı'nın müritlerinden Toğan Şah tan aldığı anlaşılr.²⁵⁹

Tarihte Bitlis yöresinde Toğan-Aslanogulları adı ile bir beylik kurdukları bilinen aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası ile Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 66 hanede, Koyunlu ve Yusufözü köyünde 29 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.²⁶⁰

Ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Doğanlı karyesi, Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Doğanviran mezarası ve Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Doğan karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.²⁶¹

Bazı taifeleri, Kangal ile Hasançelebi arasında bulunan Alacahan ve Ulaş mevkinde, bazı taifeleride Niğde ve Zamantı bölgelerinde konar-göçer yaşarlarken, XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Maraş'a tabi Ahsendere mevkiine yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.²⁶²

Adilli Aşireti: Aşiret üyelerinin 1574 yılında Yedi bağlı oymağı, 187 hanesi ve 1142 nüfusu bulunduğu bilgisi aktarılır.²⁶³ Yeniil Kazası Uzunviran ve Hacı kışlağı ile bölgede kurulmuş Sarıkaya, Arpacı, Kurdoğlu, Akçakaya adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.²⁶⁴

Sofraz Aşireti: Aşiretin Adıyaman İli Sofrazbüyük Beldesi ve Gölbaşı İlçesi Belkar köyü uzantıları Şambayadı Aşiretine bağlı oldukları bilgisini aktarmaktadırlar. Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Sofracık karyesi adının buradan dönüştüğü, dolayı ile köy kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Ayrıca Kırşehir/Akpınar İlçesi idari sahasında kurulmuş Sofrazlı adlı köye adını vermiş olan oymaklar ile Adıyaman İli Besni İlçesi mıntkasında bulunan bir akar su ve tümülüse adını vermiş oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Kudaş Aşireti: Gürün İlçesi Sarıca köyünde yaşayan Kudaş soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Deli Budalı Aşireti: Kayseri sancağı, Köstere Nahiyesi, Sakaldutan de yurt tuttıkları XVI. Yüzyıl son çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.

Ağaçlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Gedük Nahiyesi Saruhan karyesinde yaşadıkları ve eski adı Ağaçlı olan Aksaray Vilayet'ine bağlı Gülağaç Kazasına adını verdikleri anlaşılr.

Hasançi Aşireti: Bozok/Aşağıkınık Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çatal, Şehdiyarı Abacı Mezraları nda 19 hanede, Gedük Nahiyesi Gümüşdiğin ve Altındığın

259 Türkay,a.g.e.

260 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

261 A.g.e.Cilt.4.

262 Türkay,a.g.e.,

263 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.

264 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.17.

Mezraları nda 48 hanede, ayrıca yörede kurulmuş Kalevîran ve Menteşe karyelerinde yaşadıkları belirtilir.²⁶⁵

Ayrıca, tarihte yörede kurulmuş Hasançı ve Hasançıçiftliği köy kurucuları²⁶⁶ ile günümüzde Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Hasancı köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Eyneli Aşireti: İnebey, Eynebey, İne Hanlı, İne Gazili, Eynebey Hacılı adı ile de anılır. Adını Orta Anadolu'da vakıflar kurup, zaviyeler açarak yöreyi nüfuzu altına almış Eyne veyahut İne Bey adında bir beyden aldığı anlaşılr.²⁶⁷

Aşirete bağlı taifelerin Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Pınarkuyusu ve Demirkuyusu adlı yerleşim yerlerinde 17 hanede ve Osmancık Kazası Sakız Divanı Çaybaşı karyesinde 15 hanede yaşadıkları anlaşılr.²⁶⁸

Dulkadirliilerin, Salmanlı kolu ile yöreye geldiği anlaşılan aşiret üyelerinin, tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi ve Niğde Kazası idari sahalarında bulundukları ve Aksaray Kazası idari sahasında İnemesicid karyesi adı ile bir yerleşim yeri kurukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından, Çamardı İlçesi idari sahasında bulunan Eynelli köyünü kurup isimlerini verdikleri alan araştırmalarından anlaşılr.²⁶⁹

İne Gazili Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Burunsuz karyesinde 81 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.²⁷⁰

Ayrıca, ayna adının Eyneli adından dönüştüğü sanılır. Yıldızeli İlçesi Killik ve Yolkaya köyünde Ayna soyadı ve Acıgöl İlçesi Merkezinde Aynacı soyadı, Özvatan İlçesi Mintikasında Aynacı soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ahsen Beğli Aşireti: Ahsen Gazili adı ile de anılır. Dulkadirli Aşiretlerinden olduğu anlaşılan aşiretin Ahsen Dede adlı ünlü bir beyinin Manisa/Akhisar İlçesi Görenez de türbesi bulunduğu bilinir.

Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin, Çubuk Nahiyesi yöresinde kurulmuş Recepavcı-Eğrisu Mezrasında 26 hanede ve yörede kurulmuş Ahsengazili, Halifeçardağı, Daru-lu, Kavaklı, Dedekoçağı, Ağılı, Kuza-gülü, Murtap, Kıranca, Arslantaş, Gazi Mezraları nda²⁷¹ ve Zamantı Kazası Fakih karyesinde 24 hanedeyasdadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²⁷²

Ahsengazili adı ile kaydolunan bu yerleşim yerinin günümüzde Yerköy İlçesi idari sahasında bulunan Yukarı ve Ağağıhsangazili adlı köyler civarında olduğu anlaşılr.

265 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,s.1012.

266 BOA.998 Numaralı Defter..., de yer alan haritada Hasançı adlı köyün bu gün Topaç adı ile anılan köy ile Halilbeyli arasında olduğu anlaşılr.

267 Kalecik Kazası idari sahası ve Ankara Ulus semtinde vakıflar kurup zaviyeler açtığı bilinir. Ulus semtinde bulunan vakıf eserlerinin kalıntısı günümüze kadar süre gelmiştir.

268 Osmancık Kazası idari sahasında kaydolunan bu aymağın Çepni Boyu arasında da kaydolunduğu görülür.

269 BOA. 387 Numaralı Defter.Cilt.I.,s.53.

270 Bu aşiretin Büğdüz Boyu arasında kaydolunduğu bilgileri de bulunur.

271 A.g.e.,s.48.

272 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.685.

Kürdili Aşireti: Aşiretin, Şam Yörükleri taifesinden olduğu ve XVI. Yüzyıl ortalarında Pınarbaşı Nahiyesi'nde yaşadıkları Üçdepe adlı mevkiyi yaylak, Cıcık pınarı adlı mevkiyi sulak olarak kullandıkları belirtilir.

Dulkadirli Hanedan Soyü:

Dulkadirli Aşiretleri: Fetihle birlikte Orta Anadolu'yu yurt tutmuş olan Dulkadirli Türkmen ahalisi, 1256 yılında yapılan Köseadağ Savaşı sonrası, Moğolların bölgeye hakim olmasıyla güneye çekilmişler ve bu bölgede 1339 yılında Maraş-Elbistan merkezli kendi adları ile devletlerini kurup Adıyaman, Malatya yöresinde hakimiyetlerine almışlardır.

Bölgede hakim olan İlhanlı Devleti'nin siyasi hakimiyeti sona ermiş, Moğol hükümdarı Timur'da 1402 yılı Ankara Savaşından sonra orduları ve kendisine yakın bölge ahalisini alıp Türkistan'a götürmüştür.

Bölgenin hakimi olan Osmanlı Devleti, bölgeyi iyi ilişkiler içerisinde bulunduğu Dulkadirli Devleti ahalisinin iskanına açmış ve bu bağlamda bölgenin eski sakinleri olan Dulkadirli Türkmenleri akın akın tekrar eski yurtlarına gelip, Moğollardan boşalan köylere yerleşmişlerdir.²⁷³

Bu bağlamda Osmanlı Devleti, Dulkadirli Beyi Alaüddevle-Bozkurt beye, Orta Anadolu'dan 43 yerleşim yeri ve arazisini Dirlik arazisi olarak vermiş, Dulkadirli beyler Maraş'tan sonra Orta Anadolu merkez olarak kullanmışlardır.²⁷⁴

Bu iskanda, Dulkadiroğlu beyi Alaüddevle bey, onu takiben evlatları ve torunları Şahrüh bey, Davut bey ve onların silsilesi eski adı Köstire-Göstere olan bu günkü Tomarza İlçesine bağlı eski adı Güllüviran olan Gülveren köyünü yurt tutmuşlardır.²⁷⁵

Dulkadirli Türkmenleri de Maraş üzerinden akın akın bölgeye gelmiş, bu bağlamda Zamantı Bölgesi içinde bulunan yerleşime uygun yerlere Dulkadirli Türkmen Aşiretleri yerleşmiş ve bu aşiretler, geçen yüzyıllar içinde²⁷⁶ bölgede kurulmuş Pınarbaşı, Bünyan, Sarioğlan, Sarız, Develi ile Akkışla İlçelerine dağılmışlardır.

273 Hakan Türker Dulkadiroğlu, Kayseri'de Dulkadiroğulları, Makalesi.

274 Uçakçı, Oğuz Boyları,s. Resim Dulkadiroğullarının Çorum, Boğazkale İlçe merkezinde günümüze ulaşmış konakları.

275 Dulkadiroğlu, a,g,m.

276 Dulkadiroğlu, a,g,m.

Söz konusu yüz yıllarda 80.000 hanede yaşadıkları belirtilen Dulkadirli Türkmenleri,²⁷⁷ yörede pek çok sayıda vakıf, zaviye, cami, köprü, han, hamam gibi eserler bırakmış ve bunlardan bazıları günümüze kadar süre gelmiştir.²⁷⁸

Hanedan Soyuna Bağlı Aşiretler: Zeynettın, Karaca, Salmanlı-Süleymanlı, Alaüddıevle, Ali Beğli, Şahbudak , Şeyh Süvar, Şah Ruh, Sevındık, Sarıççek, Kızıl Kocalı, İsa Bey, Hisar Beğli Aşiretleri.

Zeynettın Aşireti: Adını Dulkadirli Devleti kurucusu Zeyneddin Karaca beyden aldığı anlaşılan aşirete bağlı bazı oymakların tarihinde Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Eymürık mezrasında yaşadığı belirtilmektedir.

Karaca Aşireti: Adını Dulkadirli Devleti kurucusu Zeynettın Karaca beyden aldığı anlaşılr.²⁷⁹ Zeynettın Karaca Beyin Bayat Boyuna bağlı olmasına karşı bu adı almış oymaklar Yazır Boyu içerisinde de yaygın olarak görülr.

Bu bağlamda, Sivas yöresinde kurulmuş Karacalar Tekkesi adlı yere adını veren kişı, İmranlı İlçesi Karacaören Nahiyesi, Şarkışla İlçesi Karacaören köyü, Ulaş İlçesi Karacalar köyü, Bünyan İlçesi Karacavıran köyü, Acıgöl İlçesi Karacaören köyü, Ürgüp İlçesi Karacavıran köyü kurucuları ile Divriği İlçesi Yazı köyünde Karacabey soyadı, Hafik Kazası Yalıncak köyünde Karacaoğulları sülale adı, Zara Kazası Yapakdivanı

köyünde Karacaoğlu sülale adı,²⁸⁰ Felahiye İlçesi Danlı köyünde Karacaoğlu soyadı, Avanos İlçesi Çavuşını, Üçkuyu, Kalaba, Göynük ve Karacauşağı köyünde Karaca soyadı, Sivas İli merkezinde Karabey soyadı, Koyulhisar İlçesi Yukarıkale köyünde Karabey soyadı, Nevşehir vilayeti Çardak köyünde Karacaoğulları sülale adı, Gülşehir İlçesi Dadağı, Kızılköy ve Karacaşar köyünde Karaca soyadı almış oymak üyelerininadını bu

aşirete izafeten aldıklarını söylemek temayül dışı olmamalıdır.²⁸¹

Salmanlı Aşireti: Süleymanlı adı ile de anılır. Adını Dulkadirli beyi Süleyman-Salman beyden almış;²⁸² Tarihde Bozok sancağı mıntkasında Salmanlı Sağır ve Salmanlı kebir adı ile iki kaza satatüsünde şehir kurmuşlardır. Aşirete bağlı tairfelerin Kayseriyye, Zamantı, Niğde, Yeniil, Bor ve Eyubili Kazaları idari sahasında bulunduğı bilgisi aktarılır.

277 A. Gündüz,a.g.e.

278 Dulkadiroğlu, a,g,m.

279 Yaşar,a.g.e.,s.3.

280 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,60. Yıl.1831-1842.

281 www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

282 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.313.

Köstere Nahiyesi Mescik karyesinde 21 hanede, Kayseri sancağı Saklan mezarı, Şişek mezarında 28 hanede ve sancak dahilinde 19 hanede yaşadıkları 1543 yılı kaynaklarında yer alır.²⁸³

Kenar-ı Irmak Nahiyesi Seyidler karyesinde 22 hanede, Bor Nahiyesi Berazik karyesinde 39 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Kalecik karyesi ve Karyuvası karyesinde 2 hanede, Zamantı Kazası Kalecik (Alibeyli) karyesinde 13 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede ve Zamantı Nahiyesi Kalelice karyesi ile Pırselik karyesinde yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır.²⁸⁴

Aşiret üyesi bazı taifelerinde Zamantı Kazası, Pınarbaşı Nahiyesi Kalecik ve Karayuvası Köylerinde yurttuğu anlaşılır.

Salman Pınarı Aşireti: Kengiri-Çankırı sancağı idari sahasında 29 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Süleymanlı Aşireti: Hınzırı Nahiyesi Hazran alevi, Kızılıkaya, Gece karyeleri,²⁸⁵ Pınarbaşı Nahiyesi Savlan mezarı,²⁸⁶ Çorluşek Nahiyesi Güney karyesinde 20 hanede, Kozcuğaz karyesinde 28 hanede ve²⁸⁷ Tekneli ile Kayapınar, Taşlık karyesinde yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Salmandikek karyesi ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Salmanovası karyesi kurucuları, Sivas İli Merkez civarında Salman soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Salman soyadı, Ulaş İlçesi Yenikara Hisar köyünde Salmanlı soyadı, Gülşehir İlçesi Büyükkören ve Alkan köyünde Salman soyadı, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa köyünde Salman soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Salmanlı soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mntıkasında Salman soyadı ve Hacıbektaş İlçesi Çivril ve Merkezinde Salman soyadı olmuş oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında kuvvetle söylenebilir.

Alaüddevle Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseriyye ve Koçhisar Nahiyesi idari sahasında yaşadığı ve söz konusu yıllarda Alaüddevle bey adı ile anıldığı 1530 yılı kaynaklarında yer alır.²⁸⁸

Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadığı anlaşılan Alaüddin neslinden adlı aşiret üyeleri ve çalışma bölgemizde

283 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.5. Yusuf hoca Köstere'de yurt tutmuş bu taifeyi Avşar Boyu arasında yer vermiştir. Bunun nedeni teşekkül birlikteliği olmalıdır.

284 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.

285 A.g.e. Cilt II, s.814

286 A.g.e. Cilt II, s.699.

287 A.g.e. Cilt II, s.774,778.

288 BOA. Aksaray Livası BOA. 387 Numaralı Defter ve Kayseriyye Livası BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I, s.60

kaydolunan Alaüddin Enbia adlı aşiret üyeleri Alaüddeve beyin neslinden geldiği anlaşılır.

Uzun yıllar Dulkadirli Devletini idare etmiş olan Alaüddeve beyin mezarı, günümüzde Kayseri yöresinde bulunan ve yöre ahalisi tarafından Dev Ali Türbesi adı ile anılan mezar olduğu sanılır. Sanımızı ise, Alaüddeve adının söylemi zor olması ve Ali adı ile de anılmış olması kaynak oluşturur.

Alaüddeve bey Vakfı dirlik arazisi içerisinde bulunan köyler: Zamantı Kazası Pağasunkebir, Aşidin karyesi,²⁸⁹ Pınarbaşı Nahiyesi Görcün karyesi, Çornuşek Nahiyesi Güvercinlik karyesi,²⁹⁰ Deriklivanı karyesi,²⁹¹ Tacin karyesi,²⁹² Tahtalusun karyesi,²⁹³ Memaşu karyesi,²⁹⁴ Mancık karyesi,²⁹⁵ Pınarbaşı Nahiyesi Gümüşgün karyesi,²⁹⁶ Hurman Nahiyesi Havuzlualan karyesi ve Mescidüstü mezarası.²⁹⁷

Bu beyin yaşadığı yıllarda Bozkurt adı ile anılmış olması Bozkurt adlı mevki ve oymakların bağlılık durumunu akla getirmektedir.

Ali Bey Aşireti: Aldım adı ile de anılır. Aşiretin 1563-1564 yıllarında Zamantı Kazası, Pınarbaşı Nahiyesi'nde yurt tuttıkları, Güllüce karyesinde de ziraat yaptıkları anlaşılır.²⁹⁸

Aşirete ilişkin yaptığımız arşiv ve alan araştırmasında yörede Beğdili Boyuna mensup olduğu anlaşılan Baba İlyas Horasan-i torunlarından Ali Bey, Çepni Boyuna bağlı olduğu anlaşılan Hacı Beştaş-i Veli torunlarından Ali Çelebi (Ali Baba) gibi nüfuz ve nüfus bırakmış kanaat önderlerinin yaşamış olmaları

“Ali Bey, Şeyh Ali, Ali Şeyh, Ali Kulu, Ali Dede” adıyla anılmış aşiretlerin bağlılık durumunun belirlenmesi konusunu zorlaştırmıştır. Bu nedenle biz burada sadece Dulkadirli Ali Bey e bağlı olduğunu düşündüğümüz aşiret ve oymakları vermekle yetinecek, diğerlerini bağlı boyları altında işlemeye çalışacağız.

Ali Bey adlı bir gurubun Bozok sancağı dahilinde bulunan Gedük Nahiyesi²⁹⁹ ve başka yerleşim yerlerinde 348 hanede yaşadıkları 1530 yılına ait vesikalarda yer almış ve yörede bu zati muhteremin adını taşıyan birden fazla vakıf, zaviyenin bulunduğu anlaşılmıştır.³⁰⁰

289 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

290 Güvercinlik karyesinde Turabeğşeyli Aşireti ziraat ettiği anlaşılır.

291 Deriklivanı adlı bu karyede vergiye tabi 16 hane ahalinin yaşadığı anlaşılır.

292 Tacin karyesinde toplam 14 vergi yükümlüğünde olan hane var iken, 1 hanede zaviyedar olduğu belirtilir.

293 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.797.

294 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.769. Bu köyde 2 vergi hanesi bulunduğu anlaşılır.

295 Mancık adlı bu karyenin Çornuşek idari sahasında da kaydolunduğu ve bu karyede 25 hane ahalinin yaşadığı anlaşılır.

296 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s. Bu köyde 2 hane zaviye görevlisi bulunduğu anlaşılır.

297 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.658,659. Havuzlualan karyesinde Ördekli ve Kuruca Aşiretleri yaşadıkları anlaşılır.

298 1563 yılında Pınarbaşı Nahiyesi Güllüce karyesinde 1 hane ahalinin yaşadığı bilgisi aktarılır.

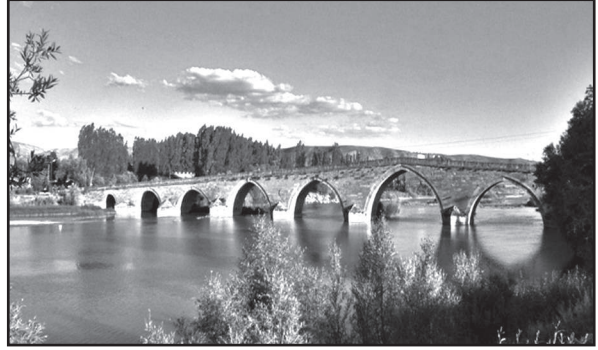
299 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

300 Koç,a.g.e.,

Aşiret üyeleri, Bozok/Emlak Nahiyesi Öyükkışla ve Bağcecik Karyeleri'nde 104 hanede, Hekimkışla, Karacaviran ve Eğecik karyeleri nde 96 hanede, Delice-özü Nahiyesine bağlı Haydarlı, Akpınar ve Haydarçardağı Mezraları nda 46 hanede ve³⁰¹ ayrıca Şükürderesi-Karcı, Kaplan, Emrecik, Halilfaki, Hekim, Karacaviranı, Baytarık, Ağca, Başkışla, Şekerderesi, İğdiş, Sarıabdal, Kafirviranı, Kapaklı, Akviran, Ortakışla, Alacaçayır, Karanucadere, Mescitli , Kaldıravuk, Yakup, Öküzotlağı mezra-karyelerinde ve Gedük Nahiyesi Ekecekli, Kafirliarkaç, Kalecik, Pöhrenklüce, Kızılcamahmetçiftliğiçardağı, Kavacık, Kulaluca Mezralarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almıştır.³⁰²

Ali Bölüğü Aşireti: Aşiret üyelerinin Karataş Nahiyesi İvazhacı, Gelbular ve Yortan mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁰³

Alibey Hacı Aşireti: Aşiret üyelerinin Karataş Nahiyesi Boran mezrası,³⁰⁴ Kayseri Malya yaylası, Gedük Nahiyesi Kalacık, Ekecekli, Kalınarkaç karyeleri ve³⁰⁵ Çankırı bölgelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.³⁰⁶

Şahbudak Aşireti: Adını Dulkadirli beylerden, Şahbudak beyden aldığı bilinen aşiretin, özellikle hakimiyet sürdürdüğü eski adı Budak-özü olan Sungurlu İlçesi civarında yaygın olarak yaşadığı ve Budak-özü adınında kendisine izafeten verildiği kitabımızın yöre baskısında vermiştik.

Çamardı İlçesi Merkezinde Şahbudak soyadı, Divriği İlçesi Höbek köyünde Şahbudak soyadı almış oymak üyelerinin soy ve sülale adı olarak bu adı taşımaları bu beyin sülalesinden olduğunu göstermektedir.

Şeyhsüvar Aşireti: "Şahsüvar" adı ile de anılan aşiret, adını Dulkadirli beyi Şeyhsüvar'dan almıştır. Yeniil Kazası Dikmen (Karadikmen) kışlası 29 hanede, Konacı karyesinde 35 hanede, Delibalı karyesinde 13 hanede, Selmani karyesi, Şadi kışlası ve Alifakih karyesinde 57 hanede, Akçakaya (Pirifaklı) karyesinde 42 hanede, Kürekoraç karyesinde 26 hanede, Köperce karyesinde 16 hanede, Kurum karyesinde 15 hanede, Kızılcağıl, İkizceğıl karyesinde 19 hanede, Kızılcağışla 20 hanede, Ziyaret karyesinde 24 hanede, Fazıllı karyesinde 29 hanede ve yörede bazı yerleşim yerlerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

301 Halaçoğlu,a.g.e.,s.107. (Gedük Nahiyesi Kızılmeahmedçardağı, Pöhrenkli Mezraları nda 106 hanede yaşadığı belirtilir).

302 BOA. 998 Numaralı Muhasabe-i Vilayeti-i Diyar-i Berk ve Arab ve Zü'l-Kadiriyye Defteri II. Cilt.

303 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

304 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

305 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

306 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.101.

Şeyhsüvar'ın, Sivas merkezi Debalı Mahallesinde kendi adı ile Tekkesi, Dergahı, Aşevi, Mektebi, Pınarbaşı Nahiyesi'nde Vakfı ve Mescidinin bulunduğu anlaşılr.³⁰⁷

Ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Esen (Şeyhsüvar) kışlağı kurucuları ile Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Şahsuvaroğlu soyadı almış oymak üyelerinin Dulkadirli hanedan soyuna bağlı olduğu anlaşılr.

Yine İmranlı İlçesi mıntukasında Şahsüvar beyin torunlarının yaşadığı oymak üyeleri tarafından belirtilmektedir.

Şahruh Aşireti: Bu adın Moğol hükümdarı Timurlenk'in oğlu Şahruh'a izafeten verildiği anlaşılr. Bu bey kendi adı ile yörede bir zaviye kurdurduğu ve bu zaviyenin giderleri için Gemerek İlçesi (Gemerek köyü) ile Hamzalı ve Ağcaağıl köyü ekinlikleri gelirleri vakfedildiği, Karaözü köyü arazisi içinde kendi adı ile bir köprü yaptırdığı, bu köprü'nün bakım ve onarımı içinde Karaözü, Bucakavşarı ve Bayırdere köyü gelirlerinin bir kısmını vakf ettiği belirtilmektedir.³⁰⁸

Gemerek İlçesi Kümeviran-Kömeren köyünde yaşayan Şahruhlar sülale "Aksoy, Çetin, Çevik" Öztoprak" soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

Sevindik Aşireti: Yörükhan tâifesine bağlı olduğu belirtilen aşiret adını, Dulkadirli beylerden Şahruh'un oğlu Sevindik ten aldığı sanılmaktadır.³⁰⁹ Aşiret üyesi bazı taifelerin, Aksaray Kazası idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.³¹⁰ Tarihte Suşehri Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sevindik karyesi kurucuları, Zara Kazası Kurucabad-Kurucaova köyünde Sevindiklioğlu sülale adı,³¹¹ Kangal İlçesi Çaltepe köyünde Sevindik soyadı, Suşehri İlçesi Esenyaka ve Gümüştaş köyünde Sevindik soyadı, İmranlı İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Sevindik soyadı ve Akıncılar İlçesi Sevindik köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Sarıççek Aşireti: Aşiret mensuplarının XVI. Yüzyılda Çornuşek Nahiyesi Sarıççek-Karamaz yaylası'nda yayladıkları ve adını buradan aldıkları anlaşılr. Aşiret üyesi bazı taifelerinin Budak-özü Kazası (Sungurlu İlçesi) idari sahasında bulunduğu Osmanlı vesikalarından anlaşılr.

Yörükhan taifesine bağlı olduğu yönünde kaynak bilgileri bulunan aşirete bağlı taifelerin tarihte Budak-özü Kazasına bağlı olan, günümüzde Boğazkale İlçesi idari sahasında Sarıççek, dolayı ile kendi adları köy kurdukları ve bu köyün tüzel kişiliğini halen sürdürdüğü anlaşılr.

Ayrıca Divriği İlçesi ile Eğin (Kemaliye) arasında bulunan Sarıççek yaylası'na adını veren oymaklar, Çamardı İlçesi Bereketli mahallesi Sarıççek soyadı, Yahyalı İlçesi Kirazlılı, Mustafabeyli ve Kara köyünde Sarıççek soyadı, Develi İlçesi Küseler köyünde Sarıççek soyadı, Bünyan İlçesi Burhaniye köyünde Sarıççek soyadı, Kahramanmaraş yöresinde bulunan Sarıççek soyadı almış oymak (bu oymağın

307 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

308 Bu zaviye-mescid, 1823 yılında Çaparzade (Çapanoğlu) Ahmet bey tarafından onarıldığı belirtilmektedir.

309 Türkay,a.g.e., Dulkadiroğlu,a.g.e.,s.168.

310 BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.,s.53.

311 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

atalarının Gürün İlçesinden gittikleri belirtilir) ve Gemerek İlçesi Eskiuyurt köyünde Sarıçiçek soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten verdikleri anlaşılr.

Kızılkocalı Aşireti: Adını Dulkadirli hanedan soyundan olan bir beyden aldığı anlaşılmaktadır.³¹² Dulkadirli Devletinin en sadık, Bozok yöresinin en büyük Aşiretlerinden olduğu 1426 tarihli Osmanlı vesiklarında yer alır.³¹³

Tarihte, Bozok (Yozgat) yöresinde kurulmuş Kızılkocalı adlı şehre isimlerini verdiği anlaşılan aşiret üyelerinin söz konusu yıllarda Elmahacı, Sarıhacı, Musa-beğli, Azizbeğli, Yusufabdal, Dokuz, Hasançı, Topaç, Erkekli, İğdeli, Köşker, Sekili, Alisharlı gibi bölgede güçlü olan aşiretleri bünyesinde toplayarak büyük bir teşekkül oluşturduğu bilinir.³¹⁴

Bozok'un ünlü aşiret beylerinden Ağcaoğlu ve Çiçekoğlu ile birlikte Dulkadir-liler yanında seferlere katılmış, Ürgüb dolaylarında ünlü beğleri tutsak alınmıştır. Kalabalık bir aşiret olmalarından dolayı yaşadıkları bölgelerde yurt tutmuş diğer aşiretlere birlikte karşı sık sık yağmacılık olaylarına katılmışlar ve bu konuda Osmanlı valisi Yörgüç Paşa, Kızıl Koca ailesinden dört kardeşi hile ile öldürerek ailenin bu yağmalarına engel olmaya çalışmıştır.³¹⁵

Dört tane beyini kaybetmiş olan aşiret, bölgede ve Dulkadirliiler arasındaki nüfuzunu kaybetmemiş, Dulkadirli beyi Şeyhsüvar tarafından 1470'li yıllarda Mem-luklulara karşı yapılan bir akında aşiret beyleri ve üyeleride görev almışlardır.³¹⁶

Bozok/Yozgat yöresinde oldukça fazla nüfusu olduğu anlaşılan aşiretin, Emlak Kazası idari sahasında kurulmuş Hatir, Denden, Burhan, Köylez, Alpözü, Çepni,³¹⁷ Yenice, Benlihasan, Bağcacık, Alaçayır, Kaldurak, Karacaviran, İğdiş, Pınarcık, Başkale karyelerinde, Gedük Nahiyesi Kalacık, Mengen, Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş İğdelice köylerinde yaşadıkları anlaşılr.³¹⁸

İsa Bey Aşireti: Kızılkocaoğulları Aşiret beylerinden olduğu anlaşılan İsa bey, 1530'lu yıllarda Gedük, Emlak ve Çubuk günümüzde Şarkışla Kazası idari saha-sında bulunan Çepni köyünde yaşamış ve yaşadığı bu köye cami, mescid gibi vakıf eserleri yaptırmıştır.³¹⁹

Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yağluca-İsabey ve İsabey adı ile köy-ler kurdurmuş ve bu köylerden Yağluca-İsabey köyünde 130 vergi nüfusu yaşadığı kaynaklarda yer almıştır.

Aşiret üyeleri, Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş İsağ ve Bağlıca karyesinde 45 hanede, Kurdini karyesinde 41 hanede, Halifeçardağı mezrasında 15

312 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.313.

313 Sümer,a,g,m.,s.313.

314 Sümer, a,g,m.,s.314.

315 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.314.

316 A.g.e.

317 Memiş bey oğlu Şah Mehmed'in tımarı olan Çepni karyesinde 38 Türkmen, 48 Ermeni vergi nüfusu olduğu belirtilir.

318 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

319 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.314.

hanede ve Çubuk Nahiyesi Çepni karyesinde yaşadıkları 1575 yılı kaynaklarında yer almıştır.³²⁰

Hisar Beğli Aşireti: Adını Dulkadirli hanedan soyuna mensup olduğu belirtilen Zinnunoğlu Hisar bey adlı kişiden aldığı sanılır.³²¹ 1526 yılında bu şahıs öncülüğünde Osmanlı'ya karşı Bozok'ta büyük bir isyan çıkartıldığı bilinmektedir. Aşiret üyesi bazı taifelerin Koçhisar Kazası Akçataş mezrasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

- Hanedan mensupları XV. Yüzyıldan itibaren Zamantı bölgesine yerleşmişler, Tomarza'nın tamamını tasarrufuna geçirmişlerdir.³²² Geçen yüzyıllar içerisinde bölgeye dağıldığı anlaşılan Dulkadiroğlu silsilesi ve akrabalığı olan oymakların İmamoğlu, Karacaoğlu, Seyyid Ağalar, Bektaşoğulları sülale, Dulkadiroğlu, Sarıçiçek, Çambudak,³²³ Özhan, Gürses, Durmuş, Akçiçek, Ertuğrul, Kayıhan, Kaya, Erciyes, Şahan, Sipahi, İsbah, Sapayer, Arslantaş, Yıkılmaz, Davut, Orhan, Bulgurcu, Tırpan, Turan, Yıldız, Aktaş, Şahin, Kabak, Yıldırım, Yılmaz soyadı aldıkları bilgisi aktarılmaktadır.³²⁴

- Bozok/Akdağ Kazası Öyükkişla, Çağatay, Kemalfakih ve Kürdi adlı yerleşim yerleri ve ayrıca yörede Kayalı, Kamer-î Diğer, Yenibeğ, Kavak, Yurdu ve Beğlüabdal adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

- Tomarza İlçesi Ekinli köyünde Dulkadirli sülale adı almış oymak, eski adı Güllüviran olan Gülveren köyü kurucuları, Yahyalı İlçesi Süleymanfakılı köyü kurucuları ve köyde yurt tutmuş Yonuzoğulları sülale adı almış oymak,³²⁵ Akkişla İlçesi Akın köyünde Dulkadirli sülale adı almış oymak, Bünyan İlçesi Kahveci köyünde Dulkadirli sülale adı,³²⁶ Elbaşı köyünde Eraslan soyadı ve Yünören köyünde Dulkadiroğulları sülale adı almış oymak üyelerinin Dulkadirli aşiretlerinden olduğu anlaşılar.³²⁷

- Samağır-Samağar köyünde bazı oymaklar,³²⁸ Develi İlçesi Köseler köyü kurucuları, Amarat kasabasında bazı oymaklar, Talas İlçesi Süleymanlı köyü kurucuları,³²⁹ Pınarbaşı İlçesi Aşağıbağdere köyünde Dulkadirli sülale adı almış oymaklar ve bu oymakların uzantısı olduğu belirtilen Kangal İlçesi Yukarıhüyük köyünde bulunan bazı oymaklar.³³⁰

Kangal İlçesi Kızılениş köyünde Dulkadiroğullarından Recep Koca sülale adı Kızılениş ve Kuş soyadı almış oymaklar,³³¹ Bünyan İlçesi Girveli köyünde bazı

320 Çepni köyü: Şimdiki Sivas/Şarkışla İlçesi civarında olup, 1530 yılında Emlak Nahiyesine bağlı idi. Bu tarihlerde Kızılkocaoğlu İsa beyin yurdu idi. Bu köyde söz konusu tarihlerde 36 Türk-Müslüman nüfus, 48 Hristiyan nüfus yaşamaktaydı.

321 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.317.

322 Hakan Türker Dulkadiroğlu, Kayseri'de Dulkadiroğulları.

323 Dulkadiroğlu, Sarıçiçek, Çambudak soyadı almış oymakların Tomarza uzantıları olduğu anlaşılar.

324 Hakan Türker Dulkadiroğlu, Kayseri'de Dulkadiroğulları

325 Doç.Dr. Ahmet Tan, Yonuzlar oymağı üyesi, Süleymanfakılı köyü, Tomarza ilçesi eski isimler *Kel-İn* (*Kelgin*), *Alakuşak* olan Akdere köyünden 10 aile göç aldığı belirtilir.

326 Bu oymak üyeri atalarının Maraş yöresinden geldiği bilgisini aktarmaktadır.

327 Yünören köyünde yaşayan bu oymağın Dulkadiroğulları hanedan soyuna mensup olduğu belirtilir.

328 Samağır-Samağar köyü, Dulkadirli beylerden Şahrüh'a verilmiş arpalık köylerinden olduğu anlaşılar.

329 Süleymanlı köyünü kuran oymağın Bozok yaylası'ndan geldiği kabuledilir.

330 Uzantılarının Kahramanmaraş/Göksun İlçesi Çardaklı Nahiyesinde bulundukları belirtilir.

331 Kızılениş adı almış oymağın Yozgat yöresi ve Elbistan yöresinde akrabalarının bulunduğu oymak üyeri tarafından belirtilir.

oymaklar,³³² ve bölgede kurulmuş Aydınlar, Pazarcık, Sofular köylerinde bazı oymakların hanedan soyuna bağlı oduğu belirtilmektedir.³³³

Pınarbaşı İlçesi Gölcük köyünde Maraşlıoğlu sülale, Maraşlı soyadı almış oymak, Talas İlçesi Alaybeyli köyünde bazı oymaklar, Bünyan İlçesi Girveli köyünde bazı oymaklar, Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde Maraşlı soyadı, Ağaçoören İlçesi Yeşiltepe köyünde Maraşlıoğlu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Maraşlıoğlu soyadı almış oymakların Dulkadirli Türkmenlerinden olduğu anlaşılr.

- Develi Nahiyesi Kızılkilise ve Çepni karyelerinde bazı oymaklar ile Bor İlçesi Mıntıkasında yaşayan Dulkadir soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Ali Hanlı Aşireti: Danişmendli tebasından olduğu belirtilen aşiret mensuplarından bazı taifelerin, Koçhisar Kazası merkezinde 15 hane, Musalar karyesinde 29 hane, Bayadhisar ve Mihmad karye-mezralarında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Ayrıca Eskiil Kazası Alihanargı karyesi kurucuları ile Anduğu Nahiyesi Alihanini karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Hanlı Aşireti: Ali Hanlı adlı aşiretle aynı aşiret olduğu sanılır. Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Ayrıca, tarihte nahiye statüsünde, günümüzde Sivas'a bağlı köy olan Hanlı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.³³⁴

Ağcalı Aşireti:³³⁵ Adını, Ağca adlı bir boy beyinden almış olan aşiretin, XIII. Yüzyılın ortalarında cereyan eden Moğolların, Anadolu'yu işgali ile güneye göç ettikleri belirtilir. 1402 yılında yapılan Ankara Savaşından sonra Dulkadirliyle birlikte yöreye geri döndükleri, Sivas'ın güneyi ve Kayseri'nin doğusunu yaylak edindikleri XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.³³⁶

Ağcalı aşiretine adını verdiği sanılan söz konusu beyin Divriği İlçesi Karakale köyünde türbesi bulunan Ağca Baba adlı zati muhterem olduğu kuvvetle söylenebilir.

Dulkadirliilerin en sadık aşiretlerinden olan Ağcalıların, Dulkadirli ailesinden Zinnunoğlu tarafından 1527 yılında çıkartılan ayaklanmaya ve Dulkadirliilerin tüm savaşlarına katıldığı kaynaklarda yer alır.³³⁷

Osmanlı, Safevi Savaşında İran'a giderek Osmanlı'ya karşı savaşa katıldığı belirtilen aşiret üyelerinin,³³⁸ Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kılınçlı, Karahacılı, Zağalı, Sarılar, Çağatay, Karaca, Ayvatlı adlı karye-mezraları,³³⁹ Emlak Kazası Belvi-

332 Kızılteniş de *Kuş ve Kızılteniş* soyadı almış oymaklar.

333 Hasan Şahin,a.g.e.

334 Sezen,a.g.e.,s.225.

335 Yesevî Dergisi, sayı, 155. 1764 yılı bilgilerine göre Ağcakoyunlu Aşiretine bağlı 500 çadırılık tâifenin güneyde bulunduğu kaydedilir. (Evliya Çelebi Seyahatname adlı eserinde, Kalecik'e bağlı 100 hanenin yaşadığı *Ağcakoyunlu* Türkmen ahalinin yaşadığı bir köyden söz etmektedir. Sözü edilen köyün ise daha sonraları adının değiştirildiği anlaşılmaktadır)

336 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.313.

337 Sümer,a,g,m.,s.321.

338 Sümer, a,g,m,s.320.

339 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.1.,s.23.

ran, Bağcacık, Bacı-Bacı, Çınarcık karyeleri,³⁴⁰ Kayseri civarı ve çalışma bölgemizde kurulmuş Saklan, Gökaverenhisarı, Güvercinlik, Galpa, Ahice karye-köylerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁴¹

Tarihte Pınarbaşı Nahiyesi Ağcaviran karyesinde 14 hanede,³⁴² Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ağcağıl, Ağcain köyleri, Gedük Nahiyesi idari sahasında Ağcağıl, Ağcameşhed, Ağcaziyaret, Ağvaviran,³⁴³ Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş Çaloğlu-Ağca köyü ve merkez mahallesi Ağcabölge mahallesi ve Sivas/Abdülkerim mahallesinde Ağcabeyoğlu sülale adı, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Ağca Ahmedli, Ürgüp Kazası idari sahasında kurulmuş Ağcaasma, Asudi Nahiyesi idari sahasında Ağcakale Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ağcaviran karyesi adlı köyleri kurup adını veren oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Ağca soyadı, Koyulhisar İlçesi idari sahasında Ağca soyadı, Suşehri İlçesi Tatar köyünde Ağca soyadı, Şarkışla İlçesi Emlak ve Karacaören köyünde Ağca soyadı, Doğanşar İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Ağca soyadı, Gölova İlçesi Subaşı köyünde Ağca soyadı, Yıldızeli İlçesi Ağcalı köyü kurucuları ve merkezinde Ağca soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Ağca soyadı, Ürgüp İlçesi Aksalur, Ağcaşar ve İbrahimpasha adlı yerleşim yerlerinde Orhan soyadı almış oymak üyeleri, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Ağca soyadı, Bünyan İlçesi Ağcalı köyü ve Yahyalı İlçesi Ağcaşar köyü kurucuları, Bor İlçesi Merkezinde Ağca soyadı, Bünyan İlçesi Ağcalı köyü soyadı, Ulukışla İlçesi Alihoca, Tekneçukuru köyünde Ağca soyadı, Çamardı İlçesi Eyneli köyünde Ağca soyadı, Tomarza İlçesi Cücün köyünde Ağca soyadı, Yahyalı İlçesi Çubukharmanı köyünde Ağca soyadı, Sarız İlçesi Yediloluk köyünde Ağca soyadı, Develi İlçesi Tombak, Sarıca, Epçe ve Yazıbaşı köyünde Ağca soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi adlı yerleşim yerlerinde Ağca soyadı almış oymakların adını bu aşirete izefeten aldıkları 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan halk temayüllerini dikkate aldığımızda kuvvetle söylenebilir.

Ağcalı Aşiretine Bağlı Taîfeler: Ağcakoyunlu, Hacenti, Göğün-Göğün, Hacılar, Turhasanlı, Ali Kocalılı, Yerköylü, Sekili, Kireci, Hışır-Haşır, Hamzalı, Carcur, Muradlı, Hızırlı Aşiretleri.

Ağca Koyunlu Aşireti: Akçakoyunlu adı ile de anılır. Tarihte Uluyörük teşekküllerinden birisi olan Yüzdecıyan gurubu içerisinde hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Berdislama, Akça, Muslu, Mezellüt, Yaylakçı, İskender, Karadeniz, Satanlı, Karadut, Hacı, Yürecikli, Kayserli, Şeyhhasanlı, Beğdili, Çakırlı, Şarklı, Kalaycılı, Beğmircili, Pare, Derzili, Bozkırlı, Şarabdar, İbrahimhacılı, Koçanlı, Karagözlü, Temurhanlı, Çalyakup, Taşlıyök, Yakalı karye ve mezraları ve³⁴⁴ Sivas vilayeti sınırları içerisinde kurulmuş Kılıçozü, Ulaşlı, Depe, Kayserli, Dişagcalı, Boğazkesen, Küçükemreli, Menuhoş, Kızılca, Uzunlu, Halidli,

340 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

341 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.31.

342 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

343 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

344 Halaçoğlu, a.g.e.Cilt.1.s.67, 68.

Bozcalı, Kurucan adlı karye ve mezralarda,³⁴⁵ Nurhak Nahiyesi Ağcakoyunlulara bağlı Kasım Kethüda Aşireti Karaşey mezrası ve Ecinderesi karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.³⁴⁶

Aşiret üyeleri 1764 yılında Anadolu'da 500 çadırdaki yaşadıkları bilgisi aktarılır.³⁴⁷

Ayrıca Kayseri İli Melikgazi semtinde yaşayan Akçakoyun soyadı almış oymağın adının buradan aldığı anlaşılır.

Ağcakoyunlu Aşiretine Bağlı Aşiretler: Yusuf Hacı, Tatar İlyas, Ağzıkara, Maraş Yörükleri, Yaycılar, İmanlı, Keçeli Aşireti.³⁴⁸

Yusuf Hacı Aşireti: Akçakoyunlu Aşiretine tabi olduğu ve Hasandepesi karyesinde yaşadığı belirtilir.

Tatar İlyas'lı Aşireti: Ağcakoyunlu ve Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Yeniil Kazası Karakocalı mezrasında 59 hanede, Mezid karyesinde 30 hanede, Zekeriyalı karyesinde 8 hanede, Abdikethüda karyesinde 146 hanede, Bekirilyalı karyesinde 64 hanede ve Oğlanfakılı karyesinde yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.³⁴⁹

Ağzıkara Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas Kazası idari sahasında Ağzıkara adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.³⁵⁰

Kars-Maraş Yörükleri Aşireti: Maraş Yörükleri adı ile bir teşekkül oluşturduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Kayseri Karataş Nahiyesi, Karaçam Nahiyesi yöresinde 172 hanede, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında 375 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.

Kurd Göz Aşireti: Maraş Yörükleri kabilesine bağlı olan aşiret üyelerinin Hınzırı Nahiyesi Büsküs kışlasında 9 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.³⁵¹

Yaycı-oğlu Aşireti: Çağıranlı Aşiretine bağlı olduğu bilgisinde bulunan aşirete mensup bazı taifelerin Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yerköylü mezrasında ve bazı taifelerinin Eskiil Nahiyesi ile Eyubili Nahiyesi idari sahalarında Yaycı adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁵²

Hışır Aşireti: Gürün İlçesi Yoncalık mevkiinde Hışır soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır. Aşiret üyesi bazı taifelerin tarihte Bozok yöresinde yurt tuttukları ve günümüzde Çorum/Alaca ilçesi idari sahasında kalmış bölgede Hışır adı ile bir köy kurduklarını kitabımızın Çorum yöresi baskında ele almıştık.

345 Aşiretin, Yusuf hoca Yeniil ve Sivas uzantılarını Bayındır Boyu arasında yer verir.

346 Rafet Yananç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.590.

347 Burhanettin Kuzucu,a.g.e.

348 A.Gündüz,a.g.e.,s.66. Ahmet hoca bu aşiretleri Akçakoyunlu Aşireti içerisinde gösterirken, Yusuf hoca, a.g. eserinde Varsak Aşireti ve Eymür Boyu içerisinde yer vermektedir.

349 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri.Cilt.5.

350 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası. C.II.,114.

351 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

352 BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.,s.57.

Keçelik Aşireti: Keçeli adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çerçihanı mezarı, Gümüşdiğin, Ayağikesik, Genceli karyelerinde yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.³⁵³

Bölgede yurt tutmuş Keçeli adı almış oymak ve mevkilerin adının buraya iza-feten verildiği düşünülmektedir.

Göçgün Aşireti: Ağcalı kabilesine bağlı olup 1529 yılında Kırşehir yöresinde kurulmuş Çardak-lı Mezarası nda 20 hanede yaşadıkları belirtilir.

Tarihte Sivas-Hafik yöresinde kurulmuş ve Göydün adı ile de anılmış Göğdin köyü adının buradan dönüştüğü, dolaylı ile bu köyün kurucularının adını bu aşirete iza-feten aldıkları sanılır.³⁵⁴

Hacılı Aşireti: Bozulus Türkmen Edradı taifesinden olan aşiret üyelerinin Hacılar adı ile de anıldığı anlaşılr. Sivas, Kayseriyye, Niğde, Zülkadriyye ve Şamardı Kazası yörelerinde yerleştikleri anlaşılan aşiret üyesi bazı tâifelerin Bozok mıntıkasında kurulmuş Akçaağıl, Yassıpınar, Kuzağılı, Göynük ve Bozkuş Mezraları nda 100 hanede ve Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Cemal, Muhenna, Hamzafakihviranı, Gündük, Yassıpınar, Küçük ve Berle Mezra-karyeleri nde yaşadıkları kaydedilir.³⁵⁵

Aşiret üyeleri, İslamlı Nahiyesi Karabelek ve İğdecik mezarlarında 22 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Bahcecik karyesi 2 hanede,³⁵⁶ Aksaray idari sahasında 22 hanede ve Develi Nahiyesi İdari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁵⁷

Ayrıca aşiret üyelerinin Zamantı bölgesinde bulunan Hacılar adlı bir dağa ad-larını vermiş bulunmaları bu bölgede de yaygın nüfusa sahip olduklarını gösterir.

Tur Aşireti: Ali Kocalı adı ile de anıldığı³⁵⁸ ve çalışma bölgemizde bulunan Tor Hasan, Dur Hasan, Tur Hasanlı, Tur Hamanlı, Tur Ömerli adı ile kaydolan aşiretlerle aynı aşiret olduğu düşünülür.³⁵⁹ Yusuf hoca'nın adı geçen eserinde Avşar, Yüreğir, Bayındır ve Yıva boyu arasında yer verilmiş bulunan bu aşiretler bence aynı aşirettir. Yusuf hoca'nın aktardığı bilgiler teşekkül birlikteliği olmalıdır.

Daha önceki eserlerimizde de belirt-tiğimiz gibi Turhasanlı Aşiretinin Bayat Boyuna bağlı olduğu güçlü ihtimaldir. Bu ihtimale nedende Bozok bölgesinde yurt tutmuş uzantılarının ekseriyetle Bayatlar ve Ağcalı bölgesinde yaşamış olmalarıdır.

Aşirete adını veren zati muhteremin, tarihte Kayseri, Niğde, Nevşehir ve Ak-

353 A.g.e.

354 Sezen, a.g.e., s.202.

355 Halaçoğlu, a.g.e., s.964.

356 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.

357 Konyalı, a.g.e., s.635. Bu aşiretin Tarsus yöresinden geldiği bilgisi aktarılır.

358 Dulkadiroğlu, a.g.e.

359 Dulkadiroğlu, a.g.e.

saray yöresinde ün yapmış bir kişi olduğu, XIII. Yüzyılda yaşadığı anlaşılan bu kişi adına Aksaray ve Ürgüb Kazasında vakıf-zaviye ile Aksaray İli Akhisar köyünde Tur Hasan Türbesi, Ortaköy Kazası Piri köyünde Tur Hasan Dede adı ile türbe,³⁶⁰ İncesu İlçesi güneybatısında bulunan Tekke dağı'nın ilçeye bakan yününün arka kısmında Şeyh Turhasan Dede adı ile türbe, Gülağaç İlçesinde Şeyh Tur Hasan Dede adı ile türbe bulunduğu kaynaklarında yer alır.

Nevşehir, Aksaray, Kayseri yöresinde isim yapmış olan bu zati muhteremin Haçlılara karşı savaşmış bir Anadolu'yu ereni olduğu Kabul edilir. XIII. Yüzyılda kendi adı ile yaptırdığı cami günümüze karad sure gelmiştir.³⁶¹

Aşiret üyeleri Hurman Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Esirpınarı mezarında,³⁶² Niğde Kazası idari sahasında 20 hanede,³⁶³ Aksaray sancağı idari sahasında 30 hanede, Kayseri sancağı idari sahasında 26 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 20 hanede,³⁶⁴ Kayseri sancağı idari sahasında 26 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 27 hanede, Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Kehilcik karyesinde 10 hanede,³⁶⁵ Gedük Nahiyesi Çayırşeyhi, Boğası, Şemadağı, Kızılağıl, Yassıpınar, Karacaviran, Velihacı-çardağı, Kayapınar, Oyrucu Mezraları ve Bali-Baltı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Anbarlı, Kızıldeli, Hamzafakih, Laleli Mezralarında yaşadıkları,³⁶⁶ bazı taifelerinin Kır-şehri/Konur Nahiyesine iskan edildikleri anlaşılır.³⁶⁷

Tarihte kurulmuş, Yeniil Kazası Turhasanlı karyesi, Ürgüb Kazası Sultanturhasan karyesi, Koçhisar Kazası Turhasan karyesi, Bekir Nahiyesi Turhasan karyesi kurucuları ile ³⁶⁸ yörede yörede yaşayan Tur soy ve sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Turasan soyadı, Çamardı İlçesi Bademdere kasabasında Turasan soyadı, Hacılar İlçesi Sakarbağları Dur soyadı, Yıldızeli İlçesi Bedel köyünde Durbaba soyadı, Ürgüp İlçesi ilçesi sınırlarında, Turasan soyadı, Hacılar İlçesi Merkezinde Tür soyadı, Sivas İli Merkez civarında Tur soyadı, Kangal İlçesi Çetinkaya köyünde Tur soyadı, Gülşehir İlçesi Tuz köyünde Dur (Tur adından dönüştüğü düşünülür) soyadı, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa köyünde Dur (Tur'dan bozulmuş olmalı) soyadı almış oymak, Gülağaç İlçesi Kızılkaya köyünde Tür soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.³⁶⁹ Düşüncemize ise Soyadı kanununda işlenen gelenekler kaynak oluşturur.

360 Tur Hasan Dede'nin, Hacı Bektaş-i Velinin Halifelerinden olduğu belirtilir.

361 Bekir Deniz, Turasan (Tur-Hasan) Dede Külliyesi, Nevşehir. XIV. T.T.Kononresi, Bildiri Özetleri,2002/Ankara.

362 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.660.

363 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri.Cilt.5.

364 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

365 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.515.

366 BOA. 998 Numaralı Muhasabe-i Vilayet-i Diyar-i Berk ve Arab ve Zü'l-Kadiriyye Defteri II. Cilt.

367 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.145.

368 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

369 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

Çunkar Bakarlı Aşireti: Tur Ömerli adı ile de anılan aşiretin Ürgüb Kazası Bervan karyesinde 8 hanede, Hacıbektaş Nahiyesi Cücek karyesinde 29 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.³⁷⁰

Turudlar Aşireti: Bu adın Tur adından türediği, dolayı ile Tur Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Aşiret üyeleri, Eskiil Kazası Üçbaşı mezrasında 12 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarda yer alır.

Turdu Aşireti: Durdu adı ile de anılan aşiretin Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu ve tarihte Kayseriye, Aksaray, Koçhisar, Nevşehir, Niğde bölgelerinde bulundukları belirtilir.

Aşiret üyesi bir taifenin Develi Nahiyesi Kuşkaya karyesi ve Sakalduta karyesinde 9 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.³⁷¹ Ayrıca tarihe Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Durdul Nahiyesi ve Sivas İli Merkezine bağlı Durdulu köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

*Türkistan'lı Yesevi'nin erleri,
Geze-geze geçip geldi belleri,
Tekke dağı eteğinde yerleri,
Gönüllerin sultanıdır, Turesan.*
* * *

*Erciyes'in garbı dedi oturdu,
Hanesinde sultanları yatırdı,
Rüyasını Mahperi'ye yetirdi,
Gönüllerin sultanıdır, Turesan.*
* * *

*Beyazlar içinde Türkmen eriydi,
Erenler derlerki o bir veliydi,
Yesevi'nin bu diyarda eliydi,
Rahmi sana hayran veli Turesan.*³⁷²

Yerköy Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Kayseri ve Develi yöresinde Yerköy adı ile yerleşim yerleri kurdukları Osmanlı kaynaklarında yer alır.

Seki-li Aşireti: Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Seki karyesi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi Sekilik karyesi, Aksenir-Abad Nahiyesi Sekidam karyesi, Aksaray Kazası Seki karyesi, Bor Nahiyesi Beğli (Seki) karyesi, Eskiil Kazası Sekicik karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülmür.

Ayrıca Kömür Seki ve Kolu Sekili adlı aşiretlerin adının buradan dönüştüğü sanılmaktadır. Söz konusu aşiretlere bağlı taifelerin ise Yeniil Kazası idari sahasında 37 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁷³

370 A.g.e.Cilt.5.

371 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

372 Rahmi Kenger.

373 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

Azak Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Gökviran (Azak), karyesinde 46 hane, Kösebekir-Hisar karyesinde 109 hane, Ayağıbüyük karyesinde 32 hane ve Guber adlı yerleşim yerinde 27 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.³⁷⁴

Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Azaklı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Şeyh Barak Aşireti: Eski Türk yurtlarından Kazak-Kırgız bölgesinde Barak Batır adlı bir oymak ile yine Kırgız-Kazaklarda Barak Töre adlı bir Türk hükümdarı bu adı kullanmıştır.³⁷⁵

Köstere Nahiyesi Sümegen karyesinde 54 hanede, Yavani karyesinde 30 hanede, Hevani mezrasında 11 hanede, Dekak mezrası, Orta karyesinde (Bektaşlı) 13 hanede, Zamantı Kazası merkezinde 4 hanede, Kayseri sancağı Küçüksümegen mezrası ve Şeyh mezrasında 42 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.³⁷⁶

Tomarza bölgesinde kurulmuş Şeyh Barak adı ile bir yerleşim yerini kurup adını verdiği anlaşılan aşiret mensuplarının, Yeniil Kazası ve Rakka yöresinde yurt tuttuğu, Yeniil Kazası idari sahasında Barakoğlu, Sivas eyaleti idari sahasında Barak kışlağı, Şamardı Nahiyesi idari sahasında Barak karyesi adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanları ile Rakka'ya sürüldükleri anlaşılan aşiret üyelerinin Remman ve Colab Nehri civarına yerleştirildikleri,³⁷⁷ aşiret üyeleri Rakka'da bulundukları dönemlerde Hac yollarını Arap eşkiyalardan korumak ve hacıların gidiş, geliş yolculuğunu selamle yapmaları gibi önemli görevler yapmış olan aşiret üyeleri, zaman içerisinde Rakka Valisi olan Abbas Paşa ile kavgalara girerek, Colab'ı terk etmek durumunda kalmışlardır.

Bir kısmı İran'a ve bölge illerine dağılırlarken,³⁷⁸ önemli bir kısmı Gaziantep yöresinde olarak yurt tutmuşlardır.

Konar-göçer olan aşiretin tarihte, yaz aylarında Sivas yöresinde, kış aylarında da Deyr Zor bölgesinde konakladıkları ve 1000 hane oldukları belirtilir.³⁷⁹

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Barak, Ağağıbarak ve Belbarak köyleri kurucuları, Kayaaltı köyünde Barak, Kızılağı köyünde Aşağıbarak soyadı, Zara Kazası Tuzlagözü-Yarağı köyünde Barak sülale adı,³⁸⁰ Develi İlçesi Merkezinde Şihbarakoğlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi semtinde Barak soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Barakloğlu soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Baraklı soyadı, Acıgöl İlçesi Kozluca köyünde Barak soyadı almış oymak ile Sivas İli Merkez civarında yaşayan Töre soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Baraklara Bağlı Aşiretler: Firuz Beğli, Kaba Sakal, Kulak, Sofi Dedeli Aşireti.

374 A,g,e.Cilt.1.,

375 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm,TTK. Yayını,1995.,s.134.

376 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri.Cilt.5.

377 Barak, Araplı ve Çağırganlı Aşireti mensuplarının tahmini, 1800 çift ve 1300 vergiye tabi nüfusunun bulunduğu belirtilmektedir. Colab (Cullab), Urfa'nın doğusunda bir ırmak ve yerleşim yeri adı.

378 Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.309.

379 Burhanettin Kuzucu,a,g,e.

380 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

Firuz Aşireti Firuz Beğ, Firuz Kethüda adı ile de kaydolunur ve bu adı Barakların ünlü beyi Firuz Beğ'den aldığı anlaşılr. Bozulus Türkmen tairesine bağı olan aşiretin Malya Kazası idari sahasında yaşadıkları 1530 tarihli kaynaklardan,³⁸¹ Eskiil Kazası Varsakderesi karyesinde 40 hanede, Evleme, Karalar, Ortaviran, Firuzlu, Kayacık ve Haydar adlı yerleşim yerlerinde, Karataş Nahiyesi Yukarımersin kışlağında 30 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Görgit, Söğüdkolu, Corun ve Hazrancık karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.³⁸²

Ayrıca aşiret üyelerinin Sivas, Kırşehir yöresinde yaşadığı ve tarihte Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Musafiruz karyesinde yaşadığı kaynaklardan anlaşılr.

Aşiretin, XVIII. Yüzyıl Rakka sürgünlerinde devlet adına görev alarak beyleri, Firuz Bey, Oğlu Şahin bey, kardeşi Kenan bey ve Kurt bey'in yönetiminde Anadolu'dan Rakka'ya sürülen aşiretlere muhafızlık yaptıkları kaynaklarda yer almaktadır.³⁸³

Günümüzde Şarkışla İlçesi Mengensofu köyünde yaşayan ve Firuz beyin torunlarından olduğunu söyleyen "Kurt Fakı" adı almış oymağın bu aşirete bağı oldukları sanılır.

Kabasakal Aşireti: Baraklara bağı oldukları belirtilir. Kayı ve Bayındır boyları arasında da görülen aşiret üyelerinin, 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 79 hanede 438 nüfusa sahip oldukları belirtilir.³⁸⁴

Yine bu yüzyılda Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş Kulak kışlağında 20 hane, Keçili kışlağında 6 hane, Sorgun kışlağında 7 hane, Budak kışlağında 10 hane, Karagünlü kışlağında 11 hane, Barak kışlağında 37 hane, Karaköseli kışlağında 6 hane, Ilıca kışlağında 19 hanede yaşadıkları kaydolunur.³⁸⁵

Bayındır Boyu arasında da yer verilen Kabasakal Aşiretine bağı oymakların, Kayseriyye Kazası idari sahasında Sakallıca ve Karahisarı-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Sakalduba adı ile köy kurdukları yine bazı taifelerinin Eskiil Kazası idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Gürün İlçesi Merkezinde yaşayan Kabasakal soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kulaklı Aşireti:³⁸⁶ Atçekenler teşekkülü arasında yer almış olan aşiret üyelerinin, Yeniil Kazası Barak karyesinde 35 hanede, Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 3 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.³⁸⁷

Ayrıca Eskiil mıntıkasında kurulmuş Kulak karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kulaklı ve Mühürkulak karyesi ve yine çalışma bölgemizde kurulmuş Kellerargı (Yazıkulak) karyesi kurucularının bu aşirete bağı olduğu anlaşılr.³⁸⁸

381 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

382 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

383 Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.406.

384 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri,s.6.

385 Ilıca kışlağında yaşayan aşiret üyelerinin Kayseri tarafında oturdukları kaydolunur.

386 Türkay,a.g.e. Bu aşireti Türkmen Yörükhanı tairesine bağı olduğu bilgisini aktarır.,s.469.

387 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri,cilt.4.

388 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası, C.II.,114.

Yine, Gemerek İlçesi Merkez civarında Kulak soyadı, Yıldızeli İlçesi Karalar köyünde Kulaksız soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında Kulak soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Şark Evli Aşireti: Baraklara bağlı olduğu ve bu aşiretin Abuseyf adında ünlü bir beyinin bulunduğu anlaşılır.

Abuseyf'in Arap Aşiretleri ile girdiği bir çatışmada öldüğü ve ölümü üzerine aile bireylerinden bazılarının Rakka'dan firar ederek tekrar eski yurtları olan Anadolu içlerine geldikleri, Sivas/Gürün üzerinden Malatya/Darende Ayvalı ve Niğdiğin köyü ile Kuluncak İlçesi Kaynarca, Tosunbükü, Karabük, Aşağıselimli ve Beşiktepe mahallesinde yurt tuttukları, 2525 Sayılı Soyadı kanunu'nda Boyraz'oglu soyadı aldıkları anlaşılmaktadır.³⁸⁹

Abuseyf'in ölümü üzerine eşi Aysel hanım tarafından yakılmış ağıt günümüze kadar gelmiştir.

*Kıratın ustunde sanırsın vezir
Ha yanı dönerse savaşa hazır
Çağırışır yummmalar Bozatl Hızır
Aşiret beysiz kaldı hanı Abuseyf
* * **

*Kıratın üstünde cidası dağlı
Çifte küheylanlar yedekte bağlı
Aslımı sorarsan koç Delferoğlu
Aysel hanım yolun bekler gelmez Abuseyf.³⁹⁰*

Şarkıyan Aşireti: Şark Evli Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. XVI. Yüzyıl il çeyreğinde Kayseriye yöresinde görülen aşiret üyelerinin Şarkışla Kazası ve Şar-kipare Nahiyesine adını verdikleri anlaşılır.

Hamzalı Aşireti: Ağcalı Aşireti'ne bağlı olduğu belirtilir. Çornuşek Nahiyesi İnlice, İğdelice, İnciğin, Alakilise, Pınarbaşı, Göynüklü, Hızırbey karyelerinde ve Kayseri sancağı Delilklütaş kışlası'nda yerleşik olarak yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.³⁹¹

Muratlı Aşireti: Bu yörük topluluğu aşireti üyesi bazı taifelerin Sarioğlan ilçesi Muratbeyli köyünde oturdukları anlaşılmaktadır.

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Muradlı karyesi, Sucaüddin Nahiyesi Muradi karyesi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi Çenemurad karyesi ve günümüzde Sarioğlan İlçesi idari sahasında bulunan Muratbeyli köyü

³⁸⁹ Bu Barak oymağının Yozgat tarafından Rakka'ya gönderildiği oymak üyesi olan arkadaşım Öğretmen Şükran Soylu hanım efendi ve Aşiretin Ayvalı köyü uzantısı olan Yusuf Ziya Boyrazoğlu'ndan derlenmiştir. Ayrıca aşiretin Gaziantep/Nizip İlçesi idari sahasında yaşayan Özdemir eski milletvekili Hasan Özdemir'in oymağı ve Tiryaki soyadı almış oymak üyeleri ve Oğuzbeyli İlçesi idari sahasında yaşayan Tiryaki soyadı almış oymakların aynı aşirete bağlı akraba oymaklar olduğu belirtilmektedir.

³⁹⁰ Şiir ve kaynak bilgi, torunu olan arkadaşım, Öğretmen Şükran Soylu hanımefendiden edinilmiştir.

³⁹¹ Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

kurucuları, Zara Kazası Han Karyesi, Taksulu Aşireti Mezrası ile Kuşçu köyünde Muratoğlu sülale adı,³⁹² Hacıbektaş İlçesi merkezinde Muratoğulları sülale ? .soyadı, Kayseri İli Talas semtinde Muratoğlu soyadı, Gemerek İlçesi Çat köyünde Murat soyadı ve Divriği İlçesi Höbek köyünde yaşayan Murat soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Tahmini 200 yıl evvel Alanya İlçesi Kestel adı verilen yerleşim yerinde yaşadıkları anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin Anamur İlçesi Akcamı adlı yerleşim yerine göç ettikleri, daha sonra Mersin, Gölner Kazasına göç edip, Saray mahallesine yerleştikleri, bir taifesinin 1972 yılında buradan göçederken Karaman İli Çeltekin Mahallesi'ne yerleştikleri anlaşılar.

Aşiret üyelerinden bazı tâifelerin yüzyıllar önce Çorum yöresi ile Irak'ın Musul, Telafer, Kerkük Tazehurmatu, Tuzhurmatu bölgelerine yerleştiği belirtilir.³⁹³

Hızırlı Aşireti: Şambayatı Kabilesi arasında da görülen aşiret üyeleri,³⁹⁴ Gedük Nahiyesi Hızıroğlu, Kartalıç, Turnaçokuru, Yurgirkalesi Mezra-karyeleri ve Hacıbaktas Nahiyesi Akçakışla Mezrası nda 6 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.³⁹⁵

Aksaray Kazası idari sahasında 13 hanede ve Hacıbektaş Nahiyesi Akçakışla karyesinde 6 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır. Ayrıca Nevşehir/Kozaklı İlçesi Hızıruşağı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenabilir.

Ödüllü Aşiret: Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaydolunan bu aşiretin Yörükhan taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır. Ayrıca aşiret üyelerinin Bozok/Karadere Nahiyesi idari sahasında Ödüllü adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Söz konusu köyde Hamzalı Aşiretine bağlı bazı taifelerin yaşamış olması bu aşiretinde Hamzalı Aşireti ile bağlantılı olduğunu akla getirir.³⁹⁶

Bardakçı Aşireti: Bardaklı adı ile de kaydolunur. Salmanlı kabilesi arasında bulunan aşirete bağlı oymakların Eyubili Nahiyesi Ağılıyük karyesinde 26 hanede ve Aksaray Kazası Cilveli köyü ve merkeze bağlı Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında,³⁹⁷ yörede kurulmuş Eynedikköprüsü 24 hane, Kudiniviranı ve Öyük Mezrası nda 26 hanede ve ayrıca yörede 14 hanede yaşadıkları yine bu yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁹⁸

Ayrıca Sivas Kazası idari sahasında Bardakçı ve Kılseme Nahiyesi idari sahasında Bardak adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından,³⁹⁹ İmranlı İlçesi idari sahasında Bardaklı adı ile köy kurdukları alan araştırmalarından anlaşılar.

392 Mehmet Artunay - Ali Lafcı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

393 www.turani.org. Türkmen Aile, Oymakları, Boyları, Kolları.

394 Abdulhalim,a.g.e.

395 Halaçoğlu,a.g.e.,s.1048. Yusuf hoca,adı geçen eserinde Hızırlı Aşiretini Bayatlar içerisinde yer vermiştir.

396 Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s,234.

397 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

398 A.g.e.

399 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası, C.II.,114.

Yine aşiret üyesi bazı taifelerin Bozok sancağı idari sahasında kurulmuş Belviran, Çevlik, Güllüce mezraları nda yaşadıkları tarihi vesikalardan anlaşılr.⁴⁰⁰

Beçili Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 20 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Belen-li Bayadı Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan aşiret üyelerinin Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında Belen karyesi adı ile köy,⁴⁰¹ Sivas-Zara'ya bağlı Belentarla adı ile nahiye kurdukları anlaşılr.⁴⁰²

Ayrıca Aksaray ili merkezinde yaşayan Belen soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Bey Aladdin Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifelerin 1501 yılında Koçhisar Kazası Kadıviranı, Adatepe, Kalınağıl, Merzüvan adlı yerleşim yerlerinde 40 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Aladdinhacı kışlağı kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Bostanlı Aşireti: Tarihte Kayseriyye Kazası idari sahasında yaşamış, adına vakıf-zaviye ve köy kurulmuş Bostancı Çelebi adlı zati muhteremin bu aşiretin beyi olduğu söylenebilir.⁴⁰³

Aşiret üyelerinin, Yeniil Kazası idari sahasında idari sahasında 49 hanede, Ahmed Bostancı Bölüğü Kayseri yöresinde 40 hanede ve Kayseri yöresinde kurulmuş Ağain, İlsulu, Keçilik, Lenk, Uzunağıl, Ilgaz, Varik, Ahmedhisarı, Döğrincibaş adlı yerleşim yerlerinde ve⁴⁰⁴ Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Hacılar mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁰⁵

Koçhisar Kazası Bostanboğazı mezrası kurucuları, Suşehri İlçesi Bostancık köyü kurucuları ve Tomarza İlçesi Bostanlı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Sivas İli merkez Bab-ı Kayseri mahallesinde Bostancıoğlu sülale adı almış oymak üyeleri, Sivas İli merkez Çavuşbaşı mahallesinde Bostancıoğlu sülale adı almış oymak üyeleri, Derinkuyu İlçesinde Bostancıoğlu sülale Bostan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Ayrıca Bostan'cılı soy ve sülale adı almış oymakların adlarını bu aşirete izafeten almış olmaları temayüllerdendir.

Çalışlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları ve Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kürdviranı (Çalışkışla) karyesi, Çalışotağı-karyesi ile Avanos İlçesi Çalış köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁴⁰⁶

400 BOA. 998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-i Berk ve Arab ve Zü'l-Kadiriyye Defteri II. Cilt.

401 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

402 Sezen,a.g.e.,s.

403 BOA. 387 Numaralı Defter. Kayseriyye Livası,cilt.I.,s.60.

404 Yusuf hoca adı geçen eserinde Bostanlı Bölüğü Aşiretini Avşarlar arasında yer vermiştir.

405 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.530.

406 Çalışlı Aşireti, Cerit obaları arasında yerleştirildikleri yönünde kaynaklarda bilgi bulunmaktadır.

Yağlı Bayad Aşireti: Aşiret mensuplarının Develi Nahiyesi merkezinde 36 hanede ve Karahisarı-ı Develi Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁰⁷

Kara Hasanlı Aşireti: Bayad ve Avşar Boyları arasında da kaydolunan aşiretin Akkoyunlu Türkmen Aşiretleri arasında kurulmuş bir teşekküle de katıldığı kaynaklarda yer alır.

Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Ürgüb Kazası idari sahasında Çat ve Çayagil mezrasında 35 hanede, Çornuşek Nahiyesi Bücüş ve Ağamescid karyesinde 11 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁰⁸

Nevşehir yöresinde bulunduğu yönünde bilgiler bulunan aşiret üyelerinin, Yeniil Kazası idari sahasında Karahasan adlı bir köy kurdukları, Ürgüb Kazası idari sahasında Karahasan oğulları sülale adı, Sarız Kazası Kemer köyünde Karahasan oğulları sülale adı, Bünyan İlçesi Kösebacılı köyünde Karahasanlar sülale adı, Bor Kazası idari sahasında Karahasan oğulları sülale adı, Zara Kazası Yaprak ve Bağlama karyesinde Karahasan' oğlu sülale adı, ve Kozaklı İlçesi Karahasanlı köyü kurucuları ve Pınarbaşı İlçesi Kayabaşı köyünde Karahasan oğlu soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁴⁰⁹

Ayrıca Kırşehir/Çiçekdağı İlçesi Karahasanlı köyü kurucuları, tarihte Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hasanlar karyesi ile günümüzde Kozaklı İlçesi idari sahasında bulunan Karahasanlı köyü kurucuları bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Gözi-ler Aşireti: Aşiret mensuplarının Eskiil Kazası Çöyen, Göbes, Göbek ve Gönbele mezralarında yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında, Aksaray Kazası Kayğa köyünde 10 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında belirtilir.

İlyas Fakihli Aşireti: Aksaray Kazası idari sahasında 84 hanede, Beypınar ve Havendhacı karyesi ve Devadonu kışlasında yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴¹⁰

Bölgede kurulmuş Develi Nahiyesi Abdalilyas karyesi,⁴¹¹ Koyulhisar İlçesi Hacıilyas köyü, Suşehri Nahiyesi İlyas karyesi, Altınyayla İlçesi Deliilyas köyü, Şarkışla İlçesi İlyashacı köyü ve aşiret adı ile kurulmuş köylere dendir.

Kara Evhad Aşireti: Aşiret üyelerinin 1641 yılında Yeniil Kazası idari sahasında 9 hanede yaşadıkları belirtilir.

Karaman Şah Aşireti: Eskiil Burunağlı karyesince 20 hanede ve ayrıca Garhacelik, Kelekkuşulu karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴¹²

Melekli Aşireti: Bu aşirete mensup bazı ailelerin 1583 yılında Yeniil Kazası idari sahasında 29 hanede yaşadıkları, yine Bayat Boyu arasında bulunan Melek Hacı

407 BOA. 387 Numaralı Defter. Kayseriyye Livası, cilt.I., s.60.

408 Halaçoğlu, A.A.a.g.e., Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.790.

409 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 53. Yıl. 1831-1842.

410 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri, s.53-56

411 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, cilt.I. s.99-105.

412 Halaçoğlu, A.A.O.C., a.g.e. Cilt. 3

adlı aşirete bağlı bazı aillerinde Yeniil Kazası idari sahasında 11 hanede yaşadıkları belirtilir.

Kurdini Aşireti: Niğde Kazası idari sahasında 51 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır. Tarihte Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Dodurga-Kurdine karyesi, Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kurdini karyesi ve Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Kurdini karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁴¹³

Kızıl Donlu Aşireti: Gedük Nahiyesi Kızıldonlu karyesinde 14 hanede yaşadıkları 1542 yılı, Zamantı Kazası Serkurin-Sekulum karyesinde 7 hanede yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.⁴¹⁴

Koçak Kavak Aşireti: Tarihte, bölgede oluşturulmuş Atçekenler teşekkülü arasında bulunduğu anlaşılan Koçak Aşiretine bağlı bazı taifelerin, Eskiil Nahiyesi Kızılağıl, Sarnıç ve Kavakviranı mezrasında 45 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarından anlaşılr.⁴¹⁵

Ayrıca Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Koçaklı karyesi, Develi Nahiyesi idari sahasında Koçak mezrası, Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Koçak karyesi kurucularının ile Derinkuyu İlçesinde Koçakoğlu sülale Koçak soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Sarı Ahmedli Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Yenice, Ammar, Eğricebayadı ve Eğricekuyu mezrasında 71 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 34 hanede yaşadıkları anlaşılr. Ayrıca yörede bulunan Şeyh Ahmedli Aşiretinin de bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Sarı Oğlan Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Sivas ve Kayseriyye sancakları idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.⁴¹⁶

Ayrıca Karahisar Kazası Çeribüğed karyesinde 8 hanede yaşadıkları, İslamlı Nahiyesi idari sahasında Sarıoğlan, Hınzırı Nahiyesi idari sahasında Sarıoğlan adı ile köy kurdukları tarihi kaynaklardan, Kayseri vilayeti idari sahasında Sarıoğlan adı ile şehir kurdukları günümüz kaynaklarından anlaşılr.

Soylalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Asudi Nahiyesi Ağcakale mevkiinde ziraat ettikleri Malatya yöresinde kışladıkları belirtilir.⁴¹⁷

Tatar Alili Aşireti: Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 16 hanede ve Kır-şehri yöresinde kurulmuş Kızılöz mevkiinde yaşadıkları kaydolunur.

Yumak Aşireti: Aşiret üyeleri Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahasında 21 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

413 BOA.387 Numaralı Defter, Aksaray Livası, cilt.I,s.53

414 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.677.

415 A,g,e.

416 Türkay,a.g.e.

417 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

Deli Ali'li Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında yayladıkları, asıl yurtlarının Rakka bölgesi oldukları kaynaklarda yer alır. Aşiret mensupları Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kalınarkaç ve Bozkışla (İnsanlı) karyeleri ve Bozok sancağı mıntıkasında kurulmuş Kızılcaışla, Kışla, Akçakışla, Yedigöl, Söğüdlüce, Sarıhan,⁴¹⁸ Ağcaziya-Çardak-ı, Kılıçdere, Küçükkuş, Alişeyh, Kara, Şadibeğ-yenice Karyemezralında 200 hanede yaşadıkları ve aşiret üyelerinden bazı tâifelerinde Çapa ile Viran adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴¹⁹

Çiçekli Aşireti: Adını Çiçek adlı bir boy beyinden almış olan aşiretin, 1404 yılında Timur'un, Kara Tatarları Anadolu'dan götürmesi üzerine Sivas'ın güneyi ve Kayseri'nin doğusu yaylası oldu.⁴²⁰ Dulkadirliilerin en sadık aşiretlerinden olduğu, pek çok üyesinin Osmanlı içerisinde önemli mevkilere sahip olduğu anlaşılan aşiretin, birçok üyesinin Sipahizade olarak devlet içerisinde görev yaptığı, bazı üyelerinin Zünnunoğlu ayaklanmasına katılarak Bozokta, isyan çıkarttığı ve bir kısmında Safevî Devleti'nin kuruluşu için İran'a gittiği belirtilmektedir.⁴²¹

Aşiret üyesi bazı taifelerin 1563 yılında Çorluşek Nahiyesi Direklik-Derikli karyesinde 22 hane, Hanlı Karyesinde 27 hane, Çobanöldüren yaylası ve Yıldırımviranı adlı yetleşim yerlerinde yaşadıkları⁴²² ve eski adı Çubuk olan Gemerek, Sarıoğlu'da sakin oldukları bilgisi aktarılır.⁴²³

Kırşehir yöresinde bulunan 1691 rakımlı Çiçekhan (Çiçek dağı ve şehrine), Gemerek İlçesi Çiçekoğlu ve tarihte Sivas yöresinde kurulmuş Çiçekközü ve Çiçekli-Dümlüç adlı yerleşim yerlerine adını vermiş oymakların bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Sivas/Ece mahallesinde yaşamış Çiçekoğlu sülale adı almış oymak, Akıncılar İlçesi Çiçekli köyü kurucuları, Doğantepe ve Geyikpınar köyünde Çiçek soyadı almış oymak üyeleri, Koyulhisar İlçesi Çiçekagız köyü kurucuları, İkizkaya ve Sarıkaya köyünde Çiçek soyadı, Sivas İli merkez Ece mahallesinde Çiçeklioğlu sülale adı, Gemerek İlçesi Bulhasan köyünde Çiçek soyadı, Yıldızeli İlçesi Karkın, Çukursaray köyünde Çiçek soyadı, Ulaş İlçesi Küpeli, Baharözü ve Gümüşpınar Çiçek soyadı, Şarkışla İlçesi Gazi köyünde Çiçek soyadı, Yıldızeli İlçesi Karkın ve Topulyurt köyünde Çiçek soyadı, Divriği İlçesi Merkezinde Çiçek soyadı almış oymak üyeleri, Acıgöl İlçesi Karapınar köyünde Çiçekli soyadı, Avanos İlçesi Kalaba köyünde Çiçek soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde Çiçek soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde Çiçek soyadı, Derinkuyu İlçesi Tilköy ve Yazıhöyük köyünde Çiçek soyadı, Ürgüp İlçesi Karacaviran ve Ayvalı köyünde Çiçek soyadı, Nevşehir İli Alacasar ve Göre köyünde Çiçek'li soyadı, Aksaray ili merkezinde Çiçek soyadı, Sarıkız İlçesi Darıdere, Kemer ve Dayıoluk köyünde köyünde Çiçek soyadı, Niğde İli Fesleğen-Koyunlu köyü ve Merkezinde Çiçek'çi soyadı, Altunhisar İlçesi Obuk ve Yakacak köyünde Çiçek soyadı, Bor İlçesi Gayret köyünde Çiçek soyadı, Tomarza İlçesi Özlüce ve Pusatlı köyünde

418 Sarıhan adının tarihte Anadolu'da kendi adıyla beylik kurmuş *Saruhanogulları*dan geldiği bilinir.

419 Sümer, Bozok Tarihine Dair Bir Araştırma, s.318.

420 Sümer, a.g.m., s.313.

421 Sümer, a.g.m., s. 315.

422 Rafet Yinanç, Mesut Elibol, a.g.e., Halaçoğlu, a.g.e.

423 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri, s.128. Sümer, a.g.m., s.330.

Çiçek soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kavalı köyünde Çiçek soyadı, Sarız İlçesi Kemer ve Yedioluk köyünde Çiçek soyadı, Özvatan İlçesi Kermelik köyünde Çiçek soyadı, Akkışla İlçesi Kululu adlı yerleşim yerinde Çiçek soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Çiçek soyadı, Bünyan İlçesi Süksün köyünde Çiçek soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında kuvvetle söylenebilir.

Çiçekli Aşiretine Bağlı Tâifeler: Sarı Şerefli, Beş Bacaklı, Bahaddinli, Çiçekçi-gülleri, Yuvağılı, Çay, Kurul, Karpuz, Harun-Yabaltınlı Aşireti.⁴²⁴

Harun-Yabaltınlı Aşireti: Çiçekli Kabilesi arasında görülen aşiret Yabatsınlı adı ile de kaydolunur. Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Haruniye karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Harunçelebi karyesi, Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Harun karyesi ve Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Harunboğazı karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.⁴²⁵

Harun adlı bazı tâifelerin Bozok/Gedük Nahiyesi Düğünöyüğü ve Akçakışla Karyeleri nde 25 hanede yaşadıkları belirtilir. Ayrıca aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl zorunlu Rakka göçüne dahil edilip yöreden uzaklaştırıldığı bilinen konulardandır.

Sarı Şerefli Aşireti: Çiçekli kabilesi içerisinde yer alır. Bozok mıntıkasında Ali-kethüda Kışlağında 2 hanede otururlar.

Kurul Aşireti: Yıldızeli İlçesi Belcik köyünde yaşayan Kurul soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Bahaddin Aşireti: Akıncılar İlçesinde türbesi bulunan Bahaddin adlı zati muhterem,⁴²⁶ Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Tavşanbayırı (Bahaddin) kışlağı ve Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Bahaddin adlı köy kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.⁴²⁷

Bayan Aşireti: Tarihi vesikalarda Bayat,⁴²⁸ Bayanyüzü, Bayanözü adıyla da kaydolunur. Malya Kazası idari sahasında kaydolunan Evlad-ı Bayan Aşireti üyeleri ve Bozatlı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bayan karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.⁴²⁹

Beyazıt Aşireti: Bu aşiretin Abdal Aşiretlerine bağlı olduğu bilgileri aktarılır.⁴³⁰ Tarihte Doğubeyazıt yöresinde beylik kurmuş olan aşiret, 1514 yılında Osmanlı ile Safeviler arasında yapılan Çaldıran Savaşına Yavuz Sultan Selim yanında 20 000 atlı ile katılmış Yavuz, kendi taraftarı olan bu aşireti Maraş merkezli Dulkadirli bölgesine getirerek 1515 yılında Dulkadirli Devletinin siyasi hakimiyetine son verilmesinde kullanılmıştır.

424 Yusuf hoca, A.A. adlı eserinde *Sarı Şerefli, Beş Bacaklı, Kurul Aşiretini* Yıva boyu içerisinde yer vermiş-tir.

425 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

426 Akıncılar İlçesi

427 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası,c.II.,114.

428 BOA.387 Numaralı Defter.

429 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,106-110.

430 Gülensoy,a.g.e.,s.89.

Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Beyazıt karyesi ve Kilmigad Kazası idari sahasında kurulmuş Beyazıt karyesi kurucuları⁴³¹ ve yörede yurt tutmuş Beyazıt' oğlu soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Kara Beyazıtlı Aşireti: Aksaray idari sahasında 15 hane, 22 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.⁴³²

Poyrazdan Çapanoğlu hayına çıkar

Doğudan Bayazıtlar şahine bakar

Recepli Avasarı eğrisin yıkar

*Kibleden Murselli gelir Kodallar.*⁴³³

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan ve XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında geldiği anlaşılan Beyazıt oğlu sülale Kaya, Özkan, Kavak, Çelik soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Beyazıt soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Beyazıt soyadı, Sivas İli Merkezinde Beyazıt' oğlu soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında Beyazıt soyadı, Ağaçoören İlçesi Merkezinde Beyazıt soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında Bayazıt soyadı, Gölöva İlçesi Subaşı köyünde Bayazıt soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Bayazıt soyadı,⁴³⁴ Niğde İli Merkezinde Beyazıt soyadı, Bor İlçesi Halaç ve Kılavuz köyünde Beyazıt soyadı, Tomarza İlçesi Büyükcanlı, Güzelsu ve Melikviran köyünde Beyazıt soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Beyazıt soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Beyazıtlı soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Alayini semtinde Beyazıt soyadı, Niğde İli Merkezinde Bayazıtlı, Tepe köyünde Bayazıtlı soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezi ve Yeşilyurt köyünde Bayazıt soyadı, Akkışla İlçesi Gümergen adlı yerleşim yerinde Bayazıt soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Bayazıt soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında kuvvetle söylenebilir.

Bahşi Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Orta Anadolu'da yurt tutmuşlar iken, Çorum, Yozgat, Samsun ve Eskişehir İnönü İlçesi Kuzfındık köyüne iskanlarının yapıldığı anlaşılmaktadır.⁴³⁵

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Bahşi soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Bahşi soyadı, Niğde İli Merkezinde Bahşi soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Gödeli Aşireti: Bozok civarında Alaaddinçayı Mezrası ve Gedük Nahiyesi idari sahasında Koza Mezrasında yaşadıkları belirtilir.⁴³⁶ Aşiret mensuplarının XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Mamalı Aşireti üyeleri il birlikte Seyitgazi İlçesi civarında iskan edildikleri anlaşılr.⁴³⁷

431 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.III.s.,181.

432 Konyalı, a.g.e.,s.624.

433 Altınok, a.g.e.,s.45.

434 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

435 Bayar, a.g.e.,s.221. Adı geçen köyde yaşayan Sürmeliler sülale adı almış oymağın Bahşişli Aşireti üyesi olduğu belirtilir.

436 BOA. 998 Numaralı Muhasabe-i Vilayet-i Diyar-i Berk ve Arab ve Zü'l-Kadiriyye Defteri II. Cilt.

437 Bayar, a.g.e.,s. 260.

Aksaray İline bağlı Ekecikgödeler köyü kurucularının adını bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Diklen Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Gedük Nahiyesi idari sahasında bir köyde yaşadıkları belirtilir.

Çardaklı Aşireti: Aşiret mensuplarının Denizli yöresinde kaza, Kahramanmaraş/Göksun ve Çanakkale yöresinde kendi adları ile nahiye kurdukları anlaşılır.⁴³⁸ Bu aşiretinde diğer Türkmen Aşiretleri gibi yaşadıkları yerlere aşiret adını verdikleri anlaşılır.⁴³⁹

Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çardak karyesi, Melenduz Nahiyesi Çardak karyesi, Sucaüddin Nahiyesi Çardak karyesi, Koçhisar Kazası Çardak karyesi, Gedük Nahiyesi Çardak karyesi ve Nevşehir İli Çardak köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Evcî Aşireti:⁴⁴⁰ Evciler ve Evicesi adı ile de anılan aşiret üyelerinin XV. Yüzyılda Dulkadirîlilerle yöreye geldiği belirtilir. Tarihte Varsak-Kusun teşekkülü arasında

438 Sezen, a.g.e., s.120

439 Ahmet Refik, a.g.e., s.156.

440 Afyoncu, a.g.e., s.40.

hareket etmiş olan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 59 hanede yaşadıkları belirtilir.

Aşiret üyelerinin Maraş, Bozok, Yeniil bölgesi başta olmak üzere Diyarbakır yöresinde 48 hanede,⁴⁴¹ Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda vergiye tabi 40 hane ahalisi ile yayladıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.⁴⁴²

Aşiret üyelerinin Orta Anadolu'da Yüzdeciyan ve Mamalı teşekkülleri arasında hareket ettikleri bilgisi aktarılmaktadır.

Ayrıca Hafik İlçesi Evcî köyü kurucuları, Sivas İli Merkezi ve Çelebiler köyünde Evcî'li soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Evcî'ler soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Evcî ve Sarlıhudır köyünde yaşayan Evcil (Evcî'den bozulmuş olmalı) soyadı ve Aksaray ili merkezinde yaşayan Evciler soyadı, Yıldızeli İlçesi Merkezinde Evlice soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi, Yuvalı ve Talas adlı yerleşim yerlerinde Evcî soyadı, Hacılar İlçesi Sakarçiftliği Evcî soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Evcî soyadı, İncesu İlçesi Tahirin köyünde Evcî soyadı, Gölova İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Evlice soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kaçar Aşireti: Adını, Azerbaycan'da yurt tutmuş Kaçarlardan aldığı anlaşılmaktadır. XVI. Yüzyılda İran'a giderek Safevilerin hizmetinde bulunmuş 1779 yılında hanedanlıklarını kurup, bu hanedanlıklarını 1925'e kadar 146 yıl yaşatmış olan Kaçarlara bağlı aşiretlerden Develi ve Koyunlu Aşireti üyelerinin çalışma bölgemizde bulundukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.⁴⁴³

Aşiret üyesi bir taifenin Yeniil Kazası idari sahasında 21 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl, bazı taifelerinin Süleymanlı kebir Kazası idari sahasına yerleştirildikleri 1733 yılına ait kaynaklarında yer alır.⁴⁴⁴

Sivas İli merkezi, Nevşehir İli merkezi ve Eski İlçesi Akgöl yaylası, Kırkbayır ve Kapıtaş yaylası köylerinde bulunduğu ve bu oymakların 2525 Sayılı Soyadı kanununda aşiret adını soyadı olarak aldıkları anlaşılmaktadır.

Ayrıca Niğde İli Gölçük köyünde Kaçar soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kaçar soyadı, Yeşilhisar İlçesi Çadırkaya köyünde Kaçar soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Kaçar soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Bağlı Aşiretleri; Maraca'oglu, Macar, Maracık Aşireti.

441 T. Gündüz,a.g.e.

442 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

443 Sümer, Bozok Taihine Dair Araştırmalar.s.317. Aşiret üyelerinin İran'da büyük nüfuz edindiği ve yüzyıllarca İran'ı yöneten Şah sülalesini arasından çıkarttığı belirtilir.

444 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163

Macar Aşireti:⁴⁴⁵ Adını, Eski Türk yurdu olan Semerkant 'da bir aşiretten aldığı belirtilir.⁴⁴⁶ Aşiretin, konar-göçer Türkmen tâifesine bağlı olduğu ve⁴⁴⁷ bir taifesinin Kayseri sancağı idari sahasında 6 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁴⁸

Maracaklı Aşireti: Bu adın Macar adından dönüştüğü sanılır. Maracakoğlu adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Yahyalı idari sahasında kurulmuş Söğütlü kışlağında 24 hanede, Erciyes Nahiyesi idari sahasında 6 hanede, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Gökçeli karyesinde 32 hanede, Kayseri sancağı Sügel mezrasında 19 hanede ve Sümeğen mezrasında 18 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁴⁹

Ayrıca Maraşak adı ile kaydolunan ve Talas yöresinde yaşadığı anlaşılan Türkmen Aşiretinin adının buradan geldiği anlaşılr.⁴⁵⁰

Yine, Mercan adı almış oymakların adının Macar adından bozulduğu bilgileri tarihi kaynaklar ve alan araştırmalarından anlaşılr.

Çakal Bayatı Aşireti:⁴⁵¹ Dulkadirli Türkmen tâifesinden olduğu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Çekolu adı ile de anıldığı belirtilir.⁴⁵² Tarihte Maraş İli Türkoğlu,⁴⁵³ Amasya İli Vezirköprü, Edirne ve Gümüllüne yörelerinde Aşiret-î Çakal adıyla şehirler kurdukları anlaşılr.

XVI. Yüzyıl kaynaklarında Yeniil Kazası idari sahasında 99 hanede yaşadığı bilgisi aktarılan aşiret adı ile Sivas İli merkezi ve Şarkışla İlçesi İğdecik köyünde birer oymağın (Çakal'oğlu) soy ve sülale adı aldığı, dolayı ile bu oymakların aşiret adlarını yaşattıkları görülür.

Aşiret üyesi bazı taifelerin XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanları ile yöreden göçürüldüğü ve bunlardan bir kısmının Kıbrıs Adasına yerleştirildikleri anlaşılmaktadır.

Felahiye İlçesi Mintıkasında yaşayan Çakal soyadı soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Çakal Bayatı Aşiretine Bağlı Taifeler: Çakal Demircili, Çakal Temurhanlı, Çakal Pınarı Aşireti.

445 Hasan Latif Sarıyüce, Evcı Beldesi adlı özel çalışmasında *Kaçar ile Macar Aşireti* nin aynı aşiret olduğuna ilişkin. Yılmaz Kurt hoca'da *Çorum Sancağında Kişi Adları* adlı makalesinde aşiretin Ağcakoyunlu Aşiretinin üst aşireti olduğu bilgisini aktarır.

446 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, Boğaziçi İlmi Araştırmalar Serisi no. 12 1993, İstanbul,s.90.

447 Baki Yaşa Altınok,a.g.e.s. 22. Türkay,a.g.e.,s104. Macar Aşireti'nin konar-göçer Yörükhan tâifesinden olduğuna ilişkin.

448 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri,cilt.4

449 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri,cilt.4

450 Maracak Aşireti tarafından kurulduğu anlaşılan Maracak adlı köyün adının yabancı isim olduğu düşüncesiyle değiştirilerek Yazıyurdu adı verildiği anlaşılr.

451 Önder,a.g.e.,s.378.

452 Sümer, Oğuzlar.

453 Sezen, a.g.e.,s.116., Lağv edilmiş olan bu şehir idari sahasında bulunan dört köyden üçü Türkoğlu İlçesi sınırlarında kalmıştır.

Çakal Demircili Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Haruniye karyesi yaşıadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁵⁴

Çakal Timurhanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Eskiakıryurdu karyesinde 24 hanede yaşıadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.

Çakal Pınarı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 48 hanede yaşıadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁵⁵

Geven Aşireti: Gevan, Keven adının buradan dönüştüğü ve Doğu bölgesi'nde Zaza grupları arasında yaşayan uzantıları Arslanuşağı Aşiretinin alt tâifesi olduğu anlaşılr.⁴⁵⁶

Divriği Kazası mıntıkasında bulunan Kevendüzü adlı yerleşim yerine adını veren oymaklar ile Tomarza İlçesi idari sahasında kurulmuş Kevenağılı köyünü kuran oymakların bu aşirete bağlı köy olduğu anlaşılmaktadır.⁴⁵⁷

Ayrıca Pınarbaşı İlçesi Merkezinde Keven soyadı almış oymak ile Bor İlçesi Mıntıkasında Keven soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Pehlivanlı Aşireti: Adını Hoca Ahmet Yesevî silsilesinden olan Zengi Ata'nın torunu Şeyh Pehlivan dan aldığı sanılır.⁴⁵⁸ Dulkadirliyle yöreye geldiği ve Bayat Boyuna bağlı olduğu belirtilen aşiret üyelerinin XVI. Yüzyıl ortalarında 268, Kanuni devrinde 505, II. Selim devrinde 778 vergi hanesi olduğu belirtilmektedir.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda 14 hanede yayladıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.⁴⁵⁹

1699 tarihinde 200 askerle Osmanlı-Avusturya Seferine katıldıkları bilgisi aktarılan aşirete mensup bazı taifelerin 1705 yılında, başlarında Kenan bey adlı bir kişi olduğu anlaşılr.

Battal adlı bir beyinin Bozok/Emlak Nahiyesi'nde Dokuz binası olduğu, 1762 yılında da Kayseri'de Mehmet Emin, Abdüllatif Abdioğlu, Mehmet ve Dervişoğlu Kara Hasan adlı beylerinin oturduğu kaynaklarda yer almaktadır.⁴⁶⁰

Afganistan topraklarında da yaygın olarak yaşıadıkları ve ülke yönetiminde önemli nüfuza sahip oldukları belirtilen aşiret üyelerinin,⁴⁶¹ Kırşehir, Kırıkkale yöresi olmak üzere Kayseriyye, Talas, Niğde, Sivas, Zamantı, Yahyalı, Develi, Yeniil, Kırşehir, Akdağ, Boğazlıyan, İskilip,⁴⁶² Ankara Keskin Kazası yöresinde yurt tuttıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁴⁶³

454 Yusuf hoca, adı geçen eserinde bu aşireti Avşar Boyu içerisinde yer vermiştir.

455 Halaçoğlu, A.A. Yusuf hoca bu taifeleri Avşarlar arasında yer verir.

456 Gülensoy, a.g.e. Arslanuşağı Aşireti üyelerinin Dersim uzantıları atalarının Horasan yöresinden geldiklerini anlatmaktadırlar.

457 Sezen, a.g.e., s.30

458 Baki Yaşa Altınok, *Halep ve Orta Anadolu Ekseninde Bir Türkmen Oymağı Pehlivanlar*, s.49.

459 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

460 Altınok, a.g.e., s.

461 Albayrak, a.g.e.,

462 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale, s.107

463 Türkay, a.g.e., s.

XVII. Yüzyılın sonlarında başlayan ve XVIII. Yüzyılda devam eden zorunlu Rakka Sürgünlerinde etkin bir görev üstlenip, aşiretlerin sürgün mahallerine götürülmesinde devlet adına kolluk kuvveti olarak görev aldıkları kaynaklarda yer alır.

Sivas yöresi ve Arabsun Kazası muntıkasında yaşadığı belirtilen aşiret üyesi bazı taifelerin tarihte Sivas/merkez Veled bey ve Abdülkerim mahallesinde yurt tuttuğu sülale adı olarak Pehlivanoğulları adı aldıkları anlaşılmaktadır.⁴⁶⁴

1831 yılı Osmanlı Nüfus Sayımlarında, 143 hanesi Aksaray yöresinde kaydolunan aşirete bağlı Battal Obası adlı taifeye mensup bazı oymakların, günümüzde Suriye Devleti topraklarında yaşadıkları ve halen Battaloğulları aşiret adını yaşattıkları kaynaklarda yer alır.⁴⁶⁵

1832 yılında aşiret üyesi Halid nam şaki etrafına bir takım eşkıya toplayarak Bozok sancağı, Aksaray ve Niğde taraflarında eşkıyalık yapıp, gasp ve talanlarda bulunduğu söz konusu yıllara ait kaynaklarda yer alır.⁴⁶⁶

XIX. Yüzyılda 15000 çadırdan yaşadıkları bilgisi aktarılan aşiret üyeleri,⁴⁶⁷ günümüzde Kırşehir ve Kırıkkale illerine bağlı Balışeyh,⁴⁶⁸ Sulakyurt,⁴⁶⁹ Akpınar ve Keskin ilçeleri muntıkalarında yaygın olarak yaşamakta Beyobası, Kenanbeyobası, Mehmetbeyobası,⁴⁷⁰ Hüseyinbeyobası,⁴⁷¹ Battalbeyobası, Gazibeyli ve Aşağıhomurlu Köyleri halen Pehlivanlı köyleri olarak anılmaktadır.⁴⁷²

Pehlivanlı Aşiretinin bağlılık konusunu:

İsmi bilmeyen varsa alemde

Aslım Bozoklu namım Pehlivan

Pederim İsmail Denek Keskin'de

*Validem soyu Cerit'tir Türkmen.*⁴⁷³

Ayrıca Niğde İli Kiledere köyünde Pehlivan soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Pehlivan soyadı, Özvatan İlçesi Kermelik köyünde Pehlivan soyadı, Felahiye İlçesi Menteşe köyünde Pehlivanoğlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Hisarcık semtinde Pehlivan soyadı, Koyulhisar İlçesi Sugözü köyünde Pehlivan soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Pehlivanoğlu soyadı, Şarkışla İlçesi Kızılcakışla köyünde Pehlivanoğlu soyadı, Sivas İli Gazi köyünde Pehlivan soyadı, Gürün İlçesi Suçatı adlı yerleşim yerinde Pehlivan soyadı, Yıldızeli İlçesi Aşağıçakmak köyünde Pehlivan so-

464 Şahin,a.g.e.

465 Altınok,a.g.e.,s.43.

466 Tarih :11/Ş /1248 (Hicrî) Dosya No :907 Gömlek No :39746 Fon Kodu :HAT

467 A.Gündüz,a.g.e.,s.85.

468 Balışeyh İlçesi Bıyıkaydın, Kulaksız, Kenanbeyobası (Azgın yaylası).

469 Sulakyurt İlçesi Hamzalı, Danacı ve Sarınbey köyünde yaşayan Pehlivanlı soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

470 Mehmetbeyobası köyü Keskin İlçesi idari sahasında.

471 Hüseyin Beyobası Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifeler Çankırı Keskin'i Kazası idari sahasına yerleştirilmişlerken, bazı taifelerinin Aydın sancağı Biğa Kazası idari sahasında iskan edildikleri anlaşılmaktadır.Altın,a.g.e.

472 Altınok, Pehlivanlı Türkmen Aşireti Tarihi,s.6.

473 Altınok,a.g.e.,s.49.

yadı, Sülşehir İlçesi Merkezinde yaşayan Pehlivan soyadı, Ürgüp İlçesi Karain köyü, Güllüce mahallesi ve Şahinefendi köyünde Pehlivan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları kuvvetle söylenebilir.

Salpak Bayadı adlı Konar-göçer bir alt gurubunun da Niğde sancak bölgesinde yaşadığı kaynaklarda yer alır.⁴⁷⁴

Kuzu Güdenli Aşireti: Günümüzde Kayseri'ye bağlı olan Akkışla Kazası tarihinde Kuzugüdenli olarak anılmış olması bu yörede aşiret üyelerinin yaygınlığını gösterir. Aşiret üyelerinin, tarihte Yeniil Kazası, Niğde ve Kayseri yöresinde yaşadıkları belirtilir.⁴⁷⁵

Aşiret üyelerinin tarihte Gürün Kazası idari sahasında bir yerleşim yeri ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kuzugüden soyadı, Gemerek İlçesi Karagöl köyünde Kuzugüdenli soyadı, Kozaklı İlçesi İmran köyünde Kuzugüden soyadı, Felahiye İlçesi idari sahasında Kuzugüdenli soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kuzucu soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Kuzucu soyadı, Felahiye İlçesi Kuzugüden sokak Kuzugüden soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Kuzucuoğlu soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Maraş/Elbistan İlçesi Kalaycık köyünde yaşayan Kuzugüdenli soyadı almış oymağın atalarının, Bünyan İlçesi Böbürgen Kasabasından geldikleri dolayı ile bu kasabada da uzantılarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Kır Melik Aşireti: XVI Yüzyılda Yeniil Kazası Kırmelik kışlağında 43 hanede, Niğde sancağı Pınarkırmelik karyesinde 1 hanede, Obruç ve Gediş Mezrasında 91 hanede, Melendiz Nahiyesi Bayadsalur karyesinde 26 hanede, Göneçoğlu karyesinde 20 hanede, Kuzcalar karyesinde 7 hanede ve Arab kışlağında, Anduğu Nahiyesi Kırcaışla, Viranşah, İncirli mezralarında yaşadıkları belirtilir.

XVI. Yüzyılda Malya Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan Şahmelik adlı aşiret, Durdul Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Melik karyesi kurucuları, günümüzde Develi İlçesi idari sahasında bulunan Şahmelik köyü kurucuları ve Özvatan İlçesi Kemrelilik köyü kurucuları adlarını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Ayrıca Kırşehir mıntıkasında 48 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynakları, Kayseri yöresinde Kırmelik adıyla bir köy kurdukları alan araştırmalarından anlaşılır.

Bozcalı-Salihler Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 14 hanede ve Karadiken ile Kızılhisar köylerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

Salihli Aşireti: Salihler Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Aşiret üyelerinin Koçhisar Nahiyesi idari sahasında bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Kazak Aşireti:⁴⁷⁶ Anadolu'da "Aslını gizleyen haramzadedir" deyiminde olduğu gibi Kazaklarda "Aslını Gizleyen Asılsızdır" denilerek aile secerelerinin en az yedi kuşak ötesini bilinmesi zorunluluğu bulunur. Günümüzde Anadolu Alevi Türkmen

474 Türkay,a.g.e.,s.

475 BOA.Tarih :25/C /1263 (Hicri) Dosya No :84 Gömlek No :87 Fon Kodu :A.}MKT

476 Gülensoy,a.g.e.,s.89.

gelenğinde olduğu gibi akraba evliliklerine iyi bakılmaz ve ancak yedi göbek öte akrabalarla evlilik olabilir.

Bu gelenek doğrultusunda insanlar çocuklarına aile secerelerini öğretmeyi ihmal etmezler. Bu gelenek öylesi gelişmiştir ki insanların 15-20 kuşak öte atalarını bildikleri belirtilmektedir.⁴⁷⁷

Tarihte Kazaklar, Ulu, Orta, Küçük kol adı ile Üç ana kola ayrılmışlar, Ulu Kolu, Anadolu'da ve çalışma bölgemizde uzantıları olduğu anlaşılan Kanlı- Kanglı⁴⁷⁸ ve Celayir oymağı, Orta kolu, Argın⁴⁷⁹ Kongırat, Nayman, Kerey, Küçük Kolu, Alimoğlu, Boyoğlu, Tabın, Cantakey, Tama, Çağalbayh, Kate, Karasakal,⁴⁸⁰ Karaköse, Boğanlı, Karakaş, Bayan-ı, Sekel-Şekel, Samanbet, Caylav, Dölek-Tölek, Samırat, Suyundik oymakları oluşturmuş ve ayrıca Hayta, Kadılı ve Ediz Aşiretleri Kazak Boyları arasında sayılmıştır.

- Zara Kazası Han karyesi, Taksulu Aşireti Mezrasında Kazakoğlu sülale adı almış oymak,⁴⁸¹ Sivas İli Merkezinde Kazak soyadı almış oymak üyeleri ile Aksaray ili mıntıkasında yaşayan Kazak-oğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Çelekanlı Aşireti: Cerikanlı adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin Türkmen Tâifesine bağlı olduğu, 1850 yılında Maraş yöresinden Ankara, Çankırı ve Sivas yöresine iskanı yapıldığı, Sivas yöresinde Çelekanlı adı ile bir yerleşim yeri kurdukları anlaşılır.

Zara Kazası Ütükyurdu-Abeş karyesinde Çerikanlı sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.⁴⁸²

Kanglı Aşireti:⁴⁸³ Kanlı, Hayta ve Ediz adıyla da anıldığı belirtilen⁴⁸⁴ Kanglı'ların M.Ö. 3. M.S.5. Yüzyılları arasında kendi adıyla devlet kurdukları bilinir. Oğuzlar döneminde Kanlı Koca adlı bir kahramanları olduğu belirtilir.⁴⁸⁵

Tarihte, Varsak teşekkülleri arasında teşkilatlanmış olduğu anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerin Koçhisar Kazası Acıkuyu ve Kemerdiş karyelerinde 24 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Sivas İli merkez Ece mahallesinde Kanlıoğlu sülale adı almış oymak, Kayseri İli Merkezinde Kanlıoğlu soyadı, Niğde İli Merkezinde Kan soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kan soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Kan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Kancılar Aşireti: Bu adın Kanlı adından dönüştüğü sanılır. Eskiil Nahiyesi Yeniceyurdu ve Kümbet kuyusu (Savat) karyelerinde 57 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl

477 Altay, a.g.e., s.1.

478 Altay, a.g.e., s.3.

479 Altay, a.g.e., s.3.

480 Altay, a.g.e., s.3.

481 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 56. Yıl. 1831-1842.

482 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 58. Yıl. 1831-1842.

483 Altay, a.g.e., s.3.

484 Ali Kezer, yorturkblogcu.com

485 Orhan Şaik Gökyay, dede Korkut Hikayeleri,

kaynaklarında belirtilir. Tarihte, Sivas İli merkez Ece mahallesinde Kancıoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.⁴⁸⁶

Kanglılara Bağlı Aşiretler: Kangal, Kadılı, Hayta Aşireti.

Kangal Aşireti:⁴⁸⁷ Kangal adının Kanglı adından dönüştüğü sanılır. Aşirete mensup tâifelerin Sivas idari sahasında kurulmuş Kangal Kazasını kurup, adlarını verdikleri ve Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Sarı ile Güvercinlik kışlasında 5 hanede yaşadıkları kaydolunur.

1851 yılında Sivas sancak bölgesinde 178 hanede yaşadıkları ve Ankara ile Çorum sancakları bölgesinde sakin oldukları belirtilir.⁴⁸⁸

Sivas İli Merkezinde Kanoğlu soyadı, Kangal İlçesi Kırkpınar ve Kuruayşe köyünde Kangal soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Kanlı soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Kangal soyadı, Sivas İli Merkezi ve Güney köyünde Kangal soyadı, Gürün İlçesi Yeşildere köyünde Kangal soyadı, Hacıbektaş İlçesi Yenice köyünde Kangal soyadı, Ortaköy İlçesi Kümbet köyünde Kangal soyadı, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa köyü ve merkezde yaşayan Kanlı soyadı, Kozaklı İlçesi Kuşaklı ve Bayramuşağı köyünde Kangal, Kankal soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımızı ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller oluşturur.

Kadılı Aşireti: Aşiret adı, herne kadar bir unvan, statü adı olup genel bir mana taşıyada Kanlı adından bozulma ihtimalide bulunmaktadır. Yörükhan tâifesine bağlı olduğu kaydedilen aşirete bağlı bazı taifelerin⁴⁸⁹ Pınarbaşı Nahiyesi Birdam karyesinde yaşadıkları XVI.Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.⁴⁹⁰

Tarihte, Sivas Kazası idari sahasında Kadıviran, Karahisarı-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Mescid-i Kadı, Pınarbaşı İlçesi idari sahasında Kadılı, Sarıoğlan İlçesi idari sahasında kurulmuş Kadılı adlı köylerin kurucularının adının bu aşirete izafeten veridiği düşünülür.

Yusuf hoca tarafından Avşar Boyu arasında yer verilen aşirete bağlı bir taifenin Pınarbaşı Nahiyesi Birtam karyesinde 12 hanede yaşadıkları, Kadı Osman adlı bir taifesinde 1521 yılında Niğde Kazası idari sahasında 20 hanede yaşadıkları belirtilir.

Hayta Aşireti: Sivas/Bab-ı Kayser mahallesinde Haytaoğlu sülale adı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Hayta soyadı almış oymak üyeleri ile Gürün İlçesi Suçatı adlı yerleşim yerinde Hayta soyadı, Develi İlçesi Sindelöyük köyünde Hayta soyadı, Tomarza İlçesi Aslantaş, Ekinli ve Dağınikev adlı yerleşim yerlerinde Hayta soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Saman Aşireti: Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁴⁹¹ Ayrıca, tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurul-

486 Şahin,a.g.e., Kancılar Aşiretinin Yazır Boyu arasında da yer aldı bazı tarihçilerin eserlerinde yer alır.

487 Yusuf hoca, adı geçen eserinde Kangal Aşiretini Avşar Boyu arasında yer vermiştir.

488 BOA.Tarih :17/R /1267 (Hicrî) Dosya No :589 Gömlek No :24281 Fon Kodu :C..ML..

489 Türkay,a.g.e.

490 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

491 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

muş Samanyemez ve günümüzde Şarkışla İlçesi idari sahasında bulunan Samankaya köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Sarıcalar Aşireti:⁴⁹² Adını, şahin kuşunun bir nevi olan ve Kızık Boyu'nun totem olarak kullandığı Sarıca kuşundan almıştır. Bayat Boyuna bağlı olduğu ve Dulkadir-lilerle birlikte yöreye geldikleri bilgileri aktarılır.⁴⁹³

Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Hurman Nahiyesi

Dikici mezrasında,⁴⁹⁴ Niğde, Sivas, Yeniil idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Aksenir-Abad Nahiyesi Sarıca karyesi kurucuları,⁴⁹⁵ Develi İlçesi Sarıca köyü kurucuları, Akıncılar İlçesi Sarıca köyü kurucuları, Develi İlçesi Sarıca köyü kurucuları, Yeşilhisar İlçesi Erdemlive Yeşilova köyünde Sarıca soyadı, Gürün İlçesi idari sahasında kurulmuş Sarıca köyü kurucuları ve Suşehri İlçesi idari sahasında kurulmuş Sarıca köyü kurucuları ile Gürün İlçesi Merkezinde yaşayan Sarıca soyadı almış oymak üyeleri aşiret üyesi oldukları anlaşılır.

Ayrıca aşiret üyesi bazı taifelerin Çankırı-Kalecik idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Sarı Aşireti: Bu adın Sarıcalar adından bozulduğu sanılır. Aşiret üyeleri Yeniil Kazası, Kayseriyye, Sivas, Kır-şehri/Keskin Kazası ve Merzifon yörelerinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁴⁹⁶

492 1764 yılında yapılan bir tespitte bu aşirete mensup 500 çadır ahalinin Suriye ve Şam bölgelerinde yaşadıkları bilgisi aktarılmıştır.

493 Dulkadiroğlu, a.g.e., s.82. A.Gündüz, a.g.e., s.49.

494 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.

495 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II, s.134-141.

496 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale., s.138

Karaca Ömerli Aşireti: Aşiret mensuplarının Gedük Nahiyesi mıntıkasında 17 hanede yaşadıkları ve bunların Beriye adlı yerleşim yerinde kışlayıp, Kalmaç adlı yerleşim yerinde yayladıkları belirtilir.

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karacaömerli karyesi kurucuları aşiret üyeleri tarafından kurulmuş köylerden olduğu anlaşılr.Bu köyde ayrıca Turgutlu Aşiretine bağlı 12 hane ahalinin yaşadığı kaynaklarda yer alır.

Ayrıca, tarihte Anduğu Kazası idari sahasında kurulmuş Ömerli karyesi aşiret üyeleri tarafından kurulmuş köy olduğu sanılır.

Üç Beğli Aşireti: Uç Eriş, Menteşli, Ucigi, Uçbeyi, Uçbeğlü adı ile de anılan aşiret üyelerinin Yörükhan taifesine bağlı oldukları belirtilir.⁴⁹⁷

Aşiret üyelerinin Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hanut, Yakupabdal, Kaymak, Sarı, Emirçardağı Karyeleri nde, Niğde Kazası Kavak mezrasında 60 hanede, Şamardı Nahiyesi Okçu ve Beğkavağı mezrasında, Karahisarı-ı Develi Nahiyesi Kavak-ıuçbeyi karyesi ve Yeniil Kazası idari sahasında 58 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl vesikalarında yer alır.

Ayrıca çalışma bölgemizde kurulmuş Üçhisar Nahiyesi kurucuları ile Gülşehir İlçesi Kavaklı köyünde yaşayan Uç soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu düşünülür.

Üç Beğlilere Bağlı Aşiretler: Şahna-lı ve Nazar Aşireti.⁴⁹⁸

Şahna-li Aşireti: Şahne adı ile de anılır. Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Eyubili Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.⁴⁹⁹ Tarihte Koyulhisar Kazası mıntıkasında kurulduğu anlaşılan Şahnaçemen adlı nahiye kurucularının adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır. Şahnaçemen adlı bu nahiye ise şimdiki Çiçekközü köyü olduğu anlaşılr.

Bu bağlamda, XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde Sivas yöresinde bulunduğu kaydolunan Mahmud adlı aşiretin söz konusu Şahnalı Aşiretine bağlı olduğu sanılır.

Nazar Aşireti: Bor İlçesi Karanlıkdere ve Balcı köyünde yaşayan Nazar soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

İsfani Aşireti: Adını, İran'da Esfahan adlı şehre vermiş olan aşiret üyelerinin Bozok mıntıkasında 35 hanede yaşadıkları belirtilir.

Tarihte Kilseme Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Esfidak adlı köyün adının buradan geldiği sanılır.

Kene Aşireti, Aşiret üyelerinin Azerbaycan yöresinden geldikleri belirtilir. Bazı taifelerinin Irak/Telafer şehrinde yerleştiği belirtilen aşiretin, Mustafa Abbas adında bir beyi, Saddam Hüseyin rejimi tarafından Türk Milliyetçiliği suçlaması ile 1980 yılında idam edildiği bilinir.⁵⁰⁰

497 Türkay,a.g.e.,s.632. Yusuf hoca, A.A. adlı eserinde bu aşireti Eymür ve Bügdüz Boyları arasında yer vermiş bunun teşekkül birliği olduğu düşünülmektedir.

498 Yaşar,a.g.e.,s.44.

499 Türkay,a.g.e.,s.

500 www.turani.org. Türkmen Aile, Oymakları, Boyları, Kolları.

Kızkapanlı Bayadî Aşireti: Aşiret mensupları, Sivas, Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları ve⁵⁰¹ bazı taifelerinin Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda 8 hane ile yayladıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.⁵⁰²

Sivas merkeze bağlı Koyunculu köyü mıntıkasında Kızkapan adlı mevkiye adını vermiş oymak, yine Sivas merkeze bağlı Kızkapan köyünde köyü kurup adını vermiş oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.⁵⁰³

Aşiret mensuplarının tarihte, Kır-şehri yöresinde kurulmuş Kızkapan adlı köyü kurdukları ve Büyükgümlen Mezrası'nda 10 hanede ve Ayrıca bazı taifelerinin Kır-şehri ve Yeniil bölgesinde yaşadıkları belirtilir.

Kotankal Aşireti: Sivas İli Merkezinde Kotan soyadı almış oymak ile Yıldızeli İlçesi Esençay ve Selamat köyünde yaşayan Kotan soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman Kotan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

DULKADİRLİLER İÇERİSİNDE YER ALAN AŞİRETLER:

Dulkadirli beylerinin yöreye yerleşmesiyle birlikte bağlı aşiretleri de akın akın yöreye gelmişlerdir.⁵⁰⁴ Bünyesinde barındırdığı aşiretlerin çoğunluğunu Bayatlara bağlı aşiretler teşkil etmekte ise de, başka boylara bağlı aşiretlerinde küçümsenemeyecek çoğunlukta olduğu bilinir.⁵⁰⁵ Bu aşiretlerden bağlı üst boyuna ulaşılan aşiretler bağlı boyu altında ele alınmış, üst boyuna ulaşılamayan aşiretlerde burada gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışma bölgemizde uzantısı bulunan bu aşiretlerden tespit edebildiklerimiz;

Altuntaş, Anamaslı, Alcı, Ağca Ahmedli, Ağca Hasan, Ahsen Gazili, Akçakoyunlu, Atlı Hanlı, Avcı Alili, Ayırdamlı, Aydın, Bali, Barak, Birdam, Boynu Yoğunlu, Beğceğizli, Çavuşlu, Çandarlı, Çandır, Çakal, Çağıranlı, Cerid, Dokuz Keçe, Dağlıç, Gevhersevik, Günyüz, Kamaş, Karaca Arablı, Kara Hacı, Kara Süleymanlı, Kayaoğlu, Kaygusuzlu, Kayırlı, Kürt Mihmatlı, Kürekçi, Kürtün, Kızılviran, Kozan Şah, Kumarlı, Kulak, Körpeli, Kozaklı, İnal Cerid, Hüseyinli, Maraşlı, Musa Hacı, Mihmadlı, Obladunlu, Mazıcı, Müderrisan, Ozancalar, Reyhanlı, Şükürlü, Tahir Hacı, Tatar Alili, Yağbasan, Uç, Tok Demirli, Tüccarlı Aşiretleri.⁵⁰⁶

Ayrıca yörede yaşayan Zeynettin, Karaca-lı, Maraşlı, Bağdatlı, Kerküklü, Musullu, Şamlı, Tarhanlı, Halepli sülale veya soyadı almış oymakların Dulkadirli Aşiretlerinden olduğu söylenebilir.⁵⁰⁷

Zülkadriye Yörükleri Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyıl ilk çeyreğinde Karataş Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

501 Türkay, a.g.e.

502 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

503 Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları, s.147.

504 Yaşar, a.g.e., s. 4.

505 Turgut Tok, Denizli Yöresinde Oğuzlar, adlı eserde Dulkadir Hanedanlığı adı geçen boy ve kola bağlı olmasına karşı, alt kolları içerisinde değişik boylara bağlı aşiretlerin bulunduğu belirtilir.

506 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.

507 Ahmet Kankal, a.g.m.

Altuntaş Aşireti: Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Altuntaş karyesi, Dumluca Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Altuntaş karyesi, Aksaray İli Demirci kasabası arazisi içerisinde bulunan ve eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılan Altuntaş adlı mevkiye adını vermiş oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Obladunlu Aşireti: Oynadunlu adı ile de kaydolunur. Dulkadirli taifeleri arasında bulunan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 20 hanede ve Hurman Nahiyesi Öyücek karyesi ve Kuruca karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.⁵⁰⁸

Bozulus Türkmen Teşekkülleri: Aşiret üyelerinin tarihte Sivas, Dulkadır, Bozok, Ankara, Maraş, Birecik, Diyarbakir, Erzurum, Kilis, Siverek, Urfa yöresinde 35.226 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Aşirete mensup taifelerin yüzer nefer olarak Sivas/Alacahan yöresinde kurulmuş yerleşim yerlerine yerleştirildikleri 1734 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁰⁹

Dulkadirli gurubu içerisinde de yer almış olan bu teşekkülü;

Abakürklü, Acırlı, Ağcalı, Alahacılı, Ali Görenli, Ali'li, Anamashı, Anter, Araplı, Atçı, Avanlı, Evcı, Azaplı, Beğ Çökerli, Bekirli, Burhanlı-Bozcanlı, Ceceli, Cerid, Celahir, Çağıranlı, Çağbekli-Çevikli, Dalgıç, Dokuz, Gündeşli, Gündüz, Hacılı, Halil Hacılı, Hamza Hacılı, Harbendeli, Haydarlı, Hüseyin Hacılı, İlanlar, İlbeğli, İl-Eminli, İnallı, İvaz, İzzetlinli Hacılı, Karamanlı, Karğaslı, Kara Hasanlı, Karakoyunlu, Kıcılı, Kızılkocalı, Kilhar-Kelhar, Koca Hacılı, Koçlu, Kozgücek, Kutlubeğli, Kuzürlü, Kutsinli, Küçük-Köçek, Kürd Mihmadlı, Kuşne, Kürden, Kure, Köşger-Kuşer, Şerkovanlı, Süleyman Hacılı, Şeyhler, Tabanlı, Şeyh Mihmadlı, Tacirli, Tekeli, Tutgak, Yapatsın, Uzan, Evran, Uzunlar, Yabaaltın, Yavili, Yelli, Yurtçu, Zağferanlı, Çayan, Çimeli, Çöplü-Cobu, Aşiyanlı, Sekme Aşiretleri oluşturmaktadır.⁵¹⁰

Acurlu Aşireti: Acır adı ile de anılır. Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olan aşiretin diğer bir adının Alakurd olduğu Sivas yöresi ve Kır-şehri/Keskin yöresinde yaşadığı tarihi kaynaklarda yer alır.

Acırlı Aşireti üyelerinin bir kısmının Kırıkkale/Keskin yöresinde, bir kısmının da Diyarbakır yöresinde yurt tuttuğu bunların akraba oldukları ve hep birlikte Rakka'ya sürgüne tabi tutuldukları anlaşılr. Daha sonra ise Pehlivanlı, Reyhanlı ve Hacı Ahmetli Aşiretleri arasına karışarak sürgün yerlerinden kaçıp Anadolu içlerine geldikleri, firari olarak yaşarlarken devlet tarafından yakalanarak Balıkesir sancak bölgesine zorunlu iskana tabi tutuldukları belirtilir.⁵¹¹

Karaca Araplı Aşireti: Bozulus Türkmen taifesinden olan aşiret üyelerinin Yeniil, Nevşehir, Niğde ve Çankırı/Keskin'i Kazası idari sahalarında iskan edildikleri kaynaklarda yer almıştır.⁵¹²

508 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

509 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163.

510 T. Gündüz,a.g.e., Altın,a.g.e., Türkay,a.g.e., Halaçoğlu,a.g.e.

511 T.Gündüz,a.g.e.

512 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.115.

Yapatsın Aşireti: Bozulus Türkmen taifesine bağlı olduğu, Bozok ve Maraş yöresi ile Çankırı / Keskin'i Kazası idari sahasında yurt tuttıkları kaynaklarda ter alır.⁵¹³

Kuşne Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan aşiret mensuplarının yüzer nefer olarak Sivas/Alacahan yöresinde kurulmuş yerleşim yerlerine yerleştirildikleri 1734 yılı kaynaklarında yer alır.⁵¹⁴

Bekirli Aşireti: Bozulus Türkmenlerinden olan bu aşirete bağlı bazı oymakların Konya yöresinde bulunan Kadınhanı ve bölgesine yerleştirildikleri anlaşılr.⁵¹⁵ Bazı taifelerinde tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Bekirli karyesinde yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Kesten Aşireti: Karahisar-ı Develi Nahiyesi Kesteliç karyesi kurucuları, Yeniil Kazası Kestendil karyesi kurucuları, Aksaray Kazası Kestendiğin karyesi kurucuları ile Aksaray ili merkezinde Ketsek, Kestel soyadı almış oymak ve Sivas İli merkezinde yaşayan Kesten soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Karabıyık Aşireti: Dulkadirli taifelerden olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Sivas yöresinde bulundukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr. Yeniil Kazası Karabıyık karyesi kurucuları ve Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Karabıyık soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Karabıyık soyadı ve Aksaray ili merkezinde Karabıyık soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Kavlak Aşireti: Sivas merkeze bağlı Kavlakdede" köyü kurucuları,⁵¹⁶ Çamardı İlçesine bağlı Kavlakepe köyü kurucuları, Pınarbaşı İlçesi Kavlaklar köyü kurucuları, Zara Kazası Kuşçu köyünde Kavlakoğlu sülale adı,⁵¹⁷Kangal İlçesi Havuz köyünde Kavlak soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Kavlak soyadı ve Hacıbektas İlçesi Merkezinde Kavlak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

513 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.121.

514 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163.

515 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,s.98.

516 Bu köyde Kavlak Dede adı ile anılan ve aşiretin kurucu beylerinden olduğu anlaşılan bir türbenin bulunduğu anlaşılr.

517 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

Nefesli Aşireti: Sivas İli Merkez civarında Nefesoğlu soyadı almış oymak ile Hafik Kazası Yalınca köyünde Nefesoğulları sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.⁵¹⁸

Yeniil Türkmen Aşireti: Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁵¹⁹

Köroğlu Aşireti: Dulkadirli Türkmenlerinden olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin, Gürün İlçesi sınırları içerisinde bulunan Köroğlu dağı'na adlarını verdikleri, dolayı ile bu bölgede yaygın olarak yaşadıkları anlaşılr.

Gemerek İlçesi Merkez civarında Köroğlu soyadı, Kangal İlçesi Yeşildere köyünde Köroğlu soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Köroğlu soyadı, Sivas İli Merkezinde Köroğlu soyadı, Gürün İlçesi Gökçeyazı köyünde Köroğlu soyadı, Yıldızeli İlçesi Merkezinde köyünde Köroğlu soyadı, Bor İlçesi Tepe köyünde Köroğlu soyadı, Niğde İli Kayırlı ve Bağevi köyünde Köroğlu soyadı, Tomarza İlçesi Alakuşak ve İncili köyünde Köroğlu soyadı, Akkışla İlçesi Gümergen adlı yerleşim yerinde Köroğlu soyadı, Kayseri İli Oymağaç, Melikgazi, Kocasinan ve Yazıyurdu Köroğlu soyadı, Bünyan İlçesi Yünören köyünde Köroğlu soyadı ve Avanos İlçesi Merkezinde Köroğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Cender Aşireti: Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Cender soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Süleymanlı/Salmanlı Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Niğde, Yeniil, Bor ve Eyubili Kazaları idari sahasında bulunduğu ve Yeniil Kazası Sak kışlasında 12 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵²⁰

Adını, Dulkadirli beylerden olan ve Salmanlı adı ile de kaydolunan kişiden aldığı sanılır. Sanımızı ise bölgede Dulkadirli Aşiretlerin yoğun olarak yurt tutmuş olmaları kaynak oluşturmaktadır.

Süleyman Fakih Bölüğü Aşireti: Bu aşiretin Salmanlı adı ile anılan ve Dulkadirli aşiretlerden olduğu bilinen aşiretle aynı olduğu sanılır. Aşiret üyeleri yörede kurulmuş Ağcaşehir adı verilen yerleşim yerinde yaşadığı belirtilir.

Kayadibi Aşireti: Salmanlılara bağlı olduğu anlaşılr. Sivas yöresinde kurulmuş Kayadibi Nahiyesi kurucuları, Divriği İlçesi Merkezinde Kayadibi soyadı ve Kayseri İli Melikgazi semtinde Kayadibi soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kırkıl Aşireti: Dulkadirli taifelerinden olan bu aşiretin XVIII. Yüzyılda Aksaray Kazasının Bodurgu köyünde sakin olduğu 1830 yılına ait kaynaklardan anlaşılr.⁵²¹

518 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,60. Yıl.1831-1842.

519 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

520 Türkay,a.g.e.,s.

521 BOA.Tarih :21/Za/1246 (Hicri) Dosya No :365 Gömlek No :14972 Fon Kodu :C..ML..

Ayrıca Aksaray İline bağlı Yeşiltepe kasabasında yurt tutmuş Kırgıl sülale adı almış oymak, Kayseri İli Merkezinde Kırkıl soyadı, Niğde İli Merkezi ve Elmalı köyünde Kırgıl soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Sakcatlı Aşireti: Salmanlı Sakcanan ve Selcanan adı ile de anılır. Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Aksaray, Niğde, Maraş, Bozok ve Kır-şehri idari sahaslarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁵²²

Sarı Balcılı Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Bozok/Emlak Nahiyesi ve Kır-şehri idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Oruç-lar Aşiret: Melendiz Nahiyesi idari sahasında yaşadığı kaydolunan bu aşiretin Yörükhan taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır.⁵²³

-Aşiretin Salmanlı Sağır ve Salmanlı Kebir adlı taifelerinin Yeniil Kazası ve Biğadiş Kazaları mıntıkalarına iskan edildikleri kaynaklarda yer alır.⁵²⁴

4- AKLA EVLİ BOYU

Akla sözcüğünün eski Türkçede hayır dua anlamına geldiği ve Boy sembolünün Köykenek adı verilen kartal, doğan cinsinden bir kuş olduğu bilgisi aktarılır.⁵²⁵

Boy mensupları, tarihte Mavaunnehir bölgesinde yaşarlarken teşkilat yapısını yitirmişler ve zamanla değişik adlar alarak bu bölgeden dağılmışlardır.⁵²⁶

Orta Anadolu yöresinde Halkaevli, Halkahavlu, Aklabölük, Aklaçayır, Aklaoğlan, Alkaralı, Halkabük adıyla da anıldığı⁵²⁷ ve adının manasının Nereye varırsa çadırdı oturur ve başarı gösterir anlamı taşıdığı belirtilir.

1080-1228 yılları arasında Divriği ve civarını hakimiyeti alanına almış Mengücekler Beyliğini kurucularının bu boya bağlı olduğu bilgisi aktarılır.⁵²⁸

Koçhisar Kazası Alay karye-mezrasında 4 hanede yaşadığı belirtilen boy mensuplarının,⁵²⁹ Halkahas Nahiyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Halkahavlu karyesi, Halkakuyu karyesi ve Aklağı karyesi, Hasandağı Nahiyesi Halkahavlu karyesi, Bekir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Aklar karyesi, Kılmiğad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Halkaçayın karyesi ve Pınarbaşı İlçesi idari sahasında Karahalka adı ile köyler kurduğu taihi kaynaklardan anlaşılmaktadır.⁵³⁰

522 Türkay,a.g.e.,

523 Türkay,a.g.e.,s.524.

524 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.119.

525 Ögel.A.g.e.,s.358.

526 Gülensoy,a.g.e,s.66.

527 Faruk Sümer, Oğuzlar.

528 Bayar,a.g.e.,s. 45.

529 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.128.

530 BOA. 387 Numaralı Defter. Kayseriye Livası. Cilt.I.,s.60

Ayrıca Zara Kazası ılıca köyünde Halkaoğlu sülale adı, Kayseri İli Erciyes semtinde Alkeveli soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu sanılır.⁵³¹

Mengücek Aşireti: Mengicek, Mengecik adı ile de anılır. Adını 1080 yılında merkezi Erzincan olan ve Divriği ile Şebinkarahisar yöresini etkisine almış Mengücek Gazi tarafından kurulmuş Mengücek Beyliği (Devleti)nden almıştır.

Siyasi hakimiyeti döneminde Divriği kolu ve Erzincan kolu diye iki kola ayrılarak hakimiyetlerini 1228 yılı na kadar sürdürmüş olan Mengücekler adı ile Kayseri/Talas civarında Mengicek adı ile köy kurdukları tarihi kaynaklardan anlaşılır.

Ürgüp İlçesi Karacaviran köyünde yaşayan Mengüç soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

B- AY HAN SOYU

İşareti, Bozkır Kartalı kuşudur.

1. YAPARLI BOYU

Bu boy adının etimolojisi tam olarak tespit edilememiş olmakla birlikte bu ada Nereye değse onu yakar diye bir anlam verilmiştir.⁵³²

Sembolü, Kırgu ya da Kırgay adı verilen atmaca türü bir avcı kuştur.⁵³³

Çarıklı, Çarukluğ adıyla da anılmakta⁵³⁴ ve bu adı 1065’li yıllarda Moğolistan ile Aral gölü arasında yaşayan Oğuz Türklerinin başında bulunan bir beyden almıştır.⁵³⁵ Zaza Çarekliler ve misk ticareti yapan Yaparı Oymağı bu boydandır. Diyarbakır ve Kırım’da bazı hatıraları günümüze kadar gelmiştir.

Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında Çaruk, Bekir Nahiyesi idari sahasında Çarıksipahi adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.⁵³⁶

Yaparlı Boyuna Bağlı Aşiretler: Yeni Yapar, Yeni Yapan, Çaruklu, Çukurlu Aşiretleri.

Yeni Yapar Aşireti: Yeniyan adı ile de anılır. Aşirete bağlı bazı taifelerin tarihte Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında Yeniyan adı ile bir köy kurdukları, bu köyün ise günümüzde Yeniyan adı ile anıldığı görülmektedir.

531 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

532 Ögel, a.g.e., ,s.338.

533 A.g.e,s.360.

534 Kaşgarlı’da Çaruklu nun ayrı boy olarak kaydolunduğu bilinir. Çaruklu Boyu, eski Türk yurtlarından olan Barçuk şehri civarında yaşarlardı.

535 A.Gündüz,a.g.e.,s.100.

536 BOA.998 Numaralı Defter.

Ayrıca, bölgede yaşayan Yapar soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Çaruklu Aşireti: XVI. Yüzyılda Şamardı Nahiyesi Akçaşehir karyesinde 15 hanede, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Geyiklice karyesinde 13 hane, Yassıca Karyesinde 26 hane, Akçaağıl karyesinde 29 hanede ve Kayseri sancağı idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁵³⁷

Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çaruk karyesi kurucuları ile Bekir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çarıksipahi karyesi kurucuları,⁵³⁸ Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Çarıklı karyesinde yaşayan taifelerin bu boya bağlı oldukları anlaşılr.⁵³⁹

Çukur Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası ve Niğde Kazası idari sahalarında yaygın olarak yaşadığı tarihi kaynaklardan anlaşılr. Ulukışla İlçesi Merkezinde yaşayan Çukur soyadı, Özvatan İlçesi Mıntıkasında Çukuroğlu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Hacibektaş Nahiyesi Çallıçukur karyesi, Gedük Nahiyesi Turnaçukuru karyesi, Karataş Nahiyesi Çukurkişla karyesi, Karacadağ Nahiyesi Çukurkuyu karyesi, Koçhisar Kazası Kızılçukur karyesi, Eskiil Nahiyesi Çukurbecel karyesi, Sucaüddin Nahiyesi Tekneçukuru karyesi, Ürgüb Nahiyesi Çukur karyesi, Sivas yöresinde Çukurvıran karyesi, Durdul Nahiyesi Çukurvıran karyesi, Ak-Şehir Abad Nahiyesi Kozçukuru karyesi, Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Çukurkişla karyesi, Pınarbaşı Nahiyesi Çukurturtlu karyesi, Karataş Nahiyesi Çukur-Boran ve Çukurkişla karyesi, İslamlı Nahiyesi Çukurvıran karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Çukurçayır karyesi, Hasandağı Nahiyesi Çukurvıran karyesi, Niğde Kazası Çukurkişla karyesi, Eskiil Kazası Çukurbecel karyesi, Ürgüb Kazası Çukur karyesi, Develi İlçesi Çomaklı, Çukuryurt köyü, Bor Kazası Çukurkuyu köyü, Divriği İlçesi eski adı Tülünk olan Çukuröz köyü, Develi İlçesi Çukuryurt Köyü, Pınarbaşı İlçesi Çukuryurt köyü, Tomarza İlçesi Çukurağaç köyü aşiret adını taşıyan köylerdir.

Ayrıca Çukur adlı bir aşiretin Avşar Boyu arasında da bulunduğu tarihi kaynaklardan anlaşılr.

537 Yusuf hoca'nın adı geçen eserinde Çakır Aşireti Eymür ve Beğdili Boyu arasında yer alır.

538 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

539 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.529. Çakırlı karyesinde 20 çift olduğu bilgisi aktarılır.

2. YAZIR BOYU

Sözcük manası illerin Ağabeyi anlamına geldiği ve⁵⁴⁰ sembolünün Torumtay adı verilen doğan türü avcı bir kuş olduğu belirtilir.⁵⁴¹

Yenibent Yabguları, Batı Türkistan'daki Cend Emirleri, Kara-Dağ adı verilen Horasan Yazırları, Ahıska'dan Aşağı Kür boyundaki Azgur-Et (Azgur Yurdu) Kalesi, Kurmançı Kürtlerinin Azan Boyu bu boydandırılar.

Yazgır, Azgur, Yazı, Yazıcı, Yazar adları ile de anılan boy mensuplarının, Yozgat/Boğazlıyan İlçesi mıntıkasında bulunan 1683 rakımlı Yazır dağı na adını verdikleri görülür.

Boy mensuplarının Sivas yöresinde kurulmuş Yazır karyesi,⁵⁴² Aksaray Kazası Yazırhalil karyesi, Cebel-i Erciş Nahiyesi Yazır karyesi, Melegübi Nahiyesi Yazır-Yenice karyesi ve Karacadağ Nahiyesi Hülyazır karyesini kurup adlarını verdikleri 1530 tarihli Osmanlı vesikalarından anlaşılır.⁵⁴³

Aksaray/Demirci kasabası arazisi içerisinde bulunan ve eski bir yerleşim yerini kurup adlarını verdikleri anlaşılan boy mensupları,⁵⁴⁴ Cebel-i Erciş Nahiyesi Yazır mezrası ve Eskiil Kazası Halilkış karyesi ile Gedüğün karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁴⁵

XVI. Yüzyılda Çankırı/Kurşunlu Kazası Yazır karyesinde 35 hanede yaşadıkları belirtilen boy mensuplarının Eyubili Kazası idari sahasında kurduğu iki Yazır köyünden birisinde 53 hanede, diğerinde 54 hanede, Koyulhisar Kazası Yazır köyünde 5 hanede ve Kengiri-Çankırı/Kurşunlu Kazası Yazır köyünde 39 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almıştır.⁵⁴⁶

Yazır Boyuna Bağlı Aşiretler: Anamaslı, Ağca Keçili, Çamurlar, Hacı Osman, Haymeneha-i, Hocendi-Hacenti, Kendir, Ömer Fakili, Toruntay, Yazıcı, Alanlı, Az'lar, Karacalı Aşiretleri.⁵⁴⁷

Anamaslı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1540 yılında Bozok ve Yeniil Kazası idari sahasında 4 taifede 73 hanede oturdukları⁵⁴⁸ ve Nurhak Nahiyesi Ecinderesi karyesi,⁵⁴⁹ Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş 6 yerleşim yerinde 165 hanede yaşadıkları 1630 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁵⁰

540 A.g.e,s.218.

541 A.g.e,s.362.

542 BOA.998 Numaralı Defter.

543 BOA.387 Numaralı Defter.

544 www.demircikasabasi.com

545 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

546 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.408.

547 Gülensoy,a.g.e.,s.68.

548 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.112.

549 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.594.

550 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

Ovacık Anamaslı adlı bir taifesinde Mutakat-ı Cedid Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Ağca Keçili Aşireti: Aşireti üyelerinin Yeniil Kazası/Sonisa Nahiyesi civarında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁵¹

Çamurlar Aşireti: Aşireti üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında ve Develi Nahiyesi Ağcakilise karyesi Çamur mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır. Kangal İlçesi Çamurlu köyü kurucuları ile Niğde İli Aktaş ve Edikli köyünde Çamur soyadı, Bünyan İlçesi Ekinçiler köyünde Çamur soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Hacı Osman Aşireti: Tarihte Danişmendli teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerin Kayseri sancağı idari sahasında 34 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Haymeneha-i Cemaati: Aşireti üyelerinin XVI. Yüzyılda Eyubili Nahiyesi Yazır karyesinde 2 hanede, Çimenini karyesinde 3 hanede, Koyancın karyesinde 3 hanede, Kızıl karyesinde 14 hanede, Bolali (Devedepesi) karyesinde 2 hanede, Gökköy karyesinde 1 hanede, Çatkilise karyesi 4 hanede, Hasandağı Nahiyesi Akin karyesinde 3 hanede, Yazırtaş karyesinde 6 hanede, Koçhisar Kazası Sivrilili karyesinde 7 hanede, Küçükgülmeç karyesinde 1 hanede yaşadıkları belirtilir.⁵⁵²

Hacanti Aşireti: Hocanti adı ile de anılır. Aşireti üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Karakuluş ve Akçaşehir karyesinde 123 hanede, Yazır karyesinde 55 hanede ve Hocandi karyesinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁵⁵³

Kendir Aşireti: Aşireti üyelerinin Bor Nahiyesi Kömlücek karyesinde 38 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁵⁴ Tarihte, Eskiil Kazası idari sahasında Kendirgeçe, Şamardı Nahiyesi idari sahasında Kendirceğiz adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ömer Fakili Aşireti: Ömer'li adı ile de anılır. Tarihte Eskiil Kazası civarında yaşadığı anlaşılan aşiret beyi Ömer Fakili adlı kişinin kendi adı ile Sücaeddün Nahiyesi civarında bir vakıf-zaviye kurduğu ve bu zaviye merkezinin Başviran karyesi olduğu anlaşılır.

Aksaray/Çardak köyü mıntıkasında Ömer Dede adlı Allah dostu bir beyinin yaşayıp öldüğü anlaşılır. Aşiret mensuplarının Eskiil Kazası Halilkarakuyu karyesinde 6 hanede, Çaykarakuyusu karyesinde 8 hanede ve Kilseme Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁵⁵

Toruntaylı Aşireti: Aşireti üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 2 hanede yaşadıkları bilgisi Osmanlı kaynaklarında aktarılır.

551 A,g,e.,cilt.1.,s.30.

552 Yusuf hoca adı geçen eserinde bu aşireti ayrıca Eymür Boyu arasında da yer verdiği anlaşılmaktadır.

553 Halaçoğlu,a,g,e.

554 Halaçoğlu,a,g,e,cilt. 3.

555 Türkay,a,g,e.,s.529.

Ayrıca Torunan Eyyub adlı Türkmen taifesine bağlı taifelerin Niğde sancağı dahilinde yaşadıkları anlaşılr. Söz konusu aşiretin adının Toruntay adından dönüş-
tüğü, dolayı ile bu aşirete bağlı olduğu düşünülür.

Yazıcı Aşireti: Yazar adı ile de anılır. Bor ve Ereğli yörelerinde sakin olan aşiret üyeleri 1760 yılında Konya ile Karapınar arasında bulunan İsmil köyü Derbendi bölgesine yerleştirildikleri ve ⁵⁵⁶ aşirete mensup 5-10 hane ahalinin Suğur karyesi Derbendine iskan olduğu belirtilir.

Ürgüp Kazası Karain köyünde yaşayan Yazıcıoğulları sülale adı almış oymak üyeleri, ⁵⁵⁷ Sivas İli merkez Zilkar mahallesinde Yazıcıoğlu sülale adı almış oymak üyeleri ⁵⁵⁸ ve Kozaklı İlçesi Kalecik kasabasında Yazıcıoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Günümüzde Gülşehir İlçesi Gümüşyazı köyü, Gürün İlçesi Gökçeyazı köyü, Develi İlçesi Yazıbaşı köyü, Talas İlçesi Yazılı köyü isimlerinin Yazır-Yazı adından dönüştüğü sanılır.

Ayrıca, bölgede yaşayan Yazı'cı, Yazar-oğlu soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Alanlı Aşireti: Diğer bir adının As'lar olduğu ve ⁵⁵⁹ adını, Yazırlar içerisinde Alan adlı bir beyden aldığı belirtilir. ⁵⁶⁰ Bu aşiretin, Hazar Denizi'nin kuzeyinde bulunan Dağıstan bölgesi ve Kırım'da yaşayan Alan Türkleri'nin uzantıları olduğu anlaşılr. ⁵⁶¹

Dumluca Nahiyesi Alan karyesi kurucuları ile Yeniil Kazası Alan karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ayrıca aşiret mensupları, tarihte Tunceli/Pertek ve Nazimiye yöresinde kurulmuş 17 köyde yurt tuttıkları belirtilir. ⁵⁶²

Bölgede yaşayan Alanlı'ı oğlu soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Az'lar Aşireti: Alanlı Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Bingöl merkez ilçeye bağlı 13 köyde yaşadıkları bir kısmı Hanifi, bir kısmıda Şafi mezhebine bağlı oldukları belirtilir. Aşiret üyeleri söz konusu bölgede Genel Türkçenin yanı sıra Zaza aksanı ile konuştukları belirtilir. ⁵⁶³

Karaca Araplı Aşireti: Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kırşehir yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e zorunlu iskan edildikleri kaynaklarda yer almaktadır. ⁵⁶⁴

⁵⁵⁶ Halaçoğlu, İskan Siyaseti, a.g.e.99.

⁵⁵⁷ www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

⁵⁵⁸ Şahin, a.g.e.

⁵⁵⁹ A.Gündüz, a.g.e., s.67.

⁵⁶⁰ Sümer, T.D.T. Şahıs Adları, s.145. Dulkadiroğlu, a.g.e., s.82.

⁵⁶¹ Kırzioğlu, a.g.e., s. 25.

⁵⁶² Saltık, a.g.e.

⁵⁶³ A.Gündüz, a.g.e., s.71.

⁵⁶⁴ Ahmet Gündüz, a.g.e., s.88.

Ekseriyeti Rakka'ya sürgün edilmiş olan aşirete mensup 5 hane ahalinin Nevşehir'e iskanlarının yapıldığı belirtilmektedir.⁵⁶⁵

3. DÖĞER BOYU

Sembolü Köçken adı verilen avcı bir kuş olan Döğeri'nin adının manası,⁵⁶⁶ Derlenmek, toplanmak ve oba kurmak anlamına geldiği belirtilmektedir.⁵⁶⁷

Döğeri, Döveri, Kürt-döğeri,⁵⁶⁸ Toker, Töker, Tüğeri⁵⁶⁹ adları ile de kaydolunan boy mensupları çalışma bölgemizde yaygın bir nüfusa sahip oldukları anlaşılar.⁵⁷⁰

Harput-Diyarbakır-Mardin hâkimleri, Artuklular,⁵⁷¹ Sincar-Siverek, Suruç arasında hâkim eski Caber Beyleri, Memluklar devrinde Halep Döğeriyle Hama Döğeri, bugünkü Mardin-Urfa arasında yirmi dört oymaklı Kürt Döğeri, Hazar Denizi doğusundaki Saka Boyu, Taharlar, Şavşat'taki Ören kale, To-Kharis ve Malatya'nın Tokharis bucağı, Dağıstan'daki Digor, Kars ve Arpaçay sağındaki Digor Kazası bu boydan hatıra olduğu belirtilir.⁵⁷²

Boy mensupları, Yeniil Kazası Döğeriobası karyesi, Gökin karyesi ve İğdelipınar karyelerinde, Bozatlı Nahiyesi idari sahasında 22 hanede, Kayseri yöresinde kurulmuş Kırslan, Karakırı ve İremine karyelerinde 32 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁷³

Tarihte, Hacıbektaş Kazası idari sahasında kurulmuş Döğeriöyüğü karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Akçakilise (Döğercik) karyesi, Kayseri yöresinde kurulmuş Döğerkayser karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kicidöğeri karyesi, Uludöğeri karyesi ve Döğeri-kebir karyesi, Ürgüç Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Döğeri karyesi, Sivas yöresinde kurulmuş Döğeriobası karyesi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Düveye karyesi, Hafik Kazası idari sahasında kurulmuş Döğeri köyü kurucuları ve Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Düvere köyü kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılar.⁵⁷⁴

⁵⁶⁵ Halaçoğlu, İskan Siyaseti.,s.75.

⁵⁶⁶ A.g.e.,s.362.

⁵⁶⁷ Ögel, a.g.e.,s.337.

⁵⁶⁸ Macit Gürbüz, Kürtleşen Türkler,s.159.

⁵⁶⁹ Ögel,a.g.e., (Döğeri'nin Urfa yöresinde yaşayan uzantıları günümüzde, genel aksanı unuttukları ve günümüzde Kurmançî ağızıyla konuştukları belirtilmektedir. Gülensoy,s.101.

⁵⁷⁰ Sümer, Döğeri Dair.,s.140, 141. (Oğuz Han'ın torunu olan Dik-Yavkuy (Yabgu) Han zamanında ileri gelen Oğuz Beylerindendir). Töker Boyu, Kaşgarlı'da bir ana boy adı.

⁵⁷¹ Bayar,a.g.e.,s. 45.

⁵⁷² www.bilgininadresi.net

⁵⁷³ Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

⁵⁷⁴ Tuncer Gülensoy,Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler,s.38.

Boy mensubu bazı oymakların Çorum/Osmancık Kazası Döğer köyünde 85 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında,⁵⁷⁵ Ulukışla, Çiftehan bölgesi ve Alacahan civarında yerleştirildiği XVIII. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁷⁶

Ayrıca Sarıyahşi İlçesi Bekdik köyünde yaşayan Düğer soyadı, Koyulhisar İlçesi İkizyaka köyünde Değer soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Değer soyadı, Bünyan İlçesi İğdecik köyünde Döner soyadı, Gemerek İlçesi Karagöl köyünde Öğer soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Rakka, Kerkük Eyâleti, Ruha (Urfa) sancak bölgelerinde yurt tutmuş taifeleri Türkmân Ekrâd tâifesinden olduğu ve Kurmançı lehçesi ile konuştuğları bilgisi aktarılır.⁵⁷⁷

Urfa idari sahasında kurulmuş Döğerli Nahiyesi kurucuları bu nahiye ahali-sinin yedi-sekiz yüz hanesi 1862 yılında Siverek'e iskanları yapıldığı belirtilir.⁵⁷⁸

Döğer Boyuna Bağlı Aşiretler: Artuklu, Caber, Rışvan, Karacakurt, Karlıklılar, Kara Baba, Lekvanik 'Lek', Ağca Hasan, Ahmed Beyli, Nökeren, Ala Tatalı, Balaca, Bıyıklı, Hüseyin Hacı, Kamer Uşağı, Boynu Yumru, Tanrıvermiş, Develi, Eğri'k, Gür

⁵⁷⁵ Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler, s.408.

⁵⁷⁶ Halaçoğlu, İskan Siyaseti, a.g.e., s.102,106.

⁵⁷⁷ Gülensoy, a.g.e., Urfa idari sahasında kurulmuş Döğerli Nahiyesi kurucuları bu boya bağlı oldukları anlaşılar. Ayrıca bu nahiye ahalisinin yedi-sekiz yüz hanesi 1862 yılında Siverek'e iskanları yapıldığı belirtilir. İskan nedeni ise tespit edilememiştir.

⁵⁷⁸ BOA. Tarih :15/Z /1278 (Hicrî) Dosya No :630 Gömlek No :63 Fon Kodu :MVL. İskan nedeni konusunda bilgi edinilememiştir.

Ormanlı, İklicı, Tahar, Kabi, Kızıl Ali, Kul Hamza, Sülemişli, Süleyman Hacı, Yılmaz, Gündoğmuş, Dokuz, Kavili, Teke Döğenli, Karabacak Aşireti.⁵⁷⁹

Artuklu Aşireti: Adını 1102 yılında Güney Azerbaycan topraklarında devlet kurmuş, Mardin, Hasankeyf, Harput yöresini siyasi hakimiyetine almış ve bu toprakları 307 yıl Oğuz Türkmen hakimiyetinde bulundurmuş Artuk Beyden almıştır. Aşiret üyelerinin Hurman Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karakocaviran karyesinde yaşadıkları,⁵⁸⁰ tarihte Sivas, günümüzde Tokat yöresinde bulunan Artuk-Abad Nahiyesi kurucuları ve Sivas İli Merkezinde Artuk-Artut soyadı almış oymak üyelerinin adını bu beyliğe izafeten aldığı anlaşılr.

Caber Aşireti: Caberli, Cöber-li adı ile de anılır. Türkmen tairesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup tairfelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaydedilir.

Aşirete mensup tairfelerin 1733 yılında Süleymanlıkebir Kazası idari sahasına yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.⁵⁸¹

Rışvan Aşireti: Adını bir Oğuz beyinden almıştır.⁵⁸² Bazı araştırmacılara göre Beğdili Boyu, bazılarına göre de Bayat Boyu na bağlı oldukları yönünde de görüş aktarılır. Türkmen Ekrâdı, diğer bir anlatımla Türkkürdü tâifesine bağlı oldukları ve tarihte Halep'ten başlayıp Kastamonu'ya kadar uzanan bölgede yaylak-kışlak hayatı yaşadıkları belirtilmektedir.⁵⁸³

Suriye, İran, Irak topraklarında da, yaşadıkları belirtilen aşiret mensuplarının önemli bir kısmının yerel Türkçenin yanı sıra Kurmanç lehçesi, bazı tâifelerinin de Arapça ve Farsça konuştukları belirtilir.⁵⁸⁴

XVI. Yüzyılda bölgede yaygın olarak yaşadığı anlaşılan aşiretin, Dulkadirli kardeşler arasında meydana gelmiş kardeş, başka bir ifadeyle taht kavgalarında önemli görevler üstlendiği ve bu kavgalarda Şahbudak Beyin yanında yer aldıkları belirtilir. Şahbudak Beyin kardeşi, Alaüddevlle Beye yenilmesi üzerine bölgeden eski yurtları olan Maraş yöresine geri döndükleri bilgisi aktarılır.⁵⁸⁵

Yöre, Kahta yöresinden geldiği belirtilen aşiret üyelerinin⁵⁸⁶ tarihte Ankara, Kırşehir, Konya, Sivas yöresinde 3500 hanede yaşadıkları ve 10 000 nüfusa sahip oldukları bilgisi aktarılır.⁵⁸⁷

Bazı dönemlerde Halep yöresi, bazı dönemlerde Ankara çevresini kışlak olarak kullandıkları anlaşılan aşiret üyelerinin,⁵⁸⁸ Maraş yöresi, Sivas/Uzun yayla ve Kırşehir/Çiçekdağı yöresini de yaylak olarak kullandıkları kaynaklarda yer alır.

579 Aydın Taneri; Türkistan'da Bir Türk Boyu Kürtler.,s.16.

580 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

581 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163.

582 Yusuf Halaçoğlu, Rışvanlar Aşireti'nin Dünü ve Bugünü, Yenises Dergisi, sayı. 181.,s.28.

583 BOA. AJMKT.UM...Dosya no 453.Gömlek.65.Yıl.Hicri.1277-M.1861.

584 Yusuf Halaçoğlu, Rışvanlar Aşireti'nin Dünü ve Bugünü, Yenises Dergisi, sayı. 181.

585 Rışvan Aşireti mensuplarının büyük çoğunluğu Şahbudak beye yakınlıklarını unutmadıkları ve Doğu ve Güneydoğu uzantıları ona izafeten Budak soyadları aldıkları görülmektedir.

586 Faruk Söylemez, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Rışvan Aşireti Örneği).s.15.

587 A.Gündüz.,s.257.

588 Söylemez,a,g,e.,s.15.

1766 yılında Anadolu'da toplam 12000 çadırdaki yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin,⁵⁸⁹ tarihte Sivas,⁵⁹⁰ Pınarbaşı, Sarız bölgesi,⁵⁹¹ bazı taifeleri 1809 yılında Bozok, Sivas, Kayseri ve Çorum sancak bölgeleri,⁵⁹² yine bu yüzyılda Ankara, Kırşehir, Konya, Sivas yöresinde yaygın olarak yaşadıkları kaynaklarda yer almıştır.⁵⁹³

Bazı taifeleri, Arabsun nam-ı diğer Gülşehri kasabasında (1817 yılı) iskan edildikleri, bazı oymaklarının 1848 yılında Niğde, Aksaray ve Bor civarlarında yaşarlarken yaylak amacıyla Sivas-Uzun yayla'ya göç ettikleri kaynaklarından anlaşılmaktadır.⁵⁹⁴

1847 yılında Aksaray civarında Terkanlı aşiretleri ile birlikte kanunsuz eylemlere girdiği,⁵⁹⁵ Espkeşan Kazası idari sahasında 1848 yılında yapılan tespitite ise sadece 200 hane aile kaldığı kayıtlarda yer almıştır.⁵⁹⁶

1849 yılında Kır-şehri/Çiçekdağı, İlker dağı, Bozok/Kara Hisâr-ı Behramşah ve Sorgun kazaları civarında kışladıkları,⁵⁹⁷ bazı oymakların 1853 yılında Zamantı Kazasına tabi köylerde yaşadıkları ve yerleşim yerlerinin dar olması sebebiyle bir kısmının bölgede boş bulunan köylere, kalanları da yeni kurulmuş köylere yerleştirildikleri kaynaklarda yer almıştır.⁵⁹⁸

1850'li yıllarda Konya ve Sivas sancaklarında bulunan ve Mülkanlı-Melikanlı, Bakırlı, Hacılar, Hümadlı, Akcanlı, Okçıyanlı, İmranlı, Mihyanlı,⁵⁹⁹ Belkanlı, Sefkanlı, Hicbanlı, Çorkanlı,⁶⁰⁰ Mendoli,⁶⁰¹ gibi on iki boy aşiret mensubunun Yozgad, Ankara ve Kayseri sancaklarında kurulmuş, yerleşime uygun kaza ve köylere iskanları yapılmıştır.⁶⁰²

İskan yeri olan kaza ve nahiyeler ise başka bir belgede Divriği Kazası, Arabsun Kazası, Esbkeşan Kazası, Kırşehir/Mecideye Kazası (Çiçekdağı İlçesi),⁶⁰³ Bozok/Mamalı Kazası, Kızılkocalı Kazası, Süleymanlı Kazası ve Koçhisar Kazası olarak belirtilmiştir.⁶⁰⁴

589 Halaçoğlu, İskan Siyaseti, a.g.e., s.112.

590 Yücel Özkaya, a.g.e., s.166.

591 Faruk Söylemez, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Rışvan Aşireti Örneği).

592 BOA. Fon Kodu: C..AS.. Gömlek No:32712 Dosya No:773 Tarih: 14/Ş /1225 (Hicrî)

593 A.Gündüz., s.257.

594 BOA. Fon Kodu: C..ML.. Gömlek No:4543 Dosya No:102 Tarih: 07/Z /1235 (Hicrî)

595 BOA. Tarih :28/M /1263 (Hicrî) Dosya No :62 Gömlek No :39 Fon Kodu :A.}MKT.

596 Hasan Basri Karadeniz, Atçekenler ve Atçeken Yörükleri. Yörük'ler ve Türkmen'ler Sempozyumu Bildirileri., s.225

597 Söylemez, g.e., s.167.

598 A, g.e, s.171.

599 BOA. Tarih :21/R /1196 (Hicrî) Dosya No :390 Gömlek No :15953 Fon Kodu :C..ML..1780 yılında bazı taifeleri Kır-şehri ve Haymana yöresinde görülürler.

600 Tarih :13/S /1280 (Hicrî) Dosya No :645 Gömlek No :76 Fon Kodu :MVL

601 Mendoli Aşireti üyeleri Gürün ve Rakka yöresinde görülür. Rakka yöresinde görülmesi XVIII. Yüzyıl iskanları ile yerleştirilen aşiretlerden olduğunu akla getirir.

602 BOA. Tarih :18/B /1265 (Hicrî) Dosya No :15 Gömlek No :89 Fon Kodu :A.}MKT.MVL

603 BOA. Tarih :28/S /1276 (Hicrî) Dosya No :166 Gömlek No :55 Fon Kodu :A.}MKT.MHM

604 BOA.T arih :16/Za/1264 (Hicrî) Dosya No :154 Gömlek No :35 Fon Kodu :A.}MKT., Tarih :24/S /1266 (Ayrıca Rışvan Aşireti üyelerinin yerleştirildikleri yerleşim yerlerine ilk önce Sıbyan mektepleri, ihtiyaca binaen daha sonraları Rüştiye mektepleri açılması, bunların masraflarının ise aşiret üyelerinden karşılanması konusunda çalışmalar yapılması, eğer aşiret üyelerinden karşılanamıyorsa resmi kaynaklardan yapılması yönünde belgeler bulunmaktadır). (Hicrî) Dosya No :159 Gömlek No :4574 Fon

1600 kişiden fazla ahalisinin Espkeşan Kazası başta olmak üzere bölgede kurulmuş yerleşim yerlerine iskanlarının yapıldığı, ancak daha sonraları iskan yerlerinden kaçarak Sivas yöresinde kurulmuş yerleşim yerlerine gittikleri kaynaklarda yer almıştır.

Aşirete mensup bazı taifelerin, 1858 yılında Kır-şehri/Süleymanlı Kazası idari sahasında civarındaki Delice Nehri tarlalarına yerleştirildikleri,⁶⁰⁵ bağlı bazı taifelerinin Arabsun nam-ı diğer Gülşehri kasabasında iskân ettirildikleri, bazı taifelerinin Ankara/Haymana İlçesi Karagedik köyünde oturdukları bilgisi aktarılmaktadır.⁶⁰⁶

Zara Kazası idari sahasında Rışvanoğulları sülale adı almış oymak üyeleri,⁶⁰⁷ Hafik Kazası Oğnovid köyünde Rışvanoğlu sülale adı,⁶⁰⁸ Şereflikoçhisar İlçesi Yusufkuyusu köyünde Rışvan sülale adı almış oymak ile ⁶⁰⁹ Gülağaç İlçesi Gülnar kasabasında Rışvan adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

1864 yılında Niğde Sancağı toprağında Koçhisar Kasaba ve memlahasının yakınında meskun olup idaresi Ankara ve Yozgat sancaklarına merbut olan Reşvan Ekrâdından Belkanlı, Hicbanlı, İmranlı aşiretlerinin bulunduğu belirtilir.⁶¹⁰

Rışvanlara Bağlı Aşiretler: Beyzeki, Bedir, Okçu-Okçıyanlı,⁶¹¹ İmranlı, Belkanlı, Çorkanlı, Hacıbanlı, Keller, Öksüzler, Mihmadlı, Türkanlı, Tilki, Korkmaz, Hamidli,⁶¹² Hacı Ömerli, Hasanlar, Mısırlı, Karanlı, Dalyanlı, Halıkanlı,⁶¹³ Yılanlı'oğlu, Atmalı, Sadaka, Taraş, Kızır Bereketli, Rumiyanlı, Mülkanlı-Melikanlı, Bakırlı, Hacılar, Hümadlı, Akcanlı,⁶¹⁴ Mendolu Aşiretlerinin Rışvanlara bağlı oldukları anlaşılır.⁶¹⁵

Beyzeki Aşireti: XVI. Yüzyılda Sivas eyaleti idari sahasında görülen aşiretin "Baziki, Bezga, Bezirgan" adı ile de kaydedildiği anlaşılır.

Ekseriyetle Malatya ve Urfa yöresinde yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılın son çeyreğinde Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Karacaviran (Çepni-kebir), Keşlipınar ve İçme adlı köylerde, Develi Nahiyesi Çepni karyesinde 6 hanede yaşadıkları, Eskiil Kazası Çatak-Kavas karyesinde 21 hanede, Artıkargı karyesinde 3 hanede, Kırpasun karyesinde 7 hanede, Elgenarğı karyesinde 2 hanede, Alihanarğı karyesinde 6 hanede, Arıklar karyesi ve Ademler karyesinde 28 hanede, Kanak karyesinde 7 hanede, Bezirci, Kemertaş, Kağalar, Danişmendli karyelerinde

Kodu :İ..MVL.,

605 BOA. İ..MVL.NO.17283. Yıl.1858.

606 Söylemez,a,g,e.,s.168.

607 www.msb.gov.tr/arsiv/phpscr/Sehitler.php

608 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,60. Yıl.1831-1842.

609 Bu oymakların atalarının 100 yıl evvel Maraş/Nurhak dağı civarından geldikleri ve Türkmen kürdü oldukları bilgisi aktarılır.

610 BOA.Tarih :13/S /1280 (Hicrî) Dosya No :645 Gömlek No :76 Fon Kodu :MVL

611 Rahmi Deniz Özbay, Tanzimat Sonrasında Akdağ Kazası Civarında Afşar Türkmenlerinin İskanı,s. 458.

612 Kızkapan Aşireti, Ayrıca Osmanlı Tahrir Defterlerinde *Türkmen* olarak kaydolunmaktadır.

613 A. Gündüz,a,g,e.,s.185. (Hacabanlı Aşireti'nin Bala da 130 hanede yaşadıkları ve 400 nüfusa sahip oldukları belirtilir. Gündüz.,s.257)

614 BOA. Tarih :21/R /1196 (Hicrî) Dosya No :390 Gömlek No :15953 Fon Kodu :C..ML..1780 yılında bazı taifeleri Kır-şehri ve Haymana yöresinde görülürler.

615 Tarih :13/S /1280 (Hicrî) Dosya No :645 Gömlek No :76 Fon Kodu :MVL

27 hanede ve bölgede yaşayan Orunkuş Aşireti içerisinde 13 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶¹⁶

Yine, XVI. Yüzyılda Durdul Nahiyesi idari sahasında kurulmuş olan Bezeği karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır. Ayrıca Aşiret üyelerinin 1701 yılında Urfa, Mardin yöresinde 1000 çadırda oturdukları bilgisi aktarılır.⁶¹⁷

Zara Kazası Abeş-Şerefiye karyesinde Bazikli sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁶¹⁸

Belkanlı Aşireti: “Berikanlı, Belikanlı” Adı ile de anılır. Rışvanlara bağlı olan aşiret üyelerinin Niğde Sancağı toprağında Koçhisar Kasaba ve memlahasının yakınında meskun oldukları, bazı taifelerinin Ankara ve Yozgat sancaklarında bulundukları 1864 yılı kaynaklarından anlaşılr.⁶¹⁹

Ayrıca aşiret mensubu bazı taifeler, Bozok/Akdağ Kazası Çayırşeh yaylası’nda 27 hanede konar-göçer yaşarlardı. Bu aileler eşkıyalık yapıp, gasp ve soygun olaylarına karışrdı. Bu suçlarından dolayı Haymana ovası’na nakledilmişlerdir.⁶²⁰

Bor İlçesi Merkezinde yaşayan Berkan soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Bedir Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Sivas yöresinde kurulmuş Bedir karyesinde bulunduğu XVI. Yüzyıl ilk yarısına ait kaynaklardan anlaşılr. Aşiret üyeleri Koyulhisar Kazası idari sahasında Bedirisa, Ürgüb Kazası idari sahasında Bedir ve Pınarbaşı İlçesi idari sahasında eski adı Embedirler olan Pulpınar adlı köyü kurdukları anlaşılr.⁶²¹

XVI. Yüzyılda Şamardı Nahiyesi Kendirceğiz karyesinde 3 hanede yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinden Yağcı-Bedir adlı bazı oymakların 1862 yılında Sivas yöresinde bulunduğu, Ala Bedirli adlı bir taifesinde Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılr.

Ayrıca Sivas yöresinde kurulmuş Bedirli adlı yerleşim yeri kurucuları, Zara İlçesi Bedirören köyü kurucuları, Suşehri İlçesi Yukarıakören ve Esenyaka köyünde Bedir soyadı, Akıncılar İlçesi Sevindik, Geyikpınar ve Eskibağ köyünde Bedir soyadı, Gölova İlçesi Karayakup köyünde Bedir soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Bedir soyadı, Pınarbaşı İlçesi Kayaaltı köyünde Bedir soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Bedir soyadı, Ürgüp İlçesi Ulaşlı, Akçaören, Bahçeli ve Yeşilöz köyünde Bedir soyadı, Nevşehir İli Kavak köyü ve merkez ilçe sınırlarında Bedir soyadı ve Aksaray ili merkezinde yaşayan Bedir soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

616 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.,s.534

617 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e,s.39.

618 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

619 B.O.A. Tarih :13/S /1280 (Hicrî) Dosya No :645 Gömlek No :76 Fon Kodu :MVL

620 Söylemez,g.e.,s.168.

621 Kayseri İlçe ve köyleri wikipedia’sı. Tarama, Kasım 2013.

Okçu-Okciyanlı Aşireti: Tarihi kaynaklarda Okçu-İzzettinli, Beyzeki ve Dede Korkut Oğuz-nağmelerinde Okçu-Kozan adı ile kaydolunur. Aşiret üyelerinin bir kısmının günümüzde Türkmen Ekrâdı, diğer bir anlatımla Türkkürdü olduğu belirtilir.⁶²²

Çoğunlukla Malatya, Halep arasında yaşadıkları bilgisi aktarılan aşirete bağlı tâifelerin yörede yaygın olarak bulunduğu tarihi vesikalar ve alan araştırmalarından anlaşılır.⁶²³

XVI. Yüzyılda, Yeniil Kazası idari sahasında görülen aşiret üyesi oymakların İslamlı Nahiyesi ve Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Döğer mezarası, Kesteliç mezarası ve Kiçibaşı mezarasında 27 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Ağçaviran mezarası, Okçu karyesi ve Çuğunviran karyesinde,⁶²⁴Şamardı Nahiyesi idari sahasında Okçu, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında Okçu,⁶²⁵ Anduğu Kazası idari sahasında Okçu adı ile birer mezra kurdukları ve Kır-şehri, Bozok/Boğazlıyan, Dinek Keskin'I, Konya civarında uzantıları olduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶²⁶

Okciyanlılara Bağlı Aşiretler: İzzettinli, Solak, Ceriganlı, Aşçı Kozi, Kozan Aşireti.

İzzettinli Aşireti: Okçu-İzzettinli adı ile de anılır. Beyzeki kabilesine bağlı olup, adını beyleri İzzettin Beyden aldığı ve Halep Türkmenlerinden oldukları belirtilir.⁶²⁷

XVI. Yüzyılda Kayseriye bölgesinde görülen aşiret mensubu bazı oymakların,⁶²⁸ söz konusu yüzyılda Eskiil Kazası Kırmancı adlı yerleşim yerinde 120 hanede, Şebikler karyesinde 109 hanede, Yalnızagaç karyesinde 93 hanede ve Erbeli ile Kurdoğlu mezarlarında yaşadıkları kaynaklarında yer alır.⁶²⁹

Aşirete bağlı bazı oymakların 1735-55 yılında Konya sancağı Turgut Kazası köylerinden Atlantı'ya yerleştirildikleri, 25 hanelik bir gurubu Karalar köyüne, 18 hanelik bir gurubu Aksaray sancağı Eyubili Kazasına bağlı Viranşehir'e iskan edildikleri belirtilir.⁶³⁰

Eskiil Kazası, Ürgüp Kazası, Yeniil Kazası, Zile Kazası, Bozulus Kazası ve Yüzdepare Kazası idari sahalarına yerleştikleri kaynaklardan anlaşılır.⁶³¹

1766 yılında Suriye bölgesinde 500 çadırdı yaşadıkları bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin çalışma bölgemizde de yaygın bir nüfusa sahip ve Kösebekiroğlu adlı bir alt taifesi olduğu kaynaklarda yer alır.⁶³²

622 Oğuz teşkilat yapısında 24 boy dışında kalmış ve *Oklu* adıyla zikrolunmuş bu aşiretin, Rişvan Aşireti içerisinde gösterildiği görülür.

623 Fahrettin Kırzioğlu, Kürtler.,s.31. T.K.A.E., (Tarihte Anadolu'da *Okçular* adıyla bir kaza kurulduğu bilinir. Okçuların Türkmen olduğuna ilişkin, Gürbüz,a.g.e.,s.157.

624 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II. Okçu karyesinde 11 hane olduğu belirtilir.

625 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

626 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.144

627 A. Gündüz,a.g.e.,s.179.

628 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

629 İzzettinli Aşiretini Yusuf hoca, adı geçen eserinde Kayı Boyu içerisinde yer vermiştir.

630 Halaçoğlu, İskan Siyaseti.,s.75.

631 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.135

632 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e.,s.112.

Okçu-İzzettinli Aşireti:⁶³³ Aşiret üyeleri tarafından 1922 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilmiş bir risalede,⁶³⁴ Irkları bir, dinleri bir, örfleri ve adetleri bir, sancakları bir olarak, cetleri Yasef'ten beri beraber bir aile hayatı geçirmiş oldukları Türk kardeşleriyle yine, öyle yaşamak, hâkimiyet millîye-î vahitlerinden ayrılmamalıdır.⁶³⁵

Denilmekte ve Türk oldukları ve Suriye ile yapılan sınır antlaşmasında kendilerinin Misak-î Milli sınırları dışarısına bırakılmamalarını istememektedirler.⁶³⁶

Ayrıca Niğde İli Merkezinde yaşayan Kırman soyadı almış oymak ile Bor İlçesi Mıntıkasında yaşayan Kırman soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır. Sanımızı ise yukarıda görüldüğü gibi aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Kırmanı adlı yerleşim yerinde 120 hanede yaşaması oluşturmaktadır.

Solak Aşireti: Türkistan'da uzantıları bulunan aşiretin, Dulkadirli Aşiretlerinden ve Türkmen olduğu belirtilir. Hacıömerli'ye göre bu aşiretin diğer adı Okçu-İzzettinli ve Salak dir. Bu çerçevede aşiret Bayatlara,⁶³⁷ Yörükoğlu'na göre de Avşarlara bağlıdır.⁶³⁸ Suşehri Hafik ve İlçesi Solak köyü kurucuları ile Zara Kazası Ekinli-Deveske ve Tödürge karyesinde Solakoğlu sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.⁶³⁹

Ayrıca Pınarbaşı İlçesi Solaklar köyünde Onar soyadı, Sarıyahşi İlçesi Akpınar, Gökler yaylası köyü ve merkezinde Solak soyadı, Yaprakhisar köyünde Solaklar sülale adı, Sivas İli merkez Zilkar mahallesinde Solakoğlu sülale adı, Güzelyurt İlçesi Yaprakhisar köyünde Solak soyadı, Ortaköy İlçesi Acıpınar ve Gökler köyünde Solak soyadı, Gülşehir İlçesi Abuşağı köyünde Solak soyadı, Acıgöl İlçesi Merkezinde Solak soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Solakoğlu soyadı, Sivas İli Acıpınar köyünde Solak soyadı, Şarkışla İlçesi Samankaya köyünde Solak soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan tema-yüller kaynak oluşturur.

Ceriganlı Aşireti: Celikanlı adı ile de kaydolunan bu aşiretin İzzettinli Aşiretine bağlı olduğu bilgileri aktarılır.⁶⁴⁰ Aşiret üyelerinin Sivas'ın Alacahan ve Divriği yöresinde 268 hanede yaşadıkları bilgisi 1536 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁴¹

1867 yılı kaynakları aşiret üyesi bazı taifelerin Kangal Kazası Ayırmak karyesinde oturdukları bilgisini aktarır.⁶⁴² Ayrıca bağlı bazı taifelerin 1930'lu yıllarda Ankara/Haymana ilçesi mıntıkasında yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.⁶⁴³

633 Halaçoğlu,a.g.e.,s.34,37. (Tarihte Okçu-İzzettinli Aşireti üyelerinin aşiret adlarıyla Kilis-Halep Vilayeti idari sahasında bir nahiye kurdukları belirtilir). Sezen,s.398.

634 Türkay,a.g.e.,s. 116. İzzettinli Aşireti'nin Türkmen Ekrâdı tâifesine mensup olduğuna ilişkin, Gürbüz,a.g.e.,s.157.

635 Yasefin Türk olduğu inancı vardır.

636 Kırzioğlu, Kürtler,s.35.

637 Hacıömerli,a.g.e.,s.481

638 Yörükoğlu,a.g.ç.

639 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

640 Yusuf Halaçoğlu,a.g.e.,s. 112,136.

641 Faruk Söylemez, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Rışvan Aşireti Örneği),s.15.

642 BOA.Tarih :20/C /1283 (Hicrî) Dosya No :746 Gömlek No :101 Fon Kodu :MVL

643 Söylemez,g.e.,s.168

Aşçı Aşireti: Ahçı adı ile de anılır. Dede Korkud hikayelerinde konu edildiği gibi bir Oğuz Aşiretidir. Doğu Anadolu uzantıları Kurmançı Aşiretleri arasında görülen aşiret üyelerinin tarihte Yeniil Kazası İsari sahasında Aşçı adıyla bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Ayrıca Zara Kazası Tuzlagözü köyünde Aşçıoğlu sülale adı, Sarioğlu Kazası merkezinde Aşçıoğulları sülale adı, Kayseri İli Kocasinan ve Hisarcık adlı yerleşim yerlerinde Aşçı soyadı, Sivas İli Merkezinde Aşçı soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Aşçı soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Ahçı soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Aşçı soyadı, Gürün İlçesi Külahlı köyünde Aşçıpınar soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Aşçı soyadı, Gülşehir İlçesi Karacaşar köyünde Aşçı soyadı ve Aksaray ili merkezinde yaşayan Aşçı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebiler. Bu düşüncemize soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Kozan'oglu Aşireti: Kozan Şah adı ile de anılır. Bayat, Avşar ve Varsaklara bağlı olduğu yönünde bilgilerde bulunan aşiretin, Fetih yıllarında Anadolu'ya gelip, Suriye yöresinde yurt tuttuğu, konar-göçer yaşamlarında Çukurova'ya geldiği ve bölgeyi Ermeniler'in elinden alarak buraları kendilerine yurt edindiği belirtilir.

Aşiret üyeleri tarafından XVIII. Yüzyıl sonlarında oluşturulmuş Derebeylik yörede 200 yıldan fazla hâkimiyet kurmuş Osmanlı Devleti ve Çapanoğlu, Beyazıtıoğlu, Kerimoğlu, Divanoğlu gibi komşu derebeyliklerle kavgalara tutuşarak bölgede etkili olmuş⁶⁴⁴ ve bu derebeyliğin Kozan'oglu adlı ünlü bir beyine izafeten söylenen Ağa'da ölür, Abdal'da ölür. Ama, Kozanoğulu Ağa'm isterse ölür deyimi yöre ahalinin hafızalarında kalmıştır.

Aşiret mensupları Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 2 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 25 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yine, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Gökpınar karyesinde 7 hanede, Bozkırlı mahallesinde 15 hanede, Hacışeref mahallesinde 21 hanede, Toklulu mahallesinde 12 hanede, Orhanlı mezrasında 9 hanede yaşadıkları 1644 yılı kaynaklarında yer alır.

Nevşehir Kâzası ve Kayseriyye idari sahasında bulundukları, bazı taifeleri Develi İlçesi Çörtenkaya köyünde yaşadıkları belirtilen aşiret üyeleri, Cebel-i Kozan Nahiyesine adı vermiş oymaklar, Aksaray Kazası Kozan karyesine adını vermiş oymaklar, 1857 yılında Kayseri Evrek-Develi yöresinde görülen aşiret üyeleri, Yahyalı İlçesi Şıhlı köyünde yurt tutmuş aşiret üyeleri, 1860 yılında Çamardı Kazası civarında görülen aşiret üyeleri, 1897 yılında Develi civarında görülen aşiret üyeleri, Develi İlçesi Kozluca köyünde yaşayan Kozan soyadı almış oymak üyeleri aşiretin yöre uzantıları olduğu anlaşılır.

644 Murat Topaloğlu, Osmanlı Devletinin Çözülme Devrinde Kozanoğulları, Tez. Maraş sancağı, Kayseri ve Niğde sancaklarıyla çevrili yüksek dağların bulunduğu Çukurova'nın yüksek kesimlerinde saltanatını sürdürmüş olan Kozanoğlu akıllarına eseni yapar, kendilerince suçlu gördüklerini kanun, nizam ve şeriati hiçe sayarak idam eder, hiçbir güç dinlemezdi. Herkez ölür ama *Kozanoğlu Aşam İsterse Ölür* gibi garip deyimlere konu olan Kozanoğlu, karısıyla beraber uykuya yattığında başlarında eli silahlı askerler nöbet tutar, askerler kendisi ve karısının ayağını ovalamak gibi şımarık ve beyliğe hoş olmayan işler yaptırır.

Ayrıca Suşehri İlçesi Bostancı köyünde Yağmur soyadı, Sivas İli Başibüyük ve Hayırbey köyünde Yağmur soyadı, Yıldızeli İlçesi Yukarıkecik köyü ve merkezinde Yağmur'cu soyadı, Avanos İlçesi Tatar ve Özkonak köyünde Yağmur soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kayaaltı köyünde Yağmur soyadı, Derinkuyu İlçesi Yazıhöyük köyünde Yağmur soyadı, Niğde İli Merkezinde Yağmuroğlu soyadı, Niğde İli Merkezinde Karayağmurlar soyadı, Ulukışla İlçesi Şeyhömerli köyünde Yağmur soyadı, Tomarza İlçesi Özlüce, Kevenağıl, Turanlı, Ekinli köyünde Yağmur soyadı, Pınarbaşı İlçesi Çakıl kaya köyünde Yağmur soyadı, Bünyan İlçesi Yağmurbeyli köyünde Yağmur soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Yağmur soyadı, Kozaklı İlçesi Küçükyağlı, Dört Yol, Akpınar ve Kuşaklı köyünde Yağmur soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Samur Aşireti: Adını Kozanoğulları beylerinden olan Kozanoğlu Samur Ağa dan aldığı anlaşılar. Yörede uzantıları bulunduğu soy ve sülale adlarından anlaşılar.

Şarkışla İlçesi Merkezinde Samur soyadı, Güzelyurt İlçesi Merkezinde Samur soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mntıkasında Samur soyadı, Nevşehir İli Merkezinde Samur sülale ve soyadı, Ürgüp İlçesi Sarıhıdır ve Karacavıran köyünde Samur soyadı, Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Samur soyadı, Akıncılar İlçesi Orta ve Çiçekli köyünde Samur soyadı, Altınhisar İlçesi Merkezinde Samur soyadı, Pınarbaşı İlçesi Tuzgün köyünde Samur soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Samur soyadı almış oymaklar ile Pınarbaşı İlçesi Tozgün köyünde yaşayan Samur soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

İmranlı Aşireti: Tarihte Sivas yöresinde İmranlı adı ile şehir kurmuş olan aşiret üyelerinin Koçhisar yöresinde görüldüğü 1891 yılı kaynaklarından

Belkanlı Aşireti: Berikanlı adı ile de kaydolunan aşirete bağlı taifelerin tarihte Bozok/Akdağ ve Konya bölgesinde konar-göçer yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁴⁵

Çorkanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Sancağı toprağında Koçhisar Kasaba ve memlahasının yakınında meskun oldukları, Ankara ve Yozgat sancaklarına bulundukları 1864 yılı kaynaklarından anlaşılar.⁶⁴⁶

Hacıbanlı Aşireti: Hicvanlı, Hacıvanlı, Haceban adıyla da anıldığı belirtilen aşiret üyelerinin Niğde Sancağı toprağında Koçhisar Kasaba ve memlahasının yakınında meskun oldukları, bazı taifeleri Ankara ve Yozgat sancaklarına bulundukları 1864 yılı kaynaklarından anlaşılar.⁶⁴⁷

Kayseriyye, Sivas, Divriği sancakları Mucur, Keskin Kazası ve Hacıbektaş Kazalarında yerleştikleri bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin, 113 Ankara/Bala Kazası mntıkasında 130 hanede yaşadıkları ve 400 nüfusa sahip oldukları belirtilir.⁶⁴⁸

645 Söylemezoğlu, a.g.e. Aşiret üyesi olan Faruk hoca, adı geçen eserinde *Hıdır Sorani (Sorlu)*, *Mendoğlu*, *Zerukanlı*, *İzdeganlı*, *Rumiyanlı*, *Mansur (Mahkanlı)*, *Hornışin*, *Şefikanlı*, *Mesdikanlı*, *Hıdırhanlı*, *Cudikanlı*, *Bektaşlı*, *Benanlı*, *Dımışk-Boğrası* gibi aşiretlerinin Rışvan Aşiretinin alt kolları olduğu bilgisi aktarılmaktadır.

646 B.O.A. Tarih :13/S /1280 (Hicrî) Dosya No :645 Gömlek No :76 Fon Kodu :MVL

647 B.O.A. Tarih :13/S /1280 (Hicrî) Dosya No :645 Gömlek No :76 Fon Kodu :MVL

648 Söylemez, a.g.e., s.

Zara Kazası Kürt Kılavuz karyesi Safkanlı sülale adı almış oymak, Dere karyesinde Safekanlı sülale adı almış oymak ve Atkıran-Kürtkılavuzu mezrasında Sefkanlı sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁶⁴⁹

Keller Aşireti: Okçu-İzzettinli Aşiretine bağlı olduğu⁶⁵⁰ ve Kelerli, Gelerli adı ile de anıldığı belirtilir. 1519 yılında 95 hanede yaşadıkları belirtilen aşiret üyeleri, Hafik İlçesi idari sahasında Keller, Ulukışla İlçesi Porsuk köyü mevkiinde Keller adlı araziye adlarını verdikleri ve Sivas İli Karalı köyünde Keler (Keller) adı almış bir oymağa adlarını verdikleri anlaşılr.

Ayrıca aşirete bağlı bir taifenin konar-göçer yaşarlarken XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Eskişehir İli merkezine iskan edildikleri anlaşılr.

Rudikanlı Aşireti: Kellerli Aşiretinin alt kolu olduğu bilgisi aktarılır.⁶⁵¹

Öksüzler Aşireti: İzzettinli Aşireti'nin alt tâifesi olduğu belirtilir. Öksüzce adı ile de kaydolunan aşirete bağlı taifelerin Aksaray Kazası idari sahasında 21 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Öksüzler-Öksüzlü karyesi kurucuları, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Öksüzce karyesi kurucuları, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Öksüzözü-Öksüztaş karyesi kurucuları ve Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Öksüz karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.⁶⁵²

Mihmadlı Aşireti: Mahmatlı, Kürd Mihmatlı adıyla anılır. Tarih sahnesinde Dulkadirliyle hareket ettiği ve Konar-göçer Türkmen taifesinden olduğu anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerin Sivas idari sahasında yaşadıkları, Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Beriyyebeydağı karyesinde 8 hanede, Yeniil Kazası Şam ve Sivas adlı yerleşim yerlerinde 120 hanede, ayrıca Davutobası karyesinde 18 hanede,⁶⁵³ Aksaray Kazası idari sahasında 24 hanede ve ayrıca Koçhisar Kazası idari sahasında Karamihmad adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶⁵⁴

Bozulus Türkmen gurubundan olduğu belirtilen aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Kayseri civarında yaylayıp, Arap vilayetlerinde kışladıkları, II. Selim devrinde Orta Anadolu'da 248 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁵⁵

XVII. Yüzyılda ise Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullandıkları ve bazı taifelerinin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁶⁵⁶

XVIII. Yüzyıl Rakka Sürgünü ile yöreden uzaklaştırıldığı, bazı taifelerinde Avanos İlçesi Mahmalar Kasabasına bağlı Mahmat, İpsir ve Mahmattatar köylerini

649 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

650 Türkay,a.g.e.,s.39.

651 Söylemezoğlu,a.g.e.

652 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası, c.II.,114.

653 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri, cilt.4. Yusuf hoca bu taifeyi Avşar Boyu arasında yer vermiştir.

654 A,g,e, Aşiretin Koçhisar ve Yeniil uzantılarını Avşar Boyu arasında yer vermektedir.

655 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.154.

656 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88. Aşiret üyesi bazı taifelerin Yahyalı kışlağında meskun olduğu bilgisi aktarılır.

kurdukları, 72 hane ahalisi Nevşehir İline, geriye kalanları Avanos ve Çiçekdağı İlçe merkezlerine yerleştikleri belirtilir.

Aşiret mensubu bazı tâifelerin de, Türkanlı ve bazı Avşar Aşiretleriyle birlikte 1853 yılından sonra yöreye tekrar döndükleri, bunların bir kısmının Kürt, bir kısmının da genel aksanı konuştukları ve Kürt aksanını uzun yıllar Kürt bölgelerinde yaşamalarından dolayı öğrendikleri bilgileri aktarılmaktadır.

Ayrıca, tarihte Sivas sancak bölgesinde Mahmud ve Mahmatlar adı ile kaydolunmuş aşiret üyeleri, Avanos İlçesi Mahmat köyü kurucuları ve Çamardı İlçesi Mahmatlı köyü kurucuları ile Bor İlçesi Mıntıkasında yaşayan Mahmatlı soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Türkanlı Aşireti: Tarkan, Türkan-ı, Tırkanlı, Terkiyan, Tirken, Terken, Terkişan, Türkeşan adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin ekseriyetle Aksaray ve Konya yöresinde yaşadığı, İstanbul'un et ihtiyacı için yöreden koyun gönderdiği 1828 yılına ait kaynaklarda yer alır.

Tarihte Haymana Kazası idari sahasında 170 hanede yaşadıkları ve 500 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiretin adını, Bayat Boyu beylerinden Cin-gişi Han'ın kızı Terkan Hatun dan aldığı belirtilmektedir.

Yine tarihte, Aksaray sancak bölgesinde yaşadıkları anlaşılan Türkandarlı adı almış aşiret üyelerinde bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Tırkanlı adı ile de anılan aşiretin Konar-göçer ekrad yörükhanı taifesine bağlı olduğu ve Kayseriyye, Yeniil, Tokat/Zile bölgesinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Sivas İli Kızılöz ve Hayırbey köyünde yaşayan Türkan soyadı almış oymak ile Ulaş İlçesi Merkez ilçe sınırları içerisinde yaşayan Türkan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Türkanlılara Bağlı Aşiretler: Türkeş-Tirkeş Aşireti.

Türkeş Aşireti:⁶⁵⁷ Tirkeş, Terkeş, Tirgeş-li, Dirkeş adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin Türkmen Yörükhanı taifesine bağlı oldukları, bazı taifeleri Sivas ve Bozok sancak bölgesinde,⁶⁵⁸ bazı taifelerinde Zamanlı Kazası idari sahasında bulundukları tarihi kaynaklarda yer alır.⁶⁵⁹

Aşiret üyesi bazı taifelerin, Pınarbaşı/Köşkerli köyünde yaşadığı ve bu taifenin yörede yurt tutmuş Köşker, Küçükülü aşiret üyeleri ile birlikte XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanları ile Kıbrıs Adasına gönderildiği anlaşılr.

Bu konuya Milliyetçi Haraket Partisi Kurucu Genel Başkanı merhum Alparslan Türkeş'in ataları kaynak oluşturur.

Ayrıca, tarihte Sarız İlçesi ile Talas İlçesi arasında büyük nüfuz edinmiş ve derebeylik görevlerinde bulunmuş Terkeşlioğlu Hasa Ağa adlı bey,⁶⁶⁰ Pınarbaşı İlçesi

657 Önder,a.g.e. Tirkeş-Türkeş adını Tuba Türkleri oymak adı olarak kullanmaktadır.

658 Türkay,a.g.e. Türkeş-oğulları adı almış aşirete ilişkin.

659 Türkay,a.g.e.,s.616.

660 Terkeşlioğlu Hasan Ağa adlı bu beyin Sarız yöresinde varlığını sürdüren Tirkeşin Aşireti beyi olduğu anlaşılr.

Terkasan köyü kurucuları, Sivas/Gökmedrese mahallesinde Türkeş⁶⁶¹ ve Hacıveli mahallesinde Tirkeşzade sülale dı almış oymak üyeleri,⁶⁶² Sivas İli Merkez civarında Türkeş soyadı almış oymak, Bünyan İlçesi Akçatı köyünde Terkeş soyadı, Sarız İlçesi Oğlakkaya köyünde Terkeşli soyadı, Niğde ili Merkezinde Terkeşli soyadı, Zara Kazası Avşar köyünde Terkeşoğlu sülale adı, Kadirli İlçesi Tozlu köyünde Terkeşlioğlu sülale adı, Acıgöl İlçesi Karapınar köyünde Türkeş soyadı ve Avanos İlçesi merkezinde yaşayan Türkeş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldığı söylenebilir.

Tilki Aşireti: Tarihte Yeniil Kazası Tilkiler karyesi kurucuları, Sivas Kazası Tilkicik karyesi kurucuları ve Talas İlçesi Yazılı köyünde yaşayan Tilkiler sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Korkmaz Aşireti: Rivşan Aşireti üyelerinin doğu bölgelerinde yaşayan uzantılarının önemli bir bölümü Korkmaz soyadı almış olmaları Korkmaz adı almış oymakların Rivşan Aşiret üyesi oldukları ihtimalini güçlendirir.⁶⁶³

Sarız İlçesi Karayurt köyünde Korkmaz soyadı almış oymak ile Bünyan İlçesi Samağır-Samağar köyünde Korkmaz sülale adı almış oymak üyeleri bu çerçevede değerlendirilebilir.

Hamidli Aşireti: Diğer adı Benihuneyn olan aşiret üyeleri Arap İllerini kışlak olarak kullanmış Türkmen taifelerinden olduğu belirtilir.⁶⁶⁴

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Hamid mezarası kurucuları, Eskiil Kazası Hamitkuyusu karyesi kurucuları, Yeniil Kazası idari sahasında Hamidli karyesi kurucuları, Kır-şehri mıntıkasında Hamidli karyesi kurucuları, Kaman İlçesi Hamit Köyü ve Gürün İlçesi Börklü-Hamit köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Hacı Ömerli Aşireti: Ömeranlı adı ile de anıldığı ve uzantılarının Sivas, Divriği, Gürün, Alacahan ve Konya yöresinde bulunduğu bilgisi 1536 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁶⁵

Tarihte Kılseme Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ömerhacı karyesi kurucuları ve günümüzde Sarioğlan İlçesi idari sahasında bulunan Ömerhacılı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Mısırlı Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifelerin 1930'lu yıllarda Ankara/Haymana ilçesi mıntıkasında yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.⁶⁶⁶

Karanlı Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifelerin 1930'lu yıllarda Ankara/Haymana ilçesi mıntıkasında yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.

661 Şahin,a.g.e.

662 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.V.s.,101.

663 Uçakcı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.

664 Söylemezoğlu,a.g.e.

665 İslamlı ve Aksaray idari sahasında bulunan bu taifeleri Yusuf hoca adı geçen eserinde Avşar arasında yer verir.

666 Söylemezoğlu,a.g.e.

Dalyanlı Aşireti: Taylan-lı adı ile de kaydolunur. Aşiret üyelerinin Sivas-Uzun yayla ve Divriği yöresinde yaylayıp, Halep yöresinde kışladığı bilgisi aktarılmaktadır. Bazı taifelerininde 1729 yılında Koçhisar Kazası mıntkasında bulunduğu anlaşılr.⁶⁶⁷

Halikanlı Aşireti: Konar-göçer İran Ekrâdına bağı olduğu belirtilen aşirete mensup bazı taifelerin Niğde, Sivas, Kangal Kazası yöresinde yaşadığı belirtilir. Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadığı belirtilen Hali adlı aşiret adının buradan dönüştüğü, dolayı ile bu bölgede de aşiret üyelerinin bulunduğu anlaşılr.

Ayrıca aşirete bağı bazı taifelerin 1930'lu yıllarda Ankara/Haymana ilçesi mıntkasında yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.

Yılanlı Aşireti: Yılanlı' oğlu adı ile de anılır. Adını Kuman Türklerine bağı bir oymaktan aldığı belirtilir.⁶⁶⁸ Tarihte, Aksaray yöresinde Yılan Baba adlı bir kanaat önderlerinin yaşadığı anlaşılr. Çornuşek Nahiyesi Yılanlıca karyesi kurucuları,⁶⁶⁹Bozok sancak bölgesinde kurulmuş Yılandıobası karyesi kurucuları, Suşehri İlçesi Gökçetaş köyünde yaşayan Yılandı soyadı, Gürün İlçesi Güllübük köyünde Yılan soyadı, Niğde İli Merkezinde Karayılan soyadı, Yahyalı İlçesi Taşhan köyünde Yılan soyadı, İncesu İlçesi Garipçe köyünde Karayılan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağı oldukları anlaşılr.

Dahi Hallac-ı Mansur un mekanı anda

Necm-üd-din Sugra ya ver selamı anda

(Yılan Baba) dahi (Gül Ali) namı anda

(Çaput Baba) dimekle maruf hakana yalvar.

Bu tarihi şiirde “Yılan Baba” adlı dini ve milli kanat önderinin önemi belirtilmektedir.

Atmalı Aşireti: Atnalı adı ile de kaydolunur. Aşiretin konar-göçer ekrad taifesine bağı olduğu ve bazı taifelerinin tarihte Sivas yöresinde yaşadıkları kaydolunur.⁶⁷⁰

Aşirete bağı bazı taifelerin XVIII. Yüzyılda Kangal ile Hasançelebi arasında bulunan Alacahan ve Ulaş mevkiinde, bazı taifelerin 1861 yılında Gürün civarında, bazı taifelerin 1891 yılında Divriği Vazıldan karyesinde, bazı taifelerinde Atnalı, Nallı, Seki karyelerindebulundukları kaynaklarda yer almaktadır.

Divriği İlçesi Avşarcık köyü mevkiinde Atmalıoğlu kalesi adlı eski bir yerleşim yerine adını vermiş oymaklar ile Divriği İlçesi Atmalıoğlu köyünü kurmuş oymakların bu aşirete bağı oldukları anlaşılr.

Sadaka Aşireti: Sadaklı adı ile de anılır. Tarihte Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Sadakakuyusu adlı yerleşim yerini kuran oymakların bu aşirete bağı olduğu anlaşılr.

667 BOA.Tarih :13/Ra/1141 (Hicrî) Dosya No :4 Gömlek No :305 Fon Kodu :İE.ŞKRT

668 Ali Tayyar Önder; Türkiye'nin Etnik Yapısı, <http://www.turktores.com/viewtopic.php?f=18&t=2418>

669 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

670 Türkay,a.g.e.

Aşiretin XVIII. Yüzyıl iskalarında Nevşehir yöresine yerleştirilmiş aşiretlerden olduğu ve Boynuinceli teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılr.⁶⁷¹

Taraş Aşireti: Tıraş, Turuş adı ile de anılır. Konar-göçer Türkmen tairesine bağı olan aşirete bağı oymakların Kır-şehri/Çiçekdağı bölgesinde yayladıkları, Aydın ve Sarihan bölgelerinde kışladıkları bilgisi aktarılır.⁶⁷²

Aşirete bağı oymakların Zamantı Kazası idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr. Bozulus Türkmen Aşiretlerinden olan Tıraş Aşireti mensupları, XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında önce Aydın yöresinde yerleştirilmişler, ancak bura durmayan aşiret mensupları Anadolu içlerine gelmişler, daha sonra Nevşehir yöresine yerleştirilmişlerdir.

Yeşilhisar İlçesi eski adı Tıraş olan Kayadibi köyü kurucuları ile Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Tıraş soyadı almış oymağın bu aşirete bağı olduğu anlaşılmaktadır.⁶⁷³

Kızır Aşireti: Suşehri İlçesi idari sahasında bulunan Kiziryurdu adlı yerleşim yeri adının buradan dönüştüğü, dolayı ile köyü kuran oymağın bu aşirete bağı olduğu sanılır.

Bereketli Aşireti: Berketanlı, Rumi-Bereketli adı ile de anılır. Aşiretin Rışvan Aşiretine bağı olduğu belirtilir.⁶⁷⁴ Aşirete mensup taifelerin tarihte Niğde, Bozok, Kır-şehri/Çiçekdağı ve Ankara yöresinde bulundukları kaynaklarda yer alır.

XVI. Yüzyılda Eskiil Nahiyesi ve Niğde Kazası idari sahasında bulunduğunu anlaşılan aşiret üyelerinin kendi adı ile bölgede bir teşekkül oluşturduğu kaynaklardan anlaşılr.

Aşiret üyelerinin eski adı Bereketli Madeni olan Çamardı İlçesine adını verdiği, tarihte Bozok sancak bölgesi, Kır-şehri, Kurşunlu (Milan) Kazası, Kaman Kazası idari sahası ile Delice-özü Kazası idari sahaları içerisinde Bereketli ve Bereketçük adı ile köyler kurdukları,⁶⁷⁵ bazı oymakların 1729 yılında Koçhisar yöresinde bulunduğu anlaşılr.⁶⁷⁶

Ayrıca aşiret üyelerinin Rakka sürgüne katıldıkları ve 1752 yılında Rakka'da oturdukları anlaşılr.

Rumiyanlı Aşireti: Danişmendli Türkmen Aşiretlerindendir. "Rumevi" adı ile de anılır. Aşirete bağı bazı taifelerin Sivas ve Amasya yöresinde 63 hanede ve⁶⁷⁷ Kayseriyye, Niğde, Kır-şehri mıntıklarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁷⁸

Bakır Aşireti: Niğde İli Konaklı köyünde Bakır soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Bakır soyadı, Hacılar İlçesi Merkezinde Bakır soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman

671 Gül,a.g.e.Tez.

672 Önder,a.g.e.

673 Uçakcı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları.

674 BOA. Tarih :30/M /1168 (Hicri) Dosya No :59 Gömlek No :2930 Fon Kodu :C..ZB..

675 Uçakcı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s.147.

676 B.O.A. Tarih :13/Ra/1141 (Hicri) Dosya No :4 Gömlek No :305 Fon Kodu :İE.ŞKRT

677 Söylemezoğlu,a.g.e.

678 Türkay,a.g.e.

köyünde Bakır soyadı, Develi İlçesi Küçükkünye köyünde Bakır soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Bakır soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Akcanlı Aşireti: Niğde İli Bağlama, Ağcaşar, Çarıklı köyünde Akcan soyadı, Bor İlçesi Balcı ve Gayret köyünde Akcan soyadı, Çamardı İlçesi Sulucaova köyünde Akcan soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Akcan soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Akcan soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Karacakurt Aşireti: Karacakürt, Karacayurt adı ile de anılan aşiretin, Anadolu'ya gelmeden evvel Orta Asya'da bulunan Sır'ı Derya Nehri boylarında bulundukları ve tarihte yörede Kalender Karakurt Baba adlı ünlü bir reisinin yaşadığı belirtilmektedir.

Karakurd Baba adlı bu reis için Selçuklu Sultanı Kılıçarslan tarafından 1135 yılında Kır-şehir yöresinde türbe yaptırılması bu reis ve aşiretinin fetih hatta, fetih önceleri Orta Anadolu'yu yurt etmiş Türkmen Aşiretlerinden olduğu bilgisini vermektedir.

Aşiret üyeleri XIII. Yüzyıl ortalarında yörenin Moğollar tarafından işgal edilmesi üzerine güneye gittiği bir kısmının, XV. Yüzyılda Dulkadirliyle, bir kısmının da daha sonraki yüzyıllarda ata yurtlarına geri döndükleri anlaşılr.

Tarihte Kır-şehir sancağı Karakurd, Cuma ve Kozancıkuyusu karyelerinde 12 hanede yaşadıkları anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin,⁶⁷⁹ XVI. Yüzyılda Sivas Kazası

ve Eyub İli Nahiyesi idari sahalarında bulunduğu, bazı taifelerin Karacadağ Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karakutlu karyesinde yaşadıkları belirtilir.

⁶⁷⁹ Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3

XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarından önemli oranda etkilendikleri, bir kısmının Rakka'ya tehcir edildikleri, bir kısmının da, 1727 yılında 59 hane ahalisi ile Nevşehir merkez ve Avanos İlçesi merkezi ve adı geçen ilçeye bağlı Karacauşağı köyüne yerleştirildikleri belirtilmektedir.

Develi ve Erciyes Kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri,⁶⁸⁰ bazı taifelerinde Niğde Kazası, Nevşehir Kazası, Aksaray, Hacibektaş Kazası idari sahalarında yurt tuttukları anlaşılar.

Kırşehir yöresinden 56 hane olarak gelip, Nevşehir'in Türkmen mahallesi olarak bilinen Karacakürt mahallesini kurdukları belirtilen aşiret üyelerinin Bozulus Türkmenlerine bağlı olduğu, bazı taifelerin 1857 yılında Eyub İli Nahiyesi ve Nevşehir yöresinde iskan oldukları belirtilir.⁶⁸¹

Aşiret üyeleri, tarihte yazdıkları bir dörtlükle;

Türk'ün ilk vatanı Orta Asya'dan

Gelip bu yurtlara konan Karacakurt

Oğuz İllerinden Sir'i Derya'dan

Kopup bu yerlere gelen Karacakurt.

Kendilerini tanımladıkları ve Oğuz-Türkmen Aşireti oldukları bilgisi aktarılmaktadır.

Aşiret mensubu bazı taifelerin, 1793 yılında Nevşehir Sadrazam İbrahim Paşa Efkafında ziraat ettikleri ve ⁶⁸² Aksaray, Kır-şehri, Süleymanlı, Mucur, Hacibektaş kazalarında sakin oldukları belirtilmektedir.

Aşiret üyelerinin günümüzde, Kırşehir yöresinde kurulmuş 50-60 köyde yurt tuttukları anlaşılmaktadır.⁶⁸³

Tarihte Kars-Sarıkamış yöresinde Karakurd adlı kasabaya adını verdikleri anlaşılan aşiret adı ile yörede oymaklar bulunduğu görülmektedir.

Ayrıca Tarihte Sivas/Alı Baba mahallesinde Karakurt sülale adı, günümüzde Sivas İli Merkezinde Karayurt soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezi, Ağcakışla, Akçakışla ve Kevenlik köyünde Karacakurt soyadı, Akıncılar İlçesi Şenbağlar köyünde Karakurt soyadı, Yıldızeli İlçesi Çubuk ve Yaylagöze köyünde Karakurt soyadı, Sivas İli Merkezinde Karakurt soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Karakurt soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Karakurt soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Karakurt soyadı, Akkışla İlçesi Gümergen adlı yerleşim yerinde Karakurt soyadı, Sarız İlçesi Dallıkavak köyünde Karakurt soyadı almış oymak tespit edebildiğimiz oymaklardır.

Karakakurtlara Bağlı Aşiretler: Yağmur Aşireti.

Yağmur Aşireti: Karacakurt Aşireti'nin alt tâifesi olduğu belirtilir. Adı, pek çok Oğuz beyi tarafından kullanıldığı kültür kaynaklarında yer alan bir husustur. Avşar

680 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

681 BOA.Tarih :13/C /1275 (Hicri) Dosya No :581 Gömlek No :40 Fon Kodu :MVL

682 BOA. Fon Kodu: C..EV.. Gömlek No:12692 Dosya No:251 Tarih: 19/Ş /1199 (Hicri)

683 BOA. Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:3519.

ve Bayat Boylarına bağlı olduğu yönünde görüşlerde bildirilen aşiretin, Gazneli Mahmut döneminde 4000 aileden müteşekkil olduğu belirtilir.

Tarihte, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Başyağmur ve Yağmuröyük karyesi kurucuları, Eyubili Nahiyesi idari sahasında Yağmuröyüğü karyesi, Kilmiğad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yağmurek karyesi, Karakaya Nahiyesi idari sahasında Yağmurek karyesi kurucuları ve Kayreriye yöresinde kaydolunmuş Yağmurek karyesi kurucularının bu aşirete mensup oldukları anlaşılr.

Günümüzde Ağaören İlçesine idari sahasında kalmış Yağmuröyüğü köyü kurucuları, Sivas İli merkeze bağlı Yağmurek köyü kurucuları, Bünyan İlçesi idari sahasında bulunan Yağmurek köyü kurucuları, Bünyan İlçesi idari sahasında bulunan Yağmurek köyü kurucularının bu aşirete bağlı ve bazılarının tarihte kurulmuş Yağmur köylerinin devamı olduğu anlaşılr.

Yine, Niğde Vilayeti idari sahasında yaşayan Yağmurek sülale adı almış oymak ile Yıldızeli Kazası Karakaya köyünde Yağmurek sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Aşiret mensuplarının Kırşehir yöresinde yaygın bir nüfusa sahip oldukları aşiretin adıyla pek çok sayıda dağ, köy ve adak yeri ve sülaleye isimlerini verdikleri anlaşılr.

Ayrıca Suşehri İlçesi Bostancık köyünde Yağmur soyadı, Sivas İli Başbüyük ve Hayırbey köyünde Yağmur soyadı, Yıldızeli İlçesi Yukarıkecik köyü ve merkezinde Yağmur'cu soyadı, Avanos İlçesi Tatar ve Özkonak köyünde Yağmur soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kayaaltı köyünde Yağmur soyadı, Derinkuyu İlçesi Yazıhöyük köyünde Yağmur soyadı, Niğde İli Merkezinde Yağmurek soyadı, Niğde İli Merkezinde Karayağmurek soyadı, Ulukışla İlçesi Şeyhomerli köyünde Yağmur soyadı, Tomarza İlçesi Özlüce, Kevenagıl, Turanlı, Ekinli köyünde Yağmur soyadı, Pınarbaşı İlçesi Çakılköy köyünde Yağmur soyadı, Bünyan İlçesi Yağmurekli köyünde Yağmur soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Yağmur soyadı, Kozaklı İlçesi Küçükyağlı, Dörtöl, Akpınar ve Kuşaklı köyünde Yağmur soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Karlıklılar Aşireti: Karlık adı, Türkçe lüğatlarda kar yığını anlamına gelir. Karlı, Kalmuk, Karlık adıyla kaynaklarda yer almış aşiret üyeleri, VI. Yüzyıla kadar Mavaunnehir civarında yaşamışlar, Türgiş Karlığı adıyla da anılmışlar ve M.Ö.840-M.S.1221 yılları arasında kendi adlarıyla devlet kurmuşlardır.

Aşirete bağlı bazı taifelerin Niğde ve Aksaray sancaklarında 50 hanede sakin oldukları 1501 tarihli kaynaklarda, bir taifeninde Kayseri sancağı idari sahasında 15 hanede yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Aksenir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Karabey Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Ürgüç Kazası idari sahasında kurulmuş Karlık karyesi kurucuları (bu köyün halen tüzel kişiliğini koruduğu anlaşılr.), günümüzde Avanos İlçesi merkezinde yaşayan Karlıoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Kara Baba Aşireti: Adını, Hacı Bektaş-î Velî'nin şeyhlerinden olduğu kabul edilen Kara Baba'dan aldığı anlaşılmaktadır. Tarihte yörede vakıflar kurmuş zaviyeler açmış Kara Baba adlı bu zati muhteremin adı, Sivas İli Şarkışla İlçesi bölgesinde bulunan 2235 rakımlı bir dağa ve bu dağa üzerinde Kara Baba adıyla bir türbeye yine, Şarkışla İlçesi Yunusören köyü mıntıkasında Kara Baba adlı tepe ve bu tepe üzerinde bulunan Kara Baba adlı türbeye adının verildiği anlaşılmaktadır.

Yöre ahalisi tarafından kutsal kabul edilen ve haklarında, ilahi manalı menkıbeler anlatılan Kara Baba türbelerinin aynı cemaatin reisleri oldukları anlaşılır. Kara Baba türbelerinin ortak özelliği bölgesinin yüksek rakımlı yerlerine yapılmış bulunması ve bazılarının üzerlerinde taş yığını olması ve bölgede yaşayan Alevî, Sünnî cemaatleri arasında kutsal kabul edilmesidir.

Divriği İlçesi Anzahar köyü ve 5-6 mezradan oluşan Çamşey de yaşayan Karababa soy ve sülale adı almış oymaklar, Şarkışla İlçesi Kömürkaya köyünde Karababa soyadı, Sivas İli Onbaşılar ve Karalı köyünde Karababa soyadı ve Divriği İlçesi Kevendüzü köyünde yaşayan Karababa soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Tarihte, Bektaş-i Tarikatının yaygın olduğu Çorum, Yozgat, Kırıkkale yöresinde Kara Baba Türbe, dağ ve yer adlarının yaygın olduğunu yore baskımızda belirtilmiş ve bunların yerleri gösterilmiştir.

Lekvanik 'Lek' Aşireti: Diğer bir adının Litvanik, Lek, Çorum Kürdü olduğu ve Lek adının, Kafkas kökenli, Turani soydan olduğu kabul edilen Lak Boyu'ndan aldığı belirtilir. Konar-göçer Türkmen tâifesinden olan aşiretin yaylak-kışlak hayatı yaşadığı bazı taifelerinin kış aylarını Adana yöresinde, yaz aylarını da Niğde sancağı Develi Kazası Harmancık yaylalarında geçirdikleri kaynaklarda yer alır.⁶⁸⁴

Türkmen tâifesine bağlı olduğuna ilişkin fazlaca arşiv bilgisi bulunan aşiret, Kanuni dönemine ait 200 Numaralı Tahrir Defterinde Bozulus Türkmenlerinden olduğu, 1610 yılına ait bir Mühimme Defterinde yine Türkmen tâifesine bağlı olduğu bilgileri yer almaktadır.

XVI. Yüzyılda Kayseri sancağı yaylalarında 150 hanede yaylayıp, Arab vilayetlerinde kışladıkları bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin,⁶⁸⁵ ekseriyetle Çorum yöresinde yurt tuttuğu ve XVIII. Yüzyılda gerçekleşen zorunlu Rakka İskânı ile bir kısmı Behil Nehri bölgesine, bir kısmı da burada yer kalmadığı için 624 çift ve buna bağlı 466 neferle Çitili Nahiyesine yerleştirildiği tarihi kaynaklarda yer almaktadır.

Aşiret üyesi bazı oymakların Ceyhan Nehri'nin sağ tarafı Kozan-İmamoglu arasında kışladıkları ve Kozanoğullarının suvari askerlerini oluşturdıkları belirtilir.⁶⁸⁶

Aşiret üyelerinin, hırsızlık vakalarına karıştıkları, bu bağlamda Karapınar köylerinden iki yüz deve ve öküz, Kırşehir mıntıkasından kırk çift araba öküzü, Aksaray ve köylerinden yüzlerce hayvan gasp ettikleri, bu suçlarından dolayı olmalıdır ki,

684 Yücel Özkaya, a.g.e., s.164.

685 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

686 Murat Topaloğlu, Osmanlı Devletinin Çözülme Devrinde Kozanoğulları, Tez.

devlet tarafından kadınları toplanarak Kayseri kalesine getirilip, burada hapsedildikleri 1742 yılına ait kaynaklardan anlaşılır.⁶⁸⁷

Niğde yöresinde bulundukları anlaşılan aşiretin adını,⁶⁸⁸ Şarkışla İlçesi merkezinde bir sülalenin Lektemur soyadı olarak yaşattığı görülür.

Bağlı Aşiretleri: Akbaş, Hacılar, Kızılkoyunlu, Kırıntılı-Kıran, Karmış Aşiretleri.

Akbaş Aşireti: Dulkadirliyle yöreye geldiği ve tarih içerisinde Varsak teşekkülleri arasında hareket ettiği anlaşılır. Aşiretin, tarihte yaşamış ve kendi adı ile vakıf-zaviye kurmuş Akbaş Baba adlı bir beyine ait türbenin Sivas İli idari sahasında bulunduğu bilinir.⁶⁸⁹

Türkmen taifesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup taifelerin tarihte Safevî Devleti'nin kuruluşu ve güçlenmesi için İran'a gittiği yine bilinen konulardandır.

Yine, tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında Akbaş adlı bir köy kurduğu anlaşılan aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl Rakka Tehciri ile yöreden uzaklaştırıldığı Çitili Nahiyesi Mağaracık e yerleştirildiği belirtilmektedir.

Ayrıca, bölgede yaşayan Akbaş'oglu soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Hacılar Aşireti: Hacılar adının genel bir isim olması sebebiyle değişik boylar arasında bu adı taşıyan aşiretleri bununmaktadır.

Tarihte Uluyörük teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret (Hacılar) adıyla Karahisarı-ı Develi Nahiyesi idari sahası, Melegübi Nahiyesi idari sahası, Sivas Kazası idari sahası, Ziniski Nahiyesi idari sahası, Gürün Nahiyesi idari sahasında köyler kurulmuş ve bu nedenle hani köy kurucularının söz konusu aşirete bağlı oymaklar tarafından kurulduğu ayrıştırılması şimdilik yapılamamıştır.

Hacılar adı almış aşiretlerden bazı taifelerin XVI. Yüzyılda İslamlı Nahiyesi Karabelek ile İğdecik mezralarında 22 hanede ve Develi Nahiyesi İdari sahasında yaşadıkları anlaşılır. XVIII. Yüzyıl Zorunlu Rakka iskanlarında Çitili Nahiyesi idari sahasında bulunan Köprülü, Harmanlık, Celavend kuyusu, Kızıldoruç, Bağdat ve Höyükler Köylerine yerleştirildikleri belirtilmektedir.

Aşiret üyelerinin Rakka'ya iskan edildikleri ancak, burada durmayıp firar ederek kendine bağlı Kırıntılı ve Lekvanık Aşiret ile birlikte geri döndükleri yine tarihi kaynakların aktardığı bilgilerdendir. Aşiret üyesi bazı oymakların Ceyhan Nehri'nin sağ tarafı Kozan-İmamoğlu arasında kışladıkları ve Kozanoğullarının suvari askerlerini oluşturdıkları belirtilir.⁶⁹⁰

Ayrıca, tarihte bölgede kurulmuş Hacılar İlçesi kurucuları, Aksaray/Ortaköy İlçesi halk arasında Hacılar olarak bilinen Seksenuşağı köyünü kurmuş oymaklar,

687 Yücel Özkaya, a.g.e., s.168.

688 BOA.Tarih :29/Z /1265 (Hicrî) Dosya No :237 Gömlek No :93 Fon Kodu :A.}MKT.

689 Sivas Şah Hüseyin mahallesinde türbesi bulunan bu zati muhteremin Horasan erenlerinden birisi olduğu kabul edilmektedir.

690 Murat Topaloğlu, Osmanlı Devletinin Çözülme Devrinde Kozanoğulları, Tez.

Ağaçören İlçesi Sarıhasanlı köyünde Hacılar sülale adı almış oymak ve Ağaçören İlçesi Yenişabanlı köyünde Hacılar sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten almış olacakları düşünülmektedir.

Kırıntılı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1699 yılında Develi ovası'nda sakin Güngördü, Delili ve Kırıntılı Aşiretlerine mensup 400 asi, Niğde, Bor, Ürgüp, Ulukışla, Anduğu, Kayı, Ereğli kazalarında dolaylarında yol kesip, harman basarak haydutluk yaptıkları ve bu yüzden dolayı Kıbrıs Adasına zorunlu iskana tabi tutuldukları bilgisi aktarılmaktadır.⁶⁹¹

Bir kısmının da XVIII. Yüzyıl Rakka'ya Zorunlu iskanına yollandıkları anlaşılan aşiretin, iskan bölgesinden kaçarak bağlı aşiretleri Lekvanik ve Hacılar Aşiret ile birlikte geri döndükleri anlaşılar.

Aşiret üyesi bazı oymakların Ceyhan Nehri'nin sağ tarafı Kozan-İmamoğlu arasında kışladıkları ve Kozanoğullarının suvari askerleri oldukları belirtilir.

Kıran Aşireti: Kirancalı, Kirantalı, Kıranlı adıyla da anılan aşirete bağlı tâifelerin adlarını köy, arazi, soy ve sülale adlarında yaşattıkları görülür. Bu aşiretin Lek ve Çorumkürdü adı ile anılan aşiretle ekseriyetle aynı bölgede yurt tutmuş olmaları adının buradan dönüştüğü, dolayı ile bu aşirete bağlı olacağını akla getirmektedir.

Bu bağlamda, tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi Kirancık mezrası kurucuları, Cebel-i Erciş Nahiyesi Kıran karyesi kurucuları, Eyubili Nahiyesi Kıranöyüğü karyesi kurucuları, Niğde Kazası Bizkıran karyesi kurucuları, Eskiil Kazası Madenkıran karyesi kurucuları, Melikgazi İlçesi Kıranardı köyü kurucuları ve Malya Kazası Danakıran karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Rakka iskanı ile yöreden göçürüldüğü anlaşılan aşiretin, bazı üyelerinin 1726 yılında Nevşehir yöresine iskanlarının yapıldığı belirtilir.

Ayrıca Koyulhisar İlçesi Kızılelma köyünde Kıran soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Kıran soyadı, Yıldızeli İlçesi Güneykaya köyünde Kıran soyadı, Kayseri İli Kıranardı mevkiye adını vermiş oymak, Bor İlçesi Mıntıkasında Kıran soyadı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Kıran soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Kıran soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Kıran soyadı, Kozaklı İlçesi Gerce ve Çağsak köyünde yaşayan Kıran soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Karmış Aşireti: Adını, eski Türk yurtlarından olan Andican, Semerkant ve Nenegan'da uzantıları bulunan Karmış oymağından aldığı ve yöreye Dulkadirliyle birlikte Çukurova'dan geldiği anlaşılar.⁶⁹²

Aşiret mensuplarından bazı taifelerin Aksaray Kazası idari sahasında Karmış adı ile bir nahiye ve eski adı Karmış olan Yünlüce e adlarını verdikleri XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılar.

691 BOA.Tarih :29/Z /1265 (Hicri) Dosya No :237 Gömlek No :93 Fon Kodu :A.}MKT.

692 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler,s.90.

Zara Kazası Bedirviran-Nasır mezrasında Karmışoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin Çorum yöresinde yurt tutmuş uzantıları hakkında yöre baskımızda bilgiler vermiştik.

Kızıl Koyunlu Aşireti: Lekvanik Aşireti arasında gösterilen aşiret mensubu taifelerin, Eskiil Kazası idari sahasında Başarmudlu karyesi ve Çubukarmudlu karyesinde 38 hanede, Yazıbaydın karyesi ve Kababaydın karyesinde 43 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydedilmektedir.⁶⁹³

Süleymanlı ve Avonos kazaları idari sahalarında yaşadıkları belirtilen aşiret mensuplarının, yine bu yıllarda önce Rakka'ya iskan edilmek istendiği ancak, daha sonra vazgeçilerek 1721 yılında Dörder, Beşer hane olarak Süleymanlı Kazası mıntıkasında kurulmuş Taşkışla, Kozaklı, Güllühan, Savcılı, Burnukara köylerine toplam 70 hanesi iskan edildiği anlaşılmaktadır.

65 hane ahalisi Nevşehir merkez Kızılkoyunlu mahallesi ve Ürgüb yöresine yerleştirilmiş olan aşiret üyelerinin Niğde yöresi ile bölgede kurulmuş Dayılı, Topayan, Kalaşçı, Pinili-Çayıçı, Beygeçili, Güllühöyük, Burnukara, Yalnız Satılmış, Savcılı, Falcılı (bu isim Savcılı adından bozulmuş olmalı) köylerine dörder, beşer kişilik guruplarla yerleştirildikleri 1721 yılı kaynaklarında belirtilir.

Ayrıca Kozaklı İlçesi Duyduk de de yurt tutmuş bazı oymakların Kızılkoyunlu Aşireti mensubu olduğu bilgisi aktarılır.

Ağca Hasan Aşireti: Aşiret üyeleri Eskiil Kazası Şükürdepesi, Sıddıklı, Ağcain, Avşar, Feldin adlı karye-mezralarında ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr.

Ala Tatalı Aşireti: Aşiret üyeleri 1584 yılında Şamardı ve Sergiz Nahiyeleri idari sahasında yaşadığı anlaşılr.

Balaca Aşireti: Aşiret üyeleri Eskiil Kazası Dokuzöyüğü karyesinde 16 hanede, Oğlakdavşan kışlasında 24 hanede, Şakracık karyesinde 1 hanede, Kayabaydın karyesinde 15 hanede, Diledink karyesinde 58 hanede yaşadıkları belirtilir.

Bıyıklı Aşireti: Aşiret üyeleri Karahisar-ı Develi Nahiyesi Yenice Karacaviran, Bıyıklı mahallesi, Ebrece ve Döğerli adlı yerleşim yerlerinde 50 ile 100 hane arasında yaşadıkları belirtilen aşirete bağlı bazı taifelerin, Kılseme Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr.

Sivas İli merkez Zilkar ve Çavuşbaşı mahallesinde Bıyıksoğlu sülale adı,⁶⁹⁴ Gemerek İlçesi İnkışla köyünde Bıyık soyadı, Şarkışla İlçesi Gazi köyünde Bıyık soyadı, Güllşehir İlçesi Gökçetoprak köyünde yaşayan Bıyıklı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımızı ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller destekler.

693 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

694 Şahin,a.g.e.

Her ne kadar Bıyıklı Aşiretini burada yer vermişisekte Avşarlar arasında yer alan Tacirli Aşiretine bağlı Bıyıklı adlı bir aşiretin bulunduğu da bilinmektedir.

Hüseyin Hacılı Aşireti: Pınarbaşı Nahiyesi Sarışeyh, Kütüklü, Çavuşlar ve Kayran mezarında yaşadıkları,⁶⁹⁵ Ayrıca aşirete bağlı bazı taifelerin 1730 yılında Haymana Kazası Toyca mevkiine yerleştirildikleri belirtilmektedir.⁶⁹⁶

Kamer Uşağı Aşireti: Türkmen Ekrâdı grubundan olan aşiretin Döğerlere bağlı olduğu bilgisi aktarılır.⁶⁹⁷ Tarihte Bor Kazasına bağlı olan Kemerhisar Nahiyesi kurucuları,⁶⁹⁸ Zara Kazasına bağlı olan eski adı Kemeriz olan Gümüşçevre Nahiyesi kurucuları, Koçhisar ve Eskiil Kazası idari sahasında Kemediş-Kemertaş mezarı, Pınarbaşı Kazası idari sahasında yer almış Kemer mezarı, İslamlı Nahiyesi idari sahasında yer almış Kemer karyesi, Şamardı Nahiyesi idari sahasında yer almış Gülkemer karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında yer almış Kemer karyesi ve Sarıkız İlçesi Kemer köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Ayrıca Niğde İli Dünderli köyünde yaşayan Kamer soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Boynu Yumru Aşireti: Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alaca, Akçasu, İncesu, Kusunini, Armudlu, Çayanini, Bucakkuyu, Kicidöğ, Kıyıcak, Şamlılar, Tire, Oğlandavşan, Ahakırlar, Talmazlı, Andak, Şadımanlı adlı yerleşim yerleri ile, Aksaray Kazası merkezi ve Yabak mahallesinde yaşadıkları belirtilir.⁶⁹⁹

Ayrıca, tarihte Sivas yöresinde kurulmuş Boynuözü karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Boynu Yoğunlu Aşireti: Aşiret üyeleri XVI. Yüzyılda Sivas yöresinde görülen aşiret üyeleri, Şarkipare Nahiyesi idari sahasında Boynuyoğunlu bir köy, Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında Boynuyoğunlu adı ile bir köy ve Tomarza İlçesi idari sahasında Boynuyoğunlu adı ile köy kurukları anlaşılır.⁷⁰⁰

Aşiret üyesi bazı taifelerin XVIII. Yüzyıl İskanlarında Yozgat civarından alınarak Eskişehir/Çifteler İlçesi köylerine yerleştirildikleri bilgisi araştırmacılar tarafından aktarılır.⁷⁰¹

Ayrıca Tomarza İlçesi eski adı Keprin olan Hacıpaşa köyünde Boynuyoğunlu Aşiretine bağlı taifelerin bulunduğu anlaşılır.⁷⁰²

Tanrıvermiş Aşireti: Tarihte İzmir-Efes bölgesinde Tanrıvermişoğulları adı ile bir beylik kurmuş olan aşiret mensuplarından bazı oymaklarının Tanrıverdi, Allahverdi adı ile de anıldığı anlaşılır.

695 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.738,740.

696 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e.,s.105

697 Türkay,a.g.e.,s.37.

698 Sezen,a.g.e.,s.307

699 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.

700 BOA. 387 Numaralı Defter. Kayseriye Livası, cilt.I.,s.60.

701 Bayar,a.g.e.,s.

702 Hacı Paşalı Aşiret üyelerinin 1584 yılında 45 hanede yaşadıkları Ayrıca Pınarbaşı İlçesi Karakilise adlı yerleşim yerinde 6 nefer yaşadığı bilgisi aktarılmaktadır.

Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Döğeri kebir ve Karadoğan karyesi 64 hanede, Karadayı karyesinde 3 hanede, Alacak karyesinde 12 hanede, Kızıleşek karyesinde 5 hanede, Karataş karyesinde 1 hanede, Uludöğeri karyesinde 52 hanede ve Aksaray Kazası Tahm-ı İblis karyesinde 1 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu bilgileri aktarılan aşiret üyelerinin ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Ayrıca Kangal İlçesi Alacahan adlı yerleşim yerinde Tanrıverdi soyadı, Suşehri İlçesi Güneyli köyünde Tanrıverdi soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Tanrıverdi soyadı, Akıncılar İlçesi Şenbağlar ve A. Yeni köyünde Tanrıverdi soyadı, Sivas İli Sivritepe ve Yakupoğlu köyünde Tanrıverdi soyadı, Divriği İlçesi Bayırüstü köyünde Tanrıverdi soyadı, Gölova İlçesi Boğaz ve Çevrecik köyünde Tanrıverdi soyadı, Yıldızeli İlçesi Davulalan, Yusufoglu köyü ve merkezinde Tanrıverdi soyadı, Acıgöl İlçesi Merkezi ve İnallı mahallesinde Tanrıverdi soyadı, Bünyan İlçesi Güllüce ve Karahadır köyünde Tanrıverdi soyadı, Pınarbaşı İlçesi Karahacılı köyünde Tanrıverdi soyadı, Hacıbektaş İlçesi Barak köyünde Tanrıverdi soyadı, Ürgüp İlçesi Akköy ve İltaş köyünde yaşayan Tanrıverdi soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Tanrıverdi soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Tanrıverdi soyadı ve Bünyan İlçesi Karahadır köyünde Tanrıverdi soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımızı ise Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur

Allahverdi Aşireti: Bozulus Türkmen taifesinden olan aşiret üyelerinin Sivas, Karaman, Bozok, Kır-şehri ve Çiçekdağı yörelerine yerleştikleri bilgisi aktarılır.⁷⁰³

Develi Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Dildik, Osmanlık, Eğik ve Kızıağlı adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır. Ayrıca, tarihte Kayseriyye yöresinde kurulmuş Karahisar-ı Develi ve Develi Kazaları kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

Yörede yaşayan Tanrıverdi, Tanrıvermiş soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımızı ise Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Eğri'k Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Kusunini karyesinde 99 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.

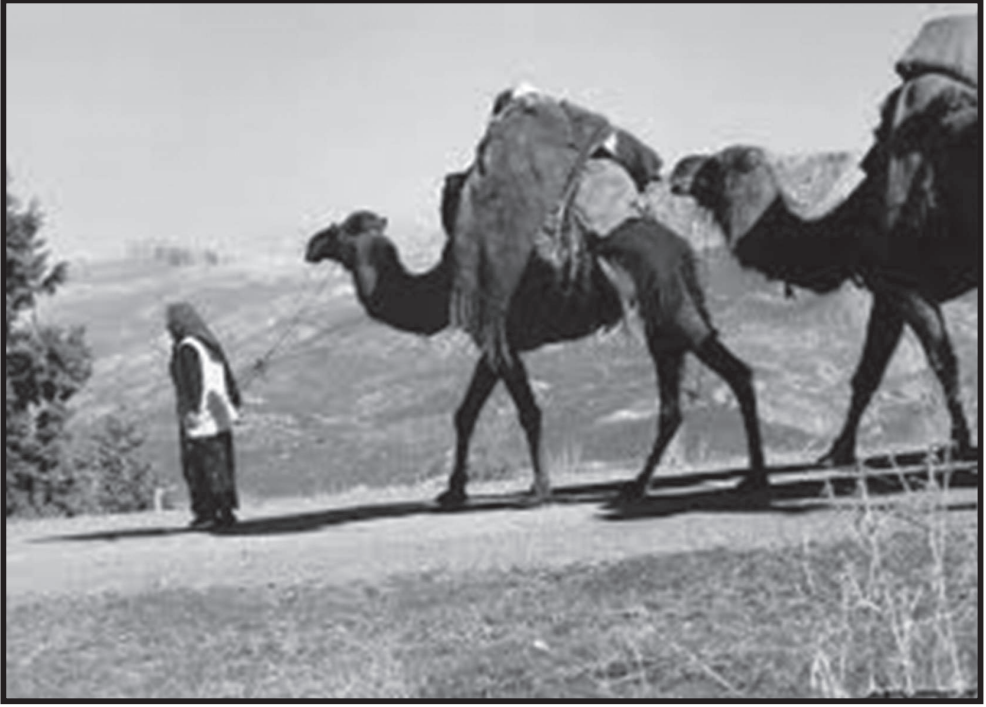
Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Eğrikuyu karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Eğrikuyu karyesi, Çubuk Nahiyesi idari sahasında Eğrisu-Recepavcı, Eğribucak adıyla yerleşim yerleri kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁰⁴

Beğdili Boyu arasında da kaydolunan aşiret adı ile Koçhisar Kazası, Divriği Kazası, Sivas Kazası ve Eskiil Kazası idari sahalarında köyler kurulduğu tarihi vesikalardan anlaşılar. Ayrıca Kangal İlçesi Merkezinde Eğri soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Gür Ormanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Nahiyesi'nde Kızılviran karyesinde 28 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

703 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.109.

704 Halaçoğlu,a.g.e.

İklicı Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası merkezinde ve Çerçimcik, Haydemağıl-Uzunoba mezzaralarında 114 hanede yaşadıkları anlaşılr.

Tahar Aşireti: Taharlar, adını tarihte On Oğuzlar adıyla anılan Türk teşekkülü-nün Toharistan adlı gurubundan aldığı sanılmaktadır. 630-M.S.759 yılları arasında Toharistan Yabguları adıyla devlet kurmuş olan Taharlar, Afganistan yöresinde yaygın olarak yaşadıkları ve yaşadıkları bu topraklarda da Tahar gibi aşiret adıyla yerleşim yerleri, dolaylı ile şehirler kurdukları bilinir.⁷⁰⁵

Nevşehir İli Ürgüp İlçesi idari sahasında kurulmuş eski adı Tahar günümüzdeki adı Yeşilöz Köyü kurucuları ve Nevşehir merkezinde yaşayan Tahar soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.⁷⁰⁶

Kul Hamza Aşireti: Eskiil Kazası Karıkışla ve Viranağılı yaylası'nda 32 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

Sülemişli Aşireti: Adını 1298 yılında İlhanlı-Moğollara karşı mücadele etmiş bir Oğuz beyinden aldığı belirtilir. Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin, Eskiil Kazası Hasanlar karyesinde 3 hane, Hıdırlar karyesinde 1 hanede, Cüklesün mezzarası, Sülacık mezzarası, Karaburun mezzarası, Kara-caağaç mezzarası ve Musaöyüğü mezzarasında 150 hanede, Şamili karyesinde 5 hanede, Tekekürdü karyesinde 4 hanede yaşadıkları 1585 yılı kaynaklarında yer alır.

⁷⁰⁵ Recep Albayrak, Afganistan Türkleri, Berikan yayınları,s.48. Bu aşiretin Afganistan'da yaygın yaşadığı ve Tahar şehrine adını verdiği bilinir.

⁷⁰⁶ Hüseyin Sevindik, Yeşilöz de Yer Adları ve Etrafında Oluşan Efsaneler,s.160.

- Güneyce karyesi 63 hanede, Sarıyirik karyesinde 25 hanede, Kızılören karyesinde 8 hanede, Dibini karyesinde 13 hanede, Kolukman karyesinde 27 hanede, Kulak karyesinde 26 hanede, Ahiözü karyesinde 10 hanede, Diklice karyesinde 1 hanede, Çomakhacı karyesinde 28 hanede, Kurdbasan karyesinde 4 hanede, Gaziviran karyesinde 1 hanede, Kellerargı (Yazıkulak) ile Başın mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

- Karahisar Kazası Yenibeğkavağı karyesinde 8 hane, Bor Kazası Karahasan adlı yerleşim yerinde 4 hanede, ayrıca Demirci, Yenice, Dervişeydi, Karakilise ve Kireçlik adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

- Eskiil Nahiyesi Çardak, Karacakaya, Burnu, Musaöyüğü, Uzuncakuyu, Ahiözü mezraları, Niğde Kazası idari sahasında 4 hanede, Eskiil Kazası Deveviranı, Akviran, Gerçeğin ve Akçaağıl adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları yine aynı yüzyıl kaynaklarında yer alır.

- Çalışma bölgemizde kurulmuş Sülecik, Karacağaç, Gaziviranı, Kızılcağöl, Başın, Kireçlik, Sücerek, Akçayır, Beğcik, Dikilice, Karaali, Kantarzenzikulu, Güzelağıl, Çandır, Karayatak, Balduşa, Güneşliceakuyu, Konukman, Kulan, Karafakih, Bağaslı, Kızılca, Çomakhacı, İkikuyu ve Debini adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

- Aksaray Kazası Kızılcaakilise ve Narlı mezralarında 96 hanede, Hasanlı karyesinde 2 hanede, Senirköyde 1 hanede, Yarımca karyesinde 1 hanede, Beğil karyesinde 4 hanede, Karaköy karyesinde 1 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁷⁰⁷

Ayrıca aşiret üyesi bazı taifelerin Çornuşek Nahiyesi Ağamescid karyesinde 7 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.⁷⁰⁸

Yeni Beğli Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Nahiyesi Aşağıkavak karyesinde 15 hanede, Kesnek kışlağı ve Belviran mezrasında 12 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

Ayrıca, tarihte Karahisar Kazası Yenibeğkavağı karyesi kurucuları ve Bozok/Akdağ Kazası Yenibeğ karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır. Söz konusu köylerde Dulkadirli Aşiretleri ile Sülemişli Aşireti üyelerininde yaşamış olmaları söz konusu aşiretlerle yakınlığını akla getirir.

Süleyman Hacı Aşireti: Aşiret üyeleri Çankırı/Kalecik Kazası Eskiçek karyesinde 11 hanede ve Çarıkuyusu karyesinde 19 hanede yaşadıkları 1579 yılı kaynaklarında yer alır.

Yılmaz Aşireti: Aşiret üyeleri Eskiil Kazası Gerger, Güppiye, Behlül, Çekensuyu, Çakankuyusu, Kubadkayası, Öşeğili, Burunağıl, Eğrikuyu, Göybe, Evşenli, Çapıl ve Karaoğlu karyesi, Aksaray Kazası Adalı karyesi ve Niğde Kazası İnallı karyesinde yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.

Gündoğmuş Aşireti: Gündoğan, Gündoğdu adı ile de anılan aşiretin tarihte Uluyörük teşekkülleri arasında hareket ettiği kaynaklardan anlaşılır.

707 Konyalı, Kanuni döneminde Aksaray/Yarımca köyünde 81 hane, 133 nüfus yaşadığı belirtilmektedir.

708 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

Sivas vilayeti idari sahasında ünlü bir beyinin yaşadığı günümüze ulaşmış türbesinden anlaşılr. Yeniil Kazası Akçakışla karyesinde 34 hanede yaşadıkları ve Karacadağ Nahiyesi idari sahasında Gündoğan adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Dokuz Aşireti: Tokuzlu, Tokuzcu adı ile de anılır. Aşiret mensubu bazı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları, bazı taifelerin Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında 30 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁰⁹

Konar-göçer Bozulus Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Sivas, Aksaray, Yeniil ve Bozok bölgesinde yaşarlarken XVIII. Yüzyıl Vezir Ahmet Paşa devrinde Rakka sürgününe tabi tutulup Urfa/Birecik yöresine yerleştirildikleri anlaşılmaktadır.⁷¹⁰

Aşiret üyelerinin iskan yerinden kaçarak bir kısmı Maraş civarında bulunan Pazarcık Ovası, bir kısmı da Kilis yöresinde bulunan Soku ve Çoban dağları çevresine yerleştikleri ve daha sonrada bu bölgeden dağıldıkları, bir kısmının Anadolu içlerine doğru gelerek 1694 yılında Afyon/Sandıklı Nahiyesi bölgesine, bazı taifelerinde Ulukışla ile Akpınar arasında bulunan Havuzların, Dokuzhanı'nda bulunan pınarın Vakfı olan bölgeye iskanlarının yapıldığı kaynaklarda yer almaktadır.⁷¹¹

Tarihte, Ürgüb Kazası Topuz karyesi kurucuları, Aksalur köyü civarında Topuz dağı'na adını vermiş oymaklar, Sivas İli merkez Ece mahallesinde Topuzoğlu sülale adı almış oymak,⁷¹² Zara Kazası Ilıca, Karacahisar köyünde Topuzoğulları sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁷¹³

Tomarza İlçesi Özlüce köyünde Topuz soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Doğuz soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde Topuz soyadı, Pınarbaşı İlçesi Küçükkaramanlı köyünde Topuz soyadı, Kayseri İli Yeşilyurt semtinde Topuzoğlu soyadı, Hafik Kazası idari sahasında yaşayan Topuzoğulları sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Aksaray Kazası Armudlu karyesi⁷¹⁴ arazisi içerisinde bulunan ve eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılan Dokuz adlı mevkiye adını vermiş oymak ve⁷¹⁵ Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Dokuzlar ve Dokuzoğlu soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ayrıca Niğde İli Dokuzoğlu köyü kurucuları, Fesleğen-Koyunlu köyünde Dokuz soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Dokuz, Tokuz soyadı, Hacılar İlçesi Dokuzpınar mevki, Pınarbaşı İlçesi Dikilitaş köyünde Dokuz soyadı, Kangal İlçesi Deliktaş köyünde Topuz soyadı, Hafik İlçesi Çatpınar köyünde Topuz soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Topuz soyadı, Sivas İli Merkez civarında Topuz soyadı, Yıldızeli

709 Dokuz, Tokuzcu ve Tuğlu Dokuzu adı almış bu aşiretler ayrıca Avşar ve Döğer Boyu arasında da yer verildiği görülür.

710 Türkay,a.g.e

711 Türkay,a.g.e.,s.621.

712 Şahin,a.g.e.

713 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

714 Bu köy XVIII Yüzyıl Zorunlu iskanlarında teşekkül etmiş köylerimizden olduğu anlaşılr.

715 Konyalı,a.g.e.,s.1821.

İlçesi Güneykışla köyünde Topuz soyadı, Hacıbektaş İlçesi Köşektaş köyünde Topuz soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez, Başdere ve Mustafapaşa köyünde Topuz ve Topuzdağı soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Topuz soyadı, Eski İlçesi Merkezinde Topuz soyadı ve Gülağaç İlçesi Camiliören köyünde Topuz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Dokuzlara Bağlı Aşiretler: Bişanlı, Tuğlu Dokuzu, Tuğlu, İnanç-oğulları Aşireti.

Bişanlı Aşireti: Dokuz Aşiretine bağlı olduğu ve 1527 yılında Kalender Çelebi tarafından çıkartılan Anadolu isyanlarında yer aldığı kaynaklarda yer almaktadır.

Tuğlu Dokuzu Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların tarihte Yeniil Kazası idari sahasında 50 civarında hanede yaşadıkları 1630 yılı kaynaklarında yer alır.

Tuğlu Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Yıldızeli Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi bulunur.

Avanos İlçesi Merkezinde Tuğlu soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Tuğcu soyadı ve Derinkuyu İlçesi Özlüce ve Doğala köyünde Tıgılı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür. Düşüncemize ise Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Tuğcu soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Tuğluk soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Tuğlu soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Tuğluk soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

İnanç-oğulları Aşireti: Oğuzlar, 24 boya ayrılmadan evvel Dokuz boya ayrılmış ve bu boylar tarihte Dokuz Oğuz adıyla anılmışlardır.⁷¹⁶ Aşiret üyeleri, 1276 ile 1368 yılları arasında eski adı Ladik olan Denizli yöresinde kendi adlarıyla devlet (beylik) kurmuş olmaları söz konusu bölgede yaygın bir nüfusa sahip olduklarını ifade etmektedir.

Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan İnanç soyadı, Eski İlçesi merkezinde İnanç soyadı ve Gülağaç İlçesi Çatalı köyünde yaşayan İnanç soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Bekir Hacı Aşireti: Dokuz Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Bozulus Türkmenlerinden olan aşiretin yörede uzantılarının olduğu sanılır.⁷¹⁷

Kavili Aşireti: Zakirli Aşireti arasında da kaydolunur. Aşiret üyelerinin tarihte Sivas eyaleti idari sahasında Aşiret-i Kavili adı ile bir şehir kudukları anlaşılr.⁷¹⁸

Bozulus Türkmen tâifesine bağlı olan aşiret üyelerinin⁷¹⁹ Sivas yöresinde yaygın olarak yaşadığı, bazı taifelerinin Kızılıkümbet arazisinde,⁷²⁰ Milli-Kavili adlı bir taifesinde yine Sivas yöresinde yaşadığı bilgileri aktarılır.

716 Bahaeddin Ögel; Türk Mitolojisi, 1. Cilt.

717 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.120.

718 Sezen,a.g.e.,s.42.

719 Veli Saltık, Tunceli'de Aşiret, Oymak, Ocaklar.,s.134.

720 BOA. Fon Kodu: ML.VRD.TMT.d... Gömlek No:14520

Kayseri İli Kıranardı Kavı, Zincirdere Kavili, Aydınlikevler Kavi soyadı, Avanos İlçesi merkezinde Kavi ve Kavdır soyadı almış oymak üyeleri ile Sivas yöresinde kaydolunan Kay kavis adlı aşiret adının Kavili adından dönüştüğü, dolayı ile bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Aşiret mensuplarının XVIII. Yüzyıl İskan düzenlemesinde Rakka bölgesine göçürüldüğü ve bazı tâifelerinin buradan firar ederek Erzurum, Muş, Bingöl, Erzincan, Tunceli yöresine dağıldığı ve bir kısmının da buralardan eski yurtlarına geri döndüğü anlaşılr.

Teke Döğenli Aşireti: Bu adın Döğer adından dönüştüğü sanılır. Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Zamantı Kazası idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır. Tarihte, Sivas İli merkez Bab-ı Kayseri mahallesinde kaydolunan Döğencioglu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.⁷²¹

4. DODURGA BOYU

Tarih bilimcileri bu adın anlamı üzerine değişik görüşler ileri sürmüşler, Ülke alan, kanun ve nizam kuran, Yurt almayı ve bunu korumayı bilen anlamına geldiğini belirtmişlerdir.

Toturga, Poturga, Şakırğa adı ile de anılan boyun,⁷²² sembolünün Karçık adı verilen atmaca kuşu olduğu belirtilir.⁷²³

XVI. Yüzyılda Eyalet-i Rum'da 524 hanede 3063 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiret üyelerinin Eyubili idari sahasında yaygın bir nüfusa sahip olduğu,⁷²⁴ Zara Kazası idari sahasında Tödürge (Demiryurt) adı ile bir,⁷²⁵ Eyubili Nahiyesi idari sahasında Dodurga, Dodurga-Kurdine adı ile iki, Eskiil Nahiyesi idari sahasında Dodurga adı ile bir köy kurdukları söz konusu yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷²⁶

Boy mensuplarının Yeniil Kazası Ortaoba köyünde 52 hanede, Yeniçubuk köyünde 78 hanede, Gökdere kışlağında 58 hanede, Kayacık köyünde 30 hanede, Eyubili Nahiyesi Dodurga karyesi ve Hasandağı Nahiyesi merkezinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.⁷²⁷

Aksaray Kazasına bağlı Bodurga köyü (bu adın Dodurga'dan dönüştüğünü düşünüyorum) kurucuları, Sivas yöresinde bulunan ve hakkında efsaneler anlatılan Tödürge gölü ne adını vermiş oymaklar ile Kayseri yöresinde bulunduğu anlaşılan

⁷²¹ Şahin, a.g.e.

⁷²² Ögel, a.g.e.,

⁷²³ A.g.e, s.361.

⁷²⁴ Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, s.7.

⁷²⁵ Gülensoy, a.g.e., s.40.

⁷²⁶ BOA.387 Numaralı Defter.

⁷²⁷ Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

Dodurlu adlı oymağın adının buradan dönüştüğü, dolayı ile bu boya bağlı oldukları anlaşılır.⁷²⁸

Ayrıca boy mensuplarının Çorum/Osmancık Kazası Dodurga köyünde 188 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almıştır. Bu karyenin günümüzde Çorum İline bağlı Dodurga İlçesi olduğu anlaşılır.⁷²⁹

Dodurga Boyuna Bağlı Aşiretler: Ala Dağlı, Gıyasettin, Hacılar, Hoca Esenli, Karatay, Kayacılar, Karabekir, Kuşözü, Pelidcik, Hasanlı Aşireti.

Ala Dağlı Aşireti: Aşiret mensuplarının Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Gıyasettin Aşireti: Aşirete bağlı oymakların Aşiret mensubu bazı oymakların Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Hacılar Aşireti: Tarihte Uluyörük teşekkülü arasında hareketettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Hacılar mezrasında 112 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Hacılar adlı aşiretlerin başka boylar arasında bulunduğunu ilgili boyları arasında yer vermiştik.

Hoca Esenli Aşireti: Aşirete bağlı oymakların Aksaray Kazası Beşdepe (Buğraöyüğü) karyesinde 26 hanede ve Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁷³⁰

Yıldızeli İlçesine bağlı Esençay köyü, Suşehri İlçesine bağlı Esenyaka köyü kurucuları ile Şarkışla İlçesi Kızılcakışla köyünde Esen soyadı, Gürün İlçesi Erdoğan köyünde Esen soyadı, Sivas İli Merkezinde Esen soyadı, Yıldızeli İlçesi İslim ve Sarıyar köyünde Esen soyadı, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa köyünde Esen soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Karatay Aşireti: Aşiret beyinin Çornuşek Nahiyesi idari sahasında Karatay Sultan Vakfı adı ile vakıf kurduğu ve bu Vakfın merkezinin Seredur karyesi olduğu XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.⁷³¹ Kayseri yöresinde kurulmuş Karatay hanı ve kervansarayı adlı mekana adını vermiş oymakların,⁷³² Şamardı Nahiyesi Kırkbayır ve Kırkdamar karyelerinde yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında aktarılır.⁷³³

Ayrıca Yıldızeli İlçesi Çöte köyünde Karatay soyadı almış oymak ile Aksaray ili merkezinde yaşayan Karatay soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

⁷²⁸ Bu günkü Tödürge Gölü' nün yerinde eskiden aynı isimli bir köy varmış. Bir gün bu köye bir derviş gelmiş. Hiç kimse onu evinde misafir etmek istememiş. Derviş bu duruma üzülmüş, giderken köy halkına beddua etmiş. *Dilerim Allah' tan, ocağınızdan su çıksın* demiş. Dervişin duası kabul olmuş. Köy sular altında kalmış, köyün insanları da, bu gölde balık olmuş. Levent Tanrıverdi. http://levanttanri-verdi.com/tr/sivas_efsaneleri.aspx

⁷²⁹ Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler, s.409.

⁷³⁰ BOA.

⁷³¹ Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.778.

⁷³² Kayseri İl Yıllığı

⁷³³ Halaçoğlu, A.A.O.C., a.g.e. Cilt. 3

Kayaçılar Aşireti: Aşiret mensuplarının Eskiil Kazası idari sahasında 2 hanede ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷³⁴

Tarihte Aksenir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kayaoğlu karyesi ve Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Kayalı karyesi kurucuların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.⁷³⁵

Karabekir Aşireti: Aşiret üyelerinin Karabey Nahiyesi idari sahasında Karabekir adı ile bir köy kurdukları ve tarihte Bozok sancağı, günümüzde Kırıkkale/Delice İlçesi (eski adı Karabekir)ne isimlerini verdikleri anlaşılar.⁷³⁶

Ayrıca Derinkuyu İlçesi eski adı Giledis olan Çalık köyünde yaşayan Karabekirler sülale adı, Suvermez köyünde Karabekir soyadı ve Bünyan İlçesi Tuzhisar köyünde Karabekiroğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Kuşözü Aşireti: Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 67 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷³⁷

Pelidcık Aşireti: Aşiret üyelerinin Kargı Kazası Pelidcık karyesinde 24 hanede yaşadıkları bilgisi 1579 yılı Osmanlı vesikalarında yer alır.⁷³⁸

Hasanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1584 yılında Üçhisar Nahiyesi Çayağı karyesi 25 hanede ve Kenar-ı Irmak Nahiyesi Başbusak karyesi 65 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

C- YILDIZHAN SOYU

İşareti, Kartal Kuşu dur.

1. KARGIN BOYU

Kargın adının, Aş ve doymak anlamına geldiği ve eski Türk kaynaklarında Kargı, Gargın, Gargı adlarıyla anıldığı belirtilmektedir.⁷³⁹

Sembolü Bürküt kuşudur. Bürküt kuşu ise günümüzde kartala verilen bir isimdir.⁷⁴⁰ Kargın Boyunun, Dede Kargın adlı ünlü bir beyinin XIII. Yüzyılda Anadolu'ya geldiği ve Hoca Ahmet Yesevî'nin elçilerinden olduğu belirtilir.⁷⁴¹

734 BOA. Ve Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3

735 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

736 BOA.

737 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

738 Halaçoğlu, a.g.e.Cilt.4.

739 Ögel, a.g.e.,s.341.

740 A.g.e.,s.364.

741 Ocak, Kalenderiler,s.60. Dede Kargın adlı bu boy beyi ve Anadolu Ereninin seceresi yöre baskımızda verildiği gibi günümüzde Çorum/Alaca İlçesi camili ve bazı köylerde devam etmektedir.

Boy mensupları Sivas, Kayseriyye, Aksaray, Bozok, Çorum, Kır-şehri, Çankırı yörelerinde yurt tuttıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁴²

Boy mensuplarının Aksaray sancağında bulundukları,⁷⁴³ Sivas yöresinde 8 tane yerleşim yerine isimlerini verdikleri,⁷⁴⁴ Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında Karkıncık, Koyulhisar Kazası idari sahasında Karkın, Yıldızeli Kazası idari sahasında Karkın,⁷⁴⁵ Tozanlı Nahiyesi idari sahasında Karkın⁷⁴⁶ ve Eskiil Nahiyesi idari sahasında Arıklı-kargı adı ile köyler kurdukları Osmanlı kaynaklarından anlaşılır.⁷⁴⁷

Kayseriyye idari sahasında kurulmuş Karkın köyünde ? hane, Kibarezme Kazası Karkın köyünde ? hane, Çubuk Nahiyesi Karkın köyünde 101 hane, Eskiil Kazası Karkın köyünde 147 hane, Sivas vilayeti Karkın köyünde ? hane, Süleymanlı Kazası Karkın köyünde 35 hane, Günyüzü Nahiyesi Karkın köyünde ? hane, Hacıbektaş Kazası Karkın köyünde ? hane ve Kengiri-Çankırı yöresinde kurulmuş Kınıkçık-karkın köyünde 64 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Ayrıca boy mensuplarının tarihte Kengiri-Çankırı'ya bağlı, günümüzde Çorum İline bağlı olan Kargı Kazasını kurdukları ve bu şehre isimlerini verdikleri bilinir.⁷⁴⁸

Sivas Kazası Karkın karyesinde, Niğde sancağı Karkıncı karyesinde 52 hanede, Eşme karyesinde 11 hane, Güni karyesinde, Tozanlı Nahiyesi idari sahasında 17 hanede ve Yıldızeli Kazası idari sahasında 26 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷⁴⁹

Dağlı Kargın adlı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 21 hanede (burası günümüzdeki Karkın köyü olmalı) yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Kırşehir/Kaman İlçesi idari sahasında kurulmuş Kaygınyenice, Kargıncızıközü, Kargınmeşe, Kargınelimağa ve Mucur İlçesi Kargın köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.⁷⁵⁰

Ayrıca Yıldızeli İlçesi Karkın köyü kurucuları, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Karkın soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Karğı soyadı, Niğde İli Kiledere köyünde Kargı, Elmalı ve İçmeli köyünde Kargın soyadı, Kayseri İli Yuvalı semtinde Gargın soyadı, Hacılar İlçesi Merkezinde Kargı soyadı, Felahiye İlçesi Karaşlı köyünde Kargı soyadı, Felahiye İlçesi İsabey köyünde Karkı soyadı, Aksaray İli eski adı Sınasa olan Koçpınar köyünde Kargınoğulları sülale Bacak soyadı almış oymak, il merkezinde Kargın, Karkın soyadı almış oymaklar ve Çardak köyü arazisi içerisinde bulunan Kargın adlı mevkiye adını vermiş oymak, Sivas İli Hanlı ve Söğütcük köyünde Kargı'n-Karkı soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Kargı soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi adlı yerleşim yerlerinde Kargı-Kargın-Karkı soyadı, Kayseri İli Merkezinde Karkı, Kargın soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında

742 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.137.

743 BOA.Tarih :29/M /1257 (Hicrî) Dosya No :317 Gömlek No :13013 Fon Kodu :C..ML..

744 Bayar,a.g.e.,s.44.

745 Gülensoy,a.g.e.,s.46.

746 BOA.998. Numaralı Defter.

747 BOA.387. Numaralı Defter.

748 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.414.

749 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri,cilt.3.

750 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.137.

Karkı soyadı ve İmranlı İlçesi Borular köyünde yaşayan Kargı soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Kargın Boyuna Bağlı Aşiretler: Kargusuzlar, Cemalli, Ana Beyli, Beğtimur, Bulduklı, Nökeran, Cemallı, Dikili, Demirciyan, Garabasan, Gadesoğlu, Sablı, Harklı, İçek, İncikler, Aksan Ali, Kara Çelen, Kara Pınar, Küçük İsmail, Uşak Ali, Topaç, Tobalı, Sablı Bölüğü, Tutuş, Garip Şah, Karacaşehir Aşiretleri.⁷⁵¹

Kargusuzlar Aşireti: Bu adın Kargun adından dönüştüğü sanılır. Aşirete bağlı taifelerin Eşkinciyan Nahiyesi Güvercinlik karyesinde 5 hanede, Gündüzlü kışlasında 15 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında değişik yerleşim yerlerinde 100 hanede yaşadıkları 1532 yılı kaynaklarında yer alır.⁷⁵²

Cemalli Aşireti: Cemaller adı ile de anılır. Avşar ve Büğdüz boyları arasında da kaydolunan aşiret üyelerinin Ürgüb Kazası Bedir mahallesinde 3 hanede, Göğedik karyesinde 4 hanede, Aklat ve Karacaviran mezrasında 54 hanede, Karapınar mezrasında 25 hanede, Kurucagöl mezrasında 28 hanede, Çayağıl mazrasında 8 hanede,⁷⁵³ Üçhisar Nahiyesi Gödekli ve Karacaviran adlı yerleşim yerinde yaşadıkları ve Yeniil Kazası idari sahasında 4 hanede, Karataş Nahiyesi Kızılviran karyesi 57 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.⁷⁵⁴

Aksenir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Cemalviranı karyesi kurucuları,⁷⁵⁵ Gedük Nahiyesi Cemalkışla karyesi kurucuları⁷⁵⁶ ile Karataş Nahiyesi idari sahasında kaydolunan Evladı Cemaller ve Sivas yöresinde kaydolunan Cemal Bey Aşireti üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁷⁵⁷

Ayrıca “Cemalli Aşireti” bünyesinde “Harklı-Herikli, Garabasan, Sablı, Topaç, Uşak Ali, Aksan Ali, Alaca Şehirli, Arap, Beğtimur, İçek, Karapınar, Nökeran Aşiretleri” tarafından teşekkül oluşturulduğu kaynaklardan anlaşılr.⁷⁵⁸

Ana Beyli Aşireti: Aşiret mensublarının Kayseri/Pınarbaşı Mezrasında 12 hanede yaşadığı tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Beğ Timur Aşireti: Aşiret mensublarının Ürgüb Kazası Depeören, Acısu, Karacaören, Bekir, Bozkırlı, Varsak adlı yerleşim yerleri ile Koçhisar Kazası idari sahasında 46 hanede buna bağlı Kızılmeshed karyesinde 16 hanede, Bademlik karyesinde 18 hanede, Kızılviran karyesinde 13 hanede,⁷⁵⁹ Ürgüb Kazası idari sahasında 29 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁶⁰

751 A.g.e.,s.2234.

752 A.g.e.,cilt. 3.

753 Mustafa Kaya, Ürgüp’e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

754 Yusuf hoca adı geçen eserinde bu aşireti Avşarlar arasında yer verir.

755 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

756 Cemalkışla adlı bu yerleşim yerinin günümüzde Şarkışla İlçesine bağlı Cemel köyü olduğu anlılr.

757 A.g.e.

758 Mustafa Kaya, Ürgüp’e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

759 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

760 Mustafa Kaya, Ürgüp’e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında Beğtimur karyesi ve Eyubili Nahiyesi idari sahasında Beğtimur karyesi adı ile yerleşim yerleri kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁷⁶¹

Bulduklar Aşireti: Atçekenler teşekkülü arasında bulunan aşiret üyelerinin 1521 yılında Eskiil Nahiyesi Cukviranı, Karkın, Borabul, Bulduklar, Kuştemur, Toprak-depe, İğdelice, Erdiler ve Kayırcık karye-mezralarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷⁶²

Eskiil Nahiyesi idari sahası ve Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında Bulduk-lar adı ile köy kurdukları kaynaklardan anlaşılır.⁷⁶³

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Bulduk soyadı, Gemerek İlçesi Burhan köyünde Bulduk soyadı almış oymak üyeleri ve Ağaçoören İlçesi Merkezinde Bulduk soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Nökeren Aşireti: “Nökeran, Nöker-Haci Beğ” adı ile de anılır. Yıva Boyu arasında da yer verilen aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Gümenek karyesinde 38 hanede ve Seram mezrasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Ürgüb Nahiyesi Ortakuyu, Açıksaray ile Ertaş mezarı yaylağında yaşadıkları, bazı taifelerinin Koçhisar Kazası Akinsaray karyesinde 17 hanede, Uzunoba karyesinde 18 hanede ve Akelsaray, Ilıca ile Uluviran karyesinde, bazı taifelerinin Şamardı Nahiyesi Kendirceğiz karyesinde 68 hanede yaşadıkları XVI Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ahmed Beyli Aşireti: Diğer adı Nökerler olan bu aşirete bağlı bazı taifelerin Develi Nahiyesi İsmet ve Sıraçar karyelerinde yaşadığı belirtilir.

Şermid Nökerleri Aşireti: Aşiret üyeleri Eyubili Nahiyesi Orta karyesinde 84 hanede, Ahmed karyesinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ertaş Aşireti: Adını Nevşehir yöresinde bulunan verimli Ertaş yaylası’ndan aldığı anlaşılır. Söz konuzu yaylada Nökeran Aşiretine mensup 31 hane ahalinin yurt tutmuş olması Ertaşlarında Nökeran Aşiretine bağlı olduğunu kuvvetle muhtemeler.⁷⁶⁴

Niğde İli Çınarlı, Kırkpınar, Kınalı ve Orhanlı köyünde Ertaş soyadı, Nevşehir İle Aksaray arasında bulunan 1982 rakımlı Ertaş dağı’na adını vermiş oymaklar, Ürgüb Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ertaş karyesi kurucuları, Şereflikoçhisar İlçesi Suvermez köyünde Ertaş soyadı, Hafik İlçesi Yarihisar köyünde Ertaş soyadı, Yıldızeli İlçesi Yavu ve Direkli köyünde Ertaş soyadı, Ürgüp İlçesi Cemil ve Bahçeli köyünde Ertaş soyadı, Nevşehir İli Alacaşar ve Özyayla köyünde Ertaş soyadı, Derinkuyu İlçesinde Ertaş soyadı almış oymakların adını buradan aldıkları sanılır.

Dikili Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Koçhisar Kazası Malöyüğü ve Arapini adlı karyelerde yaşadıkları belirtilir.

761 BOA.387 Numaralı Defter. Niğde Livası, cilt.I.,s.57.

762 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

763 BOA.387 Numaralı Defter. Eskiil Kazası, cilt.I.,s.57.

764 Mustafa Kaya, Ürgüp’e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

Şarkışla Kazası idari sahasında kurulmuş Dikili karyesi aşiret üyelerinin kurup, adını verdiği bir köyümüz olduğu anlaşılr.

Demirciyan Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası Çukurkıla ve Karaviran karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Arap Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁶⁵

Garabasan Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Nahiyesi Garabusun karyesinde 34 hanede yaşadıkları belirtilir.⁷⁶⁶

Gadesoğlu Aşireti: Aşiret üyeleri Kenar-ı Irmak Nahiyesi Karacain, Kaşın, Ulucak, Yahyapınar ve Kalaba adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷⁶⁷

Sablı Bölüğü: Aşiret üyeler, Sazak Aşireti ile birlikte Ürgüb Kazası Hark karyesinde 12 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁶⁸

Harklı Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI Yüzyılda Karkın ve Sendirme karyelerinde 6 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

İçek Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Nahiyesi İcek mezrasında 35 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁶⁹

İncikler Aşireti:⁷⁷⁰ Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Çandırkuyusu ve Yumruçomak adlı yerleşim yerlerinde 18 hanede yaşadıkları belirtilir.

Aşiret üyelerinin yörede İnciközü adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr. Ayrıca, tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Nirincik adlı köyün adının buradan dönüştüğü sanılır.

Aksan Ali Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Kazası Basansarnıç mezrasında 13 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁷¹

Kara Çelen Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi idari sahasında 39 hanede yaşadıkları bilgisi 1501 tarihli vesikalardan anlaşılr.⁷⁷²

Aşiret üyelerinin, tarihte Budak-özü (Sungurlu) Kazası idari sahasında Çelenlice adlı bir köy kurdukları kaynaklarda yer alır.

Ayrıca Suşehri İlçesi idari sahasında Çelen soyadı, Akıncılar İlçesi Merkezinde Çelen soyadı ve Acıgöl İlçesi Karapınar köyünde yaşayan Çelen soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

765 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

766 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

767 BOA.387 Numaralı Defter, Kayseriye Livası, cilt.I.,s.60.

768 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

769 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

770 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.

771 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

772 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

Kara Pınar Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüp Nahiyesi Karapınar karyesi 21 hanede ve Eskiil Kazası Obrukkarapınar karyesinde 33 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷⁷³

Tarihte eski adı Karapınar olan, Karacadağ Nahiyesi kurucuları,⁷⁷⁴ 1865'li yıllarda Kayseriyye'ye bağlı nahiye, günümüzde Sarız ağı köy olan Karapınar köyü kurucuları, Zamantı Kazası Karapınar karyesi, kurucuları, Eskiil Kazası Karapınar karyesi kurucuları, Ürgüp Kazası Karapınar karyesi kurucuları ve Acıgöl İlçesi idari sahasında bulunan Karapınar köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır. Sanımıza ise aşiret üyelerinin söz konusu bölgede yurt tutmuş olmaları destek oluşturur.

Küçük İsmail Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası Karaviran karyesinde 5 hanede yaşadıkları belirtilir.⁷⁷⁵

Uşak Ali Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüp Kazası idari sahasında 9 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷⁷⁶ Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında Uşaklar karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Topaç Aşireti: Tarihte Kızılkocalı teşekkülü arasında yer almış olan aşiret üyelerinin Ürgüp Nahiyesi Topaç mezarında 11 hanede ve Kayseri yöresinde kurulmuş Kuruca ve Akkürtler kılasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁷⁷⁷

Aşiret üyelerinin tarihte Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Topaç, Topaç (Küllahlıca),⁷⁷⁸ Topaçtemirli karyesi kurucuları ile günümüzde Acıgöl İlçesi Topaç köyü kurucuları, Şarkışla İlçesi Büyüktopaç köyü, Küçüktopaç köyü ve Ortatopaç köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Gemerek İlçesi Merkez civarında yaşayan Topaç soyadı almış oymak üyeleri, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa köyünde yaşayan Topaç soyadı almış oymak üyeleri, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Topaç soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Topaç soyadı almış oymak üyeleri, Eski İlçesi merkezinde yaşayan Topaç soyadı almış oymak üyeleri ve Gülağaç İlçesi Gülpınar kasabasında Topaç soyadı almış oymak üyelerinin, 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan halk temayülleri dikkate alındığında bu aşirete bağlılığı kuvvette söylenebilir.

Opaç Aşiret: Bu adın Topaç adından dönüştüğü sanılır. Aşiret üyelerinin çalışma bölgemizde bulunduğu ve Türkmen Yörükhanı taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır.

Tobalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüp Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.

Sablı Bölüğü Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüp Kazası Karkın, Sazak cemaati (Hark) karyesinde 12 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarından anlaşılr.

773 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

774 Bu yerleşim yeri, günümüzde Konya İline bağlı Sultaniye İlçesi olduğu belirtilir.

775 Halaçoğlu, a.g.e.

776 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

777 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

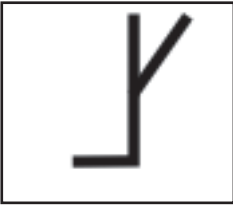
778 Bu köyde 198 nüfus yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynağında yer alır.

Tutuş Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgileri bulunur.

Garip Şah Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Kayseri/İncesu İlçesi Garipçe köyünde yurt tuttıkları bilgisi aktarılır. Kayseri İli Merkezinde Garipoğlu soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Karip, Çomaklı köyünde Garip soyadı, İncesu İlçesi Karahöyük köyünde yaşayan Garipçe soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Karacaşehir Bölüğü: Aşiret üyelerinin Ürgüp Kazası Karacaşehir mezrasında 28 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁷⁹

2- KIZIK BOYU

Sembolü, şahin kuşunun bir çeşidi olan Sarıca kuşudur.⁷⁸⁰ Adının manası Kuvvetli, ciddi, akıllı, dirayetli ve bilgili anlamına geldiği ve Kısık, Kızgur, Kızgultan, Kıstur, Kız, Kıs, Kızgut, Küzik, Küzük gibi adlarla anıldığı belirtilir.⁷⁸¹

Boy mensuplarının Aksaray Kazası idari sahasında önemli bir nüfusa sahip olduğu ve bağlı bazı taifelerinin Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kızık karyesi⁷⁸² ve Ak-şehir Abad Nahiyesi idari sahasında Kızık karyesi adı ile köy kurdukları ve bu köylerde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılr.⁷⁸³

Boy mensuplarının, tarihte Kayseri/Güneşli Nahiyesi ile Zara Kazası idari sahasında Kızık adı ile köyler kurdukları,⁷⁸⁴ Sivas, Yeniil ve Bozok yörelerinde yaşadığı kaynaklarda yer almaktadır.⁷⁸⁵

Kayseriye idari sahasında kurulmuş Kızık köyünde 81 hane, Develi Kazası Kızık köyünde 9 hane ve Kengiri-Çankırı Kızıkyenice köyünde 37 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.⁷⁸⁶

Boy mensupları Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Sislü karyesinde 77 hanede, Dikilitaş (Kızık) karyesinde 58 hanede, Tatarkırlı karyesinde 88 hanede, Azizli karyesinde 34 hanede, Darılı karyesinde 17 hanede, Gonukadılı karyesinde 14 hanede, Karahasan karyesinde 14 hanede, Armanlı karyesinde 27 hanede, Öksüzlü karyesinde 64 hanede, Dışlıbölüğü karyesinde 37 hanede, Damlıca karyesinde 22 hanede, Deyrili karyesinde 29 hanede, Pirhacılı karyesinde 39 hanede, Ağalı karyesinde 63 hanede, Karaseydili karyesinde 59 hanede, Maksutlu karyesinde 39 hanede

779 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

780 A.g.e,s.363.

781 Ögel,a.g.e., ,s.340.

782 Tarihte Develi Nahiyesi idari sahasında kaydolunan Kızık karyesinin, günümüzde halen statüsünü sürdürdüğü ve adını koruduğu anlaşılmaktadır.

783 BOA.387 Numaralı Defter.

784 Gülensoy,a.g.e.s.42.

785 Türkay,a.g.e.

786 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.413.

ve Koçhisar Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında yer alır.⁷⁸⁷

Boy mensuplarının Çankırı/Koçhisar Kazası Kızık (Arapşeyfi) karyesinde 118 hanede ve Çorum sancağı bölgesinde 3 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında kaydolunur.⁷⁸⁸

Ayrıca, tarihte Sivas eyaleti dahilinde kurulmuş Karakısık adlı iki köy ve Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında Karakısık adlı köyü kurmuş oymaklar ile Sivas/Abdülvahhabi Gazi Mahallesi'nde kaydolunan Kızık sülale adı, Pınarbaşı İlçesi Merkezinde Kısıklı soyadı almış oymağın bu boyba bağlı olduğu anlaşılr.

Kızık Boyuna Bağlı Aşiretler: Kızıl Bük, Alpi Bölüğü, Oturak, Dişli Bölüğü, Hacılar, Haymeneha-i, Kanadı Kırık, Türkmen, Ulu Kamanlı, Hamallı, Dikilitaş, Pekmezci, Karasakal Aşiretleri.⁷⁸⁹

Kızıl Bük Aşireti: Aşiret üyelerinin 1576 yılında Osmancık Kazası Obruk karyesinde 35 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷⁹⁰

Alpi Bölüğü Aşireti: Aşiret üyelerinin Kır-şehri Kazası Karakilise karyesinde 4 hanede yaşadıkları belirtilir.

Ayrıca Sivas İli Merkezinde yaşayan Alp soyadı, İmranlı İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Alp soyadı, Nevşehir İli Üçhisar ve merkez ilçe sınırlarında yaşayan Alp soyadı, Derinkuyu İlçesinde Alp soyadı, Hacıbektaş İlçesi Avuç köyünde Alp soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe mntıkasında yaşayan Alp soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Oturak Aşireti: Oturak Kızık, Oturak Neciplisi ve Oturak Nacaklı adı ile de anılır. Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 5 hanede ve Ayrıca Niğde ile Bozok sancak bölgelerinde yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.⁷⁹¹

Dişli Bölüğü Aşireti: Yukarıda yer aldığı gibi Yeniil Kazası Dişlibölüğü karyesinde 37 hane Kızık Boyu mensuplarının sakin olması Dişli Bölüğü adlı bu aşiretin Kızıklara bağlı olduğu düşüncesini güçlendirir.

787 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt. 3.,s.1449.

788 A,g,e.Cilt. 3.

789 Saltık,a,g,e.,s.

790 Halaçoğlu,a,g,e.Cilt.4.

791 Türkay,a,g,e.,s.526.

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Hasanlar ve Belbarak köyünde Dişli soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Hacılar Aşireti: Aşiret üyelerinin Şamardı Nahiyesi Gergendi karyesinde 73 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Hacılar, Hacılı adının genel bir ad olması nedeniyle değişik boy lar içerisinde bu adı taşıyan aşiretlerin bulunduğu ilgili başlıklar altında ele alınmıştır.

Haymeneha-i Cemaati: Kızık ve Alayundlu Boyları arasında kaydolunun aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Köstendiğin karyesi 16 hanede, Bodecekler karyesi 8 hanede, Üçdepe karyesi 18 hanede, Akçaahır karyesi 7 hanede, Yıvalı karyesi 21 hanede, Koçhisar Kazası Ab-1 Tabak karyesi 3 hanede, Karadiğin karyesi 1 hanede, Devekovanı karyesi 3 hanede, Ören karyesi 14 hanede, Seramin-Yeniceli karyesi 11 hanede, Selfek karyesi 6 hanede, Yellidere karyesi 1 hanede, Uluviran karyesi 10 hanede, Kardan karyesi 1 hanede, Kızılköy karyesi 2 hanede, Akçaahır karyesi 6 hanede, Yaranlıca karyesi 5 hanede, Tarazlı karyesi 1 hanede, Bozkır karyesi 7 hanede, Ocakhasan karyesi 2 hanede, Gürci karyesi 10 hanede, Yukarıboğalı karyesi 3 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁹²

Kanadı Kırık Aşireti: Aksaray sancağı idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Türkmen Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde/Uçhisar Nahiyesi Kızıkın mezarında 20 hanede, Ammar mezarı, Sivrikaya mezarında, Ürgüb Nahiyesi Fat mezarı ve Hare mezarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Ulu Kamanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Yayıclar kışlasında 44 hanede, Dereviranı kışlağında 14 hanede, Şeyhkızık kışlağında 51 hanede, Gelbulaş kışlağında 28 hanede, Altı kışlağında 21 hanede, Çamlıca kışlağında 25 hanede, Cumaköy kışlağında 3 hanede, Kestendil kışlağında 41 hanede, Kızılarkaç kışlağında 5 hanede, Alan kışlasında 22 hanede, Samagar kışlağında 26 hanede, Kızılca kışlağında 14 hanede, Dedeviranı kışlağında 22 hanede, Çaylıca kışlağında 8 hanede, Hama-köy kışlağında 19 hanede, Hacısa kışlağında 16 hanede, Kızıl kışlağı ve Kızılıüzüm kışlağında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁹³

Söz konusu yüzyılda Koçhisar Kazası idari sahası ile Malya Kazası idari sahasında da görülen aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Gümüşgün karyesi 14 hanede yaşadıkları anlaşılr.⁷⁹⁴

Tarihte Kilmiğad Nahiyesi idari sahasında bulunan Kaman karyesi kurucuları, Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Kaman köyü, Kırşehir İli idari sahasında Kaman İlçesi ve Yıldızeli İlçesi idari sahasında Kaman adı ile köyler kurdukları tarihi kaynaklar ve alan araştırmalarından anlaşılr.⁷⁹⁵

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Kaman soyadı, Yıldızeli İlçesi Delikkaya köyünde Kaman soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kaman soyadı, Bünyan İlçesi

792 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

793 A,g,e.Cilt.5.

794 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.713.

795 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

Karakaya köyünde Kaman soyadı, Kayseri İli Melikgazi ve Kayabağ semtinde Kaman soyadı, Develi İlçesi Çüten köyünde Kaman soyadı, Özvatan İlçesi Kermelik Kaman soyadı, Yahyalı İlçesi Kocahacılı köyünde Kaman soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Hamallı Aşireti: Gürün İlçesi idari sahasında kurulmuş Eskihamallı köyü kurucuları ile tarihte Sivas İli merkez Ece mahallesinde Hamaloğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁷⁹⁶

Dikilitaş Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Kayseri yöresinde yaşadıkları 1483 yılına ait kaynaklardan anlaşılr. Tarihte, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Dikilitaş (Kızık) karyesi kurucuları ile günümüzde Yıldızeli İlçesi idari sahasında bulunan Dikilitaş köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Pekmezli Aşireti: Dulkadirli taifelerinden olan aşiret üyesi bazı oymakların XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yozgat civarından alınarak Çifteler İlçesi Çatmapınar (Büngeşik) köyüne iskan ettirildikleri belirtilir.⁷⁹⁷

Ayrıca Aksaray ili merkezi civarında yaşayan Pekmezci, Bekmezci soyadı ve Tomarza İlçesi Kesir köyünde Pekmezci soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Karasakal Aşireti: Kazaklarda da bu adla halen bir aşiretin bulunduğu belirtilir. Gürün İlçesi Tepecik köyünde Karasakaloğlu soyadı ve Yıldızeli İlçesi Demirözü köyünde Karasakal soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

3. BEĞDİLİ BOYU

Adının manası Hürmetli, devletli anlamına geldiği,⁷⁹⁸ sembolünün günümüzde deniz ve nehir doğanları adı verilen Bahri kuşu olduğu bilgisi aktarılır.⁷⁹⁹

Ses bozulmasından dolayı Bali, Badılı, Bedil, Şadili, Dili, Tili adıyla anılmış olan boy mensuplarının Anadolu'da yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlaşılr.

Kürt Beğdilisi adlı bir taifesinin Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 57 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında,⁸⁰⁰ bazı boy mensuplarının Divriği Kazası Ernekli Nahiyesi Beğdili karyesinde, bazı mensuplarında Yeniil Kazası İdari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸⁰¹

⁷⁹⁶ Şahin,a.g.e.

⁷⁹⁷ Bayar,a.g.e.,s.194.

⁷⁹⁸ Ögel,a.g.e.,s.341. (Harzemşahlar sülalesini yetiştirmiş bu boya mensup kişiler, Osmanlılar devrinde Anadolu'da yaşayan Türkmen teşekkülleri arasında önemli bir mevkiye sahip olduğu kaydedilir).

⁷⁹⁹ A.g.e.s.363.

⁸⁰⁰ Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.4.

⁸⁰¹ Anadolu Aşiretleri.

Tarihte Kangal Kazası yöresinde görülen boy mensuplarının⁸⁰² Sivas yöresi ile Zinhiski Nahiyesi idari sahasında Beğdili adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.⁸⁰³

XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklarda Kayseri yöresinde Şad Geldi, Karataş Nahiyesi muntkasında Şad Sülü ve Aksaray Kazası idari sahasında El Dili adı ile kaydolunan aşiret mensuplarının adının Şadili adından dönüştüğü dolayı ile bu boya bağlı olduğu anlaşılır.⁸⁰⁴

Sivas yöresinde kurulmuş iki tane Beğdili adlı köyün birisinde 84 hane, diğerinde 7 hane, Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Beğdili köyünde 16 hane, Çorum-lu Kazası Beğdili köyünde 59 hane, Çorum/İskilip Kazası idari sahasında kurulmuş iki Beğdili adlı köyün birisinde 186 hane, diğerinde 21 hane, Çorum/Katar Kazası Beğdili köyünde 38 hane, yine Çankırı/Kargı Kazası (Günümüzde Çorum'a bağlı) Beğdili köyünde 45 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸⁰⁵

Ayrıca Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Dili soyadı, Aksaray ili civarında Dili soyadı, Pınarbaşı İlçesi Çukuryut köyünde Baydili soyadı, Sarız İlçesi Değirmenataşı, Tavla ve Damızlık köyünde Beğdili soyadı ve Suşehri İlçesi Saraycık ve Üzümlü köyünde Dilli soyadı, Pınarbaşı İlçesi Merkezinde Dil soyadı, Pınarbaşı İlçesi Dilciler köyünde Dilbaz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu boya izafeten aldıkları anlaşılır.⁸⁰⁶

Beğdili Boyuna Bağlı Aşiretler: Bali, Ali Şarlı, Elvan Bey, Babı-Altun, Balı Yörükleri, Harbendeli, Balabanlı, Şadili, Badılı, Şerefli, Hasan Dede, Ali Beyli, Alagözlü, Gökçeli, Maraşlı, Melcik, Naibli, Otluklu, Harzem, Karapapak, Kara Kocalı, Kaska, Örgülü, Beğdonlu, Tabanlı, Eminli, Beğceğizli, Çağıranlı, Ahi Ramazan, Sudulu, Şeyhli, Kılıçlı, Keseceli, Canbeğ, Cumali, Yevmül Hayr, Akkaş-oglu, Seçen, Kahyalı, Türkmen, Dağdere, Kasımoğlu, Dimlekli, Divane Karaoğulları, Gördülü, Beğmüşlü, Baymuş, Topaklı, Armudevli, Bozkoyunlu, Bozlu, Buzlu, Abalı, Göçeri Kethüda, İlmişli, İlderli, İsalı, Kafir İshaklı, Kanan, Kara Süleyman, Kara Burçlu, Karacalı, Kayalı, Obradınlı, Alpagud, Köse Yusuf, Paşalı, Hüseyin Beğli, Yadiğarlı Aşiretleri.⁸⁰⁷

Bab'ı-Altun Aşireti: Babı, Babi, Bab. Babiş adı ile de anılan ve Bozulus Türkmen tairesinden olan aşiret üyelerinin Yörükhan tairesine bağlı olduğu Bozok/Sorgun Kazası⁸⁰⁸ ve Çankırı Keskin-î idari sahasında yaşadıkları belirtilir.⁸⁰⁹

XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Rakka'ya sürgün edilmiş olan aşiret üyesi bazı tairlerinin 1824 yılında 25 hane ahalisi ile Kır-şehri ve Çiçekdağı bölgesinde bulundukları bilgisi aktarılmaktadır.⁸¹⁰

802 Türkay,a.g.e.

803 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası, c.II.,114.

804 BOA. 387 Numaralı Defter, Aksaray Livası,cilt.I.,s.53.

805 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.413.

806 Kayseri İl Yıllığı.

807 F.Söylemez hoca, adı geçen eserinde bu aşiret Rışvanlara bağlı olduğunu belirtilmiş, yörede yurt tutmuş Rışvan Aşireti yoğunluğu bu tespit şahsımı tarafından da kabul görülmesini sağlamıştır.

808 Türkay,a.g.e.,s.

809 Yakup Altın, 1989-2009 yıllarında Kırıkkale,

810 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.110.

Bali Aşireti: Bali adı Ertuğrul Gazinin oğlu, Sultan Alaaddin'in lakabı, Osman Gazinin kayın pederi ve Orta Anadolu Erenlerinden Şeyh Ede-Bali nin sıfatıdır.⁸¹¹ Hacı Bektaş-i Velî'nin torunları arasında da sayılan aşirete bağlı bazı taifelerin Hurman Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Fakihdiğin karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.⁸¹²

Özellikle Kırşehir ile Kırıkkale yöresinde büyük nüfus ve eserler bırakmış olan aşiret üyesi bazı taifelerin, tarihte Aksaray Kazası idari sahasında Bali adı ile bir köy kurdukları ve Sivas İli Merkezinde Bali, Bor İlçesi Merkezinde Bali soyadı aldıkları anlaşılmaktadır.⁸¹³

Alişarlı Aşireti: Anadolu'ya ilk gelen Türk kabilelerinden olduğu adını, Baba İlyas Horasan-ı'nın torunlarından Şeyh Bali'nin torunu Şeyh Alişirden aldığı anlaşılar. Şeyh Alişir Aşiretine bağlı oymakların Sivas yöresinde yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılar.⁸¹⁴

Sücaüddin Nahiyesi idari sahasında yaygın olarak yaşadıkları anlaşılan aşiretin Alişar (Ali Şah) adlı bir beyine ait zaviye yapılmış bulunmasından anlarız.

Aşirete bağlı olduğu anlaşılan bazı taifelerin Koçhisar Kazası Zengibağı kışlasında 32 hanede ve Koçhisar merkezinde yaşadıkları,⁸¹⁵ Karataş Nahiyesi idari sahasında Alişar-Alişah adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸¹⁶

Çornuşek Nahiyesi Ortaviran karyesinde 4 hanede ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Çöpölçen karyesinde 6 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılar.⁸¹⁷

Ayrıca Zara Kazası Kürt Kılavuz karyesi Alişirli sülale adı, Dere karyesinde Alişiroğlu sülale adı, Avşar köyünde Alişiroğlu sülale adı, Atkıran-Kürtkılavuzu mezrasında Alişir sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.⁸¹⁸

Elvan Bey Aşireti: "Elvanlı" adı ile de anılır. Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin Tarihte Varsak teşekkülü arasında bulunan Ulaş gurubu ile hareket ettiği anlaşılar. Aşiret adını Baba İlyas Horasan-ı'nın torunlarından olan ve bölgede nüfuzu olduğu bilinen Elvan Çelebi'nden aldığı sanılır. Aşiret üyelerinin Sonisa Nahiyesi İğdir-Omalı mezrasında 8 hanede yaşadıkları, Koçhisar Kazası idari sahasında Elvanlı, Aksaray Kazası idari sahasında Elvandık-Ebuhasan adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Ayrıca İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Balı Yörükleri Aşireti: Ballica adı ile de anılan aşiretin 1574 yılında Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karaali kışlağında 22 hane, Karaağca karyesinde 92 hane, Kulaklı karyesinde 69 hane, Kuruçlu karyesinde 48 hane, Kemallı karyesinde 59 hane, Saraycık karyesinde 33 hanede yaşadıkları belirtilir.⁸¹⁹

811 B.O.A.998 Numaralı Defter.,s. 88.

812 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

813 Bu karye Baba Musa'nın mülkü olduğu anlaşıyor.

814 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası,c.II.,114.

815 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.128.

816 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

817 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

818 Mehmet Artunay - Ali Lafcı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

819 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.s.234 Yusuf hoca, adı geçen eserinde bu aşireti Avşarlar

1574 yılında Eyalet-i Rum'da 715 hane, 4311 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiret üyelerinin,⁸²⁰ Koçhisar Kazası idari sahasında 2 ayrı yerleşim yerinde 36 hanede ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Karadut mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸²¹

Harbendeli Aşireti: Adını Olcaytu adı ile de anılan İlhanlı hükümdarı Harbende den aldığı⁸²² Bozulus Türkmeni tâifesinden olduğu ve Karakoyunlu Devleti içerisinde önemli bir yeri bulunduğu belirtilir. Harbende, Hırbanda, Karbendeli, Harmandalı, Çölmekli adlarıyla tarihi vesikalarda yer alan aşiret üyelerinin Aksaray, Sivas, Yeniil, Kayseriye, Konya, Çankırı Keskin'i Kazası idari sahalarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁸²³

Aşiret üyesi bazı tâifelerinin Aksaray yöresinde 107 hanede yaşadıkları vesikalarda belirtilmektedir.⁸²⁴

Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Dokuzcukkebir yurdunda 23 hane, Karagizi yaylası'nda 3 hane, Bayat yurdunda 2 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Aksaray/Ortakaöy İlçesi Harmandalı kasabası kurucuları ve Altınyayla İlçesi Harmandalı köyü kurucuları ile Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Harmandalı ve Harmanlı soyadı almış oymak üyeleri, tarihte⁸²⁵ Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çömlekçi karyesi, Köstere Nahiyesi Çömlekçi karyesi ve Eyubili Nahiyesi Çömlekçi karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Harbendeli Aşiretine Bağlı Taifeler: Olcaytu, Tokuzcu, Bendeli, Geyikli, Balabanlı, Şadili, Badılı, Şerefli Aşireti.

Olcaytu Aşireti: Sivas İli Merkez civarında yaşayan Olcaytu soyadı almış oymak üyeleri, Acıgöl İlçesi merkezinde Olcay soyadı almış oymak üyeleri ve Nevşehir İli merkez ilçe sınırlarında yaşayan Olcay soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Ayrıca yörede yaşayan "*Olça, Olcar, Olcabey, Olcay*" adı almış oymakların adının bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Tokuzcu Aşireti: Harbandeli adı ile de kaydolunmuş aşiret üyesi taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁸²⁶

Bendeli Aşireti: Bu adın Harbendeli adından dönüştüğü sanılır. Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Akuçkuyusu adlı yerleşim yerinde 9 hanede yaşadıkları belirtilir.⁸²⁷

arasında yer vermiştir.

820 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, s.6.

821 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.

822 A. Gündüz, a.g.e., s.122. (Moğol nazar inancına göre alındığı ve *Ekek Kulu* anlamına geldiği belirtilir. Günümüzde kullanılan *Satı*, *Satılmış* isimleri örneğinde olduğu gibi.

823 Altın, a.g.e., s.113. Bu aşiret 1704 yılında Rakka'dan firar ederek Orta Anadolu'ya gelmiş ve 60 hane ahalisi ile bölgede yurt tutmuş Salarlı, Mamalı ve Pehlivanlı Aşiretleri arasına karışarak toplumsal hayatlarını sürdürmüşler.

824 Altınok, a.g.e., s.44

825 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS, s.29.

826 Türkay, a.g.e., s.620.

827 Yusuf hoca, bu aşireti Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

Geyikli Aşireti: Harbendeli Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Adını Horasan ereni Hacı Bektaş-ı Veli'nin halifelerinden olan Geyikli Baba adlı Allah dostundan aldığı anlaşılr.⁸²⁸

Anadolu'nün dört bir yanında türbelerine rastlanan, hakkında dini ve kahramanlık içerikli menkıbeler anlatılan Geyikli Baba, Sivas merkeze bağlı Koyuncu köyünde olduğu gibi Nevşehir, Aksaray, Niğde, Kayseri ve Sivas yöresinde bilinir ve hakkında menkıbeler anlatılır.

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karageyik köyü kurucuları, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Geyiklice karyesi kurucuları ve Hacıbektaş ile Günyüzü Nahiyeleri idari sahalarında kurulmuş Geycek karyesi kurucuları ve günümüzde Akıncılar İlçesi idari sahasında bulunan Geyikpınar köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.⁸²⁹

Ayrıca Zara Kazası Nasır, Ekinli-Deveske köyünde Geyikoğlu sülale adı,⁸³⁰ Aksaray ili mıntıkasında Geyik soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Geyik soyadı, Sivas İli Tokuş, Güney ve Gazibey köyünde Geyik soyadı ve Kangal İlçesi Davutoğlu ile Çetinkaya köyünde Geyik soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Topkaya Aşireti: Geyikli Aşiretine bağlı olduğu belirtilir.

Balabanlı Aşireti: Türkmen tâifesine bağlı olan aşiretin,⁸³¹ MÖ. 138 yılında Bulgar Türkleri tarafından Anadolu akınları ile geldikleri ve hakimiyet kurdukları yerlere Balandur, Balaban adı verdikleri anlaşılr.⁸³²

Doğu ve Güneydoğu Anadolu uzantılarının Beğdili-Şadili adıyla adlandırıldıkları belirtilen aşiretin⁸³³ Balaban Baba adlı ünlü bir beyinin tarihte yörede yaşadığı anlaşılr.

Kalenderi ve Bektaş-î Tarikatı şeyhlerinden olduğu yönünde görüş bildirilen Balaban Baba adlı bu şeyhin Divriği yöresinde bulunan 2595 rakımlı Çengelli dağı'nda türbesinin bulunduğu ve bu türbenin günümüze kadar süre geldiği anlaşılmaktadır.

Adına, Anadolu'da vakıflar kurulup, zaviyeler açılmış bulunan Balaban Baba adlı bu zati muhtereme bağlı olduğu anlaşılan oymakların Günyüzü Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları,⁸³⁴ Koyulhisar Kazası idari sahasında Balaban adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıla ait Osmanlı kaynaklarında yer alır.⁸³⁵

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Balaban soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Babalan soyadı, Niğde İli merkezinde Balaban sokağa adını vermiş oymak, Altunhisar İlçesi Karakapı köyünde Balaban soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Balaban soyadı,

828 BOA. Dosya No: Gömler No: 21991 Fon Kodu: MAD.d. Aşiret olduğuna ilişkin.

829 BOA. 998 Numaralı Defter.

830 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

831 Tuncer Gülensoy,a.g.e,s.80.

832 Yusuf Gedikli, Anadolu'da Türk Yerleşmeleri, Yesevi Dergisi, sayı.221.Yıl.2012. Yesevi Vakfı yayını.

833 Veli Saltık,a.g.e,s.109.

834 *Balaban Baba* adlı bir zâtın Sivas-Divriği yöresinde bulunan 2595 Rakımlı *Çengelli Dağı* nda türbesi bulunduğu ve bu zâtın Hacı Bektaş-î Veli'nin erenlerinden olduğu kabul edilmektedir.

835 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

Tomarza İlçesi Merkezinde Balaban soyadı, Yahyalı İlçesi Taşhan, Delialıuşağı köyünde Balaban soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Balaban soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman Balaban soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi semtinde Balaban soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Balaban soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Şadili Aşireti: Adını ünlü beyleri Baba Şadiden aldığı, Baba Şadi'ninde tarihte Anadolu'yu etkisine almış Şadiyye Tarikatı kurucusu olduğu anlaşılmaktadır.⁸³⁶

Doğu Anadolu bölgesinde Şadan, Şadiyan, Şad Geldi adalarıyla anılan aşiret üyelerinin⁸³⁷ Osmanlı-Safevi Savaşında, İran'a giderek Safeviler yanında Osmanlılara karşı savaştığı belirtilmektedir.⁸³⁸

Aşiret üyelerinin, tarihte Sivas yöresinde Şad sülülü, Kayseriyye yöresinde Şad-geldi ve Karataş Nahiyesi idari sahasında Ferruhşad adı ile kaydolunduğu, Sivas Kazası idari sahasında Şadihacı, Yeniil Kazası idari sahasında Şadıkışlası, Bozok idari sahasında Şadibey adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Zara Kazası Pazarbeleni mezrasında Şadili sülale adı, Dere karyesinde Şadili-oğlu sülale adı ve Akyazı-Kuzviran karyesinde Şadili sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.⁸³⁹

Şadililere Bağlı Aşiretler:⁸⁴⁰ Koçkiri, Kubat, Zimtek, Bilecen Aşiretleri.

Koçkiri Aşireti: Şadili Aşiretinin bir alt kolu olduğu kaynaklarda yer alır.⁸⁴¹ Tarihte, Horasan dolaylarında yaşarlarken Anadolu'nun fethiyle birlikte gelip (Tunceli) Mazgirt ve Nazimiye yörelerine yerleşmişlerdir.⁸⁴²

Tunceli İli'nin kuzey coğrafyasına adını vermiş bulunan aşiret üyeleri, burada yaşarlarken bir kısmı Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1539 yılında buradan alınarak Anadolu İsyanlarını kırmak amacıyla Sivas yöresine yerleştirilmişlerdir.⁸⁴³

Aşiret üyeleri, XVI. Yüzyılda kalame alınmış Osmanlı Tahrir Defterleri kayıtları, gerek XVIII. Yüzyılda kalame alınmış Temettuat Defterleri, gerek aşiret üyelerinin yüzlerce yıldan beri Şadili, Hormekli, İzolu Aşireti ile birlikte Türkmen Babası olarak bilinen Baba Mansur ocaklarına bağlı tarikat gelenekleri içerisinde bulunmuş olmaları, gerek günümüzde yurt tuttıkları köylerde diğer Türkmen boylarına bağlı oymaklarla

836 Horasan, Doğu Anadolu ve Orta Anadolu yöresinde kalabalık bir nüfusa sahip olan Beğdililerin, Doğu Anadolu kolunu oluşturan aşiretlerinin genel adına da *Şadili* adı verilir.

837 (Gülensoy, s.76. (Bingöl, Elazığ, Tunceli, Erzurum ve Muş illerinin Kiği, Karlıova, Karakoçan, Mazgirt, Hınıs ve Varto İlçelerine bağlı köylerde yaşarlar. Eskiden Alevî inanç kültürünü yaşayan bu aşirete mensup kişiler günümüzde Sünnî inanç kültürünü yaşadıkları, toplam 100 000 nüfusa sahip oldukları ve Anadolu aksanı ile Kurmançî aksanı konuştukları belirtilmektedir. Ayrıca Bektaş, Yavuz, Tolmac, Ulaş, Güreş, Okçu, Gürsoy, Yıldırım, Aydemir gibi tamamen Türk kültür ve aşiretlerine uygun soyadları almış oymaklar aşireti oluşturduğu belirtilmektedir. Ayrıca Alemkar Yalçın hoca, 48 Perşembe, ART. TV. 14. Mart 2007. programında Beğdililerin Doğu ve Güneydoğu uzantılarına Şadili adı verildiğini aktarmıştır.

838 İsmail Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları,s

839 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

840 Gülensoy,a.g.e.,s.74,85.

841 Veli Saltık, Tunceli Yöresi'nde Aşiret, Oymak, Ocaklar.,s.118.

842 A,g,e,s.118.

843 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,38. Yıl.1831-1842.

birlikte yaşamaları, gerekse aşiret üyeleri tarafından hazırlanmış web sayfalarında yer alan bilgiler Türkmen olduklarını şüphesiz kılmaktadır.⁸⁴⁴

Bu bağlamda, bir Osmanlı kaynağında Sivas sancağında Koçkiri Aşiretinin içinde Ermeni ahali bulunduğuna ilişkin bilgilerinde yer aldığı bilinir.⁸⁴⁵ Her ne kadar 1915 yılında yağılan büyük Ermeni Tehçirinde bu ahali bölgeden gönderilmiş olduğu bilinsede, Türkmen Aşiretleri arasına gizlenerek günümüze kadar varlığını sürdürmüş Ermeni ahalisinin bulunduğu ihtimal de olsa düşünülebilir.

1835'li yıllarda Zara Kazası Dipsizgöl-Kızılkale ve Kumoğlu mezasında yaşadığı anlaşılan Koçkiri sülale adı almış oymaklar,⁸⁴⁶ Bağlama karyesinde Koçkiri sülale adı almış oymak, Atkıran-Kürtkılavuzu mezasında Koçkiri sülale adı almış oymak, Akyazı-Kuzviran karyesinde Koçkiri sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁸⁴⁷

Ekseriyetle eski adı Koçkiri olan Zara Kazası olmak üzere, Sivas Vilayeti idari sahasında kurulmuş İmranlı, Refaiye, Kangal, Hafik, Gürün, Divriği ilçeleri mıntka-sında da yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin bazıları Kürt Alevi'si, bazıları Sünni Kürt kültüründe olduğu ve bunların bir kısmı Zaza, bir kısmıda Kurmançi lehçesi konuştukları belirtilir.

İstiklal Mücadelesi yıllarında Koçkirili Alişir ve Dersimli Baytar Nuri adıyla anılan liderleri tarafından yanlış bilgilendirilip Cumhuriyet, dolayı ile devlete karşı isyana taraf edilmiş olan aşiret üyeleri, yukarıda belirtildiği gibi Beğdili Boyu içerisinde bulunan Şadili Aşiretine bağlı bir Türkmen Aşiretidir.⁸⁴⁸

Ayrıca Kayseri İli Merkezinde yaşayan Koçkiri soyadı soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Kubad Aşireti:⁸⁴⁹ Adını Samsun ve Kavak çevresinde kurulmuş Kubadoğulları Emirliği kurucularından aldığı, bu adı Dulkadirli Beylerden Şahbudak Beyin torunu Şah Kubad'ın kullandığı anlaşılr.⁸⁵⁰

Tarihte Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kubadkayası adlı köy kurucuları, Sivas İli Merkezinde Kubat-Kobat soyadı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Kubat soyadı,

844 Saltık,a.g.e.,s.256.

845 BOA. Tarih : Dosya No : Gömlek No :217 Fon Kodu :ML.CRD.d...

846 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II. Yıl.1831-1842.

847 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

848 Veli Saltık, Tunceli Yöresi'nde Aşiret, Oymak, Ocaklar.,s.118.(Koçkiri köyü olarak bilinen Zara İlçesi Çaypınar Köyü ahalisi köy dernekleri adına hazırladıkları web sitelerinde ataları hakkında İlk göç Azarbeycan'dan Horasan'a oradan da Dersim'in Hozat yöresine, zaman içinde de Erzincan'ın Koçkiri yöresine gelmişlerdir. Bu yörelerde ne kadar kaldıkları bilinmemekle beraber, yıllar geçtikçe aşiretler arasında büyük kavgalar ve çekişmeler olmuştur. Bu kanlı çekişmeyi önlemek için o günün din ve ocak sahibi baba, dedeler cem toplantısında Hz. Muhammed ve Ali dahî divanı kurup suçluları halk meclisinde yargılamışlardır. Suçlu bulunan aşiret bulunduğu yeri terk edecektir. Yargılama sonucunda suçlu aşiret Koçkiri olmuştur. diye bilgiler aktarmışlar ve Koçkiri Aşiretinin Horasan kökenli Türkmen oldukları bilgini aktarmışlardır).

849 Türkay,a.g.e. Türkmen Yörükhanı taifesine bağlı olup, Bozok ve Karaman yöresinde yaşadıklarına dair.,s.467.

850 Gülensoy; A,g,e,s.74

İncesu İlçesi Garipçe köyünde Kubat soyadı, Avanos İlçesi Mahmatlar köyünde yaşayan Kubat soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Zimtekli Aşireti: Zazaların Dümbelliler kolu arasında görülür ve bu aşiretin uzantılarının çalışma bölgemizde bulunacağı düşünülür.

Bilecen Aşireti:⁸⁵¹ Beliceler, Benice adı ile de anılan aşirete bağlı taifelerin yörede bulunacağı düşünülür.

Badılı Aşireti:⁸⁵² Kazlı, Bedil, Batulu adıyla da anılır. Aşirete mensup tâifelerin Anadolu'ya 1055 yılında Bağdat'ın fethiyle, yöreye ise önemli bir kısmının Dulkadirliyle geldikleri ve⁸⁵³ Sivas eyaleti idari sahasında Aşiret-i Sağcı adı ile de anılan Badılı adı ile kaza kurdukları anlaşılır.⁸⁵⁴

XVIII. Yüzyılda, aşiret mensuplarının 1764 çift, 1246 vergiye tabi neferiyle Rakka sürgününe dahil edildiği ve Hurimiye, Selihhiye ve Harran Nahiyesine yerleştirildikleri belirtilmektedir.⁸⁵⁵ Sürgüne yollanan aşiretten bazı taifelerin yine aynı yüzyılda geri döndüğü, bazı taifelerinde halk arasında 93 harbi adı ile bilinen 1877 Osmanlı-Rus savaşında doğu illerinin işgale uğraması üzerine geldikleri belirtilir.

Kazlı Aşireti: Kaz adının, Orta Anadolu bölgesinde Badı adı ile anıldığı, dolayı ile bu aşiretlerin aynı aşiret olduğu anlaşılır. Aşirete bağlı bazı taifelerin Yeniil Kazası Yellice mezrası yaylağında 57 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁸⁵⁶

XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanları ile Rakka'ya sürüldüğü anlaşılan aşirete mensup bazı oymakların günümüzde Suriye sınırları içerisinde bulunduğu belirtilir.⁸⁵⁷

Şerefli Aşireti: Şerefeddinli, Şeref Efendi adlarıyla da anılan aşiret adını, Baba İlyas Horasan-ı'nın bir müridinden aldığı ve tarihte Dulkadirli arasında bulunan Uluyörük teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılır.⁸⁵⁸

Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası Karnıkaya kışlağında 28 hanede, Söğütöyük karyesinde 44 hanede, Karnıbasan karyesinde 15 hanede, Yürekçi karyesi ve Sevkıranı karyesinde 31 hanede, Çadırönü (Peyniryemez) karyesinde 55 hanede, Taşlıcak karyesinde 15 hanede, Emirhan karyesinde 21 hanede, Sarıkuluca karyesinde 32 hanede, Çoğunhacı karyesinde 34 hanede, Nebihacı karyesinde 79 hanede ve Akçagökçe kışlağında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.⁸⁵⁹

Tarihte Sivas yöresinde Şerefiye adı ile köy kurdukları anlaşılan aşiretin Şeref Ali adlı bir beyine ait türbenin günümüzde Niğde yöresinde bulunduğu anlaşılır.⁸⁶⁰

851 Gülensoy, a.g.e.,s.67. Bilecen Aşireti'nin Şadili, dolayı ile Beğdililere bağlı olduğuna ilişkin.

852 Badı sözcüğü yöre ağzında *Kaz* anlamına gelmektedir.

853 Kırzioğlu, Kürtler.,s.25. Badılı Aşireti'nin Beğdili Boyuna bağlı olduğuna ilişkin., (Badıların Urfa yöresinde yaşayan gurubu genel aksanı unutmuşlar ve günümüzde Kurmançı ağzıyla konuşmaktadırlar. Gülensoy,s.1001).

854 Sezen,a.g.e.,s.44.

855 Halaçoğlu,a.g.m.,s.

856 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3.

857 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.309.

858 Bu bağlılığı cemaat yani, tarikat bağlılığı olduğu sanılır.

859 Yusuf hoca, bu aşireti Salur Boyu içerisinde olduğu bilgisini aktarır.

860 Niğde İl Yıllığı.

Ayrıca söz konusu yüzyılda Sivas ve Çorum/Hüseyin-Abad yöresinde yaygın olarak yaşadığı belirtilen aşiret üyelerinin,⁸⁶¹ Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir yöresini kışlak olarak kullandıkları, bazı taifelerinin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri belirtilmektedir.⁸⁶²

Bu yüzyılda Mamalı Teşekkülü arasında olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin konargöçer Türkmen taifesine bağlı olduğu Yeniil, Aksaray, Koçhisar, Arabsun, Karaman ve Akşehir mıntıkalarında yaşadığı Osmanlı kaynaklarında yer alır.⁸⁶³

1721 yılında söz konusu yerleşim yerlerinde yaşarlarken XVIII. Yüzyıl Rakka sürgününe yollandıkları, bir çok aşiret gibi Rakka'dan kaçarak geri döndükleri 1752 yılında Emlak Kazası mıntıkasına iskan edildikleri bilgisi aktarılır.⁸⁶⁴

Bazı taifelerin Aksaray ve Koçhisar yöresinde yurt tuttuğu anlaşılan aşiret üyelerinin Türkmen taifesine bağlı oldukları anlaşılr.⁸⁶⁵

Ayrıca Kayseri merkeze bağlı Anbar köyünde Şereflioğlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Şereflioğlu soyadı, Pınarbaşı İlçesi Pulpınar köyünde Şerefli soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.⁸⁶⁶

Hasan Dede Aşireti: Hasanlar ve Hasan Baba adı ile de anılır. Adını Anadolu'nun fethine katılmış Danişmendoğullarının ünlü komutanlarından birisi olan ve Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan ile birlikte Haçlı Seferlerine katılarak büyük başarılar elde ettiği kabul edilen Hasan Dede adlı Anadolu ereninden aldığı riveyet edilir.

Günümüzde Aksaray İli idari sahasında bulunan 3268 rakımlı Hasan dağı'na ve dağ üzerinde bulunan Hasan Dede adlı türbeye adını veren zati muhterem,⁸⁶⁷ Günümüzde Kırıkkale İline bağlı Hasandede kasabası kurucuları ve bu kasabada türbesi bulunan Hasan Dede adlı zati muhterem,⁸⁶⁸ tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Hasandede (Eşekli) köyü kurucularının Hasan Dede Aşiretine bağlı oldukları anlaşılr.

Hasan Bey adına Kayseri yöresinde zaviye açılmış bulunması aşiretin yörede güçlü bir yapıda olduğunu gösterir.

Aşiret üyesi bir taifenin Aksaray idari sahasında 6 hane, 7 nüfus olarak yaşadıkları,⁸⁶⁹ Eskiil Kazası Şükürdepesi ile Sıdık mezrasında 94 hanede ve Aksaray Kazası idari

861 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.

862 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

863 Türkay,a.g.e.,s.

864 A.g.e.

865 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :3514 Fon Kodu :NFS.d..

866 Kayseri İl Yıllığı.

867 Aksaray İli mıntıkasında, Danişmend Gazi'nin amcası olduğu kabul edilir. Türbesi Hasan dağı'nın zirvesinde olduğu belirtilir.

868 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.114. Bektaş-I Tarikatı şeyhlerinden olduğu Kabul edilen Hasan Dede'nin ocağının Koçi Baba, Beğdili, Kurumcu, Köçekli ve Gündeşli Aşiretlerinin taliplisi oldukları belirtilir.

869 Konyalı, a.g.e.,s.625.

sahasında 4 hanede ve ⁸⁷⁰ Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Kurdini mezarası ile Fatmaoğlu mezarında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁸⁷¹

Hasan dağı'ndan bulunan (Hasan Baba) ya bak

Ervah Kabristanı'ndan Cemiyet deresine ak

Mamasun Tekkesi'nde (Pir Şemmas) dan al sebak

*Kasabada (Baba Ali Külhan) a yalvar.*⁸⁷²

Denilerek Hasan Baba adlı bu zati muhteremin önemi vurulanmıştır.

Ayrıca Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Bayhasan karyesi ile Anzağur Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ebuhasan karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülmür.

Ali Beyli Aşireti: Aşirete ilişkin yaptığımız arşiv ve alan araştırmasında, yörede Ali Baba, Ali Bey , Şeyh Ali, Ali Şeyh, Ali Çelebi, Ali Kulu, Ali Dede adıyla anılmış kanaat önderlerinin bulunduğu bilgisi edinilmiştir.

Ali Bey adlı bir gurubun Bozok Sancağı dahilinde bulunan Gedük Nahiyesi⁸⁷³ ile bölgede kurulmuş başka yerleşim yerlerinde 348 hanede yaşadıkları 1530 yılına ait vesikalarda yer almış ve yörede bu zâti muhteremin adını taşıyan birden fazla vakıf, zaviyenin bulunduğu anlaşılmıştır.⁸⁷⁴

Yukarıda isimlerini verdiğimiz, kanaat önderleri Baba İlyas Horasan-i ile Hacı Bektaş-î Veli silsilesinden ve Dulkadirli Ali Bey den oldukları bilinmesine karşı hangisinin, hangi zamanda, hangi adla anıldığı henüz tespit edilememiştir.

Yörenin Babai Tarikatı, dolayısıyla Beğdili Boyu ve Bektaş-î Tarikatı, dolayı ile Çepni Boyu'na mensup aşiretler Dulkadirliilerin yoğun olarak yaşadığı bir bölge olması bu tespitimizi zorlaştırmıştır.

Emlak Nahiyesi Öyökkışla ve Bağcecik Karyelerinde 104 hanede, Hekimkışla, Karacaviran ve Eğecik karyeleri nde 96 hanede, Delice-özü Nahiyesine bağlı Haydarlı, Akpınar ve Haydarçardağı Mezraları nda 46 hanede ve ⁸⁷⁵ ayrıca Şükürderesi-Karcı, Kaplan, Emrecik, Halilfaki, Hekim, Karacaviranı, Baytarcık, Ağca, Başkışla, Şekerderesi, İğdiş, Sarıabdal, Kafirviranı, Kapaklı, Akviran, Ortakışla, Alacaçayır, Karanucadere, Mescitli , Kaldıravuk, Yakup, Öküzotlağı mezra-karyelerinde ve Gedük Nahiyesi Ekecekli, Kafirliarkaç, Kalecik, Pöhrenklüce, Kızılcamahmetçiftliğiçardağı, Kavacık, Kulaluca Mezraları'nda yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almıştır.⁸⁷⁶

870 Aksaray yöresinde bulunan Hasanlı adlı aşiret üyeleri Yusuf hoca'nın adı geçen eserinde Yıva Boyu arasında yer almıştır.

871 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

872 Konyalı,a.g.e.

873 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

874 Koç,a.g.e.,

875 Halaçoğlu,a.g.e.,s.107. (Gedük Nahiyesi Kızılmeahmedçardağı, Pöhrenkli Mezraları nda 106 hanede yaşadığı belirtilir).

876 BOA. 998 Numaralı Muhasabe-i Vilayet-i Diyar-i Berk ve Arab ve Zül-Kadiriyye Defteri II. Cilt. r

Aşiret üyeleri ekseriyeti Bozok sancak bölgesinde kurulmuş Delüceözü, Emlak, Gedük kaza-naahiyeleri olmak üzere, 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 302 hanede 1785 nüfusa sahip oldukları belirtilir.⁸⁷⁷

Alagözlü Aşireti: Adını Moğol beylerinden aldığı sanılan aşiretin Türkmen tâifesine bağlı olduğu,⁸⁷⁸ XVI. Yüzyılda Adıyaman İli Kahta Kazası muntıkasında kışladıkları ve bu yüzyılda bölgede 109 hanede yaşadıkları belirtilir.⁸⁷⁹

Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında Elagöz Mescidi Vakfı adı ile zaviye kurdukları anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası ve Hasandağı Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır. Aşiret üyelerinin Kayseriye Kazası idari sahasında Alagöz ve Gürün Nahiyesi idari sahasında Alagöz adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸⁸⁰

Ayrıca Sivas İli Merkezinde yaşayan Elagöz soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Alagöz soyadı, Şarkışla İlçesi Kümbet köyünde Alagöz soyadı, Sivas İli Merkezinde Alagöz soyadı ve Gürün İlçesi Tepecik köyünde Alagöz soyadı, Niğde İli Merkezinde Elagöz soyadı, Kayseri İli Melikgazi, Akin adlı yerleşim yerlerinde Alagöz soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanunu'nda uygulanan halk temayülleri dikkate alındığında adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Gökçe-Göklü Aşireti: Gökçe-Göklü ve Gökçeli Bölüğü adı ilede anılır. Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Gökçeli, Kayalı, Göynüçük (Çandır), Çorak ve Kayalı adlı karye-mezralarında 130 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında yer alır.

Tarihte Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeli karyesi, Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeöyük ve Gökçeyakacık karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Gökçeoğlu ve Gökçe karyesi, Sivas yöresinde kurulmuş Gökçe karyesi, Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeköy karyesi, Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeyip karyesi, Yıldızeli İlçesi idari sahasında bulunan Gökçeli köyü, İmranlı İlçesi idari sahasında bulunan Gökçebel köyü ve Gülşehir İlçesi idari sahasında bulunan Gökçetoprak köyü kurucuları, Suşehri Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçekent kasabası kurucuları, günümüzde Gürün İlçesi idari sahasında bulunan Gökçeyazı köyü kurucuları ile Zara Kazası Avşar köyünde Gökçeoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Maraşlı Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası Olukçayurdu yaylağında 10 hanede yaşadıkları belirtilir.⁸⁸¹

Melcık Aşireti: Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Eskiil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

877 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.6.

878 BOA.C..DH..29/Z/Hicri 1132. Miladi 1716. Bu köyde yaşayan taifelerin Türkmen olduğuna ilişkin.

879 A.Gündüz,a.g.e.,s.71.

880 BOA.

881 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.4.

Naibli Aşireti: Naib adı, Osmanlı döneminde nahiyelerde en üst seviyede olan devlet görevlisine verilen bir isimdir. Adını bu görevliden aldığı anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları, Yukarıgörede ve Gökçekent adı ile de anılmış Suşehri, Sivas'a bağlı nahiye olan yerleşim yerine adlarını verdikleri kaynaklarda yer alır.⁸⁸²

Bor İlçesi Mıntıkasında yaşayan Naibli soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Otluklu Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Eskiil Kazası Ortaviran, Gülbe, Otluk-kuyusu ve Beğviran mezralarında 20 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait Osmanlı vesikalarında belirtilir.⁸⁸³

Harzem Aşiretleri: Harizm, Horzum adıyla da anılan aşiret, Hicri, V-VII. Yüzyıllar arasında Türkistan'dan Hazar Denizi, Aral gölü ile Ceyhun Irmağı arasında yer alan bir bölgede Harizm adıyla bir devlet kurmuşlardır.

Anadolu'ya Kayır Han, Berke Han, Sarı Han, Küçlü Han ve Arslan Toğu komutanlığında geldiği belirtilmekte ve yörede Harzem Bey ve komutan adlarını taşıyan tâifelerin yaygın olarak bulunduğu görölmektedir.⁸⁸⁴

Harzem Aşiretine Bağlı Tâifeler: Kültiğin, Kayır Han, Hormek Aşiretleri.

Kültiğin Aşireti: Tiğin, Teğin, Diğin, Teğen⁸⁸⁵ adı ile de anılır. Adının manası, eski Türklerde Çor, Şâd, sözcükleri gibi Hakandan sonra gelen devlet görevlisine verilen unvan-isimdir. Tiğin adını Gazneli Mahmud'un babası isim olarak almıştır.

Kuzey Azerbaycan'da halen boy adı olarak kullanıldığı belirtilir.⁸⁸⁶ Orta Anadolu'da yaygın nüfusa sahip olduğu anlaşılan aşiretin Baydığın adlı bir beyinin tarihte Divriği yöresinde yaşadığı kendi adı ile anılan Büyükbaydığın dağı üzerinde günümüze ulaşmış türbesinden anlaşılmaktadır.⁸⁸⁷

Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Kültiğin köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Kumarlı Aşireti: Humar adı ile de anılır ve bu adı Harzemşahlar sülalesinden olan Humardığın adlı beyden aldığı anlaşılr. Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında 35 hanede ve Köprüağzı ile Gökçeviranı karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁸⁸⁸

Dulkadirli teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyelerinin Kayseriye yöresinde bulundukları, Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında Kumarı-koçaç, Aksaray Kazası idari sahasında Kumartaş ve Eskiil Nahiyesi idari sahasında Kumarin adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.⁸⁸⁹

882 Sezen,a.g.e.,s.202.

883 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

884 Refik Turan; Rûmeli'de ve Anadolu'da Yörük ve Türkmenler.

885 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm.

886 Önder,a.g.e.,s.380.

887 Gunes.koyu.megs.com

888 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4. Yusuf hoca bu aşireti Yıvalar arasında yer vermiştir.

889 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II,s.134-141.

Ayrıca Bor İlçesi Mintikasında yaşayan Kumarcıoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kayır Hanlı Aşireti: Kayıran adıyla da anılan aşiret adını, Kayır Han'dan aldığı ve Dulkadirli Aşiretleriyle yöreye geldiği ve Kayseri yöresinde kurulmuş Horsana (Horasan) kışlası adlı yerleşim yerinde kendi, başka bir anlatımla Hoca Kayır adı ile zaviye-Vakfı kurdukları anlaşılr.

Aşiret üyeleri, Koçhisar Kazası merkezinde 8 hanede, Ahiviranı karyesi, Halaç mezarısı, Büyükköylü mezarısında 86 hanede, Çiftlik karyesinde 32 hanede, Sarıyahşi kışlası ve Beğ karyesinde 28 hanede, Kiçiviranı karyesi ve Keçiköy karyesinde 11 hanede, Açma (Çepnisağır) karyesi ve Öküztas mezarısında 4 hanede, Karacabey karyesinde 22 hanede, İbrahimkethüda karyesinde 15 hanede, Beğlice karyesinde 17 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Cırlavuk mezarısında ve Kenar-ı Irmak Nahiyesi Karaçayır ve Koçaç mezarlarında yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁸⁹⁰

Ayrıca Sivas merkezinde kurulmuş Kayırcık mahallesi kurucuları,⁸⁹¹ Eskiil Kazası Kayırcık karyesi kurucuları ve Aksaray Kazası İl'Kayır karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.⁸⁹²

Ayrıca Niğde İli Kayırlı köyü kurucuları ile Kayseri İli Melikgazi Kayırhan soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Hormek Aşireti: Harzem Türklerinden olup, Anadolu'da ilk evvel Erzincan yöresine yerleştiği ve buradan çevre illere dağıldığı belirtilir. Aşiret üyeleri atalarının Horasan kökenli olduklarını anlatmaktadırlar. Ayrıca aşiretin adının yakın

890 Halaçoğlu,a,g,e.Cilt. 3. Yusuf hoca, adı geçen eserinde bu aşireti Çepniler içerisinde yer vermiştir.

891 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıyları SİVAS.,s.52.

892 BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.

geçmişimize kadar Huverzemiyân adıyla anıldığı ve Hıran adıyla bir alt taifesinin bulunduğu belirtilir.⁸⁹³

Günümüzde Doğu Anadolu bölgesinde yurt tutmuş Zaza gurupları arasında bulunan aşiret üyelerinin Koçkiri, Şadili, İzolu Aşireti mensupları ile birlikte inanç anlamında Türkmen babası Baba Mansur ocağı ve dedesine bağlı olmaları Türkmen inanç ve kimliğinde olduklarını şüphesiz kılmaktadır.⁸⁹⁴

Karapapak Aşireti: Oğuz Boyları'na bağlı olan Karapapaklar, diğer adları ile Karakalpak-Terekeme'lerin Kıpçak Türklerine bağlı olduğu belirtilir.

Karapakların, en kadim Türk boylarından birisi olduğu ve günümüzde 500 000 civarında bir nüfusla Gürcistan Devleti Borçalı bölgesi, Azerbaycan Devleti (Gence ve Kazak, Tovuz, Gedebe) bölgesi, İran Devleti (Sulduz) bölgesi, Kazakistan Devleti, Rusya Devletleri'nde yaşadıkları belirtilmektedir.

Başta, Kars, Iğdır, Ardahan, Van, Ağrı, Çıldır, Arpaçay, Susuz, Sarıkamış, Erzurum, Erzincan, Sivas, Amasya yöresi olmak üzere, çalışma bölgemizi oluşturan il ve ilçelerde Karapapak nüfusun yaşadığı belirtilir. Ayrıntılı bilgi Ahıska Aşiretleri içerisinde verilmiştir.

Bu Anadolu şehirlerden başta İstanbul, Ankara, İzmir, Adapazarı, Bursa bölgeleri olmak üzere diğer şehirlere göç eden çok sayıda Karapapak Aşiretine bağlı tâifeler bulunduğu belirtilen konulardandır.

Aşiret üyesi bazı oymakların Gemerek civarında Karapapak adı ile köy kurdukları 1897 yılına ait kaynaklardan anlaşılır. Bu karyede yurt tutmuş Karapapak ahalisinin hırsızlık, gasp, talan gibi kanunsuz eylemlere girdiği ve bu eylemleri neticesinde zaman zaman güvenlik güçleri ile çatışmalara girip, Bünyanülhamit Kazasının Kayseri hududunu tazyik ederken girdikleri bir çatışmalarında bir askeri şehit ettikleri kaynaklarda yer alır.⁸⁹⁵

Ayrıca eşkıya başları olan Cevat ile Abdurrahman yönetiminde Sivas, Kayseri, Niğde ve havalisinde dolaşmakta oldukları ve Ankara, Konya ile Bağdad postasına taarruz ettikleri 1915 yılı kaynaklarında yer alır.⁸⁹⁶

Bor İlçesi Mıntıkasında yaşayan Karakalpak soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı anlaşılır.

Kırıklı Aşireti: Yörükhan tâifesine bağlı Karakalpakların küçük bir uruğu⁸⁹⁷ ve asıl yurtlarının Talas bölgesi olduğu belirtilir.⁸⁹⁸ Kırgan adıyla da anıldığı belirtilen aşiretin Türkistan'dan, Anadolu'ya Celalettin Harzem Şah yönetiminde geldikleri yönünde bilgiler bulunmaktadır. Türkmenistan'da yaşayan uzantılarının Türkmençe, Orta Anadolu'da yaşayanların genel ağız, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde

893 Gülensoy, a.g.e., M.Şerif Fırat, a.g.e., s.105.

894 Veli Saltık, a.g.e., s.256.

895 BOA.Tarih :21/C /1313 (Hicrî) Dosya No :1 Gömlek No :54 Fon Kodu :DH.TMIK.M..

896 BOA.Tarih :20/Za/1331 (Hicrî) Dosya No :38 Gömlek No :11 Fon Kodu :DH.H..

897 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Ağızları Üzerine Araştırmalar., s.90.

898 Türkay, a.g.e., s.445. (Kayseri İli Talas İlçesi kurucuları, Sarıkaya İlçesi Yukarısarıkaya kasabasında Talas soyadı almış oymak ve Yozgat İli Derbent de yaşayan Talas ve buna bağlı Dağdeviren soyadı almış oymağın adını buradan aldığı anlaşılır).

yaşayanlarının bir kısmının Kurmançî,⁸⁹⁹ bir kısmının da Zaza ağzını konuştukları belirtilir.⁹⁰⁰

Tarihte Orta Anadolu'da Uluyörük teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin Sahra Nahiyesi idari sahasında 47 hanede,⁹⁰¹ bazı taifeleri Hacıbektaş Kasabası (İlçe) Çukurın Kışlası'nda,⁹⁰² bazı taifelerinin Niğde idari sahasında yaşadığı, bazı taifelerinin Yeniil Kazası ve Kırıkkale İli Kırıklı köyüne iskan edildikleri bilgisi aktarılır.⁹⁰³

Ayrıca Akdağ, Emlak yöresinde yaygın olarak yaşadıkları anlaşılr.⁹⁰⁴ Gülhisar İlçesi sınırları içerisinde Kırıklı ve Hacıbektaş Kazası idari sahasında Kırıklı-Şahinler adlı köy kurucuları ile Develi İlçesi Saraycık köyünde Kırık soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Kırık soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Kırık soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenbilir.

Kara Kocalı Aşireti: Kara Koca adı, eski Türk yurtlarından Kazak-Kırgız bölgesinde yaşamış Atığan-Argın adlı Türk kabilesinin Kara Koca adlı bir ataları olduğu belirtilir.⁹⁰⁵ Anadolu'da da meziyetleri ile tanınmış ve 1449 yılında ölmüş Emir Karakoca bu adı kullanmıştır.⁹⁰⁶

Bozok mıntıkasında kurulmuş Merdesedağı, İğdecik, Karapıcak, Kızılkaya, Rumluisa, Gökçepınar, Hacınlar, Kumar ve Dikilice mezra-kışlak veya karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁰⁷

Ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karakocalı karyesi kurucuları ile bölgede yaşayan Atılğan soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Tokuz-cu Karakocalı Aşireti: Dokuz-cu adı ile de anılan aşiret üyelerinin Aksaray, Kayseriye, Sivas, Bozok, Kengiri (Çankırı) yörelerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁹⁰⁸

Bağlı Aşiretleri: Develi, Yanıkça, Cekerin, Kara İlyaslı Aşireti.⁹⁰⁹

Develi Aşireti: Türkmen yörükhanı tâifesine bağlı olduğu ve Karakocalı Aşireti'nin alt tâifesini oluşturduğu belirtilmektedir. Kayseriye yöresinde Develi ve Karahisar-ı Develi adlı şehirleri kurdukları anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerin XVI. Yüzyılda Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadığı anlaşılr.⁹¹⁰

899 Kırzioğlu, a.g.e., s.29.

900 www.elbeyli.org

901 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, cilt. 3. Yusuf hoca, adı geçen eserinde bu taifeleyi Avşar Boyu arasında yer vermiştir.

902 BOA.998 Numaralı Defter, a.g.e., s.

903 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale, s.123

904 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.

905 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm, TTK. Yayını, 1995., s.61, 139.

906 Türkay; A, g, e, s.100., Sümer, T.D.T. Şahıs Adları, s.30

907 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, s.1231.

908 Türkay, a.g.e., s.620.

909 Bazı araştırmacılar Yanıkça, Cekerin, Kara İlyaslı Aşiretini Bayındır Boyu içerisinde göstermektedir.

910 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri, s.41-46.

Kaska Aşireti: Örgüş Aşiretine bağlı olduğu sanılan aşiret üyelerinin tarihte Yeniil Kazası idari sahasında Mamalıkask ve Yabanıkask adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Örgülü Aşireti: 1529 yılında Bozok mıntıkasında 34 hanede yaşadıkları belirtilen aşiret üyesi bazı taifelerin Eyubili Nahiyesi idari sahasında Örgüsün adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Beğdonlu Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹¹¹

Tabanlı Aşireti: ⁹¹² Dibanlı, Dabanlı adı ile de kaydolunur. Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olan aşiret mensupları XVI. Yüzyıl ortalarında Pınarbaşı Nahiyesi sınırları içinde Aslanbeğ karyesinde ziraat edip 45 vergi nüfusu ile yaşadıkları,⁹¹³ Eskiil (Akçaşehir) yöresi ile Zara Kazası idari sahasında yaşadıkları kaydolunur.⁹¹⁴

Sivas İli merkez Zilkar mahallesinde Tabanoğlu sülale adı almış oymak üyeleri ve⁹¹⁵ Uryan-ı Müslim mahallesinde Tabanı büyük sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.⁹¹⁶

Aşiret üyelerinin, Kayseri ve Niğde sancakları ile Sivas/Türkman Kazası idari sahalarında yaşadıkları 1797 yılı kaynaklarından anlaşılır.⁹¹⁷

Hafik Kazası Oğnovid köyünde Tabanoğlu sülale adı almış oymak, Zara Kazası Derbent köyünde Tabanoğlu sülale adı almış oymak,⁹¹⁸ Niğde İli Merkezinde Taban soyadı, Develi İlçesi Çüten köyünde Taban soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Taban soyadı, Niğde İli Hacıabdullah, Hançerli ve Koyunlu köyünde Daban soyadı, Gülağaç İlçesi Sariatlı köyünde Dabanlı ve Tabanlı soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Dabanlı, Tabanlı-Tapan soyadı, Avanos İlçesi Özkonak köyünde Taban soyadı, Acıgöl İlçesi Çullar köyünde Tabanlı soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Tabanoğlu soyadı, Ortaköy İlçesi Ozancık kasabasında Dabanlı soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Tabanı, Dabanlı soyadı ve Sivas İli Merkezinde Dabanıbüyük soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

911 Halaçoğlu, Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oynaklar.

912 Sezen, a.g.e.s. 489 (1841-1849 yıllarında kaza, 1912 yılında da Bâla Kazasına bağlı nahiye). Bu nahiyenin Bala İlçesi'nin eski merkezi olduğu yönünde bilgiler bulunur. *Konar-göçer Türkmen tâifesinden olduğu tarihte Kırşehir İli idari sahasında Tabanlı adıyla bir yerleşim yeri kurdukları ve bu yerleşim yerinin 1841, 1849 ve 1912 yıllarında kaza statüsünde bulunduğu bilinir. Bozok Sancağı'na bağlı iken, 1912 yılında lağv edildiği anlaşılan bu yerleşim yerinin günümüzde, Ankara İline bağlı olan Bala İlçesi mıntıkasında bulunduğu ve bu yerleşim yeri ahalisinin yaylak olarak Haymana Kurucagöl mevkiini kullandığı belirtilir.*

913 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

914 Türkay,a.g.e.

915 Şahin,a.g.e.

916 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanıylı SİVAS.,s.38

917 BOA.Tarih :17/Z /1213 (Hicri) Dosya No :1019 Gömlek No :44651 Fon Kodu :C..AS..

918 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II,s.54,60.

Ayrıca Aşiret üyesi bazı oymakların 1909 yılında Kerkük livası mıntkasında bulunduğu ve komşu aşiretlerden olan Davudiye, Caf, Zenge ve Bayat aşiretleri ile kavgalar ettiği kaynaklarda yer alır.⁹¹⁹

Eminli Aşireti: Tabanlı Aşiretine bağlı olduğu anlaşılan aşiret üyeleri Eminağıl adı ile Sivas Kazası idari sahasında köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹²⁰

Emir Bey Aşireti: Tarihte Malya Kazası idari sahasında yaşadığı kaydolunan Emirkethüda Aşireti üyeleri ve Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Emirhan karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Beğceğizli Aşireti: Dulkadirli gurupları arasında görülen aşiret üyelerinin 1532 yılında Lidon ve Beydağı adlı yerleşim yerlerinde 90 hanede yaşadıkları belirtilir.⁹²¹

Çağırğanlı Aşireti: Konar-göçer Bozulus Türkmen tâifesinden olduğu kaydedilir.⁹²² Dulkadirli taifelerinden olduğu ve Çağırğan Baba adlı bir beyinin Sivas yöresinde yaşayıp öldüğü günümüze ulaşmış türbesinden anlaşılr.

Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Pınar, Karacaviran, Büyükkaraseki, Küçükziyaret, Gözedenpınarı, Kursun, Pazarcık, Mekencil adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁹²³

Aşiret mensuplarından bazı taifelerin 1764 yılında Sivas ve Halep yöresinde 200 çadırdı yaşadıkları yazın, Sivas yöresi kışında, Deyr Zorda (Suriye) bölgesinde oturdukları⁹²⁴ve XVIII Yüzyıl Zorunlu iskanları ile Rakka'ya tehcir edilip, Belic ve Remmen nehri civarına yerleştirildiği,⁹²⁵ ancak bir kısmı daha sonra burayı terk ederek Orta Anadolu'ya geri geldiği ve kendisini güvende gördüğü Pehlivanlı Aşiretine sığındıkları belirtilmektedir.⁹²⁶

Şark Çağırğanlı adı ile kaydolunmuş taifelerinin Kayseriyye, Aksaray, Bozok, Konya, Kengiri, yöresinde yurt tuttuğu ve⁹²⁷ XVIII. Yüzyıl iskanlarında 50 hane ahalisinin Pehlivanlı Aşireti arasında yer aldığı bilgisi aktarılır.⁹²⁸

Aşiret üyelerinin Kır-şehri idari sahasında yaygın olarak yaşadıkları Çağırğanlı adı ile nahiye statüsünde bir yerleşim yeri kurdukları, Çağırğan adını bir kale'ye isim olarak verdikleri anlaşılr.⁹²⁹

919 BOA.Tarih :11/S /1325 (Hicri) Dosya No :3019 Gömlek No :226422 Fon Kodu :BEO

920 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.175.

921 Halaçoğlu, Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oynaklar.

922 Türkay,a.g.e.,s.70. XVI. Yüzyıl bilgisi. Bazı araştırmacılar tarafından Yüreğir Boyuna bağlı olduğu bilgisi aktarılır.

923 Yusuf hoca, bu taifeyi Eymür Boyu arasında yer vermiştir.

924 Kuzucu,a.g. Site-makale.

925 Refik; A,g,e,s,?. Ahmat Hoca, söz konusu aşiretleri aktarırken, Ankara SancağıKızılırmak'ın öte yanında yaşayan Tabanlı Aşireti ve buna bağlı Çağırğanlı, Uğurlu Şeyh (Şeyhli) Aşiretleri ... diye bahis etmektedir. Ayrıca Sümer Hoca, Oğuzlar adlı eserinde, Bu aşirete bağlı insanların 1764 yılında 200 çadırdı Antep yöresinde yaşadığı bilgilerini aktarmaktadır.

926 A.Gündüz,a.g.e.,s.99.

927 Türkay,a.g.e.

928 A.g.e.

929 Uçakcı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları.

Ayrıca Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Ögeçağıl karyesi, Aksaray İli Çağıl köyü, Ulaş İlçesi Baharözü köyü ve Suşehri İlçesi idari sahasında Çağıran soyadı, Felahiye İlçesi Mıntıkasında Çağıran soyadı almış oymak adlarının buradan bozulmuş olma ihtimali vardır.

Ahi Ramazan Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 37 hanede kayıtlı olduğu ancak, Hama ve Humus bölgesinde sakin olduğu kaydolunmuştur.⁹³⁰ Tarihte Anduğu Nahiyesi Ramazanfakılı karyesi kurucuları ile Tozanlı Nahiyesi Ramazan karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Sudulu Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası civarında yaylayıp Darende yöresinde kışladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹³¹

Şeyhli Aşireti: Bozulmuş Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilir.⁹³² Aşiret üyelerinin Orta Anadolu'da Şeyhler, Uğurluşeyh, Sülü Bey, Doğu bölgelerinde Şıhlar adıyla anıldığı ve Harzem Aşiretlerine bağlı olduğu belirtilir.⁹³³ Eskiden Şam civarında, Beğdililer içerisinde yaşadıkları bilgileri aktarılan aşireti, Halaçoğlu hoca Yıva Boyu arasında,⁹³⁴ Alemdar Yalçın hoca'da Çakıroğlu ve Işıklar Aşiretleri ile birlikte Beğdili Boyu içerisinde göstermektedir.⁹³⁵

Türkmen yörükhanı göçer taifesine bağlı ve Harzem Türklerinden olduğu belirtilen⁹³⁶ aşiret üyelerinin Kayseri sancağı idari sahasında 35 hanede yaşadıkları, Develi, Erciyes ve Zamantı bölgelerini yaylak, Aksaray ve Kırşehir yöresini kışlak olarak kullandıkları bilgisi aktarılır.⁹³⁷ Bazı taifelerinin Arap vilayetlerinde kışladıkları, Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Vadiderziler karyesinde 6 hanede, Şamardı Nahiyesi Enlipınar karyesinde ve Aksaray, Niğde, Nevşehir yörelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹³⁸

Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Şeyhli karyesi, Kenar-ı İrmak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Şeyhler karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Şeyhli karyesi, Kılseme Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Şeyhler karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Şeyhlerburnu-pervane karyesi ve İmranlı İlçesi idari sahasında bulunan Aşağışeyhli köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

930 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

931 A.g.e.

932 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.125.

933 Gülensoy,a.g.e.,

934 Tarihte Kütahya Sancağına bağlı Şeyhli Kazasını kurmuş olması yörede yaygın olarak yaşadığı anlamına gelir.

935 Alemdar Yalçın, ART.Tv. 48 Perşembe 8 Mart 2008 adlı programında belirtmiştir.

936 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi no. 12 1993, İstanbul,s.90.

937 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.125.

938 Türkay,a.g.e.,Yusuf hoca, Şamardı Nahiyesi idari sahasında bulunan taifeyi Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Rakka bölgesinde bulunan Behil çayı boyunca yerleştirildikleri belirtilen aşiret üyelerinden bir kısmının ⁹³⁹ geri kaçıp ata yurtlarına döndüğü anlaşılmaktadır.⁹⁴⁰

Aşiret üyesi bazı oymakların 1750 yılında Nevşehir'de Sadrazam İbrahim Paşa'nın evkafı mülkünde oturdukları, bazı oymakların Bor ve Ereğli yörelerinde sakin oldukları, bazı oymaklarının 1760 yılında Konya ile Karapınar arasında bulunan İsmil köyü Derbendi bölgesine yerleştirildikleri, bazı oymaklarının Koçhisar ve Aksaray taraflarında yaşadıkları, bazı taifelerinin Kır-şehri/Süleymanlı yöresi ve 1736 yılında Konur Kazası idari sahasında kurulmuş Haydar Dede Vakfı arazilerinde oturdukları bilgisi aktarılmaktadır.⁹⁴¹

Ayrıca Zara Kazası Tödürge ve Şeyh Merzuban köyünde Şeyhoğlu sülale adı almış oymaklar ile⁹⁴² İncesu İlçesi Merkezinde Şeyhoğlu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Uğurlu Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu belirtilen aşiret adını, Beğdili Boyu arasında yer alan ve yörede uzantıları bulunan Uğurluşey Aşiretinden aldığı düşünülür. Aşirete bağlı oymakların Aksaray sancağında yaşadıkları belirtilir.

Gemerek İlçesi Çepni yolu adlı yerleşim yeri, Kangal İlçesi Deliktaş köyü, Hafik İlçesi Çınarlı köyü, Şarkışla İlçesi Akçakışla köyü, Niğde İli Konaklı, Pınarcık ve Gölçük köyünde Uğurlu soyadı, Ulukışla İlçesi Ovacık ve Tepe köyünde Uğurlu soyadı, Yahyalı İlçesi Serin ve Çamlıca köyünde Uğurlu soyadı, Hacılar İlçesi Sakarcıftlığı ve Yedi ağaç mevkiinde Uğurlu soyadı, Akkışla İlçesi Gümergen ve Kululu adlı yerleşim yerinde Uğurlu soyadı, Pınarbaşı İlçesi Eğrisöğüt köyünde Uğurlu soyadı, Sivas İli Merkez civarı, Doğanşar İlçesi Merkez ilçe sınırları, İmranlı İlçesi Delice ve K. Mahmut köyü, Acıgöl İlçesi Yuva ve Karapınar köyü, Gülşehir İlçesi Hamzalı, Tuz, Terlemez, Yalıtaş ve Yakatarla köyünde Uğurlu, Ürgüp İlçesi Aksalur mahallesi ve Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Uğurlu soyadı amış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller ve bölgenin aynı bölge olması kaynak oluşturur.

Işıklar Aşireti: Adını, Şeyh Bali veya Balişeyh adıyla anılan zâtn torunlarından aldığı, yörede Işıklı Dede adlı ünlü bir beyin ve Koçhisar Kazası idari sahasında Işıklar adlı bir aşiretin yaşadığı tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁹⁴³ Tarihte Ağaçoören İlçesi Davutlar köyü mıntıkasında yaşamış olan Işıklı Dede adlı bu zati muhteremin bağlı oymağı, Şuşehri İlçesi idari sahasında kurulmuş Işıklar köyü kurucuları ve Tomarza İlçesi Işıklar köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

939 A.Gündüz,a.g.e.,s.103.

940 BOA. Sıra 30,32 Dosya No: Gömlek No: 10259-Fon Kodu: MAD.d Rakka'ya göçürülen Şeyhler Aşireti iskan yıllarına ait kaynaklarda Rakka, Halep yöresinde görülürken, daha sonraki yıllara ait kaynaklarda ise *Malatya, Antep, Trabzon, Hemşin, Kaş, Batum* gibi Rakka'ya komşu devlet, il ve ilçe havalisinde görülmektedir. Anadolu'dan giderek 150 yıl evvel Irak/ Telafer kenti Saat semti ve Entallau köyünde yerleşmiş kentin büyük aşiretlerinden birisi olan Şeyhler ve Nacar Aşireti üyeleri Dolayı ile Rakka'ya tehcir edilmiş aşiretin bir kısmının da bu havalie dağıldığını göstermektedir.

941 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.125.

942 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

943 Ocak, Elvan Çelebi,s.LXVIII. (Aşık Paşa'ya bağlılığın cemaat yani dinsel bağlılık olduğu sanılmaktadır).

Çakır-oğlu Aşireti: Çakır, Çakur, Çakırlı adı ile anılır. Bu aşireti Alemdar Yalçın hoca ve bazı İskân tarihçileri Beğdili Boyuna bağlar Işıklar ve Şeyhler Aşiretiyle aynı aşiret olduğunu belirtirler.⁹⁴⁴

Gündüz hoca'da Kırşehir yöresinin iskânını konu ettiği kitabında Doğu Hakani Türklerinin Yağlaklar, Busgut, Küröbör, Arbu, Tarduş, Sikör-Tugara, Eyöbör, Çarık, Yöbutkor, Yalpagud (Alapagud) adı verilen kollarından birisi olduğunu Ayrıca Çaruğ adının Türklerde yaygın olarak kişi adına verildiği ve bu adı 1065 yıllarında Mangışlak ile Aral Gölü arasında yaşamış Oğuz Beylerinden birisinin kullandığını belirtilmektedir.⁹⁴⁵

Tarsus, Adana ve Kütahya yörelerinde yaygın bir nüfusa sahip olduğu belirtilen aşiretin, Tarsus yöresinde yaşayanları Işıklar, Kütahya yöresinde yaşayanları Şeyhler, çalışma bölgemizde ise Şeyhler, Işıklar, Çakır-oğlu adı ile anıldıkları anlaşılmaktadır.

Aşiret mensuplarının Malya Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kızılağıl kışlağında 24 hanede, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Geyiklice karyesi 13 hanede, Yassıca Karyesi 26 hanede, Akçaağıl karyesi 29 hanede ve Kayseriyye yöresinde kurulmuş Karayatalak, Kızılağıl, Geğlüme, Bakanca ve Akcain adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁴⁶

Aşirete bağlı bazı taifelerin XVI. Yüzyılın son çeyreğinde Karahisar-ı Develi Nahiyesi Yevanlı ve Çekik adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları belirtilir.

Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çakırağıl karyesi kurucuları, Yeniil Kazası Çakırlı karyesi kurucuları, Sivas Kazası Çakır karyesi kurucuları,⁹⁴⁷ Yahyalı İlçesi Büyükçakır köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Ayrıca Aksaray ili merkezinde Çakır-oğlu soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Çakıroğlu soyadı ve Şarkışla İlçesi Kızılcaışla ile Karasoku köyünde Çakır-oğlu soyadı, Zara Kazası Karacahisar ve Kayabaşı çiftliği adlı yerleşim yerinde Çakıroğlu sülale adı,⁹⁴⁸ Bor İlçesi Merkezinde Çakıroğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Eşekli Aşireti: Merkepli adı ile de anılan aşiretin Şeyhler, Işıklar, Çakıroğlu Aşiretleri ile yakınlığı ve Beğdililere bağlı olduğu yönünde elimizde kuvvetli bilgiler mevcuttur.

XVI. Yüzyılda Ürgüp Nahiyesi idari sahası idari sahasında 16 hanede ve Karakaya mezrasında 10 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁹⁴⁹ Aşiret üyesi bazı taifelerin Eskiil Kazası idari sahasında yaşadıkları, bazı taifelerinin, Yeniil Kazası idari sahasında Eşekli (Hasandede) adı ile bir köy kurdukları, Sivas merkez

944 Alemdar Yalçın, ART.Tv. 48 Perşembe 8 Mart 2008 adlı programında belirtmiştir.

945 A.Gündüz.a.g.e,s.100.

946 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

947 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

948 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

949 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15,s.13.

Bab-ı Kayseri mahallesinde Merkepçi,⁹⁵⁰ Ece mahallesinde Merkepçioğlu sülale adı aldıkları anlaşılr.

XVI. Yüzyılda Develi Nahiyesi Vadi-i derziler karyesinde 6 hanede yaşadıkları anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin Salmanlı Kebir Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁵¹

Kızıl Eşekli Aşireti: adı ile kaydolunan bir aşiretin Aksaray idari sahasında 16 hane, 19 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.⁹⁵²

Salmanlı Merkeplisi Aşireti: Çankırı/Keskini Kazası idari sahasında yerleştikleri bilgisi aktarılmaktadır.⁹⁵³

Eşekli Kürt Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.⁹⁵⁴

Andan gel (Merkebli Baba) yı eyle ziyaret

Sebilde (Çolak Baba) dan al işaret

Dahi (Melik Mahmud Gazi) ye eyle dehalet

*Andan gel Sıdk ile (Hırkalı Sultan) a yalvar.*⁹⁵⁵

Kılıçlı Aşireti: Eski Türk yurdu Semerkant'da bir Oğuz oymağı olan aşiret,⁹⁵⁶ bazı kaynaklarda Türkmen Ekrâdı, diğer bir anlatımla Kürttürkü oldukları belirtilir. Şambayatları arasında da görülen aşiret üyelerinin Bozok sancağı idari sahasında bulunan Akdağ Nahiyesi'nde Kılıç Abdal Zaviyesi⁹⁵⁷ adı ile bir zaviye kurdukları ve Aksaray yöresinde yaşamış Kılıç Dede adlı bir kanaat önderlerinin bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Aşiret üyelerinin Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında 30 hanede, Kılıç Kemiren adlı taifesi 1500 yılında Aksaray Kazası Münşiciftliği ile Kürekçi karyesinde 14 hanede ve Eyubili Nahiyesi Arsalöyüğü karyesinde 13 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁹⁵⁸

Ayrıca aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında muhtelif yerlerde ve Kangal ile Hasançelebi arasında bulunan Alacahan ve Ulaş mevki civarında yaşarlarken XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yeniil civarından alınıp, Rakka bölgesinde bulunan Behil çayı boyunca yerleştirildikleri belirtilir.⁹⁵⁹

Penbehanı civarında (Celal Baba) yı gör

Yokuşun başında (Kılıç Dede) ye et vur

Tarıkın var (Şeyh Mustafa) dan sor

950 Şahin, a.g.e.

951 Türkay, a.g.e.

952 Konyalı, a.g.e., s.624..

953 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale., s.118.

954 A.g.e.s.831

955 A.g.e.

956 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi no. 12 1993, İstanbul, s.94.

957 Bozok/Akdağ yöresinde.

958 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt. 3.

959 A.Gündüz, a.g.e., s.103.

*Meydanda (Kabak Baş Veli Mihman) a yalvar.*⁹⁶⁰

Köseceli Aşireti: Beğdili Yeniil Kazası Şam karyesinde yaşadıkları 1642 yılı kaynaklarında yer alır.⁹⁶¹

Köse Yusuf Aşireti: Beğdili Aksaray Kazası Seydisaray mezrasında 21 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁹⁶²

Cumali Aşireti: Beğdili Boyuna bağlı, başka bir kaynakta da Kızıklara bağlı olduğuna ilişkin bilgi yer alır.⁹⁶³ Bazı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Cumaköy ve Ortaköy İlçesi Cumali ü kurup isimlerini verdikleri anlaşılr.⁹⁶⁴

XVIII. Yüzyılda gerçekleşen Zorunlu Rakka iskanı ile bölgeden uzaklaştırılıp Beğmüşlü Aşireti ile birlikte Hişe-bend Nehri mıntıkasına yerleştirildikleri anlaşılmaktadır.

Yevmül Hayr Aşireti: Yamhayr adı ile de kaydolunur.⁹⁶⁵ Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında yer almış aşiret üyelerinin Eskiil Kazası civarında kurulmuş Süleymanlık karyesinde 32 hanede, Osmanfakılı mezrası ile Başyakalaç mezrasında 38 hanede,⁹⁶⁶ Pınarbaşı Nahiyesi Borkviranı ve Yakupluca karyesinde 17 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁶⁷

Ayrıca, tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Hayranlı Nahiyesi, (günümüzde köy) adının buradan geldiği, dolayı ile köy kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.⁹⁶⁸

Yine Çorum/Sungurlu İlçesi Bahşili köyünde yaşayan Elhayıroğlu adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Akkaş-oğlu Aşireti: Şarkışla İlçesi Hardal köyünde Akkaşoğlu soyadı almış oymak, Niğde İli Çarıklı köyünde Akkaş soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Akkaş soyadı, Bünyan İlçesi Karadayı ve Süksün köyünde Akkaş soyadı, Nevşehir İli Merkezinde Akkaş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Seçen Aşireti: Saçan adı ile de anılır. Konar-göçer Türkmen Ekradı taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı 40 hane ahalinin Sivas yöresi ve Arabsun Kazası mıntıkasında yaşadığı bunlardan 10 hane ahalinin Pehlivanlı Aşireti arasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.⁹⁶⁹

⁹⁶⁰ Konyalı,a.g.e.

⁹⁶¹ Yusuf Halaçoğlu, Anadolu'da Aşiretler, Oymaklar, Cemaatler.Cilt.4.

⁹⁶² BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46, Yusuf Halaçoğlu, Anadolu'da Aşiretler, Oymaklar, Cemaatler.Cilt.4.

⁹⁶³ Hacıömerli,a.g.e,s.298.

⁹⁶⁴ Ortaköy İlçesi Cumali köyü, tarihte Adana/Yüreğir İlçesi Büyükyarımca köyü ile Yozgat yöresinden göç aldığı belirtilir.

⁹⁶⁵ BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.

⁹⁶⁶ Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

⁹⁶⁷ Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

⁹⁶⁸ Sezen,a.g.e.

⁹⁶⁹ Türkay,a.g.e.,s.

Aşiretin Seçen Deli Ali'li adlı bir taifesinin Yeniil Kazası idari sahasında yayladıkları, asıl yurtlarının Rakka bölgesi oldukları kaynaklarda yer alır.⁹⁷⁰

Ayrıca Yahyalı İlçesi Delialıuşağı Köyü kurucuları, Acıgöl İlçesi Merkezinde Seçen soyadı, Gülşehir İlçesi Yeniyaylacık köyünde Seçen soyadı, Sungurlu İlçesi eski adı Zangı olan Yarımsöğüt köyünde Saçan soyadı, Niğde İli Merkezinde Şaçan, Saçın soyadı, Ulukışla İlçesi Altay ve Burna köyünde Saçan soyadı, Özvatan İlçesi Mıntıkasında Saçan soyadı, Ürgüp İlçesi Taşkınınar köyünde Seçen soyadı ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Saçan ve Seçen soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Seçen soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kahyalı Aşireti: Sivas İli Kahyalı köyü kurucuları, Koyulhisar İlçesi Taşpınar köyünde Kahya soyadı ve Sivas İli Merkezinde yaşayan Kahya'oglu soyadı, Bünyan İlçesi Kızılören köyünde Kahya soyadı, Develi İlçesi Yeşilevler muntikasında Kahya'oglu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Türkmen Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Obrukköyük karyesinde 7 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁹⁷¹

Dağdere Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Anduğu Nahiyesi Açmaz, Bor, Alkızı, Şeyhilyas, Alibeğ karyeleri, Eskiil Kazası Çobanvıran, Karacaoğlan, Hamitkuyusu, Kamyarkuyusu, Kurucavıran karyeleri ve Koçhisar Kazası Gözlü karyesinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁹⁷²

Kasımoğlu Aşireti: Yörede yaygın olarak yaşadığını Mevlevi Tarikatına mensup Şeyh Kasım ya da Kasım Bey adlı bir beyinin açtığı vakıf ve zaviyelerden anlarız.⁹⁷³ 1445 yılı ile 1552 yılları arasında kendi adlarıyla hanlık kurmuş olan aşiret mensupları Çubuk, Koyulhisar, Suşehri, Koçhisar ve Niğde idari sahalarında yaşadıkları kaynaklardan anlaşılr.

Bazı taifelerinin Çubuk Nahiyesi Gelbulasın karyesinde yaşadığı anlaşılan aşiret üyelerinin, Koçhisar Kazası idari sahasında Kasım ve Niğde Kazası idari sahasında Mescidikasım adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Hafik Kazası Oğnovid köyünde Kasımoğlu sülale adı, Zara Kazası Canova-Cancin köyünde Kasımoğlu sülale adı almış oymak,⁹⁷⁴ Ortaköy İlçesi Cumali köyünde Kasımlar sülale adı almış oymak ile Kozaklı İlçesi Kalecik köyünde Kasımoğlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Kasımoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Divane Karaoğulları Aşireti: 1501 yılında Aksaray Kazası Mescitli karyesinde 4 hanede yaşadıkları belirtilir.⁹⁷⁵

Sivas İli Merkezinde Karaoğlu soyadı, Suşehri İlçesi Günlüce köyünde Karaoglu soyadı, Gürün İlçesi Y.Sazcağız köyünde Karaoglu soyadı, Yıldızeli İlçesi Ilıca

970 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

971 A,g,e.

972 A,g,e.

973 Sümer, Bozoklu Oğuz Boylarına Dair.,s.83.

974 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,60. Yıl.1831-1842.

975 A,g,e.

köyünde Karaoğlu soyadı, Bünyan İlçesi Şıvgın köyünde Karaoğlu soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Karaoğlu soyadı, Tomarza İlçesi Şiraz, Alakuşak ve Cücün köyünde Karaoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Gördülü Aşireti: Sarsap Nahiyesi Sultankorusu Yaylası'nda 40 vergi hane ahalisi ile yayladıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.⁹⁷⁶ Bu aşiretin XVIII. Yüzyıl Rakka Sürgününe dahil edilerek bölgeden gönderildiği anlaşılr.

Beğmişli Aşireti: Aşirete mensup bazı tâifelerin Yeniil/Sonisa Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları 1515 yılı kaynaklarından anlaşılr.

Aşiret üyelerinin Cumali Aşireti üyeleri ile birlikte XVIII. Yüzyılda gerçekleşen Rakka iskanına yollandıkları ve burada Hişe-bend Nehri mıntıkasına yerleştirildikleri kaynaklarından anlaşılmaktadır. Rakka'ya yollanmış aşiret üyeleri gümüzde Suriye sınırları içerisinde yaşamlarını sürdürmektedirler.⁹⁷⁷

Tarihte, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Beğmişli karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Baymış Aşireti: Beğdili içerisinde bulunan ve Aksaray Kazası idari sahasında 50 hanede ve Hasandağı Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları belirtilir.⁹⁷⁸ Ayrıca Aksaray Kazası Baymış karyesi kurucuları ile bu köyü kuran oymakların geldiği Ekecekte'ki Baymış yaylası'na adını veren oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁹⁷⁹

Topaklı Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası dahilinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁹⁸⁰ Tarihte Gedük Nahiyesi idari sahasında Topak-Çoğun Karyesi kurucuları,⁹⁸¹ Avanos İlçesi Topkalı köyü kurucuları ve Altınyayla İlçesi Topakkaya adlı mevkiye adını vermiş oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Aşiret üyelerinin Ayrıca Bozok/Alıki Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Topakabdal Karyesini kurup adlarını verdikleri ve bağlı oymakların Çorum sancağı İskilip, Osmanlık, Saz Kazaları idari sahalarında yaşadıkları belirtilir.⁹⁸²

Armudevli Aşireti: Beğdili Boyuna bağlı olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin Yeniil Kazası Pazarcık karyesinde 1 hanede yaşadığı belirtilir.

Armudlu Aşireti: Küçük Armudlu adı ile de kanaklarda yer alır. Bozulus Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olan aşiret üyeleri Karaman yöresi, Aksaray yöresi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çömlek, Karağaç ve Karaboğaz adlı yerleşim yerleri ve Keskin İlçesi Armudluköyünü kurdukları belirtilir.⁹⁸³

976 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

977 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.309.

978 Konyalı, a.g.e.,s.635.

979 A.g.e.

980 Türkay,a.g.e.

981 Topak-Çoğun Karyesinde XVI. Yüzyılda 85 vergi nüfusunun yaşadığı belirtilir.

982 Türkay,a.g.e.

983 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.139

Bozkoyunlu Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin XVI. Yüzyıl ortalarında Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş İlköndü, Girginpınarı, Yalmanlı, Doğanlı, Alacaçayır ve Selaili adlı yerleşim yerlerinde 128 hanede yaşadıkları belirtilir.⁹⁸⁴

Bozlu Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin 1535 yılında Yeniil Kazası Mescitli yurdunda 17 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Abalı Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan aşiretin Yeniil Kazası ve bağlı köyü Kızılcaale'de yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁹⁸⁵

Göçeri Kethüda Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.

İlmişlü Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Aksaray Kazası Çartığın, Akpınar, Salar-damı, Eşekkaya karyelerinde 73 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.

İlderli Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Aksaray Kazası Çartığın ve Obru Mezra-sında 45 hanede yaşadıkları anlaşılır.

İsalı Aşireti: Tarihte Varsak teşekkülü arasında hareket etmiş olan aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası Meraki karyesinde 18 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynak-larında yer alır.⁹⁸⁶

Ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş İsalı karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.⁹⁸⁷

Kafir İshaklı Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Seydisaray karyesinde 35 hanede ve Kızılktepe mezarası ve Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları ve Kafirishaklı adlı köye adlarını verdikleri XVI. Yüzyıl kaynaklarında kaydolunur.⁹⁸⁸

Kanan Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Aksaray sancağı Köstere Nahiyesi Tatarum mezarası ile Beğdili kışlağında 36 hanede yaşadıkları kaynaklarında yer alır.

Kara Süleymanlı Aşireti: Dulkadirli taifeleri arasında görülen aşiret mensupla-rının Develi Nahiyesi Vadiderziler karyesinde 16 hanede yaşadıkları belirtilir.⁹⁸⁹

Kara Burçlu Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Kayalı Aşireti: Eymür Boyu arasında da kaydolunan aşirete bağlı taifelerin Yeniil idari sahasında kurulmuş Kayalı karyesi, Koyulhisar Kazası Kayalı Karyesi kurucuları ile Suşehri İlçesi Günlüce köyünde yaşayan Kayalı soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Şehir Kayalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Eşkinciyan Nahiyesi Pazarlık kışlasında 8 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

984 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

985 Türkay,a.g.e.

986 Halaçoğlu,a.g.e,cilt 3,s.1134.

987 BOA.387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası.

988 BOA. Ve Konyalı, a.g.e.,s.624.

989 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3

Obradınlı Aşireti: Oyradanlı adı ile kaydolunan bu aşiretin Türkmen taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır.⁹⁹⁰

Alpagud Aşireti: Sivas İli Merkezinde Alpagud soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Köse Yusuf Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Seydisarayı mezrasında 21 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁹⁹¹

Paşalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri sancağı/Karakaya Nahiyesi Emirler karyesinde 4 hanede, yine sancak idari sahasında kurulmuş Cambaz, Kayrı, Tekeli ve Beğdili karyesinde 26 hanede, Kurucak karyesinde 8 hanede, Seydiler karyesinde 43 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁹²

Hüseyin Beğli Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 45 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Yadıgarlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas, Niğde, Karaman, Kır-şehri/Keskin Kazası mntıklarında bulunduğu tarihi kaynaklarda yer alır.⁹⁹³

4. AVŞAR BOYU

Boy adı, etimolojik olarak İşini çabuk yapan, çevik, atik, vahşi ve hayvan avına meraklı anlamına gelmektedir.

Afşar, Yağgu, Avuşar, Avu adlarıyla tarih sayfalarında yerini bulur.⁹⁹⁴ Sembolü, şahin ve doğan türünden Laçin adında bir kuş olan Avşarlara,⁹⁹⁵ Hazistan Beyleri, İran'daki Nadir Şah ve hanedanı, Ürmiye ve Horasan Avşarlarının bağlı oldukları bilgisi aktarılır.⁹⁹⁶

Eskiden Sır-ı Derya bölgesinde oturduğu ve Selçuklular zamanında Horasan güzergahını izleyerek bağlı On bir boyu ile birlikte Anadolu'ya geldikleri ve Avşar Baba adı ile anılmış Yesevi felsefesinden ünlü bir erenlerinin olduğu belirtilir.⁹⁹⁷

Orta Anadolu'ya ekseriyetle Dulkadirliilerle geldiği anlaşılan Avşarların, Anadolu'da pek çok siyasi olaylara katıldıkları ve bunun neticesi olarak defalarca sürgüne tabi tutuldukları belirtilmektedir.

Aşireti ile birlikte bu sürgünlere katıldığı anlaşılan dönemin ünlü ozanı Dada-loğlu şöyle dile getirmektedir.

990 Türkay,a.g.e.,s.518.

991 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

992 A.g.e.Cilt.4.

993 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.121.

994 Ögel,a.g.e.,s.339.

995 Ögel,a.g.e.,s.362.

996 www.bilgininadresi.net

997 Özdemir, Avşarlar ve Dadaloğlu,s.

*Taşlar Dadaloğlu bağrımı taşlar
Gözümünden akar kan ile yaşlar
Bize yol göründü kavim kardaşlar
Kalmaz yolundan önü Avşar'ın.*⁹⁹⁸

Zamanın ünlü Ozanı Deli Boran'da şöyle aktarmaktadır.

*Kalktı göç eyledi Avşar elleri
Ağır ağır giden eller bizimdir
Arap atı yakın eder uzağı
Yüce dağdan aşan yollar bizimdir...*⁹⁹⁹

Boy mensuplarının başta Kayseri yöresi olmak üzere yörede yaygın olarak yurt tuttukları Eskiil Nahiyesi idari sahasında Avşarcık, Dumluca Nahiyesi idari sahasında Avşarcık, Suşehri Nahiyesi idari sahasında Avşar adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.

Koramaz Nahiyesi Avşar köyünde 13 hane, Karataş Nahiyesi Avşar köyünde ? hane, Malya Nahiyesi Avşar köyünde ? hane, İslamlı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş iki tane Avşar köyünde ? hane, Eskiil Kazası Avşar köyünde ? hane, Aksaray Kazası Avşar köyünde ? hane, Çankırı sancağı (Günümüzde Çorum'a bağlı) Kargı Kazası Avşar köyünde 18 hanede yaşadıkları belirtilmiştir.¹⁰⁰⁰

Yeniil Kazası Ezmeli mahallesinde 30 hanede, Avşarcık ve Göklüalili karyesinde 30 hanede, Avşar karyesinde 48 hanede ve Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahasında 41 hanede yaşadıkları,¹⁰⁰¹ Aşudiye Nahiyesi idari sahasında 24 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş farklı yerlerde 69 hanede ve Suşehri Nahiyesi idari sahasında 35 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁰⁰²

Ayrıca Yeniil Kazası Devederesi ve Ağcataş adlı yerleşim yerlerinde 10 hane, Gökaveren köyünde 10 hanede, Hasalim adlı yerleşim yerinde 29 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer almıştır.¹⁰⁰³

Kayseriyye yöresinde 4 tane yerleşim yeri-köye adını vermiş bulunan boy mensupları,¹⁰⁰⁴ Pınarbaşı, Sarız ve¹⁰⁰⁵ Bor Kazası idari sahasında bulunduğu bilgileri aktarılmıştır.¹⁰⁰⁶

998 Özdemir,a,g,e.

999 Deli Boran, Çorum İli Sarımbey köylü, zamanın ünlü ozanı.

1000 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.

1001 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, cilt.1.,s.172.

1002 A.g.e.Cilt.1.,s.179

1003 A.g.e.Cilt.1.,s.188

1004 Bayar,a,g,e.

1005 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.331. Sarız yöresinde kurulmuş köyün bu günkü adının Büyüksöbeçimen olduğu sanılır.

1006 Türkay,a,g,e.

Günümüzde Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Avşarpotuklu ve Avşarsöğüdlü,¹⁰⁰⁷ Akıncılar İlçesi Avşarcık, Divriği İlçesi Avşarcık, İmranlı İlçesi Avşar ve Avşarören köylerini kurdukları, bazı oymaklarının Kayseri yöresinde kurulmuş Yağmurbey, Yazır, Argıcık, Hasanarpa, Havran, Kızık, Mardin, Muncusun, Gesi, Virancık, Köseahmetli, Recepli, Mahmudoğlu, Sofular, Haliloğlu, Köseli, Burungüz, Höbek köylerinde yaşadıkları anlaşılr.¹⁰⁰⁸

Ağırlıklı olarak Zamantı, Pınarbaşı, Sarız, Tomarza yöresinde bulunduğu anlaşılan Avşarların 1764 yılında Sivas-Ankara arasında 500 çadır olduğu belirtilmiş,¹⁰⁰⁹ 1848 yılında Kangal, Gürün ve Gedikçubuk kazaları civarlarında bulundukları ve bulundukları mıntikalarda eşkıyalık yaptıkları Osmanlı kaynaklarında yer almıştır.¹⁰¹⁰

Boy mensubu bazı oymakların Keskin Kazası Büyük ve Küçükavşar karyelerine, bazı oymaklarının Biğa sancağı Balya Kazası idari sahasında iskan olundukları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁰¹¹

Ayrıca Derinkuyu İlçesi eski adı Giledis olan Çalık köyü mıntikasında bulunan Avşar adlı mevkiye adını vermiş oymak,¹⁰¹² Sivas İli merkez Uryan-ı Müslim mahallesinde Afşar sülale adı almış oymak,¹⁰¹³ Zara Kazası Tödürge karyesinde Avşarlıoğlu sülale adı almış oymak,¹⁰¹⁴ Ağaçören İlçesi Avşar köyü kurucuları ve bu köyü kurduğu anlaşılan Öztürk soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezi ve Yapracık köyünde Avşar soyadı, Sivas İli Merkezi ve Doğanca köyünde Avşar soyadı ve Sivas İli Merkezinde Avşar soyadı, Suşehri İlçesi Kayadibi köyünde Avşar soyadı, Ulaş İlçesi Düzova köyünde Avşar soyadı, Acıgöl İlçesi Çullar ve Karacaören köyünde Afşar ve Avşar soyadı, Avanos İlçesi Bozca köyünde Afşar, Merkezinde Avşar soyadı, Kozaklı İlçesi Kanlıca köyünde Avşar soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe ve Aksalur, Başdere, Ak köyünde Afşar ve Avşar soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Afşar ve Avşar'oglu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntikasında Avşar soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntikasında Avşarlar soyadı, Sarıyahşi İlçesi Boğaz köyünde Avşar soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Avşar soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Avşar soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi, Talas, Kayabeğ, Aydınlar, Kıranardı ve Alayınlı adlı yerleşim yerlerinde Avşar soyadı, Melikgazi semtinde Avşaroglu soyadı, Tomarza İlçesi Tahtakemer köyünde Afşar ve Avşar soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Avşar, Camigeçidi Afşar soyadı, Hacılar İlçesi Sakarcıftlığı Afşar soyadı, Pınarbaşı İlçesi Aslanbeyli Afşar soyadı, Yahyalı İlçesi Süleymanfakılı ve Delialıuşağı köyünde Avşar soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezi ve Buget köyünde Avşar soyadı, Sarız İlçesi Merkezinde Avşar soyadı, Hacılar İlçesi Hürmetçiftliği Avşar'oglu soyadı, Felahiye

1007 Gülensoy,a.g.e.,s.41.

1008 www.avsarobasi.com (-Süksün köyü: Köyde Avşar Boyuna bağlı bir oymağın bulunduğu ve bu oymağın atalarının Sivas yöresinden geldiği, Yeşilhisar İlçesi, Niğde İline bağlı Gölcük kasabasından göç aldığı ve Gölcük uzantılarının halen kendilerini Avşar olarak tanımladıkları belirtilir.

1009 Kayseri'de Avşar Boyunun Yerleşim Yerleri, <http://www.kayseriehaber.com>

1010 BOA. Tarih :13/S /1264 (Hicrî) Dosya No :20 Gömlek No :56 Fon Kodu :MVL

1011 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.109.

1012 Avşar adlı bu mevki adı geçen köyde yurt tutmuş Kör Mehmetler adlı sülalenin eski yurtları olduğu belirtilir.

1013 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.38.

1014 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

İlçesi Kale mah. Avşar soyadı, Bünyan İlçesi Süksün ve Koyunabdal köyünde Afşar soyadı, Develi İlçesi Havadan köyünde Afşar, Sindelhüyük, Çomaklı ve Havadan köyünde Avşar soyadı, Niğde İli Bağlama köyünde Afşar-Avşar, Elamlı, Köyiçi ve Sazlıca köyünde Avşar soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Afşar soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Avşar soyadı, Bor İlçesi Kılavuz ve Balı köyünde Avşar soyadı, Ulukışla İlçesi İmrahor, İlhan ve Basmakçı köyünde Avşar soyadı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Küçükavşar soyadı, Çamardı İlçesi Kocapınar köyünde Avşar soyadı, Çiftlik İlçesi Kula köyünde Avşar soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Eravşar soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayülleri dikkate alındığında bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Avşar Boyuna Bağlı Aşiretler: İvaz Hacı, Bahri Avşarı, Köşker, Gündüzlü, Halaçlar, Terzili, Kersenli, Kama-Kaman, Hüseyin Hacı, Taycı, Ömerli, Teberrük, Vartan, Virancık, Tüccarlı, Ayhan, Sindel, Uzun Osmanlı, Turnan-i Taifi, Yaban Evladı, Reyhanlı, Mazıcı, Yortan, Mikaili, Taşan-ı, Nadirli, Boynuinceli, Gazibey, Ayrındamı, Asudlu, Ayrılar, Köse, Çöplü, Caferli, Hilalli, Aziz Beğli, Dudağlı, İkinci Muslu, Ali Göranlı, Yağlı, Duraçlı, Ebic, Ekber, Tacirli, Dadal'oglu, Başiböyük, Kazıklı, Köçekli, Argun, Ekeli, Uzunısali, Yörgüç Paşa, Hüseyin Hacı, Hüseyinler, Tok, Köpekli, Celep'oglu, İmamoglu, Yahşihanlı, Yahyalı, Doyuranlar, Kuyumcu, Aydın, Kara Şeyhli, Berber-li, Güzelce, Alay'lı, Burun Kesenli, Kara Hıdır, Honam, Fettahlı-oglu, Nallı, Kemer İsa, Kırklar, Karaman'lı, Dinek, Cingöz, Ağca İvaz, Aydoğmuş, Baykal, Bazlamaçlı, Beğlikli, Senir Avşarı, Recepli, Sofular, Mahmud'oglu, Bezirci, Bidil, Biliği, Bulaklı, Burhan'lı, Burtalan, Bunsuz, Bucak'lı, Ayaz'lı, Cambaz, Cerban, Cevni, Avşar Çakalı, Bozca, Çiğdemli, Kızıllı, Çivril, Davud Hacı, Deyneli, Emir Kethüda, Eylül Fakihli, Evrancalı, Emirli, Eluği, Keskinci, Gözü Bağlı, Günyüzü, Hacı Paşalı, Terzi Turahanlı, Timurlu, İltı, İmanlı, Kaba Öküz, İnandıklı, Hızır Hacı, Herifli, Kara Yıldız, Karanlık'oglu, Karakışla, Karıştıran, Kaya'oglu, Karasu ve Ağın, Kıracı, Kevnili, Kayanlı, Küçük Kürd, Konuklar, Köprez, Manpal, Muzaffer Fakılı, Öyük Fakılı, Bayram Hacı, Pusatlı, Sadullah'oglu, Sarı Fakılı, Seyfettin'oglu, Sinan Evladı, Süksün, Şırnaklı, Şükürlü, Yemliha, Belen, Varsak ve Cerit Aşiretleri.

İvaz Hacı Aşireti: 1521 yılında Develi Nahiyesi Başarun mezarı, İnlicebucağı kırsalında 38 hanede, Karataş Nahiyesi Yartan karyesinde 68 hanede Ayrıca Develi Nahiyesi İplice (bu İnlice olmalı) mezarında 45 hanede ve Çelebi mezarında yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁰¹⁵

Ayrıca İncesu İlçesi idari sahasında yaşadıkları ve Kayseri'de Hacıvaz adlı bir mahalleyle adlarını verdikleri anlaşılır.

Bahri Avşarı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1642 yılında Yeniil Kazası idari sahasında 158 hanede ve Develi Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılır.¹⁰¹⁶

Köşker Aşireti: Köşger, Köşkerlioğlu adı ile de anılan aşiret, tarihte Kayseriyye yöresinde yaygın olarak yaşadığını Pınarbaşı İlçesine bağlı Pazarören Nahiyesinin az kuzeyinde bulunan Köşkerli dağı'na isimlerini vermiş olmalarından anılır.

1015 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt 3.,s.1150.

1016 A.g.e.

Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Köşkerli karyesi 16 hane,¹⁰¹⁷ Yarımcı ve Arslanbükü karyesinde 28 hanede yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin,¹⁰¹⁸

Köşkerli dağı çevresinde kurulmuş köyler ile Yeniil Kazası idari sahasında 23 hanede ve yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰¹⁹

Bozok/Batlı Nahiyesi Şeyhmusa karyesinde 29 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin,¹⁰²⁰ tarihte Pınarbaşı İlçesi idari sahasında Köşkerli köyü ve Eskiil Kazası idari sahasında Köşkerlikikuyu karyesini kurup, adlarını verdikleri anlaşılır.¹⁰²¹

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Köşgel soyadı, Tomarza İlçesi Köşker sokak, Bünyan İlçesi Güllüce köyünde Köşker soyadı, Bor İlçesi Köşgeroğlu sokağı adını vermiş oymak, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Köşker soyadı, Kozaklı İlçesi Yeni mahallede Köşker soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Küşger soyadı, Felahiye İlçesi Mıntıkasında Göşger soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Köşker soyadı, Sivas İli Hanlı köyünde Köşker soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Köşker oğlu soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan halk temayülleri dikkate alındığında adını bu boya izafeten aldıkları söylenebilir.

Gündüzlü Aşireti: Aşiret üyeleri, 886 yılından itibaren tarih sahnesinde görülmüşler ve bu dönemlerde eski Türk yurdu olan Taraz'dan, Yukarıbarshan'a giden yolun üzerinde yaşarlardı. Daha sonraları, bir kısmı buradan kalkarak Ceyhun Irmağının Horasan tarafına, bir kısmı da Gazneli ve Gölü'lara karışarak buradan dağılmışlardır.¹⁰²²

Dulkadirli taifelerinden olduğu ve adını Varsak beyi Gündüz den aldığı anlaşılan aşirete bağlı oymakların Koçhisar Kazası Kozluca karyesi, Bükböğrek karyesi, Akçaşehir mezarı, Şeker mezarı ve Gökçeöyük mezarında 130 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Çalışma bölgemizde kurulmuş Dılbalcık karyesinde 14 hane, Pazarlık karyesinde 10 hane, Antakya karyesinde 4 hane, Eskinciyan Nahiyesi Hasem kışlağında 5 hanede ve Gündüzlü karyesinde 38 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Kara Gündüz adı taşıyan bazı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 299 hanede yaşadıkları 1642 yılı kaynaklarında yer alır.

Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gündüzfaki karyesi,¹⁰²³ Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Gündüz karyesi kurucuları ve günümüzde Sivas İl sınırları içerisinde bulunan Gündüzköy kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.¹⁰²⁴

Ayrıca Niğde İli Gölçük, Tepe, Pınacık ve İnli köyünde Gündüz soyadı, Bor İlçesi Postallı, Kavuklu ve Bereke köyünde Gündüz soyadı, Ulukışla İlçesi Tekneçukur, Horoz, Ovacık ve Çifte köyünde Gündüz soyadı, Tomarza İlçesi Köprübaşı ve Sarı Mehmetli köyünde Gündüz soyadı, Yahyalı İlçesi Süleymanfakılı köyünde

1017 Rafet Yananç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1018 Halaçoğlu,a.g.e

1019 Halaçoğlu,a.g.e.

1020 A.g.e.

1021 BOA. 387 Numaralı Defter. Eskiil Kazası,cilt.I.,s.57.

1022 Ahmet Taşağıl, Çin Kaynaklarına Göre Eski Türk Boyları,s.61.

1023 Bu karyede toplam 21 vergi nüfusu yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

1024 Sivas yöresinde bulunan Gündüzköy adlı yerleşim yerinin eski köyün devamı olduğu düşünülebilir.

Gündüz soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kale ve Kayadibi köyünde Gündüz soyadı, Sarız İlçesi Tavla köyünde Gündüz soyadı, Akkışla İlçesi Orta ve Gümergen adlı yerleşim yerinde Gündüz soyadı, Develi İlçesi Kale ve Zile köyünde Gündüz soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi, Başakpınar ve Yemliha adlı yerleşim yerlerinde Gündüz soyadı, Bünyan İlçesi İğdecik ve Yokuş köyünde Gündüz soyadı, Gemerek İlçesi Karagöl köyünde Gündüz soyadı, Şarkışla İlçesi Emlak, Karacaören, Maksutlu ve Orta köyünde Gündüz soyadı, Sivas İli Merkezinde Gündüz soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Gündüz soyadı, Yıldızeli İlçesi Yavru ve Şeyhhalil kasabalarında Gündüz soyadı, Avanos İlçesi Merkezi ve Bozca köyünde Gündüz ve Gündüzalp soyadı, Gülşehir İlçesi Abuşığı, K. Kaya, Tuz ve Fakıuşağı köyünde Gündüz soyadı, Derinkuyu İlçesi Yazlıhöyük köyünde Gündüz soyadı, Kozaklı İlçesi Kozaklı köyünde Gündüz soyadı, Ürgüp İlçesi Sarıhıdır ve Boyalı köyünde Gündüz soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Gündüz soyadı ve Kayseri merkeze bağlı Akçatepe köyünde Gündüz soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanunu'nda uygulanan temayüller dikkate alındığında adını bu boya izafeten aldıkları söylenebilir.

Halaçlar Aşireti:¹⁰²⁵ Aşiret üyelerinin tarihte Hindistan Dehli Sultanlığı ile Gazneliler Devleti'ni kurduğu belirtilmektedir.¹⁰²⁶ Tarihte Bozok, günümüzde Yozgat ve Çorum yöresinde yaygın olarak yaşadığı anlaşılan¹⁰²⁷ aşiret üyelerinin Ürgüp Kazası Aşağışağcaşehir karyesinde 65 hanede, Halilkuyusu karyesinde ? hanede¹⁰²⁸ ve Kayseriye ve buna bağlı Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında kendi adları ile kurdukları köyde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.¹⁰²⁹

Aşiret üyeleri 1501 yılında Karahisar Nahiyesi Yarancık mezrasında 40 hanede, 1584 yılında Karataş Nahiyesi idari sahasında 14 hanede, Kayseri yöresinde kurulmuş Gelincik mezrasında, 1584 yılında Ürgüp Nahiyesi Aşağışağcaşehir karyesinde 65 hane ve Halilkuyusu, Boluca, Akaya adlı karye-mezralarda ve Karahisar Nahiyesi idari sahasında 40 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Ayrıca, tarihte Sivas/Camikebir mahallesinde yaşamış Halaçoğlu sülale adı almış oymak,¹⁰³⁰ Bor Kazası idari sahasında kurulmuş Halaç köyü kurucuları,¹⁰³¹ Niğde İli Merkezinde Halaç'oglu soyadı ile Hafik İlçesi Durulmuş köyünde Halaç-Hallaç soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Halaçlara Bağlı Aşiretler: Çulhalı- Cülahlar, Çuhadar, Kabil Aşireti.

1025 Sümer, Oğuzlar.,a.g.e. (XVIII. Yüzyıl ortalarında Azerbaycan yöresinde 8000 kişi olarak tespit edilmiştir).

1026 Yusuf Halaçoğlu, Türk Tarih Kurumu Başkanı, 21.8.2007 günü yaptığı bir basın açıklaması. (Daha önceki yayınlarımızda Halaç ve Cülhalı Aşiretlerini Eymürlar içerisinde göstermiş, bunun kaynağında yöre aşiretlerinin çoğunluğunu Çukurova, başka bir ifadeyle Dulkadirli Aşiretleri oluşturması, Çukurova Aşiretlerini içerisinde de örnekler bulunmasıydı. Önce verdiğimiz bilgiler Yusuf Hoca'nın görüşleri doğrultusunda düzeltilmiştir).

1027 Uçakçı, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları.

1028 Nevşehir, tarih ve Kültür Dergisi,sayı 15.,s.16.

1029 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1030 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.1I.s.,64.

1031 A. Gündüz,a.g.e.

Çulhalı Aşireti:¹⁰³² Cülahlar, Çulfa adıyla eşanlamli kullanılan Çulha sözcüğü Farsca'da, örümcek anlamına gelmektedir.¹⁰³³

İmranlı İlçesi idari sahasında bulunan Aşağıçulha ve Yukarıçulha köyleri kurucuları, Sivas İli merkez Çavuşbaşı mahallesinde Çulhalıoğlu ve Ece mahallesinde Çulha sülale adı,¹⁰³⁴ Tomarza İlçesi Çulha köyü kurucuları, Zara KazasıPazarbeleni mezrasında Çulhaoğlu sülale adı,¹⁰³⁵ Yahyalı İlçesi Kara ve Ağcaşar köyünde Çulfa'oglu soyadı, Sarız İlçesi Merkezinde Çulha soyadı, Sivas İli Merkezinde Culfa soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Culha soyadı, Gürün İlçesi Sarıca köyünde Culfa soyadı, Acıgöl İlçesi Karapınar kasabasında Çulha soyadı, Koyulhisar İlçesi Yeşilyurt köyünde Çulha soyadı Sivas İli Merkezinde Çulha soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Çulha soyadı, Acıgöl İlçesi Yuva ve Karapınar köyünde Çulha soyadı, Kangal İlçesi Deligazılı köyü ve ilçe merkezinde yaşayan Culha-Çulha soyadı almış oymak üyeleri adını bu aşirete izafeten aldığı anlaşılr.

Cüllah Aşireti: Cüllah sözcüğü yörede Çul, kilim dokuyan kimseye verilen isimdir. Çulha sözcüğü ile aynı anıldığına ilişkin tarihi kaynaklarda bilgi bulunur. Aşiret üyesi bazı taifelerin Karataş Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları 1530 tarihli kaynaklardan anlaşılr.¹⁰³⁶

Ali Cüllah ve Cüllah Ali adlı bazı taifelerin Aksaray Kazası Çortığın, Bukurcuk, Fevzahil, Kuruağıl, Güldiklen, Bakarcık karye-mezraları ile¹⁰³⁷ Koçhisar Kazası idari sahasında 16 hanede yaşadıkları XVI. Ve XVII. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Ayrıca Cüllahlı-Gürztlü adlı bir aşiretin Koçhisar Kazası Çomluderesi ve Kopulan mezrasında 29 hanede yaşadıkları 1554 yılı kaynaklarında yer alır.

Kabil Aşireti: Aşiret üyelerinin Eyalet-i Rum'da 247 hane, 1429 nüfusa sahip oldukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Afganistan'da bulunan Kabil şehrini bu aşiret üyelerinin kurduğu anlaşılr.

Kabil Aşireti: Bu adın, Kabil adından dönüştüğü sanılır. Aşirete mensup taifelerin Mecitözü Kazası idari sahasında yaşadığı kaydedilir.

Ayrıca Çuhadar adı, her ne kadar resmi bir kurumun dış işlerini yapan görevliye verilen bir isim olsa da, 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller bu görevin soyadı olarak alınamayacağını yönündedir. Bu bağlamda Çuhadar adının, Çulha adından dönüştüğü izlenimi bulunmaktadır.

Zara Kazası Girit, Gümüşçevre-Kemeriz köyünde Çukadaroğlu sülale adı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Çuhadar soyadı, Hacılar İlçesi Merkezinde Çukadar soyadı, Hafik İlçesi Acıpınar köyünde Çuhadar soyadı, Koyulhisar İlçesi Merkezinde Çuhadar soyadı, Sivas İli Merkezinde Çuhadar'oglu soyadı, Şarkışla İlçesi merkezinde Çuhadaroğlu soyadı, Eskil İlçesi merkezi ve Kapıdaş yaylası'nda Çuhadar soyadı,

1032 Ferhengi Ziya, Gencine Güfter; Farsca Türkçe Lügat. Cilt. 1. sayfa 669. Cülh sözcüğünün Çulha sözcüğü ile eş anlamli kullandığına dair.

1033 B.Dev. Arşivleri Gn.Md. 387.Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri, s.422.

1034 Şahin,a.g.e.

1035 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

1036 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1037 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.109.

Aksaray ili merkezinde Çuhacı soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Çuhadar soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Çuhacı soyadı, ve Nevşehir İli Sulusaray köyünde yaşayan Çuhadar soyadı almış oymak üyelerinin adını buradan aldığı düşünülmektedir. Düşüncemize ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturmaktadır.

Terzili Aşireti: Terziler-Terzili adı ile de anılan bu aşireti Turgut hoca İğdir Boyu içerisinde yer verirken bazı tarihçiler Avşar ve Kınık Boyları arasında yer vermektedirler.

Varsak teşekkülleri arasında hareket etmiş olan aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 12 hanede, Develi Nahiyesi Vadi-i derzi karyesinde 23 hanede, Koçhisar Kazası Yassıviran mezarası, Akçaahır mezarası ve Kemer mezarasında 27 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁰³⁸

Terzi Turahanlı adlı bir taifesinin de Kayseri sancağı Köstence Nahiyesi Avşar viranında 7 hanede ve Kızılcahan mezarasında 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Ayrıca Sivas İli Merkez civarında Terzi'oğlu soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Terzioğlu soyadı, Aksaray ili merkezinde Terzioğlu soyadı ve Nevşehir İli Merkezinde yaşayan Terzioğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Kersenli Aşireti: XVI. Yüzyılda Kenar-ı Irmak Nahiyesi Katırağlı karyesinde 20 hanede, Filibe Karyesinde 15 hanede, İslamlı Nahiyesi Kavacık karyesinde 4 hanede, Kayseri sancağı Küçükkavacık karyesinde 30 hanede, Kitle mezarasında 2 hanede ve Kavacık mezarasında 7 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁰³⁹

Karsanlı Aşireti: Aşiret beylerinden Yusuf' adlı bir kişinin Cebel-i Kozan dahilinde bulunan madenlere müdür olarak atandığı 1848 yılı kaynaklarında yer alır. Dolayısıyla aşiret üyelerinin bölgede bulunduğu anlamına gelir. Aksaray ili mıntıkasında yaşayan Karsandı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Kama-Kaman Aşireti:Kaman ve Kamadar adı almış oymakların adının buradan dönüştüğü sanılır. Kırşehir mıntıkasında kurulmuş Acıpınar Mezarasında 31 hanede ve Karadığın kışlağında yaşadıkları 1485 yılına ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁰⁴⁰

Varsak teşekkülleri arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Malya Kazası idari sahasında bulundukları 1530 tarihli kaynaklardan anlaşılır. Kayseri sancağı idari sahası ve Köstere Nahiyesi Çöreğen, Çömlekçi ve Viran mezralarında, Pınarbaşı Nahiyesi Gümüşdiğin ve Kuruçay karyesinde 26 hanede, Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 22 hanede ve Keskin Nahiyesi mıntıkasında kurulmuş Kamadar Kışlağı, Kavakgediği Mezarasında 8 hanede yaşadıkları ve Kır-şehir yöresinde Kaman adı ile müstakil bir şehir kurdukları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁰⁴¹

Dulkadirli Aşiretleri ile Maraş yöresinden geldiği belirtilen aşiret üyesi bazı taifelerin Göksun İlçesi mıntıkasında bulunan Kaman dağı'na adlarını vermiş olmaları söz konusu yörede de yaygın bir nüfusa sahip olduklarını göstermektedir.

1038 A.g.e.Cilt.5.

1039 A.g.e.Cilt.3.

1040 Uçakcı,a,g,e.

1041 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

Yıldızeli Kazası idari sahasında kurulmuş Kaman köyü ve Pınarbaşı İlçesi Kaman köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ulu Kamanlı Aşireti: Ekseriyeti Sivas, Artuk-Abad ve Kızılıkümbed yöresi olmak üzere, Eyalet-i Rum'da 347 hane, 2213 nüfusa sahip oldukları 1574 yılına ait kaynaklarda belirtilir.¹⁰⁴²

Taycı Aşireti: Taydı, Taygı Avşarı, Taygı, Tabgı, Talkı adı ilede anılır. Türkmen taifesinden olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin Aksaray Kazası Körbeğ karyesinde 2 hanede, Sivas ve Bozok eyaletleri idari sahasında yaşadığı tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁰⁴³

Ömerli Aşireti: Ömer-oğlu adı ile de anılan aşiret üyelerinin İslamlı Nahiyesi Özi karyesinde 36 hanede, Aksaray sancağı Kayışmarini karyesinde 14 hanede ve Koçhisar Kazası idari sahasında 21 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁴⁴

Ürgüç Kazası idari sahasında Evladı Ömer adlı aşiret üyeleri, Kılseme Nahiyesi idari sahasında Ömerhacı karyesi, Anduğu Nahiyesi idari sahasında Ömerli karyesi, Sivas Kazası idari sahasında Ömercik karyesi, Suşehri Nahiyesi idari sahasında Ömercik karyesi (Bu köyler aynı köy olmalı), ve günümüzde Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Eskiömerler köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Teberrük Aşireti: Mehmet ve Teberrükhacılı adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Malya Nahiyesi Teberrük mezarı, Hacıbozca mezarı, Kayırtığın mezarı ve Kızılviran mezarında 73 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁴⁵

Ayrıca Sivas İli merkez Kaleardı ve Bab-ı Kayser mahallesinde Teber sülale adı,¹⁰⁴⁶ Hamurkesen mahallesinde Teberoğlu sülale adı,¹⁰⁴⁷ Niğde İli Merkezinde Teberrük soyadı, Sarız İlçesi Karapınar köyünde Teber soyadı, Pınarbaşı İlçesi Beserek köyünde Teber soyadı, İmranlı İlçesi Uzuntemur, Yaylacık ve Aşağıçulha köyünde yaşayan Teber soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Mehmed v. Teberrükhacılılı Aşireti: Mamalılarla birlikte hareket ettiği anlaşılan aşiret üyeleri, Seydi Hacı Aşireti üyeleri ile birlikte Kustere'de (Tomarza) Çayırkeven Kışlağı, Bozca ve Kızılviran mezarlarında yaşadıkları, 1500 yılında Kızılviran adlı yerleşim yerinde 91 hane nüfusa sahip oldukları belirtilir.¹⁰⁴⁸

Aşiret üyelerinin günümüzde Tomarza ilçesine bağlı Kızılören ve Kevenağlı köylerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

1042 Afyoncu,a.g.m.,s.6.

1043 Türkay,a.g.e.

1044 Yusuf hoca, A.A. adlı eserinde Koçhisar Kazası idari sahasında yer alan taifeyi Büğdüz Boyu arasında yer vermiştir.

1045 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

1046 Şahin,a.g.e. Bu ailenin 1835 yılında Konya yöresinden geldiği bilgisi aktarılır.

1047 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.V.s.,101.

1048 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

Vartan Aşireti: Aşiret mensuplarının Kayseri sancağı Vartan kışlası ve Söğütlice mezrasında 25 hanede yaşadıkları 1543 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁰⁴⁹

Virancık Aşireti: Aşiret mensuplarının Malya Nahiyesi Akınlar karyesinde 6 hanede, ayrıca Kayseri sancağı Aktol, Hacıbozca karyesi, Derecik karyesi, Kesidere karyesi ve Efkere kışlaklarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁵⁰

Tüccarlı Aşireti: Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 250-300 civarında hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁰⁵¹

Ayhan Aşireti: Ayhan adı almış oymakların ekseriyetle Avşarların yaşadığı köylerde olmaları bu boya bağlılıklarını kuvvetle muhtemel kılar. Aşiretin tarihte isim yapmış Ayhan Baba adlı bir beyinin Avanos İlçesi Büyükayhan ve Küçükayhan köyünde yaşadığı günümüze ulaşmış türbesinden anlaşılmaktadır.¹⁰⁵²

Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Ayhan karyesi kurucuları, Gemerek İlçesi Karaoğlu köyünde Ayhan soyadı, Sivas İli Merkezi ve Yıldız köyünde Ayhan soyadı, Yıldızeli İlçesi Yolkaya köyünde Ayhan soyadı, Acıgöl İlçesi Kurugöl köyünde Ayhan soyadı, Ürgüp İlçesi Başdere ve İbrahimpasha köyünde Ayhan soyadı Niğde İli Hacıbeyli, Dikilitaş, Dünderli, Alakuş, Köyiçi, Kırkpınar köyünde Ayhan soyadı, Bor İlçesi Kılavuz köyünde Ayhan soyadı, Ulukışla İlçesi Alihoca köyünde Ayhan soyadı, Yahyalı İlçesi Mustafabeyli köyünde Ayhan soyadı, Felahiye İlçesi İsabey köyünde Ayhan soyadı, Bünyan İlçesi Sultanhanı köyünde Ayhan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir. 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller bu düşüncemizi güçlendirir.

Sindel Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi İlçesi Sindelhöyük köyü ve Yeşilhisar İlçesi Sindel (Kovalı) köyünü kurdukları anlaşılr.¹⁰⁵³

Cevanşir Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi İlçesi idari sahasında bulunan Milli-dere köyünde yurt tuttukları anlaşılr.¹⁰⁵⁴

Uzun Osmanlı Aşireti: Aşiret mensuplarının Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahasında 23 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁰⁵⁵

Turnan-i Taifi Aşireti: Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 70 civarında hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır. Ayrıca aynı aşiret olduğu anlaşılan Taifi Avşar adlı aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 358 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

1049 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

1050 A.g.e.Cilt.5.

1051 A.g.e.Cilt.5.

1052 Avanos İlçesi Aynanlar köyü (Büyük ve Küçükayhan) köyü. Bu Allah dostu, yardımsever zati muhteremin köyü kuran kişi olduğu ve köyde yurt tutmuş bazı oymakların ataları olduğu kabul edilir. Köy Alevi cemaatine mensup oymakların yaşadığı bir köyümüz. www.ayhankoyu.net

1053 www.avsarobasi.com adlı siteden alınmıştır.

1054 www.avsarobasi.com adlı siteden alınmıştır.

1055 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

Yaban Evladı Aşireti: Aşiret mensuplarının Kayseri sanacağı Ekizli kışlağında 32 hanede, Müged mezarı, Karakaya mezarı ve Zoğan mezarında 38 hanede, Köstere Nahiyesi Gölet karyesinde 43 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁰⁵⁶

Reyhanlı Aşireti:¹⁰⁵⁷ Tarihte, çalışma bölgemizde kurulmuş Mutakat-ı Reyhanlı Nahiyesi ve Antakya İli Reyhanlı İlçesi aşiret mensuplarının kurup, adını verdiği bir yerleşim yerleri olduğu anlaşılr.

Aşiret üyeleri tarihte 2000 hane ahalisi ile konar-göçer bir hayat yaşadıkları, Halep yöresinde kışlayıp, Sivas yöresinde yayladıkları,¹⁰⁵⁸ bazı taifeleride Sivas ve Yeniil mıntıkasında yaşayıp Karamahmud hanında kışlarken, Kargılık, Çobankaya mevkiinde yayladıkları belirtilir.

Aşiret üyelerine ilişkin bir vesikada yaylak ve kışlaklarına gidip gelirlerken,¹⁰⁵⁹ sürüleriyle yerleşik halde bulunan ahalinin ekili ve dikili mülküne zarar verdiklerinden dolayı, ahalinin şikâyeti üzerine Maraş Beylerbeyi duruma müdahale etmiş ve aşiretle çatışmalara girmiştir. Denilmektedir.

Aşiretin kavgacı ve kalabalık olmasından dolayı bu çatışmalarda Maraş Beyinin oluşturduğu silahlı güç yenilmiş ve aşiretle hükümet arasındaki ciddi husumetler başlamıştır. Bunun neticesi olarak aşiret üyeleri zorunlu iskana tabi tutulmuş, 1780 yılında, bazıları Amik ovası'na,¹⁰⁶⁰ bazılarıda Orta Anadolu'da bulunan otlak alanlara yerleştirilmişlerdir.¹⁰⁶¹

Ayrıca 1800'lerde aşiret üyelerinin 50.000 den fazla nüfusa sahip olduğu ve 3000 atlı 3000 yaya olmak üzere toplam 6000 asker çıkabildikleri belirtilir.

Konar-göçer Türkmenlerden olduğu bilgileri aktarılan, aşiret üyelerinden bazı tâifelerin 1762 yılında Gürün civarında bulunduğu ve aşiretin büyük bir çoğunluğunun XVIII. Yüzyılda yapılan zorunlu göçlere tabi tutularak Rakka'ya göçürüldükleri kaynaklarda yer alır.¹⁰⁶²

Ayrıca Sivas İli Merkez civarında yaşayan Reyhan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Reyhanlılara Bağlı Aşiretler: Tokullu, Kodallı, Tevekkal-Tokeli,, Sarıveli, Bahadır, Torunlar, Müreslli, Kara'ca Ahmetli, Hösükoğulları, Mucukoğullar, Karamahmut Aşiretleri.¹⁰⁶³

1056 A.g.e.Cilt.5.

1057 Altınok, Pehlivanlı Türkmen Aşireti Tarihi,s.23. adlı eserinde Reyhanlı Aşiretini Bayatların Suriye Kolunu oluşturduğu bilgilerini aktarmaktadır. A.Gündüz,a.g.e.,s.145.

1058 Kuzucu,a.g.Site-makale.

1059 Altınok,a.g.e.,s. Ayrıca Reyhanlı Aşireti'nin Pehlivanlı Aşireti ile akraba aşiret olduğu bilgisi aktarılmaktadır.

1060 Halaçoğlu,a.g.e.,s.7.

1061 A.g.e.,s.8. (Antakya İli Reyhanlı İlçesi bu Aşiretin kurduğu yerleşim yerlerindendir).

1062 Sümer, Oğuzlar,s.284. (Torun Aşiretine mensup tâifelerin Kayseri İli Pınarbaşı ile Sarız bölgelerinde yaygın olarak taşıdığı bilgileri aktarılmaktadır).

1063 A.Gündüz,a.g.e.,s.145. Türkay'ın adı geçen eserinde ise Reyhanlı Aşiretine bağlı olarak *Sarıcalar, Tokalı-Tökelli, Kabaklar, Tonlu-Donlu, Kurallı-Kuranlı, Salalı, Okçular, Karaahmedli Aşiretleri* yer almaktadır.

Tokullu Aşireti: Tokalı, Tokeli adı ile de anılır. Reyhanlı Aşiretine bağlı olan aşiret üyelerinin Yeniil ve Kengiri (Çankırı) idari sahalarında yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır. Aşiret üyelerinin kendi adları ile kurdukları Tokullu adlı köyün günümüzde Çorum/Sungurlu İlçesi idari sahasında kaldığı alan araştırmalarından anlaşılır.¹⁰⁶⁴

Tokeli Aşireti: Tevekkal adı ile de anılır. Reyhanlı Türkmen Aşiretine bağlı olan oymakların Yeniil Kazası ve Kengiri (Çankırı) idari sahalarında uzantılarının bulunduğu anlaşılır.

Kodallı Aşireti: Adını, eski yurtları olan Elbistan yöresinde bulunan Kodallı çayırılığı adlı mevkiden aldığı ve aşirete mensup bazı taifelerin, tarihte Zamantı Kazası idari sahasında Kodalviran karyesi adı ile bir köy kurdukları, bazı taifeleri Konya/Ereğli İlçesi civarında Bekdik Aşireti içerisinde bulunduğu ve bu oymakların bölgede halen Kodallar olarak anılıp, soyadı olarak Kodallı adı aldığı belirtilir.¹⁰⁶⁵

Tarihte Yeniil Kazası Kazası idari sahasında kurulmuş Avansarayı (Kudallı) karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca Niğde İli Has köyünde Kudal soyadı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Kodal soyadı, Felahiye İlçesi Mıntıkasında Kodalo soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Kodal soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Kodaloğlu soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Sarıveli Aşireti: Aşiret üyelerinin Sarız yöresinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Bahadır Aşireti: Aşiret üyelerinin 1683 yılında II. Viyana Kuşatmasında görev aldığı belirtilmekte ve yörede uzantılarının bulunduğu anlaşılmaktadır.¹⁰⁶⁶

Tarihte Kayseriye yöresinde bulunduğu anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin,¹⁰⁶⁷ Karacadağ Nahiyesi idari sahasında Bahadır adı ile bir köy kurdukları, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Kozluca köyünde 31 hanede ve Kırancık mezrasında 22 hanede yaşadıkları, bazı taifelerinin Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁶⁸

Dağ Bahadırlısı adlı bir aşiretin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Ayrıca İmranlı İlçesi idari sahasında bulunan Bahadun köyü kurucuları, Bün-yan İlçesi Güllüce, Topsöğüt ve Elbaşı köyünde Bahadır soyadı, Pınarbaşı İlçesi BüyükkümArmud köyünde Bahadır soyadı, Akkışla İlçesi Merkezinde Bahadır soyadı, Acıgöl İlçesi Tatların mahallesinde Bahadır soyadı almış oymak üyeleri ile Gemerek İlçesi Merkez civarında Bahadır soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

1064 Türkay,a.g.e.,s.619. (Söz konusu köy geçmişte Çankırı idari sahasında bulunan Tokullu köyünün günümüzde Sungurlu İlçesi idari sahasında kalmıştır.

1065 Dr. Ali Sayar, Dulkadirli Hanedan silsilesinden.

1066 Altınok, Pehlivanlı Türkmen Aşireti Tarihi,s.37.

1067 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1068 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

Torunlar Aşireti: Adı, asıl zâde, soylu manasına geldiğive Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilir.¹⁰⁶⁹ Aşiret üyesi bazı taifelerinin Kayseriyye (Pınarbaşı, Sarız), Bozok, Kır-şehri yöresinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁰⁷⁰

Torun Han adı ile kaydolunan ve Türkmen taifesine mensup olduğu anlaşılan bazı oymaklarında Zamantı, Yeniil, Kır-şehri, Salmanlı Sağır bölgelerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁰⁷¹

Ayrıca Sivas İli Torun köyü kurucuları, Sivas/Ece mahallesinde Torun sülale adı almış oymak, Sarıyahşi İlçesi Yenitorunobası köyü kurucuları, Sarız İlçesi Büyüksöbeçimen Köyü'nde yaşayan bazı oymaklar,¹⁰⁷² Kayseri İli Karaderebağları semtinde Torunoğlu soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Torun soyadı, Bünyan İlçesi Karaören köyünde Torun soyadı, Niğde ili İçmeli ve Özyurt köyünde Torun soyadı, Çamardı İlçesi Kula köyünde Torun soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Toruntay soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Toron adı ile de anılan aşiretin Avşarlar içerisinde en gözü kara ve savaşçı bir aşiret olduğu belirtilir.¹⁰⁷³

Avrad ile don yıkamaya giderler

Yinede kavgasını yaman ederler

Karahacılı'da kuzu güderler

Daha kime cıda atar Torunlar.

Şiirin bu dörtlüğünden, erkeklerinin kadın çamaşırını yıkayacak kadar hamarat oldukları anlaşılır.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Torunik adlı köyün adının buradan dönüştüğü, dolayı ile köy kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Ayrıca Develi İlçesi İncesu köyünde Torun soyadı, Sarıyahşi İlçesi Yayla köyünde Torun soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Torun soyadı, Ağaçören İlçesi Merkezinde Torun soyadı, Ürgüp İlçesi Başdere köyünde Torun soyadı, Sivas İli Merkez civarında Torun soyadı, Bünyan İlçesi Karacaviran köyünde Torun soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Torun soyadı, Hacıbektaş İlçesi Balıkbağçiftliği köyünde Torun soyadı, Avanos İlçesi Kalaba köyünde Torun soyadı, Acıgöl İlçesi Tatların adlı yerleşim yerinde Torun soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Torun soyadı, Şarkışla İlçesi Benlihasan köyünde Torun soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Torunoğlu soyadı ve Koyulhisar İlçesi Yalnıztepe köyünde yaşayan Torun soyadı oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

1069 Kırzioğlu,a.g.e.,s.30.

1070 Türkay,a.g.e.,s.624. Eserinde, Torun Aşiretini, Musa Hacı Aşireti arasında yer vermiştir.

1071 A.g.e.,s.624.

1072 Büyüksöbeçimen köyüne Torun Aşirete bağlı taifeler yerleş tiği belirtilir.

1073 Önder,a.g.e.,s.

Dimlekli Aşireti: Torunan adı ile de kaydolunur. Türkmen taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Niğde sancağı dahilî ve Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁰⁷⁴

Mürselli Aşireti: Mursallı, Mürselkocalı adı ile de anılır. Aşiret mensupları, Bozok civarında önemli bir nüfusa sahip olduğu anlaşılır. Bozulus Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilen aşiret üyelerinin tarihte Divriği yöresinde Mursal adlı nahiye kurdukları anlaşılır.

Kara'ca Ahmetli Aşireti: Adını, Anadolu ereni ve Hacı Bektaş-i Veli'nin halifelerinden olduğu kabul edilen Karaca Ahmetten aldığı sanılır.

Sivas İli merkez Kaleardı mahallesinde Karaahmedoğlu sülale adı almış oymak üyeleri,¹⁰⁷⁵ Bünyan İlçesi Samağar köyünde Karaahmetoğulları sülale adı, Zara Kazası Nasır, Gühertaş, Ekinli-Deveske, Çatrviran köylerinde Karaahmedoğlu sülale adı ve Özvatan İlçesi Mıntıkasında Karaahmet soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.¹⁰⁷⁶

Karamahmut Aşireti: Reyhanlı Aşireti ile aynı yaylağı kullanmış bulunması bu aşirete bağlı olacağını akla getirmektedir. Eski İlçesi Karamahmut yaylası'nda yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır. Ayrıca Kayseri İli Melikgazi semtinde Karamahmut soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Mazıcı Aşireti: Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 3 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Yortan Aşireti: Yurtan adı ile de kaydolunan bu aşiret Türkmen tâifelerine bağlı olduğu belirtilir. Aşirete mensup tâifelerin Yeniil Kazası idari sahası ve Karataş Nahiyesi idari sahasında Yortan (Yartan) adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Hurman Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ağcakoca karyesi, Akdere karyesi, Gököyük karyesi,¹⁰⁷⁷ Elbistan/Ahsendere Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Küredicek mezrasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁰⁷⁸

Yine, aşiret üyelerinin Çankırı ve Kırşehir yöresinde köyler kurdukları bilinir.

Mikailli Aşireti: Yortan Aşiretine bağlı olduğu belirtilir.¹⁰⁷⁹ Bazı tâifeleri, Çankırı İne yaylağı'nda 122 hanede yaşadıkları 1579 yılı kaynaklarında¹⁰⁸⁰ ve bazı tâifelerinin Ankara/Haymana Kazası idari sahasında 500 nüfusla, 150 hanede yaşadıkları daha sonraki yüzyıllara ait kaynaklarda belirtilmiştir.¹⁰⁸¹

1074 Halaçoğlu,a.g.e.

1075 Şahin,a.g.e. Bu ailenin 1835 yılında Konya yöresinden geldiği bilgisi aktarılır.

1076 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

1077 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

1078 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

1079 Yaşar,a.g.e,s.43.

1080 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4

1081 A.Gündüz.,s.257.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Mikailviranı karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Mikaili karyesi, Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında Mikail ve Mikailhisarı karyeleri kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Kırşehir İli Boztepe İlçesi Karacaören de yaşayan Balcı soyadı almış oymağın Hacıbektaş İlçesi Mikail-li mevkiinden gelmiş olması bu aşirete bağlı olacağı izlenimi vermektedir.

Taşan-lı Aşireti: Aşiret mensuplarının İslamlı Nahiyesi Acıgöl karyesinde 22 hanede, Sarioğlan karyesinde 29 hanede, Akçaosman mezrasında 27 hanede, Zamantı yöresinde 21 hanede, Develi Nahiyesi Süleymanfakili karyesi ve Doluca karyesinde 33 hanede, Sürtme karyesinde 16 hanede, Sandala karyesinde 50 hanede ve Dutan mezrasında yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁰⁸²

Ayrıca Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı bazı oymakların Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Nadirlı Aşireti: Adını, tarihte İran'da yurt tutmuş Nadir şah sülalesinden aldığı sanılır. Aşirete bağlı taifelerin tarihte Pınarbaşı ve Sarız yörelerinde bulunduğu bilgisi aktarılır.¹⁰⁸³

Boynuinceli Aşireti: Yörede yaygın olarak yaşadıkları anlaşılan aşiretin bir teşekkül olduğu ve bünyesinde birçok aşireti barındırdığı anlaşılr. Beğdili Boyu arasında da kaydolunan aşirete bağlı olduğu anlaşılan aşiret mensubu bazı tâifelerin 1507 yıllarında konar-göçer yaşadığı yazın, Rum diyarında yaylayıp kışın, Şam civarında kışladığı ve söz konusu yıllarda 200 çadır ahaliden oluştuğu bilgisi aktarılır.¹⁰⁸⁴

Aşiret üyesi bazı taifelerinin Sultan III. Ahmet devri 1703-1730 yıllarında Nevşehirli Sadrazam İbrahim Paşa tarafından inşa ettirilen Nevşehir köyünün (bu günkü Nevşehir İli) şenlendirilmesi amacıyla arazi verilerek iskan edildikleri belirtilir.¹⁰⁸⁵

Tarihte, Niğde yöresinde Boynuinceli, diğer adı ile Aşireti Sarıkaraman adlı kaza statüsünde bir şehir kurmuş olmaları yörede yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlamına gelmektedir.¹⁰⁸⁶

Sivas vilayeti, Aksaray sancağı, Niğde sancağı, Nevşehir Kazası, Hacıbektaş Kazası, Koçhisar Kazası, Kırşehir sancağı, Ilgaz Kazası, Danişmendli Kazası idari sahalarında yaygın olarak görülen aşiret üyesi bazı oymakların¹⁰⁸⁷ yazları, Develi Kazası yöresi, Erciyes dağı yaylaklarında yayladıkları, kışlarıda Aksaray ile Kırşehir yörelerinde kışladıkları ve¹⁰⁸⁸ XVIII. Yüzyılda yanlarına aldıkları Herikli, Karacakürt, Deler (Deliler), Sıdıklı (Sadıklı), Savcılı, Karacalı, Sarı Karaman, Dumanlı, Bekdikli,

1082 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.5.

1083 Sümer, Bozok Taihine Dair Araştırmalar, s.331.

1084 Ahmet Refik, a.g.e., s. 69. Ayrıca Boynuinceli Aşireti'nin Beğdili Boyuna bağlı olduğu yönünde de görüşler bulunmaktadır.

1085 Ahmet Gündüz; Türkmen Yurdu Kırşehir. Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları, s.89.

1086 Sezen, a.g.e., s.4. Tarihte *Boynuinceli* adı ile de anılmış bulunan bu yerleşim yeri, 19 Yüzyılda Niğde, Karaman eyaletine bağlı kaza iken, daha sonraları Balcı, Ortaköy, Niğde'ye bağlı köy ve merkezinin bu günkü Sarıkaraman kasabası olduğu belirtilir.

1087 Türkay, a.g.e., s.65.

1088 Ahmet Gündüz; Türkmen Yurdu Kırşehir. Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları, s.87.

Ceceli, Kütüklü, Kurd Mihmadlı, Kelemenli, Kurutlu (Kurtlu), Kızılhalilli Aşiretleri ile büyük bir teşekkül oluşturduğu kaynaklarda yer alır.

1729 yılının Mart ayında aşiret mensubu 800 hane ahali taştan evler yapılarak yerleştirildiği,¹⁰⁸⁹ aşiret mensubu bazı taifelerin 1793 yılında Sadrazam İbrahim Paşa Efkaında ziraat ettikleri ve¹⁰⁹⁰ bazı taifelerinin Aksaray, Kır-şehir, Süleymanlı, Mucur, Hacıbektaş kazalarında sakin oldukları belirtilir.¹⁰⁹¹

1814 yılında Piroğlu Mehmed Bey yönetiminde Aksaray sancağı ve Kayseri civarında görülen aşiret mensubu bazı oymakların,¹⁰⁹² 1845 yılında Nevşehir, Aksaray ve Kırşehir civarlarında yurt tuttıkları,¹⁰⁹³ bağlı bazı oymakların Konya ile Koçhisar arasında bulunan Çiğinağıl'a,¹⁰⁹⁴ bazı taifelerinin Nevşehir'den alınarak Eskiil Kazası ile Kırşehir sancağı Süleymanlı Kazasındaki İbrahim Paşa Vakfından olan boş ve harap köylere yerleştirildikleri belirtilir.¹⁰⁹⁵

Nevşehir'e yerleştirilen oymakların, Salur'u büyük mahallesi 102 hane, Salur'u küçük mahallesi 106 hane, Boynuinceli mahallesi'nde 98 hane, Kürtmehmetli mahallesi'nde 72 hane, Horasanlı mahallesi'nde 22 hane, Bekdik mahallesi'nde 79 hane, Kütüklü mahallesi'nde 35 hane, Herikli mahallesi'nde 79 hane, Dumanlı mahallesi'nde 127 hane, Karacakürt mahallesi'nde 59 hane, Delüler mahallesi'nde 29 hane, Savcılı mahallesi'nde 174 hane, Kurtulu mahallesi'nde 43 hane, Hacıahmetli mahallesi'nde 60 hane, Kursulu mahallesi'nde 40 hane, Adakurutlusu mahallesi'nde 65 hane ve Kızılkoyunlu mahallesi'nde 65 hanede iskan ettirildikleri bilgisi aktarılır.¹⁰⁹⁶

Aşiret mensubu bazı oymakların Nevşehir merkez ve köylerine bazı oymaklarının da¹⁰⁹⁷ Süleymanlı şehir merkezine iskanlarının yapıldığı kaynaklarda yer alır.¹⁰⁹⁸

XVIII. Yüzyıl zorunlu göçleri ile Rakka bölgesine sürgün edilen aşiretin, bu sürgüne Kürt Mihmatlı, Horasanlı, Bekdik, Herikli, Kütüklü, Dumanlı, Karacakürt, Deliler, Savcılı, Hacıahmetli, Kursulu, Kurutlu, Piroğlu Aşiretleri ile birlikte toplam 2000 hane ahali olarak katıldığı ve Rakka'da bulunan Gelgen Nahiyesine yerleştirildikleri belirtilir.¹⁰⁹⁹

1089 Mustafa Fırat Gül, Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'nın İskan Faaliyetleri, adlı tezi. Boynuinceli Aşireti üyelerinin çoğu okur-yazar, meslek sahibi ve varlıklı kişilerdir. Ve çoğu hac vazifesini ifa etmiştir. Nevşehir'e yerleştirilen bu cemaatlerden hane başına 1,5 kuruş zemin vergisi ile işleyecekleri arazi vergisi (ki bu vergide Nevşehir-i Dilara Vakfı'na ödenmesi kararlaştırılmıştır) dışında kesinlikle vergi alınmaması net bir şekilde ifade edilmiştir.)

1090 BOA. Fon Kodu: C..EV.. Gömlek No:12692 Dosya No:251 Tarih: 19/Ş /1199 (Hicrî)

1091 BOA. Fon Kodu: NFS.d.. Gömlek No:3519.

1092 BOA. Tarih: 27/S /1230 (Hicrî) Dosya No:749 Gömlek No:35365 (Piroğlu yönetimi ile Aksaray, Kır-şehir ve Nevşehir'den kurşun taşıma işleri yaptığı bilgileri yer alır.

1093 BOA. Fon Kodu: A.İMKT. Gömlek No:60 Dosya No:30 Tarih: 18/N /1261 (Hicrî)

1094 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e.,128.

1095 A.g.e.,s.76.

1096 A.g.e.,s.76.

1097 A.g.e.,s.75.

1098 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e,s.130.

1099 Gündüz,a.g.e.,s.89.

İncili Aşireti: Bu adın İnceli, dolayı ile Boynuinceli adından dönüştüğü sanılır. Aşirete mensup taifelerin 1733 yılında Süleymanlı kebir Kazası idari sahasına yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.¹¹⁰⁰

İnce'li Oymakları: Tarihte Niğde civarında İnce Koca Zaviyesi adı ile vakıf kurmuş kişi ve Derinkuyu İlçesinde İnceoğlu sülale İnce soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Aşiret üyelerinin Konya eyaleti, Aksaray, Kır-şehri, Süleymanlı, Mucur, Hacıbektaş kazalarında sakin oldukları XVIII. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁰¹

Sandık-lı Aşireti: Boynuinceli Aşiretine bağlı olduğu anlaşılr. Aşirete bağlı taifelerin Aksaray, Kır-şehri, Nevşehir, Niğde, Çorum ve Koçhisar Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹¹⁰²

Boynuinceli Teşekkülüne Bağlı Aşiretler; Savcılı, Deliler,¹¹⁰³ Bekdik,¹¹⁰⁴ Duman, Horasanlı, Kızılhacılı, Kürtlü-Kurtlu, Keşli Aşiretleri.

Savcılı Aşireti: Adını, Horasan Ereni olarak kabul edilen ve Anadolu'ya 1198 yılında geldiği belirtilen Savcı Dede adlı zâttan aldığı sanılmaktadır.¹¹⁰⁵

Sümer hoca tarafından Boynuinceli Aşiretine,¹¹⁰⁶ Hacıömerli tarafından da Kızıllara bağlı olduğu belirtilir.¹¹⁰⁷ Danişmendli Türkmenlerinden olan aşirete bağlı taifelerin Aksaray, Kayseriyye, Nevşehir ve Kır-şehri idari sahasında bulunduğu ve Kayseri civarında 57 hane ile yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında, Niğde sancağı idari sahasında yaşadıkları XIX. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.

Savcı Dede adlı bir beyin, tarihte Kızılcahamam İlçesi Kınık köyü muntkasında yaşadığı, aşirete bağlı oymakların tarihte Sivas idari sahasında Savcun, Gürün Nahiyesi idari sahasında Savcuğaz ve Şarkışla İlçesi idari sahasında eski adı Savcun olan Kızılcağışla köyünü kurdukları anlaşılr.

Ayrıca Zara Kazası Dilekpınar-İştosun köyünde Savcıoğlu sülale adı,¹¹⁰⁸ Kayseri İli Melikgazi semtinde Savcı soyadı, Sivas İli Kabasakal köyünde Savcun soyadı, Gemerek İlçesi Karagöl köyünde Savcı soyadı, Ulaş İlçesi Gürpınar ve Akaya köyünde yaşayan Savcı-Savcun soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

1100 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163.

1101 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :3519 Fon Kodu :NFS.d.

1102 Türkay,a.g.e.,s.

1103 Türkay,a.g.e.,s.271., Koç ve Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar adlı makalesinde Bozok Sancağı idari sahasında *Deli Alili* adlı bir aşiretin bulunduğu ve bu aşiretin 179 hanede yaşadıkları bilgileri aktarmaktadır. Sümer hoca'nın verdiği bu bilgi günümüzde *Deliler* adıyla anılan aşiret olduğu izlenimini vermektedir.

1104 Halaçoğlu,a.g.e.,s.98,127. Bekdik Aşireti Halaçoğlu'nun adı geçen eserinde Avşarlar içerisinde görülürken aşiret üyeleri atalarının Bayat Boyuna bağlı olduğu bilgilerini vermektedirler.

1105 Selim Şenol, Kınık Köyü ve Hacı Ahmet Hilmi Ankaravi,s.16. Savcı Dede adlı zâttın mezarı Kızılcahamam İlçesi Kınık Köyü muntkasında bulunmaktadır.

1106 Sümer, Oğuzlar,s.76.

1107 Hacıömerli,a.g.e.,s.281.

1108 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

Deliceli Aşireti: Yeniil idari sahasında yaygın olarak yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin, İmranlı yöresinde Delice adlı köye ve Sivas İli merkez Veled Bey, Zilkar, Çavuşbaşı, Uryan-ı Müslim mahallelerinde Delice-oğlu adlı oymaklara isimlerini verdikleri anlaşılr.¹¹⁰⁹

Aşiret üyelerinin Bozok Sancağı idari sahası içerisinde yer almış, tarihte Delice-özü adı ile günümüzde Kırıkkale İline bağlı Delice İlçesi ve Irmağına isimlerini vermiş bulunmaları yörede yaygın olarak yaşadıklarını ifade etmektedir.

Ayrıca Zara Kazası Pazarbeleni ve Yapak köyünde Deliceoğlu sülale adı,¹¹¹⁰ Niğde İli Merkezinde Delice soyadı, Tomarza İlçesi Sarımehtemli köyünde Delice soyadı, Sivas İli Merkezi ve İşhan köyünde Delice soyadı, Şarkışla İlçesi Kalecik köyünde Delice soyadı ve Divriği İlçesi Kayaburun köyünde Delice soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Deliler Aşireti: Adını Deli Baba adlı tarikat şeyhinden aldığı sanılır ve Deller adı ile de anılır. Tarihte Boynuinceli teşekkülü arasında yer almış aşiretin Eskiil Nahiyesi Kendirgeçe, Boğazkuyu, Barkağı, Buğra, Günederesi adlı yerleşim yerleri ve Hacıbektaş Kazası idari sahasında iki ayrı yerde 64 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır. Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri,¹¹¹¹ bazı taifelerinin Arabsun Kazası idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer almakta¹¹¹² ve bazı taifelerinin Kayseri, Pınarbaşı ve Develi yörelerinde bulunduğu belirtilmektedir.

Arabsun-Gülşehir İlçesi idari sahasında kurulmuş eski adı Deller olan Yeniyaylacık köyü kurucuları, Aksaray İli idari sahasında kurulmuş Demirci kasabası arazisi içerisinde bulunan Büyükdeller ve Küçükdeller adlı mevkilere adını vermiş oymaklar bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹¹¹³ Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan ve XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında bu köyden geldiği anlaşılan Deller sülale Çöl, Koçak, Maraşlı, Parlak soyadları almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Deliler Aşiretine bağlı taifelerin Gülşehir İlçesine bağlı Sekiz köyde, bölgede bulunan Hırka dağı çevresinde kurulmuş bazı köylerde ve Hacıbektaş İlçesi/Köşektaş köyünde bulundukları bilgisi aktarılmaktadır.¹¹¹⁴

Ethem Baba, Abdal Baba

Geldi Deli baba bile

Kamu rical-î gayb ile

Bir gine görsem yüzlerin.

¹¹⁰⁹ Şahin, a.g.e.

¹¹¹⁰ Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 58. Yıl. 1831-1842.

¹¹¹¹ Ahmet Gündüz, a.g.e., s.88.

¹¹¹² BOA.Tarih :03/M /1270 (Hierî) Dosya No :263 Gömlek No :35 Fon Kodu :MVL

¹¹¹³ www.demircikasabasi.com

¹¹¹⁴ http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf

Bu tarihi dörtlükte Deli Baba'nın önemi vurgulanmış ve dolayısıyla yöredeki nüfus ve nüfuzu anlaşılmaktadır.

Deli Fakih Aşireti: Aşiret üyelerinin Şamardı Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Deli Hüseyinli Aşireti: Aşiret üyelerinin Eyubili Ayasun karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Delibekiroğlu Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Çorum yöresinde Delibekiroğlu adı ile bir köy kurdukları ve Sivas İli merkez Çavuşbaşı mahallesinde Delibekiroğlu sülale adı aldıkları anlaşılr.

Bekdik Aşireti: Beğdik, Bekduk, Bektüki, Beydik adlarıyla da anılan aşiretin, konar-göçer Türkmen tâifesine mensup olduğu belirtilir.¹¹¹⁵

XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde 15 kabile olarak Maraş yöresinden gelip Kaman yöresine yerleştirildiği, 79 hane ahalisinin XVIII. Yüzyılda Koçhisar yöresine ve bunlardan bir kısmının Nevşehir İli Kahveci dağı batı yamaçlarında yerleştikleri ve burasının halen Bekdik adı ile anıldığı belirtilmektedir.¹¹¹⁶

Aşirete bağlı bazı taifeler 1637 yılı IV. Murat Fermanıyla Aksaray yöresi başta olmak üzere, Niğde, Yeniil, Nevşehir, Eyubili, Eskiil ve Kır-şehri yöresinde dağıtıldıkları kaynaklarda yer almaktadır.¹¹¹⁷

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri, bazı taifelerin Kayseri/İncesu, Konya/Ereğli bölgesine yerleştirildikleri,¹¹¹⁸ bazı taifelerinin Niğde yöresinde yurt tuttukları anlaşılmaktadır.

Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bekdik karyesi kurucuları, Sarıyahşi İlçesi idari sahasında bulunan Bekdik köyü ve Nevşehir İli Bekdik mahallesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ortaköy İlçesi Gökler yaylası'nda Bekdik-li soyadı, Aksaray ili merkezinde Bekdik soyadı almış oymaklar ile Nevşehir'i kuran Damat İbrahim Paşa'nın annesi Fatma hanımın Bekdik Aşiretine bağlı olduğu bilgisi aktarılır.¹¹¹⁹

Aşiret üyelerinin Bor İlçesi Kızılca, Çukurkuyu, Bardak, Emen, Nazaran ve Berekek adlı köylerde yurt tuttukları, bazı taifelerinin de Ereğli İlçesi yöresinde bulunan Tatırlı, Halaçlı, Adabeğ, Taşağıl, Aşıklar, Tatkuyu, Sarıtopallı, Kargabel, Türkmen, Akhüyük, Bulgurlu, Çiller, Kamışlıkuyu, Aşağıgöndelen, Yukarıgöndelen, Acıkuyu,

1115 Dr. Ali Sayar, web sitesi.

1116 Sayar, a.g.e.,175.

1117 Ali Sayar,1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler,s.11.

1118 Hilmi Eren, Sözlü Anlatımda 1800'lerden Günümüze Konya Ereğli'ye Yerleşenler.,s.149. 1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler.

1119 Ali Sayar,1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler,s.13. (Konya/Ereğli (Hortu)Sazgeçit Köyünde yaşayan Süllü adı almış oymağın Bekdik Aşiretine bağlı olduğu oymak üyelerince belirtilir). Damat İbrahim Paşa'nın kızıdan torunları olan Korkmaz soyadı almış oymak Nevşehirde, oğulundan torunları İzmir'de yaşamakta ve Muşkara soyadı aldıkları anlaşılmaktadır.

Yeniköy, Zengen, Karaburun, Kuskuncuk, Sazgeçit Hortu ve Selvili köylerinde yurt tuttukları belirtilir.¹¹²⁰

Yine Sivas İli merkezinde Bekki soyadı, Ürgüp İlçesi Başdere köyünde Bekli soyadı, Mazı köyünde Bekler soyadı almış oymakların adının buradan dönüştüğü düşünülür.

Duman'lı Aşireti: Danişmendli Aşiretleri arasında sayılır. Adını Yozgat/Aydıncık İlçesi Deveci Köyü civarında türbesi bulunan Yesevî tarikatı şeyhlerinden Duman Dede adlı zattan aldığı anlaşılmaktadır.

Tuman adı ile de anılan aşiretin Yörükhan taifesine bağlı olduğu ve bağlı bazı oymaklarının tarihte Aksaray, Kır-şehir,¹¹²¹ Nevşehir ve Niğde yöresinde yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır.¹¹²²

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.¹¹²³ Aşirete bağlı bazı oymaklarında 1760 yılında Divriği Kazası idari sahasında bulunduğu bilgisi aktarılmaktadır.

Ayrıca Nevşehir merkez Dumanlı mahallesi kurucuları, Sivas yöresinde kurulmuş Sarıççek çiftliği adlı yerleşim yerinde Dumanoglu sülale adı, Zara Kazası Avşar köyünde Dumanoglu sülale adı, Niğde İli Fesleğen-Koyunlu köyünde Duman soyadı, Gemerek İlçesi Eski yurt ve Keklice köyünde Duman soyadı, Kangal İlçesi Havuz ve Kuzkaya köyünde Duman soyadı, Koyulhisar İlçesi Yukarıkale ve Akseki köyünde Duman soyadı, Suşehri İlçesi Hamam köyünde Duman soyadı, Şarkışla İlçesi Samankaya ve Gümüştepe köyünde Duman soyadı almış oymak üyeleri, Gürün İlçesi Erdoğan köyünde Duman soyadı, Akıncılar İlçesi Kayı köyünde Duman soyadı, Divriği İlçesi Demirdağ köyünde Duman soyadı, Ulaş İlçesi Karacalar ve Yazıcık köyünde Duman soyadı, Yıldızeli İlçesi Demirözü, İslim ve Cırcır köyünde Duman soyadı, Ürgüp İlçesi Sarıhudır köyünde Duman soyadı, Nevşehir İli Sulusaray köyünde Duman soyadı, Ortaköy İlçesi Hacımahmutuşağı köyünde Duman soyadı, Aksaray ili merkezinde Duman soyadı ve Pınarbaşı İlçesi Hassa köyünde yaşayan Duman soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, 2525 Sayılı Soyadı kanununda yaygın işlenen temayüller destek oluşturur.

Kurutlu Aşireti: Kutlu, Kursulu, Korsulu adı ile anılan aşiretlerle aynı olduğu sanılır.¹¹²⁴ Aşirete bağlı taifelerin Aksaray Kazası idari sahasında 3, 4 yerleşim yerinde 200-250 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında,¹¹²⁵ Develi ve Erciyes kazaları

1120 T.Gündüz, Danişmendli Türkmenleri, s.89.

1121 T.Gündüz, Danişmendli Türkmenleri, s.99. Aşiret üyelerinin Malatya Kazası idari sahasında kurulmuş İlısı adlı yerleşim yerinde yaşarlarken, Dulkadirli Aşiretleri ile Orta Anadolu'ya geldikleri, bazı oymakları Aksaray ve Kırşehir yöresinde yaşarlarken Bolu Kazasına tabi Kalayıcık adlı yerleşim yerine yerleştikleri, ancak bazı taifelerinin zamanla buradan ayrılarak tekrar eski yurtlarında döndükleri belirtilir.

1122 Türkay, a.g.e.,

1123 Ahmet Gündüz, a.g.e., s.88.

1124 Aşiret mensupları, XIV. Yüzyıl ortalarında Amasya ve Tokat yöresinde *Kutluşahlar (Şadgeldiler)* adı ile devlet kurmuşlardır.

1125 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4. Yusuf hoca, a.g.e. Bu aşireti Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir'i yöresini kışlak olarak kullandıkları XVII. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Bazı taifelerinin 1727 yılı Nevşehir'e iskan edildikleri belirtilir.¹¹²⁶ Adakurutlusı adı ile kaydolunmuş taifeleri Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir'i yöresini kışlak olarak kullandıkları ve bazılarının 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri belirtilmektedir.¹¹²⁷

Adakakurutlusı adı almış ve Türkmen taifesinden olduğu belirtilmiş aşirete mensup taifelerin Sivas, Niğde Kazası, Koçhisar Kazası idari sahalarında yaşadığı kaynaklarda yer almıştır.

Ayrıca Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Kurutlu ve Küçükkurutlu soyadı almış oymaklar, üyeleri, Suşehri İlçesi Camili köyünde Kutlu soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Kutlu soyadı, Acıgöl İlçesi Kozluca, Karapınar ve Çullar köyünde Kurutlu ve Küçükkurutlu soyadı, Sarıyahşi İlçesi Merkezinde Kutlu soyadı, Güzelyurt İlçesi Merkezinde Kutlu soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Kutlu soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kutlu soyadı, Pınarbaşı İlçesi Karakuyu köyünde Kutlu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Kutlu soyadı, Ağaçören İlçesi Safular köyünde Kutlu soyadı, Acıgöl İlçesi Merkezinde Kutluca soyadı, Yıldızeli İlçesi Karakoç, Gökkaya, Karalar ve Kümbet köyünde Kutlu soyadı, Ulaş İlçesi Yapalı köyünde Kutlu soyadı, Divriği İlçesi Karakale, Kayacık ve Akmeşe köyünde Kutlu soyadı almış oymak ile Koyulhisar İlçesi Çaylı ve Akseki köyünde yaşayan Kutlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kursulu Aşireti: Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir'i yöresini kışlak olarak kullandıkları ve aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri belirtilmektedir.¹¹²⁸

Tarihte Sivas yöresinde Hacı Kutlu ve Kutlu Aşiretlerinin yaşadığı bu aşiretlerin kendi adları ile köyler kurdukları anlaşılr. Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kutlu karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kutluhan karyesi, Karacadağ Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karakutlu karyesi ve Aksaray merkeze bağlı Kutlu köyü kurucuları bu köylerdendir.

Keşli Aşireti: Varsakların Ulaş teşekkülü arasında da görülür. Kayseri İli Yeşilhisar Keşlik köyü kurucuları, Koçhisar Kazası Keşlipınar köyü kurucuları, Sivas ile Kangal arasında bulunan Keşlik dağı'na adını vermiş oymaklar, Aksaray/Boyalı köyü mıntıkasında bulunan Keşlik mevkiine adını vermiş oymaklar, Sivas/Hacımahmud mahallesi Keşliklioğlu sülale adı almış oymak, Aksaray İli mıntıkasında Keşli soyadı almış oymak, Nevşehir İli sınırlarında Keş soyadı almış oymak ve Ürgüp İlçesi İbrahimpaşa köyünde yaşayan Keşlik soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

1126 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

1127 A.g.e.,s.88.

1128 Gündüz,a.g.e.s.88.

Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında Keşçi adı ile anılan bir aşiretin bulunduğu ve bu aşiretin 5 hanede yaşadıkları belirtilir. Söz konusu aşiretin Keşli Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür.

Mezkur Aşireti: Yozgat yöresinde kurulmuş Kızılöz kışlasına iskanlarının yapıldığı XVIII. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Bu aşiretin Boynuinceli Aşiretleri arasında yer verilmesi bu teşekküle bağlı olduğunu akla getirmektedir.¹¹²⁹

Kürtmehmetli Aşireti: XVIII. Yüzyıl iskalarında Nevşehir yöresinde bulunduğu anlaşılan aşiretin Boynuinceli teşekkülüne bağlı olduğu sanılır. Sanımıza ise, Boynuinceli teşekkülünün yoğun olduğu bölge olması kaynak oluşturmaktadır.¹¹³⁰

Mudanlu Aşireti: XVIII. Yüzyıl iskalarında Nevşehir yöresinde bulunduğu anlaşılan aşiretin Boynuinceli teşekkülüne bağlı olduğu sanılır. Sanımıza ise, Boynuinceli teşekkülünün yoğun olduğu bölge olması kaynak oluşturmaktadır.¹¹³¹

Gazibey Aşireti: Avşar Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıdamlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Sakçalı ve Yassıhisar adlı yerleşim yeri ile 2 diğer yerleşim yerinde tahminen 80 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.¹¹³²

Ayrıca aşiret üyelerinin Bozok/Sorgun Kazası Ayrıdam, Kuşkavgası, Kalecikderesi, Tavşan, Gedüğü Mezraları nda yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹¹³³

Asudlu Aşireti: **Aşud, Aşut, Aşutay adı ile de anılır.** Adını, eski bir Türk yurdu olan Sibiry'a'da bir nehirden almış ve bu adı Oğuzların Kayı Boyu beylerinden bir bey kullanmıştır.¹¹³⁴

Aşiret üyesi bazı taifelerin Yeniil Kazası Asut Zir karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.¹¹³⁵ Sivas yöresinde Asudi, Asudiye adlı şehir kurmuş olan aşiret üyelerinin,¹¹³⁶ Divriği Kazasında 6 hanede, buna bağlı Bağrancı karyesinde 36 hanede, Avşarcık karyesinde 29 hanede ve Kürdler adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹³⁷

Ayrıca Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Aşutay soyadı, Akkışla İlçesi Merkezinde Asutay soyadı almış oymak, Bor İlçesi Merkezinde Aşit soyadı ile Altunhisar İlçesi Merkezinde Aşit soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ayrılar Aşireti: Tarihte Atçkenler teşekkülü arasında bulunduğu anlaşılan aşiret üyelerinin, Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

1129 Gül,a.g.e. Tez.

1130 A.g.Tez.

1131 A.g.Tez.

1132 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

1133 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,s.205 ve BOA. 998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-i Bekr Ve 'Arab ve Zül'-Kadiriyye Defteri, cilt II

1134 Ali Tayyar Önder; Türkiye'nin Etnik Yapısı, <http://www.turktores.com/viewtopic.php?f=18&t=2418>

1135 Asut Zir Adlı bu karye, Aşudi Nahiyesi olduğu sanılır.

1136 Sezen,a.g.e.

1137 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

Köse Aşireti: Aşiret üyeleri 1654 yılında Kayseri sancağı idari sahasında 189 hane ile yaylarlar, Arab vilayetlerinde kışladıkları bilgisi aktarılır.¹¹³⁸

Develi İlçesi Köseler köyü kurucuları, Sarıkaya ve Şahmelik köyünde Köseoğlu-Küseoğlu soyadı, Ürgüp Kazası Karacaören köyünde Köseoğulları sülale adı, Kocasinan Kazası Erkilet köyünde Köseoğulları sülale adı, Tomarza ilçesi eski isimler Kel-İn (Kelgin), Alakuşak olan Akdere köyünde Köseoğlu sülale adı,¹¹³⁹ Niğde Vilayeti Pınarcık köyünde Köseoğulları sülale adı, Bor Kazası idari sahasında Köseoğulları sülale adı, Avanos İlçesi Merkezinde Köseoğlu soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Köseoğlu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntokasında Köse-oğlu soyadı, Sivas/Hacıveli mahallesinde Köseoğlu sülale adı, günümüzde Sivas İli Merkezinde Köseoğlu soy ve sülale adı, Zara Kazası Nasır, Canova-Cancin, Ekinli-Deveske köyünde Köseoğlu sülale adı,¹¹⁴⁰ Ulaş Kazası Köse oğulları sülale adı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Köseoğlu soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Köseoğlu soyadı, Özvatan İlçesi Mıntokasında Köseoğlu soyadı, Gemerek İlçesi İnkışla köyünde Köseoğlu soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Köseoğlu soyadı, Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Köseoğlu soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Köseoğlu soyadı, Gürün İlçesi Suçatı adlı yerleşim yerinde Köseoğlu soyadı, Yıldızeli İlçesi Kiremitli köyünde Köseoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Çöplü Aşireti: Çöplü-Avşarı adıyla da anılır.¹¹⁴¹ Dulkadirli Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilen aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası Yağlı ve Kızılgedikyurdu adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Kayseri, Zamantı ve İncesu yörelerinde de bulunduğu anlaşılan aşiret üyelerinin, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Çöplü, Çöpviranı karyeleri ile Karataş Nahiyesi Çöplü karyesini kurup adlarını verdikleri anlaşılar.¹¹⁴²

Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı yöresine ilişkin yaptığımız kitabımızda ele alındığı gibi aşirete bağlı taifelerin Çorum ve buna bağlı Hüseyin-Abad (Alaca) yöresinde yaygın olarak yaşadıkları bilinir

Caferli Aşireti: Adını, yörede vakıf kurmuş ve zaviye açmış Cafer Baba adlı bir zattan aldığı sanılır.¹¹⁴³ Avşarlara bağlı olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin yörede kendi adıyla köyler kurduğu bilinir.¹¹⁴⁴

Aşiret üyelerinin, tarihte Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.¹¹⁴⁵ Zara Kazası Eskiçimilti

1138 A.g.e.Cilt.4.

1139 Bu oymağın ataları Adana, Kozan'ın Topan Köyünden gelmişler.

1140 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,54. Yıl.1831-1842.

1141 Türkay,a.g.e.,261.

1142 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

1143 Cafer Baba adlı bir zâtın türbesinin Kaman-Keskin İlçesi yöresinde kurulmuş *Türbe köyünde* bulunduğu belirtilir.

1144 Yörükoğlu,a.g.ç., Tok,a.g. secere.

1145 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası C.II.,114.

karyesinde Caferoğlu sülale adı almış oymak,¹¹⁴⁶ Derinkuyu İlçesinde yaşayan Caferoğlu sülale Güvenadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Hilalli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad Nahiyyelerinde 58 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁴⁷

Develi İlçesi Soysallı köyünde yaşayan Hilal soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı anlaşılr.

Aziz Beğli Aşireti: Aziz, Azizli adı ile de anılır. Eskiil Kazası idari sahasında 12 hanede, Sivas yöresinde kurulmuş Keçikışla adlı yerleşim yerinde ve Niğde ile Maraş civarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁴⁸

Ayrıca eski adı Aziziye olan ve bölgede önemli bir yerleşim yeri olduğu anlaşılan Pınarbaşı İlçesi kurucuları, Ürgüp Nahiyyesi Aziz köyü kurucuları ile Zara Kazası Tuzlagözü-Yarağıl köyünde Azizoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹¹⁴⁹

Dudağlı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1521 yılında İslamlı Nahiyyesi Çukurviran ve Parbud karyesinde 33 hanede ve Kemer karyesinde 13 hanede yaşadıkları belirtilir.¹¹⁵⁰

Duranlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁵¹

Turhanlı Aşireti: Turan, Duran adı ile de anılır. Aşiret adını eski Türk yurdu Türkistan ve Tataristan Coğrafyasından aldığı anlaşılr. Kaşkarderya'da uzantıları bulunan aşiretin,¹¹⁵² Yörükhan taifesine bağlı olduğu ve Dulkadirli aşiretleri içerisinde bulunduğu belirtilmektedir.¹¹⁵³

Aşiret mensubu bazı oymakların Niğde sancağı dahilinde yaşadıkları ve bazı oymaklarının Sivas Kazası idari sahası ile Eskiil Kazası idari sahasında Turhan adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Ayrıca Kozaklı İlçesini Kozoğlu adlı bir aşiret beyinin kurduğu ve bu beyin Turhanlı Aşireti beyi olduğu kabul edilir.¹¹⁵⁴

Ayrıca Gemerek İlçesi Eşikli köyünde Turan soyadı, Şarkışla İlçesi Döllük köyünde Turan soyadı, Akıncılar İlçesi Eskibağ köyünde Turan soyadı, Gülağaç İlçesi Bekarlar köyünde Turhan soyadı, Aksaray İli merkez civarında Turan-lı ve Turhan soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Turan soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Turhan soyadı, Ürgüp İlçesi Aksalur, Ortahisar köyünde Turhan soyadı, Yıldızeli İlçesi Karalar ve Baş köyünde Turan soyadı, İmranlı İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Turan soyadı, Gölova İlçesi Çakırşeyh ve Karayakup köyünde Turan soyadı ve Sivas

1146 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

1147 A.g.e.

1148 Söylemezoğlu,a.g.e. Bu aşireti Rışvan Aşiretleri arasında yer verir.

1149 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

1150 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler,

1151 A.g.e.

1152 Gülensoy,a.g.e.,s.

1153 Fahrettin Süldür, Türk Adı Albümü,s. 37.

1154 www.kaskisla.com

İli Merkez civarında yaşayan Turan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir

Ekinci Muslu Aşireti: Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında Muslu adı ile köy kurmuş oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr. Zara Kazası Gümüşçevre-Kemeriz köyünde Musluoğlu sülale adı,¹¹⁵⁵ İncesu İlçesi Küllü köyünde Muslu soyadı, Hacılar İlçesi Sakarçiftliği Muslu soyadı, Kayseri İli Kocasinan Muslu soyadı, Gemerek İlçesi Burhan köyünde Muslu soyadı almış oymak ile Sivas İli Merkezinde yaşayan Muslu soyadı almış oymak üyelerinin adının buradan geldiği düşünülür.

Ali Göranlı Aşireti: Bozulus Türkmenlerinden oldukları belirtilir. Bozok ve Gedük Nahiyesi mıntıkasında Sarısülü, Sarısivri, Susuzca, Ilgaz, Arıklar Mezraları nda 64 hane ve¹¹⁵⁶ Kalacikkaya Mezrası nda 86 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁵⁷

Ali'li Aşireti: Ali Göranlı Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Bozulus Türkmenlerinden olan aşirete bağlı taifelerin yörede bulunduğu sanılır.¹¹⁵⁸

Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan Varsak Ali'li Aşiretinin bu aşirete bağlı olduğu, Varsak teşekkülü arasında yer almalarından dolayı Varsak ekini aldığı sanılır.

Yağlı Aşireti:¹¹⁵⁹ Yağbasan,¹¹⁶⁰ Yağbastı, Yağcı gibi adlarla da anılır. Adını Danişmentli beylerden Yağbasan dan aldığı anlaşılan aşiretin Yağlı Baba adıyla anılmış ünlü bir beyinin tarihte yörede yaşadığı anlaşılr.

Tarihte Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yağlıca karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Yağlıdere karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Yağlı-Sebet, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Yağlıca karyesi kurucuları ile günümüzde Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Yağlıpınar köyü ve Kozaklı İlçesi idari sahasında bulunan Küçükyağlı köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ayrıca Sivas İli Kulyusuf köyünde Yağlı soyadı, Gemerek İlçesi Eğerci ve İnkişla köyünde Yağcı soyadı, Koyulhisar İlçesi Yağcı köyünde Yağcı soyadı, Gürün İlçesi Suçatı adlı yerleşim yerinde Yağcı soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Yağcı soyadı, Gülşehir İlçesi Oğulkaya Yağcı soyadı, Ürgüp İlçesi İbrahimpaşa köyünde Yağcı ve Yağlı'oglu soyadı, Eskiil İlçesi Kerimler yaylası ve Eşmekaya kasabasında Yağcı soyadı, Pınarbaşı İlçesi Yağlıpınar köyü kurucuları, Çamardı İlçesi Üskül köyünde Yağcı soyadı, Yeşilhisar İlçesi Güzelöz köyünde Yağcı'oglu soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında bu aşirete bağlı oldukları kuvvetle söylenebilir.

1155 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

1156 BOA. 998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-i Bekr Ve 'Arab ve Zül'-Kadiriyye Defteri tarih (937/1530) Cilt II

1157 Halaçoğlu,a,g,e,s.,111-108.

1158 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s. 112.

1159 Gökbel,a,g,e.,s.36.

1160 Yağlı-yağbasan (Düşman basan) adının Türklerde savaşçı manasında unvan olarak kullandığı ve bu adı Danişmendli Beylerinden Melih Yağbasan'ın kullandığı belirtilir.Saltık,a,g,e.s,14.

Yağbasan Aşireti: Adını Selçukluların son komutanı Yağbasan'dan aldığı ve Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında 39 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte Divriği idari sahasında nahiye, günümüzde köy olan Yağbasan adlı yerleşim yeri kurucuları, Bor İlçesi Postallı köyünde Yağbasan soyadı, Avanos İlçesi Mahmatlar köyünde yaşayan Yağbasan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Duraçlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Malya Nahiyesi Ağın, Oyumağaç, Karakaya karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁶¹

Ebic Aşireti: Aşiret üyelerinin İslamlı Nahiyesi mıntıkasında kurulmuş Akçain, Kuzain, Avşar, Alpağıl ve Tama adlı yerleşim yerlerinde 85 hanede yaşadıkları 1543 yılı kaynaklarında yer alır.¹¹⁶²

Ekber Aşireti: Aşiret üyelerinin Şarkipara Nahiyesi idari sahasında 80 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tacirli Aşireti:¹¹⁶³ Tecer, Tencirli, Tecirli, Bıyıklı adıyla da anılan aşiretin konar-göçer Bozulus Türkmen tâifesine bağlı oldukları ve¹¹⁶⁴ 1530 tarihinde Bozok Sancağı idari sahasında 122 hanede yaşadıkları belirtilir.¹¹⁶⁵

Aşiret yasa tanımaz, kural bilmez eylemlerinden dolayı yerleşik haldeki ahali tarafından Felaket Taciri adıyla adlandırılmışlardır. Diğer bir anlatımla günümüzde kullandığımız Felaket Taciri deyimini bu aşiretin toplumsal eyleminden geldiği anlaşılmaktadır.

Aşiret üyeleri Kayseri sancağı, Sakaldutan mezrasında 4 hanede, Çornuşek Nahiyesi Küpçüçukuru mezrasında, Niğde Kazası idari sahasında 16 hanede, Şamardı Nahiyesi Garp-ı Sis mezrasında, Karahisar Kazası Akçain karyesinde 7 hanede ve Karaağıl karyesinde, Sücaiddin Nahiyesi idari sahasında 10 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 158 hanede, Karataş Nahiyesi Viranşehir kışlağı ve Derecik kışlağında 7 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹¹⁶⁶

Yaylak-kışlak hayatı yaşadığı anlaşılan aşirete bağlı bazı taifeler kış aylarını Adana yöresinde geçirdiği, yaz aylarınıda Niğde sancağı Develi Kazası Harmancık yaylalarında geçirdiği belirtilir.¹¹⁶⁷

Aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası ile Çankırı Keskini Kazası idari sahasında yaşadıkları ve Elbistan dağlarında yayladıkları bilgisi aktarılır.¹¹⁶⁸

Aşirete mensup bazı tâifelerin Çubuk Nahiyesi Karkın, Ortakışla, Kozcakışla karyesi, Emlak Nahiyesi Pınarbaşı karyesi dahilinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl

1161 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,

1162 A.g.e.

1163 Gökbel,a.g.e.,s.28. Ahmet Hoca, Varsakları Üçok Koluna bağlamaktadır.

1164 Türkay,a.g.e.,s.601.

1165 Koç,a.g.e.,s.

1166 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5. Yusuf hoca bu aşireti Yüreğir Boyu arasında yer verir.

1167 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.169.

1168 Türkay,a.g.e.,

kaynaklarında,¹¹⁶⁹ XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Rakka'ya iskan olundukları belirtilen aşiret üyelerinden bir kısmının bu iskanın firar ederek Maraş yöresine geldiği ve Elbistan dağları'ndan yayladıkları,¹¹⁷⁰ Ceyhan Nehri'nin öbür yakası kışlakları XVIII-XIX. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.¹¹⁷¹

Ayrıca aşiret üyesi bazı taifeleri İncesu İlçesi mıntkasında bulunduğu anlaşılr.

Tacirlilelere Bağlı Olduğu Anlaşılan Aşiretler: İfrazhanı Tacirlisi, Tecer-li, Sarı Tecerli, Danacı Aşireti.

İfrazhanı Tacirlisi Aşireti: Aşirete mensup taifelerin Sivas idari sahasında yaşadığı kaynaklarda yer alır.

Tecer-li Aşireti: Pardal adı ile de kaydolunur. Yörükhan taifesine bağlı olduğu ve Sivas bölgesinde yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlaşılr.¹¹⁷² Adını Sivas mıntkasında bulunan 2230 rakımlı Tecer dağı ve dağ eteklerinde türbesi bulunan Tecer Baba adlı Horasan ereninden aldığı anlaşılmaktadır.¹¹⁷³

Kayseri yöresinde kurulmuş Viranşehir adı yerleşim yerinde yaşadıkları anlaşılan aşiret adını, Sivas İli Karaşar, Şahbey ve Hacımirza köyünde Tecer soyadı, Yıldızeli İlçesi Karalar ve Dere köyünde Tecer soyadı, Ulaş İlçesi Gürpınar köyünde Tecer soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Tacer ve Tecir soyadı, Bünyan İlçesi Süksün köyünde Tecir soyadı, Şarkışla İlçesi Baltalar ve Cemel köyünde Tecer soyadı, Kangal İlçesi Çamurlu köyünde Tecer soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Tecir soyadı ve Gemerek İlçesi Çepni Doğu mahallesinde Tecer soyadı aldığı görülmektedir. Bu oymakların 2525 Sayılı Soyadı kanunu'nda uygulanan temayüller dikkate alındığında adını bu boya izafeten aldıkları söylenebilir.

Sarı Tecerli Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Kayseriyye sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹¹⁷⁴

Malatya yöresinden batıya göç ettiği belirtilen aşiret mensubu bazı taifelerin Adana-Osmaniye yöresinde Tecirli adıyla kaza statüsünde bir yerleşim yeri kurdukları 1846 tarihli vesikalardan anlaşılr.¹¹⁷⁵

Danacı Aşireti: Tecir-Tacir-li Aşireti'nin alt taifesi olduğu yönünde bilgiler bulunmaktadır.¹¹⁷⁶ Aşiret mensupları tarihte Tozanlı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Danacıyurdu adlı yerleşim yerini kurup adını verdikleri anlaşılr.

Ayrıca Sivas İli Olukman köyünde Danacı soyadı, Şarkışla İlçesi Emlak ve Karacaören köyünde Danacı soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Danacı soyadı, Pınarbaşı İlçesi Hassa köyünde Danacı soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Danacı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

1169 BOA.998 Numaralı Muhasebe-î Vilayet-î Diyar-ı Bekr ve 'Arap' ve Zü'l-Kadiriyye Defteri Cilt. II.

1170 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.120.

1171 Murat Topaloğlu, Osmanlı Devletinin Çözölme Devrinde Kozanoğulları, Tez.

1172 Türkay,a.g.e.,s.

1173 Tecer Baba adlı aşiret resinin mezarının kendi adı ile anılan dağ üzerinde olduğu belirtilir.

1174 Türkay,a.g.e.,s.

1175 Sümer, Oğuzlar,s.497.

1176 Özdemir,a.g.e.,s. Aşiret adının, Eymürler içerisinde bulunan Tosun Aşireti adından bozulma ihtimalinde bulunmaktadır.

Dadal'oğlu Aşireti: Dadağı, Dadı adı ile de anılır. Tarihte yörede yaşamış ünlü Ozan Dadaloğlu'nun bu aşirete bağlılığı anlaşılır. Aşiret üyesi bazı taifelerin Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında bulundukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından,¹¹⁷⁷ Dadaloğlu'nda ait olduğu kabul edilen bir mezarın Sivas yöresinde kurulmuş Kapaklıpınar köyünde bulunduğu alan araştırmalarımızda anlaşılmıştır.

Tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesi ve Eyubili Nahiyesi Dadasun-çadasun karyesi kurucuları, Kocasinan İlçesi Dadağı köyü kurucuları, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi Dadaloğlu soyadı, Yeşilhisar İlçesi Musahacılı köyünde Dadaloğlu soyadı, Bünyan İlçesi Tuzhisar köyünde Dadal soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde Dadalı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sainımıza ise, Soyadı kanunununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Ayrıca Tomarza İlçesi idari sahasında bulunan Dadaloğlu Beldesi adının bu aşirete izafeten verildiği anlaşılır.

Başbüyük Aşireti: Kocabaş adı ile de anılır. Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁷⁸ Sivas Kazası, merkeze bağlı Başbüyük köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca Sivas/Ece mahallesinde yaşamış Başbüyük sülale adı almış oymak, günümüzde Niğde İli Merkezinde Kocabaş soyadı, Bor İlçesi Kocabaş sokağına adını vermiş oymak, Bor İlçesi Mıntıkasında Kocabaş soyadı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Kocabaş soyadı, Tomarza İlçesi Suvegenler köyünde Kocabaş soyadı, Yahyalı İlçesi Yer köyünde Kocabaş soyadı, Develi İlçesi Sindelhüyük ve Ayselpınar köyünde Kocabaş soyadı, Ortaköy İlçesi Satansar köyünde yaşayan Kocabaş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kazıklı Aşireti: Kazıklı Afşarı adı ile de anılır. Aşirete bağlı taifelerin Nurhak Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları ve Gülhisar İlçesi idari sahası ile Hacıbektaş İlçesi idari sahalarında Kazıklı adlı ile köy kurdukları alan araştırmalarından anlaşılır.

Köçekli Aşireti:¹¹⁷⁹ Küçük adı ile de anılır.¹¹⁸⁰ Aşiret mensuplarının Dulkadirli taifelerinden olduğu ve¹¹⁸¹ bazı taifelerinin Bozok/Emlak Nahiyesi idari sahasında bulunmuş Bacılı karyesinde yaşadığı anlaşılır.

Köçekli, Cerid, Aşar, İnallı, Yabaaltın, Tacirli, Harbendeli, Çepni, Acırlı ve Karaarablı Aşiretleri ile birlikte 18 Mart 1692 yılında Rakka/Halep eyaletine zorunlu iskana tabi tutuldukları bilgisi aktarılan¹¹⁸² aşiret üyesi 150 hane ahalisinin Harran Nahiyesi mıntıkasında bulunan Colab Nehri çevresine yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.¹¹⁸³

1177 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1178 Yusuf hoca, bu aşiret Eymür Boyu arasında vermiştir.

1179 Veli Saltık, Tunceli'de Aşiret, Oymak ve Ocaklar,s.135. adlı eserinde Köçekli Aşireti mensuplarının Tunceli İli Çemişgezek İlçesi Cümlekapısı de yaşayan uzantılarının, Kürt aksanı bilmediği, Petek İlçesi Köçek de yaşayan uzantılarının ise göçer gruplardan etkilenerek Kürt aksanı konuştukları ve Kürt adı ile anıldıkları bilgisini aktarmaktadır.

1180 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.153.Küçük ile Köçek Aşiretinin aynı anıldığına dair.

1181 İsmail Uçakcı, Orta Anadolu Halk Kültüründe Deyimler ve Hikâyeleri.,s.27.

1182 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.128

1183 Orhonlu,a.g.e.,s.59.

Bu zorunlu iskandan firar edip geri Anadolu ortalarına geldiği anlaşılan aşiret üyelerinin 1764 yılında Sivas ve Halep yöresinde 10.000 çadırdaki yaşadıkları belirtilir.¹¹⁸⁴

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Belbarak köyünde Köçek soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Köçekli Aşireti: Bu adın, Köçekli den dönüştüğü sanısı ile burada yer verilmiştir. Eyubili Nahiyesi Köçek karyesi kurucuları ve Hacıbektaş Nahiyesi Köşektaş köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

Aşiret üyelerinin Kırşehir yöresinde kurulmuş Ilıpınar ve Küçükbulasık Karyelerinde 21 hanede yaşadıkları belirtilmektedir.¹¹⁸⁵

Höcekli Aşireti: Bu adın Köçekli adından dönüştüğü sanılır. Aşiret üyelerinin, tarihte Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında 4 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Köçeklilere Bağlı Aşiretler; Küçüklü, Çanaklı Aşireti.

Küçüklü Aşireti: Bağlılığı konusunda değişik görüşler bulunur. Diğer bir adının da Çanaklı olduğu ve Köçekli Aşireti'nin alt tâifesini oluşturduğu belirtilir.¹¹⁸⁶

Bozulus Türkmenlerinden olan aşiret Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği ve bağlı taifelerinin Karahisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yazmış karyesinde 6 hanede Eskiil Kazası Burunsuz karyesinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılar

Kayseriye, Niğde, Bozok, Yeniil, Hacıbektaş, Sorgun, Çiçekdağı, Dinek Keskin'i mıntkasında da uzantılarının bulunduğu belirtilen aşiret üyesi bazı taifelerin¹¹⁸⁷ XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanları ile Kayseri yöresinden alınarak Kıbrıs Adasına gönderildiği anlaşılar.¹¹⁸⁸

Niğde sancağı idari sahasında Aşiret-i Küçüklü adı ile bir kaza (şehir) kurdukları XIX. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁸⁹

Karahisar-ı Develi Nahiyesi Küçük mezrası, Eskiil Kazası Küçük karyesi ve Koyulhisar Kazası Küçük karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Küçük'oglu soyadı, Divriği İlçesi Güneyevler ve Ahi köyünde Küçük soyadı, Yıldızeli İlçesi Kalın, A. Navruz köyünde Küçük soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Küçük soyadı, Aksaray Kazası Armudlu karyesi Büyük ve Küçükkılavuz adlı mevkiye adını veren oymaklar ve merkezinde Küçük soyadı, Acıgöl İlçesi Karapınar kasabasında Küçük soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan halk temayülleri dikkate alındığında bu adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

1184 Kuzucu,a.g.site-makale. (Köçekli Aşireti, 1700 yılında Bozok/Sorkun ve havalisinde görülürler).

1185 Halaçoğlu a.g.e.

1186 A.Gündüz.,a.g.e.,s.147.

1187 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.107

1188 Günümüzde KKTC. Lefkoşe ve Yiğitler bölgesinde yaşayan Köşker soyadı almış oymağın bu sürgüne adaya yerleştirilmiş ailelerin devamı olduğu söylenebilir.

1189 Sezen,a.g.e.,s.43.

Çanaklı Aşireti: Aşiret mensupları Koçhisar Nahiyesi idari sahasında aşiret olarak bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Söz konusu nahiye idari sahasında kurulmuş Çanakkaya ve Çanakkuyu adlı köy kurucuları, Karacadağ Nahiyesi Kapaklı-Çanaklı karyesi kurucuları, Şarkışla İlçesi Çanakçı köyü kurucuları, Tomarza İlçesi Çanakpınar köyü kurucuları ve Altunhisar İlçesi Merkezinde Çanakçı soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Argın Aşireti: Argun, Argu, Sargun, Ergun adıyla da anılır. Adını, Kazak ve Kırgızların, Cakcak Aşireti mensuplarından aldığı ve¹¹⁹⁰ Hoca Ahmet Yesevî' nin de bu aşirete bağlı olduğu görüşleri bulunur.¹¹⁹¹

Tarihte Cebel-i Atik Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Argun adlı köy kurucuları , Sivas İli Merkezinde Argın-Argu-Arguz soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında Argın soyadı, Yıldızeli İlçesi Kavak, Karakaya, Şeyhhalil, Cırcır ve Kadı köyünde Argın-Argı soyadı, Ulukışla İlçesi Beyağıl Argın köyü kurucuları, Çiftahan köyünde Arkun soyadı, Niğde İli Dünderli köyü ve il merkezinde Argın-Argun soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Argun soyadı, Yeşilhisar İlçesi Gülbayır köyünde Argın soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Argın soyadı, Erciyes ve Gesi semtinde Argu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ayrıca Argın Aşireti ile Kara Kocalı Aşireti arasında büyük bir bağ olduğu bilgisi tarihi kaynaklardan anlaşılmasına karşı üst boyu arasındaki farklılık henüz netlik kazanamamış Kara Kocalı Beğdili Boyu, Argın Aşireti Avşar Boyu arasından yer verilmiştir.

Argunlara Bağlı Aşiretler: Dalkıran Zengi, Cafcaf Aşireti.

Dalkıran Argın Aşireti: Dalkılıç ve Talkı adı ile de anılır. Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılır. Kayseri yöresinde uzantıları olduğu anlaşılan aşiretin Dalkılıç-Gökçeli, Dalkılıç-Cafcaf ve Abdulvahap-Dalkılıç adıyla alt grupları olduğu belirtilir.¹¹⁹²

Kayseri yöresinde yaşadığı anlaşılan Dalkıranogulları sülale adı almış oymak, Gemerek İlçesi Merkez civarında Dalkılıç soyadı, Şarkışla İlçesi Sivrialan köyünde Dalkılıç soyadı, Sivas İli Merkezinde Dalkılıç soyadı, Gürün İlçesi Dayakpınar köyünde Dalkılıç soyadı, Ulaş İlçesi Küpeli köyünde Dalkılıç soyadı, Yıldızeli İlçesi Kaman ve Seyfettinbeyçiftliği köyünde Dalkılıç soyadı, Avanos İlçesi Büyükayhan köyünde Dalkılıç soyadı, Bünyan İlçesi Ağcalı ve Emirören köyünde Dalkılıç soyadı, Tomarza İlçesi Büyükcanlı köyünde Dalkılıç soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde yaşayan Dalkılıç soyadı, Nevşehir İli Göre köyü ve il merkezinde yaşayan Dalkılıç soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mntıkasında yaşayan Dalkılıç soyadı ve Şarkışla İlçesi Merkezinde Dalkıç soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür. Düşüncemizi ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller destekler niteliktedir.

1190 Yaşar,s.30..

1191 www.forumyoruk.com

1192 Türkay,a.g.e.,Dokuz Aşireti içerisinde bulunan *Caflu* adı almış aşiretle *Cafcaflı* Aşireti'nin alakası olabilir. Ayrıca Dalkılıç Aşiretine bağlı *Dalkılıç Osmanoğlu* adlı bir aşiretin bulunduğu vesikalarda yer alır.

Zengi Aşireti: Zangı-Zanga adıyla da anılan aşiretin adı, eski Türkçede boy beyi savaşı anlamına gelir. Oğuzlar döneminde Sırderya bölgesinde bulunan bir şehire Zangı adı verilmiş, Şehriözü Eyâleti sınırlarında Zanga adıyla bir sancak merkezi oluşturulmuştur.

Bu adı Hoca Ahmet Yesevî silsilesinden olan Zengi Ata ile buna izafeten eski Türk yurtlarında Zengi Baba adlı bir Allah dostu kullanmıştır.

Tarihte Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kantarzenzikulu kayresi kurucuları, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Zengibağı karyesi kurucuları ve Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Zengi Nahiyesi bu aşiretin yörede bıraktığı hatıralar olduğu anlaşılar.

Ayrıca Kozaklı İlçesi Kalecik köyü arazisi içerisinde bulunan Zangı adlı mevkiye adını vermiş oymağın bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Aşiret üyesi bazı oymakların 1909 yılında Kerkük livası mıntıkasında bulunduğu kaynaklardan anlaşılar.¹¹⁹³

Caf Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray/Gureba Hüseyin Ağa mahallesinde yaşadıkları 1940 tarihli kaynaklardan anlaşılar.

Ayrıca aşiret üyesi bazı oymakların 1909 yılında Kerkük livası mıntıkasında bulunduğu kaynaklardan anlaşılar.¹¹⁹⁴

Ekeli Aşireti: Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Çordığın karyesinde yaşadığı belirtilir.¹¹⁹⁵ Bu aşiretin yukarıda yer alan Eldili Aşireti üyeleri ile aynı köyde yaşamaları aynı aşiret olabileceğini, isim değişikliğinde ses bozulmalarından dolayı olduğu kuvvetle söylenebilir.

Ayrıca Aksaray Kazası Çordığın karyesinde yaşadığı kaydolunan Eldili Aşireti adının buradan dönüştüğü sanılır.

Uzunısalı Aşireti: 1558 yılında Gedük Nahiyesi Kılıçderesi-Uzunısalı Karyesinde 82 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır. Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan ve Uzunlu adı almış oymağın XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Yozgat/Boğazlıyan İlçesi Eskiören köyünden geldiği anlaşılar.¹¹⁹⁶ Hacıbektaş İlçesi Köşektaş köyünde uzantılarının bulunduğu ve bu uzantının Olgün soyadı aldığı ve Boğazlıyan İlçesi Uzunlu köyünü bu aşiretin kurduğu belirtilir.

Ayrıca Pınarbaşı İlçesi Kılıçmehmet köyünde Uzunoğlu soyadı, Sarız İlçesi Yeşilkent köyünde Uzunlu soyadı, Develi İlçesi Gazigümedi, Yeşilyurt köyünde Uzunlu soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kulunculu Aşireti: Adını tarihte Dokuz Oğuz teşkilatı arasında yer almış Kulun Boyundan aldığı anlaşılmaktadır. Tarihte Divriği Kazası idari sahasında Kuluncak

1193 BOA.Tarih :11/S /1325 (Hicri) Dosya No :3019 Gömlek No :226422 Fon Kodu :BEO

1194 A.g.belge.

1195 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

1196 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

adı ile köy kurdukları anlaşılan aşiret üyelerinin Türkmen tâifesine bağlı olduğu ve 1764 yılında Halep ile Sivas yöresinde 500 çadırdı yaşadığı oturdıkları belirtilir.¹¹⁹⁷

Yörgüç Paşa Aşireti: Aşiret üyelerinin Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresi yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁹⁸ Bazı taifelerinde Bozok mıntıkasında kurulmuş Karacaosmankavağı ve Depecik Mezrasında 9 hanede yaşadıkları belirtilir.

Hüseyin Hacı Aşireti: Eşkinciyan Nahiyesi ile Yeniil Kazası idari sahasında 103 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Hüseyinli Aşireti: Köstere Nahiyesi Kapaklı karyesinde 22 hanede ve Sırçalı karyesinde 25 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Kemer mezrası, Karacaviran mezrası, Kızılcapınar mezrası ve Söğüdlüce mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁹⁹

Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Hocahüseyin karyesi, Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hüseyinler karyesi, Develi İlçesi idari sahasında bulunan Hüseyinli köyü ve Sarız İlçesi idari sahasında kurulmuş Mollahüseyinler köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları ihtimaller dahilindedir.

Tok Aşireti: Suşehri İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Tok soyadı, Gürün İlçesi Yenibektaşlı köyünde Tok soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Tok soyadı, Yıldızeli İlçesi Ilıca köyünde köyünde Tok soyadı, Hacıbektaş İlçesi B.Burnuağıl köyünde Tok soyadı, Gülşehir İlçesi Tuz köyünde Tok soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Tok soyadı, Niğde İli Değirmenli ve Himmetli köyünde Tok soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Tok soyadı, Bünyan İlçesi Samagır köyünde Tok soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Tok soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Tok soyadı ve Pınarbaşı İlçesi Pazarsu, Eğrisöğüt Taşlıgeçit ve Beştok köyünde Tok soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.¹²⁰⁰

Köpekli Aşireti: Kültür kaynaklarında anlaşıldığına göre eskiden köpek adı kurt, aslan, kaplan gibi iyi karşılanır ve insanlar isim olarak alırdı. Selçuklu hanedanlığından bir bey Köpek adını isim olarak almıştı. Bu bey ve yahut aşiretinin halka yaptığı zulüm halkı bunaltmış olmalı ki, bundan sonra köpek adı kötü manada kullanılır olmuştur.

Aşiret üyesi bazı taifeler Çornuşek Nahiyesi Huniviranı (Celebkeşiran) karyesinde 83 hanede, Girgin karyesinde 18 hanede ve Kızılcaın karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyılın ortalarına ait kaynaklarda yer alır.¹²⁰¹

Aşiret üyelerinin Kayseri civarında yaylayıp, Arab vilayetlerinde kışladıkları,¹²⁰² bazı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 76 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarda yer alır.¹²⁰³

1197 Kuzucu,a.g.Site-makale.

1198 BOA.387 Numaralı Defter.

1199 Rafet Yinanç, Mesut Elibol,a.g.e.

1200 Kayseri İl Yıllığı.

1201 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.756.

1202 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

1203 A.g.e.Cilt.4.

Celep'oğlu Aşireti: Yukarıda yer aldığı gibi Cebekkeşiran karyesinde yaşayan 83 hane ahalinin tamamı Köpekli Aşireti üyesi olması Celep'oğlu Aşiretinin Köpekli Aşiretine bağlılığını gösterir.

Bu bağlamda, Zara Kazası Canova-Cancin köyünde Celeboğlu sülale adı, Tuzlagözü-Yarağıl köyünde Celeboğlu sülale adı almış oymak,¹²⁰⁴Derinkuyu İlçesi eski adı Giledis olan Çalık köyünde yaşayan Celepoğlu sülale adı almış oymak, Sivas İli Merkezinde Celep soyadı almış oymak, Bünyan İlçesi Karakaya köyünde Celep soyadı, Koyulhisar İlçesi Aşağıkale ve Karaçam köyünde Celep soyadı ve Şarkışla İlçesi Aşağıkışla köyünde yaşayan Özcelep soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı söylenebilir.

İmamoğlu Aşireti: Köpekli Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Sivas İli merkez Ece mahallesi ve Sivas İli Hanlı köyünde yaşayan İmamoğlu soy ve sülale adı, Divriği İlçesi Merkezine İmamoğlu soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan İmamoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

İmamkulu Aşireti: Konar-göçer ve yaylak-kışlak hayatı yaşadığı anlaşılan aşirete bağlı bazı taifeler kış aylarını Adana yöresinde, yaz aylarını da Niğde sancağı Develi Kazası Harmancık yaylalarında geçirdikleri kaynaklarda yer alır.¹²⁰⁵

Günümüzde Tomarza İlçesi idari sahasında bulunan İmamkullu köyü kurucuları ile Aksenir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş İmamağıl karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Aşiret üyelerinin Kayseriyye, Develi, Tomarza, Zamantı, Yeniil (Sivas), Bozok Eyâleti idari sahalarında bulundukları bilgisi aktarılır.

Ayrıca Sivas yöresinde kurulmuş Sarıççek çiftliği adlı yerleşim yerinde İmamoğlu sülale adı, Zara Kazası Şeyh Merzuban köyünde İmamoğlu sülale adı, Avşar köyünde İmamoğlu sülale adı, Ilıca köyünde İmamoğlu sülale adı, Tödürge karyesinde İmamoğlu sülale adı, Gümüşçevre-Kemeriz köyünde İmamoğlu sülale adı, Ekinli-Deveske köyünde İmamoğlu sülale adı, Dilllekpinar-İştosun köyünde İmamoğlu sülale adı,¹²⁰⁶ Niğde İli Merkezinde İmamoğlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi ve Talas semtinde İmamoğlu soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Yahşihanlı Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifelerin Niğde Kazası idari sahasında 58 hanede yaşadıkları,¹²⁰⁷ bazı taifelerinin Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde ve Hurman Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Esirgin karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁰⁸

Aşiret üyelerinin Karahisar-ı Develi Kazası, Zülkadriyye Kazası Çankırı-Keskin'i Kazası iskanlarının yapıldığı bilgisi aktarılır.¹²⁰⁹

1204 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

1205 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.169.

1206 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

1207 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

1208 Rafet Yananç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.756.

1209 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.123

Ayrıca Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Yahşiviran karyesi kurucuları ile Koyulhisar İlçesi Karaçam köyünde Yahşi soyadı ve Suşehri İlçesi Akçağıl, Cevizli ve Tatar köyünde yaşayan Yahşi soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Yahyalı Aşireti: Kayseri sancağı bölgesinde 120 hanede yaşadığı ve kendi adlarıyla bir kaza kurdukları anlaşılar. Aşiret üyeleri Aksaray sancağı Sarıkuzu ve Senir karyelerinde, Develi Nahiyesi Yerköy adlı yerleşim yerinde 44 hanede, Köpekboğazi yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹²¹⁰

Aşiret üyelerinin Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresi ve Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²¹¹

Ayrıca Ziniski Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yahya karyesi, Karabey Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yahya karyesi,¹²¹² günümüzde Şarkışla İlçesi Yahyalı köyü kurucuları, Pınarbaşı İlçesi Yahyabey Köyü kurucuları ve Sarioğlan İlçesi Yahyalı Köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Kara Yahyalı Aşireti: Gedük Nahiyesi idari sahası ve Aksaray Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²¹³

Kuyumcu Aşireti: Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Kuyumcu karyesi kurucuları ile adı geçen ilimiz Osman Paşa mahallesinde yaşamış Kuyumcu sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.¹²¹⁴

Ayrıca Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kuyumcu soyadı ve Bor İlçesi Mintikasında Kuyumcu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Kara Şeyhli Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin tarihte Varsakların Ulaş kolu içerisinde bulunan Toklu-Kömüş Aşireti ile birliktelik oluşturduğu belirtilmektedir.¹²¹⁵

Beğdili Boyu arasında da görülen aşiret mensuplarının Yenil Kazası idari sahasında kurulmuş Yelliceyurdu adlı yerleşim yerinde 41 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.¹²¹⁶ XVIII. Yüzyıl Rakka Sürgünü ile Anadolu'dan gönderilmiş olan aşiret üyelerinden bir kısmının bu gün Suriye sınırları içerisinde kaldığı belirtilmektedir.¹²¹⁷

Sarız İlçesi idari sahasında da bulunduğu belirtilen aşiret üyelerinin Felahiye İlçesi idari sahasında bulunan Karaşih köyünü kurdukları anlaşılar.

Karaşeyh-Cümdanlı Aşireti: Türkmen taifesinden olduğu ve aşirete mensup taifelerin Kengiri-Çankırı sancağı idari sahasında yaşadığı kaydedilir.

1210 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

1211 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1212 BOA. 387 Numaralı Defter, Kayseriyye Livası, cilt.I.,s.60.

1213 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

1214 Şahin,a.g.e.

1215 Karaşeyhli Aşiretine mensup oymaklar, Kayseri İli Pınarbaşı ile Tomarza İlçelerinde yaygın yaşadığı bilgileri aktarılır. Sümer, Oğuzlar).

1216 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri,cilt. 3

1217 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.309.

Sırkıntı Aşireti: Aşiret üyelerinin Adana yöresinde yaygın olarak yaşadığını tarihte kurulmuş Sırkıntı adlı şehirden anlamaktayız. Kayseri İli Kocasinan semtinde Sırkıntı soyadı, Develi İlçesi Büyükkünye köyünde Sırkıntı soyadı ve Yahyalı İlçesi Kara köyünde Sırkıntı soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Berber-li Aşireti: Sırkıntı Aşiretinin alt taifesi olduğu 1764 yılında Halep ve Sivas yöresinde 1000 çadırdı yaşadıkları belirtilir.¹²¹⁸

Sarıyahşi İlçesi Yaprakhisar köyünde yaşayan Berber sülale adı almış oymak üyeleri ile Şarkışla İlçesi Merkezinde Berberoğlu soyadı, Avanos İlçesi Bozca köyünde Berber soyadı, Bünyan İlçesi Köprübaşı köyünde Berber' oğlu soyadı, Niğde İli Merkezinde Berber soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Güzelve Aşireti: Kayseri/Tomarza İlçesi Güzelve köyünü Avşarların Halilpaşa adlı tâifesinin kurmuş olması¹²¹⁹ bu aşiretin adı geçen boya bağlılığını gösterir.

Aşirete bağlı taifelerin Eyyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Akdinek mezrasında 32 hane, 79 nüfus olarak yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹²²⁰ Tarihte Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Güzelve karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Güzelli Tatarı Aşireti: Güzelve Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür. Zamantı Nahiyesi Babaviranı karyesinde 19 hanede yaşadıkları belirtilir. Tarihte Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş Güzelli karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Güzelağıl karyesi, Koçhisar Kazası idari sınırları içerisinde Güzeltik karyesi ve Ak-senir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Büyükgüz karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.¹²²¹

Alay'lı Aşireti: Adını, eski Oğuz yurtlarında bulunan Alay dağları'ndan aldığı anlaşılır. Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Alay karyesi,¹²²² Melegübi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alayı karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alayı karyesi kurucuları ile günümüzde Aksaray merkeze bağlı Alayhanı köyü kurucuları, Talas İlçesine bağlı Alaybeyli kurucuları, Niğde İline bağlı Alay köyü kurucuları, Gemerek İlçesi Çepni Alaybey mahallesi kurucuları ve Talas İlçesine bağlı Alaybeyli köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.¹²²³

Ayrıca Develi İlçesi Alaylı köyü kurucuları, Niğde İli Edikli köyünde Alay soyadı, İl Merkezinde Alayhan soyadı, Yahyalı İlçesi Kiraz'lı köyünde Alay soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kovalı köyünde Alay soyadı, Develi İlçesi Aşağıeverek köyünde Alay soyadı, Gemerek İlçesi Tekmen köyünde Alay soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Alay soyadı, Nevşehir İli Sulusaray köyünde Alay soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Alay soyadı, Güzelyurt İlçesi Semle köyünde yaşayan Alay soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe muntkasında yaşayan Alay soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

1218 Kuzucu,a.g.e.Site-makale.

1219 Özdemir,a.g.e.,s. 384.

1220 Konyalı, a.g.e.,s.625.

1221 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.683.

1222 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri. Cilt 1.,s.53-56.

1223 Tuncer Gülsensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağzları Üzerine Düşünceler.,s.62.

Burun Aşireti:¹²²⁴ XV ve XVI. Yüzyılda Tatar ve Uluyörük kabileleri içerisinde yer aldığı anlaşılan aşiret adı ile yörede köyler kurulduğu anlaşılr.

Yeniil Kazası Burun karyesi, Pınarbaşı Kazası Burunağıl karyesi, Eskiil Kazası Burunağıl karyesi kurucuları, Hacıbektaş Nahiyesi Burunağıl karyesi, Sivas Kazası Karaburun karyesi ve Kayseriyye yöresinde kurulmuş Kiçiburungazi karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Burun Kesinli Aşireti: Buzlu adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kalecik karyesinde 24 hanede ve çalışma bölgemizde kurulmuş Avşar adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Buzlu Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 63 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²²⁵

Günümüzde Divriği İlçesi Olukman köyünde yaşayan Buzlu soyadı almış oymak üyeleri ile Yıldızeli İlçesi Bedel köyünde yaşayan Buz soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Karahıdır Aşireti: Niğde Kazası ve Nevşehir Kazası idari sahasında yaşadığı bilinen Hızırılar-Hıdırlar adlı aşiret ile aynı aşiret olduğu sanılır.¹²²⁶ Aşiret üyelerinin Bünyan İlçesi idari sahasında Karahıdır adıyla bir köy kurdukları, bazı taifelerinin Kır-şehri, Salmanlı ve Yeniil Kazaları idari sahalarında yaşadıkları belirtilir.

Ayrıca Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Hıdırhacılı karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Hıdırlar karyesi, Sivas merkeze bağlı Hıdırnalı köyü, Hacıbektaş İlçesi idari sahasında bulunan Hıdırlar köyü, Ürgüp İlçesi idari sahasında bulunan Sarıhıdır köyü ve Ortaköy İlçesi idari sahasında bulunan Hıdırlık köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Aksaray idari sahasında kurulmuş Çardak köyü arazisi içerisinde bulunan Körhızır adlı mevkiye adını vermiş oymak ve Sivas İli merkez Ece mahallesinde Hızıroğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Honamlı Aşireti: Bu aşirete bağlı olduğu belirtilen Müsürler Yörüşü adlı aşiretin Kayseri/Yahyalı idari sahasında kurulmuş Senir ve Taşhan adlı yerleşim yerlerinde oturdukları ve Antalya'dan Konya'ya ve Mut'a, oradan Karaman'a ve Yahyalı'nın Senir köyüne geldikleri belirtilmektedir.¹²²⁷

Fettahlı-oğlu Aşireti: Göktürk Devleti'ni kuran aşiret olduğu ve bağlı taifelerin ekseriyetiyle Adana-Düziçi mıntkasında yaşadığı, bazı uzantıların Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde oturdukları belirtilir.¹²²⁸

Ayrıca aşiretin çalışma bölgemizde uzantılarının bulunduğunu,

*Karadikten öte Harnı'nın düzü
Oturmuş beylerde ediyor sözü*

1224 Haydar Erdoğan, burunviran.com. Burun Aşireti'nin Avşarlara bağlı olduğuna ilişkin.

1225 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler,

1226 Kılıçarslan'ın kabri bu ziyaretgahtır.

1227 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

1228 www.aleviweb.com

*Fettahli beyleri yok kim eder nazı
Enden enden kırık bizim kolumuz.*¹²²⁹

Yöre sakini, bir aşiret üyesinin yazdığı bu dörtlükten anlarız.¹²³⁰

Sarız İlçesi idari sahasında bulunan Fettahdere köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Nallı Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin yörede kurulmuş Akin mezrasında yaşadıkları belirtilir.¹²³¹ Yıldızeli İlçesi Nallı köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır. Aşirete bağlı bazı taifelerin 1830 tarihinde Çankırı yöresinde yaşadıkları belirtilir. XIX. Yüzyıl ünlü ozanlarından Dadaloğlu'nun ana tarafının Yozgat civarında kurulmuş Kocanallı köyünden olduğu bilgisi aktarılmaktadır.¹²³²

Kamer İsa Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 16 hanede yaşadıkları 1642 yılı kaynaklarında yer alır.

Kırkılı-Kırklar Aşireti:¹²³³ Adını, Kırgızların Kırk, Kırk-ız, Kırklar adı ile anılmış oymağından aldığı ve Kırgız isminin Kırk uz, diğer bir anlatımla Kırk boy anlamına geldiği belirtilmektedir.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Emlak Nahiyesi Kuzgun Mezrasında yaşadıkları,¹²³⁴ bazı taifeleri Eskiil Kazası Tosun karyesinde 17 hane ve Sekicik karyesinde 2 hanede yaşadıkları belirtilir.¹²³⁵

Tarihte Sivas merkeze bağlı Tokuş köyü civarında Kırklar Baba adlı bir beyinin yaşadığı anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerinde Aksaray sancağı Karacahisar ile İğdeli mezrasında 12 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 40 hanede, Eyubili Nahiyesi Karacaşehir ve Karacahisar adlı yerleşim yerlerinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²³⁶

Aşirete bağlı bazı taifelerin Aksaray Kazası Boyalı köyü ile Bektaşlı mahallesinde,¹²³⁷ bazı taifelerin Aksaray Kazasına bağlı Bodurga köyünde yaşadıkları 1830 yılı kaynaklarında belirtilir.¹²³⁸

Ayrıca Şamardı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kırkbayır ve Kırkdamar karyeleri, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Tatarkırkılı karyesi, Aksaray İli Demirci Kasabası arazisinde Kırkdere adlı mevkii ve Boyalı köyü muntakasinda bulunan Kırklar mevkii, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Kırkılı karyesi kurucuları, Günümüzde, Aksaray/Boyalı köyü mevkiinde bulunan ve hakkında kahramanlıkları konu edilen Kırklar mezarları ve Aksaray/Demirci kasabası arazisi içerisinde bulunan Kızlar tepesi ve bu tepe civarında yer alan Kızlar kalesi adlı eski

1229 Özdemir, Avşarlar ve Dadaloğlu, a.g.e.

1230 MHP. Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin bu aşiretin üyesi olduğu belirtilir.

1231 Konyalı, a.g.e., s.1630.

1232 Özdemir, Avşarlar ve Dadaloğlu, a.g.e

1233 Gülensoy, a.g.e., s.74.

1234 BOA. 998 Numaralı Muhasabe-i Vilayet-i Diyar-i Berk ve Arab ve Zü'l-Kadiriyye Defteri II. Cilt.

1235 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt. 3.

1236 A.g.e. Cilt. 3.

1237 Konyalı, a.g.e., s. Tarihte, Boyalı köyünde Kırklar adlı Allah dostu bir liderlerinin yaşadığı anlaşılır.

1238 BOA. Fon Kodu: C..ML.. Gömlek No:14972 Dosya No:365 Tarih: 21/Za/1246 (Hicrî)

yerleşim yeri, Hacıbektaş İlçesi Köşektaş köyünde Kırk soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kırklar soyadı, Felahiye İlçesi Kale mevkii Kırklar soyadı, Ürgüp İlçesi merkez ilçe sınırlarında Kırk soyadı almış oymak üyelerinin adını Kırk Kız (Kırgız) lardan aldığı söylenebilir.

Karaman'lı Aşireti: Karamanoğullarının hanedan soyu olarak Avşar Boyuna bağlı olduğu bilinir. 1250 yılında Karamanoğulları adıyla Karaman yöresinde devlet kurmuşlar ve bu devlet 1487 yılına kadar siyasi varlığını sürdürmüştür.¹²³⁹

Karamanlı adı almış aşiret üyesi bazı taifelerin Pınarbaşı Nahiyesi Güllüce mezarında yaşadıkları,¹²⁴⁰ Yeniil Kazası idari sahasında 40 hanede yaşadıkları Karamanlı ve Karamanağlı adı ile iki köy kurdukları,¹²⁴¹ bazı taifelerin Sivas yöresinde, bazı taifelerinde Niğde yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Osmanlı, Safevi Savaşında İran'a giderek Safeviler yanında Osmanlı ordusuna karşı savaştığı bilgileri bulunan Karamanlı Aşireti üyelerinin Pınarbaşı yöresinde yaşadığı, Zara İlçesi idari sahasında Karaman, Divriği İlçesi idari sahasında Karaman ve Pınarbaşı İlçesi idari sahasında Büyükkaraman adı ile köyler kudukları anlaşılmaktadır.

Ayrıca Zara Kazası Kuşçu ve Kürtkılavuz karyesinde Karaman sülale adı almış oymaklar,¹²⁴² Pınarbaşı İlçesi Küçükkaramanlı köyü kurucuları, Yahyalı İlçesi Süleymanfakılı köyünde Karaman soyadı, Felahiye İlçesi Karaşlı köyünde Karaman soyadı, Akkışla İlçesi Orta adlı yerleşim yerinde Karaman soyadı, Kayseri İli Hisarcık, Kocasinan, Kabasakal, İsmetpaşa, Melikgazi ve Mollahacı adlı yerleşim yerlerinde Karaman soyadı, Hafik İlçesi Durulmuş köyünde Karaman soyadı, Şarkışla İlçesi Cemel ve Adalı köyünde Karaman soyadı, Sivas İli Merkezi ve Kahyalı köyünde Karaman soyadı, Gürün İlçesi Bahçeici köyünde Karaman soyadı, Doğanşar İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Karaman soyadı, Yıldızeli İlçesi Ilıca ve Yolkaya köyünde Karaman soyadı, Acıgöl İlçesi İnallı mahallesi, Kozluca, Karapınar köyünde Karaman soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kızılağlı köyünde Karaman soyadı, Ürgüp İlçesi Mazı, Başdere ve Ayvalı köyünde Karaman soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Karaman soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Karaman soyadı almış oymaklardan Karamanoğulları hanedanlığına bağlı oymakların Avşar Boyuna bağlı olduğu anlaşılır.

Dinek Aşireti: Denek adı ile de anılır. Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Dinek karyesi, Malya Kazası idari sahasında kurulmuş Dinek karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ak-dinek mezrası ve Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Müslümandinek karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca, tarihte Dinek adı ile de kaydolunmuş, Kırıkkale İli Keskin İlçesi, Eyyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kafirdinek karyesi adı ile bir yerleşim yeri bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.

1239 www.tr.wikipedia.org. Karamanoğulları Beyliği.

1240 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1241 Yusuf hoca, bu taifeyi Bayındır Boyu arasında yer vermiştir.

1242 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

Cingöz Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı İlçesi ve Tomarza İlçesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr. Sivas İli Akpınar köyü ve bölgede yaşayan Cingöz soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ağca İvaz Aşireti: Hacılı adıyla da anılan aşirete mensup taifelerin Kayseri yöresinde yaşadığı belirtilir.

Aydoğmuş Aşireti: Avşar Aydoğan, Aydoğdu adı ile de anıldığı sanılır. XVI. Yüzyılda Kayseri idari sahasında kurulmuş Viran ve Emirler adlı yerleşim yerlerinde 15 hane, Say ve Kayseri adlı yerleşim yerinde 9 hanede, Eyubili Nahiyesi Karlık karyesinde 19 hanede ve¹²⁴³ Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları belirtilir.¹²⁴⁴

Aşiret üyeleri, Gemerek İlçesi Aydoğan köyü-karyesinde 13 hanede, Kömviran de 22 hanede yaşadıkları 1845 yılı kaynaklarından anlaşılr.¹²⁴⁵

1865 yılında Divriği Kazası idari sahasında nahiye statüsünde bulunmuş Aydoğan Nahiyesi kurucuları,¹²⁴⁶ Sivas merkeze bağlı Aydoğmuş köyü kurucuları, İmranlı İlçesi Aydoğan köyü kurucuları ve Gölova İlçesi Aydoğdu köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ayrıca Aydoğan soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenbilir.

Baykal Aşireti: Adını, eski Türk yurdu olan ve Sibiryâ'nın güneyinde yer alan Baykal Gölü'nden aldığı anlaşılr. Aşiret mensuplarının Kayseri idari sahasında kurulmuş Andalsun karyesinde, Köstere Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Elveren ve Cevni köylerinde 60'ı aşkın hanede yaşadıkları belirtilir.¹²⁴⁷

Ayrıca Bor İlçesi Merkezinde Baykal soyadı, Yeşilhisar İlçesi Musahacılı köyünde Baykal soyadı, Pınarbaşı İlçesi Malak köyünde Baykal soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Baykal soyadı, Niğde İli Hançerli, Hacıbeyli ve Köyiçi köyünde Baykal soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında köyünde Baykal soyadı almış oymak üyeleri ve Ürgüp İlçesi Ayvalı köyünde yaşayan Baykal soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Bazlamaçlı Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 65 hanede ve Cerit Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁴⁸

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Bazlamaç kışlağı ve Bazlamaç mahallesi adlı yerleşim yerleri bu aşiretin yaşadığı köyler oldukları anlaşılr.

Beğlikli Avşarı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları ve bazı taifelerinin Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁴⁹

1243 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, cilt.1.

1244 Konyalı, a.g.e.,s.

1245 BOA.Fon kodu: ML.VRD.TMT.d..., BOA.Fon kodu: ML.VRD.TMT.d... Sıra No: 14125.

1246 Sezen,a.g.e.,407.

1247 Halaçoğlu,a.g.e.

1248 A.g.e.

1249 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

Senir Avşarı Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas yöresi ile Niğde sancağı idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹²⁵⁰ Tarihte, yörede kurulmuş Aksenir Nahiyesi, Aksaray Kazası idari sahasında Senir karyesi, Yahyalı yöresinde kurulmuş Senir karyesi ve günümüzde Kozaklı İlçesi idari sahasında bulunan Karasenir köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Recepli Avşarı Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Kayseriyye, Zamantı, Karaman ve Kır-şehir mıntıkasında yaşadıkları ve yaylak olarak 1000 hane ahalisi ile Maraş yöresini kullandıkları belirtilmektedir.

XVIII. Yüzyılda Rakka'ya sürgün edildikleri belirtilen aşiret üyelerinin burada 50 hane ev yaptıkları ancak, birçok aşiret gibi bu aşirete bağlı bazı taifelerinde geri döndükler, daha sonar Zamantı civarına iskan edildikleri kaynaklarda yer alır.¹²⁵¹

Aşiret üyeleri XVIII. Yüzyıl Zorunlu Rakka Göçü ile bölgeye sürülmüşler; 1718 yılında yapılan bu sürgünde devlet adına kolcu ve gözetmen olarak Mamalı ve Pehlivanlı Aşiretleri görev almıştır.¹²⁵² Aşiret üyeleri Rakka Valisinden tehdit ve şantajla izin alarak Anadolu içlerine geri döndükleri belirtilmektedir.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Kayseri Develi, Yahyalı, Zamantı bölgelerine İncesu İlçesi Sarıkürklü köyünde yurt tuttıkları anlaşılr.

Sofular Aşireti: Sofu Dedeli ve Mahmudoğlu adı ile de anılır. Aşiret üyesi bazı taifelerin Aksaray Kazası Koğar mezrası, Üçkaz mezrası ve Çördük mezrası ve Kaymad karyesi ile Hurman Nahiyesi Karacaviran karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁵³

Tarihte Sivas, Karaman, Kır-şehir idari sahasında bulunduđu¹²⁵⁴ ve 500 çadır ahalisinin Sivas yöresinde oturduğu,¹²⁵⁵ Gedük Nahiyesi idari sahasında Yanıkara (Sofular) karyesi, Sivas yöresinde Sofular karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında Sofular karyesi adı ile köyler kurdukları anlaşılr.

Günümüzde Ağaçören İlçesi idari sahasında bulunan Sofular köyü, Gülağaç İlçesi idari sahasında bulunan Sofular köyü ve Ürgüp İlçesi idari sahasında bulunan Sofular köyü söz konusu tarihi köylerin devamı olduğu söylenebilir.

Aşiret üyesi bazı taifelerin 1729 yılında Kangal ile Hasaңcelebi arasında bulunan Alacahan ve Ulaş mevkiine 75 hane ile iskan edildiği, bazı taifelerinin 1733 yılında Keban ve Ergani madenlerinin taşınmasında yol güvenliğini sağlamaları amacıyla Rakka sürgününe yollandıkları ve bu sürgünün güvenliğinde Pehlivanlı Aşireti görevlendirildiği belirtilmektedir.¹²⁵⁶

1250 Türkay,a.g.e.

1251 A.g.e.

1252 BOA.Tarih :29/Za/1134 (Hicrî) Dosya No :28 Gömlek No :2468 Fon Kodu :İE.DH

1253 BOA. 387 Numaralı Defter. Aksaray Livası, cilt.I.,s.53., Rafet Yinanç, Mesut Elibol,a.g.e.

1254 Türkay,a.g.e.,s.

1255 Kuzucu,a.g.e.

1256 Baki Yaşa Altınok, Pehlivanlı Türkmen Aşireti tarihi,s.42..

Bazı taifelerinin Sarıoğlu ilçesi Sofumahmut köyü, bazı taifelerinin İncesu İlçesi idari sahasında bulundukları, bazı taifelerinin Sivas, Kırşehir, Sungurlu, Emirdağ, Konya, Ankara yörelerine iskan edildikleri bilgisi aktarılmaktadır.¹²⁵⁷

Hacıbektaş ilçesi Kızılağıl köyünde yaşayan ve XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında geldiği anlaşılan Sofuoğlu sülale Erdoğan, Tutar, Dal, Paket, Sofuoğlu soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹²⁵⁸

Ayrıca Aksaray merkezi Sofular mahallesi kurucuları, Zara Kazası Nasır köyünde Sofuoğlu sülale adı,¹²⁵⁹ Ürgüp İlçesi merkez ilçe sınırlarında Sofular soyadı ve Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan Sofuoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Mahmud'oglu Aşireti: Recepli Avşarlarına bağlı olan oymağın diğer adında Sofular olduğu belirtilir.¹²⁶⁰

Bezirci Aşireti: Aksaray Kazası idari sahasında görülen aşiret üyelerinin 1521 yılında Şamardı Nahiyesi Gergendi karyesinde 22 hanede, 1543 yılında Kayseri sancağı bölgesinde Çobansalar, Sürme mezzaları, Karataş Nahiyesi Mürtüm karyesinde 30 hanede ve Boran karyesinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹²⁶¹

Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bezirci karyesi kurucuları ve Sivas İli Merkez civarında yaşayan Bezir soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Bidil Avşarı Aşireti: Tarihte Varsaklar arasında yer almış olan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 53 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁶²

Biliği Aşireti: 1584 yılında Kayseri/İslamlı Nahiyesi Siğarıküçük adlı yerleşim yerinde 47 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹²⁶³

Bulaklı Aşireti: 1584 yılında Kayseri/İslamlı Nahiyesi Hırka köyünde 30 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Bulak ve Sarıbulak karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Bulak karyesi, Suşehri Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bulak karyesi ve Melenduz Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sarıbulak karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Sivas İli merkez ilçe civarında yaşayan Bulak soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Burhan'lı Aşireti: Tarihte Bozdoğan teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Eşkinciyan Nahiyesi idari sahası ve Emlak Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları, Emlak Nahiyesi idari sahasında Burhan adı ile köy kurukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

1257 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

1258 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

1259 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 57. Yıl. 1831-1842.

1260 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

1261 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

1262 A.g.e.

1263 A.g.e.

Aşiret üyesi bazı taifelerin 1730 yılında 72 nüfusu ile asıl yurtları olan İçel yöresinden gelerek Hasandağı'nda yayladıkları, Adana/Çakır yöresinde de kışladıkları bilgisi aktarılır.¹²⁶⁴ Bazı taifelerinde Adana yöresinde kışlayıp Zamantı yöresinde yayladıkları, 1730 yılında 42 nüfus, 48 deve, 2143 koyuna sahip oldukları belirtilir.

XVIII. Yüzyıl iskalarında Nevşehir yöresinde bulunduğu anlaşılan aşiretin Boynuinceli teşekkülüne bağlı olduğu sanılır. Sanımıza ise, Boynuinceli Teşekkülünün yoğun olduğu bölge olması kaynak oluşturur.¹²⁶⁵

Ayrıca aşiret üyelerinin Urfa Kazası Bozabad'a tabi Mustafalı, Ağviranlı, Resulayn, Küleflı adlı yerleşim yerlerinde yurt tuttıkları belirlir. Bu aşiretin Rakka sürgünü ile yöreden uzaklaştırılıp, bölgeye yerleştirilmiş taifelerden olduğu sanılır.¹²⁶⁶

Burtalan Aşireti: Eyubili Nahiyesi Esenöyüğü karyesinde 19 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarda yer alır.

Bunsuz Aşireti: Eşkinciyan Nahiyesi'nde 17 hane, Pınarbaşı Nahiyesi Kalecik karyesinde 2 hanede, Yeniil Kazası Sakçalı yaylası ile Hisar mezarında 9 hanede yaşadıkları belirtilir.

Bucak'lı Aşireti: Varsak teşekkülleri arasında da görülen aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Abtabaklı, Balçıkhisar, Karatığın, Çayırkır, Devekovan, Bucak, Hahsak, Aktaş, Fakihli, Gökçe, Altıpınar adlı yerleşim yerlerinde 150 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁶⁷

Aşiret üyelerinin Rakka'ya zorunlu iskana, sürgüne tabi tutuldukları ve bu sürgünden pek çok aşiret gibi geri kaçarak Anadolu içlerine döndükleri anlaşılr. 1722 yılında Sarioğlan İlçesi idari sahasında bulunan Burunören, İğdeli, Kale, karpınar, Körkuyu, Yelliburun, Ebulhayr adlı köylerde yurt tutmuş Bucaklı Avşarı adı ile anılan aşiret üyeleri kendilerini halen Bucak Avşarı olarak tanımlarlar ve söz konusu sürgünü dedelerinden dinledikleri ile anlatırlar.¹²⁶⁸

Tarihte Ürgüb Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bucak karye ve mahallesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Bucakkuyu karyesi, Karahisar Nahiyesi idari sahasında Karabucak karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Bucakkışla ve Akçabucak karyesi, Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Eğribucak karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten almış olma ihtimalleri bulunmaktadır.¹²⁶⁹

Ayaz'lı Aşireti: Ayaz sözcüğünün eski Türklerde unvan olarak kullanıldığı ve bu adı eski Türk yurtlarında yaşamış Ayaz Kağan¹²⁷⁰ ile Artuklu Beyliği ailesinden Eseddin Ayaz adlı beyin kullandığı anlaşılr.¹²⁷¹

1264 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları,s.

1265 Gül,a,g,e Tez.

1266 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.124.

1267 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.s.403

1268 www.avsarobasi.com

1269 BOA.

1270 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm. Eski Türk yurtlarında bu adla ulu bir kişi vardı.

1271 Veli Saltık,a,g,e.,s.15.

Aşiret mensubu bazı taifelerin Yeniil Kazası/Cerid Nahiyesi idari sahasında,¹²⁷² Ayaz Dede adlı Horasan ereni millet dostu bir beyinin tarihte Çorum yöresinde kurulmuş Ayaz adlı bir yerleşim yerinde yaşadığı anlaşılr.

Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Ayas ve Ayaz soyadı, Sivas İli Merkezinde Ayaz-Ayas soyadı, Gemerek İlçesi Eşikli köyünde Ayaz soyadı, Ulaş İlçesi Düzova köyünde Ayaz soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Ayaz soyadı, Develi İlçesi Saraycık köyünde Ayaz soyadı, Hacılar İlçesi Sakarbağları Ayaz soyadı, Yahyalı İlçesi Taşhan köyünde Ayaz soyadı, Çamardı İlçesi Bereketli ve Çukurbağ köyünde Ayaz soyadı, Gölova İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Ayaz soyadı, Yıldızeli İlçesi Emirler, Güneykaya ve Bedel köyünde Ayaz soyadı Develi İlçesi Saraycık köyünde Ayaz soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Ayaz'oglu soyadı, Tomarza İlçesi Özlüce köyünde Ayas soyadı, Ürgüp İlçesi Karlık, Karakaya ve İbrahimpasha köylerinde yaşayan Ayaz soyadı ve Acıgöl İlçesi Tatların mahallesinde Ayaz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Cambaz Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 27 hanede yaşadıkları ve Karakaya Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Cambaz karyesini kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Aksaray merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Canbaz'oglu soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Cerban Aşireti: 1584 yılında Köstere Nahiyesi idari sahasında 18 hanede yaşadıkları belirtilir.¹²⁷³

Cevni Aşireti: Kayseri bölgesinde kurulmuş Cevni kışlağında 31 hanede ve Kızılviran karyesinde 29 hanede yaşadıkları belirtilir.¹²⁷⁴

Ayrıca Malya Kazası Cevni-coma karyesi ve Köstere Nahiyesi Cevni karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹²⁷⁵

Avşar Çakalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.¹²⁷⁶

Bozca Aşireti: 1514 yılında yapılan Safevi-Osmanlı Savaşında Safevliilere destek amacıyla İran'a gidip, Osmanlı Ordusuna karşı savaştığı anlaşılr. Aşiret üyelerinin Kayseriyye ve Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında 28 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Güzelyurt İlçesi Merkezi, Bozcayurt köyü, Avanos İlçesi Bozca köyü, Gölova İlçesi Bozat köyü kurucuları, Gürün İlçesi Yeşildere köyünde Boz soyadı, Akıncılar İlçesi Orta köyünde Boz soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Bozbey soyadı, Yıldızeli İlçesi Karakoç ve Yolkaya köyünde Boz ve Bozbay soyadı, Ürgüp İlçesi Akçaören köyünde yaşayan Boz soyadı, Zara KazasıYoğunpelid ve Emir karyesinde Bozoğlu

1272 Kayseri İl Yıllığı.

1273 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

1274 A.g.e.

1275 BOA. 387 Numaralı Defter, Aksaray Livası, cilt.I.,s.53 ve 387 Numaralı Defter, Kayseriyye Livası, cilt.I.,s.60.

1276 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

sülale adı almış oymak,¹²⁷⁷ Bünyan İlçesi Hazarşah köyünde Bozoğlu soyadı, Orta-köy İlçesi Çatin köyünde Boz soyadı, Aksaray ili merkezinde Boz soyadı ve Gülağaç İlçesi Akmezar köyünde yaşayan Boz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Sivas vilayeti idari sahasında Bozcalı, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında Bozca, Aksaray Kazası idari sahasında Bozca-Gürceviran, Koçhisar Kazası idari sahasında Bozcaviran, Malya Nahiyesi idari sahasında Hacibozca ve Avanos İlçesi yöresinde Bozca adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁷⁸

Günümüzde Eski İlçesi Bozcaoğlu yaylası, Güzelyurt İlçesi Bozcayurt köyü ve Avanos İlçesi Bozca köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Çiğdemli Aşireti: Yeniil Kazası Yelliceyurdu adlı yerleşim yeri ve Kandillice bölgesinde yaşadıkları belirtilir.

Çivril Aşireti: İslamlı Nahiyesi Gökçeasica adlı yerleşim yerinde yaşadıkları ve Kılmağad Nahiyesi idari sınırları içerisinde Çivril adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁷⁹

Davud Hacı Aşireti: Davutlar adı ile de anılır. Adını, Kayseriye yöresinde kendi adı ile vakıf kurup, zaviye açmış Hacı Davut Paşa adlı bir Osmanlı Paşasından aldığı ve aşiret üyelerinin Erciyes dağı'nı yaylak olarak kullandıkları anlaşılr.

Tarihte Eşkinçian Nahiyesi ve Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin, Ürgüp Kazası, Salmanlı Kebir Kazası ve Konur Kazası idari sahalarına yerleştirildikleri,¹²⁸⁰ Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Davutobası karyesi ve Ağaçoören İlçesi idari sahasında bulunan Hacıahmetlidavutlu köyüne isimlerini verdikleri anlaşılr.¹²⁸¹

Davut-oğlu Aşireti: Bu aşiretin Davut Hacı Aşireti ile aynı olduğu sanılır. Bağlı bazı taifelerin tarihte Kilseme Nahiyesi idari sahasında ve ¹²⁸² Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Sorgunçukuru mezrasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹²⁸³

Davudoğlu Aşireti: Bu aşiretin Davut Hacı Aşireti ile aynı olduğu sanılır. Bu adı almış bazı oymakların Divriği ile Kangal arasında yaşadıkları 1922 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁸⁴

Zara Kazası Kumoğlu mezrasında Davudoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹²⁸⁵

1277 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

1278 A.g.e.

1279 A.g.e.

1280 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.111.

1281 BOA. 387 Numaralı Defter. Eskiil Kazası, cilt.I.,s.57.

1282 M. Akif Erdoğan, XVI. Yüzyılda Konya, Ereğli Karacadağ Yörükleri, Adalı Kabilesi Örneği.,s.139. 1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler.

1283 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1284 BOA.Tarih :16/Ra/1338 (Hicri) Dosya No :27 Gömlek No :103 Fon Kodu :DH.EUM.AYŞ

1285 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

Ayrıca Aşiret üyesi bazı oymakların 1909 yılında Kerkük livası mıntkasında bulunduğu kaynaklardan anlaşılr.¹²⁸⁶

Orçan Aşireti: Orçunlu ve Kara Davut adıyla da anılır. Bozulus Türkmen guruhundan olan ve Dulkadirli teşekkülleri arasında yer alan aşiret üyelerinin, Pınarbaşı Nahiyesi Dibeklitaş karyesi, Aktaş karyesi, Yeniil Kazası Korucudede kışlasında 5 hanede, Çubuk Nahiyesi Orçanlı karyesinde 17 hanede ve Aksaray Kazası idari sahasında 20 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.¹²⁸⁷

Köse Davud Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 37 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

Deyneli Aşireti: Kayseri yöresinde kurulmuş Çapaklı kışlağı ve Sırçalı kışlağı adlı yerleşim yerlerinde 35 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılr.

Emir Kethüda Aşireti: Köstere Nahiyesi Bükü, Tekür, Kömür ve Köse karyelerinde yaşadıkları 1543 yılı kaynaklarında belirtilir.

Eylük Fakihli Aşireti: Kenar-ı Irmak Nahiyesi Yıva ve Kustemur adlı yerleşim yerlerinde 19 hanede yaşadıkları bilgisi aktırılır. Ayrıca Kayseri ve Malya Nahiye bölgesinde aşiret mensuplarının bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.¹²⁸⁸

Evrancalı Aşireti: Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 27 hanede yaşadıkları belirtilir.

Emirli Aşireti: Şamardı Tebras karyesinde 66 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarda yer alır.

Eluği Aşireti: 1543 yılında Kayseri yöresi Kayseri yöresinde kurulmuş Saka ve Gurmancık karyelerinde 46 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Keskinci Aşireti: Eyubili Kazası idari sahasında 167 hanede yaşadıkları ve tarihte, Kırşehir günümüzde Kırıkkale ve Çankırı yöresinde Keskin adı ile kaza statüsünde iki şehir kurdukları anlaşılr.

Ayrıca Sivas İli Merkezi, Gazi ve Aylı köyünde Kesgin soyadı, Hafik İlçesi idari sahasında Keskin soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında Keskin soyadı, Şarkışla İlçesi Akçakışla, Maksutlu ve Samankaya köyünde Keskin soyadı, Divriği İlçesi Kayaburun köyünde Keskin soyadı, Gölova İlçesi Subaşı ve Karayakup köyünde Keskin soyadı, Yıldızeli İlçesi Belpınarı, İslim ve Yavu köyünde Keskin soyadı, Gülşehir İlçesi Yeniyaylacık ve Fakıuşağı köyünde Keskin soyadı, Derinkuyu İlçesi Merkezinde Keskin soyadı, Derinkuyu İlçesinde Keskin soyadı, Kozaklı İlçesi Abdi köyünde Keskin soyadı, Ürgüp İlçesi Cemil, Karain, Sarıhıdır ve Taşkınpaşa köyünde Keskin soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Keskin soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında Kaşgin, Keskin soyadı, Eski İlçesi Bayramdığın yaylası'nda Keskin soyadı, Sarıyahşi İlçesi Merkezinde Keskin soyadı ve Altınyayla İlçesi Serinyayla

1286 BOA.Tarih :11/S /1325 (Hicri) Dosya No :3019 Gömlek No :226422 Fon Kodu :BEO

1287 Halaçoğlu,a.g.e. Yusuf hoca Aksaray yöresinde kaydolunan taifeyi Eymür Boyu arasında yer verir.

1288 BOA.387 Numaralı Defter, Kayseriyye Livası, cilt.I,s.60.

köyünde yaşayan Keskin soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Gözü Bağlı Aşireti: Kenar-ı Irmak Nahiyesi Çayet ve Ayıklarağıl karyelerinde 13 hanede, Kayseri/Köstence Nahiyesi Saraycık ve Ağın Nahiyesi'nde 12 hanede yaşadıkları belirtilir.

Ayrıca Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gözübağlı karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Günyüzü Aşireti: Dulkadirli Köstere Nahiyesi Kızılcaviran karyesinde 12 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır. Tarihte Kayseriyye idari sahasında kurulmuş Günyüzü Nahiyesi kurucularının bu aşiret tarafından kurulmuş yerleşim yeri olduğu anlaşılr.

Hacı Paşalı Aşireti: Pınarbaşı Nahiyesi Hacıuşık karyesinde 17 hanede, Karakısıık karyesi 7 hanede ve Boynuyoğun mezarında yaşadıkları,¹²⁸⁹ Kayseri yöresinde kurulmuş Güzin karyesinde 45 hanede ve Gözgüdere karyesinde 47 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁹⁰

Güzin Aşireti: Zamantı Kazası merkezinde Sağır mezarında 14 hanede, Gürcü karyesinde 89 hanede, Varnak karyesinde 15 hanede, Asğa karyesi, Canıkviranı ve Tekirgölü adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁹¹

Terzi Turahanlı Aşireti: Kayseri sancağı Köstence Nahiyesi Avşarviranında 7 hanede, Kızılcahan mezarında 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Timurlu Aşireti: Aşiret mensuplarının Asudi Nahiyesi idari sahasında 9 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁹²

Timurcu ve Timur Han adı ile kaydolunan taifelerinin Mamalı Aşiretleri ile XVIII. Yüzyıl iskanlarında Kafırkıran Aşireti ile Salmanlı sağır Kazası Ayvadhacılı köyüne yerleştirildikleri belirtilir.¹²⁹³

Hamurkesen Aşireti: Aşiret mensupları Kenar-ı Irmak Nahiyesi İncirlikaya karyesi 19 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁹⁴

Ayrıca İncesu İlçesi idari sahasında bulunan Hamurcu köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

İlatlı Aşireti: Koçhisar Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları 1571 yılı kaynaklarında yer alır. Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları belirtilen Hilatlı adlı aşiretinde adının buradan dönüştüğü dolayı ile bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Bor İlçesi Merkezinde Atlı soyadı, Yeşilhisar İlçesi Soğanlı köyünde Athoğlu soyadı, Sarız İlçesi Gümüşali köyünde Atlı soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Atlı so-

1289 Rafet Yananç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.711.

1290 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

1291 A.g.e.

1292 A.g.e.

1293 Türkay,a.g.e.,s.615

1294 Halaçoğlu,a.g.e..

yadı, Develi İlçesi Merkezinde Atlı soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

İmanlı Aşireti: İbanlı adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Kuzuçukur karyesinde 18 hanede, Bahsayışlı karyesinde 28 hanede, İsalı karyesinde 35 hanede, Madilli karyesinde 11 hanede, Köseyunus karyesinde 51 hanede, Toklulu karyesinde 26 hanede, Hacıyunus karyesinde 16 hanede, Mısırlı karyesinde 14 hanede, Karamanlı karyesinde 16 hanede, Ağızmanlı karyesinde 20 hanede ve Mahmutlu karyesinde 42 hanede yaşadıkları 1630 tarihli vesikalardan anlaşılır.¹²⁹⁵

Pınarbaşı İlçesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılan aşiret üyeleri, XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Nevşehir/Kızılbaş köyüne yerleştirildikleri ve aşiret üyelerinin soyadı kanununda Şahin, İstanbul, Özdemir, Evcı, Kaya soyadları aldıkları belirtilir.¹²⁹⁶ Ayrıca bu aşiretin bölgede kurulmuş Çağsak köyünde uzantıları olduğu anlaşılır.

Ayrıca Aşiret üyelerinin Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Kızılkandil, Dereagzı, Davşanalı karyelerinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹²⁹⁷

Kaba Öküz Aşireti: Karataş Nahiyesi Avşar mezrası ile Yani mezrasında 34 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

İnandıklı Aşireti: 1559 yılında Budak-özü Kazası Kayadibi, Topaç, Sarnıç ve Kapaklıpınar karyelerinde 61 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Hızır Hacı Aşireti: Kenar-ı Irmak Nahiyesi Alaca mezrası ile Eskibazram mezarında 27 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır. Ayrıca aşiret üyelerinin Karahisar-ı Develi Nahiyesi Kızılyazılı mezrası ve Hurman Nahiyesi Dağlıkavak mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁹⁸

Herifli Aşireti: Pınarbaşı Nahiyesi Gökçe ve Kosin karyesinde yaşadıkları belirtilir.¹²⁹⁹

Kara Yıldız Aşireti: Aksaray Kazası sahrasında yaşadıkları 1518 yılı kaynaklarında yer alır.¹³⁰⁰

Karanlık'oglu Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Karakışla Aşireti: Karıkışla adı ile de anılan aşiret üyelerinin Zamantı Nahiyesi idari sahasında 32 hanede, Koçhisar Kazası Ilıcak karyesinde 34 hanede¹³⁰¹ ve çalışma bölgemizde kurulmuş Sonlarburnu adlı yerleşim yerinde 28 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹³⁰²

Ayrıca Eskiil Kazası idari sahasında Karakışla adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.¹³⁰³

1295 A.g.e.s.1119.

1296 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

1297 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.533.

1298 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1299 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1300 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.3

1301 A.g.e.

1302 A.g.e.

1303 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası,cilt.I.,s.57.

Karıştıran Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 6 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Kaya'oglu Aşireti: Rakka'da kışladığı anlaşılan bu aşiretin çalışma bölgemizde yayladığı ve 1583 yılında 209 hanede yaşadığı anlaşılr.¹³⁰⁴

Ayrıca Aksenir-AbadNahiyesi idari sahasında kurulmuş Kayaoğlu karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Karasu ve Ağın Yörükleri: Malya Nahiyesi idari sahasında 35 hanede, Kayseri sancağı Karasinek ve Ağın mezrasında yaşadıkları belirtilir.¹³⁰⁵ Karasu Yörükleri adı ile de anılan aşiret adını Malatya ile Erzurum arasında bulunan Karasu adlı bölgeden aldığı sanılır.

Ayrıca İslamlı Nahiyesi Ağın mezrası ve Eyyubili Nahiyesi Ağın karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.¹³⁰⁶

Kıraçlı Aşireti: Kayseri sancağı Ağın, Karakaya, Oyumağaçlı mezralarında 26 hanede ve ayrıca Çokviran mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹³⁰⁷

Tarihte Köstere Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kıraçviranı karyesi aşiret üyeleri tarafından kurulup adının verildiği sanılır.

Kevnili Aşireti: Kayseri sancağı idari sahasında 25 hanede yaşadıkları 1483 yılı kaynaklarında belirtilir.¹³⁰⁸

Kayanlı Aşireti: Karahisar Kazası idari sahasında 6 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹³⁰⁹

Küçük Kürd Aşireti: Aksaray Kazası idari sahasında 50 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Mutuklu Aşireti: Mudıku, Mududlu adı ile de anılır. Avşar boyuna bağlı olan aşiret üyesi bazı taifelerin Sarız yöresinde kurulmuş Çavdar ve Kızılıpınar köylerinde yurt tuttıkları, bazı taifelerinin Niğde ve Nevşehir yörelerine iskan edildiklerini, diğer bazı grupların ise Yunanistan'da bulunan Serez'e bağlı Timurhisar'da iskan edildiği belirtilmektedir.¹³¹⁰

Mutlu adı almış oymakların yaşadığı köylerde ekseriyetle Avşar Boyuna bağlı oymakların bulunması bu boya bağlı olduklarını akla getirmektedir.¹³¹¹ Bu konuya, Hacılar İlçesinde yaşayan ve Avşar olduğu bilinen Mutlular sülale adı almış oymak üyeleri örnek olarak veilebilir.¹³¹²

1304 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.3

1305 A.g.e.

1306 BOA. 387 Numaralı Defter, BOA. Niğde Livası,cilt.I.,s.57.

1307 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt. 3.

1308 A.g.e.

1309 A.g.e..

1310 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

1311 Örneğin, Ürgüp İlçesi Başdere köyünde (Avşar, Karaman, Torun, Bekli-Bekdik), Taşpınar köyünde (Keskin), Cemil köyünde (Keskin), Derinkuyu İlçesi Suvermez köyünde (Süksün), Gülşehir İlçesi Tuz köyünde (Tok) gibi Avşar Boyuna bağlı oymakların yaşamış olması konumuza kaynak oluşturur.

1312 Niğde İli Koyunlu ve Konaklı köyünde Mutlu soyadı, Bor İlçesi Kızılca köyünde Mutlu soyadı,

Konuklar Aşireti: Kenar-ı Irmak Nahiyesi Saraycık mezrasında 105 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.¹³¹³

Kenar-ı Irmak Nahiyesi Konuklar ve Konukalmaz karyesi ve Eskiil Kazası Konukman karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹³¹⁴

Ayrıca Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Konuk-çu soyadı, Niğde İli Merkezinde Konuk soyadı ile Kangal İlçesi Kavak köyünde yaşayan Konuk soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Köprez Aşireti: Yeniil Kazası Güvercinlik karyesinde 7 hanede yaşadıkları 1644 yılı kaynaklarında yer alır.¹³¹⁵

Köse Aşireti: 1654 yılında Kayseri sancağı idari sahasında 189 hane ile yaylarlar, Arab vilayetlerinde kışladıkları,¹³¹⁶ bazı taifelerinin Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Manpal Aşireti: Aşiret üyeleri Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Kızılviran, Azlasun ve Cevni mezrasında 21 hanede yaşadıkları 1518 yılı kaynaklarında yer alır.¹³¹⁷

Muzaffer Fakılı Aşireti: Kayseri sancağı idari sahasında 3 hanede Muzaffer Kethüda adlı bir taifeninde Yeniil Kazası idari sahasında 24 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında belirtilir.¹³¹⁸

Öyük Fakılı Aşireti: Bayram Hacılı adıyla da anılan aşiretin Bozatlı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Akçain karyesinde 145 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹³¹⁹

Ulukışla İlçesi Çiftehan, Hüsniye, Eminlik ve Şeyhümerli köyünde Mutlu soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kale ve Kavak köyünde Mutlu soyadı, Sarız İlçesi Yaylacı köyünde Mutlu soyadı, Hacılar İlçesi Armudlu mevkiinde Mutlu soyadı, Akkışla İlçesi Ganişey adlı yerleşim yerinde Mutlu soyadı, Pınarbaşı İlçesi Payaşlı, Kadirli ve Kavlak köyünde Mutlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Mutlu soyadı, Bünyan İlçesi Karahıdır ve Koyunabdal köyünde Mutlu soyadı, Altunyayla Kazası idari sahasında Mutlubey adı ile köy kurdıkları anlaşılan aşiret mensuplarının Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Mutlu soyadı, Ortaköy İlçesi Gökkaya köyünde Mutlu soyadı, Ağaçören İlçesi Abalı, Güzelöz ve Yenice köyünde Mutlu soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Mutlubaba ve Mutlu soyadı, Ürgüp İlçesi Başdere, Taşkınpaşa, Aksalur ve Cemil köyünde Mutlu soyadı, Derinkuyu İlçesi Suvermez köyünde Mutlu soyadı, Gülşehir İlçesi Tuz köyünde Mutlu soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kayı ve Aşıklyolu köyünde Mutlu soyadı, Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Mutlu soyadı, Acıgöl İlçesi Merkezi ve Acısı köyünde Mutlu soyadı, Yıldızeli İlçesi Kiremitli ve Killik köyünde Mutlu soyadı, Gölova İlçesi İlyas, Karaca ve Günalan köyünde Mutlu soyadı, Ulaş İlçesi Baharözü ve Yapalı köyünde Mutlu soyadı, Akıncılar İlçesi Elibüyük, Orta ve Göllüce köyünde Mutlu soyadı, Gürün İlçesi Yelken köyünde Mutlu soyadı, Sivas İli Demiryazı köyünde Mutlu'ay soyadı, Şarkışla İlçesi Alaman köyünde Mutlu soyadı, Suşehri İlçesi Akıncılar-sıyrını ve Eskişar köyünde Mutlu soyadı, Koyulhisar İlçesi Akseki köyünde Mutlu soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Mutlu soyadı, Sarıyahşi İlçesi Merkezinde Mutlu soyadı, Güzelyurt İlçesi Uzunkaya ve İhlara köyünde Mutlu soyadı, Gülağaç İlçesi Kızılkaya köyünde Mutlu soyadı, Eskiil İlçesi Köşk yaylası, Mezgitli yaylası ve Çulfa köyünde Mutlu soyadı almış oymak üyeleri adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

1313 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.4.

1314 BOA. BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası,cilt.I.,s.57.

1315 Halaçoğlu,a.g.e.

1316 A.g.e.

1317 A.g.e.

1318 A.g.e.

1319 A.g.e.

Bayram Hacılı Aşireti: Malya Nahiyesi Kızılcaın ve Aksenir adlı yerleşim yerlerinde 151 hanede yaşadıkları 1518 yılına ait kaynaklarda,¹³²⁰ Elbistan yöresinde 105 vergi hanesi ile yayladıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.¹³²¹

İmranlı'nın Sarıçubuk (Bahadun) köyünün kuzeydoğusundaki mezarlıkta türbesi bulunan ve yörede Horasan erenlerinden olduğu kabul edilen Bayram Dede adlı zati muhteremin bu aşiretin liderlerinden olduğu sanılır.¹³²²

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Bayram Vakfı-Zaviyesi kurucuları, Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş Hacıbayram karyesi kurucuları, Kozaklı İlçesi Bayramuşağı köyü kurucuları, Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Bayramhacı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülmür.

Ayrıca çalışma bölgemizde Bayramoğlu adı ile bir aşiretin bulunduğu tarihi kaynaklarda yer alır. Ahmet hoca>ya göre Karakeçli Aşiretine bağlı olduğu belirtilen aşiret üyelerinin Kayseriyye idari sahası ve¹³²³ Bozatlı Nahiyesi idari sahasında bulundukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Pusatlı Aşireti: Pusad Yörükleri adı ile de anılırlar. Kayseri sancağı Aşağımersin kışlağında 28 hanede, Aşağı kışlağında 37 hanede, Karahisar Kazası idari sahasında 17 hanede ve¹³²⁴ Malya Kazası idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹³²⁵

Ayrıca Tomarza İlçesi idari sahasında bulunan Pusatlı Köyü kurucuları ile Develi İlçesi Merkezinde Pusatlıoğlu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Sadullah'oglu Aşireti: Aşiret mensupları Kayseri sancağı Salmere kışlağında 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Sarı Fakılı Aşireti: Köstere Nahiyesi Gözgüdere karyesinde 34 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır. Malya Kazası idari sahasında da görülen aşiret üyelerinin,¹³²⁶ Aksaray idari sahasında 22 hanede 36 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.¹³²⁷

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Sarıfakih kışlası kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Kayseriyye ve Niğde yöresinde bulunan Sarı Hacılı ve Sarı Baba Aşireti ile ilişkisi üzerinde durulması gereken konudur.¹³²⁸

Seyfettin'oglu Aşireti: XVI. Yüzyılda Karahisar Nahiyesi Çak karyesi 41 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Ayrıca Seyfeddinli adı ile kaydolunan bir aşiretin Hurman

1320 Yusuf hoca bu aşireti Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

1321 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II. Bu aşiretin Aynül Aras'ta kışladıkları anlaşılr.

1322 İmranlı'nın Sarıçubuk (Bahadun) köyünün kuzeydoğusundaki mezarlıkta yatmaktadır.

1323 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1324 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

1325 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s,60-62.

1326 A.g.e.

1327 Konyalı, a.g.e.,s.625.

1328 Türkay,a.g.e.,s.

Nahiyesi Mescidüstü mezrasında yaşadığı XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.¹³²⁹

Sinan Evladı Aşireti: XVI. Yüzyılda Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Soğan mezrasında 22 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Adını Aksaray ve Niğde yöresinde vakıflar kurup zaviyeler açmış Ahi Sinan ve Sinan Beğ adlı kişiden aldığı sanılır.

Süksün Aşireti: XVI. Yüzyıl ilk çeyreğinde Kayseriye yöresinde belirtilen aşiret üyelerinin,¹³³⁰ Kayseri sancağı Merkezini mezrası ve Buke mezrası, Suvermez mezrasında 43 hanede, Kışlakağlıni (Çoğutur) mezrasında 35 hanede ve Kenar-ı Irmak Nahiyesi Köstencebölük karyesinde 50 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Ayrıca Bünyan İlçesi idari sahasında kurulmuş Yenısüksün Kasabası kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Şırnaklı Aşireti: Eskiil Kazası Şırnaköyüğü mezrası ve Obruk mezrasında 155 hanede, Kurdbasan karyesi, Ayka ve Erurek mezrasında 107 hanede yaşadıkları 1587 yılı kaynaklarında yer alır.¹³³¹

Şükürlü Aşireti: Eşinciyan Nahiyesi idari sahasında 53 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Tarihte Dumluca Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Şükürviran karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Yemliha Aşireti: İslamlı Nahiyesi Şeyh ve Kışla karyesinde 16 hanede, Saka-ıbüzürk karyesinde 18 hanede ve Urlu mezrasında 18 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹³³²

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Yemliha karyesi ve Kocasinan İlçesi Yemliha kasabası kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Belen Aşireti: Belen adı, yörede bel adı ile bilinir. Bir dağın üzerinde bulunan ve diğer yerleşim yerleri ile sınırı oluşturan geçit yerlerine verilen isimdir. Adını, Belencer adlı Türk boyundan aldığı, Avarlarla birlikte batıdan gelip Azerbaycan dolaylarına yerleştiği, Orta Anadolu'ya ise XVI. Yüzyılda Dulkadirliyle geldikleri belirtilmektedir.¹³³³

Ayrıca "Nacakavşarı ve ¹³³⁴ Ayağbüyük Aşireti"nin Avşarlara bağlı oldukları belirtilmektedir.

1329 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1330 BOA.387 Numaralı Defter, Kayseriye Livası, cilt.I.

1331 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.5.

1332 A.g.e.

1333 Uçakcı,a.g.e.

1334 Türkay,a.g.e.

A- VARSAK AŞİRETLERİ:¹³³⁵

Adının menşei hakkında değişik görüşler bulunur. Bazı araştırmacılara göre Varmak fiilinden gelmekte, Kıznoğlu hoca'ya göre de Kuman ve Bulgarların totemi olan Tilki adından geldiği belirtilmektedir. Tarihi vesikalarda Üçok'un oğlu diye kaydedilen Varsaklar, VIII. Yüzyılda eski yurtları olan Issığ Gölü'nün güney doğusunda yer alan Çiğil mntıkasından Abbasi akınlarıyla birlikte Anadolu'ya gelip, Çukurova yöresine yerleştikleri belirtilmektedir.

Varsak, Varsağ, Farsak, Barsak, Barsah, Barshan adlarıyla anılan aşiret üyelerinin 1421-1451 yılları arasında Dulkadirliyle birlikte Anadolu içlerine geldikleri bilgisi aktarılmaktadır.¹³³⁶

Yusuf hoca'ya göre Üçok Kolu'na bağlı, Turgut hoca'ya göre de Avşarlara bağlı olan Varsakların,¹³³⁷ Avşar, Bayındır, Kargın, Beğdili, Dodurga, Çepni Boylarına mensup çeşitli aşiretlerin birleşmesiyle meydana gelmiş büyük bir teşekkül olduğu bu teşekkülünde 100 civarında aşiretin yer aldığı ve bunların 40.000 çadırdaki oturdukları belirtilmektedir.¹³³⁸

Safevî Devleti'nin kuruluşu ve güçlenmesinde önemli görevler üstlendiği anlaşılan Varsakların çalışma bölgemizi oluşturan kaza, nahiye, karye, mezra ve kışlaklarda yaygın olarak yaşadığı anlaşılmaktadır.

Kılseme Nahiyesi idari sahası ve Şamardı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gergimek karyesi ve Gülkemer (Üçkapı) karyesinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Tarihte Kırşehir adının Varsak olarak anılması bu şehir civarında aşiret mensuplarının yaygın olarak yaşadığını göstermektedir.¹³³⁹

Aşiret üyelerinin Kırıkkale/Çelebi İlçesi Halildede, Çiftevi (Yukarışeyh) ve Karaağaç köyleri ile Keskin İlçesine bağlı Aşağışeyh köyüne iskan edildikleri kaynaklarda yer alır.¹³⁴⁰

Develi İlçesi Sindelhüyük ve Gümüşören köyünde Farsak soyadı, Yahyalı İlçesi Kocahacılı ve Yer köyünde Farsak soyadı, Niğde İli Gölçük ve Misliyaka köyünde Karsak soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Varsak Teşekkülü Arasında Yer Alan Aşiretler: Kusun, Ulaş Aşireti:

Aliş-Alişar, Arık, Arıklar, Ağca Asma, Ağzı Çapalı, Bağdadi, Bahtiyarlı, Balganlı, Bucaklı, Bozdoğan, Bozkır, Bıçağıuzun, Bidil,¹³⁴¹ Cüllah Ali, Dervişan, Daranlar, Elderli, Eteği Kılılı, Görezli, Gündüzlü, Ferraşlı, Hacı Hasanlı, İleğiz, Kaman, Kara Hamzalı, Kara Dirlik, Kandamış, Kanlı, Hüseyin ve Hasan, Hisar Beğli, Kara Muradlı, Kara Mehmedli, Kara Sultan, Kara Kurd, Kara İsalı, Kazan Şah, Küyen, Kolğalı, Kozan,

1335 Turgut Tok, Denizli Yöresinde Oğuz Boyları adlı soy kütüğü, Yörtürk Vakfı Yayını, *Varsakların, Avşarlara bağlı olduğuna ilişkin*.

1336 Sabahattin Yaşar, a.g.e., s.2.

1337 Halaçoğlu, a.g.e., s.xxxıı., Tok, Adı geçen secere.

1338 Sabahattin Yaşar, a.g.e., s.2.

1339 BOA.998 Numaralı Defter., a.g.e.

1340 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale., s.124

1341 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt.1.

Kozan Şah, Kulfalı, Oyunlu-Uğrubasanlı, Yağı Basanlı, Yahyalı, Terziler, Zakirli, Emir Gazili, Hacı, İzzibüyük, Höşmeli, Dervişan-ı Yusuf Abdal, Çınar, Farsah İsalı, Güzel Hanlu, Hasip Fakih, Karacaklu, Aşere-Asan-Rahme, Narözü, Nusretli, Ömer Fakih, Mavarış, Kürtülü, Rumlu Bölüğü, Bankıca, Kurdbaşlı, Ali ve Kaplan Bölüğü, Başgetiren, Beğgeldi, Beyceğüzlü, Keşli, Boğa Viranı, Aflak, Arkıd, Astarıcı, Aladağlı Bölüğü, Aksakal, Obalı, Yayla Hacı, Yunuslu Bölüğü, Sığırlı, Subar, Timur, Tazlaklı, Yakılar, Mehmet Fakılı, Sağmal Pınarı, Sağdinli, Sakız, Asen, Şemseddün Hacı,¹³⁴² Asar, Koyunabdal, Karabaşlı, Maravi, Hoşkadem, Narözü, Oyunlu, Tekeli, Ali Bey, Emmiler, Köstere Yörükleri, Alameddin Aşiretleri.¹³⁴³

B) KUSUN AŞİRETLERİ:

Bazı kaynaklarda Koson-Kosun adıyla da kaydedilen aşiret adını, Yüreğir Boyu beylerinden olan Kusun beyden aldığı anlaşılr.¹³⁴⁴ Aşiretin, tarihte Varsaklar arasında büyük bir teşekkül oluşturduğu ve bu teşekkül içerisinde Sorkun, Salihli, Belen, Abdal, Elmalı,¹³⁴⁵ Ali Baba, Evcı, Söklen, Koçi Baba, Derviş, Salihli, Sarışeyhli ve Haydar Aşiretleri yer aldığı kaynaklarda yer almaktadır.¹³⁴⁶

XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde bazı uzantılarının Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan aşiret üyeleri, Kılseme Nahiyesi idari sahasında Kosuncuk,¹³⁴⁷ Ürgüb Kazası idari sahasında Kusun,¹³⁴⁸ Aksaray idari sahasında Kusunini adı ile köy-mezralar kudukları ve Aksaray Kusunini mezrasında 7 hane, 7 nüfus yaşadığı belirtilmektedir.¹³⁴⁹

Sorkun Aşireti: Adını, Oğuz Han'ın torunlarından olan ve Sorkı adı ile de anılmış bulunan bir beyden almıştır. Aşiret üyeleri tarihte Sivas eyaleti dahilinde Sorkun ve Sorkuncuk adı ile bir köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca günümüzde Zara İlçesi idari sahasında bulunan Sorkun köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

C) ULAŞ AŞİRETLERİ:¹³⁵⁰

Ulaş Aşireti, hanedanlık olarak Bayındır Boyuna bağlı olmasına karşı değişik boylara bağlı *"Hüseyinli, Yortan, Elvanlı, Yenicali, Zekeriya Hacı, Kartal-oğlu, Çıtak, Çatak,*

1342 Abdurahmanbeyobası adlı yerleşim yerinde Türkmen cemaatine bağlı insanların yaşadığı tarihi vesikalarda yer alır.

1343 Halaçoğlu,a.g.e.

1344 Gökbil,a.g.e.,s.10.

1345 Afyoncu,a.g.e.,s.3.

1346 Yerköy İlçesi Karacaahmetli de yaşayan *Kosanlar* sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı söylenebilir.

1347 M. Akif Erdoğan, XVI. Yüzyılda Konya, Ereğli Karacadağ Yörükleri, Adalı Kabilesi Örneği,s.144. 1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler.

1348 BOA.387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,99-105.

1349 Konyalı, a.g.e.,s.623. Kanuni döneminde yapılan bu sayımlara kadınlar, çocuklar ve maluller dahil edilmemiştir.

1350 1764 yılında yapılan bir tespitte Ulaşlı Aşiretlerine bağlı 200 çadır ahalinin Halep bölgesinde yaşad-

Toklu kömü, Konur, Çukurlu, Alişarlı, Baran, Sarıkız-Tokuş Aşiretleri” ile birlikte teşekkül oluşturmuşlar ve toplumsal yaşamlarını birlikte sürdürmüşlerdir.

Aşiret üyeleri, tarihte Adana (Yüreğir), Tarsus, Kosun, Ulaş bölgelerinde 5.077 hanede yaşadıkları Osmanlı kaynaklarında yer alır.

Hacı Hüseyin Aşireti: Hüseyinli adı ile de kaydolunur. Aşiret üyeleri, tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi,¹³⁵¹ Malya Kazası, Karataş Nahiyesi, Eskiil Nahiyesi idari sahaslarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹³⁵²

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Hocahüseyin karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Çobanhüseyin karyesi, Develi İlçesi idari sahasında kurulmuş Hüseyinli Köyü ve Sarız İlçesi idari sahasında kurulmuş Mollahüseyinler Köyü kurucularının adlarını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Yeniceli Aşireti: Hınzırı Nahiyesi Beşpınar’a tabi Karakuyu karyesi ve Arpalıöyük karyesinde ziraat ettikleri ve bazı tatifelerinin Çornuşek Nahiyesi Arpalıöyük karyesinde 11 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.¹³⁵³

Ayrıca, tarihte Eyubili Nahiyesi idari sahası, Koçhisar Kazası idari sahası, Yeniil Kazası idari sahası, Aksaray Kazası idari sahası, Kara Hisarı Develi idari sahası, Melegübi Nahiyesi idari sahası, Emlak Kazası idari sahası, Eskiil Kazası idai sahası, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahası ve Köstere Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yenice-li adlı köylerin adını bu aşirete izafeten almış olma ihtimalleri bulunur.

Toklu Aşireti: Kayseri sancağı, İslamlı Nahiyesi Güllüce ve Ağın mezrasında 36 hanede ve Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹³⁵⁴

Toklu-Kömü’ş adı ile de kaydolunan aşiretin 23 kabileden meydana geldiği ve Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale ve hatta Konya-Kulu yöresine dağıldığı belirtilmektedir.¹³⁵⁵

Tarihte Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tokluoğlu karyesi,¹³⁵⁶ Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Toklu karyesi ve İmranlı İlçesi Toklucak köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Toklu kömü (Tokalı gümü) Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu ve tarihte Bozok ve Kır-şehri sancakları dahilinde yaşadıkları kaydolunur.¹³⁵⁷

Ayrıca Develi İlçesi idari sahasında bulunan Çaylıca köyünde Toklu soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Toklu soyadı, Suşehri İlçesi sınırlarında Toklu soyadı, Gürün İlçesi Eskihamal köyünde Toklu soyadı, Nevşehir İli Merkez sınırlarında Toklu’ca soyadı, Develi İlçesi Çaylıca köyünde Toklu’oğlu soyadı, Ortaköy İlçesi merkezi ve Hacımahmutuşağı köyünde Toklu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe

ıgı bilgileri edinilmiştir. Ayrıca Sivas İline bağlı Ulaş İlçesi adını bu aşiretten aldığı anlaşılır. Ulaş Aşireti beylerinin Bayındır Boyuna bağlı olduğu ilgili bölümde belirtilmiştir. Yaşar,s.43.

1351 Karacaviran mezrasında yaşadıkları belirtilir.

1352 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1353 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.809.

1354 A.g.e

1355 Yaşar,a.g.e.,s.39.

1356 Tokluoğlu karyesinde toplam 81 vergi nüfusunun yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

1357 Türkay,a.g.e.,s.619.

mıntıkasında yaşayan Toklu-oğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Kömüş Aşireti: Sivas İli Merkezinde Kömüş soyadı almış oymak ile Hafik İlçesi Yarıhsar köyünde yaşayan Kömüş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kavuk Aşireti: Tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Aşağıkavuk karyesi kurucuları ile Ürgüb Kazası idari sahasında kurulmuş Akkavuk karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ayrıca aşiret üyelerinin, tarihte Kır-şehri/Keskin'i idari sahasında yaşadığı tarihi kaynaklardan anlaşılr.¹³⁵⁸

Bulgarlı Aşireti: Tarihi kaynaklardan anlaşıldığı üzere Bulgar Türkleri M.Ö. 138 yılı ve bunu takip eden yıllarda Anadolu'ya akınlar düzenlemiş Kars civarına Vanandad (Van) adı vermişler, bu akınlarla Anadolu'nun içlerine kadar gelmişlerdir.¹³⁵⁹

Varsaklar arasında bulunan Toklu Kömüş kabilesi ile hareket ettiği anlaşılan aşiret adını, eski yurtları olan Tarsus mıntıkasında bulunan Burgar dağı'ndan almış tarihte Adana, Karaman yöresinde 1.253 hanede yaşadıkları ve Dulkadirli Türkmenleri ile yöreye geldikleri anlaşılr.¹³⁶⁰

XVI. Yüzyılda Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Alpkara mezrasında 4 hane, 5 vergi nüfusu olarak ve Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları anlaşılr.¹³⁶¹

Ayrıca Aksaray idari sahasında kurulmuş eski adı Bulargu (Bulgarlı) olan Acem köyü kurucuları, her ne kadar köy ahalisi Bulargu adından kaçınıp Acem adı almış olsalar da Bulargu adlı zati muhteremin tarihte yörede yaşamış Aksaray ve Koçhisar yörelerinde vakıflar kurup, zaviyeler açmış, cami, mescit, çeşme yaptırmış bir Allah dostu olduğu bilinir.¹³⁶²

Başgetiren Aşireti: Kır-şehri yöresinde yaygın olarak yaşadığı anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerin Eskiil Kazası idari sahasında Başgötüren adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Boğa Viranı Aşireti: Tarihte Develi Nahiyesi Boğaöyük karyesi kurucuları ile Eskiil Kazası Boğaderesi karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Arkıd Aşireti: Tarihte Eyubili Nahiyesi Arkıdkuyusu karyesi kurucularının bu işe bağlı olduğu anlaşılr.

Şemseddün Hacılı Aşireti: Şemseddinli adı ilede anılan aşiretin Oğuzlar zamanından kalma kadim bir aşiret olduğu ve uzantılarının çalışma bölgemizde bulunduğu

1358 Dulkadiroğlu, a.g.e.

1359 Yusuf Gedikli, Anadolu'da Türk Yerleşmeleri, Yesevi Dergisi Sayı, 221.

1360 Yaşar, a.g.e., s.41.

1361 Konyalı, a.g.e.

1362 Konyalı, a.g.e., s.1858. Karaviran de cami, Selimiye köyünde mescit yaptırdığı kaynaklarda yer alır. Selimiye köyünde yaptığımız alan araştırmasında Dervişoğulları sülale adı almış oymak üyelerinden atalarının köyün kurucuları ve köyde köklü bir sülale olduklarını ancak, atalarından Kayı Bonyuna bağlı olduklarına ilişkin anlatımlar dinledikleri belirtmişlerdir.

Bozkırlı Aşireti üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 13 hanede, ayrıca Sivirili, Akçamescid, Dikiltaş, Hoşkadem (Kesikköprü) adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹³⁶⁶

Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Bozkırlı karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Bozkırlı karyesi, Ürgüb Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bozkır karyesi ve Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Bozkır karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.¹³⁶⁷

Ayrıca Zara Kazası Tuzlagözü köyünde Bozkırlıoğlu sülale adı almış oymak, 58 Altunhisar İlçesi Merkezinde Bozkır soyadı, Tomarza İlçesi Alakuşak ve İncili köyünde Bozkırlı soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

Bıçağıuzun Aşireti: Koçhisar Kazası Bozkırlı, Varsak, Sarıkızderesi karyesinde 12 hanede ve Güllüce karyesi ile Küçük karyesinde yaşadıkları 1584 yılına ait kaynaklarda yer alır.¹³⁶⁸ Tarihte Niğde idari sahasında Bıçağıuzun adı ile köy kurdukları anlaşılar.

Daranlar Aşireti: Aşiret üyeleri 1501 yılında Koçhisar Kazası idari sahasında 18 hanede yaşadıkları belirtilir.

Görezli Aşireti: Koçhisar Kazası idari sahasında 28 hanede yaşadıkları 1521 yılına ait kaynaklarda yer alır.

Dervişhan Aşireti: Karataş Nahiyesi Karakilise-Komarı Zaviyesi, Omuzağıl ve kızılviran karyelerinde, Eskiil Kazası Andıkara karyesinde 18 hanede ve Akçaezen, Karaca, Kerbansaray, İlkayır ve Balas adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları belirtilir.¹³⁶⁹

İderli Aşireti: Aşiret üyelerinin Hasandağı Nahiyesi Çartığın karyesinde 63 hane, Namcakgünü karyesinde 94 hane, Yellidere karyesinde 34 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarından anlaşılar.¹³⁷⁰

Eteği Kılı Aşireti: Pınarbaşı Nahiyesi Çaylak, Akçaviran, Söğüdlüce, Şehlin adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarından anlaşılar.¹³⁷¹

Kaplanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 4 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır. Gürün İlçesi Bahçeici köyünde Kablanbaba soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kara Hamzalı Aşireti: Aşiret mensupları Aksaray Kazası idari sahasında Kara Develi (Kara Hamzalı) adı ile kaydolundukları ve Koçhisar Kazası merkezinde 43 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ilk yarısına ait kaynaklarda yer alır.

Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Karahamza karyesi kurucuları ile tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşamış Kara Hamzalar sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

1366 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, cilt.1.

1367 BOA. 387 Numaralı Defter, Aksaray Livası, cilt.I.

1368 Halaçoğlu,a,g,e.

1369 A.g.e.

1370 A.g.e.

1371 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.748.

Kara Develi Aşireti: Aşiret mensuplarının 1521 yılında Aksaray Kazası Buğra mezrasında 94 hanede yaşadıkları belirtilir. Niğde İli Merkezinde Karadeveli soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Hacı Yunus Aşireti: Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında 20 hanede yaşadıkları 1543 yılı kaynaklarında yer alır.¹³⁷² Bu aşiretin varsaklar arasında yer alan Yunuslu Bölüğü adlı aşiret olduğu sanılır.

Çıtak Aşireti: Aksaray ili merkezinde Çıtak soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Çıtak soyadı, Güzelyurt İlçesi Yakacık ve Gaziemir köyünde Çıtak soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde Çıtak soyadı, Hacıbektas İlçesi Büyükburnağıl köyünde Çıtak soyadı ve Gemerek İlçesi Eğerci köyünde yaşayan Çıtak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Ferraşlı Aşireti: Bozok-Yozgat Kuzalanı ve İğde Mezrasında 56 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹³⁷³ Derinkuyu İlçesinde yaşayan Faraşoğlu sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Hacı Hasanlı Aşireti: Bozkır teşekkülü arasında yer alan aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Merkezi, Çömlekçi ve Karakaya karyelerinde 24 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹³⁷⁴

İleğiz Aşireti: Varsak Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 27 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarından anlaşılr.

Kara Dirlik Aşireti: Aşiret üyelerinin Karacadağ Nahiyesi Karakavruk karyesinde 4 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Kandamış Aşireti: Kandamış Delili adı ile de kaydolunur.¹³⁷⁵ Koçhisar Kazası merkezi ile Acıkuyu, Öküz, Bircekuyu, Ögeçukuru, Karadere kışlası adlı yerleşim yerlerinde 65 hanede yaşadıkları 1554 yılı kaynaklarında yer alır.

Hüseyin ve Hasan Aşireti: Koçhisar Kazası idari sahasında 26 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Kara İsalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Böğülcek ve Karahalil mezralarında 43 hanede yaşadıkları 1522 yılı kaynaklarında yer alır.¹³⁷⁶

Kara Mehmedli Aşireti: Koçhisar Kazası idari sahasında 21 hanede yaşadıkları Tarihi kaynaklarda belirtilir.¹³⁷⁷

Kara Sultan Aşireti: Koçhisar Kazası Sunduköyüğü (Abdifakih) ve Karagöz mezrasında 40 hane ve Örtülü karyesinde 6 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

1372 A.g.e.

1373 A.g.e.

1374 A.g.e.

1375 BOA.387 Numaralı Defter, Aksaray Livası,cilt.I,s.53.

1376 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.3.

1377 BOA.387 Numaralı Defter, Aksaray Livası,cilt.I,s.53.

Aksaray idari sahasında kurulmuş Sultan karyesi, Bor Kazası Sultan mahallesi, Ürgüb İlçesi Sultan köyü ve Şarkışla İlçesi Sultanköy Nahiyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.¹³⁷⁸

Küyen Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Karakeçili karyesinde 2 hanede yaşadıkları XVI Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Kolğalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Bostanboğazı mezrasında 21 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹³⁷⁹

Koyun Abdal Aşireti: Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 14 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Ayrıca Bünyan İlçesi idari sahasında kurulmuş Koyunabdal köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Koçaş Aşireti: Koçaş adı ile da kaydolunan aşiretin Kır-şehri yöresi uzantılarının Varsaklar ve Çonkarlar arasında yaşamış olmaları bu aşirete bağlı oldukların akla getirmektedir.

Aşiret üyeleri, tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesi¹³⁸⁰ ve Koçaş mezrasında yaşadıkları anlaşılır.¹³⁸¹ Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kumarı-koçaş ve Pınazçiftliği (Koçaş) karyeleri,¹³⁸² Ürgüb Kazası Akkoçaş karyesi, Kilmiğad Nahiyesi Koçaş karyesi, Sivas Kazası Koçaş ve Kolon-Koçaş karyeleri¹³⁸³ ile Kenar-ı Irmak Nahiyesi Koçaş mezrası kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Koçaş soyadı, Sarıyahşi İlçesi Demirciobası ve Boğaziçi köyünde Koçaş soyadı ve Ağaçören İlçesi Abalı köyünde Koçaş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Kurd Başlı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1584 yılında Hacıbektaş Nahiyesi Karacabey karyesinde 12 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹³⁸⁴

Maravi Aşireti: Aşiret üyesi taifelerin Osmancık Kazası Ulubek karyesinde 35 hanede yaşadıkları belirtilir.¹³⁸⁵

Narözü Aşireti: Osmancık Kazası Sakız Divanı Nahiyesi Ulubük karyesinde 30 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.¹³⁸⁶

Ayrıca, tarihte Uçhisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Nar karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Oyunlu-Uğrubasanlı Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.¹³⁸⁷

1378 A.g.e.

1379 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

1380 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1381 Konyalı, a.g.e.,s.

1382 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

1383 A.g.e.

1384 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

1385 A.g.e.

1386 A.g.e.Cilt.4.,s.1762.

1387 A.g.e.

Emmiler Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri yöresinde kurulmuş Koncalı karyesinde 38 hanede ve Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı bilgisi aktarılır.

Ayrıca Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Emmiler Köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

Köstere Yörükleri Aşireti: Göstere adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin tarihte Kayseri yöresinde 2.657 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Aşiret üyelerinin Kayseri civarında kurulmuş Aşağımertuk adlı yerleşim yerinde 26 hanede, Kayseri idari sahasında kurulmuş bir başka yerleşim yerinde 20 hanede ve Malya Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır. Kayseri yöresinde kurulmuş Köstere adlı şehrin adını bu aşiretten aldığı anlaşılar.¹³⁸⁸

Aflak Aşireti: Tarihte Kır-şehri yöresinde 32 hanede ve yörede kurulmuş Kurucaafalak adlı köyde yaşadıkları belirtilir. Mucur İlçesi eski adı Aflak, yeni adı Altınyazı köyünü kurmuşlardır. Bu köyde Aflak Baba adlı ünlü bir reislerinin türbesi günümüze ulaşmıştır.¹³⁸⁹

Aşiret üyesi bir ailenin XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Gülşehir İlçesi Hacılar köyünden gelerek, Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyüne yerleştirildikleri anlaşılar.¹³⁹⁰

Ayrıca Aksaray İli Ortaköy İlçesi, Adana İli Sarıçam İlçesi, KKTC Gazimağosa idari sahalarında Aflak adı ile köyler kurdukları görülür.

Alameddin Aşireti: 1554 yılında Koçhisar Kazası İlanlıca, Kırçıl, Kuzca, Mesmerlice Eylanlıca ve Farceli adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları belirtilir.¹³⁹¹ Kayseriyye yöresinde de yaşadığı anlaşılan aşiret üyesi bir beyin bu şehirde Alameddin Kayser Zaviyesi adı ile bir vakıf kurduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹³⁹²

Ayrıca bazı taifelerinin 1867 yılında Cebel-i Kozan Nahiyesi Belen (Beylan) köyünde yaşadıkları Osmanlı kaynaklarında yer alır.¹³⁹³

B- CERİT AŞİRETLERİ:¹³⁹⁴

Cerit Aşireti: Dulkadirli Aşiretlerden olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin 1764 yılında Sivas yöresinde 500 çadırdı yaşadıkları ve¹³⁹⁵ Cerid, Cirit, Ciritçi, Ceritoğlu adı ile anıldıkları belirtilir.¹³⁹⁶

1388 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.

1389 Hasan Şahin, a.g.e.

1390 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

1391 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1., s.90.

1392 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

1393 BOA.Tarih :17/R /1283 (Hicrî) Dosya No :553 Gömlek No :38475 Fon Kodu :İ..DH..

1394 Halaçoğlu, a.g.e., Avşarlara bağlı olduğuna ilişkin.

1395 Kuzucu, a.g.e.

1396 A.Gündüz. a.g.e., s.98

Nevşehir, Aksaray, Sivas, Kayseriyye, Niğde ve Zamantı yöresinde uzantıları bulunan aşirete bağlı bazı taifelerin,¹³⁹⁷ Yeniil Kazası Karacaviran köyünde 18 hanede, Kocakent-Kolça köyünde 10 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Kızılkandil, Dereagzı, Davşanaları karyeleri ve¹³⁹⁸ Hurman Nahiyesi Çatalpınar karyesinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹³⁹⁹

Ayrıca Aksaray İli idari sahasında kurulmuş Aşağı ve Yukarıcerid köyü kuru-
cuları, Sivas/Abdulkerim mahallesinde Ceridoğlu sülale adı, Zara Kazası Nasır ve
Yıkılğan köyünde Ceridoğlu sülale adı,¹⁴⁰⁰ Ulukışla İlçesi Çiftehan köyünde Cerit
soyadı, Eski İlçesi Oklava ve Karamahmut yaylası'nda Cirit soyadı, Hacıbektaş İlçesi
Kayaaltı köyünde Ceritli sülale adı, Şarkışla İlçesi merkezinde Ceritoğlu soyadı, Ak-
saray ili merkezinde Ceritli soyadı, Niğde İli Merkezinde Cirit soyadı, Özvatan İlçesi
Mıntıkasında Cirit soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Cirit soyadı almış oymakların
adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ceritlere Bağlı Aşiretler: Saçlı Ceridi, Ekiz Ceridi, İnal-oğlu, Eruk, Aksungur,
Çağal-Aygar, Yorgalar, Piroğlu, Karahacı, Silsüpür, Sakallı Ceriti, Turan, Aşiretleri.

Saçlı Ceridi Aşireti: Konar-göçer Türkmen taifesinden olan aşiret mensuplarının
Yeniil Kazası, Nevşehir Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılr. Aşiretin Koca
Saçlı adlı Horasan ereni olarak kabul edilen bir beyinin tarihte Divriği Kazası Erikli
köyü yöresinde yaşadığı günümüze ulaşmış mezar ve hakkında anlatılan hikayeler-
den anlaşılr. Aşiret üyelerinin Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahasında 22 hanede
yaşadıkları 1642 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁴⁰¹

Ayrıca Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Saçlı soyadı, Sivas İli Merkez
civarında Saçlı soyadı ve Ulaş İlçesi Kurtoğlu köyünde yaşayan Saçlı soyadı almış
oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ekiz Ceridi Aşireti: Aşiret üyelerinin Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahasında
14 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Yaylı Ceridi Aşireti: Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahası ve Mutakat-ı Reyhanlı
Nahiyesi idari sahalarında yaşadıkları kaydolunur.¹⁴⁰²

Sahil Ceridi Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil, Bozok yöresinde bulundukları
tarihi kaynaklarda yer alır.

Sakallı Cerid Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde sancağı idari sahasında yaşadıkları
belirtilir.

Bayraktar Aşireti: Cerit Aşiretine bağlı olduğu belirtilir.¹⁴⁰³ XVIII. Yüzyıyl Rak-
ka Sürgünü ile Anadolu'dan yollandıkları ve günümüzde Suriye sınırları içerisinde

1397 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.105.

1398 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.533.

1399 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

1400 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

1401 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

1402 A.g.e.Cilt.5.

1403 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.308.

kaldıkları anlaşılır.¹⁴⁰⁴ Gündeşli Aşireti arasında da kaydolunan aşiret adını taşıyan oymaklar çalışma bölgemizde yaygın olarak bulunur.

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan ve XVIII. Yüzyıl iskanlarında Ceyhan/Heroğlu köyünden geldikleri belirtilen Bayraktar sülale adı almış oymak,¹⁴⁰⁵ Sivas İli Merkezi, Beypınar, Çallı ve Çelebiler köyünde Bayraktar soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Bayraktar soyadı, Yıldızeli İlçesi Yavru köyünde Bayraktaroğlu soyadı, Avanos İlçesi Özkonak köyünde Bayraktar soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Bayraktar soyadı, Nevşehir İli Dereyolu köyünde Bayraktar soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Bayraktar soyadı, Hacıbektaş İlçesi Avuç köyünde yaşayan Kocabayraktar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

İnal-oğlu Aşireti:¹⁴⁰⁶ Bozulus Türkmenlerinden olduğu belirtilir.¹⁴⁰⁷ Adını, tarihte Diyarbakır yöresinde Beylik kurmuş ve 90 yıl siyasi hakimiyetini sürdürmüş Türkmen Aşiretinden aldığı anlaşılır.¹⁴⁰⁸

Tabanlı Aşiretleri, Halep Türkmenleri ve Uluyörük tâifeleri arasında görülen aşiretin,¹⁴⁰⁹ Eyalet-i Rum'da 1158 hanede 7682 nüfusa sahip oldukları belirtilir.¹⁴¹⁰

Kayseri sancağı Kalkancık mezrasında 11 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında, Şamardı Nahiyesi idari sahasında 27 hanede yaşadıkları 1535 yılı kaynaklarında, Yeniil Kazası Hüseyinhacılı karyesi 4 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında, Eskiil Nahiyesi İkieyanlı karyesi, Alibeğinkörkuyusu, Yarlıkuyu ve Kürekkuyu adlı yerleşim yerlerinde 87 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁴¹¹

Aşiret mensubu bazı taifelerin Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda 40 vergiye tabi hane ahalisi ile yayladıkları ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi idari sahasında İnal karyesi adlı köyde 11 hanede yaşadıkları anlaşılır.¹⁴¹²

Kara Hisar-ı Demürlü Kazası Karlıkışla mezarı, Karasınan mezarı, Adi mezarı, Belenlice mezarı, Kilise mezarı, Günler karyesi, Mecitözü Nahiyesi Keşlik mezarında 7 hanede, Budak-özü Kazası Eymirli karyesi 13 hane, Kavurgalı karyesi 18 hane ve Eskikişla mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁴¹³

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri bilgisi aktarılmaktadır.¹⁴¹⁴

1404 A.g.e.,s.309.

1405 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

1406 BOA.Sivas yöresinde İnal-oğlu Aşireti bulunduğuna ilişkin kaynak.

1407 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.127

1408 Gülensoy,a.g.e.,s.67.

1409 Halaçoğlu,a.g.e.,s.

1410 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler,s.6.

1411 A.g.e.Cilt 3.,s.1124.

1412 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

1413 A.g.e.

1414 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

Aşiret mensubu bazı oymakların Sivas idari sahasında İnal karyesi,¹⁴¹⁵ Niğde idari sahasında İnal karyesi adı ile yerleşim yerleri kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. İnallı Aşireti mensuplarının Keskin uzantıları XVIII. Yüzyıl zorunlu Rakka iskanlarına katıldıkları ve 1720 yılında Harran ovası'na yerleştirildikleri belirtilmektedir.¹⁴¹⁶

Günümüzde Acıgöl İlçesi İnallı köyü kurucuları şehir merkezinde İnal soyadı, Yıldızeli İlçesi Merkezinde İnal soyadı, Niğde İli Sazlıca köyünde İnal soyadı, Ürgüp İlçesi Akköy köyünde İnal soyadı ve Aksaray ili merkezinde yaşayan İnal soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür. Düşüncemize ise Soyadı Kanunda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Ayrıca Aşiret üyesi bazı taifelerin Çankırı/Şabanözü Kazası idari sahasında yaşarken XVIII. Yüzyılda Rakka sürgünü ile Harran ovası'na yerleştirildikleri bilgisi aktarılır.¹⁴¹⁷

İnal Cerid Aşireti: Aşiret üyelerinin Mutakat-ı Cedid Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr.

Çemelü Aşireti: Çime, Cemele, Cemelü Arabı, Çimen adıyla da anılan aşiretin, İnallı Aşireti'nin alt tâifesi olduğu belirtilir.¹⁴¹⁸ Aşiret mensupları 1381-1398 yılları arasında Osmanlı Devleti ile Kadı Burhanettin Devleti arasında bulunan hudutta tampon görevi yaptıkları belirtilmektedir.¹⁴¹⁹

Bazı taifeleri Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Kıkıkalesi köyünde yaşadıkları belirtilir. Yusuf hoca'nın Anadolu Aşiretleri adlı eserinde Beğdili boyu içerisinde yer verilen aşiret üyeleri 1642 yılında Yeniül Kazası Kasabası ve Tacirli mahalleleri, Muradlı, Öksüzlü, Efendili, Gökenli, Kethüda, Keçili, Sarıklı, Bekirli, Tondunlu, Güvercinlik, Katranlı adlı karye ve mezralarında yaşadıkları belirtilmektedir.¹⁴²⁰

Sivas, Aksaray, Niğde-İncesu, Ürgüp, Kırşehir, Kırıkkale, Keskin, Çorum, İskilip, Yozgat yörelerinde de yurt tuttuğu belirtilen aşirete mensup bazı taifelerin tarihte, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çimenini karyesi ve Aksaray merkeze bağlı Çimenci karyesini¹⁴²¹ kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.¹⁴²²

1584 yılında Ürgüp Kazası idari sahasında kurulmuş Aklat, Karapınar ve Kurucağöl adlı yerleşim yerlerinde 100 hane ye yakın hanede yaşadıkları, Üçhisar Nahiyesi Gödekli ve Karacaviran adlı yerleşim yerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁴²³

Koçhisar Kazası Çimenhersek karyesi kurucuları, Sarız İlçesi Büyüksöbeçimen Köyü¹⁴²⁴ ve Küçüksöbeçimen Köyü kurucuları, Karayurt köyünde yaşayan Çimeli

1415 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

1416 Altın, a.g.e., s.127.

1417 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale., s.127

1418 A.Gündüz, a.g.e.,

1419 Hasan Şahin, a.g.e.

1420 BOA. 387 Numaralı Defter, Sivas-Tokat Livası, C.II.

1421 Aksaray İline bağlı eski adı Çimeli olan Bağlıkaya kasabası ve Çimeliyeniköyü kurucuları, söz konusu aşiret ve köyün devamı olduğu anlaşılr.

1422 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale., s.110.

1423 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

1424 Büyüksöbeçimen köyü Torun Aşirete bağlı taifeler yerleşmiş.

Aşireti üyeleri, Tomarza İlçesi Çanakpınar köyünde Çimenliler sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca, tarihte Gedük Kazası idari sahasında kurulmuş Cemel-Cemal karyesi, günümüzde Şarkışla İlçesine bağlı Cemel köyü kurucuları, Sivas İli Merkezi, Damalı ve Bedirli köyünde Çimen soyadı, Divriği İlçesi merkez ilçesinde Çimen soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde yaşayan Çimen'li, Nevşehir İli merkez ilçe sınırlarında yaşayan Çimen'li soyadı, Aksaray ili merkezinde Çimen soyadı, Bünyan İlçesi Giği ve Ekinciler köyünde Çimen soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir. Bu konuya 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan halk temayülleri destek oluşturur.

Çemenli Aşireti: Bu adın Cemeli adından dönüştüğü sanılır. Aşiret üyelerinin Kayseri yöresinde kurulmuş Yerköy adlı yerleşim yerinde yaşadıkları ve tarihte nehiye statüsünde bulunmuş Şahnaçemen adlı yerleşim yerini kurdukları belirtilir.

Eruk Aşireti: Cemele Kabilesi arasında görülür ve yörede 28 hanede yaşadıkları belirtilir.

Ak-sungur Aşireti: Tarihte Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Aksungur karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Aygar-Çağal Aşireti: Bu aşiretin, tarihte Tongat adlı beyinin bulunduğu ve¹⁴²⁵ Çorum ile Yozgat İli sınırında bulunan ünlü Bozok yaylası'nı oluşturan Aygar-Aygır adlı dağa ve dağ çevresinde bulunan Aygar adlı köy ve oymaklara adını verdiği anlaşılmaktadır.

Silsüpür Aşireti: Bozulus Türkmen Aşiretlerindendir. Adı, Anadolu'da yağmalar yapması tabiri yerinde ise etrafı silip süpürmesinden dolayı, diğer aşiretler tarafından verildiği belirtilmektedir.¹⁴²⁶ Dulkadirli taifelerden olan Silsüpürlerin, büyük bir aşiret ve Cerit Aşiretine bağlı olduğu belirtilir.¹⁴²⁷

Aşirete bağlı taifelerin Sivas, Yeniil, Çankırı Keskini, Dinek yöresinde idari sahasında bulunduğu ve 1515 yılında yapılan Osmanlı, Safevi savaşında Safeviler yanında yer aldığı kaynaklarda yer alır.

XVIII. Yüzyıyl Zorunlu iskanlarında aşirete mensubu 150 hane ahalinin Beğdili ve Mamalı Aşiretleriyle birlikte Rakka'ya tehcir edildiği¹⁴²⁸ ancak, pek çok aşiret gibi burada durmayarak dağıldıkları, bir kısmı Maraş civarında bulunan Pazarcık Ovası, bir kısmının da Kilis yöresinde bulunan Soku ve Çoban dağları çevresine yerleştikleri bilgisi aktarılmaktadır.¹⁴²⁹

Devlet tarafından Şam isyanında görevlendirilmiş bulunan aşiretin, bu isyanı bastırması sebebiyle, Ali Bey adlı aşiret reislerinin ödüllendirildiği ve bunun üzerine

1425 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm, TTK. Yayını, 1995., s.139.

1426 A.Gündüz a.g.e., s.96.

1427 Bayram Sakallı, Kırıkkale.

1428 Halaçoğlu, a.g.e., s.120., Orhonlu, a.g.e., s.58.

1429 Halaçoğlu, İskan Siyaseti adlı eseri, s.82.

ata diyarı olan Bozok sancağı mıntıkasına geri dönüp Çiçekdağı civarına yerleştirildikleri belirtilmektedir.¹⁴³⁰

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Kırşehir ve Kırıkkale ili civarında yaşayan Silsüpür soyadı almış oymak üyelerinin bu aşiretin üyeleri olduğu bilinir.

Zekeriyalı Aşireti: Ceritlere bağlı olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Nurhak Nahiyesi Norsunhanı adlı yerleşim yerinde 5 vergi hanesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁴³¹

1430 İdris Karakuş,a.g.e,s.186.

1431 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.591.

İKİNCİ BÖLÜM

ÜÇ OK KOLU

Üçoklar, Oğuzların sol kolunu oluşturan ana koldur. Tarihte eski Türk yurtlarından Almalığ bölgesini uzun süre yaylak olarak kullanmışlar ve buradan değişik zamanlarda, değişik coğrafyalara dağılmışlardır.¹

A. GÖK HAN SOYU

Gök Han, Oğuz Han'ın oğullarından birsidir. Ongunu, başka bir ifadeyle işareti günümüzde Akdoğan adı ile bildiğimiz avcı bir kuş olan Sungur kuşu dur. Bu kuşun günümüzde nesli tükenmiştir.

Özeroğlu Aşireti: Üçok koluna bağlı olduğu belirtilen aşiretin, 1375 yılı Memluklu döneminde Payas, Dört Yol, Erzin tarafında Özeroğlu adıyla beylik ve Adana, İskenderun arasında Özer İli adı ile sancak kurdukları bilinir.²

Tarihte Bozok sancağı idari sahasında kurulmuş Özerlik adlı karyeyi kuran oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

Bozok Han'dan sürer gelir ötesi

Özeroğlu Seyfi Han onun atası

Bazı şahinler, Sarıkışla yuvası

Varılmaz yurduna Küçük Alioğlu.³

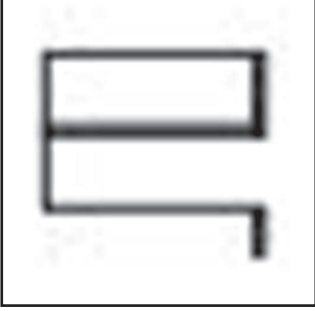
Ayrıca aşiret üyelerinin Şarkışla yöresinde yaşadığını bu dörtükten anlarız.

1 Çorum İli Bozbuğa de yaşayan Üçok soyadı almış oymak bu boya bağlı olduğu anlaşılar.

2 Yaşar, a.g.e. Gemerek İlçesi İnkişla ve Ağcaşar köyünde Özer soyadı, Akıncılar İlçesi A.Yeniköy köyünde Özer soyadı, Sivas İli Merkezi ve Tahtıkement köyünde Özer soyadı, Niğde İli Köyiçi, Pınarcık, Sazlıca köyünde Özer soyadı, Altunhisar İlçesi Uluören köyünde Özer soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Özer soyadı, Çamardı İlçesi Şeyhler köyünde Özer soyadı, Gölöva İlçesi Boğaz, Çukuryurt ve Akçataş köyünde Özer soyadı, Gölöva İlçesi Bozat köyünde Özer soyadı, İmranlı İlçesi Yukarıculha, Delice ve Maden köyünde Özer soyadı, Yıldızeli İlçesi Yavru, Karalar ve Karkın köyünde Özer soyadı, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa, Bahçeli, Boyalı ve Karain mahallesinde Özer soyadı ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Özer soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

3 Özdemir, Avşarlar ve Dadaloğlu, a.g.e.

1. BAYINDIR BOYU

Eski Türk kaynaklarında Bayı, Bayın, Bayundur adlarıyla anılırlar. Bayındırıye adı ile de anılan ve Kara Yölük lakabı ile bilinen Kara Osman Bey idaresinde devlet kurmuşlardır.⁴

Boy mensuplarının Sivas yöresinde yaygın olarak bulunduğu ve Bayındır adı ile köy kurdukları, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Hüseyinkethüda mahallesinde, Akçakalegediği, Çukurçayır karye-köylerinde 104 hanede, Karahisar-ı Develi Nahiyesi merkezinde 9 hanede, Aksaray Kazası idari sahasında 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.⁵

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Bayındır köyünde 15 hanede, Eyubili Kazası Bayındır köyünde 25 hanede, Karahisar Kazası bayındır köyünde 12 hanede, Çorum/Osmancık Kazası Bayındır köyünde 58 hanede ve Kengiri-Çankırı Bayındır köyünde 101 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl Osmanlı vesikalarında yer alır.⁶

Boy mensuplarının Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Bayındır, Küçük, Göynük, Cemel, Dölek, Ulukışla, Çenet, Alifakih, Çatalkışla, Ağcaağıl, Ebesilü karyeleri,⁷ Anduğu Nahiyesi idari sahasında Bayındır, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Bayındır, Aksaray Kazası idari sahasında Bayındır adı ile yerleşim yerleri kurdukları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.⁸

Ayrıca Sivas İli Güney köyünde Bayındır soyadı, Yıldızeli İlçesi Demirözü ve Altınoluk köyünde Bayındır soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Bayındır, (Barındırır; Bayındır adından dönüştüğü sanılır) soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Bayındır soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Bayındır soyadı, Çiftlik İlçesi Kitreli köyünde Bayındır soyadı, İncesu İlçesi Garipçe, Kızılören ve Karahöyük köyünde Bayındır soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi semtinde Bayındır soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Bayındır soyadı, Ürgüp İlçesi Boyalı köyünde Bayındır soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Bayındır soyadı, Sivas İli Kurtlapa köyünde Bayır soyadı ve Şarkışla İlçesi Gücük köyünde yaşayan Bayır soyadı, Niğde İli Konaklı köyünde Bayın, Hasan köyünde Bayır soyadı, Kayseri İli Hisarcık, Melikgazi semtinde Bayır soyadı almış oymak üyelerinin bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Bayındır Boyuna Bağlı Aşiretler; Karakoyunlu, Akkoyunlu Hanedanlığı, Koyuncular, Yabanlı, Herikli, Alıcı-Elçili, Celalli, Duacılar, Esen Beğli, Kara

4 T.Gündüz.a.g.e.,s.124.

5 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.s. 262.

6 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.415.

7 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

8 BOA. 387 Numaralı Defter, Aksaray Livası, cilt.I.,s.53.

Hacılı, Pir Ömerli, Kara Süleymanlı, Kara Halilli, Kalan, Hoca Hasanlı, A'ışeli, İl Aldı, Adem, Ağalı, Ağarlı, Ahmedli, Avcı, Arab, Bancılar, Eyerciler, Müslüm Hacılı, Elvanlı, Emet, Karacalar, Hacılar, İsa Hacılı, Karaşeb Avcısı, Kırlanğıçlı, Keçelik, Küçük Hacılı, Kürd'oğulları, Kürtün, Sülü, Kuransa, Kundur, Mantar, Mustafa Beğli, Müderrisan, Oğl Beğli, Orhan'oğulları, Parekende, Orçul Parakende, Hüseyin Beğli, Hüseyin Hacılı, Osman Fakili, Okçu Kasım, Pürnek, Sakıcı, Sökmenli, Turgay Adilli, Mamalı, Kavak, Tülek, Tülülü Elçi, Tuluk, Tuluğu Yumru, Tulu-lar, Ulaş Aşiretleri.

Karakoyunlu Aşireti:⁹ Aşiret üyeleri 1380 ile 1469 yılları arasında Doğu Anadolu, Güney Kafkasya, İran, Azerbaycan, Kuzey Irak topraklarında devlet kurup, Tepriz şehrini merkez yapmışlardır.

Bazı taifelerinin Kayseri yaylalarında yaşadıkları anlaşılan aşiret üyeleri, Yeniil Kazası ve Karacakoyunlu (Alişeyh) karyesinde 57 hanede,¹⁰ Pınarbaşı Nahiyesi Boğazağıl, İzciviran,¹¹ Köseviran, Alişeyh (Burunviran), Akçain, Sadetviranı adlı yerleşim yerlerinde ve Süleymanlıkebir Kazası Karakoyunluk karyesinde 7 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılmaktadır.¹²

Ayrıca Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Karakoyun soyadı, Ürgüp İlçesi Ulaşlı köyünde Karakoyun soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Karakoyun soyadı, Acıgöl İlçesi İnallıdere mahallesinde Karakoyun soyadı, Akkışla İlçesi Merkezinde Karakoyunlu soyadı, İncesu İlçesi Merkez Karakoyunlu cad.'sine adını vemiş oymak ve Merkezinde Karakoyun soyadı, Bağlama köyünde Karakoyun soyadı, Yeşilhisar İlçesi Musahacılı köyünde Karakoyunlu soyadı, Pınarbaşı İlçesi Kuşçular köyünde Karakoyun soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Baran Aşireti: Barani, Beran, Boran adıyla da anılır. Karakoyunlu hanedanlığının bağlı aşireti olduğu ve¹³ adının menşei, Uygurlarda bir komutan adından geldiği belirtilir. Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Kırşehir-Kaman arasında bulunan 1808 rakımlı Baran dağı'na adını verdiği ve yörede yaygın bir nüfusa sahip oldukları anlaşılmaktadır.¹⁴

Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Köşkekikikuyu, Ortakuyu ve Çökü adlı karye-köylerde 291 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.¹⁵

Tarihte Suşehri Nahiyesi Baranlıca karyesi kurucuları,¹⁶ Felahiye İlçesi Darılık köyünde Baran soyadı, Aksaray ili merkezinde Baran soyadı, Sarıyahşi İlçesi Merkezinde Baran soyadı, Nevşehir İli Merkezinde Baran soyadı, Kozaklı İlçesi

9 Bayar,a.g.e.,s. 45.

10 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt. 3

11 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.738.

12 Halaçoğlu,a.g.e.

13 A.Gündüz,a.g.e.,s.78.

14 Bu aşirete mensup tâifelerin Baran Dağı eteklerinde bulunan Büyük ve Küçükburunoğlu Köyleri'nde bulundukları, Ayrıca Kaman ve yöresinde bulunan Çağırğan, Kurancılı, Başköy'de Baran soy ve sü-lale adı taşıyan oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılmaktadır.

15 Halaçoğlu,a.g.e.

16 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II,s.134-141.

Gerçe köyünde Baran soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde Baran soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kayaaltı köyünde Baran soyadı, Sivas İli Merkezinde Baran soyadı, Gürün İlçesi Tepecik köyünde Baran soyadı, Divriği İlçesi Höbek köyünde Baran soyadı, Yıldızeli İlçesi Karakaya köyünde Baran soyadı, Pınarbaşı İlçesi Yukarıbarandere köyü kurucuları, Niğde İli Merkezinde Baran soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Baran soyadı, Ulukışla İlçesi Merkezinde Baran soyadı, Felahiye İlçesi İsabey köyünde Baran soyadı, Akkışla İlçesi Orta adlı yerleşim yerinde Baran soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Boran-lı, Beranlı Aşireti:¹⁷ Boran adı ile de anılır. Tarihte Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Boran ve Çukurkışla-Boran karyesi kurucuları ile günümüzde Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Aşağı ve Yukarıborandere Köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Akkoyunlu Hanedanlığı: Bu hanedanlığın tarihte, Bayındırıyye adı ile devlet kurdukları tarihi kaynaklardan anlaşılr.¹⁸

1378 ile 1502 yılları arasında merkezi Diyarbakır, Mardin, Ahlat, Hasankeyf, Erzincan ve Bayburt yöresinde hüküm sürmüş olan Akkoyunlu Devletini kurmuşlardır.

Kara Yülük Osman bey, Tur Ali Bey , Uzun Hasan adlı hükümdarları ile tarihte ün yapmış olan Akkoyunlulara bağlı oymakların çalışma bölgemizde yaygın olarak bulunduğu tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Tarihte Erzurum, Erzincan, Kemah ve Kars yöresini yaylak, Urfa, Birecik, Mardin, Ceber ve Rakka yöresini kışlak olarak kullandıkları belirtilen ve Türkmen taifesine bağlı olduğu bilinen aşiret üyesi bazı taifelerin,¹⁹ İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.²⁰

Bünyan İlçesi Soğumahmut köyünde Akkoyun soyadı,²¹ Koyulhisar İlçesi idari sahasında Akkoyun soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Akkoyun soyadı, Ürgüp İlçesi Kavaközü mahallesinde Akkoyun soyadı, Niğde İli Bağlama köyünde Akkoyun soyadı, Bor İlçesi Postallı köyünde Akkoyun soyadı, Çamardı İlçesi Merkezinde Akkoyun soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Elagöz ve Melikgazi adlı yerleşim yerlerinde Akkoyun soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Akkoyun soyadı, Akkışla İlçesi Akin, Gümüşgen, Ortakululu ve Girince köyünde Akkoyun soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ayrıca aşiret üyelerinin Sivas, Bozok, Afyon, Kütahya ve Uşak yörelerinde 9.070 hanede yurt tuttukları tarihi kaynaklardan anlaşılr.²²

17 Ahmet Gündüz; Türkmen Yurdu Kırşehir. Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları,s.87.

18 A.g.e,s.86.

19 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.22.

20 Konyalı,a.g.e.,s.831

21 Kayseri İl Yıllığı

22 Halaçoğlu, şahsi web sitesi.

Koyuncular Aşireti: “Koyunlu, Koyunculu ve Koyuncu Emir” adı ile de anılır ve Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılr. Aşirete bağlı bazı taifeler, Yeniil Kazası Çakırlı kışlağında 31 hanede, Beldenlice kışlağında 75 hanede, Alınözü mezrasında 17 hanede, Tecer kışlağında 19 hanede, Yomatı karyesinde 89 hanede,²³ Keseg karyesinde 31 hanede, Kızılcakışla 30 hanede, Kayadibi kışlasında 45 hanede, Söğüdcük karyesinde 22 hanede, Ayulu kışlasında 31 hanede Boyalı kışlasında 11 hanede,²⁴ Sivas Kazası Çandırıriranı, Karaviran ve Kalecik mezrasında 8 hanede, Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 6 hanede, Aksaray Kazası Eymürözü karyesinde 37 hanede, Hasandağı Nahiyesi Seyas karyesinde 32 hanede, Eskiil Nahiyesi Kılbasan karyesinde 2 hanede ve Gebürcek karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²⁵

Ayrıca Gürün İlçesi Koyunlu köyü kurucuları, Niğde İline bağlı Koyunlu köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.²⁶

²³ Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

²⁴ Yusuf hoca adı geçen eserinde Yeniil Kazası idari sahasında bulunak oymakları Kınık, Sivas Kazası idari sahasında yer alan oymakları Kızık ve Koçhisar Kazası idari sahasında yer alan oymakları Yıva Boyu arasında yer verir.

²⁵ Yusuf hoca, Koyuncular Aşiretini Bayındır Boyu arasında yer verirken, Koyunlu Aşiretini ayrı gösterdiği ve Eymür Boyu arasında yer verdiği anlaşılmaktadır.

²⁶ BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.(Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında Koyun-cu soyadı, Eski İlçesi Çokum yaylası, Eşmekaya kasabası, Güneşli ve Meryemağıl yaylası'nda Koyuncu soyadı, Ortaköy İlçesi Akpınar köyünde Koyuncu soyadı, Gülşehir İlçesi Em-miler ve Oğulkaya köyünde Koyuncu soyadı, Sivas İli Merkezi ve Kahyalı köyünde Koyun'cu soyadı,

Koyunculara Bağlı Aşiretler: Kızılkoyunlu, Yabanlı, Antarlı ve Herikli Aşiretleri.²⁷

Kızılkoyunlu Aşireti: Aşirete bağlı bazı tâifelerin 1124 yılında yöreye geldiği Nevşehir, Ürgüç yöresi²⁸ ve Avanos Kazasına bağlı İmran, Kozaklı, Aylı, Doyduk Karyeleri ile Süleymanlı Kazası idari sahasında kurulmuş bazı köylere yerleştirildikleri belirtilir.²⁹

Ayrıca aşiret mensuplarının XVIII. Yüzyılda yapılan Rakka tehciri ile yöreden sürüldüğü ve bir kısmının Urfa/Şehri Nahiyesi idari sahasında bulunan Kızılca, Kötüviran, Kabdeğirmeni ve Göbekli Köylerine yerleştirildikleri belirtilmektedir.³⁰

Yabanlı Aşireti:³¹ Yaban adı ile de anılır. Halep Türkmenlerinden olduğu belirtilir.³² “Yabanlıeri” adıyla da anılan aşiret, üyeleri Horasan’dan gelip Diyarbakır dolaylarını yurt edinmişlerdir. Söz konusu bölgede kurulmuş Akkoyunlu Devleti’ne destek olmuş ve bu devletin yıkılması ile Sivas’ın kuzeyi Tokat ve Amasya’nın güney kesimlerini yurt edinerek konar-göçer yaşamaya başlamışlardır.³³

Bugünkü Kangal Kazasının bulunduğu yerlerde kurulmuş Yellice, Mancınık-Mancılık, Alacahan bölgelerini yurt tutmuşlardır. Bu dönemlerde Yeniil ve Halep Türkmenleri adı ile de kaydolunan aşiret üyeleri Sivas taraflarında yaylağa çıkmışlar ve Dulkadirli Türkmen teşekkülleri ile birlikte Yeniil’i meydana getirmişlerdir.³⁴

Aşiret üyeleri, bu devirlerde yaz aylarında Divriği, Sivas, Arapgir, Bozok, Çorum, Amasya, Canik sancak mıntıklarına yaylayıp, kış aylarında Antakya ile Şam arasındaki bölgede kışlamışlardır.³⁵ Kır-şehri ve Mucur yöresinde kurulmuş 18 köyde yerleşmiş olan aşiret üyeleri, Kozaklı İlçesi Kaşkışla köyü ve Avanos Kazası idari sahasında bulunan bazı köylerde dağınık bir halde yerleştikleri belirtilmektedir.³⁶

Gürün İlçesi Eskihamal ve Suçatı adlı yerleşim yerinde Koyuncu soyadı, Yıldızeli İlçesi Davulalan ve Sirer köyünde Koyun soyadı, Hacıbektaş İlçesi Yurteri ve Tepesidelik köyünde Koyuncu soyadı, Güzeyurt İlçesi Merkezi, Bozcayurt köyü, Yakacık Köyü ve Gaziemir köyünde Koyuncu soyadı Niğde İli Nar, Himmetli, Özyurt, Köyiçi köyünde Koyuncu soyadı, Altınhisar İlçesi Keçikalesi köyünde Koyuncuoğlu soyadı, Bor İlçesi Kavuklu köyünde Koyuncu soyadı, Yeşilhisar İlçesi Musahacılı köyünde Koyuncu soyadı, Sarız İlçesi Küçüksöbeçimen, Damızlık ve Çağsak köyünde Koyuncu soyadı, İncesu İlçesi Çardaklı köyünde Koyuncu soyadı, Bünyan İlçesi Koyunabdal köyünde Koyuncu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır).

27 www.ulasli.org. Ayrıca bazı araştırmacılar Herikli Aşiretinin üst tairesini Doğranlı-Doyuranlı adlı bir aşiretin oluşturduğu bilgisini aktarmışlardır.

28 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :3591 Fon Kodu :NFS.d..

29 A.Gündüz,a.g.e,s.142.

30 Orhonlu,a.g.e.,57.

31 www.turkcephesi.com. Bazı araştırmacılar Yabanlı Aşiretini Bayatlar içerisinde yer vermektedir.

32 Halaçoğlu,a.g.e.,s.178.

33 Hasan Şahin,a.g.e. s.255.

34 A.Gündüz,a.g.e,s.142.

35 A.g.e,s.142.

36 www.kaskisla.com

Aşiret üyelerinin Yozgat yöresinde etkili olmuş Mamalı Aşiretleri (Çapanoğulları) ile kavgalara girdikleri ve Çapanoğullarının baskısı sonrası Nevşehir İli Kozaklı ve Avanos yörelerine göç ettikleri belirtilmektedir.

XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında yerleşik hayata geçirilmek istenen aşiret üyeleri, bu isteği bir süre kabul etmeyerek direnmişlerdir. Bu direnmelerinde hükümet güçleri ile aralarını açmışlar, bu yüzden dolayı dağılmışlar ve daha sonraları bu günkü yaşadıkları bölgelere yerleşmişlerdir.³⁷

Kozaklı yöresinde iskan edilmiş aşiret üyelerinden bazı taifelerin Kalaycıklı Kasabası'nda yaşadığı soyadı kanununda Eyvazoğlu, Ünal soyadı, Çalık de Yaplak soyadı, Finili (Çayıcı) de Gölet, Kılıç, Özcan, Ünal, Yıldırım soyadı, Güllüce de Yüksel, Yılmaz, Çelik soyadı, Yassica de Tunç, Çetin, Yılmaz soyadı, Hızıruşağı de Türkmenoğlu soyadı aldıkları anlaşılmaktadır.

Çoğunluğu Kırşehir ve Nevşehir yöresi olmak üzere bölgede kurulmuş 18 köyde Yabancı Aşireti üyeleri yaşadığı, Kozaklı İlçesi Kaşıkışla köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu belirtilmekte ve aşiret üyesi bazı taifelerin Arabsun Kazası idari sahasında yerleşirildikleri kaynaklarda yer almaktadır.³⁸

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Yaban soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Yaban soyadı, Ortaköy İlçesi Merkezinde Yaban soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Yabaneri Aşireti: Yabancı Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Türkmen tairesine bağlı olan aşiret üyelerinin Sivas yöresinde 3.081 hanede yaşadıkları XVI-XVII yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Herikli Aşireti:³⁹ "*Herek-oğlu, Hereke, Herki, Harklı-Masanlı, Çerik-li*" adlarıyla anılırlar.⁴⁰ Batı Türkmenistan, Azerbaycan ve Horasan yoluyla Anadolu'ya gelmiş bulunan aşiret üyeleri, tarihte Sivas/Yıldızeli, Aydın, Kocaeli, Tekirdağ, Tokat yöresinde Herikli-Hereke adı ile şehir kurmuşlardır.⁴¹

Danışmendliler arasında bulunup Anadolu'nun fethinde görev aldığı belirtilen aşiretin, tarihin ilk devirlerinde Kızılırmak çevresini kışlak olarak kullandıkları Danışmendli hakimiyetinden sonra Dulkadirli Aşiretleri arasında yer aldığı ve bu süre içerisinde Boynuinceli Aşireti bünyesinde oluşturulmuş teşekkül hareket ettiği tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁴²

37 Şahin, a.g.e. s.255.

38 www.kaskisla.com. Bu oymağın adı geçen köyde yaşayan Körüklü adı almış oymak olduğu sanılır.

39 Yakup Altın, a.g.e., Herik adı, Halep Türkmenleri arasında yaygın türü bulunan bir koyun türüne verildiği bilgisini aktarmaktadır.

40 Gül, a.g.e. Tez. Bostancıyan adı için.

41 A.Gündüz, a.g.e., s.144., Köşektaş de halen yaşayan ve Herikli adı ile anılan sülalenin Herikli Aşireti üyesi olduğu ve tarihte yaşamış ünlü siyaset ve devlet adamı *Osman Bölükbaşı* bu aşiret üyesi olduğu belirtilir.

42 Tokat, Konya, Karaman, Malatya, Kütahya, Aydın, Halep, Adana, Afyon yöresinde de Herikli Aşireti üyeleri bulunduğu Aydın, Kütahya, Afyon yöresine XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanları ile yerleştirildiği bilgisi bulunur.

Ürgüp Kazası Sedirme yurdu mezarında 6 hanede, Boluca-Akkaya karyesinde 6 hanede yaşadıkları,⁴³ bazı taifelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Meyatil mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.⁴⁴

XVIII. Yüzyılın başlarında, Herikliler den bazı kollar bugünkü Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray ile Toroslarda yaylamakta, kışları genellikle güneye inmekteydiler. Ancak bazı senelerde güneye doğru uzun süren meşakkatli göçlere katılmak yerine bulundukları havalide kışladıkları anlaşılır.⁴⁵

Anadolu'nun değişik yöresinde uzantıları olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin ekseriyetle çalışma bölgemizde kurulmuş Nevşehir, Hacıbektaş, Aksaray, Kayseri, Bozok (Yozgat), Sivas, Arabsun (Gülşehir) il ve ilçeleri idari sahalarında XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında iskan olunmuşlardır.⁴⁶

Sarız İlçesi idari sahasında kendi adı ile kaydolunan aşiret üyeleri, Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kırşehir yöresini kışlak olarak kullandıkları, Sadrazam Damat İbrahim Paşa doğduğu köy olan Nevşehir'i yeniden inşa edip şenlendirmek amacıyla 1727 yılında buraya zorunlu iskana tabi tutuldukları anlaşılmaktadır.⁴⁷

Hacıbektaş İlçesine bağlı Karaburna, Karaburç, Kırıklı (Şahinler), Kazıklı (Yeşilli), Köşektaş, Kızılağıl, Kayaaltı, Kozaklı ilçesine bağlı Çağşak, Kalecik, Abdi, Karayanalak (Boğaziçi), Gerce, İmran (kısmen), Aylı (kısmen), Halaka (kısmen). Gülşehir ilçesine bağlı Karahöyük, Hacılar, Sığırlı, Yüksekli köyleri aşiret üyelerinin yaşadığı köyler olarak kabul edilirler.⁴⁸

Kozaklı İlçesi Abdi de yaşayan Herikliuşağı sülale Heriklioğlu, Yılmaz, Yıldırım, Solmaz, Arslan, Karacan, Kantar, Çetin, Demirkaya, Cankurtaran, Baran, Şefik soyadı almış oymaklar ve Şefaatlî İlçesi Ekinciuşağı köyünde Herikli sülale adı, yine aynı ilçenin Herikli-Şahinler olan yerleşim yerinden gelip, Kaman İlçesi Tepe köyünde Herekli sülale adı almış oymak, Mucur İlçesi Aydoğmuş de yurt tutmuş Yıldız, Devce, Yaman, Yalçın soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu belirtilir.⁴⁹

Sivas İli merkez Ece mahallesinde Hereklioğlu sülale adı,⁵⁰ bölgede kurulmuş Kızılkocalı köyünde Herik sülale adı,⁵¹ Zara KazasıAvşar köyünde Herekli sülale adı,⁵² Kayseri İli Melikgazi ve Kocasinan semtinde Herek soyadı, Sarız

43 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

44 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

45 <http://kayaalti-muh.gov.tr/Sulalelerimiz.aspx>

46 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.87.

47 A.g.e,s.87.

48 Ali Terazi, www.terazialitrgg.tr

49 Feridun Türkmen, www.kozaklikalecik.com ve Aydoğmuş köyü wikipedia.org.

50 Şahin,a.g.e.

51 Şehitlerimiz,a.g.e.,

52 Mustafa Kaya, Ürgüp'e Yerleşen Türk Boyları, Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi, sayı.15.,s.13.

İlçesi Yaylacı köyünde Herekçi soyadı, Delice İlçesi Çerikli kasabası'nı kurup adını veren oymağın atalarının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁵³

- Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeköy ve Küsin adlı yerleşim yerlerinde aşiret üyelerinin bulunduğu belirtilir.

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Birceherikli ve Bircepinar karyesi kurucuları ile Koçhisar Kazası kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır. Sanımıza ise, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş "Birceherikli" adlı köy kaynak oluşturur.

Kıllı Aşireti: Dulkadirli Aşiretlerden olduğu belirtilir ve Herikli Aşiretine bağlı olduğu sanılır. Sanımıza ise,

Sen Herekçioğlusun bilirim seni

Oymağın Kıllı'da kendini tanı

Urum'dan Şama'da gitmiştir ünü

Terkeşlioğulları Torun Değimli.

Adlı dörtlük kaynak oluşturur.

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası Kıllı karyesi kurucuları, Zara Kazası Ekinli Deveske köyünde Kılıoğlu sülale adı almış oymak, Kangal İlçesi Havuz köyünde Kılıbaz soyadı almış oymak, Sivas İli Merkezinde Kıllı soyadı almış oymak Develi İlçesi Yaylacık köyünde Kıllı soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Kıl soyadı, üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Bölükbaşı Aşireti: Anadolu'da isim yapmış ünlü beylerinden Millet Partisi kurucu Genel Başkanı Osman Bölükbaşı'nın Herikli Aşireti üyesi olması Bölükbaşı adı almış oymaklarında bu aşiretin üyeliğini akla getirmektedir.⁵⁴

Alıcı-Elçili Aşireti: Aşirete bağlı bazı oymakların konar-göçer Türkmen Yörükhanı tâifesine bağlı olduğu belirtilir.⁵⁵ "Keçili Elçi, Elçi, Alıcı, Alçul- Aliçul" adı almış aşiretlerin adının buradan geldiği, dolayısıyla bu aşiretle aynı aşiret olduğu sanılır. Sanımıza ise, aynı bölgede yurt tutmalarındır.

Keçili Elçi Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş değişik yerleşim yerlerinde 200 civarında hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarından anlaşılır.

Sığırlı Elçi Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında 169 hanede, Sığırlı Evladı adlı bir aşiretin Karataş Nahiyesi Gülımanlı (Mamalar) mezasında 18 hanede, Babalar karyesinde 76 hanede, Kayseri sancağı Çöplü karyesinde

53 Yakup Altın, Kırkkale adlı eserinde Çerikli adının Herikli adından dönüştüğü bilgisini aktarmıştır.

54 Sivas/Billur mahallesinde Bölükbaşı sülale adı, Koyulhisar İlçesi idari sahasında Bölükbaşı soyadı, Şarkışla İlçesi Yalanı köyünde Bölükbaşı soyadı, Sivas İli Merkezi, Gözeli ve Çallı köyünde Bölükbaşı soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Bölükbaşı soyadı, Zara Kazası Pazarbeleni mezasında Bölükbaşıoğlu sülale adı, Niğde İli Merkezinde Bölükbaşı soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Bölükbaşı soyadı, Derinkuyu İlçesi Merkezinde Bölükbaş soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Bölükbaşı soyadı, Aksaray ili merkezinde yaşayan Bölükbaş soyadı almış oymaklar tespit edebildiğimiz oymaklardır.

55 Türkay,a.g.e.,s.169., Sümer,Oğuzlar,s.178.

48 hanede,⁵⁶ Sığırlı adlı bir aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında, Sarısığırılı adlı bir taifenin Yeniil ve Nevşehir Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Elçi Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 77 hanede yaşadıkları 1644 yılında kaynaklarından anlaşılır. ⁵⁷ Aşiret üyelerinin 1683 yılında yapılan II. Viyana Kuşatmasına katıldığı ve yörede kalabalık bir nüfusa sahip olduğu,⁵⁸ bazı taife-lerinin Şarkipare Nahiyesi ve Bozok yöresinde yaşadığı belirtilir.

Bir gurubunun Kengiri-Çankırı sancak bölgesinde yaşadığı ve bu gurubun atalarının Malatya/Tortun, Kayışlı, Bahtı ve Sarık karye-köylerinden geldikleri sanılır.⁵⁹

Gülağaç İlçesi Çatalsu ve Atuntaş köyünde yaşayan Elçi soyadı, Sivas İli Merkezinde Elçi soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Alcı Aşireti: Çankırı yöresinde kaydolunan aşiret üyelerinin Alcılı adı ile bir köy kurdukları ve bu köyün günümüz idari dağılımında Kırıkkale/Delice İlçesi idari sahasında kaldığı anlaşılır.

Aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yeniil civarından alınıp, Rakka bölgesinde bulunan Behil çayı boyunca yerleştirildikleri belirtilir.⁶⁰

Develi İlçesi Alcılı köyü kurucuları, Ulukışla İlçesi Hasangazi köyünde Alcılı soyadı, Tomarza İlçesi Cücün köyünde Alcılı soyadı, Yeşilhisar İlçesi Başköy köyünde Alcılı soyadı, Hacılar İlçesi Sakarbağları Alcılı soyadı, Felahiye İlçesi Acırlı köyünde Alcılı soyadı, Kayseri İli Melikgazi ve Erkilit semtinde Alcılı soyadı, Sarıyahşi İlçesi Boğaz köyünde Alcılı soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Alcılı soyadı, Yeşiltepe, Kederli ve Göynük köyünde Alcılı soyadı, Şarkışla İlçesi Kışla, Kızılcakışla, Sağır ve Dökmetaş köyünde Alcılı soyadı ve Gemerek İlçesi Merkez civarında Alcılı soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Alçul-Alıçul Aşireti: Bu adın Alcılı adından dönüştüğü sanılır. Aşiret mensuplarının Sivas, Bozok, Çorum yöresinde yaşadıkları kaydolunur.

Celalli Aşireti: Aşiret üyeleri 1583 yılında Şamardı Nahiyesi Gergendi, Karalan, Sekci adlı yerleşim yerlerinde 65 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 26 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶¹

Sivas yöresinde yaygın olarak yaşadığı ve Hafik Kazası idari sahasında Celali adı ile bir haniye statüsünde yerleşim yeri oluşturdukları anlaşılan aşiret üyelerinin, Osmanlı Hükümdarı Yavuz Sultan Selim döneminde Konya, Kara-

⁵⁶ Halaçoğlu,a.g.e.

⁵⁷ Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3. Yusuf hoca bu aşireti Bayındır Boyu arasında yer vermiştir.

⁵⁸ Altınok, Pehlivanlı Türkmen Aşireti Tarihi,s.37.

⁵⁹ Türkay,a.g.e.,s.52.

⁶⁰ A.Gündüz,a.g.e.,s.103.

⁶¹ Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, cilt.1.

man, Ankara, Kayseri, Çankırı bölgelerinden alınarak Viranşehir, Varto, Muş, Hınıs, Eleşkirt, Patnos, Ağrı, Erçis, Van yörelerine yerleştirilen aşiretlerden olduğu bilinir.⁶²

Sivas İli merkez Bab-ı Kayseri mahallesinde yaşadığı anlaşılan Celali sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁶³

Duacılar Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılın son çeyreğinde Şamardı Nahiyesi idari sahasında 48 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 18 hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁴

Eğilmez Aşireti: Tarihte Atçeken teşekkülü arasında yer almış bulunan aşiret üyelerinin Büyük, Küçükeğilmez adı ile anıldıkları ve Eskiil Nahiyesi Virancık karyesinde 26 hane, Eğilmez, Yuvacık, Taşkuyu mezra-köylerinde 31 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁵

Esen Beğli Aşireti: Tarihte Atçeken teşekkülü arasında yer almış bulunan aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Karapınar, Kaydan, Gebren, Çayırkuyu ve Sevad adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁶⁶

Kara Hacılı Aşireti: Aşiret üyeleri adını, Adana Toroslar'da yaşamış Avşar Beylerinden Kara Recep'in oğlundan aldığı anlaşılar.

Kayseri ve Niğde yöresinde yaygın olarak yaşadığı anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin, Pınarbaşı Nahiyesi Kıtırmırviranı mezrasında,⁶⁷ Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede,⁶⁸ Hacıbektaş Kazası idari sahasında kurulmuş Kasfgerağı karyesinde 8 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında, bazı taifeleri Kayseri sancağı idari sahasında 23 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁹

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir yöresini kışlak olarak kullanan aşiret üyesi bazı gurupların 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri tarihi kaynaklarda yer alır.⁷⁰

1730 yılında 186 nüfus, 604 deve, 14.180 koyuna sahip oldukları bilgisi aktaran aşiret üyelerinin,⁷¹ Adana/Sarıçam yöresini kışlak, Erciyes ve Bey dağını yaylak olarak kullandıkları bilgisi de bulunur.

1861 yılında Arabsun Kazası idari sahasında bulunduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Niğde/Kilisehisar Kazası idari sahasında bulunduğu bilgisi aktarılır.

62 Saltık, a.g.e., s.33. Bilindiği üzere İsyanların merkezi niteliğinde olan Sivas İline bağlı Celali adlı yerleşim yeri halen adını yaşatır.

63 Şahin, a.g.e.

64 Halaçoğlu, a.g.e.

65 Konyalı, a.g.e..

66 Halaçoğlu, a.g.e.

67 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

68 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt. 3

69 A.g.e.

70 Ahmet Gündüz, a.g.e., s.88.

71 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları, s.79.

Tarihte Anduğu Kazası idari sahasında kurulmuş Karahacı karyesi kurucuları ve günümüzde Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Karahacılı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca aşiret üyesi bazı oymakların Çankırı, Bozok bölgelerinde yurt tuttukları ve Mamalı teşekkülleri arasında hareket ettikleri bilgisi aktarılır.⁷²

Pir Ömerli Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Aksaray Kazası idari sahasında 12 hane, 15 nüfus olarak yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.⁷³

Kara Süleymanlı Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında 84 hanede ve Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sınırlarında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁴

Kara Halilli Aşireti: Danişmendli teşekkülü arasında yer almış aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 53 hanede ve⁷⁵ Kayseriyye sancağı civarında 60 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁶

Tarihte Koçhisar Kazası ve Kır-şehri Kazası idari sahasında kurulmuş Karahallil adlı köy kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁷⁷

Kalan Aşireti: “Kılan” adı ile de anılan aşiret üyelerinin Sücaeddin Nahiyesi Kalan-Kılan karyesinde 66 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında yer alır.⁷⁸

Ulukışla İlçesi Porsuk köyü mevkiinde bulunan Kılan dağı adlı araziye adını vermiş oymaklar, Yıldızeli İlçesi Kalın köyü kurucuları, Yıldızeli İlçesi Kümbet köyünde Kalan, Sarıyaprak köyünde Kalın soyadı, Aksaray ili merkezinde Kalın soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Kalan soyadı, Pınarbaşı İlçesi Yağlıpınar köyünde Kalan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Hoca Hasanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Beşdepe mezarası ile Buğraöyüğü karyesinde 24 hanede yaşadıklarını XVI. Yüzyıl kaynakları günümüze aktarır.⁷⁹

A’işeli Aşireti: “Ayşeoğulları” adıyla da anılan aşiret üyelerinin, tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği ve Aksaray Kazası idari sahası ile Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş A’işeli karyesinde ve Sivas yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.⁸⁰

XVIII. Yüzyıl Rakka Sürgününe katıldığı anlaşılan aşiret üyelerinin iskan bölgesinden kaçarak çevre illere dağıldığı, bazı taifelerinin Trabzon/Maçka İlçesi idari sahasında bulunan Ormanüstü köyüne yerleştiği Ayşeoğulları sülale, Yılmaz, Kaya, Öztürk soyadı aldıkları anlaşılr.

72 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.136

73 Konyalı, a.g.e.,s.625.

74 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3

75 A.g.e.

76 Kayseriyye sancağı civarında kaydolunan taifeleri Yusuf hoca Salur Boyu arasında yer vermiştir.

77 BOA. 387 Numaralı Defter, Aksaray Livası, cilt.I.,s.53.

78 Halaçoğlu,a.g.e.

79 A.g.e..

80 A’işeli Aşiretinin Dulkadirli hanedanlarından olan A’işe hatundan geldiği sanılır.

Ayrıca Develi İlçesi idari sahasında bulunan Ayşepınar köyü kurucuları, Zara Kazası Dillekpınar-İştosun köyünde Ayşeoğlu sülale adı,⁸¹ Sivas İli Merkezinde yaşayan A'îşe soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

İl Aldı Aşireti: “*Aldı, Elaldı*” adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Alakilise, Karabenek ve Çamur mezzaralarında ziraat ettikleri, Şarkipare ve Eşkinciyan Nahiyesi ile Develi Nahiyesi İncesu karyesinde yaşadıkları belirtilir.

Adem Aşireti: Aşiret üyeleri Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında ve buna bağlı Çeşmekışla adlı yerleşim yerinde yaşadığı anlaşılr.

Tarihte Eskiil Kazası Ademler karyesi kurucuları, Sivas yöresinde kurulmuş Ademdede karyesi kurucuları ve Tozanlı Nahiyesi Ademli karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ağalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Keçili mezzarında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁸²

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Ağalı karyesi, Ürgüb Kazası idari sahasında kurulmuş Ağa adlı köy adının bu aşirete izafeten verildiği sanılır.

Ağarlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Alakilise ve Çamur mezzaralarında ziraat ettikleri tarihi kaynaklarda yer alır.

Tarihte Ziniski Nahiyesi Ağar karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr. Ayrıca Sivas İli Merkezinde Ağar soyadı almış oymak üyeleri ile Gülşehir İlçesi Merkezinde yaşayan Ağar soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ahmedli Aşireti: “*Hacı Ahmedli*” adı ile de anılır. Danişmendli Aşiretleri arasında yer alır. Dulkadirliyle güneyden geldiği ve bölgede Atçekenli teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiretin Ahmet Bey adlı bir bey adına Aksaray civarında vakıf kurulduğu, aşirete bağlı bazı taifelerin Aksaray ve Eskiil Kazası idari sahasında, bazı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Ahmedli karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kırşehir yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁸³

1847 yılında Aksaray toprağında görülen aşiret üyelerinin,⁸⁴ 1891 yılında 12 köyde yaşadıkları ve bu köylerin söz konusu yıllarda Koçhisar Kazasına bağlandıkları bilgisi aktarılır.⁸⁵

81 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

82 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.1.,s.24.

83 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

84 BOA.Tarih :04/Za/1263 (Hicrî) Dosya No :18 Gömlek No :2 Fon Kodu :MVL

85 BOA. Tarih :08/B /1304 (Hicrî) Dosya No :1026 Gömlek No :80931 Fon Kodu :İ..DH..

Ayrıca Ağaçören İlçesi idari sahasında bulunan Hacıahmetli-Tepe adlı köyü kurucuları, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Ahmedli karyesi kurucuları ile Avanos İlçesi Mahmatlar köyünde Ahmetoğlu soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Avacı Aşireti: Tarihte Çunkar kabilesi arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazasına idari sahasında kurulmuş Güvercinlik karyesinde 45 hanede, Şarkipare Nahiyesi Öyük karyesinde 25 hanede, Kayseri yöresinde kurulmuş Hamitpınar karyesinde 11 hanede, Hacıbektaş karyesinde 13 hanede ve Avcı, Avşar, Köstence, Ketsek adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları belirtilir.⁸⁶

Arab Aşireti: Aşiret üyelerinin Üçhisar Nahiyesi Depesidelik, Karkın, Melegel karye-mezralarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸⁷

Bancılar Aşireti: Aşiret üyelerinin Eşkinciyan Nahiyesi idari sahası Tumlukale karyesinde 50 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁸⁸

Eyerciler Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 40 hanede yaşadıkları, tarihte Kilmiğad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Eyerci karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında Eğerci mahallesi, Gemerek Kazası idari sahasında Eğerci Nahiyesi (1864 yılında nahiye olan bu yerleşim yeri günümüzde köy statüsünde olduğu anlaşılar) kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Müslüm Hacılı Aşireti: Aşiret üyeleri Pınarbaşı Nahiyesi Söğütöyük karyesinde ve Eşkinciyan Nahiyesi Akçakoyunlu (Musahacılı) karyesinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁸⁹

Elvanlı Aşireti: Tarihte Varsak teşekkülü arasında bulunan Ulaş gurubu ile hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Sonisa Nahiyesi İğdir-Omalı mezrasında 8 hanede yaşadıkları, Koçhisar Kazası idari sahasında Elvanlı, Aksaray Kazası idari sahasında Elvandık-Ebuhasan adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁰

Emet Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁹¹

1847 yılında Aksaray toprağında görülen aşiret üyelerinin,⁹² 1891 yılında 12 köyde yaşadıkları ve bu köylerin söz konusu yıllarda Koçhisar Kazasına bağlandıkları bilgisi aktarılır.⁹³

Ayrıca Ağaçören İlçesi idari sahasında bulunan Hacıahmetli-Tepe adlı köyü kurdukları anlaşılar. 1521 yılında Niğde Kazası Viran, Göksedi, Bizkırın, Hıdırhacılı karyelerinde 200 civarında hanede yaşadıkları belirtilir.

86 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1. s.168.

87 A.g.e,cilt.1.,s.140.

88 A.g.e.

89 A.g.e.

90 BOA.387 Numaralı Defter, Aksaray Livası, cilt.I.,s.53.

91 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

92 BOA.Tarih :04/Za/1263 (Hicrî) Dosya No :18 Gömlek No :2 Fon Kodu :MVL

93 BOA. Tarih :08/B /1304 (Hicrî) Dosya No :1026 Gömlek No :80931 Fon Kodu :İ..DH..

Gedriç Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 8 hanede yaşadıkları 1521 tarihli kaynaklarda yer alır.

Hacı Eynahan Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Tomek karyesinde 35 hanede yaşadıkları kaynaklarında yer alır.

Karacalar Aşireti: Aşiretin bir beyinin tarihte Sivas yöresinde yaşadığı günümüze ulaşmış tekke adı verilen mezar kalıntılarından anlaşılır. Aşiret üyelerinin 1591 yılında Eskiil Nahiyesi Eşme karyesinde 20 hanede ve Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları belirtilir.⁹⁴

Karacalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idai sahası ve Çankırı/Keskin Kazası idari sahasında yerleştirildikleri belirtilir.⁹⁵

Hacılar Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 74 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

İsa Hacı Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁹⁶

1847 yılında Aksaray toprağında görülen aşiret üyelerinin,⁹⁷ 1891 yılında 12 köyde yaşadıkları ve bu köylerin söz konusu yıllarda Koçhisar Kazasına bağlandıkları bilgisi aktarılır.⁹⁸

Ayrıca Ağaçören İlçesi idari sahasında bulunan Hacıahmetli-Tepe adlı köyü kurdukları anlaşılır. Karahisar Kazası Yenice ve Karacaviran mezralarında 17 hanede, Bugek karyesinde 6 hanede, ayrıca Niğde Kazası ve Şamardı Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁹⁹

Karaşeb Avcısı Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında 12 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.¹⁰⁰

Kırlanğıçlı Aşireti: Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 19 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarından belirtilir.¹⁰¹

Tarihte Anduğu Kazası idari sahasında kurulmuş Kırlandı adlı köyün adının buradan dönüştüğü sanılır.

Küçük Hacı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 100 hanede, Aksaray Kazası idari sahasında Ontığın karyesinde 15 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarında belirtilir.

94 Konyalı,a.g.e.

95 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.123

96 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

97 BOA.Tarih :04/Za/1263 (Hicrî) Dosya No :18 Gömlek No :2 Fon Kodu :MVL

98 BOA. Tarih :08/B /1304 (Hicrî) Dosya No :1026 Gömlek No :80931 Fon Kodu :İ..DH..

99 Yusuf hoca>nın A.A. adlı eserinde Döğer ve Peçenek Boyu arasında yer almış, bu yer almalar teşekkül bağliğı olarak düşünülmektedir..

100 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.,cilt.3.

101 A.g.e.

Kürd'oğulları Aşireti: Aşiret üyelerinin Eşkinciyan Nahiyesi Akçakoyunlu kışlağında 2 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 100 den fazla hanede yaşadığı, bu ailelerin asıl yurtlarının Fırat havzası olduğu belirtilir.¹⁰²

Kürtün Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 50 hanede yaşadıkları ve Koçhisar Kazası idari sahasında Karakürtün adı ile köy kurdukları¹⁰³ ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Kantarcık mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁴

Ayrıca aşiret üyelerinin eski adı Kürtün olan Şebinkarahisar ilçesine adlarını verdikleri anlaşılr.¹⁰⁵

Kopuz Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kürekçiler mezrasında 8 hanede yaşadıkları 1630 tarihli vesikalardan anlaşılr.

Sülü Aşireti: Aşiret üyelerinin Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hisartepe karyesinde 93 hanede, Kayseri sancak dahilinde kurulmuş Mamalı ile Baranyurdu adlı yerleşim yerlerinde ve Şamardı Nahiyesi idari sahasında 20 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁰⁶

Kuransa Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Doğanlı ve Soğanlı karyesinde 16 hane, Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuransa karyesi ve başka yerlerinde 101 hanede yaşadıkları belirtilir.¹⁰⁷

Kundur Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 31 hanede yaşadıkları 1675 yılı kaynaklarında belirtilir.¹⁰⁸

Mustafa Beğli Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Dikcek karyesinde 42 hanede,¹⁰⁹ ve Mustafa adı almış bir aşiretinde Yeniil Kazası idari sahasında 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Ayrıca, tarihte Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Ahimusata karyesi kurucuları ile Yahyalı İlçesi idari sahasında bulunan Mustafabeyli köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır

Müderisan Aşireti: Dulkadirli taifelerinden olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları belirtilir.¹¹⁰

Munşi Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 13 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Mundi Aşireti: Yukarıda yer verdiğimiz Munşi adı ile anılan aşiretle aynı aşiret olduğu bu değişimin ses bozulmasından meydana geldiği sanılmaktadır. Aşiret üyelerinin Hasandağı Nahiyesi idari sahasında 2 hanede, Kocaviran

102 A.g.e.

103 A.g.e.Cilt.4.

104 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.520.

105 BOA.387 Numaralı Defter.s.226. 1530 tarihli Kara Hisar-ı Şarki Haritası.

106 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri.Cilt.5.

107 A.g.e.

108 A.g.e.Cilt.4.

109 A.g.e.Cilt.4

110 A.g.e.Cilt.4

karyesinde 45 hanede, Karkuyu karyesinde 29 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹¹

Oğul Beğli Aşireti: Bozulus vilayetlerinden bölgeye geldikleri ve tarihte 375 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹¹² Aşireti üyesi bazı taifelerin 1530 yılında Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadığı, bazı taifelerinde 1584 yılında Kayseri sancağı yaylalarında 21 hane ile yaylayıp, Arap vilayetlerinde kışladıkları bilgisi aktarılır.¹¹³

Aşiret üyesi bazı oymakların Konya yöresinde bulunan Kadınhanı ve bölgesini şenlendirmeleri amacıyla buraya yerleştirildiği anlaşılmaktadır.¹¹⁴

Ayrıca Divriği İlçesi idari sahasında kurulmuş Oğulbeyli köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Orhan-oğulları Aşireti: Parekende adıyla da anılır. Eşkinciyan Nahiyesi Korderesi kışlağında 9 hanede yaşadıkları belirtilen aşiret üyesi bazı taifelerin Kayseriye sancağı idari sahasında yaşadığı ve Yörükhan taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır.¹¹⁵

Tarihte Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Orhan karyesi kurucuları ile Gürün İlçesi Merkezinde yaşayan Orhanoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Parekende Aşireti: Aksaray Kazası Başmad adlı yerleşim yeri civarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁶

Ayrıca Çankırı Keskin-i Kazası Tak karyesinde 13 hanede, Eşme karyesinde 11 hanede, Kozlu karyesinde 24 hanede, Kalecik Kazası Bayır karyesinde 27 hanede, Toşağı karyesinde 4 hanede, Matal karyesinde 3 hanede, Sarıtemurcu karyesinde 9 hanede, Çerkeş Kazası Beyoğul karyesinde 15 hanede, Dikmen karyesinde 14 hanede, Çördük, İman, Bozcayer ve Karakınık karyelerinde 10 hanede, Alaşa Mahmud bin çiftliğinde 8 hane, Yortan, Süleyman ve Hasançiftliği'nde 4 hanede, Saray, Sancak Şeyh çiftliğinde 9 hanede, Çankırı sancağı Bayındır karyesinde 1 hanede, Bayramçayı karyesinde 1 hanede, Koçhisar Kazası Meydan Vakfı Süleyman çiftliği ve Sarıçoban karyesinde 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁷

111 Konyalı, a.g.e.,s.635.

112 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,193.

113 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4

114 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e.98.

115 Türkay,a.g.e.,s.523.

116 Başmad civarında kaydolunan aşiret üyelerinin Akşehir yöresinden geldikleri bilgisi bulunur.

117 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

Orçul Parekende Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Murulkar karyesinde 10 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Koçlu Aşireti: Bozulus Türkmenlerinden olan bu aşiretin uzantılarının yörede bulunduğu yerleşim yeri, arazi, soy ve sülale adlarından anlaşılır.¹¹⁸

Osman Fakili Aşiret: Aşiret mensuplarının Karahisar-ı Develi Kazası idari sahasında 20 hanede ve Kurucu, Bolaklı ve Karacaöyük mezralarında 81 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹¹⁹

Yörükhan taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin,¹²⁰ tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş İncekuyu karyesinde 20 hanede ve Horgün karyesinde 24 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²¹

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Osman karyesi, Es-kiil Kazası idari sahasında kurulmuş Osmanfakılı karyesi ve Gaybosman karyesi, çalışma bölgemizde kurulmuş Osmancık Nahiyesi ve Gemerek İlçesi idari sahasında kurulmuş Osmanuşağı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.¹²²

Hüseyin Beğli Aşireti: "Hüseyin Hacı" adı ile de anılır. Aşiret üyeleri Karahisar Kazası Yakacık, Yenicek ve Karacaviran karyesinde 44 hanede¹²³ ve Niğde Kazası Hüseyinbeğli karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.¹²⁴

Okçu Kasım Aşireti: Aşiret üyeleri Mutakat-ı Cerid idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Pürnek Aşireti: Anşı adı ile de kaynaklarda yer alan aşiretin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş 230 hanede yaşadıkları 1641 yılı kaynaklarında yer alır.¹²⁵

Ulaşlı Aşireti: Varsakların en büyük teşekkülü olduğu anlaşılır. Aşiret üyeleri Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 104 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.¹²⁶

1764 yılında yapılan bir tespitte Ulaşlı Aşiretlerine bağlı 200 çadır ahalinin Halep bölgesinde yaşadığı bilgileri edinilmiştir. Ayrıca Sivas İline bağlı Ulaş İlçesi adını bu aşiretten aldığı anlaşılır.¹²⁷

118 Ahmet Gündüz; Türkmen Yurdu Kırşehir. Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları,s.87.

119 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4. Yusuf hoca bu taifeyi Knık Boyu arasında yer vermiştir.

120 Türkay,a.g.e.,s.525.

121 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

122 BOA.998 Numaralı Defter.

123 A.g.e.

124 A.g.e.

125 A.g.e.

126 Bu aşiretin Şark sakini olduğu yaylak amacı ile bölgeye geldiği anlaşılır.

127 Yaşar,s.43.

Tarihte Sivas vilayeti idari sahasında kurulmuş Ulaşlı karyesi,¹²⁸ Suşehri Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ulaşoğlu karyesi¹²⁹ ve günümüzde Ürgüp İlçesi idari sahasında bulunan Ulaşlı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Sivas/Ulaş İlçesine adını vermiş oymak ve merkez ilçe sınırları içerisinde Ulaş soyadı almış oymak üyeleri, Gemerek İlçesi Karagöl, Dendil ve Yeniçubuk köyünde Ulaş soyadı, Şarkışla İlçesi Emlakhüyük köyünde Ulaş soyadı, Sivas İli Merkez civarında Ulaş'lı soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Ulaş soyadı, Yıldızeli İlçesi Belcik köyünde Ulaş soyadı, Gülşehir İlçesi Ovaören köyünde Ulaş soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Ulaş soyadı, Zara KazasıGümüşçevre-Kemeriz köyünde Ulaşoğlu sülale adı almış oymak,⁵⁶ Niğde İli Ovacık köyünde Ulaş'tı soyadı, Tomarza İlçesi Merkezinde Ulaş soyadı, Pınarbaşı İlçesi Methiye köyünde Ulaş soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Ulaş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Sakıcı Aşireti: “*Sakcılı*” adı ile de anılan aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Demirkıran karyesi ile Bangediği mezrasında 32 hanede ve Şarkipare Nahiyesi Başvıran karyesinde 3 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl son çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.¹³⁰

Sökmenli Aşireti: Aşiret üyelerinin Şamardı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Minali karyesi idari sahasında 9 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Güzelyurt İlçesi Merkezi ve Yakacık köyünde yaşayan Sökmen soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Turgay Adilli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Mamalı Kask karyesinde 20 hanede ve Yabanıkask karyesinde yaşadıkları 1548 yılı kaynaklarında yer alır.¹³¹

Mamalı Aşireti:¹³² Adını, Dulkadirliiler arasında yaylak, kışlak hayatı yaşayan Saltuklu Beyliğinin kurucusu Alaattin Keyhüsrev'in kızı Mama Hatundan aldığı ve bu ismi pek çok Türk büyüğünde olduğu gibi 1250 yılında Suriye, Mısır topraklarında kurulmuş Memluklu (Mamali) Sultanlığı kullandığı belirtilmektedir.¹³³

128 Sivas vilayeti Ulaşlı karyesi, günümüzde ki *Ulaş Kazası* olduğu anlaşılır.

129 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

130 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

131 A.g.e.Cilt.5.

132 A. Gündüz,a.g.e.,s.170. Adını, III. Asırda Orta Asya'dan gelmiş Mamık adlı bir Türk reisinden aldığı ve daha sonraki yüzyıllarda Karakoyun-Akkoyun adlarıyla anıldıkları belirtilir. XV. Yüzyılda Bozok Sancağı civarında konar-göçer hayat sürdükleri belirtilen aşiretin, söz konusu bölgeye 1701 yılında iskân edildikleri belirtilir.

133 Yaşar Kalafat, Yörtürk Dergisi, sayı 65. (Mama hatun türbesi Erzincan İli Tercan İlçesi'nde bulunan Mama hatun mahallesinde bulunmaktadır. Tufan Gündüz, XVII-XVIII. Yüzyıllarda Danişmendli Türkmenleri.,s.32.

XVI. Yüzyılda Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Hırkakışla kar-yesinde 30 hanede,¹³⁴ Pınarbaşı ve Sarız yörelerinde¹³⁵ ve Yeniil Kazası idari sahasında 9 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Aşiret üyelerinin Kenar-ı Irmak Nahiyesi Kıracık (veya Kınacık) mezrasında 37 hanede yaşadıkları 1520 yılı kay-naklarından, aynı mıntıkada kurulmuş Ağcakale mezrasında 36 hanede yaşadığını 1584 yılı kaynaklarından anlarız.

Yine 1520 yılında aynı nahiye mıntıkasında kurulmuş Merek köyünde 22 hanede yaşayan Malamalı adlı aşiretin adının Mamalı'dan dönüştüğü, dolayı ile aynı aşiret olduğu sanılır.¹³⁶

Aşiret üyeleri Bozok/Tokat yöresini yaylak olarak kullanırken yerleşik ha-yata geçtiği, 1701 yılından itibaren yöreyi nüfuzu altına almaya başladığı ve 1864 yılında Bozok Eyâleti mıntıkasında Aşiret-î Mamalı adı ile kaza kurarak gücünü yüzyıl sonlarına doğru iyice artırdığı anlaşılmaktadır.¹³⁷

Çapanoğulları hanedanlığının bağlı aşireti olan Mamalı Aşiretinin¹³⁸ bağlı-lığı konusunda üç farklı görüş bulunmaktadır. Bu görüşler Turgut Tok hoca'nın Denizli Yöresinde Oğuz Boyları adlı seçere çalışmasında Avşarlar arasında, Araştırmacı Hasan Şahin'in Geçmişten Bugüne Kırşehir adlı eserinde Bayatlar arasında, Ahmet Gündüz hoca'nın Türkmen Yurdu Kırşehir adlı kitabında Ak-koyun-Karakoyunlulara bağlı olduğu belirtilmektedir.¹³⁹

Ahmet hoca, Zeki Velidi Toğan'dan aktarma yaparken, Mamlıların III. Asır-da Hazarın güneyinden geldiği Ahlat ve Muş yöresine yerleştiği, Arsaklılar ise bu Türkmenleri Mamalı ve Konur adlı reisleri önderliğinde Roma İmparatorlu-ğunun doğu hududuna bent olsun diye gönderdiğini ve bu aşiretin orada yer-leşti bilgilerini vermektedir.

Söz konusu zamanlarda Hun, diğer bir anlatımla Koyunlu diye anılan bu kabile o bölgeye yerleşmiş ilk Türk kabileleri olduğu ve daha sonraları da Türk ellerinden gelen akraba kabilelerle birleşerek Akkoyunlu-Karakoyunlu adıyla ortaya çıktıkları bilgileri aktarmaktadır. Ahmet hoca'nın aktardığı bu bilgiler bizlere daha isabetli geldiği ve Turgut hoca'nın verdiği bilgilerde cemaat, başka bir ifadeyle federasyon birlikteliği olacağı düşüncesiyle Mamalı Aşiretini Akko-yunlu-Karakoyunlu Aşiretleri içerisine dahil etmemize neden olmuştur. Önceki baskımızda verdiğimiz boy bağılılığı düzeltilir.

Sivas,¹⁴⁰ Yozgat, Salmanlı Sağır ve Salmanlı Kebir, Nevşehir/Avanos, Kır-şehir/Keskin ve Çiçekdağı Kazaları, Çorum/Budaközü, İskilip, Hüseyin-Abad kaza-nahiyeleri, Tokat, Karaman yöresinde yaygın bir nüfusa sahip olduğu be-

134 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4, Yusuf hoca adı geçen eserinde bu aşireti Avşar Boyu arasında yer vermiştir.

135 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.331.

136 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

137 Sezen,a.g.e.

138 Gökbel,a.g.e.,s.31.

139 A.Gündüz,a.g.e.,s.170.

140 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :14135 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

lirtilen Mamalı Aşiretleri,¹⁴¹ XVIII. Yüzyılda yaşanan zorunlu göç hadiselerinden önemli oranda etkilenmiş ve Anadolu'nun değişik yörelerine zorunlu iskan tabi tutulmuşlardır.¹⁴²

Bu iskanda önce Rakka ve Kıbrıs Adasına gönderilen aşiret üyelerinden bazı oymakların bu iskanlardan geri kaçarak Anadolu içlerinde dönmüşler ve daha sonraları bağlı aşiretlerden Kızılöz, Gölüler, Yoracalı ve Gödelers Aşireti mensupları Eskişehir/Seyitgazi İlçesi yöresine iskanları yapmıştır.¹⁴³

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Mamalıkask karyesi, Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Mamalar karyesi, Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Mamahat karyesi, Bekir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Mamasun karyesi ile Pınarbaşı İlçesi eski adı Toybuk olan Esenköy mıntıkasında bulunan Mamoğlu adlı mevkiye adını vermiş oymakların adını bu aşirete izafeten verdikler, dolayı ile bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Bağlı Aşiretleri: Çapan-oğlu, Çapan, Çopur, Çapar Ömer Aşireti.

Çapan-oğlu Aşireti: Tarihte, Aşiret üyeleri Aksaray sancağı, Ortapare Kazası, Zile Kazası, Ereğli Kazası, Budak-özü Kazası, Sultaniye Kazası, Larende Kazası idari sahasında görülür.¹⁴⁴

Çapan Dede adlı ünlü bir beyinin Aksaray Kazası Aşağıkabakulak, Çardak ve Büyükgüve köyü mevkilerinde yaşamış olması ve bölgede bulunan Çapan Dede adlı dağa ve bu dağ üzerinde Çapan Dede adlı türbeye adını vermiş bulunması bölgedeki yoğunluğunu şüphesiz kılar.¹⁴⁵

Aşiret üyelerinin Kenarı-Irmak Nahiyesi idari sahasında 24 hanede, 1543 yılında Kayseri civarında kurulmuş Başbuşak karyesinde 69 hanede, 1574 yılında Yeniil Kazası Eşiktelye karyesinde 52 hanede, Sağsak karyesinde 17 hanede, Karakoyunlu (Kösetimur) karyesinde 29 hanede, İmad (Koçibey) kışlasında 96 hanede, Kızılkaya karyesinde 62 hanede, Akça-Taşağıl karyesinde 43 hanede, Kuyucak karyesinde 43 hanede, Zekeriyaviranı karyesinde 44 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.¹⁴⁶

XVIII. Yüzyıl Zorunlu Rakka göçü ile yöreden göçürölüp, Suriye'nin Kamışçık kentine yerleştirildikleri bilgileri aktarılan, aşiret üyesi bazı taifelerinde Kıbrıs Adasına iskan edildikleri anlaşılmaktadır.

Rakka sürgünleri ile gidip, Urfa İli Bozova İlçesinin Yaslıca, Camalık, Üçdirek, Tunalı, Denizbacı köyleri ile Urfa merkezinde 10 hane aile olarak yaşadıkları belirtilen oymak üyelerinin Rakka'dan kaçıp yöreye yerleşmiş uzantıları da olduğu anlaşılır.¹⁴⁷

141 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale, s.148.

142 Türkay, a.g.e.

143 Bayar, a.g.e., s.260.

144 Türkay, a.g.e.

145 Konyalı, a.g.e., s.1823. Çapan Dede Türbesi, Sarıkaya yaylası'nın yüksek bir tepesi üzerindedir.

146 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

147 Yılmaz Gürsoy, Yozgat Gazetesi.

Günümüzde KKTC. Gazimağusa şehrinde yaşayan Mamalı ve Çapanoğlu soyadı almış oymakların Kıbrıs sürgünleri ile adaya gönderilen aşiret üyeleri olduğu söylenebilir.

Ayrıca Yozgat merkezinde yaşayan ve Çapanoğlu soyadı almış oymak, Kayseri İli Melikgazi semtinde Çapanoğlu soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Çapan Aşireti: Konar-göçer Türkmân Tâifesinden olan aşiret üyelerinin Ak-saray, Zile, Ortapâre Kâzası, Budak-özü Kâzası, Sultaniye Kâzası, Konya, Ereğli Kâzası, Lârende Kazası ve Tekirdağ/Malkara ve Hayrabolu idari sahalarında yaşadıkları belirtilir.

Sivas İli Dikmencik köyünde Çapan soyadı, Aksaray İli eski adı Sınasa olan Koçpınar köyünde Çapanoğulları sülale Çayır soyadı ve il merkezinde Çapan soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Çapan soyadı, Akkışla İlçesi Merkezinde Çapan soyadı almış oymakların adını buraya izafeten aldıkları söylenebilir.

Çopur Aşireti: Çapar adı ile de anılır. Çopur adı, yörde çocukluk döneminde geçirdiği sivilceli bir hastalıktan dolayı yüzünde hasar oluşmuş kişilere verilmektedir.¹⁴⁸ Çapanoğulları beyi Ömer Ağa'nın da geçirdiği bu hastalıktan dolayı yüzünde izler kaldığı ve bu nedenle kendisine Çapar, Çopur ve Çapan Ömer Ağa adı verildiği bilinir.¹⁴⁹ Çapanoğulları silisilesinden olan ve 1780 yılında Bozok Mutasarrıfı görevinde bulunan Süleyman beye de sülale adı olarak Çaparzade ve Çopuroğlu adı verilmiş bulunması bu konuya kaynak oluşturur.¹⁵⁰

Konu ile ilgili yapmış olduğumuz arşiv ve alan araştırmalarında, yörede bu adı taşıyan bir çok oymağın bulunduğu bilgisi edinilmiş ve bu oymaklar üzerine çalışmalar yapılmıştır.

-Tarihte Çopur Yörükleri adlı bir taifenin Karataş Nahiyesi idari sahasında bulunduğu bilgisini XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlarız.

-Tarihte Bozok sancağı idari sahasında yer alan Gedikçubuk Kazası Gemerek karyesinde "Çopur-oğlu" adlı bir oymağın bulunduğu XIX. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.¹⁵¹ Günümüzde Sivas'a bağlı olan Gemerek İlçesi merkezinde bulunan bu oymağın uzantılarının bölgede kurulmuş Kömviran (Kümeören), Aydoğan,¹⁵² Yeniçubuk, Sızır gibi bazı köylerde yaşadığı anlaşılr.¹⁵³

-Nevşehir İli Kozaklı İlçesi eski adı Çopuroğlunun kışlası olan Kalecik kasabası, Topaklı Kasabası ve Doyduk köyünde yaşayan "Erciyas, Akıncıoğlu, Yalçın, Şahin,

148 Feridun Türkmen, Yerel araştırmacı, Kozaklı İlçesi Kalecik kasabası sakini.

149 Türkay,a.g.e..Boğazlıyan Kazası idari sahasında Çapar Ömer adlı Yörükhan taifesine bağlı bir aşiretin bulunmaktadır. Ayrıca Maraş/Sarsap Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çopur mezrasında Çoğur Aşireti ile Koçlu Aşireti birlikte yaşadıkları bilgisi aktarılır.Yınanç, Elibüyük,a.g.e.

150 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.175-178.

151 BOA.Fon kodu: ML.VRD.TMT.d...

152 BOA.Fon kodu: ML.VRD.TMT.d... Sıra No: 14125. Kömviran de 22 hane Aydoğan Aşireti mensubu yaşadığı 1845 yılı kaynaklarında yer alır.

153 Kümeören köyünde, Çopuroğulları sülale Küçüközel ve Aksoy soyadı almış oymaklar aşiretin günümüz uzantılarını oluşturduğu anlaşılr.

Çopuroğlu, Güleç" soyadı "Çopuroğlu" sülale adı almış oymakların yaşadıkları ve bu sülalenin XX. Yüzyıl sonlarında Memiş Ağa adı ile ün yapmış bir beyinin bulunduğu ve bu bey önderliğinde bu günkü yerlerine geldikleri belirtilmektedir.

Memiş Ağa yönetimi ile Zamantı ve Gemerek bölgesinden geldikleri anlaşılan aşiret üyelerinin Erciyes dağı eteklerinde bulunan yüzlerce hektar genişliğindeki Çopuroğlu yaylasının eski sahibi oldukları anlatılmaktadır.¹⁵⁴

Aşiret mensubu bazı oymaklar Kayseri yöresinde kaldığı ve yayladıkları yer olan Erciyes dağı'na izafeten Erciyas soyadı aldıkları aşiret üyeleri tarafından anlatılmaktadır.

Aşiretin Hacıbektaş İlçesi Köşektaş köyünde yurt tutmuş uzantıları Çopur, Kırım, Akdemir, Ateş, Çelebi, Gökduman, Yüksel soyadı adı, daha evvel Acıgöl İlçesi Kozluca köyünde yurt tuttuğu anlaşılan uzantıları Çopuroğlu, Kırımlılar, Akman, Aslan, Ay, Çelik, Demir, Güçlü, Kara, Karaca, Özdemir, Polat, Polatlı, Solmaz, Ünal, Yalçın soyadları almışlardır.¹⁵⁵

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Çopur' oğlu soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Çopur soyadı, Ulukışla İlçesi Köşönü köyünde Çopuroğlu soyadı, Özvatan İlçesi Mıntıkasında Çopuroğlu soyadı, Felahiye İlçesi Kayapınar köyünde Çopur soyadı, Pınarbaşı İlçesi Sırdan ve Oğuzlar köyünde Çopur soyadı, Yıldızeli İlçesi Kümbet köyünde Çopur soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Çapur soyadı, Avanos İlçesi Özkonak ve Çavuşini köyünde Çopur soyadı, Derinkuyu İlçesi Doğala ve Özlüce köyünde Çopur soyadı, Nevşehir İli Özlüce yolu ve Dere yolu köyünde Çopur soyadı ve Hacıbektaş İlçesi Merkezinde yaşayan Çopur soyadı almış oymakların adının buradan geldiği sanılır.

Çapar Ömer Aşireti: Aşiret adını Çapanoğullarının ünlü beylerinden Çapar Ömerden aldığı ve bu adı almış, Yörükhan taifesine mensup bir aşiretin Boğazlıyan Kazası idari sahasında yaşadığı 1845 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁵⁶

Ayrıca Develi İlçesi Merkezinde Çapar oğlu soyadı, Hacılar İlçesi Mıntıkasında Çapar soyadı, Niğde İli Gölçük köyünde Çapar soyadı, Yeşilhisar İlçesi Gülbayır köyünde Çapar soyadı, Sarız İlçesi Kızılpınar mahallesinde Çapar soyadı, Pınarbaşı İlçesi Kuzuören ve Kaftangiyen köyünde Çapar soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Çapar soyadı, Ulaş İlçesi Kurtoğlu köyünde Çapar soyadı, Yıldızeli İlçesi Belcik köyünde Çapar soyadı, Ürgüp İlçesi Mazı köyünde yaşayan Çapar soyadı, Aksaray ili merkezinde Çapar soyadı almış oymak üyeleri, Gemerek İlçesi Eski yurt köyü ve Fevzi Çakmak Mahallesinde Çopur soyadı, Sivas İli Merkezinde Çopur' oğlu soyadı, Gürün İlçesi Yolgeçen, Dayakpınar ve Suçatı

154 www.kozaklikalecik.com, Araştırmacı, Feridun Türkmen ve Hacı Mehmet Şahin, Oymak üyesi, Öğretmen, Nevşehir Kırım Türkleri Derneği Başkanı. Aşiretin 1866 yılındaki adı ile Çopuroğlunun kışlası olan bu günkü adı ile Kalecik kasabasında Çopuroğlu değirmeni adı ile bir değirmen ve Çopuroğlu adı ile konağı olduğu, değirmen ve konağın 1960'lı yıllara kadar işlevini sürdürdüğü belirtilmektedir.

155 Feridun Türkmen, yerel araştırmacı, Kalecik köyü sakini ve Oymak üyesi Hacı Mehmet Şahin öğretmen, telefon görüşmesi 2013 yılı.

156 Türkay, a.g.e., s.250.

adlı yerleşim yerinde Çopur ve Çapar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten alındığı düşünülür.

Mamalı Teşekkülü Arasında Yer Almış Aşiretler: Kafir Kıran, Çoban Sarılar, Mamak'oglu Çöğşürüklü, Timurlu Abdullahoglu, Sazak-lı, Şahinoğlu, Per-vazlı, Mehmed v. Teberrük Aşiretleri.

Kafir Kıran Aşireti: Türkmen tairesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup tairelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaydedilir. Mamalı Aşiretleri arasında bulunduğu anlaşılan aşiret üyesi bazı tairelerin XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Bozok/Salmanlı sağır Kazası Ayvadhacılı karyesine iskanlarının yapıldığı kaynaklarda belirtilir.¹⁵⁷

Sarı Çoban Aşireti: Bu adın “Çoban sarılar” adından dönüştüğü sanılır. Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Sarıçoban karyesi kurucuları, tarihte Sivas İli merkez Ece mahallesinde Sarıçobanoğlu sülale adı, Akkışla İlçesi Mıntıkasında Sarıçoban soyadı almış oymak üyeleri ile Yozgat merkez ilçeye bağılı Çobansarılar köyü (bu köy Bozok yaylası'nda) kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.¹⁵⁸

Mamakoğlu Aşireti: Evlad-ı Mamak adı ile de anılan bu aşiretin Mamalı Aşireti ile aynı aşiret olabileceğı düşünülür. Karataş Yörüklerinden olan oymak İncesu ilçesinde yaşadığı belirtilir.¹⁵⁹

Niğde İli Merkezinde Mamak soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Mamak soyadı, Yeşilhisar İlçesi Musahacılı ve Kavak köyünde Mamak soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Mamak soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Çokşurutlu Aşireti: Çöğşürüklü adı ile de kaydolunur. Aşirete mensup tairelerin yüzer nefer olarak Sivas/Alacahan yöresinde kurulmuş yerleşim yerlerine yerleştirildikleri 1734 yılı kaynaklarında yer alır.

Zile, Divriği ve Darende yöresinde de yerleştikleri bilgisi aktarılan aşiret üyesibazı oymakların, Çankırı/Keskin'i Kazası idari sahasında yerleştirildikleri,¹⁶⁰ bağılı bir oymağında Sivas İli Merkezinde Caşkututlu (Çöğşurutlu) soyadı alarak aşireti adını yaşattığı anlaşılmaktadır.¹⁶¹

157 Türkay,a.g.e.,s.6151702 yılında yapılan bir denetimde iskân edildikleri yerlerde bulunmadıkları ve yerleşik hayata geçmeyip, konar-göçer yaşamlarını sürdürdükleri tespit edilmiştir.1703 yılında bu aşiretlerin beyleriyle görüşmeler yapılmış ve aşiretlerin istediğı gibi Bozok civarında bulunan uygun yerlere yerleşmeleri sağlanmıştır. Yaptığımız alan araştırmalarında Delice İlçesi Baraklı de yaşayan Mamalı sülale, Yılmaz soyadı almış oymağın Fikret Yılmaz adlı bir beyi atalarının bu tehirden dönüp köye yerleştiğı bilgisini vermiştir.

158 Şahin,a.g.e.

159 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

160 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.120.

161 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.111.

Timurlu Abdullahoğlu Aşireti: Mamalı Türkmen taifelerinden olduğu, XVIII. Yüzyıl iskanlarında Kafirkıran Aşireti ile Salmanlı sağır Kazası Ayvad-hacılı köyüne yerleştirildikleri belirtilir.¹⁶²

Sazak-ı Aşireti: Mamalı Aşiretine bağlı olduğu ve¹⁶³ bazı uzantılarının El-bistan/Ahsendere Nahiyesi Karatut mezrasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁶⁴

Şahinoğlu Aşireti: Mamalı Aşiretine bağlı “*Bakılı Aşireti*” içerisinde bulundu-ğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin XVIII. Yüzyıl iskanlarında Salmanlı kebir Kazası Ceridli karyesine iskanları yapıldığı bilgisi kaynaklarda yer alır.¹⁶⁵

Pervazlı Aşireti: Mamalı Aşiretine bağlı olan aşiretin, Türkmen Yörükhanı taifesine bağlı olduğu ve XVIII. Yüzyılda Salmanlı sağır Kazası idari sahasında 150 hanede yaşarlarken Rakka’ya sürgün edildikleri, Rakka bölgesinde bulunan Urfa/Birecik yöresine yerleştirildikleri belirtilir.

Bir süre sonra iskan yerinden firar ederek bir kısmı Erzurum yöresine, bir kısmı eski yurtları olan Bozok ve Kır-şehri yöresine akrabalarının yanlarına geri geldikleri bilgisi aktarılmaktadır.¹⁶⁶

Tülek Aşireti: Kara Tölek, Tülü, Tölge adı ile de anılır. Sözlük anlamının eski Türkçede fal anlamına geldiği belirtilir.¹⁶⁷ Sivas İli Merkez civarında Tü-lek’oğlu ve Tülük soyadı,¹⁶⁸ Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Tülek soyadı, Tomarza İlçesi Karamuklu köyünde Tülek soyadı, Ağaçören İlçesi Merkezinde Tülek soyadı, Ortaköy İlçesi Çatin köyünde Tülek soyadı, Ürgüp İlçesi Çökek köyünde Tüle soyadı, Özvatan İlçesi Taşlık köyünde Tülülü soyadı, Hacılar İlçe-si Sakarbağları Tülüce soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Tülek soyadı soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Tülülü Elçi Aşireti: Yeniil Kazası Kara yayla’da 76 hanede yayladıkları asıl yurtlarının Hame ve Humus olduğu 1583 yılı kaynaklarında yer alır.

Tuluk Aşireti: Tülü adından dönüştüğü sanılır. Bu aşirete bağlı taifelerin Niğde ve Yeniil civarında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁶⁹ Pınarbaşı İlçesi Kü-çükkaramanlı köyünde yaşayan Tuluk soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Tuluğu Yumru Aşireti: Tuluk Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Yörük-han taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların tarihte Zamantı Kazası dahilinde yaşadıkları kaydolunur.

¹⁶² Türkay,a.g.e.,s.615

¹⁶³ A.g.e.,s.565.

¹⁶⁴ Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

¹⁶⁵ A.g.e.

¹⁶⁶ A.g.e.

¹⁶⁷ Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm.

¹⁶⁸ Şahin,a.g.e.

¹⁶⁹ Türkay,a.g.e.,

Tulu-lar Aşireti: Sulhiddinli adı ile de kaydolunur. Tuluk Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların tarihte Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

2- PEÇENEK BOYU

Adının manası yapıcı anlamına geldiği ve sembolünün Anadolu'da Aladoğan adı ile anılan doğan çeşidi bir kuş olduğu belirtilir.

“Beçene, Biçenek, Becen, Becenli, Pecenacı, Pezengi, Peçen, Biçene, Peçenyeğ, Beşenyö” adlarıyla anılır.

634 yılında Orta Kazakistan'da tarih sahnesine çıktıkları ve 889 yılında kendi adı ile devlet kurdukları, bir süre Hazarların egemenliğinde yaşadıkları, X. Yüzyıla doğru güçlenip isimlerini duyurdukları XI. Yüzyılda ise dağıldıkları belirtilir.

Fetihten önce Anadolu'ya geldikleri belirtilen boy mensubularından 15000 atlının Bizanslılar tarafından Selçuklu Ordusuna karşı kullanılmak istendiği ancak, bunların Bizans yerine Selçuklu Ordusuna katılarak hakim devlerine karşı savaştıkları bilgisi aktarılır.

Dicle Kurmançlarının iki ana kolundan güneydeki Beçene kolu bu boya mensup olduğu belirtilmektedir.¹⁷⁰

Aksaray İli idari sahasında kurulmuş Cerid ve Çardak köyü arazisi içerisinde bulunan Beçenek mevki, Ağaçören İlçesi mıntıkasında bulunan Peçenek özü ve Peçenek çayı adlı mevkilere adını vermiş oymakların bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca Pınarbaşı İlçesi Yukarıkaragöz ve Aşağıkaragöz köyünde yaşayan Peçenek soyadı almış oymakların bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Peçenek Boyuna Bağlı Aşiretler: Saka, Çortığın, Milli, Ahsen Beğli, Küreci, İleminli, Alemlı, Boyalıca, Derdibar, Göçer Hacı, Gök Kızıllı, Günay, Günice, Gün, Kumlu, Topaloğlu Aşiretleri.

Saka Aşiretleri: Adının menşei Bozkurt anlamına geldiği ve tarihte İskit, Sayka, Sakan, Sak adlarıyla anıldığı belirtilir.

Turani soydan olduğu bilinen Sakaların, M.Ö. devirlerde sınırları Çin'in batısından Karadeniz sahillerine uzanan büyük bir devlet kurdukları ve tarihte Çankırı/Orta İlçesi Sakaali köyü mıntıkasında Saka Baba adlı ünlü bir beyinin yaşadığı ve bu civarda Saka adlı bir köy kurdukları anlaşılır.¹⁷¹

170 Gülensoy, Anadolu'ya Göç eden 24 Oğuz Boyu Ağız Özellikleri.,s.26.

171 Bazı araştırmacılar Saka'ların ataları Alkarevli adı ile anıldıkları dolayı ile bu boya bağlı oldukları bilgilerini aktarırken, bazı araştırmacılar Tahar boyu ile birlikte Saka'ları Döğer Boyu arasında göstermektedirler.

Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadığı anlaşılan Sakalar Aşireti üyeleri, Eyubili Nahiyesi Saka karyesi kurucuları,¹⁷² Kayseriyye Kazası Saka, Sakahamidiye karyesi kurucuları, Koçhisar Kazası Sakalar karyesi kurucuları, Cebel-i Erciş Nahiyesi Saka karyesi kurucuları, İslamlı Nahiyesi Saka-i Büzürk karyesi kurucuları, Sivas İli merkez Uryan mahallesinde Saka sülale adı, Zilkar mahallesinde Sakaoğlu sülale adı ve¹⁷³ Çavuşbaşı mahallesinde Saka sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹⁷⁴

Aşiret üyelerinin Azerbaycan'ın İsmaili bölgesinde yaşadıkları ve halen Sak'a adı ile anıldıkları, Türk olarak bilinip, Azeri lehçesi ile Anadolu lehçesi arasında bir lehçe konuştukları belirtilir. Aşiret üyelerinin Türgişler, Kumanlar, Kıpçaklar, Peçenekler gibi fetih öncesi Anadolu'ya gelip yurt tuttıkları ve alt boylarını Part'lar, Zakirli, Yüzdepare, Zerikanlı Aşiretleri oluşturduğu belirtilmektedir.¹⁷⁵

Ayrıca Şarkışla İlçesi Merkezi ve Değirmenyolu köyünde Saka soyadı, Sivas İli Merkez civarında Sak'a soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Saka soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Sak, Saka soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Sak'a soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Saklav soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Sak soyadı almış oymak üyeleri ve Güzelyurt İlçesi Selime köyünde yaşayan Sak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Sakalara Bağlı Aşiretler: Aka, Yüzdepare, Zeyne, Sancak, Payemen, Sağan, Soğanlı, Sovan Ekenler, Zakirli Aşiretleri.

Aka Aşireti: Bu adın Saka adından dönüştüğü belirtilir. Sarıyahşi İlçesi Merkezinde Aka soyadı, Ürgüp İlçesi Mustafapaşa köyünde Aka soyadı, Avanos İlçesi Bozca köyünde Aka soyadı, Bor İlçesi Balcı köyünde Aka soyadı, Kayseri İli Talas semtinde Aka soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Yüzdepare Aşireti: Yüzdeci-yan adı ile de anılır.¹⁷⁶ Uluyöröklere bağlı büyük bir teşekkül olduğu ve bu teşekkül içerisinde Salur, Alayundlu, Bayat, Peçenek, Yıva, İğdir, Karkın, Çepni, Kayı gibi değişik Oğuz Boyuna bağlı Karakeçili, Turgutlu, Ağcakoyunlu, Karafakihli, İzzettinli, Özlü, Kurugöllü, Sancaklı gibi aşiretler yer aldığı belirtilir.¹⁷⁷

Tarihin bir devrinde Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş yerleşim yerlerinde 190 hanede, Kırşehir, Çiçekdağı civarında yaşadığı bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin Aksaray, Niğde, Kayseri ve Nevşehir yöresinde yaygın olarak yaşadıkları tarihi vesikalardan anlaşılr.

172 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

173 Şahin,a.g.e.

174 A.g.e.

175 Gülensoy, Anadolu'ya Göç eden 24 Oğuz Boyu Ağız Özellikleri.,s.26.

176 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s. 312.

177 Eski adı Bozlapa olan Boztepe İlçesi'ne ilk evvel ve Yüzdepare koluna bağlı Yörük gurubuna bağlı Sancak aşireti yerleşmiştir.

Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kürkünü karyesi 6 hane, Ağahır karyesi 5 hane, Koymad karyesi 5 hane, Ağın karyesi 6 hane, Güneyağın karyesi 6 hane, Kuzeyağın karyesi 6 hane, Benali karyesi 1 hane, Yenice karyesi ve Karagöl karyesi 5 hane, Devedamı karyesi 16 hane, Gölköy karyesi 16 hane, Kayıcık karyesi 1 hane, Alaca karyesi 5 hane, Altınçanak karyesi 3 hane, Killikboğazı karyesi 18 hane, Çataltepe karyesi 5 hane, Çömlekçi karyesi 17 hane, Hankilise karyesi 2 hane, Balıklağı karyesi 6 hane, Saraybükü karyesi 4 hane, Dünderişik karyesi 1 hane, Çördek karyesi 1 hane, Depeköy karyesi 5 hane, Ruhkuz karyesi 4 hane, Sucular karyesi 1 hane, Sağırkaraca karyesi 2 hane, Zaviye karyesi 22 hane, Gelsun karyesi 1 hane, Kemer karyesi 1 hane, Kayaboğazı karyesi 1 hane, Taleri karyesi 1 hane, Yağan karyesi 1 hane, Sürge (Sürice) 1 hane, Taşpınar karyesi 1 hane, Hisarcık karyesi 16 hane, Uzancık karyesi 4 hane, Arsalöyüğü karyesi 1 hane, Çatin karyesi 1 hane, Avcıkaya karyesi 1 hane, Çavuşini karyesi 4 hane, Bekdik karyesi 1 hane, Ökçüsüz karyesi 9 hane, Kızık karyesi 6 hane, Kuzin karyesi 3 hane, Dariözü karyesi 7 hane, Akçakaya karyesi 6 hane, Müke karyesi 2 hane, Müsüfler karyesi 2 hane, Çemişger karyesi 2 hane, Asma karyesi 1 hane, Çimenini karyesi 10 hane, Gürgeni karyesi 11 hane, Tekecik karyesi 2 hane, Saka karyesi 2 hane, Hamid karyesi 3 hane, Arabağıl karyesi 4 hane, Yörükler karyesi 15 hane, Başkışla karyesi 12 hane, Dadiçayırı karyesi 7 hane, Köşek karyesi 12 hane, İnöyüğü karyesi 8 hane, Beğtemurviranı karyesi 8 hane, Sahar karyesi 9 hane, Süleymansaray karyesi 9 hane, Yellice karyesi 2 hane, Örgüsün karyesi 3 hane, Erkudsuyu karyesi 5 hane, İğdecik karyesi 1 hane, Mersibiler karyesi 8 hane, Yarlak karyesi 5 hane, Karagümen karyesi 3 hane, Yassıkışla karyesi 9 hane, Seydisaray karyesi 3 hane, Coğun karyesi, Aklağı karyesi, Karadavutlu karyesi, Sarıkuzaderesi karyesi ve Göbegün mezrasında yaşadıkları 1584 yılı vesikalarında yer alır.¹⁷⁸

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Kosunini karyesi 2 hane, Elmaz karyesi 8 hane, Sergöl karyesi 4 hane, Saraycık karyesi Zeyne cemaati içinde 22 hane, Alaluca karyesi 11 hane, Dünderli yörükleri içinde 72 hane, Burna Aşireti içinde 24 hane, Deveciyan mahallesi 1 hane, Sebil mahallesi 1 hane, Batakçı mahallesi 1 hane, Muhsinçelebi mahallesi 2 hane, Kurupelit mahallesi 1 hane, Velehatip mahallesi 1 hane, Kızılca köy mahallesi 3 hane, Eskiahir mahallesi 1 hane, Seki karyesi 12 hane, Çubukçuk karyesi 1 hane, Geldekles karyesi 1 hane, Kargaaldar karyesi 1 hane, Kuzağılı karyesi 10 hane, Salmandikek karyesi 1 hane, Hırka karyesi 1 hane, Kumca karyesi 7 hane, Diken karyesi 2 hane, Çartığın karyesi 2 hane, Yıvalusan karyesi 4 hane, Kumartaş karyesi 4 hane, Karaköy karyesi 8 hane, Naluclarağılı karyesi 11 hane ve Buğraçökeği karyesinde 27 hanede yaşadıkları 1584 yılı Osmanlı vesikalarında kaydolunur.¹⁷⁹

Bekir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Pınarbaşı karyesi 1 hane, Selme karyesi 1 hane, Mersibiler karyesi 5 hane, Mamasun karyesi 1 hane, Göremezli

178 Halaçoğlu, a.g.e.cilt.V., s.2450

179 A.g.e. Not: *Hırka, Çartığın, Hisarcık, Devedamı, Çavuşini, Belviran* gibi yerleşim yerlerinin birden fazla kaydedilmiş olması söz konusu yıllarda yapılan idari değişikliklerden kaynaklanmaktadır.

karyesi 1 hane, Çeltik karyesi 1 hane, Kayacık karyesi 1 hane, Aklar ve Sinansalar karyesinde yaşadıkları 1584 yılı vesikalarında yer alır.¹⁸⁰

Koçhisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Cevgeç karyesi 1 hane, Himariye karyesi 1 hane, Acıpınar mahallesi 1 hane, Hisarcık mahallesi 1 hane, Hacıembira karyesi 1 hane, Öbrekek karyesi 1 hane, Merzüvan karyesi 7 hane, Değirmenlice karyesi 6 hane, Akinsarayı karyesi 7 hane, Anbar karyesi 2 hane, Örenköy karyesi 2 hane, Devekovan karyesi 3 hane, Kızılmescid karyesi 9 hane, Bademli (Akmescid) karyesi 1 hane, Bucak karyesi 12 hane, Hırka karyesi 7 hane, Alayundlu karyesi 5 hane, Yenicek (Şambet) karyesi 2 hane, Kardan karyesi 1 hane, Nasreddinli Karyesi 3 hane, Eymirfakihli karyesi 3 hane, Hisarcık karyesi 3 hane, Sındıöyüğü karyesi 20 hane, Sariağıl (Sarikaya) karyesi 5 hane, Karadere (Cürer) karyesi 6 hane, İlanlıca karyesi 2 hane, Çiftlik karyesi 12 hane, Bozkuyu karyesi 2 hane, Tatarlı karyesi 4 hane, Boğazköy karyesi 5 hane, Ocakhasan karyesi 3 hane, Gürcü karyesi 2 hane, Tayı karyesi 7 hane, Sakar karyesi 9 hane, Çimebçik karyesi 7 hane, Emirli karyesi 1 hane, Uzunoba karyesi 14 hane, Ortaköy karyesi 1 hane, Çiftağıl karyesi 45 hane, Sarıyahşi kışlağı 4 hane, Kışıköy (Viran) karyesi 1 hane, Karacaköy karyesi 2 hane, Güllüce karyesi 2 hane, Baran karyesi ve Kuyu karyesi 2 hane, Bağdatlı karyesi 13 hane ve İbrahimkethüda karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyılın son çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁸¹

Hasandağı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kızılcaköy karyesi 1 hane, Çartığın karyesi 13 hanede yaşadıkları yine aynı kaynaklarda yer alır.¹⁸²

Niğde sancağı idari sahasında kurulmuş Germiyan karyesi 1 hane, Devdamı karyesi 5 hane, Eksar karyesi 1 hane, Susadı karyesi 1 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ürgüb Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alasaray karyesi 1 hane, Bucak mahallesi 1 hane, Saraycık karyesi 1 hane, Çavuşini karyesi 1 hane, Çökek karyesi 3 hane, Aziz karyesi 26 hane ve Karakaya karyesi 2 hanede yaşadıkları 1584 yılı vesikalarında yer alır.¹⁸³

Şamardı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Köşeleröyüğü karyesi 7 hane ve Karıköse karyesi 4 hanede yaşadıkları bilgisi tarihi kaynaklarda kaydolunur.

Melegümi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tavlama karyesi 20 hane, Sucaıdı karyesi 1 hane ve Yazıöyük karyesi 10 hanede yaşadıkları kaynak bilgileri bulunur.¹⁸⁴

Malya Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yartan karyesi 9 hane, Bor Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Cami mahallesi 2 hane, Sultan mahallesi 1 hane,

180 Halaçoğlu Anadolu Aşiretleri.

181 A.g.e.

182 A.g.e.

183 A.g.e.

184 A.g.e.

Kayı karyesi 6 hane, Biske karyesi 1 hane ve Beğli (Seki) karyesinde yaşadıkları belirtilir.¹⁸⁵

Sücaeddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sarılar karyesi, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında Sarıkız Aşireti içinde 19 hane, Anduğu Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Huri karyesinde 5 hanede, Renginpınar karyesi 23 hanede, Kayıkaraca karyesinde 5 hanede, Gaziler karyesinde 1 hanede ve Bayat karyesinde 4 hanede, Karahisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yağlıbakar karyesi 1 hane, Yakupşeyhli karyesi 3 hane, Tavlu karyesi 2 hane, Ortaköy karyesi 1 hane, Belviran karyesi 5 hanede, Uçhisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tuvla karyesi 2 hanede, Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Belviran Nahiyesi ? hanede, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kılıçlar karyesi 16 hane ve Cavarak mezrasında 4 hanede, Aksaray sancağı dahilinde kurulmuş Boyacı mahallesinde 2 hanede yaşadıkları tarihi kaynakların aktardığı bilgilerdir.¹⁸⁶

Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Güllüce karyesi 3 hane, Durmuşça karyesi 28 hane, Yassıca (Ağcain) karyesi 24 hane ve Çatalarkaç karyesinde 7 hanede yaşadıklarını XVI. Yüzyıl kaynakları günümüze aktarır.¹⁸⁷

Zerikanlı Aşireti: Zara Kazası Pazarbeleni ve Kürtkılavuz karyesinde Zerikanlı sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.¹⁸⁸

Zeyne Aşireti: Kanuni döneminde Aksaray idari sahasında kurulmuş iki ayrı yerleşim yerinin birisinde 4 hanede 5 nüfus, diğerinde 22 hanede 29 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.¹⁸⁹

Sancak Aşireti: Tarihte Uluyörük teşekkülüne bağlı Yüzdepare teşekkülü arasında yer almıştır. Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları ve eski adı Bozlapa olan Kırşehir/Boztepe İlçesine ilk yerleşen aşiret olduğu belirtilir.

Ayrıca Gelmiş Nahiyesi Sancaklı karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Payemen Aşireti: Bu adın Pare adından dönüştüğü sanılır. Aksaray sancağı Baylıharkar karyesinde 15 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁹⁰

185 A.g.e.

186 A.g.e.

187 A.g.e.,s.2463.

188 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

189 Konyalı,a.g.e.,s.625. Kanuni dönemi nüfus sayımlarında kadınlar, çocuklar ve maluller sayıma dahil edilmemiştir.

190 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

Sağan Aşireti: Saka'lara bağlı olduğu belirtilen aşirete mensup tâifelerin tarihinde Budak-özü (Çorum-Sungurlu) Kazası Hızırdemirci kışlasında yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁹¹

Soğanlı Aşireti: Türkmen tâifesine bağlı olduğu anlaşılan aşiretin Sağan Aşireti adı ile aynı olduğu düşünüldüğünden burada yer verilmiştir. Çorum İli Karakeçil köyü mıntıkasında Soğanlı Baba adlı bir beyinin yaşadığı anlaşılır. Aşiret üyelerinin tarihinde Yeniil Kazası idari sahasında Soğanlık, Kayseriye idari sahasında Soğan ve Yeşilhisar İlçesi idari sahasında Soğanlı adı ile köyler kurdukları anlaşılır.

Ayrıca Yeşilhisar İlçesi Soğanlı köyünde Soğanlı soyadı, Niğde İli Merkezinde Soğancı soyadı, Sivas İli Merkez civarında Soğancı oğlu soyadı ile Hafik İlçesi Merkezinde yaşayan Soğancıoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Sovan Ekenler Aşireti: Bu aşiretin Soğanlı Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür ve aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 18 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Zakirli Aşireti: XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine Bozok sancak bölgesinde 334 hanede yaşadığı belirtilen aşiretin,¹⁹² Osmanlı, Safevi savaşında Safeviler yanında Osmanlı'ya karşı savaştıkları ve bu savaşta bir beyinin öldürüldüğü belirtilir.¹⁹³

Aşiret üyesi bazı taifelerin Hurman Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kurdini mezrası ve İncecik mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.¹⁹⁴

Bünyesinde "Emirgazili, Hacılı, Kavili, İzzibüyük, Höşmeli, Yaylahacılı, İshacılı Aşiretleri" toplayarak teşekkül oluşturdıkları ve bunların ekseriyeti Bozok sancak bölgesinde kurulmuş Sorgun Kazası olmak üzere yörede 1.567 hanede yurt tuttıkları kaynaklarda yer alır.¹⁹⁵

Emir Gazi Aşireti: Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Emirgazi karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Çor Tiğin Aşireti: Çor Diğın, Çorlu, Çorum, Çar adı ile de kaynaklarda yer alır. Yörükhan Türkmen taifesinden olduğu belirtilen aşiret mensuplarının Anadolu'ya fetih, hatta fetih önceleri geldikleri anlaşılır.

Adını, eski Türklerde hükümdarlık makamı olan Hakandan sonra gelen devlet görevlisi olan "Çor" dan, günümüz örneklemesi ile Baş-bakan'dan almıştır. Göktürk Hakanlığının bir kolu olan Türgişlere bağlı olan Çor'ların, Sakalar döneminde büyük bir boy olduğu ve bu boya bağlı aşiretlerin yerleştikleri yerlere kendi adları olan Çor adını verdikleri bilinir.¹⁹⁶

191 A.g.e.

192 Koç,a.g.e.

193 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.316.

194 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

195 Sümer,a,g,e.,s.316.

196 Bu bilgiler Çor'ukh Irmağı, Çor Deresi Çor'a Ked, Çor Kapısı ya da geçidi ve Çor Ülkesi gibi örneklerle des-

Tarihte Sivas yöresinde yaşadığı anlaşılan “Çorlu Dede Aşireti” üyeleri, Aksaray Kazası idari sahasında Çor (Çar) tiğın karyesi kurucuları, Aksenir-Abad Nahiyesi Çor’engeç karyesi kurucuları, Çornuşek Nahiyesi Çordun adlı bölgede yaşayıp, Terslik adlı bölgede kışlamış olan Çor’dun adlı aşiret üyeleri,¹⁹⁷ Zara Kazası Kaplan köyünde Çorluoğlu sülale adı,¹⁹⁸ Bor İlçesi Altınova ve Tepe köyünde Çoroğlu soyadı, Bor İlçesi Bayat ve Tepe köyünde Çoruk soyadı, Niğde İli Elmalı köyünde Çor soyadı, Develi İlçesi Alaylı köyünde Çoruk soyadı, Sarıyahşi İlçesi Merkezinde Çorlu soyadı, Aksaray ili merkezinde Çorursan soyadı, Yıldızeli İlçesi Baş köyünde Çorlu soyadı, Karalar köyünde Çoruk soyadı, Sivas İli Merkezinde Çorlu ve Çapakçor soyadı, Suşehri İlçesi Esenyaka köyünde Çorlu soyadı ve Hafik İlçesi Çatpınar köyünde Çorum soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ayrıca, tarihte Anadolu’da kurulmuş Çor’um (Çifteler İlçesi eski adı), Çorum ve Çorlu şehirlerine adını vermiş oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.¹⁹⁹

Balaçorlu Aşireti: Aşiret üyesi taifelerin Şarkipare Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Karaçorlu Aşireti: Güney Azerbaycan’da halen uzantıları bulunan bu aşiretin, Çarşacak adıyla anıldığı belirtilir.²⁰⁰ Pek çok Anadolu Türkmen Aşireti ile birlikte Safevi Devleti’nin kuruluşu ve desteklenmesi amacıyla İran’a gittiği ve burada Şah İsmail’in Muhafız Alayını oluşturduğu belirtilir.²⁰¹ Ulaş İlçesi Merkez ilçe sınırları içerisinde Karaçorlu soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Karaçorlu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Çar Aşireti: Bu adın Çor adından dönüştüğü anlaşılr. Konuyu ise yukarıda belirtildiği gibi tarihte Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Çor ile Çar (tiğın) karyesi adının aynı yazılması, Rusça’ya da geçtiği anlaşılan sözcüğün halen adı geçen ülkede Çar, başka bir ifadeyle baş, hükümdar anlamında kullanılması, çalışma bölgemizde ise, Çar sözcüğünün baş anlamını koruyarak kadın başörtülerine Çar adı verilmesi desteklemektedir.

Bu bağlamda tarihte Kayseriyye yöresinde kurulmuş Çar’dıvan karyesi,²⁰² Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Çardığın karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Çar’kavak Nahiyesi kurucuları,²⁰³ Aksaray il merkezinde Çar soyadı, Gülağaç İlçesi merkezinde Çar soyadı ve Güzelyurt İlçesi Selme köyünde yaşayan Çar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

teklenir.

197 Rafet Yananç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.791.

198 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

199 VII. Yüzyıla ait kaynaklar Çor Aşireti nin Peçenekler içerisinde olduğu bilgisini aktarmakta ve bu bilgi doğrultusunda Çor ların bu boya bağlılığını daha kuvvetli kılmaktadır.

200 Önder,a.g.e. Karaçor’lar Güney Azerbaycan’da Türk oymağı.

201 Veli Saltık,a.g.e,s.128.

202 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

203 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

Karaçar Aşireti: Nurhak Nahiyesi Karaçar Karyesinde vergiye tabi 25 hane ahalisi ile yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.²⁰⁴ Ayrıca Niğde İli Merkezinde yaşayan Karaçar soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Milli Aşireti: Milan, Müler, Müllü, Melekenli,²⁰⁵ Melikanlı,²⁰⁶ Melik²⁰⁷ adıyla da anılan aşiret adının manası Mil-Bel sınır, kıyı anlamına geldiği ve bu adı Selçuklu Sultanı Melikşah gibi bazı Türk beylerinin kullandığı belirtilmektedir.

Aşiret mensuplarının tarihte Orta Anadolu'dan alınarak doğu illerine yerleştirildikleri tarihi vesikalarda yer alır. Aşiret üyeleri tarihte Çankırı İl sınırları, başka bir anlatımla Ilgaz ile Kurşunlu arasında bulunan önemli bir yerleşim yerine adlarını vermişlerdir.²⁰⁸ Bu yerleşim yerinin günümüzde Bayramören İlçesi eski adı Milan halk arasında Melan olarak anılan Beleni köyü olduğu anlaşılmıştır.

Gemerek İlçesi Karagöl köyünde yaşayan Milli soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılmaktadır.

Ayrıca Bu aşirete bağlı Bahaeddinli, Cemaleddinli, Geveganlı ve Hasenanlı adlı taifelerin 1720 yılında Rakka'ya zorunlu iskana yollandıkları kaynaklarda yer alır.²⁰⁹

Melikanlı Aşireti: Melik Şah, Melkişan, Mulikanlı, Melekenli adıyla da anılır. Adını, Erzurum Saltuklu beyi Melih Şah'tan aldığı belirtilen aşiret mensuplarının tarihte Sivas, Maraş, Divriği ve Alacahan dolaylarında bulunduğu bilgisi aktarılır.²¹⁰

Yeniil Kazası Mühürkulak mezrası ve Ortapınar yaylası'nda 6 hanede yaşadıkları belirtilen aşirete bağlı bazı taifelerin 1840 yılında Bozok sancağı Mamalı ve Süleymanlı Kazalarına bağlı köylere ikiye, üçer aile olarak yerleştirildikleri belirtilir.

Ayrıca Çiçekdağı yöresinde Alacaklı, Armudlu, Küçük-Tiflik Köyleri ne yerleştirildikleri ve toplam 570 nüfusta oldukları belirtilmektedir.

Bu aşiretin Rak-Rakuri, Banuk Aşireti adıyla alt tâifesi olduğu kaynaklarda yer alır.

Rak-Rakuri Aşireti: Milli Aşiretine bağlı olan bu aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklardan anlaşılır.²¹¹

204 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

205 BOA.998 Numaralı Defter...

206 A. Gündüz,a.g.e.,s.175.

207 Halaçoğlu,a.g.e.

208 Kırzioğlu,a.g.e.,s. 30. Bu aşiretin Yavuz Sultan Selim tarafından Safevîlere karşı önlem amaçlı, Orta Anadolu'dan gönderilen aşiretlerden olduğu bilgilerini aktarırken, Alemdar Yalçın hoca Beğdililerin alt tâifesi olduğu görüşünü aktarmaktadır.

209 BOA.Tarih :29/Z /1136 (Hicrî) Dosya No :11 Gömlek No :1031 Fon Kodu :AE.SAMD.III

210 Söylemez hoca, adı geçen eserinde Mulikanlı Aşiretini Rişvan Aşiretleri arasında, Yusuf hoca'da Anadolu Aşiretleri adlı eserinde Bayad Boyu içerisinde yer vermiştir.

211 Türkay,a.g.e.

Akkeçili Aşireti: Karakeçili ile Milli Aşiretleri içerisinde yer verilen aşirete bağlı taifelerin ekseriyetle Urfa ve Diyarbakır arasında bulunan Karacadağ yöresinde yaşayan uzantıları Kurmançi ağzı konuştukları belirtilmektedir.²¹² Ayrıca Yazır Boyu arasında Ağcakeçli adlı bir aşiretin bulunduğu ve bu aşiretle aynı aşiret olaBilecenğide düşünülmektedir.

Küreci Aşireti: Adını, Peçeneklerde bir kişi adından almış olan aşirete bağlı Küre Baba adlı bir beyin Horasan ereni olarak Anadolu'ya geldiği Tokat/Artova ile Yıldızeli Kazası Davulalan köyünde izler bırakıp, adı geçen köy civarında bir taşlık alanda mezarı bulunduğu belirtilmektedir.

Alemli Aşireti: Kayseri civarında yayladıkları anılır. Aşirete bağlı bazı taifelerin Kayseri yöresinde kurulmuş Kızılcaın, Siğarıküçük, Gümancık karyelerinde yaşadıkları anlaşılar. Avşar Boyu arasında da Alemli adlı bir aşiretin bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Boyalıca Aşireti: 1518 yılında Kayseri yöresinde kurulmuş Kurucaova ve Gördil adlı yerleşim yerlerinde 76 hanede, Karahisar-ı Develi Nahiyesi Boyalıca mezarısı ve Yeniil Kazası Cerit Nahiyesi'nde yaşadıkları bilgisi aktarılır.²¹³

Ayrıca Yeniil Kazası Boyalı, Boyalık karyeleri kurucuları, Yeniil Kazası Boyalık karyesi kurucuları, Kenar-ı Irmak Nahiyesi Boyalıca karyesi kurucuları ve Karakaya Nahiyesi Boyalıca karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Derdibar Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası Humaboğazı mıntıkasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Göçer Hacı Aşireti: Dulkadirli taifeleri arasında olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında, Eymür Boyu arasında da kaydolunan bu aşirete bağlı bazı taifelerin Kenar-ı Irmak Nahiyesi Akçakaya karyesinde 11 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.²¹⁴

Gök Kızıllı Aşireti: Aşiret üyelerinin Şarkipare Nahiyesi Boynuyoğunlu köyünde 5 hanede ve Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Gökveran adlı yerleşim yerinde 3 hanede yaşadıkları XV. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Günay Aşireti: Aşiret üyelerinin Karacadağ Nahiyesi Güniviranı karyesinde 16 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Günice Aşireti: Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin Eskiil Kazası Yağlıca karyesinde 6 hanede yaşadıkları kaynaklarında yer alır. Gedük Nahiyesi mıntıkasında yaylayıp Kars-Kadirli yöresinde kışladıkları belirtilen²¹⁵ aşiret üyelerinin tarihte Budak-özü Nahiyesi idari sahasında Güni adı ile bir yerleşim yeri kurdukları anlaşılar.²¹⁶

212 Kırzioğlu, Kürtler, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını.,s.25.

213 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

214 A.g.e.

215 Halaçoğlu,a.g.e.,s.937.

216 Uçakcı,a.g.e.

Niğde sancağı Güni karyesi kurucuları ve Hasandağı Nahiyesi Namcakgüni karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.²¹⁷

Gün Aşireti: Bu aşiretin Güni Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²¹⁸

Mantar Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Akçaşehir karyesinde 14 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.²¹⁹

Ayrıca Avanos İlçesi Merkezinde Mantar soyadı almış oymak ile Ürgüp İlçesi Merkezinde Mantar'oglu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.,

Kumlu Aşireti: "Penek ve Mantar" adı ile de anılan aşirete bağlı oymakların Eskiil Nahiyesi Hasanyurdu karyesinde 7 hanede, Akçaağıl karyesinde 97 hanede, Sebet (Yağlı) karyesinde 18 hanede, Yazağılı karyesinde 37 hanede, Delikpınar karyesinde 70 hanede, Okçukuyu ve İnsaçok karyesinde 27 hanede, Aksaray Kazası Eskiahır karyesi 6 hane, Adalı karyesi 5 hane, Sultan karyesi 2 hane, Kulhama karyesi 2 hane, Uzunca, Gölüağıl, Saraçoğlu mezralarında 29 hanede, Peçenek (Kurucakavak) karyesinde 86 hane, Oklağa ve Aygırmihmad mezrasında 96 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.²²⁰

Topaloğlu Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Kızılcagözü mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

3- ÇAVULDUR BOYU:

Sembolü, kartal türü kuşların en büyüğü olan Buğdayık kuşu olduğu ve²²¹ adının Namuslu, şanlı şöhretli anlamına geldiği belirtilir.²²²

1083 yılında İzmir yöresinde hanlık-beylik kurmuş, Çavuldur Çaka bey ile²²³ XIII. Yüzyıl sonlarında kurulmuş ve Kastamonu, Sinop yöresini siyasi hakimiyetine almış Çandarlı Beyliği kurucuları bu boya bağlı olduğu belirtilir.²²⁴

217 BOA. 387 Numaralı Defter, cilt.I.

218 Güni ve Gün adı almış aşiretler, Beğdili Boyu arasında da yer alır.

219 A.g.e.

220 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

221 A.g.e., s.364.

222 Ögel, a.g.e., s.344., Gülensoy, a.g.e., s.89.

223 Karakeçili Aşiretine bağlı olduğu anlaşılr. Konuya, Karakeçililerin Urfa uzantılarının bu adı taşıması kaynak oluşturmaktadır.

224 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi no. 12 1993, İstanbul, s.90.

Sivas yöresinde 3 yerleşim yeri bırakmış olan boy mensuplarının,²²⁵ 1566-1574 yılları arasında Anadolu'da 2 kola ayrıldıkları, kollardan birisinin Çorum/Osmancık Kazası Akçasu köyüne yerleştiği belirtilmektedir.²²⁶

Çav, Çavun, Çavundur adları ile de anılan boy mensubu bir taifenin Çankırı/Kurşunlu Kazası idari sahasında kurulmuş Çavuldur köyünde 27 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Bağlı Aşiretleri: Kara Çavdur, Çavdır, Çavdar, Çavurcu, Çandır, Ali Fakihli Aşireti.²²⁷

Kara Çavdur Aşireti: Aşiret üyeleri Kayseri sancağı Ağın karyesinde 50 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

Çavdar Aşireti: Aşiretin tarihte, Aksaray yöresinde Çavdar Baba adlı bir beyinin yaşadığı günümüze ulaşmış mezarı ve anlatılan efsanelerden anlaşılır. Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Çavdarlı karyesi, Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Çavdarlı karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Emir Çavgeç karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çavdar karyesi, Sivas Kazası idari sahasında Çavdarözü karyesi, Sarız İlçesi Çavdar köyü ve Yahyalı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çavdaruşağı köyü kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca, tarihte Sivas merkez Baba-ı Kayser mahallesinde kaydolunan Çavdaroğlu, Gökmedrese mahallesi Çavdar sülale adı almış oymak, Yahyalı İlçesi Çavdaruşağı köyü kurucuları, Sarıyahşi İlçesi Merkezinde yaşayan Çavdaroğlu soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde yaşayan Çavdar soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Çavdar soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Çavdar soyadı, Derinkuyu İlçesi Yazıhöyük köyünde yaşayan Çavdar soyadı, Gülşehir İlçesi Tuz köyünde Çavdar soyadı, Yıldızeli İlçesi Belcik, Güneykaya, Yolkaya ve Karakaya köyünde Çavdar soyadı, Sivas İli Merkezinde yaşayan Çavdar soyadı Niğde İli Çavdarlı köyü kurucuları, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi Çavdaroğlu soyadı, Niğde İli Karaatlı köyünde Çavdar soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Çavdar soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kuşçu köyünde Çavdar soyadı, İncesu İlçesi Kızılören, Hamurcu ve Tahirin köyünde Çavdar soyadı, Develi İlçesi Millidere köyünde Çavdarlı soyadı, Bünyan İlçesi Yumrukaya köyünde Çavdar soyadı almış oymakların adını bu aşirere izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Çavurcu Aşireti: Uluyörük teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılır. Aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası Kırvardar karyesi, Acıözü mezarı, Kösealtın karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Çandır Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Çandır ve Göynücek-Çandır karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Çandırviranı karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Çandırkuyusu karyesi, Koyulhi-

225 Bayar,a.g.e.,s.44.

226 www.karbilgi.com

227 Fahrettin Sıldır, Türk Adı Albümü,s.58.

sar Kazası idari sahasında kurulmuş Aşağıçandır köyü, Büyük ve Küçükçandır köyleri, İmranlı İlçesi idari sahasında kurulmuş Çandır köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.²²⁸

Ayrıca Sivas İli Merkezinde yaşayan Çandır soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgaz, Reyhanlı ve Hisarcık adlı yerleşim yerlerinde Çandır soyadı, Bünyan İlçesi Büyüktuzhisar köyünde Çandır soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ali Fakihli Aşireti: Tarihte Çungar teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin tarihte Eskil Nahiyesi idari sahası ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Titri mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²²⁹

Sivas İli merkez Örtülü mahallesinde Alifakihoğlu sülale adı almış oymak üyeleri ile Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Fakioğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

4. ÇEPNİ BOYU

Boy adı, Bahadır, cesur, düşman gördüğünde hemen savaşır anlamına geldiği ve sembolünün Humay-Kumay adı verilen avcı bir kuş olduğu belirtilir.²³⁰

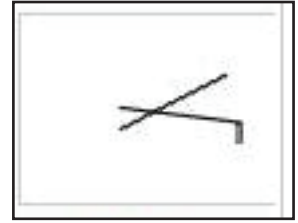
Çetmi, Çetme, Çitme, Çepi, Çetli, Çetiz, Çaban adlarıyla tarihi vesikalarda yer alır.²³¹

Çepnilerin, Anadolu'ya gelmiş ilk Türk boylarından olduğu ve Danişmendli Beyliği kurucularının bu boya bağlı olduğu bilgileri aktarılmaktadır.²³²

Türkistan'dan İran'a, buradan da 100 000 çadırla Selçuklularla Anadolu'ya geldikleri ve²³³ XVI. Yüzyılda Bozok sancağı civarında 347 hanede yaşakları belirtilir.²³⁴

Hacı Bektaş-î Veli ile ilgili bir anlatımda Sulucahöyük'te (Hacıbektaş İlçesi), Çepni Boyuna mensup oymaklar yaşamaktadır. Bu oymağın Yunus Mukri adında bir reisi ve bu reisin, İbrahim, Süleyman, İdris, Sarı adında dört oğlu bulunmaktadır.

İdris Hoca adıyla anılan oğlunun eşi Kutlu Melek Hatunun çocuğu olmadığı. İdris Hoca ve oymak üyeleri bunun üzüntüsünü yaşarlarken, Hacı Bektaş-î Veli Sulucahöyük'e geldiği.

228 Yusuf hoca, adı geçen eserinde Yeniil Kazası dahilinde yaşayan Çandır Aşiretini Kınık Boyu içerisinde yer verir.

229 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.518.

230 A.g.e.,s.365., Gülensoy,a.g.e.

231 Ögel,a.g.e.,s.344.

232 Bayar,a.g.e.,s. 45.

233 Hanifi Bostan, XV ve XVI. Yüzyıllarda Karadeniz Sahil Sancaklarında Türkmenler.,51.

234 Koç,a.g.e. (Kaşgarlı'nın tespitine göre Alayundlu Aşireti ile Çorumlu Oymağı bu boya bağlıdır).

Kutlu Melek Hatun ve oymak üyelerinin bu üzüntüsü Hacı Bektaş-î Velî'yi de derinden yaraladığı ve bunun için tanrıya dua edip aileye çocuk vermesini istediği.²³⁵ Tanrı'da, Hacı Bektaş-î Velî'nin dualarını kabul ederek, Kutlu Melek Hatuna çocuk verdiği ve zamanla bu çocuklara Bektaş-î Çelebileri denildiği belirtilmektedir.

Tarihte, Babai, Kalenderi, Şah Veli ve Safevî Türkmen İsyanlarında aktif roller üstlendiği belirtilen boy mensuplarının yörede yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlaşılr.²³⁶

Boy mensupları, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Bazlamaç kışlağı 75 hane,²³⁷ Ilıca kışlağı 10 hane, Gönenç kışlağı 18 hane, Çandır 147 hane, Kuyucak kışlağı 44 hane, Hacııyas kışlasında 71 hane, Turhan kışlağı 79 hane, Örmek kışlağı 50 hane, Kasiloğlu karyesi ve Sökü (Söklen) karyelerinde 29 hane, Kayacık karyesi ve Arkaç karyesi 9 hane, Kabakşalı ve Karagöz karyelerinde 6 hane, Budaş kışlağı ve Topaç kışlağı 42 hane, Yeniil kışlağı 28 hane, Kılı karyesi 29 hane, Hacıhamzaoglu karyesi 24 hane, Kuzca karyesi 30 hane, Karaca karyesi 8 hane, Derbent karyesi 30 hane, Yabanlı karyesi 38 hane, Paşabeyli karyesi 22 hane, Beğli karyesi 15 hane, Dutlu karyesi 68 hane, Beyazıtlı karyesi 63 hane, Boyalık karyesi 344 hane, Tokalı karyesi 35 hane, Çiği karyesi 6 hane, Uzakçayır karyesi 37 hane, Çartak karyesi 30 hane, Alioğlu karyesi 16 hane, Sarılı karyesi 14 hane, Küçükpaşalı karyesi 12 hane, Çukurpınar karyesi 18 hane, Tilkiler ve Dikiltaş karyelerinde 66 hanede, ayrıca bölgede kurulmuş Çepnicik, Yenice ve Alaçepnisi adlı köylerde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Yine Aksaray Kazası idari sahasında görülen aşiret üyelerinin, 1521 yılında Şamardı Nahiyesi Gergendi karyesinde 22 hanede, XVI. Yüzyılın son çeyreğinde Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Karacaviran (Çepni-kebir), Keşlipınar ve İçme adlı köylerde, Develi Nahiyesi Çepni karyesinde 6 hanede yaşadıkları, Eskiil Kazası Çatak-Kavas karyesinde 21 hane, Artıkargı karyesinde 3 hane, Kırpasun karyesinde 7 hane, Elgenarğı karyesinde 2 hane, Alihanarğı karyesinde 6 hane, Arıklar karyesi ve Ademler karyesinde 28 hane, Kanak karyesinde 7 hane, Bezirci, Kemertaş, Kağalar, Danişmendli karyelerinde 27 hane ve bölgede yaşayan Orunkuş Aşireti içerisinde 13 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²³⁸

Sivas idari sahasında kurulmuş Çepni köyünde 142 hane, Başçepni köyünde ? hane, Alaçepnisi köyünde ? hane,²³⁹ Emlak Nahiyesi Çepni köyünde 20 kişi yaşadıkları XVI. Yüzyıl vesikalarında yer alır.²⁴⁰

235 www.hendekdikmenkoyu.com, Ali Çelik, Çepniler'in Anadolu'nun Türkleştirilmesindeki Yeri ve Önemi.

236 Çelik adı geçen site.

237 Bazlamaç kışlağı adlı bu yerleşim yerinin, günümüze Çorum/Sungurlu İlçesine bağlı Ortakışla köyü ile Yozgat/Yerköy İlçesi Poyraz köyü arasında kalmış Bazlamaç adı ile anılan ve eski bir yerleşim yeri olan bölge olduğu anlaşılr.

238 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.,s.534

239 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.417.

240 Yunus Koç,a.g.e.,s.108. Emlak, Çepni köyünde oturan bu 20 kişinin Memiş beyin sülalesi olduğu

Tarihte, Sivas yöresinde kurulmuş Çepnicik, Başçepni ve Alançepnisi karyesi kurucuları, Eskiil Nahiyesi Çepni karyesi kurucuları, Koçhisar Kazası Çepni karyesi kurucuları,²⁴¹ Kayseri bölgesinde kurulmuş Yazıçepni karyesi kurucuları,²⁴² Develi Nahiyesi Çepni karyeleri kurucuları ve tarihte Çubuk Nahiyesi, günümüzde Gemerek İlçesi Çepni kasabası kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılr.²⁴³

Boy mensupları Bozok sancak bölgesinde kurulmuş Handır, Hacılyas, Ağıcık, Eskiköy ve Kızılcakışla karyeleri, Kara Hisâr-ı Behramşah Kazası, Bahçecik ve Boyalık karyesinde yaşadıkları XIX. Yüzyıl ortalarına ait Osmanlı kaynaklarından anlaşılr.²⁴⁴

- Çepni Boy mensuplarının XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yeniil civarından alınıp, Rakka bölgesinde bulunan Behil çayı boyunca yerleştirildikleri belirtilir.²⁴⁵

Ağaören İlçesi Aşağışabanlı köyü ahalisi köylerinin Çepniler tarafından kurulduğu bilgisini aktarmaktadırlar.²⁴⁶

Ayrıca Sivas İli merkezinde yaşayan Çepük soyadı almış oymağın adının buradan dönüştüğü, dolay ile bu boya bağlı oldukları sanılır.

Çepnilere Bağlı Aşiretler: Hacı Bektaş Veli, Sarı Kız, Sarı Şeyh, Koyun Baba, İbrahim Seydi, Himmet Dede, Hırkalı, Kalender, Camili, Balım Sultan, Haydar, Abdallı, Danişmendli, Kır, Gedüklü, Ustaculu, Çayan, Demirciler-Kandemir, Elmalı, Şeyh Ali, İslamlı, Kamberli, Dikmenler, Muzaffer Fakih, Mehmet Fakih, Sarıkamış, Yakuplar, Canikli, Başım Yayla, İçmeli, Kürdi Resullu, Müminli, Orta, Ötüklü-Ütüklü, Oğuzlu Aşiretleri.

Hacı Bektaş Veli Aşireti: Tarihin erken devlerinde yapılan Türk akınları ile gelerek Bizans içerisinde yerleşmiş Anadolu Türkü'nün yok olmak üzere olan milli ve dini değerlerinin yeniden kazandırılmasını sağlamış bir Alp-erendir.

Türk Dünyası ve Anadolu genelinde olduğu gibi yörede de büyük nüfus ve nüfuz edinmiş olan Hacı Bektaş-i Veli'nin silsilesi günümüze kadar ulaşmıştır.

Hacı Bektaş-ı Veli'nin Ataları: "Abd el Mttalip, Abdullah, Hamza, Ebu Talip, Ebu Leheb, Abbas, Muhammed Mustafa, Ali el Murtaza, Fatimat al Zehra, İmam Hasan, İmam Hüseyin, İmam Zeyn Abidin, İmam Muhammed Bakır, İmam Caferi Sadık, İmam Musa Kazım, Necmet-al Nesevviye, İbrahim Mükerrerem al Mücab, Musa-Al Saniye, Seyyid Muhammed, İbrahim Al Saniye" adlı zati muhteremler olduğu kaynaklarda yer almıştır.²⁴⁷

bilgisi adı geçen eserde belirtilir.

241 Gülensoy, a.g.e., s.46.

242 BOA.387 Numarlı Defter.

243 BOA.998 Numaralı Defter.

244 Tarih : Dosya No : Gömlek No :16718 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d..., Tarih : Dosya No : Gömlek No : 13826 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

245 A.Gündüz, a.g.e., s.103.

246 www.koylerimiz.net

247 Meral Salman Yıkılmış, Hacı Bektaş Veli'nin Evlatları "Yolun Mürşitleri: Ulusoy Ailesi", s.184.

1247 ile 1337 yılları arasında yaşadığı kabul edilen “Hacı Bektaş-ı Veli”nin soyunu “Timurtaş, Kızıl, Deli, Hızır, Lala, Seyyid Ali Sultan (1310-1402), Resul Bali (1361-1441), Mürsel Bali (1384-1483), Hüdaded Çelebi (?), Balım Çelebi-Sultan Pir Sani (1453-1516), Kalender Çelebi (1476-1527), İskender Çelebi (1512-1540), Yusuf Bali Çelebi (1516-1569), İskender Mürsel Çelebi (1551-1604), Resul Bali Çelebi (1546-1569), Bektaş Çelebi (1544-1582), Kasım Çelebi (1578-

1646), Bektaş Çelebi (1566-1569), Hasan Çelebi (1563-1569), Yusuf Çelebi (1544-1582), Hüseyin Çelebi (1609-1674), Hacı Zülfikar Çelebi (1605-1667), Elvan Çelebi, Abdul Kadir Çelebi (1628-1685), Murtaza Ali Çelebi (1646-1730), Hacı Feyzullah Çelebi (1684-1759), Bektaş Çelebi Şiri (1730-1761), Feyzullah Çelebi (1742-1824), Abdüllatif Çelebi (1724-1803), Mehmed Hamdullah Çelebi (1767-1846), Veliyettin Çelebi (1772-1828), Ali Celalettin Çelebi (1808-1871), Feyzullah Çelebi (1909 yılında hayatta), Ahmed Cemalettin Çelebi (1862-1921), Veliyettin Çelebi (1867-1940)” devam ettirerek geçen yüzyıllar içerisinde Anadolu ve hatta Türk Dünyasına yayılmışlardır.²⁴⁸

Hacı Bektaş-i Veli torunları, geçen yüzyıllar içerisinde başta Kırşehir, Çorum, Niğde, Sivis, Bozok-Yozgat yöresi olmak üzere Anadolu ve Türk Dünyasında çok sayıda evkaf-vakıf-zaviye ve dergaha tasarruf etmişlerdir. Hacı Bektaş-i Veli Silsilesinden Olduğu Anlaşılan Aşiretler: Ali Çelebi-Ali Baba, Ali Şeyh, Bektaş-oğlu, Kızıl deli, Kalender Çelebi, Balım Sultan, Bali, Koçi-Koçak Bey, Abdal Musa, Garip Musa Aşireti.

Ali Çelebi Aşireti: Tarihte Kara Hisar-ı Demürlü ve Budak-özü olarak anılan günümüzde Çorum/Sungurlu İlçesi idari sahasına kurulmuş Araklu karyesinde Hacı Bektaş-i Veli'nin evlatlarından olduğu belirtilen Ali Çelebi adına bir evkaf-vakıf'ın yer aldığı ve vakıf görevinde Ali Çelebi ailesinden kişilerin bulunduğu bilgisi yer almaktadır.²⁴⁹

Günümüzde Çorum/Sungurlu İlçesi idari sahasında bulunan (Araklu karyesi) günümüz adı ile Arifegazili kasabası ve civarda kurulmuş eski adı Diği olan Oğlaközü köyü ve Kırankışla köyünde yaptığımız alan araştırmalarında Ali Çelebi'nin silsilesi kalıp, kalmadığı sorusuna yanıt aranmıştır.

Tarihte önemli bir yerleşim yeri olduğu anlaşılan “Araklu karyesi” geçen yüzyıllar içerisinde terk edilmiş, yapı taşlarında çevrede kurulmuş köylüler tarafından yeni

248 Meral Salman Yıkılmış, Hacı Bektaş Veli'nin Evlatları “Yolun Mürşitleri: Ulusoy Ailesi”.,s.186.

249 BOA.Tarih:24/C/Hicri 1325 Dosya No:3115 Gömlek No:233603 Fon Kodu:BEO ve Hicri 1328-Miladi 1912 yılında Hacı Bektaş-Veli Dergahı Postnişinde Cemalettin Efendi oturduğu (BOA.06/B/Dosya No:3779/Gömlek No: 283399 Fon Kodu:BEO) adlı vesikada yer alır.

yapılarda kullanılmak amacıyla çekilmiş, Araklu adlı bu yerleşim yeri günümüzde kendi adı ile bir arazi durumuna gelmiştir.

Araklu adlı eski yerleşim yerinin eski sakinleri ve bu mevkiideki geniş arazilerin sahipleri olan Diği köyünden Arif Dervişoğlu sülale Arıkazan soyadı almış oymak üzerine durulmuş, söz konusu oymağın, tarihte ve günümüzde Bektaş-i Tarikatı felsefesini yaşatmış olmaları, köyün köklü ailesi, aile içerisinde hanedar ve dindar insanların fazlaca bulunması bu oymağın Ali Çelebi soyundan olduğu izlenimini vermektedir.

-Ali Çelebi Evkafının tasarrufunda bulunduğu komşu köy olan Kırankışla köyü ile ilgili kaynaklarda bu köyün Ali Baba Vakfı tasarrufunda bulunduğu bilgilerinin yer alması, yine aynı dönemlerde Ali Baba Vakfı tasarrufunda bulunan civarda birden fazla tuzla, çiftlik gibi mülkün bulunması Ali Çelebi ile Ali Baba'nın aynı kişiler olduğu ve Hacı Bektaş-i Veli'nin silsilesini oluşturduğunu şüphesiz kılmaktadır.²⁵⁰

Ali Baba Aşireti: Ali Baba adlı bu zati muhteremin merkezi Sivas Ali Baba Mahallesi,²⁵¹ olmak üzere Çorum yöresi'nde de önemli nüfuzunun bulunduğu gerek tarihi kaynaklar, gerekse günümüze ulaşmış vakıf eserleri ve silsilesinden anlaşılır.

Ali Baba'nın Sivas yöresinde yurt tutmuş olan torunları Hafik İlçesi Beykonağı köyünde yaşadıkları "Aslantaş" soyadı aldıkları ve ata kültürü olan Ali Baba Ocağı'nı halen yaktıkları bilinmektedir.

Yine bu, diğer bir anlatımla Ali Baba sülaleden bir taifenin 1880'li yıllarda aileden koparak Samsun yöresine, bir bireyinde Ladik İlçesi Budakdere köyünde yerleştiği anlaşılmaktadır.

Soyadı kanununda "*Tekkeşinoğlu ve Kabadayı*" aldığı anlaşılan bu oymaklara mensup bir taifeninde burada oymağından ayrılarak bölgede kurulmuş Kiranlı köyünde yurt tuttuğu, Tekkeşinoğlu soyadını değiştirerek Ersezer soyadı aldıkları anlaşılmaktadır.²⁵²

Ali Baba'nın torunlarının XVIII. Yüzyıl iskanlarından önemli ölçüde etkilendiği ve Kıbrıs Adası ve Kütahya yöresine yerleştirildikleri anlaşılmaktadır. KKTC. Lefkoşe, Lefke, Tuzla ve İskele bölgesinde yaşayan "Ali Baba ve Ali Beyli" soyadı almış oymağın Ali Baba'nın torunlarından olduğu söylenebilir.

250 BOA.HSDSABZ/29/Ş/1115, BOA.C.EV.Tarih.27/Ra/H.1217-M.1801.

251 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.37. Resim: Sivas'ta bulunan Ali Baba Vakfı ve torunlarından Ali Baba Ocağı Dedesi Tahir Aslantaş.

252 Tahir Aslantaş, Ali Baba Sultan Türbesini Koruma, Yaptırma, Yaşatma Derneği Başkanı ve Ali Baba Sultan Ocağı ve Cemevi Dedesi Dedesi.

Feyzullah Efendi Aşireti: Feyzullah Baba ve Hacı İmam adı ile de anılır. Hacı Bektaş-i Veli'nin 67'inci kuşaktan torunu olduğu ve Hicri 1325-Miladi 1909 yılında yaşadığı tarihi kaynaklardan anlaşılır.

Feyzullah Baba söz konusu yıllarda aile vakfının merkezinin Sivas'ta oturduğu, diğer bir anlatımla aile vakfı'nın başında bulunduğu anlaşılmaktadır.

Aynı yıllarda, eski adı ile Kara Hisar-ı Demürlü-Budaközü, günümüzde Çorum/Sungurlu Kazası idari sahasında bulunan "Sarıkaya-Emrullah,²⁵³Sarıkamış, Ser-tan, Elekçi tuzları"²⁵⁴ gibi önemli maden işletmeleri, "Koyunağıl, Hayrullah Baba, Dikiltaş" gibi önemli memlehalari, "Beşkız Varsak, Kırankışla" gibi yerleşim yerler-

inde bulunan verimli çiftliklerin aile vakıflarının tasarrufunda bulunması nedeniyle yaşamının önemli bir bölümünü bu bölgede geçirmiş olmasını şüphesiz kılmaktadır.

²⁵⁵ Bu bağlamda:

Tuzla işletmesi ve çiftliğinin bulunduğu Sarıkaya köyüne ilişkin yaptığımız arşiv ve alan araştırmalarında Ali Baba silsilesi, dolayı ile Feyzullah Efendi hakkında önemli bilgiler edinilmiştir. Hacı İmam mahlas adı ile de anılan Feyzullah Efendi ile ilgili söz konusu köyde birden fazla dini içerikli menkıbe dinlenilmiştir.

- Köyde yurt tutmuş Ali Efendiler sülale "Uçakçı,²⁵⁶ Uçakçıoğlu, Uçakoğlu ve Demirparmak" soyadı almış oymakların ataları olarak babul edilir.²⁵⁷

Ali Baba vakfına ait tuzla ve çiftlik arazilerine, geçmiş ve günümüzde bu sülalenin tasarruf etmiş olması, Tuzla bir müddet Emrullah adı alarak bu sülalenin atalarının adı ile anılması, söz konusu aile bireyleri XIX. Yüzyıl Osmanlı vesikalarında kethüda (Vakıf görevlisi) olarak kaydedilmiş bulunması, sülale içerisinde "Mustafa, Abdullah, Hamza, Hasan, Talip, Musa, Zülfikar, Emrullah, Saniye, Hüseyin, İsmail,

²⁵³ Feyzullah Efendi'nin Sarıkaya, Bağcılı ve Büyükpölatlı köyünde yurt tutmuş silsilesi eski adı Hüseyin-Abad Nahiyesi olan Alaca İlçesi Büyükhırka köyünde yurt tutmuş "Kocalar ya da Kocanallar" adlı sülaleden ayrılarak geldikleri ilk önce Çiftlik (Varsak) bölgesinde yerleştikleri, burada uzun yıllar yaşadıkları sonra bu günkü yaşadıkları köylere yerleştikleri anlaşılır.

²⁵⁴ Söz konusu tuzlalar günümüzde halen işletilmekte ve "Sarıkaya, Akçakoyunlu, Coğul, Boncuk, Ali Baba" gibi adlarla anılırlar. Resim: Sarıkaya köyü Ali Baba Tuzlası.

²⁵⁵ Tarih :18/M /1137 (Hicri) Dosya No :7 Gömlek No :74 Fon Kodu: HSDSABZ , BOA.07/Ş/1224 Hicri Dosya No:7 Gömlek No:98 Fon Kodu:HSDSB

²⁵⁶ Uçakçıoğlu oymağına bağlı bir uzantının Sungurlu İlçesi Aşağıbeşpınar köyüne, bir uzantısında geçmişte İstanbul-Sarıyer İlçesi mıntıkasına yerleştikleri bilinir.

²⁵⁷ Demirparmak oymağı, eski adı Hüseyin-Abad olan Alaca İlçesi Büyükhırka köyünden, diğer bir ifadeyle bu köyden "Kocalar" sülale "Koca" ve bu oymaktan ayrıldığı bilinen "Yetişkin" soyadı almış oymaklardan ayrılarak Sarıkaya köyü'ne daha sonraları dahil olmuştur. Ayrıca, Demirparmak oymağının Çorum İli İnalözü kasabasında yurt tutmuş bir uzantısı bulunduğu bu oymağında Demirparmak soyadı aldıkları bilinir.

Ali, Ahmed, Mürsel, Hayrullah, Yusuf, Feyzullah" gibi Hacı Bekta-i Veli-Ali Baba silsilesinde bulunan isimlerin yaygın olması konumuza kaynak oluşturmaktadır.²⁵⁸

Yine, Sungurlu/Eski adı Müdü, günümüzdeki adı Bağcılı olan köyde yaşayan Hayrullah Efendi sülale "Görgün'oğlu" soyadı almış oymağın Ali Baba, dolayı ile Feyzullah Efendi silsilesinden olduğu anlaşılır.²⁵⁹ Buna kaynak ise, söz konusu sülale ile Sarıkaya köyünde yurt tutmuş Ali Efendiler sülalesinin davar-mal kulak enleri, çiftlik arazisini birlikte sahiplenmeleri ve akrabalık bağları oluşturmaktadır.

Yine, Sungurlu/Büyükpolatlı köyünde "Yağmur, Yağmurcu, Demirkazma, Canlı" soyadı almış oymakların Ali Baba çiftlik arazisini birlikte kullanmaları ve oymaklar arasındaki akrabalık bağları aynı silsileden geldikleri izlenimi vermektedir.²⁶⁰

Ayrıca, Ali Baba silsilesinin işlettiği tuzlalar mevkiilerinde kurulmuş günümüz adı ile "Alembeyli, Akçakoyunlu, Tokullu, Büyükkızıl, Oraf (Çayyaka) Kırankışla, Arifegazili ve Çiçeklikeller köyleri"nde bulunduğu sanılmaktadır.

Sanımıza ise Oraf köyü mezarlığında bulunan Ali Bey mezarı adı ile anılan ve Allah dostu bir alim olarak kabul edilen mezar, Çiçeklikeller ile Alembeyli köyü arasında bulunan ve Alibeyin yurdu olarak bilinen eski yerleşim yeri-köy, "Sarıkaya, Akçakoyunlu, Çiçeklikeller, Çayyaka, Diği, Sarıkamış köyleri"nde Bektaş-i Tarikat geleneğinin halen yaşanması kaynak oluşturmaktadır.

Ulusoy Aşireti: Kırıkkale/Balışeyh İlçesi Koçubaba kasabasında yaşayan Ulusoy soyadı almış oymağın Hacı Bektaş-i Veli'nin 67'inci kuşaktan torunu olan Feyzullah Çelebi'nin torunları olduğu kabul edilir.²⁶¹

Sulakyurt İlçesi Ağaylı köyünde Ulusoy soyadı almış oymak üyeleri, Nevşehir İli Sulusaray kasabasında yaşayan Ulusoy adı almış oymak üyelerinin hayat hikayeleri, Çelebiler, dolayı ile Hacı Bektaş-i Veli silsilesine bağlı oldukları izlenimi vermektedir.²⁶²

258 Ali Baba'nın çiftliği, Sarıkaya, Bağcılı ve Büyükpolatlı köylerinin ara bölgesinde bulunan, Varsak ya da Dutluk mevki adı ile anılan bölgede olduğu ve bu bölgenin Ali Baba'nın torunları tarafından miras yolu ile paylaşılmış olarak halen ekilir, biçilir. Çiftlik bağlarında, bölgede meşhur olan Üzümler, Dutluklar ve çeşitli meyveler yetiştirilirdi. Bu üzümler "Ali Baba Üzüümü" diye bölgede nam yapmıştı. Söz konusu çiftlikte İpek Böceği yetiştirildiğini ailenin yaşlıları atalarından duyumları ile aktarırlar. Ayrıca, 1965-70 li yıllarda bu üzüm bağları ve yılanmış dutlar ve geçmişten kalma bağ evleri dururdu.

Tarihi kaynaklarda ailenin bir çok üyesi Kethüda (vakıf görevlisi) adı ile kaydolunması ve tuzla kenarlarındaki tüm araziler geçmişte ve günümüzde bu ailenin elinde olması, yine Ali Baba'nın torunlarından olan Hacı İmam lakabıyla anılan Feyzullah Efendi adlı zati muhteremin yörede dini kanaat önderi kabul edilip, hakkında dini içerikli menkıbeler anlatıla gelmesi tüm aile üyelerinin tarihte devlet nezdinde kethüda, bölge ahalisi arasında "Mustafa Efendi, Feyzullah Efendi, Hüseyin Efendi, Hayrullah Efendi diye anılması Ali Baba'nın torunları olduğunu şüphesiz kılmaktadır.

259 Uçakçıoğlu oymakları ile Görgün'oğlu oymağının geçen yüzyıllara rağmen halen davarlarının kulak enleri birlikteliğini korur.

260 Ali Baba çiftlik arazisi ve eski yurdu olan Varsak mevkiinde bulunan eski mezarlıklar ve araziler Büyükpolatlı köyünden bu oymaklara ait olması ve Sarıkaya köyü ile Bağcılı köyünde yurt tutmuş oymaklarla akrabalık ilişkilerinin sürdürülmüş bulunması Ali Baba ailesine bağlılığı tezimize destek olmaktadır. Resim: Feyzullah Efendi Türbesi.

261 Meral Salman Yıkılmış, Hacı Bektaş Veli'nin Evlatları,s.

262 Mahmut Ulusoy, Nevşehir İli Sulusaray kasabasında yaşayan "Ceylan ve Ekinci" soyadı almış oymaklarında Ulusoy oymağı ile aynı kökten geldikleri bilgisi verilir.

Ayrıca, Çelebi İlçesi Karaağaç köyünde Ulusoy soyadı almış oymak, Balişey İlçesi Hüseyinbeyobası köyünde Ulusoy almış oymak ve Hacıömersolaklı köyünde yaşayan Ulusoy soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları sanılır. Sanımıza ise Bektaş-î kültürünün yaygın olduğu bölgede yurt tutmaları ve birbirine yakın olmaları kaynak oluşturmaktadır.

Şeyh Ali Aşireti: Ali Şeyh adı ile de anılır. Yeniil Kazası idari sahasında 13 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılan bu aşiretinde Ali Baba Aşiretine bağlı olduğu sanılır.²⁶³ Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Caferviranı mezarı,²⁶⁴ Alişeyh (Burunviran) karyesi, Yeniil Kazası Alişeyh karyesi ve Bozok sancak bölgesinde kurulmuş Alişeyh karyesinde yaşadıkları anlaşılır

Çelebiler Aşireti: Yörede yaygın ve saygın nüfusa sahip oldukları anlaşılan aşiretin bir beyinin, tarihte Aksaray yöresinde yaşadığını adı geçen il sınırları içerisinde bulunan Çelebilik adlı ziyaret yerinden ve Sivas İli Merkeze bağlı Çelebiler adlı köyden anılır.

XVIII. Yüzyıl Rakka sürgünü ile bölgeden gönderildiği anlaşılan aşiret üyelerinin günümüzde Suriye sınırları içerisinde kalmış bölgelerde yaşadıkları anlaşılmaktadır.²⁶⁵

Tarihte Aksaray civarında kurulmuş İmam Çelebi Zaviyesi ve Kayseri civarında kurulmuş Bostancı Çelebi Zaviyesi kurucuları ile Kırıkkale İli Çelebi İlçesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.²⁶⁶

Bektaş-oğlu Aşireti:²⁶⁷ Tarihi vesikalar, Hacıbektaş İlçesi'nin eski adının Sulucahöyük olduğu ve Çepni Boyuna mensup insanlardan oluştuğu bilgilerini aktarmaktadır.²⁶⁸ Bektaş-î Tarikatı kurucusu olan ünlü Eren Hacı Bektaş-î Veli'nin de burada yaşamış olması bu boya bağlılığını kuvvetlendirmektedir.

Yörede büyük nüfuz sahibi olan Hacı Bektaş-î Veli'nin yaşadığı dönemlerde ve günümüzde geniş bir aşiretin reisi olduğu, ayrıca tarikatına bağlı onlarca cemaatin varlığı şüphesizdir.²⁶⁹ Hacıbektaş adı ile kaydolunmuş Türkmen taife-

263 Yusuf hoca, adı geçen eserinde bu aşiret Yıva Boyu arasında yer almıştır.

264 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.737.

265 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.309. Faruk hoca, burada aşireti Rişvanlar arasında yer veriyor, ancak bu bağlılık teşekkül bağlılığı olmalıdır.

266 Sivas İli Merkezinde Çelebi soyadı, Suşehri İlçesi Aşağısarıca köyünde Çelebi soyadı, Gürün İlçesi Karacaören adlı yerleşim yerinde Çelebi soyadı, İmranlı İlçesi Yukarıçulha köyünde Çelebi soyadı, Yıldızeli İlçesi Aşağıçakmak ve Ortalarçavuşlu köyünde Çelebi soyadı, Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Çelebi soyadı, Ürgüp İlçesi Mazi, Mustafapaşa ve Bahçeli köyünde Çelebi soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Çelebi soyadı ve Gölova İlçesi Günalan köyünde Çelebi soyadı, Niğde İli Kömürcü, Değirmenli ve Dünderli köyünde Çelebi soyadı, Altunhisar İlçesi Akmanlar köyünde Çelebi soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Çelebi soyadı, Çamardı İlçesi Orhaniye köyünde Çelebi soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kavalı köyünde Çelebi soyadı, Sarız İlçesi Kırkısrak köyünde Çelebi soyadı, Hacılar İlçesi Dokuzpınar Çelebi soyadı, Pınarbaşı İlçesi Malak köyünde Çelebi soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

267 Halaçoğlu,a.g.e.,s.87. Bektaşoğlu Aşireti'nin Çepnilere bağlı olduğuna ilişkin.

268 Ocak, Kalendariler,s.186.

269 Halaçoğlu,a.g.e.,s.87. (Bektaşoğlu Aşireti'nin Rakka tehcirine katıldığına ilişkin).

sinden olduğu belirtilen bir aşiretin Kırşehir Kazası idari sahasında yaşadığı ve Nevşehir İli Hacıbektaş İlçesine isimlerini verdikleri bilinir.

Aşiret üyesi bazı taifelerin tarihte Kayseri ile Maraş arasında, bazı taifelerin²⁷⁰ XVIII. Yüzyılda Kangal ile Hasançelebi arasında bulunan Alacahan ve Ulaş mevkinde yaşadıkları, bazı taifelerin Aksaray Kazası ve Gürün İlçesi idari sahasında Yenibektaşlı adı ile köyler kurdukları²⁷¹ ve aşiret üyesi bazı taifelerinde Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Şıvgın-Karatut mezrasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.²⁷²

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Kayaaltı köyünde Bektaşlı sülale adı almış oymak, Köstere Nahiyesi Orta (Bektaşlı) karyesi ve Gürün İlçesi Yenibektaşlı köyü kurucuları ile Sivas İli merkez Hacıveli mahallesinde Bektaşoğlu sülale adı almış oymak üyeleri,²⁷³ Zara Kazası Ekinli-Deveske köyünde Bektaşoğlu sülale adı, Emir köyünde Bektaşoğlu sülale adı, Zara Kazası Kızık köyünde Bektaşoğlu sülale adı, Zara Kazası Pazarbeleni mezrasında Bektaşoğlu sülale adı, Hafik Kazası Oğnovid köyünde Bektaşoğlu sülale adı, Bahcecik köyünde Bektaşoğlu sülale adı almış oymak,²⁷⁴ Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi ve Erkilet adlı yerleşim yerlerinde Bektaş soyadı, Pınarbaşı İlçesi Söğütlü, Çerkezsöğütlü ve Demirciören köyünde Bektaş soyadı, Sarız İlçesi Ördekli, Tavla, Küçüksübeçimen ve Dallıkavak köyünde Bektaş soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Bektaş soyadı, Yahyalı İlçesi idari, sahasında yaşayan Bektaşoğlu sülale adı, Gemerek İlçesi Sızır köyünde Bektaş soyadı, Koyulhisar İlçesi Gökdere ve Kızılelma köyünde Bektaş soyadı, Suşehri İlçesi Akıncılar-Sıyrındı adlı yerleşim yerinde Bektaş soyadı, Sivas İli Merkezi ve Kartalca köyünde Bektaş soyadı, Sivas İli Merkezinde Ağbektaş soyadı, Akıncılar İlçesi Orta ve Dünder köyünde Bektaş soyadı almış oymak, Doğanşar İlçesi Ütük köyünde Bektaş soyadı, İmranlı İlçesi Doğançal, Çalıyurt, Aksu ve Karacaören köyünde Bektaş soyadı, Yıldızeli İlçesi Kavak, Emirler ve Yolkaya köyünde Bektaş soyadı, Avanos İlçesi Kalabalık, Sarılar, Çavuşini, Özkonak ve Büyükayhan köyünde Bektaş soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Bektaş soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde yaşayan Bektaş soyadı, Kozaklı İlçesi Çayıçi köyünde Bektaş soyadı, Ürgüp İlçesi Akçaören, Bahçeli ve İltaş köyünde Bektaş soyadı, Ortaköy İlçesi Bozkır ve Salandalaca köyünde Bektaş soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Bektaş, Bekteş soyadı almış oymak üyelerinin 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanan temayüller dikkate alındığında adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.²⁷⁵

Kızıl Deli Aşireti: Hacı Bektaş-i Veli silsilesinden olduğu ve aşiret üyelerinin Bozok/Balı-Baltı Nahiyesi idari sahasında Kızıldeli adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.²⁷⁶

270 Faruk Söylemez, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Rışvan Aşireti Örneği), s.31.

271 Konyalı, a.g.e., s.

272 Rafet Yinanç, Mesut Elibol, a.g.e.

273 Şahin, a.g.e.

274 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 60. Yıl. 1831-1842.

275 Konyalı, a.g.e., s.

276 Meral Salman Yıkımsı, Hacı Bektaş Veli'nin Evlatları, s.

Kalender Çelebi Aşireti: Adını, eski Türk yurtlarında yaşamış, Kalender adlı bir Türkmen beyinden aldığı²⁷⁷ ve bu adı, Hacı Bektaş-î Velî'nin torunu olduğu kabul edilen Kalender Çelebi, diğer bir adıyla Kalender Baba'nında kullandığı belirtilmektedir.²⁷⁸

Orta Anadolu'da etkili olduğu anlaşılan Kalender Çelebi adlı bu zati muhteremin 1527 yılında büyük bir isyan çıkarttığı ve bu isyanın merkezini Dulkadirli yurtları (Maraş, Sivas, Bozok, Kır-şehri yöresi) oluşturduğu belirtilmektedir.²⁷⁹

Başta, Aksaray yöresi olmak üzere yörede bu cemaat ve liderine ait olduğu anlaşılan vakıf ve zaviyelerin bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Zara Kazası Emirhan köyünde Kalenderoğlu sülale adı,²⁸⁰Altunhisar İlçesi Merkezinde Kalender soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kalender soyadı, Tomarza İlçesi Pusatlı ve Sarımehmetli köyünde Kalender soyadı, Koyulhisar İlçesi Yukarıkale köyünde Kalender soyadı, Yıldızeli İlçesi Yusufoglan köyünde Kalender soyadı ve İmranlı İlçesi Delice köyünde Kalender soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Camili Aşireti: "Camili" adı ile de anılır. Bu adı XIII-XVII Yüzyılları arasında yörede yaygın bir nüfusa sahip olan Kalenderilerin Camiler Aşireti'nden aldığı anlaşılmaktadır.

Tarihte Karahisarı-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Cami karyesi, Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş Camikebir karyesi, Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Cami-ortaköy ve Camisultan karyesi kurucuları, günümüzde Suşehri İlçesi idari sahasında bulunan Camili köyü kurucuları ve Gülağaç İlçesi idari sahasında bulunan Camiliören köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Bağlı Aşiretleri: Kamberli, Abdi ve Kıcılı Aşireti.

Kamberli Aşireti: Adını, Kalenderi şeyhlerinden Kamber Baba'dan aldığı ve yöreye, Salmanlıların askeri kanadını oluşturan Demirciler kabilesi ile birlikte geldiği belirtilir.²⁸¹

Aşiret üyelerinin, Köstere Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kıracıviranı adlı yerleşim yerinde 29 hanede, Kayseri yöresinde kurulmuş Dikilitaş adlı yerleşim yeri, Malya Kazası idari sahası ve Kılseme Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.²⁸²

Talas İlçesi Kamber köyü kurucuları, Niğde İli Merkezinde Kamberlioğlu soyadı, Ürgüp İlçe merkezi ve Ortahisar adlı yerleşim yerinde Kamber soyadı, Aksaray ili merkezinde yaşayan Kanber soyadı almış oymak üyeleri adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

277 Önder,a.g.e.,390.

278 Adnan Yılmaz, Küçük Asya'nın Kır-Şehri,s.143.

279 Faruk Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.315.

280 Mehmet Artunay - Ali Lafcı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

281 Kamber Baba adlı bu zait muhteremin Çorum yöresi'nde mezarı bulunan kişi olduğu sanılır.

282 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

Ayrıca aşiretin Çorum yöresinde yaygın olarak yaşadığı Kamberli adlı dağa ve Kamber Dede adlı bir beyine ait mezar-türbe bulunmasından anlaşılr.

Abdi Aşireti: Aşiretin beylerinden olduğu sanılan Abdi Dede ve Abdi Baba adlı bir zati muhteremin tarihte Kayseriye yöresinde yaşadığı, günümüzde ve bu dedeye ilişkin dini içerikli efsaneler anlatıldığı

anlaşılr. Yaşadığı dönemlerde Kayseri ve Aksaray yörelerinde vakıf kurup zaviye açtığı anlaşılan bu zati muhteremin yörede yaygın bir nüfusa sahip oldukları anlaşılr.

Anduğu Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hacıabdi mahallesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Abdikethüda karyesi, Ağaçören İlçesi Abdiuşağı köyü,²⁸³ Hacıbektaş ve Kozaklı İlçesi Abdi köyü (bu köyler aynı köy olabilir) kurucuları, Kozaklı İlçesi Akpınar köyünde Abdi'oglu soyadı, Zara Kazası Tödürge ve Kürtkılavuz karyesinde Abdioğlu sülale adı,²⁸⁴ Hacılar İlçesi Köyüstü mevki Abdioğlu soyadı, Kayseri İli Merkezinde Abdioğlu soyadı, Aksaray İli eski adı Sınasa olan Koçpınar köyünde Abdioğulları sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Hamamlar İttisalindeki velileri bul

Uğrar arasında Mahiler tekkesine yol

Paşacık'ta bulunan (Abdi Dede) ye kul ol

*Tabduk karyesindeki (Tabduk Sultan) a yalvar.*²⁸⁵

Kıcılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları 1649 yılına ait kaynaklarda belirtilir. Aşiret üyelerinin tarihte Çorum/Hüseyinabad Nahiyesi idari sahasında kendi adları ile köy kurduklarını kitabımızın yöre baskısında belirtmeye çalışmıştık.

Balım Sultan Aşireti: Balım adı ile de anılır. Adını Hacı Bektaş-i Veli'nin halifelerinden olan Balım Sultan dan aldığı anlaşılr. Aşiret üyesi bazı taifelerin Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.²⁸⁶

²⁸³ Abdiuşağı köyü, sakinleri köy kurucu oymağının atalarının Kırşehir yöresinde bulunan Abdi köyünden geldikleri, ayrıca aşiretlerine bağlı taifelerin Ankara/Gölbaşı İlçesine bağlı köylerde bulunduğu bilgisini aktarmaktadırlar.

²⁸⁴ Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 58. Yıl. 1831-1842.

²⁸⁵ Konyalı.s.2456.

²⁸⁶ BOA. Balım Sultan'ın Hacıbektaş yöresinde bulunan ve günümüze intikal etmiş türbesi 1519 yılında yapıldığı belirtilir.

Balım Sultan adlı Anadolu ereninin türbesi günümüze kadar süre gelerek Hacıbektaş İlçesi idari sahasında yer aldığı bilinmektedir.

Kara Sultanlı Aşireti: Balım Sultan adından bozulduğu sanılır. Aşiret üyelerinin Koçhisar Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.

Tarihte Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Sultancemaati ve Camisultan karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Sultancık karyesi, Develi Kazası idari sahasında kurulmuş Sultanpınarı karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Sultan karyesi, Uçhisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sultan karyesi, Melenduz Nahiyesi idari sahasında Busultan karyesi kurucuları ve günümüzde Bünyan İlçesi idari sahasında bulunan Sultanhanı köyü kurucularının adlarını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.²⁸⁷

Koçi-Koçak Bey Aşireti:²⁸⁸ Bazı inanış ve aktarmalara göre Hacı Bektaş-ı Veli'nin Amca oğlu, bazılarına görede halifelerinden olduğu kabul edilir. Koçiler adı ile de anılan aşiretin asıl adının, Koçi-Koçu Hasan Ata olduğu ve XIII. Yüzyılda Horasan'ın Nişabur Beldesi'nde Seyyid Hasan Ata ile Sultan hatundan dünyaya geldiği belirtilir.²⁸⁹

Yesevî Ocaklarında yetiştigi belirtilen Koçu Baba'nın 1265 yılında Çankırı Sancağı'na, 1273 yılında da yine aynı sancak dahilinde bulunan ve günümüzde kendi adıyla anılan Kırıkkale/Balışeyh İlçesi Koçibeyli Köyü ne yerleştiği ve burada öldüğü belirtilmektedir.²⁹⁰

Tarihte vakıflar kurup, zaviyeler açtığı anlaşılan Koçi Baba'ya bağlı bazı oymakların Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kavacık Mezrasında yaşadığı ve bunların Koçu Baba dervişleri adlı ile anıldığı belirtilmektedir.²⁹¹

Koçiler Aşireti'ne bağlı bazı taifelerinde tarihte Kilseme Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları ve Yeniil Kazası idari sahasında İmad (Koçibey) adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.

Aşiretin, ekseriyetle Kırıkkale yöresi olmak üzere komşu illerden Çorum, Yozgat, Çankırı yörelerinde de uzantıları bulunduğu anlaşılmaktadır.²⁹²

Ayrıca Gemerek İlçesi Merkez civarında yaşayan Koçubey soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

287 BOA.

288 BOA.387. Numaralı Defter,a.g.e., 422.

289 Ulusoy Taîfesi; Balışeyh İlçesi Koçibeyli de yaşayan *Ulusoy* soyadı almış oymağın Koçibaba soyundan olduğu, oymak üyeleri tarafından anlatılır. Ayrıca Elmadağ İlçesi Yeşildere Beldesi'nde yaşayan *Ulusoy* soyadı almış oymağın adını Koçibaba'ya izafeten aldığı sanılır.

290 Altın,a.g.e.,s.52.

Bu tarîf üzere cem'i ömrümüz oldu heba

Himmetinle şeh-rî Rum'a gidelim. (Koçi Baba).

291 Uçakcı,a.g.e.

292 A.g.e.

Koçak Beyoğlu Aşireti: Bu adla çalışma bölgemizde bir aşiretin bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Koçu Babanın da diğer bir adının Koçi-Koçak olarak anılması bunların aynı aşiret olduğu izlenimini vermektedir.

Bu bağlamda Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Koçak karyesi kurucuları, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Koçak karyesi kurucuları, Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Koçak karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.²⁹³

Ayrıca Derinkuyu İlçesinde Koçakoğlu sülale Koçak soyadı almış oymak ile Yıldızeli İlçesi Çobansalar köyünde yaşayan Koçbey soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Derviş Aşireti: Koçi Baba Aşireti arasında bu adla bir aşiretin olduğu belirtilir.²⁹⁴ Derinkuyu İlçesi idari sahasında Dervişoğlu sülale adı almış bir oymağın bulunduğu görülür.

Abdal Musa Aşireti: Hacı Bektaş-I Veli ile amcaoğlu olduğu belirtilen Abdal Musa, bir divanında

“Biz Horasan mülkündeki boydanız,

Neslimizi sorarsanız asıl Hoydanız”

diyerek Horasan Hoy kentinden olduğunu belirtmektedir. Türbesi, Antalya İli Elmalı İlçesi Tekke köyündedir.²⁹⁵

Garip Musa Aşireti: Hoca Ahmet Yesevî elçisi olarak Horasan’dan geldiği, Hacı Bektaş-i Veli’nin yeğeni olduğu kabul edilir. Anadolu’nun manevi yönden inşa edilmesinde önemli rol oynadığı kabul edilen Garip Musa’nın türbesi, Divriği İlçesi Güneş köyünde bulunduğu ve köyde yaşayan Güneş adı almış oymağın ataları olduğu kabul edilir.²⁹⁶

Çepni Boyu ve Bektaş-i Tarikatına Bağlı Olduğu Bilinen Şeyhler ve Bunlara Bağlı Aşiretler: Sarı Kız, Koyun Baba, İbrahim Seydi, Himmet Dede, Hırkalı Aşireti.

Sarı Kız Aşireti: Tarihte Varsak teşekkülleri arasında yer almış aşiret mensubu bazı taifelerin, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Beşağıl, Seydisaray mezarası, Gürücü karyesi, Konak karyesi 44 hanede ve Eyubili Nahiyesi Kuyucak karyesinde 10 hanede ve Hasandağı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş iki ayrı yerleşim yerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.²⁹⁷

Kayseri İli Sarız (Sarıkız) İlçesi Hurman Nahiyesi Sarıkızderesi mezarası,²⁹⁸ Nevşehir merkezi Değirmen sokakta bulunan ve yüzlerce yıldır ayakta duran

293 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, cilt.I.,s.57.

294 BOA.998. Numaralı Defter,a.g.e.,s. 634. (Bozok örneği).

295 İskender Özdemir,a.g.e.,s.103.

296 Seyyid Garip Musa Sultan Kültür ve Tanıtma Derneği Bülten. Ve Anadolu’ya 400 atlısı ve tahta kılıcıyla Anadolu’nun fethine katıldığı kabul edilir,Kaya,a.g.m.

297 Konyalı, a.g.e. BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

298 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

Ulu meşe bölgesinde bulunduğu kabul edilen Sarıkız,²⁹⁹ Koçhisar Kazası Sarıkızdere karyesi, Aksaray Kazası Sarıkız-Şekerköy kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Sücaüddin Nahiyesi, Bozok ve Maraş eyaletleri idari sahasında bulunduğu anlaşılan aşiret üyelerinin,³⁰⁰ Ürgüç Nahiyesi Fuzuliviranı karyesinde 15 hanede, Karakilise karyesinde 39 hanede, Karahisar Kazası Yukarıkavak karyesi 31 hanede, Üçhisar Nahiyesi Akçabişrek karyesinde 27 hanede, Develi Nahiyesi Kızık karyesinde 15 hanede, Kanar-ı Irmak Nahiyesi Eymir karyesinde 102 hanede ve Eyubili Nahiyesi Eymüraliöyüğü adlı yerleşim yerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁰¹

Sarıkız Aşiretine Bağlı Taifeler: Tokuş, Şekerban, Şahbaz, Aşiretleri.

Tokuş Aşireti: Tokuş adı, eski Türkçede savaş-savaşçı,³⁰² yöre ağzında kafa kafaya vuruşmak, dövüş anlamına gelmektedir.³⁰³ Savaşçı ve kahramanlığından dolayı Türklerde yaygın bir biçimde isim ve kabile adı olarak kullanılmıştır.³⁰⁴

Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı yöresi baskımızda ayrıntılı bir biçimde konu ettiğimiz üzere Tokuş Aşireti ile Sarıkız Aşireti aynı aşirettir.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Tokuş karyesi kurucuları,³⁰⁵ Karakaya Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tokuş mezrası, Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tokuş karyesi kurucuları ile Sivas İli merkez Ece mahallesinde Tokuşoğlu sülale adı,³⁰⁶ Kangal İlçesi Merkezinde Tokuş soyadı, Sivas İli Torun köyünde Tokuş soyadı, Bor İlçesi Havuzlu köyünde Tokuş soyadı Develi İlçesi Merkezinde Toğuşlu soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

*Kurtulmuş otağın devranı gördüm
Hakka doğru giden kervanı gördüm
Aslan Fatima'da imranı gördüm
Sultan Tokuş kurtlarında arzum var.*

* * *

*Velim eder her dertlerin dermanı
Meğer sende imiş aşkın fermanı
Yine senden gelir yaremin emi
Sultan Tokuş kurtlarında arzum var.*³⁰⁷

299 Sarı kızı gördüğü kabul edilen insanların bulunduğu belirtilir.

300 Türkay,a.g.e.,s.

301 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

302 Sümer, Türk Dünyası Tarihinde Şahıs Adları,s.132.

303 Uçakçı, Orta Anadolu Halk Kültürü,s.216.

304 Başkurtlarda bulunan Tokuşoğulları kabilesi buna örnektir.

305 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

306 Şahin,a.g.e.

307 Doğan, a.g.e.,s.156,157. (İnanca göre, Tokuş Babanın Bozkurları vardır. Bu Bozkurlar, dara düşmüş insanlara yardım eder).

Bölge ahalisi tarafından Tokuş ve Baba unvanı ile anılıp erkek olduğu kabul edilsede, yine ozanın bu şiirinde, Sultan Tokuş diyerek erkek görüntüsü verilmekte ise de türbesi içerisinde bulunan tozak-gelin başlığı ve diğer süslemeler Tokuş Baba adlı zâtın gelinlik bir kız, dolayı ile Sarı Kız olduğu savımızı desteklemektedir.

Şekerban Aşireti: Bu aşiretin Sarıkız Aşiretine bağlı olmasını Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Şekerköy-Sarıkız olarak kayıtlarda yer almasından dolayı anlayabiliyoruz. Aşiret üyelerinin söz konusu köyde 6 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca, tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Şeker mezarısı kurucuları ile Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Şeker soyadı, Sivas/Camikebir mahallesinde Şekeroğlu sülale adı, Şarkışla İlçesi Merkezi, İğdecik ve Kalecik köyünde Şeker'oğlu soyadı, Zara Kazası Eski Cimilti karyesinde Şekeroğlu sülale adı almış oymak, Niğde İli Himmetli, Kayırlı, Pınarcık, Hacıbey ve İnli köyünde Şeker soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde Şeker soyadı, Develi İlçesi Çukurkuyu köyünde Şekercioğlu soyadı, Bünyan İlçesi Güllüce köyünde Şeker soyadı ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Şeker'li soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Şahbaz Aşiret: Çorum, Kırıkkale, Çankırı yöresinde yurt tutmuş Şahbaz adı almış oymakların Sarıkız Aşireti üyelerinin yoğun olarak yaşadıkları bölgede yaşamaları bu aşirete bağlılıklarını akla getirmektedir.

Şarkışla İlçesi Kalecik köyünde Şahbaz'oğlu soyadı, Ürgüp İlçesi Mazı köyünde Şahbaz soyadı, Divriği İlçesi Merkezinde Şahbaz soyadı almış oymak üyeleri, Gürün İlçesi Kılıçdoğan köyünde Şahbaz soyadı, Gülşehir İlçesi Hacılar ve Şahinler köyünde Şahbaz soyadı, Hacıbektaş İlçesi Avuç köyünde Şahbaz soyadı, Develi İlçesi Yeni ve Çomaklı köyünde Şahbaz soyadı, İncesu İlçesi Garipçe köyünde Şahbaz soyadı, Sarız İlçesi Kırksrak köyünde Şahbaz soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde Şahbaz soyadı, Tomarza İlçesi Sarımehmetli köyünde Şahbaz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise 2525 Sayılı Soyadı kanununda işlenmiş temayüller destek oluşturmaktadır.

Sarı Şeyh Aşireti: Adını, eski Türk yurtlarında Sarı Beğ, Anadolu'da Yesevi gönül dostu olarak kabul edilmiş Sarı Saltuk tan aldığı sanılmaktadır.³⁰⁸

Tarihi kaynaklar ve alan araştırmalarından anlaşıldığı üzere çalışma bölgemizi oluşturan il ve ilçe mıntıkalarında Sarı Baba, Sarı Şeyh, Sarım Bey,

Bozkurd Soyadı almış oymaklar; Çorum İli Büğdüz, Karadona, Örencik, Karşıyaka, Üçköy, Güney, Çayseki, Kertme, Ovasaray, Kara Hisar, Sırlıklı, Kireçocağı ve çalica Köyleri; Alaca İlçesi Çatak Köyü ve merkezi; İskilip İlçesi Akaya, Basmakçı ve Dedekütüğün Köyleri; Balıseyh İlçesi Işıklar, Kenanbeyobası, Değirmendere, Ayvateresi; Sulakyurt İlçesi Kalekışla Köyü; Keskin İlçesi Armudlu ve Cinalı Köyleri; Çerkeş İlçesi Bozoğlu ve Yoncalı köyleri; Çankırı İli merkezi.

308 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm, TTK. Yayını, 1995., s.138.

Sarı Bey, Sarı Hoca, Sarı Hacı, Sarı Dede adı ile ün yapmış ve nüfuzu tüm Orta Anadolu'ya yayılmış isimlerin yaşadığı anlaşılmaktadır.³⁰⁹

Her ne kadar farklı isimlerle anılıp, farklı kişiler olduğu kabul edilsede ben- ce bu kişiler aynı kişidir. Sivas ve Kayseriye yöresinde vakıflar kurup zaviyeler açmış olan Sarı Şeyhinde bu aşiretin beyi olduğu söylenebilir.³¹⁰

Bu bağlamda Sivas yöresinde yaşamış ve yaşadığı merkez mahallelerinden birisi olan Sarı Şeyh mahallasine adını vermiş ve yaşadığı dönemlerde Sarı Baba adı ile anılarak vefatı üzerine cenazesi aynı ilin Akçahan köyüne defnedilmiş ve türbesi günümüze ulaşmış Sarı Baba, yukarıda bahsettiğimiz Sarı Şeyh ile aynı kişi olduğu anlaşılmaktadır.

- 1521 yılında Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gökçeeyip karye- sinde 5 hanede ve Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Esesakin kar- yesinde 9 hanede yaşadıkları belirtilen Sarı Hacı Aşireti üyeleri bu zati muhte- reme bağlı bir olduğu savımızı kuvvetli kılmaktadır.³¹¹

Aşiret üyeleri Çornuşek Nahiyesi Karacavenk karyesinde 10 hanede, Pınar- başı Nahiyesi Sovucaksu karyesi 4 hanede ve Sarışeyh karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.³¹²

Yine, Kayseriye sancağı idari sahasında yaşadığı belirtilen Sarım Hacı, Kayseriye ve Niğde sancağı idari sahasında yaşadığı belirtilen Sarı Fakılı Aş- iretinin Sarışeyh ya da Sarı Baba adı ile anılan aşiret olduğu söylenebilir.³¹³

Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı bazı taifelerin Arab- sun Nahiyesi idari sahası, Kayseriye sancağı, Yeniil Kazası ve Keskin Kazası idari sahasında kaynaklarda yer alır.³¹⁴

Tarihte, Sarıca ve Sarı'lar adı ile anılmış aşiretlerinde Sarı Şeyh Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, Sivas İli Merkez civarında Sarıca soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Sarıca soyadı almış oymakların bağlılığı bu çerçevede değerlendirilmektedir.

- Hınzırı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sarımbegviranı karyesi kuru- cuları bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır. (Bu köyde vergiye tabi 14 hane ahali yaşadığı belirtilir.)³¹⁵

- Avanos İlçesi Sarılar kasabası sakinleri, kasabalarını Sarılar Aşiret mensup- larının kurduğu, ataları buraya gelmeden evvel eski adı Arabsun olan Gülşehir İlçesi mıntıkasına yerleştiği, bazı uzantılarının Gülşehir mıntıkasında kalırken, atalarının Sarılar kasabasına geldiği bilgilerini vermektedirler.

309 Salih Sahin Mekanı ve İnsanı SİVAS., s.52.

310 A.g.e.

311 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.5.

312 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.737.

313 Türkay, a.g.e., s.

314 A.g.e.

315 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.

Ayrıca Sivas İli Merkez civarında Sarıoğlu-Sarılar soyadı, Kangal İlçesi Sarıpınar, Alacahan ve Yeşildere köyünde Sarıca soyadı, İncesu İlçesi Saraycık köyünde Sarıoğlu soyadı ve Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan Sarım soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Koyun Baba Cemaati: Koyun Baba, Yesevî Tarikatı dervişi ve Horasan Ere-ni olduğu kabul edilir. Hacı Bektaş-î Veli ile çağdaş ve onun halifesi olduğu hakkında bilgilerde yer alır. Tarihte Sivas/Gökhüsam mahallesinde yaşadığı anlaşılan Koyunbaba adlı oymağın bu cemaate bağlı olduğu anlaşılar.

İbrahim Seydi Aşireti: Adını "*Seyyid bin İbrahim Ata*" adı ile de anılmış Hacı Bektaş-î Veli'den aldığı ve Dulkadirliyle yöreye geldiği sanılmaktadır.³¹⁶ Abdal Ata Aşiretine bağlı bulunduğu ve hatta İbrahim Seydi'nin Abdal Ata'nın oğlu olduğu yönünde görüşlerde bulunur.³¹⁷

Tarihte, Sivas yöresinde vakıf kurup zaviye açtığı bilinen Şeyh İbrahim ve bağlı aşireti,³¹⁸ Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş İbrahimhacılı karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş İbrahimkethüda karyesi kurucuları ve Ortaköy İlçesi Hacıibrahimuşağı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Her ne kadar, bazı tarihçiler tarafından bu aşiretler ayrı aşiret kabul edilip, Avşar, Beğdili, Bayat, Bayındır boyları arasında ayrı ayrı yer verilmiş olsa da, yörenin Safevi taraftarlarının yaygın olarak yaşadığı bölge olması ve Safevi şeyhlerinden Şeyh (Şah) İbrahim adına vakıflar kurulup, zaviyeler açılmış bulunması Çepnilere bağlı aynı aşiret olduğu izlenimi vermektedir.³¹⁹

İbrahim adı almış aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 20 hanede, Şamardı Nahiyesi Pınarbaşı ve Şerikalanı karyesinde 36 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında bulunan yaylalarda 50 hanede, Aşıkviranı karyesinde 21 hanede ve Hacıyakup karyesinde, Koçhisar Kazası Karaseki karyesinde 6 hanede ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi Yenice ve Karacaviran karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca, tarihte Aksaray Kazası İbrahimhoca karyesi kurucuları, Koçhisar Nahiyesi İbrahimkethüda karyesi kurucuları, Yeniil Kazası İbrahimhacılı mezrası kurucuları ve günümüzde Ortaköy İlçesi idari sahasında bulunan Hacıibrahimuşağı köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu düşünülür.

İbrahim Fakılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Büyükkuyuca mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.³²⁰

316 Fuat Köprülü, s.27. (Bu adın Hoca Ahmet Yesevî'nin babası ve oğlunun da kullandığı bilinir).

317 Kurt, a.g.e., s.85.

318 Bu zaviye-Vakfın Sivas İli Güzelli köyü ile Gemerek/Karaözü köyü civarında olduğu belirtilir.

319 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar, 341. Şeyh İbrahim Zaviyesi: Gemerek Kazası Karaözü köyündedir. Karaözü, Bucakavşarı ve Bayırdere köyü gelirleri bu zaviye ve bölgede bulunan Şahruh köprüsü masraflarına vakfedilmiştir.

320 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.

Sarı İbrahim Aşireti: Bu aşiretin İbrahim Hacılı adı ile anılan aşiretle aynı aşiret olduğu sanılır. Aşiret üyelerinin Kayseri/Karaçam Nahiyesi Dedepınar karyesinde 20 hanede yaşadıkları 1483 yılı kaynaklarından anlaşılır.

Himmet Dede Aşireti: Bektaş-î Tarikatı şeyhlerinden olduğu sanılır. Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Himmetdede kasabası kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Sivas merkeze bağlı Himmetfakı köyü ve Himmetsofi mahallesi kurucuları ve tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Himmetekinliği karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Ayrıca Şarkışla İlçesi Akçakışla köyünde yaşayan Himmetoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafen aldığı söylenebilir.

Hırkalı Aşireti: Hacıbektaş ve Gülşehir İlçesi idari sahasında bulunan Hırka dağı ve bu dağa civarında bulunan Hırka Baba Türbesi,³²¹ yine bu mıntıkada kurulmuş eski adı Hırkatepe yeni adı Tepeside-lik köyü kurucuları ile Bünyan yöresinde

bulunan Hırka dağı'na adını veren oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılmaktadır.³²²

İslamlı Nahiyesi Hırka karyesi kurucuları, Aksaray Kazası Hırka karyesi kurucuları, Koçhisar Kazası Hırka karyesi kurucuları ve Cebel-i Erciş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hırka karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.³²³

Haydar Aşireti:³²⁴ "Haydar-ı" adı ile de anılır. Ve bu adın tarihte kurulmuş ve yöreyi etkisine almış Haydar-i Tarikatından aldığı anlaşılır. Döğër ve Salur Boyu arasında da kaydolunan aşiret üyelerinin yörede yaygın olarak yaşadıkları anlaşılır.

Haydar Baba³²⁵ ve Haydar Koca³²⁶ adlı beylerinin yörede yaşadığı anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin Şarkpare Nahiyesi idari sahasında 14 hanede ve Mutakat-ı Cerid Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyılda belirtilir.

321 Türbe Avanos İlçesi Ayhanlar köyü mıntikasında bulunur.

322 Hırka Dağı Hacıbektaş İlçesi'nin doğu kısımlarında ve dağın eteklerinde Hacı Bektaş-î Veli'nin Çilehanesi bulunur. Bu oymağın Ürgüç Kazası idari sahasında da uzantıları olduğu belirtilir.

323 BOA. Geçmiş yüzyıllarda yapılan idari dağılımlar dikkate alındığında Aksaray ile Koçhisar idari sahasında kaydolunan köyler aynı köy olabilir.

324 Söylemezoğlu, a.g.e.

325 İmranlı'nın Karataş köyü mezarlığının 2 km. kuzeybatısındaki bir tepenin üzerinde yattığı söylenir. Horasan erenlerinden olup, o yöredeki halkı irşat ettikten sonra vefat etmiştir. Mezarı tam olarak belli değildir. Yattığına inanılan tepede ardıc ağaçları ve Döldülün ayağı olarak bilinen bir taş vardır.

326 Horasan erenlerindendir. Hacı Bektaş Veli ile birlikte Anadolu'ya gelmiş, Divriği ve Eğin (Kemaliye) ilçeleri arasında bulunan Sarıççek yaylası'na yerleşir, burada tekke kurar ve halkı irşat etmeye başlar.

Tarihte Sivas idari sahasında kurulmuş Haydarlı ve Hayırbey adlı yerleşim yerleri kurucuları, Koyulhisar Kazası idari sahasında Haydari adlı karye kurucuları, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Haydar adlı yerleşim yeri kurucuları, günümüzde Şereflikoçhisar İlçesi Haydarlı köyü kurucuları ve Niğde Vilayeti idari sahasında yaşayan Haydaroğulları sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanları ile Rakka'ya sürgün edildiği ve günümüzde Suriye sınırları içerisinde kaldığı belirtilir.³²⁷

Ayrıca Zara Kazası Emir ve Baharşeyh köyünde Haydaroğlu sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.³²⁸

Abdallı Aşireti: Adını, tarihte devlet kurmuş Eftalif, başka bir ifadeyle Akhunlar'dan aldığını Türk ve Müslüman olduklarını Osmanlı vesikaları ve yabancı bir araştırmacının 1852 yılında yazdığı kitabında yer almaktadır.

³²⁷ Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler, s.309.

³²⁸ Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 54. Yıl.1831-1842.

M. Şerif Fırat'ta ünlü eserinde bu aşiretin Akkoyunlu Türklerinden ayrıldığı ve IX. Yüzyılda Anadolu'ya geldiği bilgilerini vermiştir.

Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığını, Gedük Nahiyesi idari sahasında Abdalyurdu ile Ağcameshed (Küçükabdal),³²⁹ Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında Küçükabdal,³³⁰ Develi Nahiyesi idari sahasında Abdalilyas, Şarkışla İlçesi idari sahasında Abdallı ve Sariabdaladlı yerleşim yeri kurucularının adının buradan geldiği sanılır.³³¹

Ayrıca Zara Kazası Akyazı-Kuzviran karyesinde Abdaloğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.³³²

Pir Sultan Abdal Aşireti: XVI. Yüzyıl Ortalarında Yıldızeli ilçesine bağlı Çırçır bucağına Banaz köyünde yaşadığı ve Celali İsyanlarında etkin görevler üstlendiğinden dolayı İdam edildiği anlaşılmaktadır. Aşirete bağlı taifelerin Sivas yöresinde bulunduğu anlaşılr.³³³

Danişmendli Aşireti: Daniş, Danişman, Tanış, Danişmendoğulları adı ile de anılır. Adını 1080 yılında Sivas, Kayseri, Zamantı, Develi, Tokat, Niksar, Zile, Çorum, Amasya topraklarında kendi adı ile devlet-beylik kurmuş Danişmendoğulları'ndan almıştır.

Nevşehir, Niğde, Aksaray, Kayseri, Sivas yöresinde yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlaşılan Danişmenlilerin Osmanlı döneminde "Ali Fakihli, Ali Hanlı, Alemlı, Abdallı, Mihmadlı, Büyük Salarlı, Doğurganlı, Ağalı, Hacı Osman, Karamanlı, Kara Koyunlu, Kaşıkçı, Karlıklı, Keçili, Kurutlu, Küçük Kürd, Küçük Şerefli, Kütüklü, Kızılkocalı, Koca Ali, Lek, Müminli, Şeyhli, Tarluyar, Varvara, Turhasanlı" gibi farklı boylara bağlı aşiretlerle teşekkül oluşturdukları ve bu teşekkül ile toplumsal yaşamlarını sürdürdükleri kaynaklardan anlaşılmaktadır.

Danişmend Aşireti: Danişmendlilerin bir çok yöre aşireti gibi Anadolu'nun Moğol istilasını üzerine göç ettikleri, Moğollar Anadolu'dan gitmesi üzerine tekrar geri geldikleri anlaşılr.

Aşiret üyelerinin 1530 yılında Koçhisar Kazası Danişmand karyesinde 22 hanede yaşadıkları ve Çornuşek Nahiyesi Sarıçiçek-Karamaz yaylası'nda yayladıkları belirtilir.³³⁴ Yeniil Kazası idari sahasında yaygın olarak yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin, Emlak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tekmen karyesinde 21 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.³³⁵

Koçhisar Kazası Danişmend karyesi kurucuları, Bekir Nahiyesi Danişmendli karyesi kurucuları, Hasandağı Nahiyesi Danişmendli karyesi kurucuları, Hasandağı Nahiyesi Akçahisar karyesi sınırları içerisinde olduğu kaydo-

329 Koç,a.g.e. Küçükabdal köyünde XVI. Yüzyılda 107 nüfusun yaşadığı bilgisi aktarılır.

330 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

331 Sariabdal köyü, günümüzde Sarıtekköyü olarak bilinir.

332 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

333 Türkay,a.g.e.,s.

334 S.,585. Bu oymakların Kayseri yöresinde yaylayıp, Arap vilayetlerinde kışladıkları bilgisi aktarılır.

335 Sümer,Bozok tarihine Dair Araştırmalar.,s.314.

lunan Danişmendli mezrası kurucuları, Aksaray/Çeltekk köyü arazisi içerisinde bulunan ve eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılan Danişmend adlı mevkiye adını vermiş oymaklar. Eskiil Kazası Danişmendli karyesi kurucuları, Anduğu Kazası Danişmendli karyesi kurucuları, Sivas Kazası Danişmendli karyesi kurucuları ve Divriği İlçesi Danişment kasabası kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.³³⁶

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri,³³⁷ bazı taifelerinin Develi Kazası idari sahasında bulunduğunu tarihi kaynaklar günümüze aktarır.³³⁸

XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarından önemli oranda etkilendiği anlaşılan aşiret üyelerinden 25 hanelik bir gurubu Karalar köyüne, 18 hanelik bir gurubu İzzettinli Aşiretine mensup taifelerle Eyubili Kazasına bağlı Viranşehir'e ve³³⁹ bazı gurupları 1752 yılında Konya sancağı Turgut Kazası köylerinden Atçeken mıntıkasında bulunan Atlantı adlı yerleşim yerine yerleştirildikleri anlaşılır.³⁴⁰

Aşirete bağlı bazı gurupların önce Hamid, Kütahya, Kara Hisar-Afyon, tarafına iskan edildiği ancak, aşiret üyelerinin bu bölgeden kaçıp, Niğde, Kayseri ve Develi yörelerine gelerek yerleştikleri belirtilir.³⁴¹

Kayseri livası'na bağlı Sahra, Koramaz, Cebel-i Ali, Kenar-ı Irmak, Karakaya, Karataş, Malya, Göstere Nahiyeleri idari sahalarında yaşadıkları 1914 yılı kaynaklarından anlaşılır.³⁴²

Ayrıca Koçhisar Kazası Danişmend karyesi kurucuları, Divriği İlçesi eski adı Danişment olan Arıkbaşı köyü kurucuları, Altunyayla İlçesi Mutlubey köyünde Danişmend soyadı,³⁴³ Sivas İli Merkezinde Daniş soyadı, Suşehri İlçesi Esenyaka ve Yamaç köyünde Daniş ve Danişment soyadı, Şarkışla İlçesi İğdecik köyünde Danişman soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Daniş ve Danişan soyadı, Şarkışla İlçesi Maksutlu köyünde Tanış soyadı ve Sivas İli Merkez civarında Tanış soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Danişmendlilere Bağlı Aşiretler: Sarı Danişmendli, Ebuviran, Sermayeli, Varvara, Tarluyar Aşiretleri.

Sarı Danişmendli Aşireti: Danişmendlilerin bir kolu olduğu belirtilir.³⁴⁴ Aşiret üyelerinin Malya Nahiyesi ve Karakaya Nahiyesi idari sahasında kurul-

336 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

337 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

338 Türkay,a.g.e.

339 Halaçoğlu, İskan Siyaseti.,s.75.

340 A.g.e.,s.72.

341 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e,s.130.

342 B.O.A. Tarih :24/Ca/1330 (Hicrî) Dosya No :9 Gömlek No :36 Fon Kodu :DH.H...

343 Baydığın köylüleri atalarının Bektaşî Türkmeni olduğu ve Üç kardeş olarak yöreye geldikleri, bu kardeşler civarda kurulmuş Yassıpınar köyü ile Doğupınar köylerine yerleştikleri bilgisini aktarmaktadırlar.

344 T.Gündüz, Danişmendli Türkmenleri,s.49.

muş Tokuş, Kuyuluca, Kırdaşlar ve Ağılı mezralarında 22 hanede yaşadıkları 1518 yılı kaynaklarında yer alır.³⁴⁵

Ebuviran Aşireti: Ebugüher adı ile de kaydolunan aşiretin Danişmendli Türkmenlerinden olduğu ve Niğde yöresinde bulunduğu bilgisi aktarılmaktadır.

Sermayeli Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Niğde ve Kır-şehir idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.³⁴⁶

Varvara Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri civarında yaylayıp, güney illerinde kışladıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.

Tarluyar Aşireti: XVI. Yüzyılda Kayseri civarında yayladıkları, Arab vilayetlerinde kışladıkları bilgisi aktarılır.

Kır Beğli Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 94 hanede, Şamardı Kazası idari sahasında 11 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.³⁴⁷

Ayrıca Sivas/Gökçebostan mahallesinde Kırlioğlu sülale adı, Ortaköy İlçesi Durhasanlı köyünde Kırılı soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Kırılı soyadı, Güzelyurt İlçesi Merkezinde Kır soyadı, Eskil İlçesi Kökez yaylası'nda Kırılı soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kır-oğlu soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Kır soyadı, Niğde İli Merkezinde Kır, Kırılar soyadı, Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Kır soyadı, Yıldızeli İlçesi Güneykaya köyünde Kır soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Kır soyadı almış oymak ve Sivas İli Merkezinde yaşayan Kır soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Gedüklü Aşireti: Adını, Selçuklu dönemi şehirlerinden olan Gedük Kazasına vermiş olan aşiret üyesi bazı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 22 hanede yaşadıkları, bazı taifelerinin Niğde Kazası idari sahasında 26 hanede,³⁴⁸ bazı taifelerinde Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁴⁹

Gedikli Aşireti üyeleri tarafından 1689 yılında Osmanlı Devlet yönetimine karşı önemli bir isyan çıkartıldığı belirtilir.

Ayrıca Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan Fakıuşağı sülale Gedik ve İnce soyadı almış oymakların atalarının XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Yozgat/Boğazlıyan İlçesi (Yenifakılı)nden geldikleri anlaşılmaktadır.³⁵⁰

Kaman İlçesi Tepe köyü, Şereflikoçhisar İlçesi Harmandalı köyü, Demirci köyü, Sıdıklığüçükboğaz köyü ile Sıdıklıkbüyükoba köyünde Gedik adı almış oy-

345 Sarı Danişmend adlı bu taifeyi Yusuf hoca Avşarlar arasında yer vermiştir.

346 A.g.e.

347 A.g.e.

348 Yusuf hoca Niğde yöresinde yaşayan taifeyi Alayundlu Boyu arasında yer verir.

349 Gedük adlı bu kazanın günümüz tarihi ile Kayseri-Sivas yolu üzerinde bulunan Şarkışla İlçesi ya da civarında olduğu sanılır. Nahiye'nin idari sahası batıda Kızılırmak, kuzeyde Kızıldön, doğuda Kulmaç dağına ve güneyde Haliloğlu deresine kadar uzanan bölgedir.

350 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

makların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır. Ayrıca Gedik adı almış bu oymakların Koçhisar/ Hıntır yaylası'ndan geldikleri anlaşılır.

Sivas/Camikebir mahallesinde Gedikoğlu sülale adı,³⁵¹ Kartalca, Karayün, Haydarlı ve Sorguncak köyünde Gedik soyadı, Koyulhisar İlçesi Kavacık köyünde Gedik soyadı, Suşehri İlçesi Beydeğirmeni köyünde Gedik soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Gedik soyadı, Divriği İlçesi Kevendüzü köyünde Gedik'oğlu soyadı, Yıldızeli İlçesi Karkın köyünde Gedik soyadı almış oymak üyeleri, Acıgöl İlçesi Bağlıca köyünde Gedik soyadı, Hacıbektaş İlçesi Kayaaltı köyünde Gedik soyadı, Gülşehir İlçesi Kızılköy ve Oğulkaya köyünde Gedik soyadı, Kozaklı İlçesi Karahasanlı köyünde yaşayan Gedik soyadı, Niğde İli Dünderli köyünde Gedik soyadı, Bor İlçesi Köşkyolu ve Değirmen arkası adlı yerleşim yerinde Gedik soyadı, Ulukışla İlçesi Hacıbekirli köyünde Gedik soyadı, Yahyalı İlçesi Öksüt ve Karahacılı köyünde Gedik soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Gedik soyadı, Sarız İlçesi Büyüksöbeçimen ve Yeşilkent köyünde Gedik soyadı, Develi İlçesi Gazi, Ayşepınar ve Zile köyünde Gedik soyadı, Nevşehir İli Çiftlik ve Kızıl köyünde yaşayan Gedik soyadı, Ağaçoören İlçesi Merkezinde Gedik soyadı, Ortaköy İlçesi Harmandalı kasabası ve Harmanlı köyünde Gedik soyadı ve Güzeyurt İlçesi Bozcayurt köyünde yaşayan Gedik soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Ustaculu Aşireti: Bu aşiretin XIII. Yüzyıl ortalarında meydana gelen Moğol İstilasına üzerine Orta Anadolu'daki yurtlarını terk edip doğuya göç ettiği ve XV. Yüzyılda Dulkadirli Aşiretleriyle birlikte yöreye geri döndükleri belirtilmektedir.

1514 yılında yapılan Osmanlı, Safevi savaşında Sefeviler yanında yer alan aşiretin çalışma bölgemizde yaygın bir nüfusa sahip olduğu ve 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 56 hanede 317 nüfusa sahip oldukları bilgisi aktarılır.³⁵²

Safevî Tarikatının kurucuları olduğu kabul edilen Şeyh Cüneyt ve oğlu Şeyh Haydarın bu cemaatin liderleri olduğu belirtilen konulardandır.³⁵³

Sarız İlçesi Kırkısrak köyünde Usta soyadı, İncesu İlçesi Saraycık köyünde Usta soyadı, Hacılar İlçesi Dokuzpınar ve Sakarbağları mevkiinde Usta soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Usta'oğlu soyadı, Tomarza İlçesi Cücen köyünde Ustaoglu soyadı, Yahyalı İlçesi Büyükçakır köyünde Usta soyadı, Develi İlçesi Öksüt köyünde Usta soyadı, Acıgöl İlçesi Karapınar köyünde yaşayan Usta soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Çayan Aşireti: Adını Safevî Beylerbeyi Muhammed Beyin lakabından aldığı ve Ustaculu Aşiretinin alt taifesi olduğu belirtilmektedir. XIII. Yüzyılın ortalarında Anadolu'nun Moğollar tarafından istila edilmesi üzerine onlarca Türkmen Aşireti örneğinde olduğu gibi doğu bölgelerine göç etmişlerdir.

351 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.1I.s.,78.

352 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler.,s.7.

353 Sümer; Safevî. A,g,e.

1402 yılında yapılan Ankara Savaşında Moğolların, Osmanlı'yı yenip Anadolu'dan çekilmesi üzerine Dulkadirli Aşiretleri ile birlikte Orta Anadolu'ya geri dönmüş aşiretlerdendir.

Safevî Devleti'nin kuruluşunda önemli görevler üstlenmiş olan aşiretin, Bozulus Türkmen gurubundan olduğu, Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullandıkları ve 1727 yılında 120 hane ahalisinin Nevşehir yöresine iskan edildikleri belirtilmektedir.³⁵⁴

Aşiret üyesi bazı oymakların da Ulukışla ile Ereğli arasında bulunan Çavuşlu karyesine, bir kısmının da bölgede kurulmuş Kamışlar karyesine taş evler yapılarak iskan edildikleri belirtilmektedir.³⁵⁵

Ayrıca Ereğli İlçesi Çayhan, Aziziye ve Çakmak Kasaba-köylerinde Çayan Aşireti üyelerinin yaşadığı bilgisi aktarılmaktadır.³⁵⁶

Zile tarafında yaşadığı belirtilen bazı Çayan Yörükhanı taifesinin 1840 yılında Çorum'a nakledildiği bilgisi aktarılmaktadır.³⁵⁷

Ayrıca Kayseri İli Tomarza İlçesi Çayanlı Köyü ne adını vermiş oymak üyeleri ve Avanos İlçesi Merkezinde yaşayan Çayan soyadı almış oymak, Niğde İli Merkezinde Çayan soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Çayan soyadı, Bor İlçesi Merkezinde yaşayan Çayan soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Demirciler-Kandemir Aşireti:³⁵⁸ Tarihi vesikalarda Kandemir Çepnisi, Demircili adıyla belirtilen aşiretin Dulkadirliilerin Salmanlı kolunun askeri kanadını oluşturduğu ve demircilik mesleği ile ilgilendikleri belirtilir.

Timur'un 1404 yılında Kara Tatarları Anadolu'dan götürmesi üzerine Sivas'ın güneyi ve Kayseri'nin doğusunu yaylak olarak kullandıkları belirtilir. Aşiret üyeleri Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Topaç, Bağrecik ve Kovacık mezraları nda 79 hanede ve Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁵⁹

Zamantı Kazası Kalecikkaya, Alikayası, Karacaviran, Kodalviran, Boğazlık ve Beşpınar adlı yerleşim yerleri, Hınzır Nahiyesi Karapınar, Kapluca, Acem, Haticeana, Kaynarpınar, Sarımbeğ, Viran, Karaca, Köseşeyh, Kuyucak adlı yerleşim yerleri, Kayseri çevresinde kurulmuş Ağain kışlağı, Kümbed Mezrası ve Yeniil Kazası Kevser karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.³⁶⁰

354 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

355 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.125.

356 Ali Sayar, 1. Ulusal Her Yönüyle Türkmenler ve Konya Ereğli Yöresi Türkmenleri, Sempozyumu Bildirileri.,s.275.

357 Sayar,a.g.e.,s.277.

358 Yörükoğlu, Yörtürk Vakfı Web sitesi, Kandemir ve Demirciler Aşireti'nin Çepnilere bağlı olduğuna ilişkin.

359 Sümer, Bozok tarihine Dair Araştırmalar.,s.313.

360 Yusuf hoca bu aşireti Avşarlar arasında yer verir.

Ayrıca Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında Demirciviran, Bekir Nahiyesi idari sahasında Demirci, Sivas Kazası idari sahasında Demirciler,³⁶¹ Kilmiğad Nahiyesi idari sahasında Demircilik,³⁶² Aksaray İli Demirci kasabası,³⁶³ Ağaçören İlçesine bağlı Demircili, Gülağaç İlçesi idari sahasında Demirci, Hafik İlçesi idari sahasında Demirci, Sarıyahşi İlçesi idari sahasında Demirciobası, Pınarbaşı İlçesi idari sahasında Demircili adlı karye-köylerin kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Hınzırı Nahiyesi Tersakan, Beşpınar, Boğazvıran, Kodal, Kayapınar, Sarımbeğvıranı ve buna bağlı Ebulhayr karyelerinde ziraat ettiği,³⁶⁴ Çornuşek Nahiyesi Ebulhayr kışlası ve Demircivıranı mezra-karyesinde yaşadıkları, Zamantı Kazası Kalecikaya karyesi 7 hanede yaşadıkları ve Hurman Nahiyesi Öyücek mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁶⁵

XVIII. Zorunlu Rakka iskanı ile sürgüne tabi tutuldukları belirtilen ve bir çok aşiret gibi Rakka'dan firar edip Anadolu içlerine yayılan ve daha sonraları kolluk kuvvetleri tarafından yakalanıp bazı taifelerinin Aydın vilayeti idari sahasında bulunan Darıbüğü adlı yerleşim yerine iskanlarının yapıldığı belirtilir.³⁶⁶

Aksaray Kazası Aşağıcırid karyesi arazisinde Demircili mevkiine adını vermiş oymaklar, Derinkuyu İlçesinde Demircioğlu sülale Demir soyadı almış oymak, Sivas İli merkez Örtülü mahallesinde Demircioğlu sülale adı, Zara Kazası Kömüşlük-Çaylı, Gümüşçevre-Kemeriz köyünde Demircioğlu sülale adı,³⁶⁷ Nevşehir merkezinde Demircioğlu (Hoşur) sülale adı, İncesu İlçesi Karahöyük köyünde Kandemir soyadı, Pınarbaşı İlçesi Panlı köyünde Kandemir soyadı, Ortaköy İlçesi Cumali köyünde Demirciler sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Kandemir soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında Kandemir soyadı, Şarkışla İlçesi Faraşderesi köyünde Kandemir soyadı, Gölova İlçesi Boğaz köyünde Kandemir soyadı, Yıldızeli İlçesi Gökçeli köyünde Kandemir soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Kandemir soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kandemir soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında yaşayan Kandemir soyadı, Kozaklı İlçesi Kanlıca ve Dörtöy köyünde Kandemir soyadı, Şarkışla İlçesi Kızılcaışla köyünde Demircioğlu soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Demircioğlu soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında Demirci-oğlu soyadı, Eski İlçesi Eşmekaya kasabasında Demircioğlu

361 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

362 A.g.e.

363 www.demircikasabası.com. Kasaba ahalisi düzenledikleri web sitelerinde XVIII Yüzyılda köylerine Demirci kabilesine bağlı insanlar yerleştiği ve köy adını buradan aldığını belirtirler.

364 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.803. Kayapınar karyesinde 60 vergi hanesinde, Ebulhayr karyesinde 14 hanede oturdukları anlaşılır. Hınzırı Nahiyesi idari sahasında kaydolunan "Tersakan, Kaynar, Beşpınar, Boğavıran, Kodalvıran, Sarımbeğvıranı" adlı yerleşim yerlerinin yine XVI. Yüzyıl kaynaklarında Çornuşek Nahiyesi idari sahasında kaydolunduğu ve bunun da idari dağılımların değişmesinden dolayı olduğu anlaşılır.

365 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

366 T. Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri,s.127.

367 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

soyadı, Güzelyurt İlçesi Merkezinde Demircioğlu soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan tamayüller kaynak oluşturur.

Atlı Hanlı Aşireti: Demirciler Aşiretine bağlı olduğu ve bazı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 18 hanede ve Hurman Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁶⁸

Temur Aşireti: Demir adının Temur adı ile kaydolunduğu Osmanlı kaynaklarında sıkça rastlanan bir konudur. Bu bağlamda, İmranlı İlçesi Uzunte-mur köyü kurucuları, Zara Kazası Dipsizgöl-Kızılkale, Karaçayır ve Körpınar Aşireti köyünde Timuroğlu sülale adı,³⁶⁹ Kangal İlçesi Kuzyaka köyünde Temur soyadı, Hafik İlçesi Çınarlı köyünde Temur soyadı, Ürgüp İlçesi Aksalur mahal-lesi ve Mustafapaşa adlı yerleşim yerinde Temur'oglu soyadı, Niğde ili Kayırlı köyünde Temuralay soyadı, Çayırılı ve Saygılı köyünde Temur soyadı, Değirenli köyünde Timurtaş soyadı, Bor İlçesi Karanlıkdere, Bayat ve Üstünkayı köyünde Temuroğlu, Temurlar soyadı, Sarız İlçesi Ördekli köyünde Timur soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

İslamlı Aşireti: İslameli ve İslamlı Yörüşü adıyla da anılan aşiretin Yörükhan taifesine bağlı olduğu bilgileri aktarılmaktadır.³⁷⁰ Aşireti, bazı araştırmacılar Avşar Boyuna, bazı araştırmacılarda Çepniler içerisinde bulunan Demirciler Aşireti ne bağlı olduğu bilgilerini aktarmaktadırlar.³⁷¹

Tarihte Kayseri yöresinde 1.826 hanede yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin, yörede kurulmuş Teberükhacılılı (Kızılviran, Hacıyüzce/Bozca, Sarıdanışmendli, Sariağıl mezralarında yurt tuttukları³⁷² ve İslamlı Nahiyesini kurup adlarını verdikleri anlaşılr.

Kayseri livası'na bağlı İslamlı, Sahra, Koramaz, Cebel-i Ali, Kenar-ı Irmak, Karakaya, Karataş, Malya, Göstere Nahiyeleleri idari sahalarında yaşadıkları 1914 yılı kaynaklarından anlaşılır.³⁷³

- Derinkuyu İlçesinde İslamoğlu sülale adı, Zara Kazası Şeyhmerzuban köyünde İslamoğlu sülale adı,³⁷⁴ Yeşilhisar İlçesi Merkezinde İslamoğlu soyadı ve Develi İlçesi Merkezinde İslamoğlu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Muzaffer Fakihli Aşireti: Adını İslamlı Aşireti hatibi Muzaffer Fakihli'den aldığı belirtilmektedir.

368 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.675.

369 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

370 wowturkey.com, Kayseri yöresinde *İslamlı* adıyla bir yerleşim yeri ve bir bölge bulunduğu, yerleşim yerinde aşiret mensubu bir oymağın halen yaşadığı belirtilir.

371 wowturkey.com

372 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

373 B.O.A. Tarih :24/Ca/1330 (Hicrî) Dosya No :9 Gömlek No :36 Fon Kodu :DH.H...

374 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

Yahyalı Yörüklerinden olan aşiret üyesi bazı taifelerin Yahyalı kışlağında oturdukları, bir taifesinin İslamlı Nahiyesi idari sahasında 3 hanede yaşadığı belirtilmektedir.³⁷⁵

Mehmed Fakih Aşireti: İslamlı Yörüklerinden olup, adını Mehmed Fakih isimli aşiret beyinden adığı anlaşılr. 1483 yılında İslamlı Nahiyesi Boyalıca kışlağında 9 hanede yurt tuttıkları bilgisi aktarılır.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Yahyalı Yörükleri arasında Boyalıca ve Güllüce mezralarında 77 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁷⁶

Elmalı Aşireti: Tarihte Sivas yöresinde Elma Baba adlı bir beyinin yaşadığını Akören köyü civarında bulunan Elma Baba adlı türbeden anlarız.

Sivas İli Merkezinde Elmalı, Bedirli köyünde Almalı soyadı almış oymak, Gürün İlçesi Yuva köyü ve merkezinde Elmacı' oğlu soyadı, Hafik İlçesi Düzyayla köyünde Elmalı soyadı, Pınarbaşı İlçesi Elmalı köyünde Elmalı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Dikmenler Aşireti:³⁷⁷ Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahası, Niğde Kazası idari sahası ve Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında Dikmen-cik adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılr.

Günümüzde Sivas merkeze bağlı Dikmencik köyü ile Aksaray merkeze bağlı Dikmen köyünün söz konusu köylerin devamı olduğu söylenebilir.

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Dikmen soyadı, Altunhisar İlçesi Karakapı köyünde Dikmen soyadı, Bor İlçesi Gökbez köyünde Dikmen soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Dikmen soyadı, Sivas İli merkezinde yaşayan Dikmen soyadı, Gölova İlçesi Yaylaçayı köyünde Sarıdikmen soyadı, Avanos İlçesi Göynük köyünde Dikmen soyadı ve Ulaş İlçesi Merkezinde yaşayan Dimen soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Sarıkamış Aşireti: Eski Oğuz ellerinde Sarıkamış çukuru, Sarıkamış gölü, Sarıkamış deresi gibi adların yaygın bulunması bu adın Oğuz ellerinden getirildiğini göstermektedir.³⁷⁸

Yakuplar Aşireti: Yakuplu ve Kara Yakup adı ile anılan aşiretlerle aynı aşiret olduğu düşünülür. Yakuplar adı almış aşiretin tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettikleri anlaşılr ve Eskiil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte, Sivas Kazası Hocayakup karyesi, Yeniil Kazası Yakuplu karyesi, Aksaray Kazası Hacıyakup ve Mevlanayakup karyesi, Uçhisar Nahiyesi Yakupşeyhli karyesi, Koçhisar Kazası Yakupfakih karyesi kurucuları ile günümüzde Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Yakuplar karyesi kurucularının adlarını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

375 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

376 A.g.e Site. Kocasinan ilçesine bağlı Boyacı köyü olduğu belirtilir.

377 Doç.Dr.Ali Çelik, www.hendekdikmenkoyu.com. Dikmen Aşireti'nin Çepnilere bağlı olacağına ilişkin, örnek bilgi.

378 Gülensoy; A,g,e.

Kara Yakuplu Aşireti: Yörede yaygın bir nüfusa sahip olduğu anlaşılan aşiretin Kara Yakup Baba adlı bir beyinin türbesi Zara Kazası idari sahasında kurulmuş Eymir köyünde bulunmaktadır.³⁷⁹

Canikli Yörük Aşireti: Adını Orta Karadeniz bölgesi merkezli olarak kurulumuş, XIII-XIV. Yüzyılları arasında hakimiyetini sürdürmüş Canikli ve Canikli-Bafra beylikleri adı ile anılan devlet teşekkülünden aldığı anlaşılır.

Aşiret üyelerinden bazı taifelerin Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları,³⁸⁰ Karataş Nahiyesi Karataş Nahiyesi Boran, Turnalı, Beyoğlan, İncesubaşı ve Yağdı köyleri civarında 150 hanede, ayrıca Ürgüç Kazası Akpınar, Karalı ve Sultan köylerinde oturdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.³⁸¹

Ayrıca, tarihte Zamantı Nahiyesi Canikviranı karyeri kurucuları, Eskiil Kazası Canikkuyusu karyesi kurucuları ve Sivas/Hacımahmud, Gökmedrese ve Çavuşbaşı mahallesinde Canikli'oğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.³⁸²

Ayrıca Zara Kazası Canova-Cancin köyünde Caniklioğlu sülale adı, Ak-yazı-Kuzviran karyesinde Canikli sülale adı, Sivas İli merkezinde Canik'li'oğlu soyadı, Doğanşar İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Cenik soyadı, Yıldızeli İlçesi Çağlayan köyünde Cenik soyadı, Suşehri İlçesi Merkezi ve Arpayazı köyünde Canik soyadı, Şarkışla İlçesi Gazi köyünde Canikli soyadı, Sivas İli Merkezinde Canik'li soyadıve Koyulhisar İlçesi Akseki köyünde yaşayan Cenikli soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Başım Kızıllı Aşireti: "Başın" adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları ve Eskiil Kazası idari sahasında Başın adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.³⁸³

Başın Yayla Aşireti: Aşiret üyelerinin Çornuşek Nahiye merkezinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.³⁸⁴

Develi İlçesi Yaylacık köyü ve Sarız İlçesi Yaylacı köyü kurucuları, Altunhisar İlçesi Merkezinde Yayla soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

İçmeli Aşireti: Bazı taifelerinin Lek Cemaati arasında, 5 hane ahalisinde Koçhisar Kazası idari sahasında Kurtulu Aşireti arasında bulunduğu ve Kayseri sancağı civarında yaylayıp, Arap vilayetlerinde kışladıkları tarihi kaynaklarda yer alır.³⁸⁵

Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş İçme karyesi, Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Göçmen-içmen karyesi ve Yeşilhisar İlçesi

379 Kara Yakup Baba adlı bu beyin Horasan erenlerinden olduğu bölge ahalisi tarafından anlatılmaktadır.

380 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

381 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

382 Şahin,a.g.e.

383 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

384 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.754.

385 A.g.e.

idari sahasında bulunan İçmece Köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kurdi Resullu Aşireti: Resullu adı ile de kaydolunan aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Karaseki karyesinde 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.³⁸⁶

Sivas Kazası idari sahasında Resulviran adı ile bir yerleşim yeri köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Müminli Aşireti: Beğdili Boyu arasında da görülen aşiret üyelerinin Kayseri sancağı idari sahasında yaylayıp, Arab vilayetlerinde kışladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte Yıldızeli Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kerimümin Nahiyesi adlı yerleşim yerini kurup adını veren oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır.³⁸⁷

Orta Aşireti: Yörede bulunduğu anlaşılan “Ortaviran” adlı aşiretle aynı olduğu sanılır ve aşiret üyesi bazı tatifelerin tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları anlaşılır.

Hacıbektaş Nahiyesi idari sahası içerisinde Orta ve Ortaviran karyesi,³⁸⁸ Malya Kazası idari sahasında Ortaviran karyesi, Çubuk Nahiyesi idari sahasında Ortakışla karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında Ortaviran, Ortaköy, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Orta karyesi, Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Camiorta köy, Anduğu Kazası idari sahasında Ortaköy ve Hamamorta köy, Dumluca Nahiyesi idari sahasında Ortaviran karyesi, Koyulhisar Kazası idari sahasında Ortaviran karyesi kurucularının adının bu aşirete izafeten aldığı düşünülür.

Düşüncemize ise, söz konusu yerleşim yerlerinin birbirine çok yakın olması ve 2525 Sayılı Soyadı kanununda uygulanmış temayüller kaynak oluşturur.

Ayrıca Çepni Aşiret mensubu bazı oymakların Osmancık Kazası Sakız Divanı Nahiyesi Çaybaşı Nahiyesi’nde 57 hanede ve Gedikli karyesinde yaklaşık 90 hanede yaşadıkları 1521 tarihli vesikalarda yer alır.³⁸⁹

Ütüklü Aşireti: “Ütüklü” adı ile de anılan aşiret üyelerinin 1574 yılında Eyalet-i Rum’da 112 hanede 705 nüfusa sahip oldukları ve ³⁹⁰ Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Dilgüver kışlağında 25 hanede ve Öyük kışlasında 13 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

XVI. Yüzyılda Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde görülen aşiret mensuplarının Zara Kazası idari sahasında Ütük ve Ütük yurdu adı ile köy kurdukları, Güzeyurt İlçesi Gökler yaylası adlı yerleşim yerinde Ütük soyadı aldıkları anlaşılır.

386 A.g.e.cilt.4.

387 Sezen,a.g.e.

388 BOA.998 Numaralı Defter. Hacıbektaş ve Malya Nahiye-Kazaları idari sahasında Çepniler yaygın olarak yurt tutmuş olmaları bu köyleri kuran oymakların Çepnilere bağlılığını kuvvetlendirmektedir.

389 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

390 Afyoncu, Anadolu’da ve Rumeli’de Yörükler ve Türkmenler.,s.7.

Oğuzlu Aşireti: "Uz, Uğuz" adı ile de anılır. Yeniil Kazası Oğuzlu karyesinde 17 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır. Aksaray Kazası/Ova Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Oğuz karyesi kurucuları, Ortaköy İlçesi Oğuzlar köyü kurucuları,³⁹¹ Pınarbaşı İlçesi Pazarören kasabasında bulunan Oğuzlar adlı mahalleye adını vermiş oymaklar,³⁹²

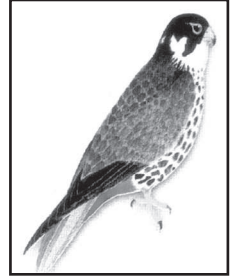
Sivas merkeze bağlı Akören köyü kurucuları, Divriği İlçesi Kayacık, Kuluncak, Karasar, Ovacık, Arıkbaşı köylerinde yurt tutmuş oymakların Oğuz Türkmenlerinden olduğu bilgisi adı geçen köylülerin wikipediasında yer almıştır.

Oğuz Aşireti mensuplarının Çorum/Osmancık Kazası Büyükoğuz karyesinde 59 hanede, Küçükoğuz karyesinde 6 hanede yaşadıkları 1576 yılı kaynaklarında kaydolunmaktadır.

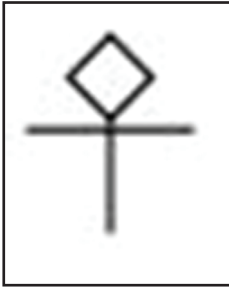
B- DAĞ HAN SOYU

İşareti Üç kû kuşu dur.

Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Dağhan soyadı, Bünyan İlçesi Akçatı köyünde Dağhan soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Dağaşan soyadı, Sivas İli Merkezinde Dağaşan soyadı ve Yıldızeli İlçesi Navruz yaylası köyünde yaşayan Dağaşan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu soya izafeten aldıkları sanılır.

1- EYMÜR BOYU

Adının menşei, Son derece iyi ve zengin anlamına geldiği ve eski Türk kaynaklarında Emür, Emir, İmir, Imak, Yımak, Yamak, Yamuk adıyla anıldığı belirtilir.³⁹³

Boy mensuplarının Sivas yöresinde 7 tane yerleşim yerine isimlerini verdikleri tarihi kaynaklardan anlaşılır.³⁹⁴

Bazı oymakların Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde yaşadığı ve Sivas Kazasına bağlı Eymür adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılır.³⁹⁵

XVI. Yüzyılda Yeniil Kazası ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi muntakasında yaşadıkları belirtilen boy mensublarının Kayseriye/Kibarezme Nahiyesi Eymür köyünde 203 hane, Çorum-lu Kazası Eymürkayı köyünde 57 hane, Çorum/Budak-özü (Sungurlu) Kazası Eymürlü kışlasında 49 hane, Eymür köyünde 61 hane, Mecitözü Nahiyesi Eymürbağı köyünde ? hane, Çorum/

³⁹¹ Konyalı,a.g.e.,s.584.

³⁹² Günümüzde, Aksaray/Ortaköy İlçesi Oğuzlar köyü söz konusu köyün devamı olduğu sanılır.

³⁹³ Ögel,a.g.e., Gülensoy,a.g.e.,

³⁹⁴ Bayar,a.g.e.,s.

³⁹⁵ BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

Osmancık Kazası Eymür köyünde 110 hane, Çankırı/Çerkeş Kazası Eymür köyünde 29 hane ve bu kaza idari sahasında kurulmuş diğer Eymür köyünde 15 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında kaynaklarda yer almaktadır.³⁹⁶

Boy mensubu Eymür Sakalsız adlı bir taifenin Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladığı XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.³⁹⁷

Aksaray Kazası Eymürcük, Eymürözü ve Eymürhacı karyesi kurucuları,³⁹⁸ Bekir Nahiyesi Eymircik karyesi kurucuları, günümüzde Hafik İlçesi idari sahasında bulunan Eymir köyü kurucuları, Kangal İlçesi Eymir köyü kurucuları ile Zara İlçesi Eymir köyü kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Hacıbektaş Nahiyesi Emir karyesi kurucuları, Gedük Nahiyesi Emirçardağı karyesi kurucuları, Çubuk Nahiyesi Emirgazi karyesi kurucuları, Karacadağ Nahiyesi Gökçedemir karyesi kurucuları, Koçhisar Kazası Emirler, Emiröyüğü ve Emirdağ karyeleri kurucuları, Eskiil Nahiyesi Emirler ve Emirali karyesi kurucuları, Sücaüddin Nahiyesi Emürlü karyesi kurucuları, Koyulhisar Nahiyesi Emirhan karyesi kurucuları, Sivas yöresinde Ahiemir ve Emirhan karyesi adlarının Eymür adından bozulmuş adlar dolayı ile söz konusu köylerin kurucularının bu boya bağlı olacağı düşünülmektedir.³⁹⁹

Eymür boy mensupları, Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kırşehir yöresini kışlak olarak kullanıtlarken bazı taifeleri 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri tarihi kaynaklarda yer almaktadır.⁴⁰⁰

Tarihte, Kayseri yöresinde kurulmuş İmiruşağı köyü ve Divriği Kazası idari sahasında kurulmuş İmirhasan köyü kurucuları, Sivas İli Merkezi ve Kurtlapa köyünde Eymir, şehir merkezinde İmir soyadı, Zara Kazası Dere karyesinde İmirlioğlu sülale adı almış oymak,⁵⁵ Niğde İli Merkezinde İmir soyadı, Bünyan İlçesi Elbaşı köyünde İmir soyadı almış oymak üyelerinin bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Eymür Boyuna Bağlı Aşiretler; Gözlü, Gündeşli, Dedesli, Kulfalı, Kara Ali sülü, Yamuklu, Alıkcın, Abdullah Kethüda, Avcı, Atlı Hanlı, Bağdadi, Dünderli, Beşiktaşlı, Karagözlü, Konur, Karacaviran, Karlı, Sığırlı Elçi, Karsavdan, Mehmet Kethüda, Balık-çı, Tosun, Çakırlı, Çarık, Düden, Elmezli, Felek, Sarı Ömerli, Öküz, Tağar, Hüseyin Hacı, Kara İlli, Hatipler, Hay, İçli, İncili, Kara Eyublu, Kıtmür, Seyraban, Mesudlu, Kızıl Beğli, Köse Bekir, Kulu, Kula, Musa Seydi, Kurdlu, Dermek Aşiretleri.⁴⁰¹

Gözlü Aşireti: Tarihte Dünderli teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret adını İlhanlıların Ca'ungar (Çunkar-Çonkar) kolu beylerinden olan ve yörede etkinliği bilinen Gözler adlı beyden aldığı sanılır.

396 Faruk Sümer, Oğuzlar, s.420.

397 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

398 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri, s.53-56

399 BOA.998. ve 387 Defter

400 Ahmet Gündüz, a.g.e., s.88.

401 Halaçoğlu, a.g.e.

XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde Karahisar Nahiyesi Güne karyesinde 24 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 25 hanede, Ağlasun Nahiyesi idari sahasında 86 hanede yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin,⁴⁰² Gölova İlçesi idari sahasında bulunan Gözlüce köyü ile Aksaray merkeze bağlı Gözlükuyu ü kurdukları anlaşılır.

Ayrıca Niğde İli Kayırlı ve Karakuzu köyünde yaşayan Gözlü soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Gündeşli Aşireti: “Beğili-Gündeşli” adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Şam karyesinde 2 hanede ve civarda kurulmuş yerleşim yerlerinde 200 hanede, Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 227 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Aşiret üyesi bazı oymakların Kır-şehri yörelerinde yerleştikleri bilgisi aktarılır.⁴⁰³

Sivas İli Merkezinde Gündeş (Gündaş) soyadı, Kayseri İli Merkezinde Gündeşli soyadı olarak aşiretleri adını yaşattıkları anlaşılır.

Dedesli Aşireti: Türkmen taifesinden olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin Maraş, Malatya, Sivas, Yeniil, Kangal, Çankırı, Çorum, İskilip, Kır-şehri, Keskin Kazası idari sahalarında yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁴⁰⁴

Aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl Rakka süngününe katılarak bölgeye yerleştirildiği, daha sonraları bir çok aşiret örneğinde olduğu gibi bu aşiretinde sürgün yerinden kaçarak Anadolu içlerine geri döndüğü tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁴⁰⁵

Aşiretin Çorum, Uğurludağ ve İskilip yöresinde 28 köyde iskan edildiklerini bölge baskımızda vermiştik.

Kulfaı Aşireti: Dedeli Aşiretine bağlı olduğu belirtilen aşiretin,⁴⁰⁶ diğer adı Köserel olup, tarihte ekseriyetle Kars-Kadirli, Maraş Toroslar ve Bulgar dağı bölgesinde yaşadıkları belirtilir.⁴⁰⁷ Varsak teşekkülleri arasında teşkilatlandığı anlaşılan aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Bozkırlı, Yuskenboğazı ve Danişmendli karyelerinde yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁴⁰⁸

Kara Ali sülû Aşireti: “Kara Ali” adı ile de anılır. Aşiret üyeleri Niğde Kazası idari sahasında 24 hanede, Kayseri sancağı idari sahasında 2 hanede, Sahra Nahiyesi Belviran karyesinde 23 hanede, Koçhisar Kazası idari sahasında 10 hanede Karataş Nahiyesi Çukurkışla karyesi 77 hanede, Derecik karyesinde 16 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarda yer alır.⁴⁰⁹

Ayrıca Kilmiğad Nahiyesi idari sahası içerisinde kurulmuş Karaali, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Karaali karyesi kurucuları ile Derinkuyu İl-

402 A.g.e.

403 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.130.

404 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.112.

405 Uçakçı,a,g,e.

406 A.Gündüz,a,g,e.,s.111.

407 A.g.e.,s113.

408 Halaçoğlu,Anadolu Aşiretleri.Cilt.4.

409 Yusuf hoca, adı geçen eserinde Kara Ali Aşiretini Avşarlar arasında yer vermiştir.

çesinde yaşayan Karaalioglu sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.⁴¹⁰

Yamuklu Aşireti: Aşiret üyeleri Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadıkları 1530 tarihli kaynaklarda yer alır.⁴¹¹ Ürgüp İlçesi Ayvalı köyünde Yamuk soyadı, Develi İlçesi Kavak köyünde Yamuk soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kavak köyünde Yamuk soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Alıkcın Aşireti: Aşiret üyeleri Aksaray Kazası idari sahasında yaşadığı ve Alıklı adlı bir gurubunun Niğde Kazası idari sahasında yurt tuttuğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Abdullah Kethüda Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas yöresinde yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Avcı Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 7 hanede ve Eskiil Nahiyesi idari sahası ile Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında da bulundukları belirtilir. Aşiret üyelerinin Sivas Kazası idari sahasında Avcı adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca "Avcı Osman Aşireti" adlı bir aşiretin (Avcı Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür) Şamardı Nahiyesi Pınar ve Ziyaretyeri adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları, "Avcı Alili Aşireti" adlı bir aşiretinde Yeniil Kazası idari sahasında Çağıranlı kabilesi arasında 7 hanede yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklardan anlaşılır.

Bağdatlı Aşireti: Bağdatlı adı ile de anılır. Tarihte Varsak teşekkülleri arasında yer alan aşiret üyeleri Hacıbektaş Kazası idari sahasında 56 hanede, Sivas yöresinde 7 hanede yaşadıkları ve Gedük Nahiyesi idari sahası ile Koçhisar Kazası idari sahasında Bağdatlı adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴¹²

Ayrıca Zara Kazası Nasır köyünde Bağdatlıoğlu sülale adı,⁴¹³ Avanos İlçesi Merkezinde Bağdatlı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Dündarlı Aşireti: Adını Orta Asya Türk yurtlarında bulunan Dündarlı Irmağı'ndan almış,⁴¹⁴ bu adı yörede büyük nüfuz edinmiş ve Kalenderi Çelebi ile birlikte isyana teşebbüs ederek 1520 yılında idam edilmiş Dulkadirli beylemlerden Veli Dündar kullanmıştır.

Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası, Niğde Kazası, Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasalarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ilk yarısına ait kaynaklardan anlaşılır.

Eyubili Nahiyesi Yeceközü ve Ağılın karyelerinde 39 hane, Güneyağlı karyesinde 54 hane, Bolaali (Devedepesi) ve Devedamı karyesinde 24 hane,

410 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, cilt.I.,s.57.

411 BOA. 387 Numaralı Defter.

412 Halaçoğlu,a.g.e.

413 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

414 Ali Tayyar Önder; Türkiye'nin Etnik Yapısı, <http://www.turktores.com/viewtopic.php?f=18&t=2418>

Gelikboğazı karyesinde 29 hane, Gökköy, Çataldepe ve Balıkağıl karyelerinde 10 hane, Saraybükü karyesinde 29 hane, Emirali ve Börklü karyesinde 20 hane, Beşiktaşlı karyesinde 18 hane, Kızılağıl karyesinde 24 hane, Kuzin karyesinde 8 hane, Yassıkışla köyünde 7 hane olarak yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴¹⁵

Aşiret üyeleri, 1521 yılında Aksaray Kazası Emiraliöyüğü ve Eynemescidi adlı yerleşim yerlerinde 238 hanede, Koçhisar Kazası idari sahasında, Eyubili Nahiyesi Çavuşlar karyesinde, Niğde Kazası Pınarbaşı karyesinde, Şamardı Nahiyesi Kervanizi karyesinde 55 hanede, yine yörede kurulmuş Baran, Karakaya, Boğaziçi, Çirmen, Gedlüğü ve Çamçayırı adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl vesikalarından anlaşılır.

Bazı taifelerinin Hasandağı Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin,⁴¹⁶ tarihte Suşehri Nahiyesi idari sahasında Dünder, Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında Dünderli,⁴¹⁷ günümüzde Hafik İlçesi idari sahasında bulunan Dünder köyü, Niğde İline bağlı Dünderli köyü ve Akıncılar İlçesi idari sahasında bulunan Dünder köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.⁴¹⁸

Ayrıca Niğde İli Kiledere, Kırkpınar, Hançerli ve Dünderli köyünde Dünder soyadı, Bor İlçesi Kürkcü köyünde Dünder soyadı, Ulukışla İlçesi Hüsniye, Çifte, Beyağıl ve Koçak köyünde Dünder soyadı, Çamardı İlçesi Merkezinde Dünder soyadı, Çiftlik İlçesi Kula ve Asmasız köyünde Dünder soyadı, Yeşilhisar İlçesi Kayadibi köyünde Dünder soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi, Höbek, Kızık adlı yerleşim yerlerinde Dünder soyadı, Bünyan İlçesi Merkezinde Dünder soyadı, Suşehri İlçesi Güneyl köyünde Dünder soyadı, Gemerek İlçesi Sızır Köprübaşı mahallesinde Dünder soyadı, Koyulhisar İlçesi Karaçam, Akseki ve Kayaören köyünde Dünder soyadı, Akıncılar İlçesi Aşağıyeni köyünde Dünder soyadı, Gölova İlçesi Can adlı yerleşim yerinde Dünder soyadı, Hacıbektaş İlçesi Köşektaş ve Kütükçü köyünde Dünder soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde Dünder soyadı, Kozaklı İlçesi Karahasanlı köyünde yaşayan Dünder soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Tarihte Aksaray, Karaman, Niğde, Sivas, Adana yöresinde 6.110 hanede yaşadıkları Osmanlı kaynaklarında yer alır.

Beşiktaşlı Aşireti: Tarihte Eyubili Nahiyesi idari sahasında Beşiktaşlı adı ile köy kurmuş olan aşiret üyesi bir taifenin aşireti adını soyadı olarak aldığı ve günümüzde Aksaray ili merkezinde yaşadığı anlaşılır. Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Beşiktaşlı karyesinde 18 hane Dünderli Aşireti üyesinin yaşamış olması bu aşirete bağlılığını akla getirmektedir.

415 Halaçoğlu, a.g.e,716.

416 Konyalı, a.g.e.,s.635.

417 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

418 Günümüzde Niğde, Hafik idari sahalarında bulunan Dünderli köylerin tarihi köylerin devamı olduğu anlaşılır.

Karagözlü Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında 93 hanede ve Aksaray Kazası idari sahasında 11 vergi hanesinde, 13 nüfus olarak yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴¹⁹

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Karagöz karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Karagöz mezarası ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karagöz karyesi kurucuları, günümüzde Pınarbaşı İlçesi Aşağıkaragöz köyü ile Yukarıkaragöz köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Konur Aşireti: Aşiret üyelerinin Eyubili Nahiyesi Çatin karyesi, Beğ mezrasında 19 hanede, Avcıkaya mezarasında 15 hanede, Çavuşini karyesinde 7 hanede, Niğde Kazası idari sahasında 29 hanede, Aksaray Kazası Boyalık mezarası, Şabad-Sembad mezarası⁴²⁰ ve Şadurlu mezarasında 131 hanede, Eyubili Nahiyesi Bahtiyarlı karyesinde 14 hanede, Yenicek karyesinde 11 hanede, Yazır karyesinde 34 hanede, Çavdarlı karyesinde 9 hanede, Kumağıl karyesinde 52 hanede, Çapan ve Kumağıl karyesinde 52 hanede,⁴²¹ Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Çat-in, Buyalı, Çavdarlı, Hayyad ve Konur adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.⁴²²

Ayrıca Kayseri İli Kocasinan semtinde Konur soyadı, Sarız İlçesi Merkezinde Konur soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Konur soyadı, Ürgüp İlçesi merkez ilçe sınırlarında Konur soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Konkur soyadı ve Ortaköy İlçesi Harmandalı köyünde Konar (Konur) soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Karacaviran Aşireti: Aşiret üyeleri Karahisar Nahiyesi idari sahasında 14 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴²³

Koçhisar Kazası Karacaviran karyesi, Aksaray Kazası Karacaviran karyesi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi Yenice Karacaviran karyesi, Yeniil Kazası Karacaviran karyesi, Sucaüddin Nahiyesi Karacaviran karyesi, Sivas Kazası Karacaviran karyesi ve Dumluca Nahiyesi Karacaviran karyesi, Sücaeddin Nahiyesi Karacaviran karyesi, Emlak Nahiyesi Karacaviran karyesi, Üçhisar Nahiyesi Karacaviran karyesi, Pınarbaşı Kazası Karacaviran karyesi, İmranlı İlçesi Karacaviran karyesi ve Bünyan İlçesi Karacaviran karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten almış olacakları düşünülmür.⁴²⁴

Karlı Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında 20 hanede yaşadıkları, “*Karlı Hacılı*” adlı bir taifenin Yeniil Kazası Saçakkışla (Karlıhacılı) karyesinde 40 hanede, Odunlu kışlağında 73 hanede, Kurdlar kışlağında 71 hanede,

419 Konyalı, a.g.e.,s.625.

420 Şemyad karyesinde yaşayan aşiret mensuplarının bir kısmının yörede kurulmuş Abdallı adlı yerleşim yerinde yaşadığı bilgisi aktarılır.

421 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

422 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

423 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt. 3

424 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

Karagöz kışlağında 60 hanede, Çalıklar kışlasında 19 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarında yer alır.⁴²⁵

Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Karabey Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Ürgüp Kazası idari sahasında kurulmuş Karlık karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi, Aksenir-Abad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi ve Karabey Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karlı karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.⁴²⁶

Karsavdan Aşireti: Aşiret üyeleri Niğde Kazası Tepepınar ve Ağın mezrasında 31 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴²⁷

Mehmet Kethüda Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.

Balık-çı Aşireti: “Bulapa, Kulapa” adı ile de anılan aşiret üyeleri,⁴²⁸ tarihte Atçekenler teşekkülü arasında yer aldığı anlaşılmaktadır. Adını eski Türk yurdu olan Andican’da bir oymaktan aldığı anlaşılan aşiret üyeleri 1521 yılında Niğde Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadığı bilgisi aktarılır.

Aşiret üyelerinin 1518 yılında Eskiil Nahiyesi Göcek, Kızılçullu adlı yerleşim yerlerinde 50-100 hanede yaşadıkları ve eski adı Bozlapa olan Kırşehir İline bağlı Boztepe ilçesine isimlerini verdikleri, tarihte Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Balıkağıl karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Balıkçı karyesi ve çalışma bölgemizde kurulmuş Balıkhisar adı ile yerleşim yerleri kurdukları anlaşılr.⁴²⁹

Ayrıca Şarkışla İlçesi Döllük ve Uçuk köyünde Balık’çı soyadı, Acıgöl İlçesi Ağılı köyünde Balıkçı soyadı, Niğde İli Merkezinde Balıkçı soyadı, tarihte Hasandağı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kulapa adlı yerleşim yerini kurup, adını veren oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Tosun Aşireti: Tarihte Atçekeneler teşekkülü arasında yer almış aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Koçaklı, Mikailli ve Tosun karyelerinde 31 hanede yaşadıkları anlaşılr. Yörede yaşayan Tosun soy ve sülale adı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise soyadı kanununda uygulanmış temayüller destek oluşturur.

Eskil İlçesi Tosun yaylası’nda yaşayan Tosun soyadı, Aksaray ili merkezinde Tosun soyadı, Güzelyurt İlçesi Selime köyünde Tosun soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Tosun soyadı, Ortaköy İlçesi Balcı kasabasında Tosun soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Tosun soyadı, Ürgüp İlçesi Mazı, Bahçeli, Karacaviran ve İbrahimpasha Tosun soyadı, Derinkuyu İlçesi merkezinde Tosun soyadı, Gülşehir İlçesi Fakıuşağı ve Tuz köyünde Tosun soyadı, Ha-

425 Halaçoğlu, a.g.e.

426 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

427 A.g.e.

428 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

429 A.g.e.

cibektaş İlçesi B.Burunağıl köyünde Tosun soyadı, Sivas İli Gümüşdere köyünde Tosun soyadı, Yıldızeli İlçesi Doğanlı köyünde Tosun soyadı, İmranlı İlçesi Borular köyünde Tosun soyadı, Gölova İlçesi Günelan ve Karayaka köyünde Tosun soyadı, Divriği İlçesi merkezinde Tosun soyadı, Gürün İlçesi Suçatı adlı yerleşim yerinde Tosun soyadı, Şarkışla İlçesi Yahyalı köyünde Tosun soyadı, Kangal İlçesi Alacahan adlı yerleşim yerinde Tosun soyadı, Gemerek İlçesi merkezinde Tosun soyadı, Niğde ili Aktaş ve Kayırlı köyünde Tosun soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Tosun soyadı, Ulukışla İlçesi Altay köyünde Tosun soyadı, Tomarza İlçesi Işıklar köyünde Tosun soyadı, Yahyalı İlçesi Sazak ve Taşhan köyünde Tosun soyadı, Sarız İlçesi Atlısöğüt köyünde Tosun soyadı, Pınarbaşı İlçesi Dilci köyünde Tosun soyadı almış oymağın adını buradan aldığı sanılır.

Çakırlı Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası Karagöz yaylası ve Çakırlı karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Kara Hisarı Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Çakırağıl karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁴³⁰

Çakır Alili Aşireti: Aşiret üyeleri 1574 yılında Yeniil Kazası Karamanağılı, Osman, Avcılı, Kızıluzun, Karaderili karye ve kışlaklarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁴³¹

Çaykaralı Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında 14 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Tarihte Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Çaykarakuyusu karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Düden Aşireti: Dulkadirli taifeleri arasında yer alan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası civarında kurulmuş Düden karyesi ve Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları 1644 yılı kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Aşiret üyelerinin Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Düdan karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Elmezli Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Çavuşladeresi karyesinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Elmaz karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Felek Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 21 hanede, Çavdar mezarasında 3 hanede ve Eyubili Kafirdikek karyesinde 37 hanede yaşadıkları 1501 tarihli kaynaklardan anlaşılr.⁴³²

Sarı Ömerli Aşireti: Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 30 hanede, Yaylacık (Aydın-

430 BOA. BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

431 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

432 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

tab) karyesinde 7 hanede ve Kayseriyye sancağı İncesu Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.⁴³³

Tarihte Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında yaşadığı ve Sarıömerli adı ile köy kurdukları anlaşılan aşiretin Geçer Sarıömerli adlı taifesinin Yeniil Kazası idari sahasında 21 hanede yaşadıkları tarihi kaynakların aktardığı bilgilerdendir.⁴³⁴

Öküz Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Kayseri sancağı idari sahasında 6 hanede yaşadıkları ve bu ailelerin kışlak olarak Arab vilayetlerine gittikleri, Çankırı/Kargı Kazası Öküz karyesinde 9 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁴³⁵

Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Öküz karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Tağar Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 26 hanede, Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tağar karyesi,⁴³⁶ Konukalmaz karyesi, Oğuz mezarası ve Güneyağıl mezarasında 71 hanede yaşadıkları, Kayseri sancağı Çöker mezarası, Eymür mezarası, Alacamescid ve Güneyağıl mezarasında 95 hanedede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴³⁷

Ayrıca Niğde İli Merkezinde yaşayan Tağar soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Hüseyin Hacı Aşireti: Aşiret üyelerinin Karataş Nahiyesi Gökçeeymür ve Depesidelik mezarasında 37 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴³⁸

Kara İlli Aşireti: Aşiret üyeleri 1521 yılında Niğde Kazası Delgin mezarasında 27 hanede yaşadıkları belirtilir.

Hatipler Aşireti: Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında 61 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Aşiret üyelerinin, tarihte Niğde Kazası idari sahasında Mescidihatip, Aksaray Kazası idari sahasında Veleihatip ve Sivas Kazası idari sahasında Hatipviran adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.⁴³⁹

Ayrıca Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Hatipoğlu soyadı, Gülağaç İlçesi Camiliören köyünde Hatipoğlu soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Hatipoğlu soyadı, Nevşehir İli Göre köyünde yaşayan Hatipoğlu soyadı, Akıncılar İlçesi Kırac ve Kırac'lı köyünde Hatipoğlu soyadı, Gürün İlçesi Suçatı ve Çörtten mahallesi Hatipoğlu soyadı ve Şarkışla İlçesi civarında yaşayan Hatipoğlu soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

433 Türkay,a,g.e.,s.

434 BOA. 387 Numaralı Defter, Kayseriyye Livası, Sivas-Tokat Livası.

435 Halaçoğlu,a,g.e.Cilt.4.

436 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

437 Halaçoğlu,a,g.e.Cilt.5.

438 A.g.e.

439 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

Hay Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 6 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında aktarılır.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Hayış karyesi kurucuları adını bu aşirete izafeten almış olma ihtimali bulunur.

İçli Aşireti: Aşiret üyesi bir taifenin Niğde Kazası idari sahasında 6 hanede yaşadıkları, "İçli Gazi" adı almış bir taifesinde Şamardı Nahiyesi Kendirceğiz karyesinde 10 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁴⁴⁰

İncili Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Kayseri sancağı Erhayık yaylası'nda 53 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Kara Eyublu Aşireti: Aşiret üyeleri Hacıbektaş Nahiyesi Yassıöyük karyesinde 20 hanede yaşadıkları 1581 yılı kaynaklarında yer alır.

Kıtmür Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Nahiyesi Kitmurkebir cemaati karyesinde 22 hanede, Karabucak ve Gülaf mezrasında 29 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴⁴¹

Seyraban Aşireti: Aşiret üyelerinin Eyubili Nahiyesi Gökleksüz karyesi 21 hanede, Develi Nahiyesi Vadiderziler karyesi 27 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁴⁴²

Mesudlu Aşireti: Mesudlar adı ile de anılır. Dulkadirli Türkmenlerinden olduğu anlaşılan aşiret üyeleri Timur'un 1404 yılında Kara Tatarları Anadolu'dan götürmesi üzerine Gedük Kazası ile Karataş Nahiyesi mıntıklarını yaylak olarak kullandıkları,⁴⁴³ Çorum/Kargı Kazası, Beğşehir, Kırıkkale/Keskin Kazası ve Sinop Boyabat kazası idari sahalarında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁴⁴⁴

Kızıl Beğli Aşireti: Aşiret üyelerinin 1518 yılında Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında Uluviran karyesinde yaşadıkları belirtilir.⁴⁴⁵ Tarihte, Sivas yöresinde yaşadığı belirtilen "Kızıl Baba" adlı beyin bu aşiretin beylerinden birisi olma ihtimali bulunmaktadır.

Ayrıca, tarihte Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kırboğan karyesi adının buradan dönüştüğü, dolayı ile bu köyün kurucularının Kır Beğli Aşireti-ne bağlı olduğu sanılır.⁴⁴⁶

Köse Bekir Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kösebekirler karyesinde 26 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.⁴⁴⁷

Kulu Aşireti: Aşiret üyelerinin Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları Kars (Kadirli) yöresinde kışladıkları bilgisi aktarılır.⁴⁴⁸

440 Halaçoğlu,a.g.e.

441 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt. 3.

442 A.g.e.Cilt.5.

443 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.313.

444 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.137.

445 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

446 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

447 Köse Bekir adlı bu aşiretin Okçu-İzzetlinli Aşiretine bağlı olduğu yönde bilgilerinde bulunduğu görülür.

448 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

Tarihte Hacıbektaş İlçesi idari sahasında kurulmuş Odkulu karyesi, Divriği İlçesi idari sahasında kurulmuş Kulululuca karyesi kurucuları ve Akçakışla İlçesi İdari sahasında bulunan Kululu karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Kula Aşireti: Aşiret üyelerinin 1574 yılında Yeniil Kazası Tenkuş (Şeyh) kıışlasında 76 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁴⁴⁹

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Kula soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Kula soyadı, Ürgüp İlçesi Taşkınpaşa köyünde Kula soyadı, Ağaören İlçesi Merkezinde Kula soyadı, Ortaköy İlçesi Ozancık köyünde Kula soyadı, Nevşehir İli sınırlarında Kula soyadı, Çamardı İlçesi Kula köyü ve Çiftlik İlçesi Kula köyü kurucuları, Niğde İli Merkezinde Kula soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kula soyadı, Bünyan İlçesi Köprübaşı köyünde Kula soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Musa Seydi Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 58 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁴⁵⁰ Ayrıca Aşiret beylerinden olduğu anlaşılan Baba Musa adlı bir zaiti muhteremin tarihte Aksaray Kazası Bali köyü civarında yaşadığı günümüze ulaşmış türbe ve hakkında anlatılan hikayelerden anlaşılr.

Demrek Aşireti: Dulkadirli taifelerden olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin çalışma bölgemizde bulunduğu anlaşılr.

2- ALAYUNDLU BOYU

Adının, Alaatlı anlamına geldiği,⁴⁵¹ sembolünün Yağıl baykuşu adı verilen yırtıcı bir avkuşu olduğu ve Ulayundlu, Alayondluğ adıyla da anıldığı belirtilir.⁴⁵²

Boy mensuplarının Bekir Nahiyesi, Eyubili Nahiyesi, Halkahas Nahiyesi, Yıldızeli Kazası, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Alayundlu adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁴⁵³

Tarihte Koçhisar Kazası Alayundlu karyesi kurucuları,⁴⁵⁴ Hasandağı Nahiyesi Alayund karyesi kurucuları, Bekir Nahiyesi Alayundlu karyesi kurucuları, Sivas Kazası idari Alayund karyesi kurucuları,⁴⁵⁵ Kilmiğad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alayundlu karyesi ve Hafik Kazası Alayundlu köyü kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılr.

449 A.g.e.Cilt.4.

450 A.g.e.Cilt.4

451 Ögel,a.g.e.,s.348.

452 A.g.e.,s.366.

453 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.95-98.

454 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri. Cilt 1.,s.53-56.

455 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

Tarihte Aksaray yöresinde 5, Sivas yöresinde 3 yerleşim yerine adını verdiği anlaşılan boy mensuplarının,⁴⁵⁶ Emlak Nahiyesi Alayundlu köyünde 18 hane, Gedik Nahiyesi Alayundlu köyünde 5 hane, Bekir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alayundlu köyünde 108 hane, yine bu nahiyeye bağlı diğer Alayundlu köyünde 40 hane,⁴⁵⁷ Eyubili Kazası Alayundlu köyünde 5 hane, Koçhisar Kazası Alayundlu köyünde 27 hane ve bu kazaya bağlı diğer Alayundlu köyünde ? hane, Kır-şehri Günyüzü Nahiyesi Alayundlu köyünde ? hane, Çerkeş Kazası Alayundlu köyünde 22 hane ve Çorumlu Kazası Alayundlu köyünde 12 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilmektedir.

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Ekecik adlı yerleşim yerinin mezarası olan Alayundlu karyesinde 11 hane, 12 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.⁴⁵⁸

Ayrıca Konya/Ermenek yöresinde bulunan Yund dağı adının bu boy azaften aldığı düşünülmektedir.

Alayundlu Boyuna Bağlı Aşiretler: Alacalar, Alacaatlar, Alaatl, Arablar, Dedeler, Evrenli, Obruk, Sarı Muradlı, Kara Muradlı, Yaka, Şeyh Şami, Koz-lu, Kaymaz, Karamaz, Karamuk, Ocak-lı Aşiretleri.

Alacalar Aşireti: Alaca adı ile de anılır. Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan aşirete bağlı bazı taiferin Hınzırı Nahiyesi idari sahasında Alacalı adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.⁴⁵⁹

Tarihte, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Alaca mezarası, Eyubili Nahiyesi idari sahasında Alaca adı ile bir köy ve yine çalışma bölgemizde Alacahan adı ile hana adını veren oymakların bu aşirete bağlı olduğu sanılır.⁴⁶⁰

Tarihte Ürgüb Kazası idari sahasında yaşadığı kaynaklarda yer alan Alacaşehir Aşireti üyeleri,⁴⁶¹ Kayseriyye idari sahasında kurulmuş Alaca karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alacahisar karyesi, Ürgüb Kazası idari sahasında kurulmuş Alacaşehir ve Alacakilise karyesi kurucuları, Dumlucalı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Alacahisar karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Alaca karyesi kurucuları ile günümüzde İmranlı İlçesi idari sahasında bulunan Alacahacı köyü, Yıldızeli İlçesi Alaca köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduklarını söylemek kuvvetli ihtimaldir.⁴⁶²

Ayrıca Kangal İlçesi Merkezinde Alacahan soyadı, Koyulhisar İlçesi İskenderşeyh köyünde Alaca soyadı, Şarkışla İlçesi Samankaya köyünde Alacahan soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Yemliha adlı yerleşim yerlerinde Alaca soyadı, Sivas İli Merkezinde Alcalı soyadı, Gürün İlçesi Merkezinde Alaca soyadı, Ortaköy İlçesi Salana-

456 Bayar, a.g.e., s.44.

457 Konyalı, a.g.e., s.624. Kanuni döneminde yapılan nüfus yazımında Bekir Nahiyesi idari sahasında kurulmuş bu köyün birisinde 62 hane, 42 nüfus yaşadığı belirtilmiş ve bu sayımlara kadınlar, çocuklar ile maluller dahil edilmemiştir.

458 Konyalı, a.g.e., s.625.

459 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.814

460 Yusuf hoca Alacalar Aşiretini Bayat Boyu arasında yer vermektedir.

461 Mustafa Kaya, a.g.m. Alacaşehir mezarasında 13 hanede yaşadıkları belirtilir.

462 BOA. 387 Numaralı Defter, Eskiil Kazası, Kayseriyye Livası, Aksaray Livası, Sivas-Tokat Livası.

laca köyü kurucuları ve Salanalaca soyadı almış oymak, Bor İlçesi Merkezinde Salan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Alaca Atlı Aşireti: Alaca Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır ve aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Uluköy karyesinde yaşadığı belirtilir.⁴⁶³ Koyulhisar İlçesi Kalebaşı köyünde yaşayan Alaatlı soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları ve aşiret üyesi bazı ailelerin Kıbrıs Adasına iskanlarının yapıldığı anlaşılr.

Arablar Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 41 hanede,⁴⁶⁴ 17 hanede Hırka karyesinde, 19 hane Alayund karyesinde, 6 hanede Devekışla ve Erikderesi karyesinde, 8 hanede Erkdidi karye-mezralarında, ayrıca bölgede kurulmuş Kiçi ve Kırkpınar karye-mezralarında ve yine Eskiil Kazası idari sahasında 27 hanede yaşadıkları belirtilir.⁴⁶⁵

Dedeler Aşireti: Dedeli adı ile de anılan aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Kılıçlı, Karaviran, Güllü ve Yalnızdam adlı yerleşim yerlerinde ve Karacadağ Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları belirtilir.⁴⁶⁶

Evrenli Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 106 hanede yaşadıkları, Evrenli Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılan Kırca Evren adlı bir aşiretinde Mukata-i Cerid Nahiyesi idari sahasında 20 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁶⁷

Zara İlçesi idari sahasında bulunan Evrancik adlı köy kurucuların adını bu aşirete izafeten verdikleri söylenebilir.

Obruk Aşireti: Anduğu Nahiyesi Obruk karyesinde 2 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁴⁶⁸ Ayrıca Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Obruk mezrası kurucularının adını bu aşirete izafeten verdikleri söylenebilir.

Sarı Muradlı Aşireti: Eskiil Kazası Karacakaya karyesinde 2 hanede, Sürçen karyesinde 1 hanede, İkikuyu karyesinde 28 hanede, Kırköyük karyesi, Fakiliviran mezrası, Obruk karyesi ve Boğaderesi karyesinde 45 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴⁶⁹

Kara Muradlı Aşireti: Tarihte Varsak teşekkülleri arasında hareket ettiği anlaşılan aşiretin 1641 yılında Yeniil idari sahasında 16 hanede yaşadıkları belirtilir.⁴⁷⁰ Aşiret üyelerinin tarihte Bozok/Budak-özü Nahiyesi idari sahasında Karamurad adı ile bir köy kurdukları ve söz konusu köyün günümüzde Muratkolu adlı ile anılan köy olduğu anlaşılr.

463 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Yusuf hoca, Bayat Boyu arasında yer verir.

464 A.g.e.Cilt.1.,s.143

465 A.g.e.Cilt.1.,s.143-45.

466 Konyalı,a.g.e. Kanuni Aksaray/Karaviran köyünde 68 hane, 92 nüfus yaşadığı belirtilmektedir.

467 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt. 3.

468 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4

469 A.g.e.

470 A.g.e.Cilt. 3

Yaka Aşireti: “Yakacık” adı ile de anılır. Aşiretin Aksaray Kazası Eyubili Nahiyesi idari sahasında 6 hanede ve Bekir Nahiyesi Alayundlu karyesinde 17 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁷¹

Karahisar-ı Develi Nahiyesi Yakacık karyesi kurucuları, Hacıbektaş Nahiyesi Yaka ve Büyükyaka karyesi kurucuları, Altunhisar İlçesine bağlı Yakacık köyü kurucuları, Koçhisar Kazası Pazarkayı, Yakakayı ve Kaybükü karyesi kurucuları, Yeniil Kazası Yakalı Küçükyakacık karyesi kurucuları, Karahisar Kazası Yakacık karyesi kurucuları, Pınarbaşı Nahiyesi Yakupluca karyesi kurucuları, Güzelyurt İlçesi Yakacık köyü kurucuları ve Altunhisar İlçesi Obruk köyünde Yaka soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Şeyh Şami Aşireti: Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Şeyhşami mezrası kurucuları ve Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Şamili karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ayrıca, tarihte Şeyhşami mezrasında 4 hane Kulağuzlu Aşireti üyesi, Şamili mezrasında 5 hanede Sülemiş Aşireti üyesi yaşadığı anlaşılr.

Koz-lu Aşireti: “Kozaklı” adı ile de anılır. Aşiret üyesi bazı taifelerin Kilseme Nahiyesi idari sahası ve Karacadağ Nahiyesi idari sahasında bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Eymür Boyu arasında da kaydolunan aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Karacadağ Nahiyesi idari sahasında bulundukları, Çornuşek Nahiyesi Güney karyesinde 45 hanede, Dezzik karyesinde 26 hanede, Kozcuğaz karyesinde 50 hanede, Bahalicaviranı karyesinde 12 hanede, Kayseri sancağı dahilinde, Pınarbaşı Nahiyesi Doğanvıran mezrasında, Kilseme Nahiyesi idari sahasında ve⁴⁷² Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁴⁷³

Kozaklı İlçesi kurucuları, Aksaray Kazası Kozlu ve Kozludere karyeleri kurucuları, Koçhisar Kazası Kozluca karyesi kurucuları, Eskiil Kazası Kozcalar karyesi kurucuları, Ürgüb Kazası Kozcu karyesi kurucuları, Çubuk Nahiyesi Kozcakışla karyesi kurucuları, Sivas Kazası Koz, Kozagaç, Kozvıran ve Kozluçayır karyesi kurucuları, Tozanlı Nahiyesi Kozagaç karyesi kurucuları,⁴⁷⁴ Ziniski Nahiyesi Kozcu ve Kozludere karyesi kurucuları, Koyulhisar Kazası Kozdibi ve Kozludenk karyesi kurucuları,⁴⁷⁵ Aksenir-Abad Nahiyesi Kozcuçukuru karyesi kurucuları, Karahisar-ı Develi Nahiyesi Kozluca köyü kurucuları, Acıgöl İlçesi Kozluca köyü kurucuları, Doğanşar İlçesi Kozlu ve Kozagaç köyü kurucuları, Suşehri İlçesi Kozçukur köyü kurucuları ve Develi İlçesi Kozluca Köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

471 Yusuf hoca adı geçen eserinde aşireti Alayundlu boyu içerisinde yer aldığı bilgisini aktarır.

472 M. Akif Erdoğan, XVI. Yüzyılda Konya, Ereğli Karacadağ Yörükleri, Adalı Kabilesi Örneği, s.139. 1.Uluslararası Sempozyumu Bildiriler.

473 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4., Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.722.

474 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II, s.122.

475 A.g.e.

Ayrıca yörede yaşayan Koz'lu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Kaymaz Aşireti: Niğde İli Bağlama köyünde Kaymaz soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kaymaz soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.,

Karamaz Aşireti: Adını bölgede bulunan Kuramaz dağı'ndan aldığı anlaşılır. Zamantı yöresinde Sarıçiçek-Karamaz yaylası'na adını vermiş oymaklar, tarihte Kayseri yöresinde kurulmuş Kuramaz Nahiyesi kurucuları, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Karamaz ve Karmaz soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Bu yaylağı Danişmandli Aşireti üyelerinde kullanmış olmaları bu aşirete bağlılıklarını akla getirmektedir.

Karamuk Aşireti: Tomarza İlçesi idari sahasında bulunan Karamuklu köyü kurucuları ve Pınarbası İlçesi Büyükkaramuklu Köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Tarihte Sivas/Billur mahallesinde yaşamış Karamukoğlu sülale adı, günümüzde Sivas İli Merkezinde Karamuk'oğlu soyadı, Hafik İlçesi Çatpınar köyünde Karamuk soyadı, Yıldızeli İlçesi Karkın köyünde Karamuk soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Karamuk soyadı, İncesu İlçesi Mıntıkasında Karamuk soyadı, Çamardı İlçesi Demirkazık köyünde Karamuk soyadı almış oymak üyelerinin adının buradan geldiği anlaşılır.

Ocak-lı Aşireti: Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Ocakhasan karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Ayrıca yörede yaşayan Ocak'lı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Ayrıca Kangal İlçesi Alacahan köyünde Ocak soyadı, Koyulhisar İlçesi Kavacık köyünde Ocak soyadı, Suşehri İlçesi Çakırlı ve Tatar köyünde Ocak soyadı, Şarkışla İlçesi Döllük köyünde Ocak soyadı, Akıncılar İlçesi Elibüyük köyünde Ocak soyadı, Sivas İli Merkez civarında Ocak soyadı, Divriği İlçesi Akmeşe köyünde Ocak'lı soyadı, Tomarza İlçesi İncili köyünde Ocak soyadı, Gölova İlçesi Çukuryurt köyünde Ocak soyadı, Hacıbektaş İlçesi Merkezinde Ocak soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Ocak soyadı, Ortaköy İlçesi Ceceli köyünde Ocak soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Ocak soyadı ve Tomarza İlçesi İncirli köyünde yaşayan Ocak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

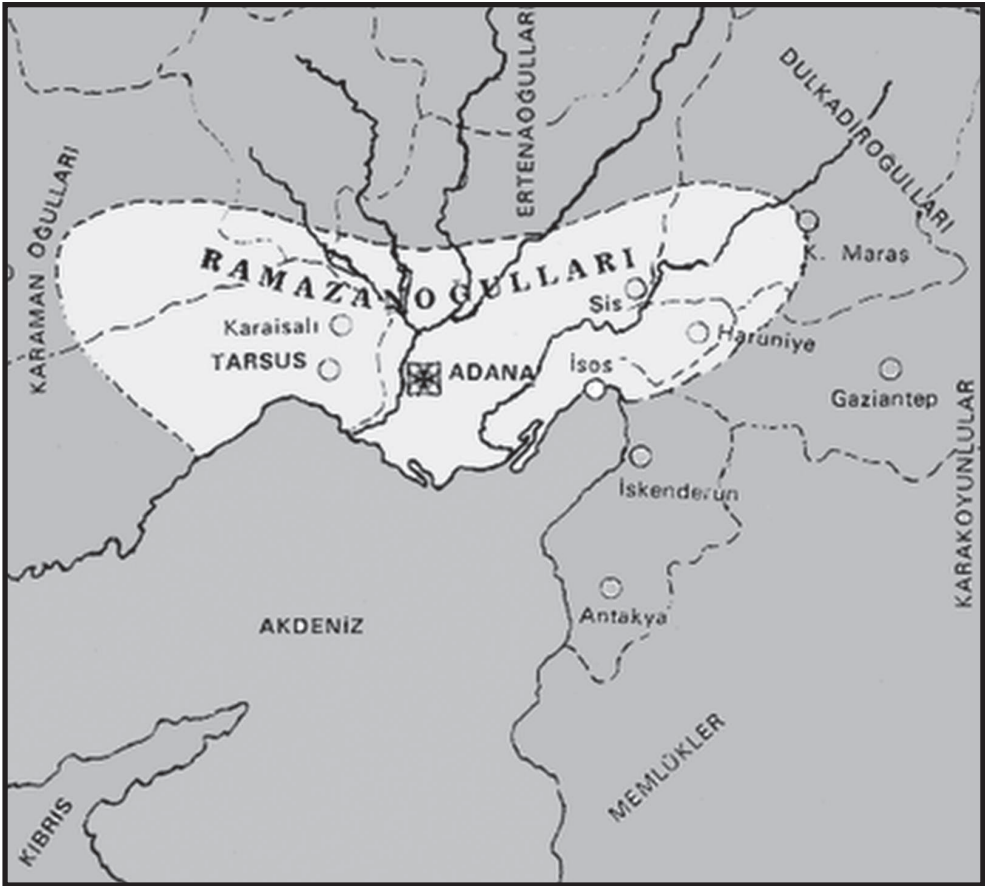
3- YÜREĞİR BOYU

Adının manası, İyi iş yapan yahşi anlamına geldiği ve sembolünün Bigu-Beygu adı ile anılan bir av kuş olduğu belirtilir.

Yügür, Yürük, Yürügür, Üreğir, Üreğil, Üregel, Öregel, İregür,⁴⁷⁶ adıyla da anılır. Boy mensuplarının XIV. Yüzyılda kurulmuş Adana ve Tarsus yöresini siyasi hakimiyetine almış Ramazanoğulları Beyliğini kurdukları belirtilmektedir.⁴⁷⁷

Boy mensubu bazı taifelerin Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁷⁸

476 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, Boğaziçi İlmi Araştırmalar Serisi no. 12 1993, İstanbul,s.31.

477 Bayar,a.g.e.,s. 45.

478 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

Tarihte, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Başüreğir ve Ortaüreğir karyesi kurucuları,⁴⁷⁹ Gedük Kazası idari sahasında kurulmuş Yüreğir ve Yüreğirsağır karyesi kurucuları,⁴⁸⁰ Dumluca Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Üreğir karyesi kurucuları, Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Üreğir karyesi kurucuları,⁴⁸¹ günümüzde Şarkışla İlçesi idari sahasında kurulmuş Büyüyük ve Küçükyüreğil köyleri, Kocasinan İlçesi idari sahasında kurulmuş Yüreğil köyü ve Hafik İlçesi Öregel mahallesi kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılr.⁴⁸²

Boy mensuplarının Gedük Kazası idari sahasında kurulmuş Yüreğirkebir köyünde 146 hane, yine bu kazaya bağlı Yüreğirsağır köyünde 58 hane, Emlak Kazası Yüreğir köyünde ? hane, Divriği-Toyluca Yüreğir köyünde ? hane ve Sivas'a bağlı Üreğir köyünde 73 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılmaktadır.⁴⁸³

Yahyalı İlçesi Merkezinde yaşayan Yüreğir soyadı almış oymağın adını bu boya izafeten aldığı anlaşılr.

Yüreğir Boyuna Bağlı Aşiretler: Piri Bey, Kız Melek, Örenli, Yabalı, Kavurgalı, Ali Kocalılı, Küne, Kara Köse, Kabak, Emlak, Kara Kütük, Menkeşenli, Menteşe, Kamışlı, Çuka Aşiretleri.⁴⁸⁴

Piribey Aşireti: Piroğlu ve Pirzade adı ile de anılır. Adını, Ramazanoğulları beylerinden olan Piri beyden aldığı anlaşılr. Aksaray ili Ortaköy ilçesi Sarıkaraman'da yurt tutmuş olan Piroğlu, Anadolu'nun doğusunda bulunan maden ocaklarından çıkartılan madenleri İstanbul'a nakletmek işi ile ilgilendikleri belirtilir.⁴⁸⁵

Yozgat yöresinde Çapanoğulları, Adana yöresinde Kozanoğulları, Kırşehir yöresinde Pehlivanlılar gibi devlet ve vatandaş arasında nüfuz edinmiş 1770 yılında Karaman Eyaletine bağlı aşiretlerden "*Hamza Hacı, Karabağlı, Armutlu, Atçeken, Ezerin, Küşte, Danişmendli, Şerefli, Boynuinceli, Karaca Kürd, Silsipür Ceridi, Afşar, Avcı, Acem Türkmenleri, Çimli Arap, Süleyman Hacı, Hotamış, Çapan, Tekbeğ, Kurutlu, Kolukısa*" gibi bir çok aşirete hükmettiği anlaşılmaktadır.⁴⁸⁶

Aşiret beyi Piribey tarafından 1525 yılında Acıgöl İlçesi kurulduğu⁴⁸⁷ ve aşiret üyelerinin Nevşehir, Aksaray Sancağı, Niğde, Karaman, Konya, Develi, Yeniil, Kayseriyye ve Maraş sancakları idari sahaları yaşadıkları bilgisi aktarılır.

479 BAO.387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

480 BOA.998 Numaralı Defter.

481 BAO.387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

482 Gülensoy,a.g.e.,s.46.

483 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.422.

484 Ögel,a.g.e., ,s.349., Gülensoy,a.g.e.,

485 <http://www.turkudostlari.net/hikaye.asp?turku=18087>

486 A.g.website.

487 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II. Aşiret üyeleri, Acıgöl'de devam ettiği ve günümüzde Hıdırlar adı aldıkları kabul edilmektedir.

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Piribey karyesi, Koyulhisar Kazası Piri karyesi⁴⁸⁸ ve Aksaray Kazası Sivrike mezrasında yaşadıkları anlaşılr.

1814 yılında Piroğlu Mehmed Bey yönetiminde Aksaray sancağı ve Kayseri civarında görülen aşiret mensubu bazı oymakların⁴⁸⁹ 1845 yılında Nevşehir, Aksaray ve Kırşehir civarlarında yurt tuttukları anlaşılmaktadır.⁴⁹⁰

Bir beyi hakkında, “Bende Piroğluna misafirim” diye yaygın bir deyim kullanılır ve aşiret beyinin katı tutumu dile getirilir.⁴⁹¹ Sivas İli merkez Zilkar mahallesinde Piroğlu sülale Pirli soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Piroğlu soyadı, Zara Kazası Tuzlagözü-Yarağıl köyünde Piroğlu sülale adı,⁴⁹² Kangal İlçesi Merkezinde Pir soyadı almış oymakların bulunduğu anlaşılmaktadır.

Diğer derebeyliklerde olduğu gibi komşu derebeyleri ile üstünlük ve çıkar çatışmalarına girmiş olan Piroğlu, Bozok bölgesinde derebeylik kurmuş Çapanoğulları ile yaptığı bir çatışma, zamanın ozanı tarafından şu dizelerle dile getirilmiştir.

*Ben bir Piroğluyum aslanım derdim
Alaylar bağlayıp ordular kurdum
Aşiret beyiyim beratım aldım
Benim kim olduğum bil Çapan Ağa.*

* * *

*Çapanoğlu derler Bozok elimiz
İstanbul’da söyleniyor namımız
Akdağ yaylağımız Irmak salımız
Benim kim olduğum bil hey Piroğlu.*⁴⁹³

Kolukısa Aşireti: Piroğlu Aşiretine bağlı olduğu belirtilir. Konya “Cihanbeyli yaylası” civarında bir yerleşim yerinin “Kolukısa” adı taşıması aşiret üyelerinin bu yayladan gelmiş olacağını akla getirmektedir.

Zara Kazası Nasır köyünde Kolukısa sülale adı,⁴⁹⁴ Yeşilhisar İlçesi Musahacılı köyünde Kolukısa soyadı, Sarız İlçesi Darıdere köyünde Kolukısa soyadı, Hacılar İlçesi Merkezinde Kolukısa soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Kolukısa soyadı, Nevşehir İli sınırlarında yaşayan Kolukısa soyadı almış oymak

488 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

489 BOA. Tarih: 27/S /1230 (Hicrî) Dosya No:749 Gömlek No:35365

490 Gündüz,a.g.e.,s.89. 1837 yılında Orta Anadolu’yu dolaşan İngiliz seyyahı W. J. Hamilton, yazdığı eserinde Piroğulları hakkında şu bilgiyi vermektedir. Sarıkaraman’a varmadan önce küçük bir çaydan geçtik. Bu su biraz aşağıda Kızılırmağa dökülüyormuş. Saat birde Sarıkaraman’a vardık. Beyin konağından başka köydeki evler sadece birer kulübeden ibaretti. Türkmen beyinin adına Piroğlu deniliyor. Bu bey de aşiretin ekseri erkekleri gibi uzun boylu, yakışıklı bir adamdı. Diye eserlerine not düşmüştür.

491 <http://yesilyuva.net/?pnum=17&pt=%C4%B0L%C3%87EM%C4%B0Z>

492 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

493 Baki Yaşa Altınok, Öyküleriyle Kırşehir Türküleri, Destanları, Ağıtları, Oba Yayıncılık, Mayıs - 2003, Ankara.

494 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,57. Yıl.1831-1842.

üyeleri ile Aksaray ili merkezinde yaşayan Kolukısa soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Kız Melek Aşireti: Aşiret üyelerinin Anduğu Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gidiriç mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Örenli Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray sancağı idari sahasında kurulmuş Kuzgunini karyesinde 24 hanede, Veleliisa mahallesinde 1 hanede, Erbresu mahallesinde 3 hanede, Derzihasan mahallesinde 5 hanede, Muhsinçelebi mahallesinde 1 hanede, Taşbazar mahallesinde 3 hanede, Şeyh mahallesinde 2 hanede Eskiahir mahallesinde 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁴⁹⁵

Ayrıca aşiret üyelerinin Koyulhisar Kazası idari sahasında da bulunduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında anlaşılr.⁴⁹⁶

Yabalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Konarda karyesinde 5 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁴⁹⁷ Tarihte Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yabalıköşk karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Kavurgalı Aşireti: Bağlı boyu hakkında değişik görüşler bulunan aşireti, bazı tarihçiler Yüreğir, bazı tarihçilerde Avşarlara bağlı oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Yöre, XV. Yüzyılda Dulkadirliyle geldiğı belirtilen aşirete mensup taifelerin yörede yaygın olarak yaşadığını XVI. Yüzyılın ilk çeyreğine ait vesikalardan öğrenmekteyiz. Safevî Devleti'nin kuruluşuna destek amacıyla bir kısmı İrana'a gittiğı belirtilen aşirete bağlı bazı taifelerin ⁴⁹⁸ bir kısmı kendi adlarıyla köyler kurmuş iken, bazıları da değişik aşiretler tarafından kurulmuş köyleri yurt edindikleri anlaşılmaktadır.⁴⁹⁹

Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası Oğuzlu karyesinde 6 hane, Karacaören karyesinde 6 hane, Kadara karyesinde 6 hane, İnlice karyesinde 14 hane, Hatunçayırı karyesinde 9 hane, Araplıöyük karyesi 16 hane, Yapağılı karyesinde 3 hanede, Kurucakol karyesinde 8 hanede, Alacaçayır karyesinde 8 hanede, Alimpınarı karyesi 7 hanede, Kızılcaziyaret karyesinde 5 hanede, Avşarcık karyesinde 15 hanede, Yıvalı karyesinde 4 hane, Kürdler karyesinde 6 hane ve Tekecik karyesinde 3 hanede yaşadıkları belirtilir.⁵⁰⁰

495 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

496 1837 yılında Orta Anadolu'yu dolaşan İngiliz seyyahı W. J. Hamilton, yazdığı eserinde Piroğulları hakkında şu bilgiyi vermektedir. Sarıkaraman'a varmadan önce küçük bir çaydan geçtik. Bu su biraz aşağıda Kızılırmağa dökülüyormuş. Saat birde Sarıkaraman'a vardık. Beyin konağından başka köydeki evler sadece birer kulübeden ibaretti. Türkmen beyinin adına Piroğlu deniliyor. Bu bey de aşiretin ekseri erkekleri gibi uzun boylu, yakışıklı bir adamdı. Diye eserlerine not düşmüştür.

497 Halaçoğlu, a.g.e.

498 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.

499 Uçakcı, a.g.e.

500 Halaçoğlu, a.g.e.

Gelmügad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kavurga karyesi ve Develi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kavurviranı karyesi kurucularının bu aşirette abğlı oldukları anlaşılır.

Tarihte, başta Çorum, Bozok, Sivas, Adana, Özer ve Tarsus bölgesi olmak üzere bölge ve bölgeye komşu yerleşim yerlerinde 2.746 hanede yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale uzantıları kitabımın bölgeye ilişkin baskısında ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır.

Ayrıca Bor İlçesi Kavurgacı sokak kurucuları ve Bor İlçesi Mıntıkasında Kavurgacı soyadı almış oymak üyeleri adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Küne Aşireti: Kavurgalı Aşiretine tabi olduğu belirtilir.⁵⁰¹ Adını Oğuz Kağan'ın torunlarından olan Küne adlı bir kişiden aldığı anlaşılır. Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Künepe adlı köy adının buradan dönüştüğü sanılır.

Güne, Göne adı ile de anılması söz konusudur. Bu çerçevede, Dede Korkud Destanlarında geçen,

*Selçuk oğlu Deli Dünder,
Demiş:-Han'ım buyururlar.
Evet, uygundur Kazan Han,
Haydin çıkalım otağdan...
Göne oğlu Kara Budak,
Doğru demiş, bağırarak....*

Tarihi şiir buna destek oluşturmaktadır. Bu çerçevede şiirde yer alan Kara Budak Aşiretininde Küne –Göne Aşiretine bağlı olduğu izlenimi vermektedir.

Ali Kocalılı Aşireti: “Koca Ali” adı ile de anılır. Tarihte, Atçekenler teşekkülü arasında yer almış olan aşirete mensup 68 hanenin Eskiil Kazası Karadiken karye-mezrasında, 2 hanenin Aksaray Kazası İncek karye-mezrasında, 4 hanenin Bekir Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁰²

Aşiret üyesi bazı taifelerin Aksaray Kazası idari sahasında 28 hanede yaşadıkları 1697 yılı kaynaklarından anlaşılır.

Kocalar Aşireti: Bu aşiretin Ali Kocalılı ya da Koca Ali Aşiretleri ile aynı bölgede yaşamış olmaları aynı aşiret olduğunu ifade etmektedir. Aşiret üyeleri Eskiil Nahiyesi idari sahasında 30 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında belirtilir.⁵⁰³

501 Türkay,a.g.e.,s.80.

502 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.120. Yusuf hoca bu oymakları Yüreğir Boyu arasında yer vermiştir.

503 BOA. Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4. Yusuf hoca bu oymakları Bayındır Boyu arasında yer vermiştir.

Karaköse Aşireti: Eski Türk yurdu olan Semerkant ve Kazaklarda uzantıları bulunan Oğuz Aşireti olduğu bilinir.⁵⁰⁴ Adını, Ağrı İline vermiş olan aşiret mensuplarının yöreye, Dulkadirliilerin Salmanlı taifeleri ile geldikleri anlaşılr.⁵⁰⁵

Aşiret üyelerinin Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karaköse (Çallıtepe) karyesinde 7 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Küçükkaraköse karyesi kurucuları ile Bab-ı Kayser mahallesinde yaşamış Karaköseoğlu sülale adı almış oymak ile Derinkuyu İlçesinde yaşayan Karaköseoğlu sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Kabak Aşireti: Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilir.⁵⁰⁶ Aşiret üyelerinin tarihte Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Kabak Şeyh adlı zaviyeye, Suşehri İlçesi idari sahasında bulunan Kabaktepe adlı dağa adlarını verdikleri anlaşılr.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 6 hanede, Kayseri sancağı Kabakçı kışlağında 26 hanede, Karahisar Nahiyesi Goncuk karyesinde 12 hanede, Eskiil Kazası idari sahasında 3 hanede ve Şamardı Nahiyesi Kovanlı mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁰⁷

Tarihte Eskiil Kazası idari sahasında Kabak karyesi adı ile bir köy kurmuş olan aşiret üyelerinin, Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Büyükkabaktepe köyü, Develi İlçesi Kabaklı Köyü ve Sarız İlçesi idari sahasında bulunan Küçükkabaktepe köyüne adlarını verdikleri anlaşılr.

Ulukışla İlçesi Porsuk köyü mevkiinde bulunan Kabak sekisi adlı araziye adını vermiş oymak, Derinkuyu İlçesi idari Çallı köyü mıntıkasında Kabaktepe adlı dağa ve ilçe sınırları içerisinde Kabakçoğlu sülale Kabak soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Ayrıca Ulukışla İlçesi Porsuk köyünde Kabakçı sülale adı almış oymak, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kabaklı soyadı, Ürgüp İlçesi Bahçeli, Mustafaapaşa köyünde Kabakçı soyadı, Derinkuyu İlçesi Yazıhöyük köyü ve ilçe merkezinde Kabak soyadı, Acıgöl İlçesi merkezinde Kabakçı soyadı, Develi İlçesi Kabaklı köyü ve Pınarbaşı İlçesi Büyükkabaktepe köyü kurucuları, Niğde İli Çarıklı ve Uluğağ köyünde Kabak soyadı, Bor İlçesi Karanlıkdere köyünde Kabaklı soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Kabakçı soyadı, Hacılar İlçesi Mıntıkasında Kabakçı soyadı, Develi İlçesi Alıcı köyünde Kabaklı soyadı, Develi İlçesi Çomaklı köyünde Kabakçoğlu soyadı, Bünyan İlçesi Hazarşah köyünde Kabakoğlu soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımızı ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Emlak Aşireti: Bozok ve Çorum Sancağı idari sahalarında Emlak adlarıyla şehir kurmuş aşiret üyelerinden bazı taifelerin, Bozok/Emlak Nahiyesi yöresin-

504 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler, Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi no. 12 1993, İstanbul,s.90.

505 Sezen,a.g.e.

506 Ali Tayyar Önder, Türkiye'nin Etnik Yapısı 41 Baskı Yıl 2001 Ankara.,s.388.

507 Yusuf hoca, bu taifeleri Avşar ve Kınık Boyu arasında yer verir.

de kurulmuş Killik, Burhan, Akçaşehir, Dendin, Yüreğirkebir karyelerinde yaşadıkları belirtilmektedir.⁵⁰⁸

Şarkışla İlçesi Hardal-Emlak köyü kurucuları, Kayseri merkez Hacıosman mahallesinde Emlak soyadı ve Sivas İli Merkezinde Emlak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kara Kütük Aşireti: Diğer bir adının “Menkeşer” olduğu belirtilir.⁵⁰⁹ Kütük, Kütükler adının, Karakütük adından dönüştüğü ve Dulkadirli ile yöreye geldiği anlaşılr. Avşar Boyu arasında da yer verilen aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 7 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Sarışeyh karyesinde 11 hanede yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında, Yeniil Kazası idari sahasında 25 hanede yaşadıkları 1583 yılı kaynaklarında yer alır.⁵¹⁰

Boynuinceli teşekkülü arasında yer alıp, Develi ve Erciyes Kazaları civarını yaylak, Aksaray ile Kır-şehri yöresini kışlak olarak kullandıkları ve bağlı taifelelerinin 1727 yılında Nevşehir’e iskan edildikleri belirtilmektedir.⁵¹¹

Sivas İli Merkezinde Karakütük soyadı almış oymak üyeleri, Yıldızeli İlçesi Kayalıpınar köyünde Karakütük soyadı ve Kangal İlçesi Merkezinde Karakütük soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Aksaray idari sahasında kurulmuş Cerid köyü arazisi içerisinde bulunan Kütüklü mevkiine adını vermiş oymak, Hacıbektaş İlçesi Kütükçü köyü kurucuları, Ağaören İlçesi Kütüklü köyü ve bu köyde Kütük soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten verdikleri anlaşılr.

Ayrıca Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Kütük soyadı, Zara İlçesi Gühertaş köyünde Kütük sülale adı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Kütük soyadı, Ortaköy İlçesi Bozkır ve Cumali köyünde Kütük soyadı, Ağaören İlçesi Kütüklü mahallesi Kütük soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kütük ve Kütüker soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Kütük soyadı, Yıldızeli İlçesi Kalın, Ilıca köyünde Kütük soyadı, Sivas İli Merkezi ve Çallı köyünde Kütük’lü’cü soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Kütük soyadı, Suşehri İlçesi Çatoluk köyünde Kütükçü soyadı, Koyulhisar İlçesi Taşpınar köyünde yaşayan Kütük soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kütük soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Kütükoğlu soyadı, İncesu İlçesi Kızılören, Karakoyunlu köyünde Kütük soyadı, Hacılar İlçesi Sakarçiftliği Kütük soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir. Bu iddiamıza ise soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturunur.

Merkeşenli Aşireti: Menkeşer, Merkeşenli-Menguşerlü adı ile de anılır ve Kara Kütük Aşireti’nin alt taifesi olduğu belirtilir. Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşiretin Gedik Nahiyesi Göçmen mezrası 32 hanede, Kozancık kar-

508 BOA. 998 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Diyar-i Bekr Ve ‘Arab ve Zül’-Kadiriyye Defteri tarih (937/1530) Cilt II ve Halaçoğlu, A.g.e.,s.786.

509 Sümer,Bozok Tarihine Dair Bir Araştırma,a.g.m.

510 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

511 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

yesinde 12 hane, Tuzlakışla karyesinde 18 hanede, Göçmen ve Tamlalıca mezrasında 34 hanede yaşadıkları 1558 yılı kaynaklarda yer alır.⁵¹²

Menteşe Aşireti: Menteş adı ile de anılır. Adın, XIII-XV. Yüzyıllara arasında merkezi Muğla yöresi olan güneybatı Anadolu'da devlet kurmuş Menteşeoğulları'ndan aldığı anlaşılmaktadır.

Aşirete bağlı bazı taifelerin Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Menteşe Aşireti adlı Yahyalı Yörükleri ile hareket eden bir aşiret gurubunun 1484 yılında Kayseri yöresinde kurulmuş Eymür mezrasında oturdukları anlaşılr.

⁵¹² Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Menteşe karyesi, Gedük Nahiyesi Menteşe karyesi kurucuları ve günümüzde Yıldızeli İlçesi Menteşe köyü kurucuları ve Felahiye İlçesi Menteşe Köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Ayrıca Sivas İli Kayadibi köyünde Menteş soyadı, Felahiye İlçesi Menteşe köyü kurucuları, Niğde İli Merkezinde Menteş soyadı, Acıgöl İlçesi Karacaören ile Acısu köyünde Menteş soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Kamışlı Aşireti: Adını Türkistan'da yaşamış Türk oymak ve yer adından aldığı anlaşılmaktadır. Türkmen taifesine bağlı oldukları ve Dulkadirliyle yöre geldikleri belirtilir.⁵¹³ Aşiret üyelerinin tarihte Yeniil Kazası idari sahasında Kamışağıl-Ziyaretağılı ve Aksaray Kazası idari sahasında Kamışağıl-Arapini adı ile köyler kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılar.

Çuka Aşireti: Aşiret üyelerinin Budak-özü Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

4- SALUR BOYU:

Adının menşei, "Nereye gitse kılıç ve çomağı iyi iş görür" anlamına geldiği ve sembolünün kartal türünden Bürküt kuşu olduğu belirtilmektedir.⁵¹⁴

"Salgur'lu, Sungur-lu, Salar, Savur" gibi adlarla da anıldığı,⁵¹⁵ tarihte yöreyi siyasi hakimiyetine almış Eretna ve Kadı Burhanettin Beyliği hanedanlığı,⁵¹⁶ Kars ve Erzurum hâkimi Salur Kazan Han sülâlesi, Karahanlılar, Salgurlular, Fars Atayleri, Horasan'daki Teke-Yomurt ve Sarık adlı Türkmenler bu boya bağlı oldukları belirtilmektedir.

Boy mensubu bazı oymakların tarihte Koçhisar Kazası,⁵¹⁷ Ürgüb Kazası,⁵¹⁸ ve Kilseme Nahiyesi idari sahasında bulunduğu XVI. Yüzyıla ait Osmanlı vesikalarından anlaşılar.⁵¹⁹

Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında Salur karyesi, Eyubili idari sahasında Salur karyesi, Hasandağı Nahiyesi idari sahasında Bayad-Salur karyesi, Eskiil Nahiyesi idari sahasında Salurcuk karyesi,⁵²⁰ Ürgüb Nahiyesi idari saha-

513 Önder,a.g.e.,s.378.

514 A.g.e.,

515 Ögel,a. g.e.,s.

516 Yılmaz,a.g.e.,s.125.

517 BOA.387 Numaralı Defter.

518 Türkay,a.g.e.,s.

519 M. Akif Erdoğan, XVI. Yüzyılda Konya, Ereğli Karacadağ Yörükleri, Adalı Kabilesi Örneği.,s.139.

520 Konyalı,a.g.e. Salurcuk karyesinde Veledli, Araplar, Yavuk ve Ahmedli Aşiretine tabi taifeler otururlar.

sında Salur karyesi,⁵²¹ ve Kayseri/Güneşli Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Salur karyesi kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılır.⁵²²

Boy mensupları, Koçhisar Kazası idari sahasında 72 hanede, Yeniil Kazası Salur karyesinde 15 hanede, Mezra-i Salur diğer karyesinde 12 hanede, Eyubili Nahiyesi Koçhisar karyesi 16 hanede, yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.⁵²³

Sivas yöresinde Salur adı ile 9 yerleşim yeri kurduğu,⁵²⁴ Sivas yöresinde kurulmuş Salur köyünde 71 hanede, Salur-yenice köyünde 24 hanede, diğer Salur köyünde 16 hanede, Sivas/Koçhisar Salur köyünde 35 hanede, Eyubili Kazası

521 BOA.387 Numaralı Defter.

522 Gülensoy,a.g.e.,s.46.

523 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

524 Bayar,a.g.e.,s.44.

Salur köyünde 51 hanede, Hasandağı Kazası Bayad-Salur köyünde ? hanede, Divriği Kazası Saluroğlan (Ayvalı) köyünde 18 hanede, Sahra Nahiyesi Salur köyünde 147 hanede, Ürgüb Kazası Salur köyünde ? hanede, Lahamsa karyesinde 20 hanede, Koçhisar karyesi Çoki (Çevgi) karyesinde 2 hanede, Eskiil Kazası Salurcuk köyünde 34 hanede ve Çankırı Karıpaazarı Kazası Salur köyünde 66 hanede, Çorum/Osmancık Kazası/Sakız Divanı Salur karyesinde 32 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.⁵²⁵

-Ürgüb İlçesi idari sahasında bulunan Aksalur köyü kurucuları ile Kocasinan İlçesi idari sahasında bulunan Salur köyü kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Salur soyadı, Kayseri İli Boyacı, Hisarcık ve Melikgazi semtinde Salur soyadı, Aksaray ili merkezinde muntıkasında Salur soyadı almış oymak üyeleri, Sivas İli Merkez civarında Savur-Savun soyadı, Derinkuyu İlçesi Kuyulutatlar ve Doğala köyünde Salvur soyadı, Güzelyurt İlçesi Merkezinde yaşayan Salur ve Salun (bu Salur'dan bozulmuş olmalı) soyadı almış oymak üyelerin bu boya bağlı oldukları anlaşılr.⁵²⁶

525 BOA.387 Numaralı Defter.

526 Sarıoğlan İlçesi idari sahasında bulunan Karaözü Kasabası; Oğuz boylarına bağlı oymakların yaşadığı bu kasaba ahalisi önce Kars-Ardahan'a, buradan Malatya'nın Hekimhan ilçesi çevresine yerleşmişler, burada Ardahan köyünü kurmuşlar, zamanla Hüsneliler adlı sülale bu köyden ayrılarak 1790-1800 yıllarında Karaözü köyüne gelmişlerdir. Bu köyün işlek yol kenarında bulunmasından dolayı eşkiya baskıları, ekili ve dikili arazilerinin konar-göçerlerin sürülerinden kurtulamamışlar ve köyü terk edip gitmişlerdir. Köyün bu günkü sakinleri Hekimhan'a bağlı Ardahan, Başak, Çırzı ve Güvenç köyünden gelmişler, köyden ayrılmış Hüneliler sülalesinin bıraktığı evlere yerleşmişlerdir. Daha sonra köy Maraş-Hotan'dan, Acır'dan ve Çorum'dan göç almıştır. Konya ovası ve Şarkışla yaylasını yaylak

Salur Boyuna Bağlı Aşiretler: Sungur-lu, Salarlı, Ulu Yörük, Söklen'oğlu Atmaca, Kulağuzlu, Taşkın, Çomaklı, Kara Fakihli, Geranpa, Turgud-lu, Pirevlek, Kabil, Ballu, Tatlı, Saray, Kuru Göllü, Ahmet Fakılı, Babaş, Bayadı Salur, Budalı, Kara Budak, Diş Budak, Çırak, Dayı'lar, Gözen, Hasırcı, Gök Fatma, Satılmış, Göynük, İlmen, İhsar, Esen Gazili, Kafi-Börkü, İzzettinli ve İdrisli, Hudil, Hikmet Kethüda, Karışıklı, Ozan'lar, Polad Kethüda, Saçı Uzun, Kuşçu'lu, Kürekçi, Kızıl Keçili, Nurcalı, Nurhamanlı, Satar, Veledli, Tülüğü Yumru, Tekeli, Uzanlar, Üzeyir, Tavşancı, Sarı Halilli, Toramanlı, Eratna, Sakar Aşiretleri.

Sungur-lu Aşireti: Sungur-oğulları adı ile de anılır. Aşiret adını 1147 ile 1284 yılları arasında İran'ın Fars bölgesinde kurulmuş ve Sungurlu adı ile de kayalarda yer almış Salgurlu Devleti beylerinden olan Sungur Bey'den aldığı anlaşılmaktadır.

Yörede yaygın olarak yaşadıkları anlaşılan aşiretin ünlü bir beyinin tarihte yörede yaşadığı Niğde yöresinde bölge valiliği yaptığı ve Nevşehir yöresinde ölüp, türbesi günümüze kadar süregeldiği görülmektedir.

Aşirete bağlı oymakların Sivas İli Altunyayla İlçesi Deliilyas Beldesi, Bazı taifeleri Konya İli Ereğli İlçesinde yaşadıkları ve tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Sungur karyesi ile Çorum İline bağlı Sungurlu İlçesi kurucuların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁵²⁷

Aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanları ile Rakka'ya iskan oldukları, pek çok aşiret gibi bu iskandan firar ederek Rakka yöresinden dağıldıkları Ergani, Elazığ, Gümüşhane ve Trabzon yöresine dağılarak buralarda yurt tuttukları anlaşılmaktadır.⁵²⁸

Tomarza İlçesi Yamaçlı köyünde Sungur soyadı almış oymak üyeleri ve Develi İlçesi Hüseyinli köyünde Sungur soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Sungur soyadı, Hafik İlçesi Durulmuş ve Çınarlı köyünde Songur-Sunkur-Sungur soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Sungur soyadı, Şarkışla İlçesi Deliilyas köyünde Sungur soyadı,⁵²⁹ Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Songur-Sungur soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Sungur soyadı, Şarkışla İlçesi Deliilyas köyünde Sungur soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Songur-Sungur soyadı, Sivas İli Merkez civarında Songur soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Sungur soyadı, Niğde İli

olarak kullanmış olan köy ahalisinden bazı taifeler bu baskınlardan kurtulmak amacıyla Yurtlarını terk ederek, Çorum İli idari sahasına gelmişler ve bu günkü Körücek köyü ve Kuşsaray köyünü, bazı taifeleride Sungurlu İlçesine bağlı Gökçam köyünü kurmuşlardır. Kuşsaray, Gökçam ve Körücek köyünde yaşayan bazı ailelerle Karaözü köyünde yaşayan bazı aileler aynı sülaledendirler. Gökçam köyünde yurt tutmuş oymakların "Salur, Salu" gibi adlar taşımaları söz konusu oymakların Salur Boyuna, İnanç kültürü olarak Safevi tarikatı Şah İbrahim Ocaklarına bağlılıklarını göstermektedir.

527 Sayar, a.g.e., 175. Bu taifenin 1723 yılında bölgeye Derbent olarak yerleştikleri bilgisi aktarılmaktadır.

528 Tarbzon/Arşin İlçesi Gölçük Köyü ve Yomra İlçesi merkezi'nde yaşayan *Sungur-oğlu* soyadları almış oymakların yaşlılarının anlatımları bu tezimizi desteklemektedir. Aşiretin Gümüşhane kolunu eski Adalet Bakanlarından Gümüşhane Milletvekili Oltan Sungurlu'nun bağlı oymağı oluşturduğu rivayet edilmektedir.

529 Nizami Sunguroğlu, Emekli Öğretmen, Aşiretin Sivas İli Altunyayla İlçesi Ahiilyas Köyü uzantısı. Halen Yurt dışında yaşar. Nizami hoca, ataları, dolayısıyla Aşireti'nin tarihte Kızılırmak boylarında değirmenleri olduğunu alarından dinlediğini anlatmaktadır.

Güllüce, Aşlama, İçmeli, Tepe ve Sazlıca köyünde Songur-Sonkur-Songür soyadı, Çiftlik İlçesi Merkezinde Aksongur soyadı, Çamardı İlçesi Köyiçi ve Mahmutlar köyünde Songur soyadı, Tomarza İlçesi Ekinli, İncili ve Cücün köyünde Sungur soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Sungur soyadı, Yahyalı İlçesi Kiraz'lılı köyünde Baysungur soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde Sungur soyadı, Develi İlçesi Ebce ve Hüseyinli köyünde Sungur soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Sungur soyadı, Bünyan İlçesi Karadayı köyünde Büyüksungur soyadı, Elbaşı köyünde Karasungur soyadı, Niğde İli Merkezinde Aksongur soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Salarlı Aşireti: Konar-göçer Türkmen Yörükhan tairesine bağlı olduğu anlaşılan aşiret, Ak-salar ve Büyüksalarlı adı ile de anılmaktadır. Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 77 hanede, Eyubili Nahiyesi idari sahasında 33 hanede ve Yeniil Kazası il Nevşehir yörelerinde yaşadıkları anlaşılr.⁵³⁰

Tarihte Sivas yöresinde yoğun bir nüfusa sahip olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin,⁵³¹ Aksaray Kazası idari sahasında Salardamı karyesi, Kilmığad Nahiyesi idari sahasında Çobansalar karyesi, Bekir Nahiyesi idari sahasında Sinansalar ve Ömersalar karyesi ile Gülağaç İlçesi idari sahasında bulunan Salarlı kasabası kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.⁵³²

Develi ve Erciyes kazaları civarını yaylak, Aksaray ve Kır-şehir yöresini kışlak olarak kullanan aşirete bağlı taifelerin 1727 yılında Nevşehir'e iskan edildikleri kaydolunmaktadır.⁵³³

Ayrıca aşiret üyelerinin Aksaray sancağında sakin oldukları XVIII. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵³⁴

Ulu Yörük Aşiretleri: Adını Oğuz Han'ın akıl hocası Ulu Türük adlı beyden veya bağlı teşekkülünün büyüklüğünden aldığı tahmin edilmektedir. Orta Anadolu'da yaşayan Yörük cemaatleri ile Moğol kalıntısı Türkmen Aşiretlerden teşekkül ettiği ve yörede en fazla nüfusa sahip teşekkül oldukları bilgileri aktarılmaktadır.⁵³⁵

XVI. Yüzyıl sonlarında önemli bir kısmı Eyalet-i Rum olmak üzere Anadolu'da toplam 150 bin nüfusa sahip olduğu bilgisi aktarılır.⁵³⁶ Aşiret üyelerinin Sivas-Tokat bölgesinden başlayarak batıda Kırşehir, Çorum ve Ankara bölgelerine kadar yayıldığı bilgisi aktarılmaktadır.⁵³⁷

530 Türkay,a.g.e.,s.42.

531 Çinliler tarafından Salur Boy mensuplarına Salar adı verildi.

532 Ömersalar adlı yerleşim yeri günümüzde Aksaray/Büyükgüve köyü mıntıkasında bulunan ve eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılan Ömersalar adlı mevkide olduğu sanılır.

533 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

534 BOA.Tarih :28/Ş /1126 (Hicri) Dosya No :6 Gömlek No :560 Fon Kodu :İE.ŞKRT

535 Erhan Afyoncu, Uluyörük, Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu,s. 1., (Uluyörükler, içerisinde çok sayıda Dodurga Boyuna bağlı aşiretin bulunduğu belirtilmektedir. Gülensoy, a.g.e.,s.71)

536 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.,s.5.

537 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.312. Ve Sümer, Anadolu'da Moğollar,a.g.e.

1485 ile 1574 yılları arasında Orta Anadolu'da Dulkadirli Türkmenlerinden sonra en kalabalık teşekkül olduğu ve 35 bölük, 586 cemaat ve 112.094 nüfusa sahip bulunduğu bilgileri aktarılmaktadır.⁵³⁸

Ulu Yörük Teşekkülü; Ortapare, Şarkipare, Yüzdepare, Pirevlek, Çongar, Ortakışla, İkiz-oğlu, Turgutlu, Karakeçili, Karafakih-li,⁵³⁹ İzzettinli, Tat-lı, Kurugöllü, Burun, Çobanlı, Alibeğli, Gökçeli, İnallı, Köşker, Şerefeddinli, Saraçlı, Karalar, Anamaslı, Özlü, Kırık, Ustaculu-Çayan, Kabasakal, Sıraçlı, Çomaklı Aşiretleri.⁵⁴⁰

Ortapare kolu; "Ekizli, Pirevlekli, Çabanlu, Çongar, Orta-kışla-köy, Elbeyli Aşiretleri" oluşturduğu belirtilir. Şahnaçemen Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ortakpare karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Ayrıca Çorum/Mecitözü Nahiyesi Keşlik Mezrası'nda 3 hanede, Yazıbeşiği Karyesinde 20 hanede ve ayrıca aynı kazanın Sarıkaya ve Yassıpınar adlı yerleşim yerlerinde 19 hanede yaşadıkları belirtilir.⁵⁴¹

Şarkipare kolu; Bozok/Sorgun Kazası Sarılar, Doğrucain, Tavşanalanı ve Civridöyüğü adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları belirtilir.⁵⁴²

Yüzdeci-yan Aşireti: Yüzdepare adı ile de anılır.⁵⁴³ Aşiretin UluYörük teşekkülüne bağlı büyük bir teşekkül olduğu ve bu teşekkül içerisinde "Salur, Alayundlu, Bayat, Peçenek, Yıva, İğdir, Karkın, Çepni, Kayı" gibi değişik Oğuz Boyuna bağlı "Karakeçili, Turgutlu, Ağcakoyunlu, Karafakihli, İzzettinli, Özlü, Kurugöllü, Sancaklı" gibi aşiretler oluşturduğu anlaşılr.

Söklen'oğlu Atmaca Aşireti: Adını 1525 yılında büyük bir isyan çıkartmış Söklen'oğlu Musa Atmaca'dan aldığı sanılır. Kangal İlçesi Havuz köyünde Atmaca soyadı, Gürün İlçesi Külahlı ve Osmandede köyünde Atmaca soyadı, Ulaş İlçesi Merkez ilçe sınırları içerisinde Atmaca soyadı almış oymnakların adını bu kişiye izafeten aldıkları sanılır.

Pınarbaşı İlçesi Yukarıbarandere köyünde Atmaca soyadı, Yahyalı İlçesi Çavdaruşağı ve Büyükçakır köyünde Atmaca soyadı, Niğde İli Merkezinde Atmaca soyadı almış oymnakların adını buraya izafeten aldıkları sanılır.

Kulağuzlu Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Emlak, Gelmuğad, Kayseriye yöresinde yaygın olarak yaşadıkları ve 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 519 hanede 1874 nüfus olduğu anlaşılr.⁵⁴⁴

Yeniil Kazası Ilıcakışla karyesinde 49 hanede, Kurulkışla karyesinde 16 hanede, Ali mezrasında 10 hanede, Şeyhşami mezrasında 4 hanede, Gelmuğad

538 XVI. Yüzyılda UluYörük Aşiretleri, Çorum, Yozgat, Totak arasında. Yeniil Türkmenleri, Sivas, Kayseri arasında. Bozulus Türkmenleri de Rakka Bölgesi ile Erzurum, Erzincan, Gümüşhane yöresinde yoğun olarak yaşadığı bilgileri aktarılmaktadır.

539 Altın,a.g.e.,s. Keskin İlçesi Karafakılı köyünü kurmuşlardır.

540 Tok,a.g.Secere,

541 Halaçoğlu,a.g.e.

542 Halaçoğlu,a.g.e.,s.2101.

543 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s. 312.

544 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.

Nahiyesi Kavurga kışlasında 10 hane, Dellürek mezrasında 9 hanede, Yağlıdere kışlasında 12 hanede, Bor Nahiyesi Özbaş (Atrek) karyesinde 5 hanede, Çubuk Nahiyesi Gökfatma (Çağışdan) karyesinde 7 hane, Karahızır (Sıraçlı) karyesinde 13 hanede, Karacaviran (İnsanlı) karyesinde 19 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁴⁵

Taşkın Aşireti: “Daşkın” adı ile de anılır. Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Niğde sancağı idari sahası ve Eskiil Kazası idari sahasında 47 hanade, Burunsuz karyesinde 28 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Çomaklı Aşireti: Aşiret üyeleri 1520 yılında Horos Kalesi ve Eyalet-i Rum'da 57 hane, 291 nüfusa sahip oldukları belirtilir.⁵⁴⁶

XVI. Yüzyılda Sivas Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılan aşiret üyelerinin, Develi Nahiyesi Kürd karyesinde 3 hanede, Koçhisar Kazası idari sahasında yurt tutmuş Bozkırlı cemaati arasında 12 hanede, Develi Nahiyesi Kürd karyesinde 3 hanede ve Yad mezrası ile Çomakviran mezrasında, Kayseri/Manyas Nahiyesi Çomaklı, İğdir ve Seriki adlı yerleşim yerlerinde 34 hane,⁵⁴⁷ Pınarbaşı Nahiyesi Çomaklı karyesi,⁵⁴⁸ Nurhak Nahiyesi Çomakviranı ve Çomakpazarı adlı yerleşim yerlerini kurup adlarını verdikleri anlaşılar.⁵⁴⁹

Ayrıca Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Yumruçomak karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Sarıçomak karyesi kurucuları, Develi Nahiyesi Çomakviran mezrası kurucuları ile Ortaköy İlçesi merkezi ve Balçık kasabasında Çomak soyadı, Develi İlçesi Çomaklı köyü kurucuları, Bor İlçesi Mintikasında Çomak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Kara Fakihli Aşireti: 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 265 hane, 1574 nüfusa sahip oldukları belirtilir.⁵⁵⁰ Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş Hacıbayram hanede 12 hane, Karafakılı karyesi 16 hane, Hacıcenablı karyesi 10 hane, Çakırlı karyesi 16 hane, Turhanlı karyesi 15 hanede, Ürgüç Nahiyesi Donuzöldüren ve Hacıbey-Hasanlı karyesinde 7 hanede, Aydoğmuşlu karyesi 22 hane, Sarılar karyesi 16 hane, Karafakılı karyesi 25 hanede, Hacıhüseyin karyesi 18 hane ve Örkünlü karyesinde 23 hanede yaşadıkları 1529 yılı kaynaklarında yer alır.

Aşiret üyesi bazı oymakların Bozok, Zile ve Yüzdepare Kazaları idari sahaslarında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁵⁵¹

Ayrıca Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Karafakihli karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

⁵⁴⁵ Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

⁵⁴⁶ Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler.

⁵⁴⁷ Yusuf hoca, bu taifeyi Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

⁵⁴⁸ Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

⁵⁴⁹ A.g.e.

⁵⁵⁰ Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyumu Bildirileri, yıl. 2000.

⁵⁵¹ Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale., s.136

Geranpa Aşireti: Aşiret üyelerinin 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 86 hane, 475 nüfusa sahip oldukları tarihi kaynaklarda yer alır.

Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gerger karyesi, Şamardı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gergendi, Gergimek karyeleri ve Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gerce karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Turgud-lu Aşireti: "Durgut-lu" adı ile de anılır. 1514 yılında cereyan eden Osmanlı, Safevi Savaşında İran'a giderek, Safeviler yanında Osmanlı Ordusu-na karşı savaştığı belirtilir. Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Alikethüda karyesinde 31 hanede, Başlak karyesinde 18 hanede, Sarıkavak karyesi ve Güllücek karyesinde 19 hanede, Hamzafakılı karyesinde 28 hanede, Yakuplu karyesinde 24 hanede, Karacaömerli karyesinde 12 hanede, Demircili karyesinde 8 hanede, Eşekli (Hasandede) karyesinde 8 hanede,⁵⁵² Eskiil Kazası Doruk karyesinde 2 hanede ve Yalnızdam karyesinde 30 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁵³

1574 yılında Eyalet-i Rum'da 192 hane, 1133 nüfusa sahip oldukları belirtilen aşiret üyelerinin,⁵⁵⁴ Konya sancağı idari sahasında Turgut Kazası adlı şehri kurdukları ve XVIII. Yüzyıl iskanlarında Mamalı Türkmenleri ile hareket ettikleri bu iskanlarda Sivas, Bozok, Budak-özü Kazası idari sahalarına yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.⁵⁵⁵

Ayrıca Sivas İli Esenyurt köyünde Turgut'lu soyadı, Zara İlçesi Gühertaş köyünde Turgut soyadı almış oymak, Gemerek İlçesi Çepni ve Sızır adlı yerleşim yerlerinde Turgut, Durgut soyadı, Zara İlçesi Gühertaş köyünde Turgut soyadı, Kangal İlçesi Sekiliyurt, Sarıpınar köyü ve Alacahan adlı yerleşim yerinde Turgut soyadı, Gürün İlçesi Avgun ve A.Çatkaya köyünde Turgut soyadı, Akıncılar İlçesi Avşar ve A Yeniköy köyünde Turgut soyadı, Hacıbektaş İlçesi Karaburna köyünde Turgut soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Turgut soyadı, Güzelyurt İlçesi Selime köyünde Turgut soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Turgut soyadı ve Ortaköy İlçesi Sarıkaraman köyünde yaşayan Turgut soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Pirevlek Aşireti: Aşiret üyelerinin 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 89 hane, 555 nüfusa sahip oldukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁵⁵⁶

Gençlü Aşireti: Aşiret üyelerinin Ulu Yörüklerin en büyük aşiretlerinden olduğu ve Aksaray Kazası idari sahasında Gençli adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁵⁵⁷

552 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt.5.

553 A.g.e. Cilt.5.

554 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler.,s.6.

555 Türkay,a.g.e.,s.629. Turgutlu Aşireti, bazı araştırmacılar tarafından Alayundlu ve Kayı Boyu arasında yer verilir.

556 Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler.,s.6.

557 BOA.

Tatlı Aşireti: “Tat, Tatalu, Tatlar” adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin 1574 yılında ekseriyeti Artuk-Abad (Tokat-Artova), Boğazlıyan, Gelmuğad, Kara Hisâr-ı Behramşah, Sorgun olmak üzere Eyalet-i Rum’da 9669 nüfusa sahip oldukları belirtilir.⁵⁵⁸

Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında bulundukları belirtilen aşiret üyelerinin, Kara Hisar-ı Behramşah Nahiyesi Todurga mezrasında 6 hanede, Gökveli mezrasında 8 hanede, Sorgun, Osmanpaşa ve Gökçekıran adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁵⁹

Yeniil Kazası Kanlıca kışlağında 12 hanede, Aladdinacı kışlağında 24 hanede, Kuşaklıöyük kışlağı ve Delibaş mezrasında 26 hanede, Esen kışlağı (Şeyhsüvar)nda 26 hanede, Hacıali kışlağında 7 hanede, Sarıhacılı karyesinde 23 hanede, Gönü kışlağında 26 hanede, Kathılar kışlağında 39 hanede, Avcılar kışlağında 21 hanede, Beğdili kışlağında 14 hanede, Yortan kışlağında 17 hanede, Keçilağılı kışlağı ile Kızıllık (Karacaöz) karyesinde 24 hanede ve Tekederesi karyesinde 181 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁶⁰

Hınzır Nahiyesi Sarıoğlan karyesinde 33 hanede, Ürgüp Nahiyesi Faydalıca karyesinde 20 hanede, Develi Nahiyesi Yad mezarası ve Çomakviran mezrasında 266 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁶¹

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Tatlıcak karyesi, Çubuk Nahiyesi Tatlıcak karyesi kurucuları ve günümüzde Aksaray İline bağlı olan Tatlıca köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁵⁶²

Yörükhan taifesine bağlı olan oymakların Niğde, Nevşehir, Kayseriyye, Danişmendli, Zile, Günyüzü Kazası idari sahasında yaşadıkları ve XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yeniil civarından alınıp, Rakka bölgesinde bulunan Behil çayı boyunca yerleştirildikleri belirtilir.⁵⁶³

Ayrıca Sivas İli Hayırbey ve Tahtıkement köyünde Tatlı soyadı, Gemerek İlçesi Burhan köyünde Tatlı soyadı, Şarkışla İlçesi Samankaya köyünde Tatlı soyadı, Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Tatlı soyadı, Ulaş İlçesi Merkez ilçe sınırları içerisinde Tatlı soyadı, Yıldızeli İlçesi Çöte ve Kıvşak köyünde Tatlı’er soyadı, Avanos İlçesi Kalaba köyünde Tatlı soyadı, Ürgüp İlçesi Kocatepe mahallesinde Tatlı soyadı, Ortaköy İlçesi merkezinde Tatlı soyadı, Aksaray ili mıntıkasında Tatoğlu ve Tatlı soyadı, Niğde İli Merkezinde Tat ve Tatlı soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Tatlı soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Tat’oğlu ve Tatlı soyadı, Sarız İlçesi Merkezinde Tatlı soyadı, Pınarbaşı İlçesi Tuzgün köyünde Tatlı soyadı, Develi İlçesi Kızık köyünde Tat soyadı almış oymakların adını bu aşirete iza-feten aldıkları anlaşılr. Bu konuyu, Soyadı kanununda uygulanan temayüller şüphesiz kılar.

558 Erhan Afyoncu, Anadolu’da ve Rumeli’de Yörükler ve Türkmenler..4.

559 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

560 A.g.e.Cilt.5.

561 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.814, Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

562 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

563 A.Gündüz,a.g.e.,s.103.

Saray Aşireti: Eski Türk yurdu Andican'da uzantıları bulunan aşiret üyelerinin Sivas şehrine adını verdikleri belirtilir.

Kuru Göllü Aşireti: Tarihte Uluyörük teşekkülleri arasında bulunan Yüzdepare teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılar. Aşiret üyelerinin Eyalet-i Rum'da 1005 hanede 5854 nüfusa sahip oldukları XVI. Yüzyıl son çeyreğine ait kaynaklarda yer alır.⁵⁶⁴

Aşiret üyeleri Yeniil Kazasıdar sahasında kurulmuş Seyteli kışlası, Saygölü mezarı ve Seleğen mezarında 86 hanede, Hoca kışlası ve Hoca mezarında 58 hanede,⁵⁶⁵ Halife karyesi ve Ulya mezarında 16 hanede,⁵⁶⁶ Yenice karyesinde 48 hanede, Tilkili karyesinde 16 hanede, İkikuyu karyesinde 12 hanede, Burun karyesinde 3 hanede, Mermer karyesinde 12 hanede,⁵⁶⁷ Ağcain ve Yassıkışla karyesinde 36 hanede, Kayoba karyesinde 24 hanede, Akçakilise (Döğercik) karyesinde 16 hane, Çatalin kışlası, Debbağıl kışlası ve Hasan kışlasında 37 hane, Küçükyakacık karyesinde 17 hane, Kebekoğlu mezarında 17 hane, Çırakkaya kışlağında 43 hane, Hasanpınarı kışlağı 27 hane, Kayaini kışlası 29 hane, Alınpınarı karyesi 25 hane, Halil mezarı ve Öyük kışla 18 hanede, Ziyaretağılı (Kamışağıl) karyesinde 10 hane, İsmailsürüsü kışlası ve Musakebir kışlasında 6 hane, Dikilitaş kışlasında 15 hane,⁵⁶⁸ Çırakpınar karyesi 79 hane,⁵⁶⁹ Kızılcainkışla karyesi ve Çatalacas kışlada 48 hanede Arablar ve Gelebicin kışlasında 40 hanede ve Akça kışlada 27 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Acıgöl İlçesi Kurugöl köyü kurucuları ile Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Kurugölle soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Ahmet Fakılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri idari sahasında kurulmuş Haceviranı ve Karakilise karyelerinde ve Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ahmedfakih-Büyükdivan karyesinde yaşadıkları anlaşılar.

Babaş Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas yöresinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.

Baliş Aşireti: Aşiret üyelerinin 1571 yılında Koçhisar Kazası idari sahasında 2 hanede yaşadıkları belirtilir.

Bayadı Salur Aşireti: Bayadlar arasında da yer verilen bu aşiret, adını Bayatlar ile karışık olarak yaşamalarından dolayı aldığı sanılmaktadır. Aşiret üyelerinin Hasandağı Nahiyesi Bayadı Salur adlı yerleşim yerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Budaklı Aşireti: Aşiret üyeleri 1500 yılında Niğde Kazası Yazıröyüğü, Eleközü, Çepni, Ağcakilise adlı yerleşim yerlerinde 354 hanede, Melegümi Nahiye-

⁵⁶⁴ Erhan Afyoncu, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler.,s.7.

⁵⁶⁵ Hoca kışla ve mezarı aşireti Malya civarında olduğu kaydedilmiştir.

⁵⁶⁶ Bu aşiret Kırşehir yöresinde oturduğu bilgisi aktarılır.

⁵⁶⁷ Mermer karyesi, İkikuyu karyesinden ayrılmış bir köy olduğu belirtilir.

⁵⁶⁸ Dikilitaş kışlasında yaşayan aşiret üyelerinin bir kısmının Salur karyesinde oturdukları belirtilir.

⁵⁶⁹ Çırakpınar köyü ahalisinin, bazılarının Ağıl karyesinde oturdukları.

si Yazır karyesinde 12 hanede, Ayrebölük karyesinde 4 hanede, Salur karyesinde 32 hanede, Killidere karyesinde 57 hanede, Tavlama karyesinde 45 hanede, Akçakilise karyesinde 8 hanede, Kınık karyesinde 37 hanede, Avşar karyesinde 18 hanede, Yalvaç karyesinde 18 hanede, Pınarbaşı karyesi ile Gölçükbaşı karyesinde 31 hanede, Serdik karyesinde 20 hanede, Bulduk karyesinde 14 hanede, Akçaçelir karyesinde 11 hanede ve Karanoğlu ziyaret yerinde yaşadıkları belirtilir.⁵⁷⁰

Tarihte Kayreriyye yöresinde yaşadığı bilgisi aktarılan aşiret üyesi bazı taifelerin, Sivas Kazası idari sahasında Budakhacı karyesi, (bu köy günümüzde ki Budaklı köyü olmalı) adi ile köy kurdukları anlaşılr

Ayrıca Aksaray ili merkezinde Budak soyadı, Nevşehir İli Basansarnıç köyü ve merkez ilçe sınırlarında Budak soyadı, Derinkuyu İlçesi Merkezinde Budak soyadı, Hacıbektaş İlçesi Avuç ve Yenice köyünde Budak soyadı, Acıgöl İlçesi İnallıdere mahallesinde Budak soyadı, Sivas İli Gümüşdere köyünde Budak soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Budak soyadı, Kangal İlçesi Çaltepe köyünde Budak soyadı, Hafik İlçesi Çınarlı köyünde Budak soyadı, Suşehri İlçesi idari sahasında Budak soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Budak'oglu soyadı, Gürün İlçesi Karadoruk köyünde Budak soyadı, Divriği İlçesi Ovacık köyünde Budak soyadı, Yıldızeli İlçesi Kümbet, Banaz ve Kiremitli köyünde Budak soyadı, Niğde İli Kiledere ve Güllüce köyünde Budak'lı soyadı, Çamardı İlçesi Kavlakepe ve Sulucaova köyünde Budak'lı soyadı, Çiftlik İlçesi Kula köyünde Budak soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Budak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Kara Budak (Tokdemir) Aşireti: Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 29 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁷¹

Ayrıca Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Karabudak karyesi kurucuları,⁵⁷² Hayırbey köyünde Karabudak soyadı almış oymak, Bünyan İlçesi Tuzhisar köyünde Karabudak soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Karabudak soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Karabudak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Dişbudak Aşireti: Karabudak, Akbudak, Budak adı almış aşiretle aynı olduğu sanılır. Aşiret üyeleri Durdul Nahiyesi idari sahasında Dişbudak ve Divriği İlçesi idari sahasında Dişbudak adlı ile köy kurdukları anlaşılr.

Oturak Tokdemirli Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Ayıntab adlı yerleşim yerinde 12 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁵⁷³

Çırac Aşireti: "Çırac Fakihli" adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin tarihte Ulu-yörük teşekkülleri arasında hareket ettiği, aşiret üyesi bazı taifelerin Sivas Ka-

570 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.s.406.

571 A.g.e.Cilt. 3

572 BAO.387 Numaralı Muhasebe-i Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.

573 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4. Yuzuf hoca, bu aşireti Ylva Boyu arasında yer vermiştir.

zası idarı sahasında, bazı taifelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesinde 20 hanede yaşadıkları belirtilir.⁵⁷⁴

Dayı-lar Aşireti: “Dayılar, Tayılar, Daylı” adı ile de anılan aşiret üyelerinin Sivas Kazası, Eskiil Nahiyesi ve Çorumlu Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.⁵⁷⁵

Eskiil Kazası idari sahasında 11 hanede ve Boğazlıyan Nahiyesi Tatarargı karyesinde yaşadıkları belirtilir. Niğde yöresinde kurulmuş Dayılı karyesi ile Kangal İlçesi idari sahasında bulunan Dayılı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Gözen Aşireti: Aşiret üyeleri Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Gözen karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte Kilseme Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gözenci-Gözetçi karyesi ev Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Gözen karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁵⁷⁶

Hasırcı Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi idari sahasında 16 hanede yaşadıkları belirtilir. Günümüzde Pınarbaşı İlçesi idari sahasında bulunan Hasırcı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Gök Fatma Aşireti: Uluyörük Fatmalı Adı ile de anılan aşiret üyelerinin Sivas eyaleti idari sahasında 31 hanede yaşadıkları ve Çubuk Nahiyesi idari sahasında Gökfatma-Çağışdan adı ile köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁷⁷

Ayrıca Suşehri İlçesi Geminderesi, Camili köyü yaylası’nda mezarı bulunan ve halk anlatımına göre Köseadağ Savaşında şehit düştüğü varsayılan Fatma Ana adlı Allah dostu kadının bu aşiretin kadın analarından olduğu düşünülür.⁵⁷⁸

Satılmış Aşireti: Adını eski bir Türk inancından aldığı anlaşılr. XVI. Yüzyılda Sivas yöresinde bulunduğu anlaşılan aşiret adı ile Sivas eyaleti idari sahasında Satılmışfakih ve Niğde sınırları içerisinde Yalnızsaltılmış adı ile köy kurulduğu tarihi kaynaklardan anlaşılmaktadır.

Göynük Aşireti: Dulkadirilerle birlikte Maraş yöresinden geldikleri ve aşiret adıyla yöreye köyler kurdukları anlaşılr.⁵⁷⁹ Tarihte Bozdoğan teşekkülü arasında teşkilatlanmış olan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Göynücük karyesi, Gedük Kazası Göynük karyesi,⁵⁸⁰ Koçhisar Kazası Göynük karyesi, Aksaray Kazası Göynük karyesi, Karahisar-ı Develi Nahiyesi Göynük karyesi, Hacıbektaş Nahiyesi Göynük karyesi, Ağaören İlçesi Göynük köyü ve Avanos İlçesi

574 Halaçoğlu,a,g,e.

575 Türkay,a,g,e.

576 BOA.

577 Yunus Koç, XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı.,s.115.

578 Suşehri’nin Gemin deresi Camili köyü yaylası’nda yatmaktadır. Mezarının yanında bir meşe vardır.

Halkın inancına göre Köse Süleyman, Osman Gazi, Fatma Ana ve Şemsi Ana kardeşler. Köseadağ Savaşında şehit düşmüşlerdir.

579 BOA.387 Numaralı Defter.

580 XVII. Yüzyılda bu karyede 66 vergiye tabi nüfus yaşadığı belirtilir.

idari sahasında kurulmuş Göynük köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Ayrıca Kayseri İli Sarioğlan ve Kocasinan semtinde yaşayan Göynük soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

İmad (İlemin) Aşireti: İlemin'li adı ile de anılır. Adını, yukarıda belirtildiği üzere 1127 yılında Musul merkezli Atabeylik kurmuş ve Haçlılarla savaşarak büyük başarılar elde etmiş İmadettin Zengi den aldığı sanılır.

Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Akpınar, Çor-diğin, Esekaya, Sarıhacılı, Tanrıvermiş çiftliği adlı mezra-karyelerde, Koçhisar Kazası Hisarcık karyesinde 18 hane, Halkalı karyesinde 1 hane, Cüneydli karyesinde 6 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında kaydolunur.⁵⁸¹

Ayrıca Sivas yöresinde kurulmuş İmadoğlu karyesi, Niğde Kazası idari sahasında kurulmuş Hacımad karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş İmad (Koçibey) karyesi ve Görele İlçesi idari sahasında kurulmuş İmat köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

İlmen Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 15 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

İhsar Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 25 hanede yaşadıkları 1644 yılı kaynaklarında yer alır.

Esen Gazili Aşireti: Aşiret üyeleri Budak-özü Kazası idari sahasında kurulmuş Sekilioğlu kışlasında 15 hanede yaşadıkları 1574 yılı kayıtlarında yer alır.⁵⁸²

Kafi-Börkü Aşireti: Aşiret mensuplarının 1584 yılında Aksaray Kazası Kızıl mezarı 49 hane, Turgutin mezarı 46 hanede, Eyubili Kazası Çokun mezarı 23 hane, Bimarhane mezarı ve Çartığın mezarında yaşadıkları belirtilir.

İzzettinli ve İdrisli Aşireti: Aşiret üyeleri XVI. Yüzyılda 1574 yılında Eyalet-i Rum'da 192 hane, 1166 nüfusa sahip oldukları ve Koyulhisar, Suşehri, Şahnaçemen, Aksenir-Abad yöresinde yaşadıkları anlaşılan aşiret üyesi bazı taifelerin Yeniil Kazası Akviran karyesinde 42 hanede yaşadıkları belirtilir.

Hudil Aşireti: Aşiret üyelerinin Gelmuğad Nahiyesi Akpınar, Sancaklı ve Akçakale adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda belirtilir.

Hikmet Kethüda Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Akıncılı kışlağında 35 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Karışıklı Aşireti: Aşiret üyeleri Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 7 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Ozan'lar Aşireti: Ozan-lı ve Hüseyin Şeyhoğulları adı ile de anılır. Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu belirtilen aşiret üyelerinin⁵⁸³ Niğde sancağı

581 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

582 A.g.e.,cilt 3.,s.1149. Bu kayıta İsarilli Aşireti ile birlikte kaydolunur.

583 Türkay,a.g.e.,s.527.

idari sahası ve Eskiil Kazası idari sahasında 25 hanede yaşadıkları 1518 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁸⁴

Polad Kethüda Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 24 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hocapolad adlı yerleşim yeri adının buradan geldiği düşünülür.

Saçı Uzun Aşireti: Aşiret üyelerinin Kenar-ı Irmak Nahiyesi idari sahasında 5 hanede, Koçhisar Kazası idari sahasında 25 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁵⁸⁵ Ayrıca Aksaray Kazası idari sahasında 5 hanede, 5 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.⁵⁸⁶

Kuşçu'lu Aşireti: "Kuşlu, Kuşçalı ve Kuşçalar" adı ile de anılan aşiret adını Özbeklerde bir oymaktan aldıkları ve⁵⁸⁷ Konar-Göçer Türkmân Tâifesin bağlı olup, bazı taifelerinin Zamantı Kâzası ve Kayseriyye yöresinde yaşadıkları anlaşılr.⁵⁸⁸

Aşirete bağlı oymakların Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kurdini ve Ağcaviran karyesinde 40 hanede ve Karahisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Savan karyesinde 5 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁵⁸⁹

Kürekçi Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kürekçiler karyesinde 12 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Tarihte Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kürekçuyu karyesi kurucuları ile Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Kürekçi karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁵⁹⁰

Kızıl Keçili Aşireti: Aşiret üyelerinin 1520 yılında Çorum/Emlak Divanı Nahiyesi Kızılkeçili karyesinde 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Murcalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 32 hanede ve Eşkinciyan Nahiyesi Güllüce kışlasında 11 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁵⁹¹

Nurhamanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Gedik Nahiyesi İdari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Satar Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Karaseki karyesinde 1 hanede ve Kavaklı karyesinde 6 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁹²

584 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

585 A.g.e.

586 Konyalı, a.g.e., s.624.

587 Önder, a.g.e., s.391.

588 Sümer, Oğuzlar, 49, 126.

589 Halaçoğlu, A.A., cilt.4. Yusuf hoca adı geçen eserinde bu aşireti Salur ve Bayat boyu arasında yer vermiştir.

590 BOA.387 Numaralı Defter. Cilt.I., s.57

591 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4

592 A.g.e. Cilt.5.

Veledli Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Salurcak mezrası ve Veledli kışlasında 4 hanede, Avdanlık karyesi, Derekumca karyesi ve Yazıkulcak karyesinde yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁵⁹³

Tülügü Yumru Aşireti: Aşiret üyeleri Pınarbaşı Nahiyesi Samık karyesinde 50 hanede, Çamören karyesinde 23 hanede, Berik karyesinde 13 hanede ve Akçaoğluderesi karyesinde 14 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁹⁴

Divriği İlçesi idari sahasında kurulmuş eski adı Tülünk olan Çukuröz köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.,

Tekeli Aşireti: Bazı araştırmacılar tarafından Avşar, Yıva, İğdir boyları arasında gösterilen aşiret üyelerinin pek çok yöre aşireti ile birlikte İran'a giderek Safeviler yanında Osmanlı ordusuna karşı savaştıkları kaynaklarda yer almıştır.

Tarihte Varsak teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyesi bazı oymakların Alanya ve Aladağ yöresinde sakinlerken, Niğde, Kayseriye (Erciyas ve Beydağı), Aksaray (Tekeli kışlağı ve Hasandağı yaylağı) yörelerinde yayladığı, Adana ve İçel yörelerinde kışladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁵⁹⁵

Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında 22 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından, Aksaray sancak bölgesinde yaşadıkları 1721 yılı kaynaklarından anlaşılr.⁵⁹⁶

Tekeli'lere Bağlı Aşiretler: Otamış, Manav, Kantekeli, Kelleci, Ayak, Burkaz, Kınalı, Daş, Alaseki.

Otamışlı Aşireti: Ödemişli adı ilede anılır. Aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Devetaşyurdu yaylağı'nda 25 hanede ve çevrede 40 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl son çeyreğine ait kaynaklarda kaydolunur.⁵⁹⁷

Manav Aşireti: Niğde İli Merkezinde Manav soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Manav soyadı, Sivas İli Merkezinde Manav'oglu soyadı almış oymak ile Avanos İlçesi Sarılar köyünde Manav soyadı almış oymak üyeleri ile Kaman İlçesi Tepe köyünde yaşayan Manav sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Kınalı Aşireti: Zara İlçesi Akören köyü içerisinde mezarı bulunduğu rivayet edilen "Kınalı Gazi" adlı zati muhteremin bu aşiretin beylerinden olduğu sanılır.

Uzanlar Aşireti: Aşiret üyelerinin Kara Hisar-ı Behramşah Nahiyesi Alacakilise karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁵⁹⁸

593 BOA. 387 Numaralı Defter. Cilt.I.,s.57

594 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

595 Türkay,a.g.e.,

596 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları,s.81. Aşiret üyelerinin 1730 yılında Tarsus yöresinde kışlarlarken, Aksaray/Hasan dağı ve Bey dağı bölgelerinde yayladıkları, 1730 yılında 76 nüfus, 194 deve, 11.447 koyuna sahip oldukları bilgisi aktarılır.

597 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

598 A.g.e.Cilt.5.

Üzeyir Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Üzeyir karyesinde 18 hanede yaşadıkları ve Hafik İlçesi idari sahasında Üzeyir adı ile köy kurdukları anlaşılr.

Tavşancı Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 12 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Sarı Halilli Aşireti: Aşiret üyelerinin Budak-özü Kazası Şahan karyesi, Yassıpınar karyesi ve Belkavak karyesinde 10 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Toramanlı Aşireti: Tarihte Sivas Kazası idari sahasında yaşadığı belirtilen aşiret üyelerinin Felahiye İlçesi idari sahasında Büyüktoraman adı ile bir yerleşim yeri kurdukları anlaşılr.

Eratna Aşireti: "Arat" adı ile de anılır. Adını Anadolu'da devlet kurmuş ve bölgeyi hakimiyeti alanına almış "Eretna Bey" den almıştır. İmranlı İlçesi muntkasında yaşayan Arat soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Ararat soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Ararat soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Arat soyadı ve Felahiye İlçesi Ararat sokak ta Ararat soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Sakar Aşireti: Koçhisar Kazası Sakar karyesi kurucuları, Eskiil Kazası Sakarçayı karyesi kurucuları, Sivas İli merkez Uryan-ı Müslim mahallesinde Sakaroğlu sülale adı, Hacılar İlçesi Sakarbağları, Sakar çiftliği adlı yerleşim yeri kurucuları ve Şarkışla İlçesi Bozkurt köyünde Sakar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

B- DENİZ HAN SOYU

Sembolü, Çakır Kû'kuşu dur.

1- KINIK BOYU

Adının "Aziz" anlamına geldiği ve⁵⁹⁹ sembolünün Cure doğan adı ile anılan güvercin türü avcı bir kuş ol-

duğu belirtilir.⁶⁰⁰

"Kın, Kımık" adı ile de anılır.

Selçuklu Devleti, Orta Toroslardaki Üçoklu Türkmenler, Halep-Ankara ve Aydın'daki Kınık Oymaklarının bu boya mensup oldukları belirtilir.

Boy mensuplarının Sivas idari sahasında 8 tane yerleşim yerine isimlerini verdikleri, Yeniil Kazası Kınıkdöleği karyesinde 16 hanede, Kınık adlı başka bir yerleşim yerinde 18 hanede,⁶⁰¹ Anduğu Nahiyesi Kınık karyesi, Ramazanfakılı mahallesinde 27 hanede, Şeyhmehmet mahallesinde 29 hanede, Hacıabdi mahallesinde 17 hanede, Hacıklı mahallesinde 23 hanede, Koçhisar Kazası idari Kınıkçık (İldüzenli) köyünde 70 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarından anlaşılır.⁶⁰²

Çorum-lu Kazası Kınık köyünde 20 hanede ve Çankırı Kazası Kınık (Ekinbaşı) köyünde 64 hanede,⁶⁰³ Çornuşek Nahiyesi Kapuluca karyesinde 11 hanede,⁶⁰⁴ Çankırı/Çerkeş Kazası Karakınık karyesinde 155 hanede, Çankırı/Kargı Kazası Kınıközü karyesinde 7 hanede, Çankırı/Koçhisar Kazası Kınık karyesinde 39 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılmaktadır.⁶⁰⁵

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Kınık karyesi kurucuları,⁶⁰⁶ Anduğu Nahiyesi Kınık Nahiyesi kurucuları ve Melegubi Nahiyesi Kınık karyesi kurucularının boy mensubu olduğu anlaşılır.⁶⁰⁷

Ayrıca Hafik İlçesi Düzyayla köyünde Kınık soyadı, Hacıbektaş İlçesi Karaburna ve Köşektaş köyünde Kınık soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Kınık soyadı, Sivas İli Merkezinde Kınık soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Kanak soyadı, Niğde İli Merkezi ve İnli köyünde Kınıklı'lı soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Kınık, Yeşilyurt köyünde Kınıklı soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Kınık'lı soyadı, Develi İlçesi Merkezinde Kınık soyadı, Şarkışla İlçesi Mer-

599 Ögel,a.g.e.,s.365.

600 A.g.e.,s.368.

601 Bayar,a.g.e.,s.

602 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt. 3.

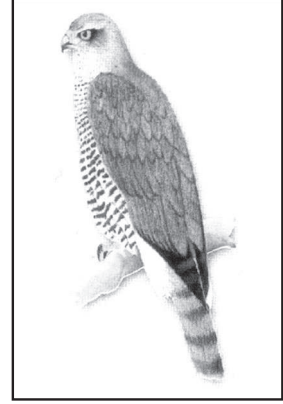
603 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.427.

604 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.796.

605 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3.

606 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.s,99-105.

607 A.g.e.

kezinde Kanak soyadı, Yıldızeli İlçesi Kümbet köyünde Kanak soyadı, Suşehri İlçesi Çataloluk köyünde Kanık soyadı ve Gülağaç İlçesi Merkezinde Kımık soyadı almış oymak üyelerinin bu boya bağlı oldukları anlaşılır.

Kımık Boyuna Bağlı Aşiretler; Akkuzulu, Çandarlı, Çandır, Osman Fakılı, Eşkinciyan, Köse İlyaslı, Hızır, Hızır Hacı, Kızıllı, Kalın Kilise, Kapdırga, Kara Bali, Atabeyler, Hoca Hacı, Kenanlı, İlyaslı, Küçük Ahmedli Alaş, Mehmet Fakih, Mehmet' oğlu, Numanlı, Saçaklı, Sacit Boğör, Terzi, Kızıl Amnaili Aşireti.

Akkuzulu Aşireti: Konar-göçer Türkmen taifesinden olan aşirete mensup taifelerin Sivas yöresi ve çalışma bölgemizde kurulmuş Öküzözü, Öküzağzı, Akaya, Uzunöz, Göynük, Aköz, İnciközü, Eylemenli adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilmiştir.⁶⁰⁸

XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında aşirete mensup taifelerin yüzer nefer olarak Sivas/Alacahan yöresinde kurulmuş yerleşimlerine iskanlarının yapıldığı tarihi kaynaklarda yer alır.

Şarkipare Kazası idari sahasında yerleşik olan aşiret üyeleri, Sivas eyaleti idari sahasında kurulmuş Küplüce karyesi ve Tokat/Zile idari sahasında ku-

608 Türkay,a.g.e.

rumuş İshaklı karyesi⁶⁰⁹ ve İlbeyli Kazası idari sahasında kurulmuş Akkuzulu karyesinde yaşadıkları Osmanlı kaynaklarında yer alır.⁶¹⁰

Aşiret üyesi bazı taifelerin Çankırı/Keskin Kazası Sivas/Zile, Ortapare ve Kangal Kazalarına iskan edildikleri anlaşılr.⁶¹¹

Ayrıca Niğde İli Bağlama köyünde yaşayan Akkuzu soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Çandarlı Aşireti: Adını XIII. Yüzyılda kurulmuş Kastamonu ve Sinop yöresini siyasi etkisine almış Çandarlı Beyliğinden aldığı anlaşılmaktadır.

Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 55-60 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Osman Fakılı Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılan aşiret üyelerinin,⁶¹² Karahisar Kazası idari sahasında 20 hanede, Kurucu, Bolaklı ve Karacaöyük mezralarında 81 hanede tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş İncekuyu karyesinde 20 hanede ve Horgün karyesinde 24 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶¹³

Ayrıca Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Osman karyesi, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Osmanfakılı karyesi ve Gaybosman karyesi, Çalışma bölgemizde kurulmuş Osmancık Nahiyesi ve Gemerek İlçesi idari sahasında kurulmuş Osmanuşağı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.⁶¹⁴

Eşkinciyan Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Sivas yöresinde Eşkinciyan adlı ile önemli bir nahiye-şehir kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.⁶¹⁵

Pınarbaşı Nahiyesi Aslanbeğ karyesinde 4 hanede, Birtam karyesinde 5 hanede, Kınıkgeçer karyesinde 7 hanede, Karacaviran karyesinde 9 hanede, Kızılkilise karyesinde 3 hanede, Şehirgörsün Karyesinde 1 hanede, Çornuşek Nahiyesi Beğvıran karyesinde 13 hanede,⁶¹⁶ Pir karyesinde 5 hanede, Böçgün karyesinde 3 hanede, Dezerik karyesinde 3 hanede, Mengin karyesinde 5 hanede ve Araplıöyük karyesinde 6 hanede, Hınzırı Nahiyesi Eşkinciyan karyesi 1 hanede,⁶¹⁷ Ayrıca Çornuşek Nahiyesi idari sahasında 3 ayrı yerleşim yerinde 14 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş 3 ayrı Eşkinciyan adlı yerleşim yerinde 12 hanede yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarından anlaşılr.⁶¹⁸

609 BOA.Tarih :16/B /1102 (Hicrî) Dosya No :9 Gömlek No :857 Fon Kodu :İE.DH

610 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :13755 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

611 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.109.

612 Türkay,a.g.e.,s.525.

613 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

614 BOA.387 Numaralı Defter.

615 A.g.e.

616 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.814

617 A.g.e.

618 A.g.e.

Köse İlyaslı Aşireti: Yüzdepare taifesinden olup, Hacıbektaş yöresinde 5 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶¹⁹

Hızır Hacılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar-ı Develi Kazası merkezi ve Sultanpınar karyesinde 61 hanede, bazı taifelerinin Kayseri merkezinde 13 hanede, bazı taifelerinin Köstere Nahiyesi Eskibazar karyesinde 26 hanede, bazı taifelerinin de Koçhisar Kazası idari sahasında 22 hanede ve Kızılyazık karyesinde 70 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶²⁰

Hızır Fakihli Aşireti: Aşiret üyelerinin 1521 yılında Aksaray Kazası idari sahasında 33 hanede yaşadıkları belirtilir.

Abeni Aşireti: Aşiret üyelerinin Çorum yöresinde kurulmuş Ağcasu kışlasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶²¹

Hızır Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi idari sahasında 22 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Bolarğ Aşireti: Bolarlı adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 60 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶²²

Kızıllı Aşireti:⁶²³ Adını, XI. Yüzyılda Kızıl adlı bir Oğuz beyinden aldığı ve bu adı Aslan Şah'ın oğlu Kızıl Beyin kullandığı belirtilir. Dulkadirliyle yöreye geldikleri anlaşılan aşiretin Avşarlar arasında da kaydolunduğu görülür.

Anadolu'da vakıflar kurup zaviyeler açmış Kızıl Bey yada Kızıl Baba adlı bir beyinin yaşadığı Kızılcalı, Kızılca Yörükleri ve Kızılviranlı adı ile de anıldığı anlaşılr. Mustafa Kemal Atatürk'ün ataları ile BBP. Kurucu Genel Başkanı Muh-sin Yazıcıoğlu'nun atalarının bu aşirete bağlı olduğu bilgisi aktarılır.

Yeniil Kazası idari sahasında 203 hanede,⁶²⁴ Koçhisar Nahiyesi Öksüzözü karyesinde 5 hanede yaşadıkları, ayrıca yörede kurulmuş Satıkalesi mezrası, Sarıoğlan İlçesi Kale köy ve Pınarbaşı Nahiyesi Karakayaviranı karyesinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁶²⁵

Hasandağ Nahiyesi idari sahasında Kızılca karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında Kızılca karyesi, Sivas Kazası idari sahasında Kızılca karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında Kızılca kale karyesi, Köstere Nahiyesi idari sahasında Kızılcaviran karyesi, Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında Kızılcapınar karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında Kızılca ziyaret ve Kızılcaın karyesi Niğde Kazası idari sahasında Kızılviran karyesi, Malya Kazası idari sahasında Kızılviran karyesi,

619 Uçakcı,a.g.e.,s. 61

620 Avşarlar arasında da bu adla bir aşiretin bulunduğu anlaşılr.

621 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri, Cilt.1.,s.3.

622 BOA.387 Numaralı Defter.

623 Fahri Yağlı, Kızıl Adı almış aşiretleri Kızıloğuzlar adlı guruba dayandırır ve Avşar Boyuna bağlı olduğunu belirtir. Yesevi Sevgi Dergisi, sayı 194.

624 Bu aşiretin bu bölgede yayıldığı, asıl yurtlarının Maraş yöresinde kurulmuş Pazarcık adlı yerleşim yeri olduğu belirtilir.

625 Kaleköyünde yurt tutmuş bazı ailelerin ataların Çorum İli Gökdere köyünden geldikleri belirtilir. Ayrıca bu köyün tarihte Dulkadirli hanedan sülalesinin arpalık olarak kullandığı köylerden olduğu anlaşılr.

Gürün Nahiyesi idari sahasında Kızılviran karyesi kurucuları adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.⁶²⁶

Aksaray merkezinde Kızılca mahallesi kurucuları ve Bor İlçesi Kızılca kasabası kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁶²⁷

*Konya'dan ayrıldık 30'lu yıllar
Bağlandı Niğde'ye yakındı yollar
Yağardı yağmurlar coşardı seller
Bu köy benim köyüm adı kızılca.*

* * *

*Köyümün yanında üç tane mezar
Turanı çok eski tarihler yazar
Sonumuz topraktır, yerimiz mezar
Bu köy benim köyüm adı kızılca.*

* * *

*500 tane öküz, 300 tane at
Güderdi çobanlar ederdı feryad
Ekmek davasıydı alırlardı hak
Bu köy benim köyüm adı kızılca.*⁶²⁸

Kızıllı Aşiretine Bağlı Aşiretler; Kızılviranlı, Kızılcaışla, Kızılseli, Çomarlar, Yüzbaşı, Olam, Şatırlar Aşireti.

Kızılviranlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Çornuşek Nahiyesi Kızılviran karyesi ile Görgözcü karyesinde 47 hanede ve Satıkalesi mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.⁶²⁹

Kızıl Halil Aşireti: Türkmen taifesinden olan aşiret mensuplarının Niğde ve Kırşehir yöresinde yaşadıkları ve Boynuinceli teşekkülü arasında hareket ettikleri tarihi kaynaklardan anlaşılr. Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan Yetkin, Yalım, Kalankaldı, Hüner soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları ve bu oymakların Köşektaş köyünde de uzantıların bulunduğu ve bu uzantının Kızıl Haliller adı ile anıldığı belirtilir.

XVIII. Yüzyıl iskanları ile yerleştirildikleri anlaşılan aşirete bağlı bu oymakların uzantılarının Yozgat/Boğazlıyan İlçesi, Nevşehir ve Ürgüp İlçesi idari sahalarında da bulunduğu bilgisi aktarılır.

Kızılcaışla Aşireti: Aşiret üyelerinin Çornuşek Nahiyesi Kurugöl mezarası ve Hınzırı Nahiyesi Kurugöl mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.⁶³⁰

626 BOA.387 Numaralı Defter.

627 Zeki Can, Kızılca ve Yöresi Bekdiklileri Sosyal Hayatı,s.84. Kızılca kasabası kurucuları tarihte, Ereğli İlçesi eski adı Hortu olan Sazgeçit köyünden geldiği belirtilmektedir.

628 Zeki Can, Kızılca ve Yöresi Bekdiklileri Sosyal Hayatı,s.99.

629 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

630 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kızılcakışlağı, Şarkışla İlçesi Kızılcakışla köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Kızılseli Aşireti: XVI. Yüzyılda bu adla bir aşiretin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılar. Türkmen tairesinden olduğu bilgisi aktarılan bu aşiret adını Kızıl Aşiretine izafeten aldığı düşünülür.

Çomarlar Aşireti: Kızılca Yörüklerine bağlı olduğu belirtilen aşiret adı ile Çorum İli Alaca İlçesi idari sahasında köy kurulduğu anlaşılar.

Ayrıca, tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Çomluderesi karyesi kurucularının adının bu aşirete izafeten verildiği düşünülür.

Yüzbaşı Aşireti: Türkmen tairesine bağlı olduğu ve adını Han'ın ordusunda vazife aldıkları için buradan aldıkları belirtilir. Sivas İli merkez Ağcabölge mahallesinde Yüzbaşıoğlu sülale, Zara Kazası Emir köyünde Yüzbaşıoğlu sülale, Bor İlçesi Yüzbaşı sokak kurucuları ve Niğde İli Merkezinde Yüzbaşıoğlu soyadı, Ortaköy İlçesi Kabakulak ve Pınarbaşı köyünde Yüzbaşı soyadı ve Gülağaç İlçesi Pınarbaşı köyünde yaşayan Yüzbaşı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Kalın Kilise Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 18 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.

Tarihte Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kalınarkaç karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Kalınağıl ve Kalınağıl-Bor'il karyesi, Eskiil Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kalınağıl karyesi Kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁶³¹

Kapdıırğa Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Kınıkgeçen karyesi ve Öyürgen mezrasında 20 hanede yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.

Kara Bali Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Hoca Hacılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 101 hanede ve Kayseri sancağı Hemrice karyesinde, Develi Nahiyesi İğdecik karyesi 14 hane, Çeltik ve Sevgerk karyesinde 73 hanede yaşadıkları belirtilir.

Kenanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Töküş (Tokuş) karyesinde 9 hanede, ayrıca Karahisar Kazası idari sahasında 20 hanede yaşadıkları anlaşılar.⁶³²

Avanos İlçesi Merkezinde yaşayan Kenen-oğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını buradan aldığı sanılır.

İlyaslı Aşireti: İlyas adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 32 hanede ve Develi Nahiyesi Küçük karyesinde 46 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır. Avşar

631 BOA.387 Numaralı Defter.

632 Halaçoğlu, A.A.O.C.,a.g.e.Cilt. 3.

Yahyalı İlçesi idari sahasında kurulmuş İlyaslı köyü kurucuları ve Gölova İlçesi İlyasköy köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Küçük Ahmedli Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Karaboğa karyesi, Karaağaç mezrası ve İkidepearası mezrasında 10 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶³³

Alaş Aşireti: Adını Kazak Türklerinin efsanevi lideri Alaşa Han dan aldığı ve bu isimle Kazak ve Kırgız Türklerinin XX. Yüzyılın ilk çeyreğinde (Alaşa Orda) ile adı bir devlet kurudları kaynaklarda yer alır.

Aşiret üyesi bazı taifelerin Koçhisar Kazası Zengibağı kışlasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır. Niğde İli Merkezinde Alaş soyadı, Özvatan İlçesi Mintikasında Alaşhan soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Alaş soyadı, Yahyalı İlçesi Kırazlı köyünde Alas soyadı, Aksaray ili merkezi ve Yıldızeli İlçesi Kayalıpınar köyünde yaşayan Alaş'a soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Ayrıca, tarihte Çankırı/Kalecik Kazası idari sahasında kurulmuş Alaş karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Mehmet Fakih Aşireti: Tarihte Varsak teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyelerinin Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında 67 hanede ve Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Boyalıca ve Güllüce kışlasında 10 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁶³⁴

Mehmet'oglu Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

Numanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Çıkrıkkörgazi karyesinde 50 hanede ve Karahisar Kazası idari sahasında 50 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁶³⁵

Saçaklı Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 20 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁶³⁶ Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Saçakkışla karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁶³⁷

Sacit Boğör Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Kazası idari sahasında 65 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Süleymanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Çornuşek Nahiyesi Güney karyesinde 45 hanede, Dezzik karyesinde 26 hanede, Kozcuğaz karyesinde 50 hanede, Bahalıcviranı karyesinde 12 hanede, Kayseri sancağı dahilinde kurulmuş Sendeler mezrasında 4 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.⁶³⁸

633 A.g.e.Cilt.4.

634 A.g.e.

635 A.g.e.

636 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.4.

637 BOA.387 Numaralı Defter.

638 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

Nacar Aşireti: “Necar, Neccarlı” adı ile de kaydolunan aşiretin Şeyhler Aşiretinin alt tairesini oluşturduğu bilgileri de yer alır. Hurman Nahiyesi Çatalpınar mezarı⁶³⁹ ve Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Karacaviran mezarında yaşadıkları anlaşılır.⁶⁴⁰

Kızıl Amnaili Aşireti: Neccarlı adı ile de anılır. Aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası idari sahasında 39 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁴¹

2- YIVA BOYU

Adının manası, Övmek, methetmek ve mertebesi çok yüksek anlamına geldiği, sembolü Toygun kuşu olduğu belirtilir. Bu kuş günümüzde eti için avlanan toy kuşları ile karıştırılmamalıdır.⁶⁴² Yuva, Yava, İwa,⁶⁴³ İva, İvaz gibi adlarla da anılır.⁶⁴⁴

Berçemoğulları, Haçlıları Halep çevresinde yenen Yarruk Beg'in bu boya mensup oldukları ve 1041 yılında Halep yöresinde kışlayıp, Bozok yaylası'nda yayladıkları belirtilmektedir.⁶⁴⁵

Tarihte Kayseri yöresinde bulunan Hacı İvazlı, Karahisar-ı Develi Kazası idari sahasında bulunan İvaz Hacı, Eskiil Nahiyesi idari sahasında bulunan Dizdar İvaz Ağa adlı Aşiretlerin adını bu boydan aldığı söylenebilir.⁶⁴⁶

Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Yuva ve Yuvaçayırı karyeleri, Malya Nahiyesi Yuvalı karyesi, Hasandağı Nahiyesi Yuva karyesi, Karacadağ Nahiyesi Yuva karyesi, Ziniski Nahiyesi Yuvalar karyesini kurup adını vermiş oymaklar ve Gedük Nahiyesi Yıvahacı karyesi kurucuları⁶⁴⁷ ile Koyulhisar Kazası Yavara karyesi kurucuların Yıva Boyuna bağlı oldukları anlaşılır.⁶⁴⁸

Günümüzde Aksaray İli idari sahasında bulunan Yuva köyü, Acıgöl İlçesi idari sahasında Yuva köyü, Gülova İlçesi Yuvacık köyü, Ulukışla İlçesi Yuvala köyü, Gürün İlçesi Yuva köyü ve Kocasinan İlçesi Yuvalı köyü kurucularının Yıva Boyuna bağlı olduğu anlaşılır.

639 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.660.

640 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.520.

641 A.g.e.Cilt.4.

642 A.g.e.,s.368.

643 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağzları Üzerine Düşünceler.,s.31. İwa Boyu: Kaşgarlı'da bir ana boy adı.

644 Ögel,a. g.e.,s.

645 Gülensoy, Anadolu'ya Göç eden 24 Oğuz Boyu Ağız Özellikleri, 1.Karakeçili Kültür Şenliği Bildirileri,1996, Kırkkale.,s.27.Samandağ ile Lazkiye yöresinde halen uzantıları bulunan aşiret üyeleri, ağız özelliklerinden dolayı günümüzde Arap kabul edilmektedirler.

646 Hacı İvaz Aşireti üyesi bazı tairelerin Develi İlçesi Ayvazhacı köyünde yurt tuttıkları ve Avşarlara bağlı olduklarına ilişkin görüşlerde yer almaktadır.

647 Koç,a.g.e., Gedük Nahiyesi Yıvahacı karyesinde 285 nüfusun yaşadığı XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

648 BOA.387 ve 998 Numaralı Defterler.

Boy mensuplarının Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Yıva köyünde ? hane, Hasandağı Nahiyesi Yıva köyünde 73 hane, Divriği sancağı Yıva köyünde ? hanede, Bozok/Boğazlıyan Kazası Yıva köyünde ? hanede, Çorum/Emlak Divanı Nahiyesi Yıva köyünde 11 hanede, Çorum/Kara Hisar-ı Kazası Yıva köyünde ? hanede ve Kengiri-Çankırı/Koçhisar Kazası Yıva köyünde 106 hanede,⁶⁴⁹ Yeniil Kazası Kızılca mezarında 4 hanede, Hasandağı Nahiyesi idari sahasında 4 hanede, Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesi⁶⁵⁰ ve Kayseri sancağı Yıvalı mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Sivas İli EskiMescitli, İşhanı ve Kurtlapa köyünde Yuvacı soyadı, Ulaş İlçesi Akaya ve Baharözü köyünde Yuvacı soyadı, Acıgöl İlçesi Topaç köyü ve merkezinde Yuva soyadı ve Doğanşar İlçesi Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Yuvacı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu boya izafeten aldıkları söylenebilir.

Ayrıca Sivas İline bağlı Yavu köyü ile Yıldızeli İlçesi Yavu kasabası adının buradan dönüştüğü sanılır.

Yıva Boyuna Bağlı Aşiretler: Güneş'li, Kaygusuz, Ali Hacı, Arablı, Ağ'asmanlı, Akıncı, Eyubler, Babişli, Bedekler, Birdam, Çakmaklı, Gengelli, Çiftlik, Kızıl Mescitli, Dereköy, Devekovan, Deveci Ali'li, Divanlı, Dayılı, Burç, Erikli, Edikli, Hüseyin Şeyhli, Hüseyinli, Dalgıç, Germiyan, Gerüğü, Halifeli, Hasan Bey, Haymana, Helavik, Hali, İsraili, İsa Hanlı, İshaklı, Kara Belköy, Ok Temur, Hoşkadem, Hindli, Keleş, Cüneydli, Kuştemur, Taf (Maf), Körpeli, Köseler, Sincan, Koçaç, Kundanlı, Maksutlu, Mamaş, Nemek, Muhsin, Oturak Oklukçu, Sayanlı, Uzunoba, Uçan, Sofiler, Şeyh Ali, Tahir Hacı, Tekir Ailesi, Tekke Öyük, Terek Talaş Aşiretleri.

Güneş'li Aşireti: Aşiret üyelerinin tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Yellice adlı yerleşim yerinde, Kayseriye sancağına bağlı Güneş adlı nahiyede yaşadıkları anlaşılmaktadır.⁶⁵¹

Aşiret üyelerinin XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yeniil civarından alınıp, Rakka bölgesinde bulunan Behil çayı boyunca yerleştirildikleri ve ⁶⁵² bazı taifelerinin Hafik Nahiyesi Kabalı, Demircilik, Kervansaray karyelerinde yaşadıkları belirtilir.⁶⁵³

Kaygusuz Aşireti: Güzelyurt İlçesi Merkezinde yaşayan Kaygısız soyadı, Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Kaygısız soyadı, Şarkışla İlçesi Emlakhüyük köyünde Kaygusuz soyadı ve Kangal İlçesi Kuzyaka köyünde yaşayan Kaygusuz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ali Hacı Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri/Boran Nahiyesi kurucuları ve Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi kurucuların bu

649 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.424.

650 Konyalı, a.g.e.,s.

651 BOA. Fon Kodu: İE.AS.. Gömlek No:3083 Dosya No:34 Tarih: 29/Z /1013 (Hicrî)

652 A.Gündüz,a.g.e.,s.103.

653 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :13600 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

aşirete bağlı oldukları anlaşılır. Tarihte Anduğu Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Ali köy kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Ayrıca aşiret üyesi bazı taifelerin Elbistan/Ahsendere Nahiyesi Öldüren mezarında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁶⁵⁴

Arablı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Üçalan, Zohane karye-mezaraları, ayrıca Yenicek karyesinde 8 hanede, Alan karyesinde 11 hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁵⁵

Ağ'Asmanlı Aşireti: Asma adı ile de kaydolunur. Tarihte Çunkar ve Varsak teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyesi bazı taifelerin Aksaray Kazası idari sahasında, 5 hane ahalisi Haymane kabilesi arasında yaşadığı, 16 hane ahalisi Hacıbektaş Kazası merkezinde, 16 hane ahalisi Güllüce karyesinde, 1 hane ahalisi de Çayırkuyu karyesinde yaşadığı kaynaklarda yer alır.⁶⁵⁶

Ürgüb Kazası idari sahasında da yaşadıkları belirtilen aşiret üyelerinin Eyubili idari sahasında Asma adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Akıncı Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray ve Koçhisar Kazası idari sahası ile Çimenherak karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır. Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Akıncıkışlağı adlı yerleşim yeri kurucuların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Eyubler Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında 50 hane ve Tosun karyesinde 13 hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁵⁷

Babişli Aşireti: Aşirete bağlı bir taifenin Yeniil Kazası idari sahasında 8 hanede yaşadığı bilgisi aktarılır.

Bedekler Aşireti: Aşiret üyelerinin 1521 yılında Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Yıva, Beskrin ve Koçkuyusu mezarında 42 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır. Suşehri İlçesi idari sahasında Beldek soyadı, Sivas İli Merkezinde Beldek soyadı ve Çorum/Sungurlu İlçesi İmirli köyünde yaşayan Beldek soyadı almış oymakların adını buradan aldığı sanılır.

Birdam Aşireti: Tarihte Dulkadirli teşekkülleri arasında hareket etmiş olan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası Kayapınar köyünde 23 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Çakmaklı Aşireti: Adını eski Türk yurtlarında yaşamış Çakmak Ata adlı bir Türk büyüğünden aldığı, Pınarbaşı Nahiyesi idari sahası ve Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahalarında yaşadıkları belirtilir.⁶⁵⁸

654 Rafet Yinanç, Mesut Elibol, a.g.e.

655 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

656 A.g.e.

657 Konyalı, a.g.e.

658 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm, s.139.

Sivas İli merkez Ece ve Veled bey mahallesinde yaşamış Çakmakoglu sülale adı almış oymak üyeleri, Sivas İli merkez mahallesinde Çakmakoglu sülale adı almış oymak üyelerinin adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Gengelli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 16 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Ayrıca Divriği İlçesi muntikasında bulunan Çengelli dağı adının buradan geldiği sanılır.

Çiftlik Aşireti: Aşiret üyelerinin 1532 yılında Aksaray (Eskiil) Kazası Çiftlik ve Cüneyd mezarlarında ve Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁶⁵⁹

Ayrıca eski adı Özyurt olan ve günümüzde Niğde İline bağlı Çiftlik İlçesine adını vermiş oymakların adını bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Kızıl Mescitli Aşireti: Aşiret üyeleri Koçhisar Nahiyesi İğdelice mezarında ve Kızılköy adlı tairesinin Eyubili Nahiyesi Kızılköy karyesinde 10 hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁶⁰

Dereköy Aşireti: Aşiret üyelerinin 1584 Develi Nahiyesi Dere köyünde 50 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.⁶⁶¹

Tarihte Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Dare karyesi kurucuları ile günümüzde Zara İlçesi İdari sahasında bulunan Dere köy kurucularının bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Devekovan Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Deveci Ali'li Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.

Divanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı ve İzdivan adlı bir aşiretinde Koçhisar Nahiyesi idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca Koçhisar Nahiyesi Divan karyesi, Gedük Nahiyesi Büyükdivan karyesi kurucuları ile Avanos İlçesi merkezinde Divan soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde Divan soyadı, Aksaray ili merkezinde Divanoğlu soyadı ve Ortaköy İlçesi merkezinde yaşayan Divanoğlu soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımızı ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller destek oluşturur.

Burç Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Kazası Çördük köyünde 54 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Erikli Aşireti: Aşiret üyelerinin Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır. Divriği İlçesi idari sahasında kurulmuş Erikli köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

659 BOA.387 Numaralı Defter.

660 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

661 A.g.e.

Edikli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 16 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

XVI. Yüzyılda Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadığı anlaşılan “Yedikli” adlı aşiretin, adının buradan dönüştüğü, dolayı ile aşiret üyelerinin bu boyaya bağlı olduğu sanılır.⁶⁶²

Hüseyin Şeyhli Aşireti: Aşiret üyeleri Eskiil Nahiyesi Akkumlu, Yıva, Kuştemur ve Yenikuyu mezarında 34 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Hüseyinli Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Nahiyesi Çatçoruğ karyesinde 22 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Dalgıç Aşireti: Aşiret üyelerinin 1532 yılında Divriği Kazası idari sahasında 19 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁶³ Kozaklı İlçesi Kalecik köyünde yaşayan Dalgıç soyadı, Sivas İli Merkezinde Dalgıç soyadı, Gürün İlçesi Suçatı adlı yerleşim yerinde Dalgıç soyadı ve Gülşehir İlçesi Ovaören köyünde yaşayan Dalgıç soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Germiyan Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde sancağı idari sahasında kurulmuş Germiyan karyesinde 49 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl İlk çeyreğine ait tarihi kaynaklardan anlaşılr.⁶⁶⁴

Gerüğü Aşireti: Aşiret üyelerinin Karahisar Nahiyesi Güzsüzcek karyesinde 6 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Halifeli Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Nahiyesi Merkezi 17 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Halifeli karyesi, Çubuk Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Halifeçardağı karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında Halife karyesi ve Kayseri ile Sivas arasında bulunan Halifeoğlu deresi adlı mevkiye adlarını vermiş oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁶⁶⁵

Hasan Bey Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 4 hanede yaşadıklarını tarihi kaynaklardan anlarız.

Haymana Aşireti: Aşiret üyeleri XVI. Yüzyılda Aksaray Kazası Akçarı karyesi 1 hanede ve Koçhisar Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir. Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin XVI ve XVIII. Yüzyılda Aksaray, Koçhisar, Konya, Niğde, Ankara, Ereğli, Karaman, Sivrihisar, Tarsus yöresinde 19.608 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁶⁶

Helavik Aşireti: Aşiret üyelerinin Kenar-ı Irmak Nahiyesi Yıvalı ve Güllüceviranı adlı yerleşim yerlerinde 20 hanede, Cebel-i Erciş Nahiyesi Davalar

662 BOA.387 Numaralı Defter.

663 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.

664 A.g.e.

665 BOA.387 Numaralı Defter.

666 Halaçoğlu, şahsi web sitesi.

ve Güllüce mezralarında 35 hanede, Karakaya Nahiyesi Boyalıca karyesinde 41 hanede ve Koçhisar Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁶⁶⁷

Hali Aşireti: Aşiret mensuplarının Koçhisar Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

İsrailli ve Veli Beğli Aşireti: Aşiret mensuplarının Çorum/Budak-özü Kazası Beşik, Çelenlice ve Yaylalıca adlı yerleşim yerlerinde 24 hanede yaşadıkları 1574 yılı kaynaklarından anlaşılır.⁶⁶⁸ Bu taifelerin günümüzde Yozgat/Yerköy İlçesi eski adı İsrailli olan Derebağ köyünü kurdukları anlaşılır.

İsa Hanlı Aşireti: Sivas Kazası idari sahasında 16 hanede ve Yeniil Kazası idari sahasında pek çok yerleşim yerinde yaşadıkları anlaşılır.

İshaklı Aşireti: Aşiret mensuplarının Zamantı Aşiret mensuplarının Kazası Aksuçatağı ve Hisararkı-Hisarlar mezralarında yaşadıkları anlaşılır.⁶⁶⁹

Kara Belköy Aşireti: Aşiret mensuplarının Aksaray Kazası Karabelköyünde 27 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

Ok Timur Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Eskibağ karyesinde 25 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.

Hoşkadem Aşireti: Aksaray sancağı Katırcık, Yassıviran karyesi ve Bektaşlı mahallesi,⁶⁷⁰ Manastır, Akçaşehir, Akpınar, Kozludere ve Yağlıca adlı yerleşim yerlerinde 200 hanede, Eskiil Kazası Mahmudoğlu mezarı ve Canik kuyusu mezarında 31 hanede, Salmak karyesi 15 hanede, Ziyaretöbrüğü karyesi 7 hanede, Batlab karyesi 25 hanede, Katırcı mezarı 21 hanede ve Kuşatlıca karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁷¹

Varsaklar ve Atçekenler teşekkülü arasında da yer almış olan aşirete bağlı taifelerin tarihte, Koçhisar Kazası idari sahasında Hoşkadem (Kesikköprü) adlı yerleşim yerini kurdukları anlaşılır.⁶⁷²

Hindli Aşireti: Tarihte bazı aşiretleri yanına alarak bir teşekkül oluşturduğu anlaşılan Hindli Aşireti üyelerinin Koçhisar Kazası İğdecik karyesi, Üdülöyüğü karyesi, Özlüviran karyesi, Eğrikuyu karyesi, Güllüce karyesi, Belkuyu karyesi ve Kaşherli-Kızılcaale karyesinde yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.

Kaşıkcı Aşireti: Aşiret üyeleri Aksaray sancağı idari sahasında 10'dan fazla yerleşim yerinde 200 civarında hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁶⁷³

667 Halaçoğlu, Yusuf hoca'nın adı geçen eserinde bu aşiret Bayındır Boyu arasında da yer almıştır.

668 Cilt 3., s.1149. Bu kayıta İsarilli Aşireti ile birlikte kaydolunur.

669 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.691.

670 Konyalı, a.g.e., s.

671 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt 3.

672 BOA.

673 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt. 3., s.1345.

Keleş Aşireti: Aşiret üyeleri Eskiil Kazası Karaçatal karyesi, Beğ kışlası, Kaldırım mahallesinde 10 hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁷⁴

Tarihte Sivas İli merkez Ece mahallesinde yaşadığı kaydolunan Keleşoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Cüneydli Aşireti: Aşiret mensuplarının Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Çavuşlu karyesi 9 hane, Kırklı karyesi 5 hanede, Halifeli karyesi 8 hane, Koçhisar merkezinde 68 hanede ve bölgede kurulmuş Akçaşehir mezarası, Akarca mezarası, Kuzluca mezarası, Gökçeoğlu mezarası (burada 25 hane), Uluviran, Ilıcak, Akalısarayı adlı yerleşim yerlerinde 130 haneye yakın hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁷⁵

Türkmen taifesinden olduğu kaydedilen aşirete mensup taifelerin Salmanlı kebir Kazası idari sahası ve Yeniil Kazası İdari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Kuştemur Aşireti: Aşiret mensuplarının Eskiil Kazası Gözen karyesinde 10 hane, Balıkçı karyesinde 27 hane, Hamzalar karyesinde 13 hane, Yarımca karyesi 17 hane, Buğdaylık karyesi 14 hane, Andıkara karyesinde 47 hane, Güları karyesinde 25 hane, Ağin karyesinde 14 hane, İtburnu karyesi 18 hane, Döğer karyesi 17 hane, Kamaç karyesi 5 hane, Kızılöyük karyesi 8 hane, Küçük karyesinde 47 hane, Emirçavgeç ve Çiftliği karyesinde 41 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶⁷⁶

Kuyucaklı Aşireti: Aşiret üyeleri Köstere Nahiyesi Gelin karyesinde 8 hanede ve Karahisar Nahiyesi Ulucak karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁶⁷⁷

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi, Hasandağı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi, Gedük Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi,⁶⁷⁸ Zamantı Kazası İdari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi ve Karataş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuyucak karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁶⁷⁹

Taf (Maf) Aşireti:⁶⁸⁰ Aşiret mensupları Kayseri sancağı Armağan (Yüzlü) mezarında 23 hanede, Boyalı mezarında 20 hanede ve Mescitli karyesinde 19 hanede, Pınarbaşı Nahiyesi Karakilise (Arifegazili) karyesi 7 hanede, Şehirgörsün mezarında 54 hanede, Matrasun karyesinde 31 hanede, Gelirge karyesinde 24 hanede, Karsuluca karyesi, Günburun mezarası, Kızılcaın karyesi mezarası,

674 A.g.e.

675 A.g.e.

676 A.g.e.Cilt.4.

677 A.g.e.

678 Yunus Koç, XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağı'nın İskan ve Nüfus Yapısı.,s.110.

679 BOA.387 Numaralı Defter.

680 Özdemir, Avşarlar ve Dadaloğlu.,s.,

Mirsavi karyesi ve Çağşır karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶⁸¹

Tav adının buradan dönüştüğü dolayı ile tarihte Melegümi Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tavlama karyesi kurucuları, Karahisar Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tavlu karyesikurucuları ve Melikgazi İlesi idari sahasında bulunan Tavlusun köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Bu bağlamda Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında Tav soyadı almış oymak üyeleri, Pınarbaşı İlçesi Şerefiye köyünde Tav soyadı, Ürgüp İlçesi Merkezinde yaşayan Oktav soyadı almış oymak üyeleri, Ürgüp İlçesi Merkezinde yaşayan Oktav soyadı almış oymak üyeleri, Develi İlçesi Merkezinde Taflı soyadı, Kayseri İli Melikgazi ve Kocasinan semtinde Taflı'oglu ve Taf soyadı, Avanos İlçesi Göynük ile Kalaba köyünde Taflı soyadı almış oymak üyeleri, Mucur İlçesi Aydoğmuş köyünde yaşayan Tav sülale Güneş soyadı almış ve ataları Nevşehir yöresinden gelip burayı yurt etmiş oymak mensupları ile bu oymağa yakın olduğu bilinen eski adı Hırkatepe, yeni adı Tepesidelik köyünde yaşayan bazı oymakların bu aşirete bağlı oldukları bu çerçevede değerlendirilebilir.

Körpeli Aşireti: Dulkadirli teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyeleri XVI. Yüzyılda Hınzırı Nahiyesi Yüzerlik karyesinde 15 hanede, Kunduzlu karyesinde 15 hanede yaşadıkları belirtilir.⁶⁸²

Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Körpebükü adlı yerleşim yeri adının bu aşirete izafeten verildiği sanılır.

Köseler Aşireti: Aşiret üyeleri Koçhisar Kazası Şeyhler karyesinde 27 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶⁸³

Sincan Aşireti: Aşiret mensuplarının Yeniil Kazası idari sahasında 39 hanede yaladıkları 1641 yılı kaynaklarında yer alır. Divriği İlçesi Sincan köyünü kurup, adını vermiş oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı söylenebilir.

Kundanlı Aşireti: "Kumdanlı, Kundaklı" adı ile de anılır.⁶⁸⁴ Aşiret üyeleri Koçhisar Kazası Tatlıpınar, Üçağıl ve Yassıpınar mezrasında 14 hanede, Akçaşehir ve Akarca mezrasında 29 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁸⁵

Maksutlu Aşireti: Mahsutlu adı ile de anılır. Aşiret üyeleri Pınarbaşı Nahiyesi Yabuç, Gümüşdiğın ve Kaman mezralarında yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında, Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 15 hanede yaşadıkları 1571 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁸⁶ Tarihte Tonus-Sivas'a bağlı nahiye statüsünde bulunmuş ve günümüzde Şarkışla İlçesi idari sahasında köy olan Maksutlu köyü kurucu-

681 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

682 Rafet Yınanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, Yüzerlik karyesi 1563 yılında Çornuşek Nahiyesi dahilinde olduğu anlaşılır.

683 A.g.e.

684 BOA.387 Numaralı Defter.

685 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

686 A.g.e.

ları, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Maksutlu karyesi kurucuları ve⁶⁸⁷ Zara Kazası Bağlama karyesinde Maksutlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁶⁸⁸

Ayrıca ekseriyetle doğu illerimizde yurt tutmuş Zaza teşekkülleri arasında yer alan Maksuduşağı adı almış aşiretinde bu aşirete bağlı oldukları düşünülmektedir.

Mamaş Aşireti: Aşiret üyeleri Yeniil Kazası idari sahası, Şarkipare Nahiyesi ve Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.⁶⁸⁹

Nemek Aşireti: “Nenek” adı ile de anılır. Aşiret üyeleri Aksaray Kazası idari sahasında 35 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Günümüzde Ankara/Mamak İlçesi idari sahasında bulunan eski adı Nenek olan Gökçeagaç köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Muhsin Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Nahiyesi idari sahasında 21 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁹⁰

Tarihte Bor Kazası idari sahası ile Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Muhsin ve Muhsinçelebi adlı karyelerin kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁶⁹¹

Oklukçu Aşireti: Aşiret mensuplarının Koçhisar Kazası Sakız karyesinde 32 hanede, Çeşmecik karyesinde 7 hanede, Emirli karyesinde 10 hanede, Uzunoba karyesinde 54 hanede, Ekizli karyesinde 26 hanede, Çiftağlı karyesinde 31 hanede, Sarıbulakışla Divanı, Uzunoba ve Çarık karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Sayanlı Aşireti: Adını eski Türk yurtlarından Altay-Sayan dağları’ndan aldığı anlaşılan aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 38 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.

Uzunoba Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Uzunoba mezarı, Barlasanöyüğü mezarı ve Karaban mezarında 35 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁹²

Ayrıca Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ilk çeyreğine ait kaynaklardan anlaşılr.⁶⁹³

Uçan Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası merkezinde 70 hanede yaşadıkları 1571 yılı kaynaklarında yer alır.

687 Sezen,a.g.e.,356

688 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,53. Yıl.1831-1842.

689 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4

690 A.g.e.Cilt.4

691 BOA.387 Numaralı Defter.

692 A.g.e.Cilt.5.

693 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

Sofiler Aşireti: Aşiret üyelerinin Ürgüb Nahiyesi Saraycık karyesinde 33 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁹⁴

Söbekler Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Kızılköy mezrasında 32 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Tahir Hacı Aşireti: Aşiret mensuplarının Aksaray Kazası Hamud mezrasında 15 hanede ve Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁶⁹⁵

Ayrıca, tarihte Sivas yöresinde yaşadığı anlaşılan Tahiroğlu adlı aşiret üyeleri, Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tahirağzı karyesi, Hasandağlı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tahir karyesi kurucuları ve günümüzde İncesu İlçesi idari sahasında bulunan Tahirinli Köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları düşünülür.

Tekir Ailesi Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Kavşak karyesinde 8 hanede, Eyub Nahiyesi idari sahasında 8 hanede yaşadıkları bilgisi 1501 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁹⁶

Tarihte Zamantı Kazası idari sahasında kurulmuş Tekir gölü adlı yerleşim yerine adını vermiş oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Tekke Öyük Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Nahiyesi idari sahasında 19 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Şarkışla İlçesi idari sahasında kurulmuş eski adı Sarıabdal olan Sarıtekke köyü kurucuları ile Pınarbaşı İlçesi Eskitekke köyü kurucularının adlarını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Terek Aşireti: Aşiret üyelerinin Eyubili Nahiyesi Nurnas karyesi ve İncirağlı mezrasında 7 hanede ve Derzihasan mahallesinde, Uluvıran Nahiyesi'nde 83 hanede, Aksaray sancağı Kozan karyesinde 37 hanede, Adatepe karyesinde 10 hanede ve Eyubili Nahiyesi Çatkilise karyesinde 28 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl bilgisi olarak aktarılır.⁶⁹⁷

Talas Aşireti: Talas adı ile de anılır. Aşiret mensupları Koçhisar Kazası Barlasan ve İçdecik mezrasında 48 hanede ve Kardan mezrasında 28 hanede yaşadıkları 1501 yılı kaynaklarında yer alır.⁶⁹⁸

Ayrıca Eskiil Kazası idari sahasında bulunan Talas karyesi, Kayseriye yöresinde kurulmuş Talas İlçesi, Sarız İlçesi idari sahasında bulunan Talas adlı yerleşim yeri kurucuları ile Eski İlçesi Bozcamahmut yaylası ve Oklava yaylası'nda Talaslı soyadı almış oymak üyeleri ile Sivas İli Merkez civarında yaşayan Talas soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

694 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

695 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

696 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

697 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri.Cilt.5.

698 A.g.e.Cilt.5.

3- BÜĞDÜZ BOYU

Adının, Tevazu gösterip, iş gören, hizmetkâr anlamına geldiği, sembolünün İtelgü adı ile anılan ve Anadolu'da Uşakkapan adı verilen kuş olduğu belirtilir.⁶⁹⁹

Tarihi vesikalarda Buğdüz, Beğdüz, Boğdüz, Bükdüz, Büğüz, Bunduz adlarıyla anılır.

Hazret-î Peygamber'e elçi giden (622-623 yılları arasında Medîne'ye varan), Bogdüz-Aman Hanedanı temsilcisi ve Kurmançı'nın iki ana kolundan Bokhular/Botanlar, Yenikent-Yabgularından onuncu yüzyıldaki Şahmelik'in Atabegi Kuzulu, Halep Türkmenlerinden Büğdüzler bu boydandırılar.

Boy mensubu bağlı bazı taifelerin tarihte Ağlasun Nahiyesi, Kengiri-Çankırı sancağı ve⁷⁰⁰ Sivas idari sahasında kurulmuş Büğdüz köyünde ? hane, Divriği Kazası Zengi Nahiyesi Büğdüz köyünde ? hane, Kengiri-Çankırı Karıpazarı (Orta İlçesi) Büğdüz köyünde 48 hane, Kengiri-Çankırı/Kalecik Kazası Büğdüz köyünde 35 hane, Kır-şehri Kazası Büğdüz köyünde 77 hane ve Çorum/Emlak Divanı Nahiyesi Büğdüz köyünde 9 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl Osmanlı vesikalarında yer alır.⁷⁰¹

Boy mensubu bazı oymakların XVIII. Yüzyılda Nevşehir'e iskanlarının yapıldığı kaynaklarda yer alır.⁷⁰²

Ayrıca Ürgüb Kazası idari sahasında kurulmuş Büğdüz karyesi kurucuları, Sucaüddin Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Büğdüz karyesi kurucuları, Aksaray idari sahasında kurulmuş Düğüz köyü ve Bor İlçesi Merkezinde Baydüz soyadı adını Büğüzden dönüştüğü, dolayı ile köy kurucularının bu boya bağlı olduğu anlaşılır.

Büğdüzlere Bağlı Aşiretler: Köseler, Armağanlar, Avareler, Babalı, Baba Ali'li, Baba Hacılar, Kene-li, Hacı Fakihli, Küçük, Botan, İne Gazili, Küçük, Pirekhal, Köseler, Tosun, Kuzulu, Karabaşlı, Sarsalı, Ölmez Aşireti.

Köseler Aşireti: Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında yer almış olan aşiret üyeleri, Eskiil Nahiyesi A'ışekaya karyesinde 2 hanede, Danişmendli, Salurcak ve Killik mezralarında 29 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında,⁷⁰³ Aksaray Kazası Kumartaş karyesinde 7 hanede yaşadıkları 1642 yılı kaynaklarında yer alır.⁷⁰⁴

699 A.g.e.,s.368.

700 Türkay,a.g.e.

701 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.424.

702 Mustafa Fırat Gül, Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'nın İskan Faaliyetleri adlı tezi.

703 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46., Halaçoğlu, Anadolu'da Aşiretler, Oymaklar, Cemaatler.Cilt.4.

704 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4. Bu aşiret İğdirler arasında da kaydolunur.

Ayrıca Koçhisar Kazası Şeyhler karyesinde 27 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁰⁵ Ayrıca Aksaray İline bağlı Yeşilova köyünde, Köseli adlı mahalleye adını vermiş oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Armağanlar Aşireti: Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettikleri anlaşılan aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Burunsuz karyesinde 8 hanede ve idari sahası içerisinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷⁰⁶

Tarihte Kayseriye sancağı idari sahasında kurulmuş Armağan-yüzlü karyesi ve Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Armağanağıl karyesi kurucularının bu boya bağlı oldukları anlaşılr.⁷⁰⁷

Ayrıca Sivas İli Merkezinde Armağan soyadı, Şarkışla İlçesi Merkezinde Armağan soyadı, Yıldızeli İlçesi A.Ekecik ve Y.Çakmak köyünde Armağan soyadı ve Nevşehir İli Merkezinde Armağan soyadı, Develi İlçesi Yeni köyünde Armağan soyadı, Niğde İli Gümüşler köyünde Armağan soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Armağan soyadı, Sarız İlçesi Kırkısarak köyünde Armağan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Avareler Aşireti: Tarihte Atçekenler teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılan aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Tosuncuk karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl tarihli kaynaklarda belirtilir. Sivas İli Merkezinde yaşayan Avara soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Babalı Aşireti: Aksaray yöresinde yaygın olarak yaşadıkları anlaşılan aşiretin Babalı Zaviyesi adı ile bir zaviye kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr. Aşirete bağlı bazı taifeninde Hacıbektaş Kazası Kümbed ve Döğeröyüğü karyelerinde 12 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında belirtilir.

Baba Hacılar Aşireti: Babalı Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür. Aşiret üyelerinin Kenar-ı Irmak Nahiyesi Akçakışla karyesinde 33 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarından anlaşılr.

Baban Aşireti: Babalı Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür. Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi Kayalıkuyu karyesinde 20 hanede yaşadıkları 1591 yılı kaynaklarında kaydolunur.⁷⁰⁸

Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Babancı karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.⁷⁰⁹

Baba Ali'li Aşireti: Babalı Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür. Aşiret üyelerinin Hasandağı Nahiyesi Çukurviran 38 hane, Kümbed 32 hanede ve ayrıca Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

705 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46, Yusuf hoca bu taifeyi Yıva Boyu arasında yer vermiştir.

706 BOA. 387 Numaralı Defter.

707 A.g.e.

708 Halaçoğlu,a,g,e.,s.210.

709 BOA. 387 Numaralı Defter.

Sofu Babalı Aşireti: Sofi Dedeli adı ile de anılır. Bu adla bir aşiretin yörede bulunduğu tarihi kaynaklarda yer alır. Tarihte Koyulhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Sofubaba adı ile köy kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.⁷¹⁰

Kene-li Aşireti: Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Eskiil Kazası Taşpınar karyesinde 22 hanede, Gülkan karyesinde 34 hanede, Kene karyesinde 100 hanede, Dikli-Sığırcılık karyesinde 22 hanede, Kareağıl mezarası ve Çiftlik mezarasında 78 hanede ve Tosun karyesinde yaşadıkları belirtilir.⁷¹¹

Hacı Fakihli Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Eymürhacı karyesinde 1 hane, Yağan karyesinde 4 hanede, Bulasın karyesinde 4 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca, tarihte Kilmiğad Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Hacıfakih karyesi kurucuları, Kozaklı İlçesi Hacıfakılı köyü kurucuları ile Ortaköy İlçesi Cumali köyünde yaşayan Hacı Fakı adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.⁷¹²

Botan Aşireti: Dede Korkut Oğuznağmelerinde Büğdüz Boyuna bağlı olduğu ve alt taifelerini Zil-an, Birik, Delik, Pirekhal, Sevid, Ritik-Redikhan, Geltür, Kürdik, Cemal, Dilhir-Dilik adlı aşiretler oluşturduğu belirtilmektedir.⁷¹³

Günümüzde Doğanşar İlçesi sınırlarında yaşayan Kürdik soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Pirekhal Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Elpirek karyesi kurucuları ve Eskiil Kazası Pire mezarası kurucularının adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Kürtülü Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Mumluca karyesinde 91 hanede, Kavaklı ve Yergöği mezarasında 36 hanede, Demirci ve Hatun kışlasında 33 hanede, Karaşehir karyesinde 18 hanede, Karacaoğlukuyusu karyesinde 9 hanede, Yaranlıca karyesinde 11 hanede, Beşağıl, Büyükbağat, Cündihacı, Karahırlı karyelerinde 54 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁷¹⁴

Kuzulu Aşireti: Suşehri Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuzulu karyesi kurucuları, Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kuzuluca karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu sanılır.⁷¹⁵

Ayrıca aşiret üyesi bazı taifelerin XVIII. Yüzyıl ortalarında Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Çiğinağıl köyünde yerleştirildikleri belirtilir.⁷¹⁶

710 BAO. 387 Numaralı Muhasebe-î Vilayeti Karaman ve Ahvali Defteri Cilt II.,s.134-141.

711 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri. Cilt. 3.

712 Cumali köylüleri, hazırladıkları wikipedialarında kendilerini Karakeçili Aşiretine bağlı oldukları bilgilerini verirler.

713 www.ulash.org

714 Halaçoğlu, a.g.e. Cilt.4.

715 BOA.387 Numaralı Defter.

716 Yücel Özkaya, a.g.e., s.163.

Karabaşlı Aşireti: Varsak teşekkülleri arasında yer almış olan aşiret üyelerinin tarihte Kır-şehri yöresinde kurulmuş Büğüz, Çarpara-Karahalil, Karataş, Kızılkaya, İkikuyu, Ağcaagıl ve Kulpak Köyleri nde ⁷¹⁷ve Ankara/Bala İlçesi Çiğdemli köyü, Kırıkkale/Çelebi İlçesi Halildede, Karağaç köyü, Kır-şehri/Kaman İlçesi Büğüz köyünde yaşadıkları bilgisi aktarılır.⁷¹⁸

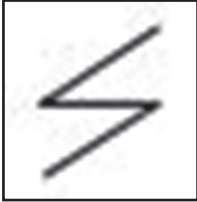
Ayrıca bazı taifelerinin Çelebi İlçesi Yukarı ve Aşağışeyhli köyleri'ni kurduğu,⁷¹⁹ Kır-şehri yöresinde kurulmuş Sarsalı adlı yerleşim yerinde 98 hanede yaşadıkları ve Varsak teşekkülleri arasında bulundukları belirtilir.⁷²⁰

Sarsalı Aşireti: "Sarisa" adı ile de anılır. Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında 25 hanede ve Niğde sancak bölgesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷²¹

Ayrıca Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı yöresine ilişkin yaptığımız kitabımızda ele alındığı gibi aşirete bağlı taifelerin Bozok ve Kır-şehri yöresinde yaygın olarak yaşadıkları bilinir. Karabaşlı Aşireti üyelerinin Kır-şehri yöresinde kurulmuş Sarsalı adlı yerleşim yerinde 98 hanede yaşamaları bu aşiretle ilişkili olduğunu akla getirir.

Ölmez Aşireti: Aşiret üyelerinin Melendiz Nahiyesi Ölmez karyesinde 18 hanede ve Aksaray idari sahasında 8 hanede, 17 nüfus olarak yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷²²

4- İĞDİR BOYU

Sözlük anlamı olarak İyileştirir, yükseltir anlamına geldiği ve sembolünün Karçığay adı ile anılan güvercin türü yırtıcı bir kuş olduğu belirtilir.⁷²³

İğdir, İyidir, Yiğidir gibi adlarla da anıldığı kaynaklarda yer alır.⁷²⁴

Boy mensuplarının Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş İğdir köyü ve bölgede 62 hanede, Koçhisar Kazası idari sahasında 71 hanede, Salfak karyesinde 10 hanede, Hulusi karyesinde 14 hanede, Nasrettin karyesi ve Çakal karyesinde 6 hanede, Halkalıkuyu karyesinde 5 hanede, Çardak karyesinde 11 hanede ve Çalpak, Balamur, Yellidere, Yağan mezralarında 69 hanede, Kibarezme Nahiyesi İğdir köyünde ? hane, Günyüzü

717 Yaşar ve Halaçoğlu,a.g.e. (Sabahattin hoca, aşiret mensuplarının Konya İli Kulu İlçesi idari sahasında kurulmuş *Kömüşini Köyünde* yaşadıkları ve soyadı olarak *Namlı ve Ertürk* adı aldıkları; bazı tâifelerinin Avanos İlçesi merkezi'nde yaşadıkları *Ünlü ve Özer* soyadı aldıkları ve bu tâifelerin akraba olduklarını halen unutmadıkları bilgisi aktarılır. Yaşar,53.

718 Sabahattin Yaşar,a.g.e.,s.1.

719 Yaşar,a.g.e.,s.43.

720 Halaçoğlu,a.g.e.

721 Türkay,a.g.e.

722 Konyalı, a.g.e.,s.624.

723 A.g.e.,s.366.

724 Ögel,a.g.e.,s.351.

Nahiyesi İğdir köyünde 14 hane, Çankırı/Kurşunlu Kazası İğdir köyünde 176 hane yine Kurşunlu Kazasına bağlı diğer İğdir köyünde 56 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.⁷²⁵

Tarihte Ürgüb Nahiyesi idari sahasında İğdir adı ile bir köy kurdukları anlaşılan boy mensuplarının, Zara Kazası idari sahasında İğdir adı ile bir köy kurdukları⁷²⁶ ve Koçhisar Kazası civarında İğdir ve Saltuk İğdir adlı iki grupla hareket ettikleri XVI. Yüzyılın ilk çeyreğinde ait Osmanlı vesikalarında yer alır.⁷²⁷

İğdir Boyuna Bağlı Aşiretleri: Saltuklu, İğde'li, Bozdoğan, Kürekçiler, Kaşıkçı, Arslan Beğli, Genceli, Köseni, Bıçaklı Aşireti.

Saltuklu Aşireti: Satıklı adı ile de anılır. Hoca Ahmet Yesevi ocaklarında yetişmiş Sarı Saltuk adlı zati muhteremden aldığı ve XVI. Yüzyılda Koçhisar Nahiyesi idari sahasında "Saltuk İğdirli " adıyla kaydolunduğu anlaşılr.

Aşiretin, Saru Saltuk adlı bir beyine ait türbenin Bor İlçesinde bulunması ve bu türbenin günümüze kadar ulaşmış olması, aşiretin yöredeki nüfus ve nüfuzunu gösterir.⁷²⁸

Sivas İli Merkez civarında Saltık soyadı, Ulaş İlçesi Merkez ilçe sınırları içerisinde Saltık soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Saltık soyadı ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Saltık soyadı, Niğde İli Merkezi ve Tepe Saltık soyadı, Bor İlçesi Seslikya ve Karacaören köyünde Saltık soyadı, İncesu İlçesi Küllü köyünde Saltık soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Saltuk soyadı almış oymakların bulunduğu görülür.

Kara Yünlü Aşireti: Sarı Saltuk Aşiretine bağlı oldukları anlaşılr. Tarihte Sivas yöresinde kurulmuş Karayünlü Nahiyesi kurucuları burası günümüzde köy statüsünde bulunmaktadır. Ve Sivas/Alı Baba mahallesinde yaşamış Karayünlü sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr. Söz konusu aşiret ve yerleşim yeri ahali-sinin Türkmen olduğu Osmanlı kaynaklarında yer alır.⁷²⁹

Ayrıca Karayünlü Aşireti üyelerinin Sivas yöresinde yaşarlarken, XVI-II. Yüzyıl İskanlarında Rakka'ya zorunlu iskana tabi tutulduğu, pek çok aşiret gibi bu aşiretinde sürgünden firar ederek çevre illere dağıldıkları anlaşılmaktadır.

725 Faruk Sümer, Oğuzlar,s.423

726 Gülensoy,a.g.e.,s.46.

727 BOA.387 Numaralı Defter.

728 Belirtildiğine göre Sarı Saltuk, 1239 yılında cereyan eden ve tarihte Babai İsyanı adı ile anılan Baba İshak (İlyas) isyanına katılmıştır. Baba İshak yandaşlarının Kır-şehri/Malya ovası'nda yenilmesi ile birlikte Dersim dağlarına kaçmıştır. Veli saltık,a.g.e.

729 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :13663 Fon Kodu :ML.VRD.TMT.d...

Bazı taifeleri, bu firarda Gümüşhane İli Şiran İlçesi İnöz köyüne yerleşerek hayatlarını sürdürmekteyken, Halk arasında 93 Harbi olarak bilinen 1878 Osmanlı-Rus Savaşı meydana gelmiş ve bölge Rus tehdidine maruz kalmıştır.

Pek çok yöre ahalisi gibi Karayünlü oymağı (bazı taifeleri) da bulunduğu toprakları terk etmiş kendilerini güvene alacağı eski yurtları olan Anadolu içlerine doğru gelmişler, bu meydana devlet tarafından Sungurlu İlçesi Çukurlu ve Tatlı köyüne yerleştirilmişler ve soyadı kanununda aşiret adı olan Karayünlü adını soyadı olarak almışlar.

Oymağın Çukurlu köyü uzantısından 1929 doğumlu Ali Haydar Karayünlü adlı bir şahıs 1946 yılında tekrar atayurdu olan Şiran'ın İnöz köyüne dönmüş ve yaşamını burada ailesinin diğer fertleriyle birlikte sürdürmektedir.

Bu şahsın Bektaş-i Tarikatı içerisinde bulunan Sarı Saltuk Ocağı Dedesi olması Saltuklu Aşiretine bağlılıklarını göstermektedir. Bilindiği gibi bazı tarihatlarda olduğu gibi bu tarikatta da Ocak-Dedelik, babadan oğul ve torunlara geçtiği bilinir.⁷³⁰

İğde'li Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılır.⁷³¹

Çubuk Nahiyesi İğdeli karyesi,⁷³² Aksaray Kazası İğdeli karyesi, Koçhisar Kazası İğdecik ve İğdecik-Gencik karyesi, Karahisar-ı Develi Kazası İğdecik karyesi, Sivas Kazası İğdelice karyesi, Zara Kazası İğdeli Nahiyesi, Durdul Nahiyesi İğdeli karyesi, Dumluca Nahiyesi İğdişviranı karyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.⁷³³

Ayrıca Avanos İlçesi İğdeli kışlası, Ağaçören İlçesi İğdeli yaylası, Kangal İlçesi İğdeli ve İğdelidere köyü, Şarkışla İlçesi İğdelice ve İğdeliören köyü, Pınarbaşı İlçesi İğdelipayaslı köyü kurucuları adlarını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Bozdoğan Aşiret:⁷³⁴ XIII. Yüzyıldan itibaren haklarında bilgi bulunan aşiret mensuplarının Eretna, Kadı Burhanettin, Karakoyunlu ve Karamanoğulları Devletleri içerisinde önemli yerleri olduğu anlaşılır. XIV. Yüzyılda yaşadığı anlaşılan Zeynül Mülk adlı bir aşiret beyinin de Doğu ülkelerinin Türkmen büyüğü adı ile anıldığı kaynaklarda yer alır.⁷³⁵

XVI. Yüzyılın son çeyreğinde, içerisine “*Ahad Ali Hoca, Avcılar, Bancarcı, Beğil, Burhanlar, Bıçakçıyan-Eşen, Kara Fakihli, Menemenci, Cabir, Civanlar, Ecalar, Evliya Çavuş, Göynüklü, Hacı Sadili, Kara Ömerli,*⁷³⁶ *Kargın, Köse, Gedik, Hacılı, Küçük Aşıklı, Kulaklı, Nalcılar, Sendil-Sendeler, İncirci, Kara Cihanlar, Deliler*” adlarıyla

730 Kaynak, oymak üyesi Adıgüzel Karayünlü, Çukurlu köyü/Sungurlu. Derleme 2010. Yaş. 80.

731 Konyalı,a.g.e.

732 BOA.998 Numaralı Defter.

733 BOA.387 Numaralı Defter.

734 Sabahattin Yaşar,a.g.e.,s.2.

735 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları,s.71.

736 Şarkışla İlçesi Mengensofu köyünde yaşayan ve Halep Türkmenleri olduğu Kabul edilen Karaömeroğlu sülale adı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

anılan diğer Oğuz boy ve aşiretlere bağlı oymaklar ile teşekkül oluşturduğu ve tarihte Aksaray, Karaman, Adana, Tassus yöresinde 2.909 hanede yaşadıkları anlaşılr.⁷³⁷

Varsak teşekkülleri arasında hareket ettikleri anlaşılan aşiret üyelerinin Aksaray Kazası ve Hasandağı Nahiyesi idari sahalarında 15 hane oldukları, ayrıca Koçhisar Kazası Akucukuyusu, Ayrağan kışlası, Tezekli Ilgar kuyusu adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.⁷³⁸

Aşirete bağlı bazı oymaklar Kayseri Erciyes yöresinde görüldükler, XVIII. Yüzyılda Aksaray/Hasan ve Bey dağları'nı yaylak olarak kullandıkları kaynaklarda yer alır.⁷³⁹

Ayrıca Altunhisar İlçesi Merkezinde Bozdoğan soyadı, Tomarza İlçesi Şihbarak, Kömür, Pusatlı, Alakuşak ve Çulha köyünde Bozdoğan soyadı, Akkışla İlçesi Gümergen ve Orta adlı yerleşim yerinde Bozdoğan soyadı, Pınarbaşı İlçesi Çakılkaya, Paşalı köyünde Bozdoğan soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi ve Talas adlı yerleşim yerlerinde Bozdoğan soyadı, Bünyan İlçesi Hazarşah köyünde Bozdoğan soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Melemenci Aşireti: Menemenci adı ile de anılır. Bozdoğan aşiretine bağlı olan Yörük obası İncesu ilçesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr.

İlhan Aşireti: Avanos İlçesi Merkezinde İlhan soyadı almış oymak ile Ürgüp İlçesi Ayvalı, Ulaşlı ve Çökek köyünde yaşayan İlhan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Bahtiyarlı Aşireti: Varsak teşekkülleri arasında hareket ettikleri anlaşılr. Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası Sarıkız-Şekerköy ve Kocakaya mezarası ile Eyubili Nahiyesi Eymüraliöyüğü adlı yerleşim yerinde 19 hanede ve Bahtiyarlı karyesinde yaşadıkları belirtilir.⁷⁴⁰

Ayrıca, tarihte Sivas Kazası Bahtiyar karyesi kurucuları, günümüzde Divriği İlçesi Bahtiyar köyü kurucuları, İmranlı İlçesi Bahtiyar köyü kurucuları⁷⁴¹ ve Zara Kazası Eskicimilti karyesinde Bahtiyaroğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.⁷⁴²

Aşıklı Aşireti: Tarihte Bozdoğanlar teşekkülü arasında hareket ettiği anlaşılr. Aşiretin Yeğerciler adı ile de anıldığı ve Pınarbaşı Nahiyesi Yeğencikli karyesi 20 hanede yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.⁷⁴³

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında Aşıkviranı, Hacıbektaş İlçesi idari sahasında Aşıklar, Ereğli İlçesi idari sahasında Aşıklar adı ile köy kurmuş oy-

737 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları,s.73.

738 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

739 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları,s.71.

740 Yusuf Halaçoğlu, Anadolu Aşiretler, Cilt.1.

741 BOA.387 Numaralı Defter.

742 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,54. Yıl.1831-1842.

743 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.748.

maklar ile Nevşehir yöresinde bulunan Aşıklı dağı'na adını vermiş oymaklar, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Aşıkviranı karyesi kurucuları , Hacıbektaş İlçesi idari sahasında bulunan Aşıklar köyü kurucuları, Develi İlçesi idari sahasında yaşayan Aşık soyadı almış oymak, Zara Kazası Ekinli-Deveske köyünde Aşıkoğlu sülale adı⁷⁴⁴ Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Aşık soyadı,Develi İlçesi Kalpak, Sindelhüyük ve Çataloluk köyünde Aşık soyadı,Bor İlçesi Bayat köyünde Aşık soyadı, Sarız İlçesi Tavla köyünde Aşık soyadı, Sivas İli Gümüşdere köyünde Aşık soyadı almış oymak üyeleri, Şarkışla İlçesi Kalecik ve İğdecik köyünde Aşık soyadı almış oymak ve Aksaray ili merkez ilçe muntıkasında yaşayan Aşıkoğlu soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Kürekçiler Aşireti: Kürekçıyan Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Aşiretin Yeniil Kazası idari sahasında 28 hanede yaşadıkları belirtilir.⁷⁴⁵

Tarihte Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Kürekçiler mahallesi ve Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Şinkürek karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Kürekçıyan Aşireti: Asıl yurtları İçel/Gülner-Ovacık olan aşiret üyelerinin Adana/Cebel-i Nur bölgesini kışlak olarak kullanırken, Erciyes dağı Berkiz (Bu Bekir'den bozulmuş olmalı) bölgesini yaylak olarak kullandıkları kaydolunur.⁷⁴⁶

Melemenci Aşireti: Adana/Çakır yöresini kışlak olarak kullanan aşiret üyelerinin, Niğde/Üçkapılı adlı yerleşim yeri civarını yaylak olarak kullandıkları ve 1730 yılında 310 deve, 18.209 koyuna sahip oldukları bilgisi aktarılır.⁷⁴⁷

Biçer Aşireti: Aşiret üyelerinin 1522 yılında Koçhisar Kazası Biçer karyesinde 17 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Genceli Aşireti: Adını Oğuz yurtlarından olan Azerbaycan Gence bölgesine aldığı anlaşılan aşiret üyelerinin Çankırı idari sahasında 128 hanede yaşadıkları 1521 tarihli kaynaklarda yer alır.

Keçili Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Deveci karyesinde yaşadıkları anlaşılır. Ayrıca Sivas İli merkez Küçükkilise mahallesinde Keçilioğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Kösenni Aşireti: Köseli adı ile eş anlamlı olduğu kabul edilir. Tarihte, Sivas İli merkez Ece mahallesinde Kösenni sülale adı almış oymak üyeleri ile Acıgöl İlçesi İnallı köyünde yaşayan Kösenni soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

744 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

745 Halaçoğlu,a.g.e. Yusuf hoca Kürekçiler Aşiretini Salur Boyu arasında yer verir.

746 Üçler Bulduk, Bozdoğan Yörükleri, Yaylak-Kışlak Sahaları,s.79.

747 A.g.e.,s.80.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER TÜRK-OĞUZ BOYLARI

Tatar, Noğay, Hazar, Ahıska-Gürcü, Sibir-Sabir, Kürt, Dağıstan,¹ Avar, Abaza, Balkar, Lezgi, Samur, Kumuk-Kıpçak, Karaçay, Saka, As-Az'lar, Daryal, Yakut, Akat, Uygur, Tolunoğulları, Özbek, Kuman, Karakalpak, Kırgız, Alaş, Sor-Zor, Altay, Çerkez, Kabar-Kubar, Burcan, Karay, Saha, Dolgan, Hakas, Kırımçak, Tofa, Azak, Çiğil, Yağma, Argu, Başkurd, Çingene, Arap, Yörük, Türkmen adı almış aşiretler. ²

Yörede, Kırım bölgesinden gelmiş oymaklara Tatar-Kırım, Kafkas'ya bölgesinden gelmiş oymaklara Çerkez-Ahbaza, Ahıska bölgesinden gelmiş oymaklara Ahıskalı-Gürcü, Balkanlar ve Trakya bölgesinden gelmiş oymaklara geldikleri ülkeye göre Bulgar, Yunan ve Yugoslav Muhacir ya da Göçmeni gibi adlar verilmektedir.

1- TATAR AŞİRETLERİ:

Tarihte, Asya'da kurulmuş Kazan, Kırım, Kasım, Astrahan, Nogay, Sibir Hanlıkları Tatar adı ile adlandırılmışlardır. Hakas Türkleri de Tatar anlamında kendilerine Tadar demekte, Tuva Türkleri arasında da soy ve sülale adı olarak Tatar manasında Tadar kullanılmaktadır.

VI. Yüzyılda kurulmuş Hazar Türk İmparatorluğu ve Altın Ordu Devleti'nin devamı olan Tatarların Anadolu'ya gelişleri Fetih yılları ile başlamış, XIII. Yüzyılda Moğolların Anadolu işgali ile devam etmiş, XVII. Yüzyıl ve XIX. Yüzyıl Osmanlı, Rusya savaşlarında sürmüştür.

XIII. Yüzyıl ortalarında Moğollarla gelen Tatarlar, Kara Tatar Türkmeni adı ile adlandırılmışlar bu adlandırma kısmen de olsa günümüze kadar süre gelmiştir.³

Örneğin, Çankırı/Eldivan İlçesi idari sahasında yaşayan Karatatar soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı anlaşılır.

XIII. Yüzyılda gelen Tatarların önemli bir kısmı, Timur'un 1402 Anadolu seferi sonrasında geri götürülmüş ve geriye kalan Tatarlar, Ulu Yörük ve Çungar adı ile anılmış güçlü teşekküller arasında yaşamlarını sürdürmüşler, bir kısmı da yaşadıkları

1 Çerkeş İlçesi Ahubey de yaşayan *Dağısatan* adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

2 Kendileri öz ve öz Türk olan, Türklüklerinden hiç şüphe duyulmayan Alaca İlçesi'ne bağlı Kalecik-kaya Köyüne komşu köyler tarafından *Tatar Köyü*, Kalecikkaya Köylüleri de o köylere *Türk Köyü* diye hitap ettikleri görülmüştür.

3 Sümer, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar, s.312., Eldivan İlçesi idari sahasında yaşayan *Karatatar* soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı söylenebilir.

Orta Anadolu bölgesinden alınarak XVI. Yüzyılda Balkanlar ve Trabzon yöresine zorunlu iskana tabi tutulmuşlardır.

Günümüzde, Rusya Federasyonuna bağlı özerk bir Türk cumhuriyet olan Tataristan toprakları Tatarların tarihten, günümüze ulaşmış yurtlarıdır. Tatarlar, bu cumhuriyette 3.780.000 nüfusu ile toplu olarak siyasi varlığını sürdürmektedirler.

Konar-göçer yörükhan taifesine bağlı olduğu belirtilen Tatar Aşiretlerinin yöre uzantıları Tatar, Şeyhli Tatarı, Tatar Ahmed, Nuğay, Tatar Mazılı, Tatar Evladı, Tataran, Tatar Ömer, Tatar Alili, Güzelli Tatarı, Avan, Koltuk, Moğol, Katar, Tırtar, Tararlı gibi adlarla anıldıkları anlaşılır.

“Şeyhli Tatar” adlı bazı taifelerinin Zamantı Kazası idari sahası ve Pınarbaşı Nahiyesi Saraycık mezrasında 117 hane yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.⁴

“Timurhan ve Tatar Evladı” adlı bazı taifelerinin Sivas yöresinde, “Tatar Ömer ve Tataran” adlı taifeleri Aksaray Kazası dahilinde, “Tatar Ahmedli” adlı taifesi Bor Kazası dahilinde, “Tatar” adlı başka bir taifesi Kayseriye yöresinde “Tatar Mazılı” adlı taifesi Kır-şehri ve Bozok civarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

- Aşiret üyesi bazı oymakların Develi Nahiyesi Yadi-i derzi karyesinde 29 hanede,⁵ bazı oymakların Niğde sancağı idari sahasında yaşadıkları, bazı oymaklarında Ha-

4 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

5 Halaçoğlu,a.g.e.,

cibektaş Kazası idari sahasında yaşadıkları ve bu oymakların Rakka iskanında firar oldukları belirtilir.⁶

Avanos İlçesi Tatar köyüne adını vermiş oymak, Suşehri İlçesi Tatar köyünü kurmuş oymak, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Tatarseki karyesi kurucuları ve⁷ il sınırları içerisinde yaşadığı belirtilen Umaçlı, Konunca ve Başlaşu adlı almış oymaklar,⁸ Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Tatar-Baba karyesi, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Tatarkırkı karyesi, Sivas Kazası idari sahasında kurulmuş Tatar karyesi, Köstere Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Tatarım karyesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Tatarlı karyesi, Suşehri İlçesi idari sahasında bulunan Tatar köyü, Avanos İlçesi idari sahasında bulunan Mahmuttatar köyü, Avanos İlçesi Tatar köyü kurucuları ve merkezinde Tatar soyadı ve Tomarza İlçesi idari sahasında bulunan Tatarköy köyü kurucularının Tatar Türk Aşiretlerine bağlı oldukları anlaşılır.

Tarihte Sivas İli merkez Alibaba, Çavuşbaşı ve Zilkar mahallesinde yaşamış Tatar' oğlu sülale adı almış oymaklar,⁹ Zara Kazası Ekinli-Deveske köyünde Tataroğlu sülale adı,¹⁰ Nevşehir merkezinde Tataroğlu sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

Ayrıca Sivas İli Durdulu köyünde Tatar soyadı, Gürün İlçesi Külahlı, Yeşildere, Ayrancı, Suçatı, Yuva ve Eskihamal köyünde Tatar soyadı, Hafik İlçesi Çatpınar köyünde Tataroğlu soyadı, Kangal İlçesi Hacılar köyünde Tatar soyadı, Gemerek İlçesi Merkez civarında Tatar' oğlu soyadı, Niğde İli Hacıabdullah köyünde Tatar soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Tatar soyadı, Tomarza İlçesi Güzelce köyünde Tatar soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde Tatar soyadı, Pınarbaşı İlçesi Yukarıkaragöz köyünde Tatar' oğlu soyadı, Develi İlçesi Sindelhüyük köyünde Tatar soyadı, Kayseri İli Melkikgazi, Hisarcık, Yazır, Kocasinan, Tuğlacı ve Saraycık adlı yerleşim yerlerinde Tatar soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Tatar' oğlu soyadı, Ürgüp İlçesi Şahinefendi köyünde Tatar soyadı, Acıgöl İlçesi Kurugöl köyünde Tatar soyadı almış oymaklar ve Aksaray idari sahasında kurulmuş Alaca köyünde yaşayan Kırım göçmeni Tatar ailelerinin Tatar Türklerine bağlı oldukları anlaşılır.¹¹

Moğol Aşireti: Gürün İlçesi Merkezinde Moğul soyadı, Gürün İlçesi Yolgeçen köyünde Moğulkoç soyadı almış oymak üyelerinin adını bu buraya izafeten aldıkları anlaşılır.

Katar-oğlu Aşireti: Adını Moğol Beylerinden almıştır.¹² Sivas İli Merkezinde Katar soyadı almış oymak üyeleri ile Yıldızeli İlçesi Merkezi ve Bedel köyünde Katar-kater soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Katar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

6 Türkay, a.g.e., s.605.

7 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri. Cilt 1., s.53-56.

8 Konyalı, a.g.e., s.1630.

9 Şahin, a.g.e.

10 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 55. Yıl. 1831-1842.

11 Hilmi Eren, Sözlü Anlatımda 1800'lerden Günümüze Konya Ereğli'ye Yerleşenler., s.166.

12 Sümer, Anadolu'da Moğollar, s.136.

Avan Aşireti: Adını Moğol komutanlarından aldığı anlaşılmaktadır. Nevşehir İli Avan-os İlçesi kurucuları, tarihte Sivas İli merkez Zilkar ve Kaleardı mahallesinde Avanoğlu sülale adı almış oymak üyeleri,¹³ Sivas İli Eski köyünde Avan soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Avanoğlu soyadı, Özvatan İlçesi Mıntıkasında Avan'oğlu soyadı, Develi İlçesi Sindelhüyük köyünde Avan soyadı, Güzelyurt İlçesi merkezinde Avan soyadı, Gülağaç İlçesi Merkezinde Avan soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Avan soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Noğay Tatarları: Noğay adının Moğolca'da Kurt anlamına gelip,¹⁴ Türklerde isim olarak kullanıldığı ve bu adı Moğol hükümdarlarından Cengizhan'ın büyük torunun kullandığı belirtilir.¹⁵ Tarihte Rusya'nın kuzeydoğusunda yerleşmiş olan Noğaylar,¹⁶ kültür kaynaklarında Nuğal, Noğal, Nuğay adı ile de kaydolunduğu belirtilir,¹⁷

Kırım Hanlığı'na bağlı olan Kuban Bölgesinde göçebe yaşayan Nogaylar, 1783 yılında Hanlıklarına, Rusya İmp. Tarafından el konulmasıya buraları terk ederek Osmanlı İmparatorluğu topraklarına göç etmişlerdir.¹⁸

Çiçekdağı İlçesi idari sahasında kurulmuş Noğaykızık adlı köyün Noğay Aşireti ile Kızık Aşireti üyelerinin birlikte kurduğu ve adını birlikte verdiği anlaşılmaktadır. 1861 yılında 26 hane Noğay Tatarının Malya çölü ile Çiçekdağı İlçesi civarında bulunan akrabalarının yanlarına yerleştirildikleri bilgileri aktarılmaktadır.¹⁹ Günümüzde, Delice İlçesi Büyükyazlı Kasabası'nda yaşayan Noğay soyadı almış oymağın atalarının bu gruptan olduğu sanılır.²⁰

Ayrıca Çorum İli Karadona köyünde yaşayan Nuğay soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı sanılır.

Kırım Tatarları: Karadeniz'in kuzeyinde bulunan Kırım yarım adası tarihi ve kadimi bir Türk yurdudur. Türk ve Müslüman olan Kırım, Tatarlarının anavatanıdır. Kırım Tatarları dünyadaki Türk halkları içinde kültür, dil ve tarih itibarıyla ortak paylaşımlarıyla Türkiye Türklerine en yakın olan Türk topluluklarından.

Türkler, Kırım'ı Anadolu'dan yüzlerce yıl evvel yurt edinmişler; tarihte Hazar İmparatorluğu, Altın Orda İmparatorluğu ve nihayet kendi adları ile kurdukları Kırım Hanlığı yönetimlerinde bulunmuşlardır.

Fatih Sultan Mehmet Han zamanında Osmanlı Devleti'ne ittifak yolu ile bağlanan Kırım Hanlığı uzun yıllar kudretli bir devlet olarak dünya siyasetinde yer almıştır. Kırım orduları üç yüz yıl boyunca üç kıtada Osmanlıyla birlikte kanlarını dökmüşlerdir. Kırım Hanlığı 1783'de Rusya İmparatorluğu tarafından yıkılmış ve Kırım Tatarlarının vatanı Kırım Rus işgaline uğramıştır.

¹³ Şahin,a.g.e.

¹⁴ Yaşar,a.g.e.,s.25.

¹⁵ A.Gündüz,a.g.e.,s.177.

¹⁶ Türkay; A,g,e,s.15.

¹⁷ Yaşar; A,g,a.

¹⁸ Hakan Kırımlı,Nogayların Osm.İmp. Göçleri ve Bugünkü İzleri, XIV. T.T.Kononresi, Bildiri Özetleri,2002/Ankara.

¹⁹ BOA.A)MKT.UM. Tarih 09/Za/ Yıl. Hicri. 1277 M-1861.

²⁰ Altın,a.g.e.,s.142.

Kırım’I, Kırım Tatarlarından temizlemeye yönelik sistematik baskı ve zulümlerin neticesinde XIX. yüzyılda milyonlarca Kırım Tatarı kitleler halinde kardeş ve soydaş Türkiye’ye, Kırım Tatarlarının tabiriyle Aktopraklara sürgüne tabi tutulmuşlardır.

XX. Yüzyıl ortaları (1944) Kırım Tatarları kadın-erkek, genç-yaşlı denilmeden evlerinden yaka, paça alınarak vagonlara bindirilip sürgüne tabi tutulmuşlardır.

Türk Dünyasını aydınlatan “Dilde, Fikirde, İşte Birlik” düsturunun sahibi İsmail Gaspıralı ve Kırım Türklüğünün özgürlük mücadelecisi Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu Kırımlıların tarihte iz bırakmış aydınlarıdır.

- Ağaçören İlçesi Göllü ve Kırimini köyü kurucuları, Sivas/Hamurkesen mahallesinde Kırımlıoğlu sülale adı,²¹ Sivas İli Merkezinde Kırım soyadı, Niğde İli Merkezinde Kırım soyadı, Tomarza İlçesi Merkezinde Kırımlı soyadı, Develi İlçesi Küçükinesu köyünde Kırımlı soyadı, Bünyan İlçesi Yünören köyünde Kırımoğlu soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Kırım soyadı almış oymak üyelerinin adını buradan aldığı anlaşılr.

-Kırıkkale/Karakeçili İlçesi Sulubük köyü, Keskin İlçesi merkezi Göztepe (Yoncalı) köyü, Polatyurdu ve Üçkuyu köyleri. Karacalı köyü ve Delice İlçesi Büyükyazlı köyüne iskan edildikleri anlaşılmaktadır.²²

Samağar Aşireti: Adını Anadolu Moğol valilerinden olan Samagar Noyan’dan aldığı anlaşılr. Kayseriye sancağı Samağar kışlağında ve Gönüviran karyesinde 68 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.²³

Tarihte, Yeniil Kazası idari sahasında kurulmuş Samağar kışlağı adlı yerleşim yeri kurucuları, günümüzde, Pınarbaşı İlçesi Pazarören kasabası idari sahasında bulunan Samağar köyü, bu köyün tarihte Kayseriye sancağı idari sahasında kaydolunan köyün devamı olduğu anlaşılr. ²⁴

Noyan Aşireti: Yukarıda belirtildiği üzere adını Anadolu Moğol valilerinden olan Samagar Noyan’dan aldığı anlaşılr. Suşehri İlçesi Akıncılar köyünde Noyan soyadı, Sivas İli Merkezinde Noyan soyadı, Akıncılar İlçesi Merkezinde Noyan soyadı, Aksaray ili merkezinde Noyan soyadı, Eski İlçesi Üçbilezik, Bilezikli yaylası, Karayağmur yaylası ve Oklava yaylası’nda yaşayan Noyan soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Baltalar Aşireti: Baltalı adı ile de anılır. Adını Nayman Türklerinde bir aşiretten aldığı belirtilir.²⁵ Aşiret üyesi bazı taifelerin Çorum, Bayat-özü Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir. Yozgat idari sahasında ve Bozok yaylası’nda kurulmuş Baltasarılar köyü kurucularının adını buradan aldığı söylenebilir.²⁶

21 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.V.s.,101.

22 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.142

23 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

24 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar,s.346.

25 Ali Tayyar Önder; Türkiye’nin Etnik Yapısı, <http://www.turktores.com/viewtopic.php?f=18&t=2418>

26 Tuncer Gülensoy, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler.,s.91.

Ayrıca, tarihte Sivas/Ece mahallesinde yaşamış Baltacı sülalelesi, günümüzde Gemerek İlçesi İnkişla köyünde Balta soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Balta soyadı, Sivas İli Merkezinde Balta soyadı, Yıldızeli İlçesi Karakaya ve Kümbet köyünde Balta soyadı, Acıgöl İlçesi Yuva köyü ve Merkezinde Baltacı soyadı, Hacıbektaş İlçesi Hasanlar ve Yenice köyünde Baltacı soyadı, Gülşehir İlçesi Merkezinde yaşayan Baltacı soyadı, Sarıyahşi İlçesi Boğaz köyünde Baltacı soyadı, Aksaray ili mıntkasında Baltacı soyadı, Nevşehir İli sınırlarında Balta'cı-oğlu soyadı, Kayseri İli Kırandı semtinde Baltacıoğlu soyadı, Pınarbaşı İlçesi Uzunpınar köyünde Balta soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Baltacıoğlu soyadı, Çamardı İlçesi Bademdere kasabası Baltacıoğlu soyadı, Niğde İli Merkezinde Balta soyadı, Develi İlçesi Soysallı köyünde Baltacı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Kavşud Aşireti: Divan-ı Luga Türk'te erkek adı olarak kullanılır. Tarihte Sivas eyalati idari sahasında kurulmuş Kavşud karyesi kurucuları, Aksaray ili merkezinde yaşayan Kavutoğlu soyadı, Sivas İli Merkezinde Kavut soyadı, Kayseri İli Aydınlıkevler semtinde Kavut soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Diğer Tatar Aşiretleri:

Abacı Aşireti: Sivas İli merkez Çavuşbaşı mahallesinde Abacı sülale adı,²⁷ Şarkışla İlçesi Kızılcaışla köyünde Abacı soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Abacı soyadı ve Aksaray ili merkez ilçe mıntkasında yaşayan Abacı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Toygar Aşireti: Adını Tatar oymaklarından aldığı sanılır. Türkmen tairesine bağlı olduğu belirtilen aşiretin Bozok yöresinde Viranseki ve Toygarseydi adlı mevkilerinde 22 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.²⁸

Torgar adı ile de kaydolunan aşiret, adını Tatar oymaklarından aldığı sanılır. Aşiret üyelerinin Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 24 hanede ve Yeniil Kazası idari sahalalarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.²⁹

Ayrıca Kayseri İli Melikgazi semtinde Toygar soyadı, Ulukışla İlçesi Şeyhomer köyünde Toygar soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Çoğun Aşireti: Yeni İl Kazası idari sahasında kurulmuş Çoğun karyesi, Gedük Nahiyesi Çoğun karyesi, Eyubili Nahiyesi Çoğun karyesi kurucuları ve Ulukışla İlçesi Merkezinde yaşayan Çoğun soyadı soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Ayrıca Zara KazasıBedirviran-Nasır mezrasında (Tabran) Toyranoğlu sülale adı,³⁰Sivas bölgesinde yaşayan Toyran soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

²⁷ Şahin,a.g.e.

²⁸ A.g.e.,s.2214.

²⁹ Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.5.

³⁰ Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,54. Yıl.1831-1842.

Kapıcı Tatar (Boğaz Tatar) Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.³¹

Olğaç Adı Almış Oymaklar: Sivas İli Merkez civarında Olğaç soyadı almış oymak ile Ağaçören İlçesi Kırımıni köyünde yaşayan Olğaç soyadı almış oymak üyeleri.

Çakar-Çakan Aşireti: Sivas İli Merkezinde Çakar soyadı, Gürün İlçesi Bağlıçay ve Külahlı köyünde Çakan soyadı, Yıldızeli İlçesi Ilıca köyünde Çakar soyadı, Yıldızeli İlçesi Şeyhhalil köyünde Çakan soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete ve dolayı ile Tatar Aşiretlerine bağlı olduğu sanılır.

Mamasun Aşireti: Bu adın uygurca olduğu belirtilir. Kayseriyye yöresinde Pir Şemmas Mamasun tekkesi, Bekir Nahiyesi idari sahasında Mamasun adlı bir karye ve Aksaray İli Mamasun köyü'ne adlarını verdikleri ve bölgede bulunan Mancısın ve Tadasın adlı yerleşim yerlerinin adının buradan alındığı belirtilir.³²

Satı Aşireti: Aşiret üyelerinin Bayadözü Kazası idari sahasında 66 hanede yaşadıkları 1456 yılı kaynaklarında yer alır. Tarihte Aksaray yöresinde bulunduğu kaydolunan Satıkalesi adlı yerleşim yeri, Eskiil Kazası Satılca karyesi ile Develi İlçesi idari sahasında bulunan Satı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Satı soyadı almış oymak ile Bor İlçesi Merkezinde Satı soyadı almış oymakların adını buradan aldıkları anlaşılar.

Koltuklu Aşireti: Gemerek İlçesi Merkez civarında yaşayan Koltuk soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Ayrıca bu aşiretin, tarihte Çorum iline bağlı Kultak de Koltuklu Dede adlı ünlü bir reisinin yaşadığı ve aşiret üyelerinin Bayat-özü Kazası idari sahasında Koltuklu adlı bir yerleşim yeri kurdukları kaynaklardan XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılar.

Buğdaylı Aşireti: Kayseri İli Buğdaylı köyü kurucuları ile Aksaray ili merkezinde yaşayan Buğday-cı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Ayrıca Çoğan,³³ Çanga, Çaç, Çönge,³⁴ Çağatay,³⁵ Cada, Nayır, Noyan, Noyer, Baycu soyadı almış oymakların adını Tatar Aşiretlerine izafeten aldıkları söylenebilir.

2- KAFKAS AŞİRETLERİ:

Yörede, Abaza-Ahbaza, Dağıstan, Avar, Çeçen, Karaçay, Balkar, Noğay, Adıge, Lezgi, Kumuk adı ile anıldıkları gibi ekseriyetle genel ad olarak Ahbaza veya Çerkez adı ile anılırlar.

XVI. Yüzyılın ortalarında Kayseri ve Bozok yöresinde isim yapmış Çerkes bey adlı bir beyin yaşadığı ve bu beyin asıl adı Çavuşseyhi olan bugünkü Yozgat/Çayıralan

³¹ Konyalı,a.g.e.,s.831

³² Osman Gümüştü, Tarihi Coğrafya,s.219. Yeditepe Yayınevi.2006.

³³ Sivas İli Merkezinde Çağan soyadı almış oymak.,

³⁴ Şarkışla İlçesi Kayapınar köyünde Cönge soyadı almış oymak,

³⁵ Gemerek İlçesi Merkez civarında Çağatay soyadı almış oymak,

İlçesi çiftliği olduğu ve çiftliğinde 6 vergi hanesi ve bunun dışında Çerkes beyin 8 adamının yaşadığı kaynaklarda yer alır.³⁶

1854-56 yılları arasında Osmanlı ile Ruslar arasında yapılan Kırım Savaşı ve halk arasında 93 harbi adı verilen 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşında, Kafkas ahalisi her zaman olduğu gibi Osmanlı Devleti'nin yanında yer almış ve bunun sonucu olarak milyonu aşkın Kafkas ahalisi, Ruslar tarafından zorunlu göçe tabi tutulmuşlardır.

Bu ahali, başta Türkiye olmak üzere, Suriye, Ürdün, Filistin, Mısır, Yugoslavya, Libya, bazı Avrupa ülkeleri ve Amerika gibi çok farklı ülkelere yollanmışlardır.

Yaşadıkları bölgelerden yaka paça alınıp, zorla gemilere bindirilerek haftalarca aç, susuz bırakılmış olan Kafkas ahalisi, çiçek, tifüs, iskorbir gibi tedavisi mümkün olmayan öldürücü hastalıklara yakalanmışlar ve³⁷bu hastalıklar sonucu daha Trabzon Limanına geldiklerinde 30 000 zayıat vermişlerdir.³⁸

Osmanlı Devleti bu sürgüne hazırlıksız yakalanmış ve aniden kapısına dayanan yüz binlerce Kafkas ahalisinin yerleştirme meselesinde zorluklar yaşamıştır. Bazı bölgelerde bataklık olarak bulunan ve kullanılmayan arazileri ıslah edip buralara kurduğu köylere, bazı bölgelerde hazineye ait meralara, bazı bölgelerde de, yerleşik halde yaşayan ahalinin arazisini kamulaştırarak yaptığı evlere yerleştirmeye çalışmıştır.³⁹

36 Sümer,Bozok Tarihine Dair Araştırmalar.,s.413.

37 Özdemir; A,g,e.

38 Hikmet Özdemir, Salgın Hastalıktan Ölenler, T.T.K. Yayını. Yıl 2005.,s.42.

39 Sarıyüce; A,g,e.

Devletin kucak açıp ülkeye aldığı bu sadık dostlara yeteri kadar toprak verilmiş, yemeklik ve tohumluk zahire yardımı yapılarak ayakları üzerinde durmaları sağlanmıştır.⁴⁰

Bu bağlamda Çerkez ahalisinden pek çok aile Sivas eyaleti idari sahasında bulunan Uzun yayla bölgesine iskanları yapılmıştır.

Yeşilhisar İlçesi Ovaçiftlik köyünde Kafkas soyadı, İmranlı Kazası Keşlik köyünde Çerkesoğlu sülale adı almış oymağın Çerkez Aşiretlerine bağlı olduğu anlaşılar.⁴¹

Kabardey-Balkar Aşiretleri: Günümüzde Rusya Federasyonu içerisinde Özerk bir yapıya sahip olan Balkarlar, belirtildiği gibi Karaçaylar ile birlikte ortak bir dil kullanıp, aynı kökten gelmekte ve Kafkasların en önemli Türk unsurunu oluşturmaktadırlar.

Bazı kaynaklarda Malkar olarak da geçen Balkarlar daha çok Kabardey-Balkar bölgesinin Çerek, Çegem, Baksan, Mali ve Terek bölgelerinde yaşarlar ve kendilerine Tavlı (Dağlı) derler. Bununla beraber Kafkasya dağlıları bölgede yaşayan diğer Türkler için kullanılan genel bir isimlendirmedir.⁴²

Kabardeylere bağlı oymakların Kayseri/Pınarbaşı İlçesi Aşağımescit köyü, Aşağıbeyçayırı köyü, Aşağıborandere köyü, Aşağıkaragöz köyü, Aygörmez köyü, Büyükgümüşgün köyü, Karaboğaz köyü, Dikilitaş köyü, Eskiyaşıpınar köyü, Gebelek köyü, Halitbeyören köyü, Hilmiye köyü, İnliören köyü, Küçükgümüşgün köyü, Kırkgeçit köyü, Kırkpınar köyü, Kaftangiyen köyü, Kurbağalık köyü, Kılıçmehmet köyü, Methiye köyü, Olukkaya köyü, Örenşehir köyü, Sacayağı köyü, Şerefiye köyü, Taşlıgeçit köyü, Tahtaköprü köyü, Taşoluk köyü, Tersakan köyü, Üçpınar köyü, Yahyabey köyü, Yukarıbeyçayırı köyü, Yeniyaşıpınar köyü, Yağlıpınar köyü, Yukarıkızılçevik köyü, Yukarıkaragöz köyü, Yahyalı İlçesi Burhaniye köyü. Sarız İlçesi Karakoyunlu köyü.⁴³ Niğde/Hamidiye-Çamardı İlçesi Orhaniye köyü. Sivas/Kangal İlçesi Aşağıhüyük köyü. Sivas/Yıldızeli İlçesi Eşmebaşı köyü, Ilıca köyü, Kiremitli köyü, Yoklaya köyü. Gürün İlçesi Erdoğan köyünde iskan edildikleri belirtilir..⁴⁴

Ahbazalara Bağlı Oymaklar: Pınarbaşı İlçesi Altıkese köyü, Yukarıborandere köyü, Yukarıpotuklu köyüne yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.

Avar Oymakları: Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Avar soyadı almış oymak üyeleri ile Sivas İli Merkezinde Avar soyadı almış oymak üyelerinin adını Avarlara izafeten aldıkları anlaşılar.

40 BOA.DH.MKT.03.M.1323.

41 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,60. Yıl.1831-1842.

42 Alâeddin Yalçınkaya; Kafkaslarda Türki Kavimler. Sakarya Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü Akademik Bakış Dergisi, sayı 9. http://www.circassiancenter.com/cc-turkiye/tarih/229_kafkaslarda-turki.htm

43 1965 yılında yapılan Nüfus Sayımlarında Kayseri yöresinde yaşayan 536.206 kişiye sorulan, Anadil ve En iyi bildiğin dil hangisi sorusuna yanıt olarak, 509.932 kişi Türkçe olduğunu söylerlerken 17.110 kişinin Kafkas dilleri olduğu bilgisini aktardığı belirtilir. Kaynak, Kayseri İl Yıllığı.

44 Sezer Arslan, Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri Ve Osmanlı Devleti'nde İskânları,S.107,

Çeçen Oymakları: Sivas İli Merkezinde Çeçen soyadı, Aksaray ili merkezinde Çeçen soyadı, Eski İlçesi Kapıdaş yaylası ve Tosun yaylası'nda Çeçen soyadı, Gülağaç İlçesi Gülpınar kasabasında Çeçen soyadı almış oymakların Kafkas Aşiretlerine bağlı olduğu anlaşılr.

Hatukuaylara Bağlı Oymaklar: Pınarbaşı İlçesi Akören köyü ve Akvıran köyünde iskan edildikleri anlaşılr.

Karaçay Aşireti: Sivas İli Kazancık köyü Kafkasya/Karaçay bölgesinden göç

aldığı belirtilir. Aksaray ili mıntıkasında Karaçay soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Karaçay soyadı, Pınarbaşı İlçesi Karakuyu ve Şerefiye köyünde Karaçay soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Talas semtinde Karaçay soyadı almış oymak üyelerinin adını buradan aldığı sanılır.

Dağıstan Adı Almış Oymaklar: Adını, Kuzey Kafkasların doğusunda, Hazar sahilinde yer alan ve Rusya Federasyonu'na bağlı özerk bir cumhuriyet olan eski Türk yurtlarından Dağıstan'dan almıştır. Yüzölçümü 50 bin 300 km kare olup, nüfusu 1 milyon 854 bindir. Dağıstan doğusunda Hazar Denizi, güneyinde Azerbaycan, batısında Gürcistan ve Çeçenistan, kuzeyinde Rusya Federasyonu bulunur. Başkentleri, Şeyh Şamil'in hatırasına binaen verilmiş olan Şamilkale dir.

Dağıstan halkının büyük kısmı Müslümandır. 36 ayrı etnik gruptan oluşan nüfusunun % 28'ini Avarlar, % 16'sını Dargılar (Dargin), % 13'ünü Kumuklar, % 12'sini Lezgiler, % 7'sini Ruslar, % 5'ini Lazlar, % 5 Çeçenler, % 4'ünü Azeriler, % 2'sini Nogaylar, % 8 diğerleri oluşturur.

Kumuk, Avar, Terek adları ile anılan boylara ve Anadolu Türklüğünün iyi bildiği ırmaklara sahiptir.

Sivas İli merkez Ece mahallesinde Dağıstanlı sülale ve soyadı adı,⁴⁵ Kozaklı İlçesi Küllüce köyünde Dağıstan soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Dağıstan'lı soy soyadı, Niğde İli Ovacık köyünde Dağıstan soyadı, Bünyan İlçesi Süksün köyünde Dağıstan soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Adiğe Oymakları: Edige adı ile de anılır. Adını Eski Türk yurtlarından Kazak-Kırgız bölgesinde yaşamış Edige adlı bir oymaktan aldığı belirtilir.⁴⁶ Yeşilhisar İlçesi Ovaçiftlik köyünde yaşayan Adiğe soyadı almış oymağın adını buradan aldığı anlaşılr.

3-AHISKA AŞİRETLERİ:

Dede Korkut Destanlarında Ak sıkı adı ile anılıp, Oğuz yurdu olduğu bilinir.

⁴⁵ Şahin, a.g.e.

⁴⁶ Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm, TTK. Yayını, 1995., s.61.

Ahıska bölgesi, 1068 yılında Sultan Alparsalan tarafından Selçuklu topraklarına dahil edilmiş ve bölgeye 1578 yılı, III. Murad Han döneminde Konya, Tokat ve Yozgat yöresinden önemli oranda nüfus nakli yapılmıştır.

Tarihte Mesket-ya adıyla da anılmış olan Ahıska bölgesi Kars, Batum, Tiflis Şehirleri arasında günümüzde, Gürcistan toprakları içerisinde kalmış bir Türk toprağıdır.

1828 yılında Osmanlı'ya saldıran Ruslar'ın savaşı kazanması sonucu Ruslar ile Edirne Antlaşması yapılmış ve bu antlaşmada bağlı on sancak bölgesi ile birlikte Ahıska bölgesi de Ruslara bırakılmıştır. Bundan sonra sürgünler başlamış ve her Osmanlı-Rus savaşında Osmanlı'nın yanında yer alan Ahıska Türkleri bunun sonucu olarak değişik tarihlerde sürgünlere tabi tutulmuşlardır.

Halk arasında Doksan üç harbi adı verilen 1877-1878 yılında yapılan Osmanlı-Rus Savaşında bölgenin işgal edilmesi üzerine Ruslar buraya Rus, Gürcü ve söz konusu savaşta Rusların yanında savaşmış Anadolu kökenli Ermeni nüfusu yerleştirerek Ahıska Türklerine baskı politikasını sürdürmüşlerdir.⁴⁷

80 000 civarında Ahıska Türkü 1918, 1920 ile 1944 yıllarında başta Anadolu olmak üzere dünyanın değişik bölgelerine zorunlu iskana tabi tutulmuşlar ve böylelikle vatan topraklarından kopartılmışlardır.⁴⁸

⁴⁷ www.ahiskavakfi.com

⁴⁸ Seyfettin Buntürk; XX. Yüzyılda Ahıska Türkleri. Basılmamış Doktora tezi. Gazi Üniversitesi. 2005. Ankara.

Ahıska Türkleri, Anadolu'nun diğer yörelerinde olduğu gibi Nevşehir, Aksaray, Niğde, Kayseri, Sivas yöresinde Karakalpak- Karapapak, Terekeme ve Gürcü adı ile de anılırlar.

Tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Gürcü karyesi, Malya Kazası idari sahasında Hacıbozca-Gürce karyesi, Ziniski Nahiyesi idari sahasında Deyr-i Gürci karyesi, Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Gürcüviran karyesi, Zamantı Kazası idari sahasında kurulmuş Gürcü karyesi kurucuları ile Sivas/Bab-ı Kayser mahallesinde Gürcüoğlu sülale adı, Sivas İli Merkezi Osman Paşa mahallesinde Ahıskalı sülale adı, Durdulu, Savcun, Olukman ve Soğukçermik köyünde Ahıska soyadı, Zara Kazası Dipsizgöl-Kızılkale karyesinde Gürcü sülale adı,⁴⁹ Develi İlçesi Gümedî, Sindeliyüyük ve Zile köyünde Gürcü soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Ahıska soyadı almış oymağın Ahıska Aşiretlerine bağlı oldukları anlaşılır.⁵⁰

4-ALTAY AŞİRETLERİ:

Tarihte kendi adı ile devlet kurmuş olan Altay'lar Turani soylu bir kavim olup, eski Türk yurdu olan Orta Asya topraklarında yer alır. Günümüzde Rusya Federasyonu topraklarında bulunan Altaylar, bu federasyona bağlı özerk bir cumhuriyet olarak tüzel statüsünü sürdürmektedir.

Gemerek İlçesi Çepni Alaybey mahallesinde Altay soyadı, Suşehri İlçesi Bostancık köyünde Altay soyadı, Şarkışla İlçesi Aşağıkışla ve Ağcakışla köyünde Altay soyadı, Sivas İli Çayboyu ve Merkezinde Altay soyadı, Yıldızeli İlçesi Kıvşak köyünde Altay soyadı, Nevşehir İli Sulusaray köyünde Altay soyadı, Ortaköy İlçesi merkezi ve Çatın köyünde Altay soyadı, Ulukışla İlçesi Altay köyü kurucuları, Niğde İli Merkezinde Sayan soyadı, Niğde İli Aşlama ve Değirmenli köyünde Altay soyadı, İncesu

İlçesi Garipçe ve Örenşehir köyünde Altay soyadı, Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi, Talas ve Kazancık adlı yerleşim yerlerinde Altay soyadı almış oymak üyelerinin adını buraya izafeten aldıkları anlaşılır.

5- ÖZBEK ADI ALMIŞ OYMAKLAR:

Adını Cengiz Han'ın torunlarından Batu Han tarafından kurulan Altın Orda Devleti hanlarından olan Özbek Han'dan aldığı belirtilir. Kutlug, Timur Noyan gibi Anadolu'da izler bırakmış önderleri olan Özbeklerin, Trakya ve Azerbaycan yörelerine seferler yaptığı kaynaklarda yer alır.

49 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,55. Yıl.1831-1842.

50 Bu bilgiler XVI. Yüzyıl bilgisi.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerinin dağılması ile 1 Eylül 1991'de bağımsızlığını ilan etmiş, bağımsız bir Türk Cumhuriyetidir. Buhara, Semerkant, Cizak gibi Anadolu'da yurt tutmuş pek çok aşiretin ata yurdu olan şehirler idari sınırları içerisinde bulunur.

Kangal İlçesi Havuz köyünde Özbek soyadı, Hafik İlçesi Merkezinde Özbek soyadı, Koyulhisar İlçesi Ekinözü köyünde Özbek soyadı, Suşehri İlçesi Aksu ve Esenyaka köyünde Özbek soyadı, Şarkışla İlçesi Bozkurt, Kızılcakışla ve Ortaköy köyünde Özbek soyadı, Sivas İli Kahyalı ve Solak köyünde Özbek soyadı, Ulaş İlçesi Kazanpınar ve Yapalı köyünde Özbek soyadı,

Yıldızeli İlçesi Merkezinde köyünde Özbek, Çöte köyünde Özek soyadı, Avanos İlçesi Büyükayhan, Küçükayhan ve Göynük köyünde Özbek soyadı, Hacıbektaş İlçesi Karaovalar köyünde Özbek soyadı, Gülşehir İlçesi Yeşilöz, Tuz köyünde Özbek soyadı, Ürgüp İlçesi Aksalur mahallesinde Özbek soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Özbek soyadı, Ağaören İlçesi Güzelöz, Hüsrev, Kederli ve Oymaağaç köyünde Özbek soyadı, Alay, Gölçük köyünde Özbek soyadı, Bor İlçesi Merkezinde Özbek soyadı, Çiftlik İlçesi Köyiçi, Çardak, Mahmutlu ve Yeşilyurt köyünde Özbek soyadı, İncesu İlçesi Merkezinde Özbek soyadı, Pınarbaşı İlçesi Kaynar köyünde Özbek soyadı, Develi İlçesi Çaylıca, Ayvazhacı ve Çayırözü köyünde Özbek soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılmıştır.⁵¹

6-KIRGIZ AŞİRETLERİ:

Kırgız adının menşei, Kırk uz yani, Kırk kız, Kırk boy anlamına geldiği belirtilmektedir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetinin dağılması ile 1991 yılında bağımsızlığını ilan ederek, resmen Bağımsız Devletler topluluğuna katılmış katılmıştır. Kırgızistan topraklarında Talas, Andican gibi Anadolu'da izleri olan Türk yurtları yer almaktadır.

⁵¹ Kayseri İl Yıllığı.

Günümüzde, Aksaray il sınırları içerisinde bulunan ve hakkında kahramanlıkları konu edilen Kırk Kızlar mezarları, Sivas Merkeze bağlı Tokuş köyü arazisi içerisinde bulunan ve hakkında efsaneler anlatılan Kırklar Baba mezarı, Aksaray/Boyalı köyü mevkiinde bulunan ve hakkında kahramanlıkları konu edilen Kırklar mezarları ve Aksaray/Demirci kasabası arazisi içerisinde bulunan Kızlar tepesi ve bu tepe civarında yer alan Kızlar kalesi adlı yerleşim yeri adını Kırk kız (Kırgız) lardan almış mezar ve yer adlarıdır.

7- KAZAK AŞİRETLERİ:

Tarihte Kazaklar, “Ulu, Orta, Küçük kol” adı ile Üç ana kola ayrılmışlar; “Ulu kolu” Anadolu’da ve çalışma bölgemizde uzantıları olduğu anlaşılan Kanlı- Kanglı⁵² ve Celayir oymağı, “Orta kolu”, Argın⁵³ Kongırat, Nayman, Kerey, “Küçük kolu”, Alimoğlu, Boyoğlu, Tabın, Cantakey, Tama, Çağalbay, Kate, Karasakal,⁵⁴ Karaköse, Boğanlı, Karakaş, Bayan-ı, Sekel-Şekel, Samanbet, Caylav, Dölek-Tölek, Samırat, Suyundik oymakları oluşturmuş ve ayrıca Hayta, Kadılı ve Ediz Aşiretleri Kazak Boyları arasında sayılmıştır

Nayman Aşireti: Eski Türk yurtlarından Kazak-Kırgız bölgesinde Nayman Bağanlı adlı bir oymak,⁵⁵ Develi İlçesi Öksüt köyünde Nayman soyadı, Kayseri İli Melikgazi semtinde Nayman soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Satı Aşireti: Kırgızların Bugu Aşireti, Belek Oymağına bağlı olduğu belirtilir.⁵⁶ Aşiret üyesi bazı taifelerin XV ve XVI. Yüzyılda Çukurova Varsakları içerisinde yer aldığı anlaşılr.⁵⁷

Belekem Aşireti: Adını Kırgız oymaklarından olan Belek Oymağından aldığı belirtilir.⁵⁸

Sümer Adı Almış Oymaklar: Bor İlçesi Mıntıkasında Sümeroğlu soyadı, Tomarza İlçesi Şıhbarak ve Alakuşak Sümer soyadı, Hacılar İlçesi Mıntıkasında Sümer soyadı, Develi İlçesi Kabaklı köyünde Sümergen soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Erciyes semtinde Sümer soyadı almış oymakların adını Sümerlerden aldığı anlaşılr.

Başkurt Aşireti: Turani soylu olan Başkurtlar, günümüzde **Rusya Federasyonu**’na bağlı federe bir Türk cumhuriyet olup, **11 Ekim 1991** tarihinde özerkliğine kavuşmuştur. Topam nüfusu 4.105.000 olan Başkurdların Yüzölçümü :143.600 km² olup, Başkentleri Ufa’dır.

⁵² Altay,a.g.e.,s.3.

⁵³ Altay,a.g.e.,s.3.

⁵⁴ Altay,a.g.e.,s.3.

⁵⁵ Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm,TTK. Yayını,1995.

⁵⁶ Önder,a.g.e,s.377.

⁵⁷ Gökbel,a.g.e.,

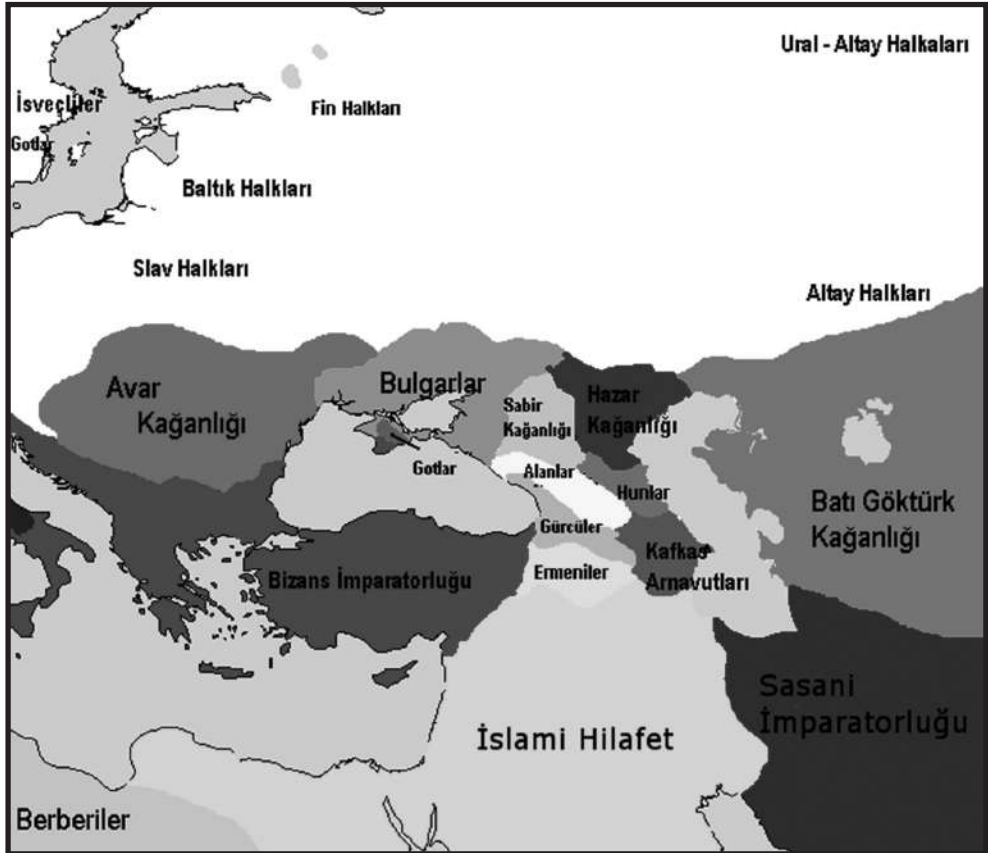
⁵⁸ Önder,a.g.e.

Başkurtların % 68'i Özerk Başkurdistan'da yaşamakta olup, geriye kalan % 32'si Ural bölgesi ve Anadolu'da yaşadıkları Ana dili **Başkurdça**, **Tatarca**'ya yakın olup hemen hemen bu Türkî dille aynı olduğu belirtilir.

Niğde İli Hacıbeyli köyünde Başkurt soyadı, Akkışla İlçesi Orta ve Akin Başkurt soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Başkurt soyadı almış oymağın adını buraya izafeten aldıkları anlaşılr.

Aylı Aşireti: Adını Başkurt Türklerinde bir oymaktan aldığı belirtilir.⁵⁹ Sivas yöresinde kurulmuş Aylı köyü, Hafik İlçesi idari sahasında bulunan Aylı köyü, Zara Kazası Tuzlagözü karyesinde Aylioğlu sülale adı, Avanos İlçesi Aylı köyü ve Kozaklı İlçesi Aylı köyü kurucularının adını buraya izafeten aldıkları anlaşılr.

Kuzgun Aşireti: Adını Başkurtlarda Katay kabilesine bağlı bir oymaktan aldığı belirtilir.⁶⁰ Tarihte Sivas yöresinde kurulmuş Kuzgun Doğan Vakfı kurucuları, Emlak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Kuzgun mezrası kurucuları ve Aksaray Sancağı idari sahasında kurulmuş Kuzgunini karyesi kurucularının adını buraya izafeten aldıkları anlaşılr.

59 Önder,a.g.e.

60 Önder,a.g.e.

Sabir Aşireti: Sabar, Savur, Sabır, Sümer adları ile de anılır.⁶¹ VI. Yüzyılda Batı **Sibirya** ve **Kuzey Kafkasya** civarındagörülen bir **Türk topluluğu**dur. Batı Sibirya'da yaşarlarken Hunlular sonrası dönemde Kafkaslara gelerek buraları yurt edinmişlerdir.

Türk kökenli olduğu belirtilen bu kavmin, Türk ve Macarların atası olduğu yönünde de bilgi ve belgeler tarih sayfalarında yer almıştır.

Aşiretin, tarihte Sivas yöresinde yaygın olarak yaşadığını Sivas'a bağlı Koyuncu köyünde kabri bulunan ve "Sabır Baba" adlı zaiti muhteremden anlarız.

Sivas İli merkez Küçükilise mahallesinde Sabır, Çavuşbaşı mahallesinde Saburoğlu sülale adı, ⁶² Şarkışla İlçesi Kalecik köyünde Sabır soyadı, Sivas İli Merkez civarında Sabırlar soyadı, Ağaçören İlçesi Merkezinde Sabırlı soyadı ve Kayseri merkezi Tahırağa mahallesinde Sabırlı soyadı, Bor İlçesi Kayı, Tepe ve Altınova köyünde Sabır'lar soyadı, Develi İlçesi Yukarıkünye köyünde Sabır soyadı, Bünyan İlçesi Musaşeyh köyünde Sabır soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Ayrıca Niğde İli Merkezinde Savran soyadı, Niğde İli Merkezinde Savrun soyadı, Yahyalı İlçesi Merkezinde Savran soyadı almış oymakların adını bu aşirete aldıkları sanılır.

Hazar,⁶³ Kargalı,⁶⁴ Kıpçak,⁶⁵ Barın,⁶⁶İskit,⁶⁷ Göktürk,⁶⁸ As-Az,⁶⁹Zor,⁷⁰ Babür.⁷¹

Zor Aşireti: Şarkışla İlçesi Deliilyas köyünde Zor soyadı, Sivas İli Merkez civarında Zor'oglu soyadı, Niğde İli Merkezinde Zor soyadı, Bor İlçesi Mıntıkasında Zor ve Zoroğlu soyadı, Tomarza İlçesi Merkezinde Zoroğlu soyadı, Bünyan İlçesi Ekinciler köyünde Zor soyadı almış oymakların adını buraya izafeten aldıkları sanılır.

8- KÜRT AŞİRETLERİ:

Kürt adının, tarihte Türkler tarafından kullanıldığı ve yörede bu adı taşıyan oymakların bulduğu tarihi vesikalarda yer alan bir konudur. Bilindiği üzere Türk adı, tarihi vesikalarda Türük adı ile kaydolunur.

Türkçede bazı kelimelerin düştüğünü görürüz.

Örneğin,

⁶¹ Önder,

⁶² Şahin,a.g.e.

⁶³ Ürgüp İlçesi Merkez Göllüce sokakta yaşayan Hazar soyadı.

⁶⁴ Şor Türklerinde bir oymak.

⁶⁵ Divriği İlçesi Merkez ilçesinde Kıpçak soyadı.

⁶⁶ Tabın adı ilede kaydolunur. Eski Türk yurtlarında bir Türk kabilesi. Niğde İli İnli köyü ve merkezinde Barın soyadı, Çorum/Sungurlu İlçesi Çiftlik köyünde yaşayan *Barın*, *Barın*, *Barındık* soyadı almış oymakların adını buraya izafeten aldıkları anlaşılr.

⁶⁷ Hacıbektaş İlçesi Merkezinde İskit (İskit) soyadı.

⁶⁸ Gülşehir İlçesi Merkezi ve Gemerek İlçesi Arpaözü köyünde Göktürk soyadı.

⁶⁹ Sivas İli Merkezinde As soyadı, Güzeyurt İlçesi Merkezinde yaşayan As soyadı.

⁷⁰ Şarkışla İlçesi Deliilyas köyünde Zor soyadı, Sivas İli Merkez civarında Zor'oglu soyadı.

⁷¹ Suşehri İlçesi Yukarıkören köyünde Babür soyadı, Aksaray ili merkezinde Babur soyadı.

Hasta hane sözcüğünü Hastane olarak kullanır ve burada h harfini düşürürüz. Buna göre, Türk sözcüğünden ikinci ü yü düşürür ve bunu bir nevi Arap Alfabe-sinde olduğu gibi tersten okursak Kürt olur. Dolayısıyla Kürt-Türk adının birlikteliği görülür.⁷²

Türkmen Boyları, Anadolu'yu yurt edinmeden evvel, Anadolu coğrafyasında Rum, Ermeni ve Hristiyan-Türk ahalisinden oluşan Bizans Devleti hüküm sürmekteydi.

Selçuklu, İnalogulları, Artuklu, Eyyubi, Akkoyunlu, Safeviler, Osmanlı dönemlerinde bölge yoğun bir biçimde göç almış, Türk yurtlarından gelen Türkmen Aşiretleri bu toprakları yurt edinerek eski yurtlarında edindiği birliktelik ve boy yapılarını burada da sürdürmüşlerdir.

XVI. Yüzyıl vesikalarının günümüze aktardığı bilgilerden anlaşıldığı üzere, Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim döneminde Konya, Karaman, Ankara, Kayseri Çankırı bölgelerinde yaşayan "Milan-Milli, Bezeran, Karakeçili, Cibran, Hasenan, Şipkan, Hayderan ve Celali Aşiretlerini",⁷³ "Viranşehir, Varto, Muş, Hınıs, Eleşkirt, Patnos, Ağrı, Erçis, Van" yörelerine yerleştirmiştir.⁷⁴

Anadolu'nun doğu ve güney bölgelerinde yerleşmiş olan bu aşiretler gelen yüzyıllarda siyasi iradenin ilgisizliği neticesinde zamanla Oğuz teşkilat ve dil yapılarını kısmen unutmuşlar, kendi varlıklarını sürdürebilmeleri amacıyla yüzyılımızda "Kurmançı, Zaza, Baba Kürdi-Kürd Baba" gibi adlarla anılan teşkilat yapıları ve teşekküllerini oluşturmuşlardır.

Kurmançı Aşiretleri: "Kıpçak-Kurman, Kaman, Kumandur, Hurman, Kormonçolar" adı ile de anılan aşiret,⁷⁵ adını eski Türk yurtlarında bulunan Ceyhun Nehrinin ana kollarından olan Hurman çayından aldığı ve bu isim tarihte Zül-Kadriyye Vilayeti Maraş Livası idari sahasında kurulmuş Hurman Nahiyesine verildiği bilinmektedir.⁷⁶

Hun-Borlu Türklerinin uzantıları olduğu belirtilen aşiretin⁷⁷ X. Yüzyılda kendi adıyla bir devlet kurduğu ve bu devleti 1239 yılına kadar yaşattıkları belirtilir. Fetihten önceleri, Anadolu'ya geldiği belirtilen aşiret üyelerinin,⁷⁸ 1514 yılında Osmanlı ile Safevi Devleti arasında yapılan Çaldıran Savaşı sonrasında Orta Anadolu bölgesinden alınarak doğu illerinde zorunlu iskana tabi tutuldukları tarihi kaynaklarda yer almaktadır.⁷⁹

Borlu Aşireti; Tarihte Hun-Borlu adı ile anılan bu aşiretin günümüzde Doğu ve Güney doğu bölgelerinde Kurmançiler arasında yer aldığı ve Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilir. Anadolu'da Keçiborlu ve Uluborlu adıyla yerleşim yerleri şe-

72 Uçakcı, *Emperyalist Emeller, Kürtlerin Türklüğü*, Türkav Dergisi, Temmuz-Ağustos Sayısı, Yıl. 2001. Ankara.

73 Saltık, a.g.e., s.33. Bilindiği üzere İsyancıların merkezi niteliğinde olan Sivas İline bağlı Celali adlı yerleşim yeri halen adını yaşatır.

74 Fırat, a.g.e., s.33.

75 Hunların Asya kolunu oluşturan Türklere *Kumandur* adı verildiği ve Kumandurların bazı uzantılarının *Tula Bölgesi* nde yaşadıkları belirtilir.

76 BOA. 998 Numaralı Defter, s.118.

77 Ali Çavuş, Kürtçe mi, Kırmancı mi, Kurultay Dergisi. Sayı, 5-7., s.64.

78 Hacı Ali Türkmen, Kurultay Dergisi, Sayı.5,6,7.

79 M.Şerif Fırat, a.g.e., s. 33.

hir kurmuş olan aşiret üyeleri, çalışma bölgemizde de Bor ve Üçborlu adlı yerleşim yerlerini kurup adını verdiği anlaşılır.⁸⁰

Azerbaycan'da yaşayan ana kolu Azeri Türkçesi, Doğu ve Güneydoğu bölgesinde yaşayan uzantılarının önemli bir kısmı Türkmen bilinmesine karşı, Kurmançi ağız konuştukları belirtilir.⁸¹

- Kurmançilerin konuştuğu ağız-aksanın % 50'si eski Türkçe ve İç Anadolu aksanı, % 40'ı Arapça, Farsça ve başka dillerden meydana gelmiştir.⁸²

Kürmancilerin, "Baba Mansur, Beskan, Botan, Bozdoğan, Bucak, Burukan, Cutkan, Demenen, Dilheran, Dınia, Drejan, Fendoğlu,⁸³ Ferdum, Hama, Herikli, Karakeçili, Kerimoğlu, Kırgan, Koçkiri, Lolan, Rışvan, Mametkan, Meşkiri, Çay,⁸⁴ Milli, Putukan, Semikan, Sinemili,⁸⁵ Leki, Tırkiyan-Terken-Terkian, Tanrıverdi Aşiretleri" Kurmançi teşekkülü, başka bir ifadeyle federasyonunu oluşturduğu belirtilir.⁸⁶

- Ulaş İlçesi Acıyurt ve Yapalı köyünde yaşayan Kurmaç soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Zaza Aşiretleri:⁸⁷ Saka'ların en büyük kolu olan Part'ların torunları oldukları ve⁸⁸ milattan yarım asır evvel Bahteriyani ve Belh havalisinden geldikleri belirtilir.⁸⁹

Azerbaycan yöresinde Sak adı ile anılır. Zaza Aşiretlerinin Azerbaycan uzantıları da Anadolu'da olduğu gibi yani, Türkiye Türkçesi konuşmadığı gibi Azeri Türkçesi konuşmaz, kendilerine özgü ağız yapıları ile dilleşmektedirler.⁹⁰

Şeyh Hasanlılar ve Dümbelliler adıyla iki ana kola, Şeyh Hasanlar kolu da kendi içerisinde iki kola ayrıldıkları belirtilir.⁹¹ Aşiretin, Şeyh Hasanlar kolu;⁹² Abbas uşak-

80 www.ulasli.org

81 Kırzioğlu,a.g.e.,s.28.

82 Zekeriyâ Kitapçı hoca'nın ilgili eseri.

83 Fendoğlu Aşireti'nin Avşarlara bağlı Bulgurlu Aşireti üyesi olduğunu Türk Tarih Kurumu Başkanı ve iskân tarihçisi Prof. Dr.Yusuf Halaçoğlu hocadan bizzat dinlemiştim.

84 *Kürt Dosyası* adlı eseri kaleme alan Ünlü Tarihçi Prof. Dr. A. Haluk Çay bu aşiretin Çorum, İskilip uzantısı olduğu belirtilir.

85 *Sinemli Aşireti*: Türkmen tâifesine mensup olan aşiret üyeleri, Maraş yöresinde yaşarlarken, 1830 tarihlerinde Çankırı yöresine zorunlu iskanlarının yapıldığı tarihi vesikalarda yer almaktadır.

86 www.medonline.com

87 Zazalaların, diğer bir adının *Dümbüllü*, *Dümili*, *Dümbülü* adıyla da anılan *Dımılı* olduğu belirtilen konulardandır.

88 Gülensoy,a.g.e.,s. 68.

89 Fırat ve Saltık,a.g.e.

90 Gülensoy, Anadolu'ya Göç eden 24 Oğuz Boyu Ağız Özellikleri, 1.Karakeçili Kültür Şenliği Bildirileri,1996, Kırıkkale.

91 Fırat,a.g.e.,s.34.

92 Danık, a.g.e,s.20. Şih Hasanlar, adıyla anılan aşiretin atalarının Horasan'dan geldikleri, Prof.Dr. Alemdar Yalçın, Aşiretin beylerinin Ahmet Yesevi soyundan olduklarına ilişkin anlatımları.

ları, Bahtiyar uşakları, Beyt uşakları, Butikanlı,⁹³ Ferhat uşağı, Gülabi uşağı,⁹⁴ İksorlu, Karabali uşağı, Kormeşli, Laçın uşağı adı aldıkları,⁹⁵

Arsalan uşağı kolu;⁹⁶ Aşuranlı, Bal uşağı, Birim uşağı, Gav uşağı Gevanlı, Keçeli uşağı,⁹⁷ Koç uşağı,⁹⁸ Maksud uşağı, Recik uşağı, Şam uşağı,⁹⁹ Süleyman uşağı, Topuz uşağı,¹⁰⁰ Bezgar uşağı adı aldıkları kaynaklarda yer alır.¹⁰¹

Dümbelliler kolu; Dersimliler, Abdalanlı, Alanlı,¹⁰² Arılı-Arelli, Balaban,¹⁰³ Ceferan-Cafran, Çarıklı-Yarekli, Hadıkan-Hedik uşağı, Hormekli, İzolu, Karsanlı,¹⁰⁴ Kabanlı, Kureyşanlı,¹⁰⁵ Lolanlı,¹⁰⁶ Pilvenkli, Butanlı, Silanlı-Zılanlı, Şavalanlı-Şavlı, Sisanlı, Yusufhanlı, Zimtekli adı aldıkları,¹⁰⁷

Abbasan Aşireti: Zara Kazası Şeyh Merzuban, Dipsizgöl-Kızılkale, Kuşçu köylerinde Abbasoğlu sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.¹⁰⁸

Zara Kazası Yukarıçamözü karyesi Zazaoğlu sülale adı, Yoğunpelid karyesi Zaza sülale adı, Kumoğlu mezrasında Zaza sülale adı, Dipsizgöl-Kızılkale karye-

93 Butkan-Butiki Aşireti: Adı Budak, dal, ağaç anlamına gelir ve Anadolu'nun diğer bölgelerinde yaşayan *Budak* adı almış oymaklarla aynı olduğu sanılır. Berden adıyla da anılan aşiret, İçel yöresinde bulunan *Berdan Çayı'na* adını vermiş bir Türkmen Aşiretidir. Türkistan ve Anadolu'da bulunan adaları Türkçe aksanı konuşurlar.

94 Gülabi, adıyla XV. Yüzyıl veyahut daha önceki yüzyıllarda yaşamış ve Çorum'da beylik makamında bulunmuş ünlü bir bey ve yörede birden fazla Gülabi adlı yer ve sülale bulunduğu bilinir. Zara Kazası Ekinli-Deveske köyünde Ferhadoğlu sülale adı almış oymak ile Sarız İlçesi Büyükarmudlu köyünde yaşayan Gülabi soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

95 Laçın uşağı Aşireti: Dersim uzantıları, atalarının Horasan kökenli olduklarını anlatmaktadırlar. Gülensoy, a.g.e., s.75

96 Arslan Uşağı Aşireti: Dersim uzantıları, atalarının Horasan kökenli olduklarını anlatmaktadırlar. Gülensoy, a.g.e., s. 71

97 Akçakoyunlu Aşiretine bağlı olduğu bilinen Keçeli Aşireti adı geçen aşiret içerisinde verilmiştir.

98 Koçuşağı Aşireti: Aşiretin Dersim uzantıları atalarının Horasan'dan geldiklerini belirtmektedirler.

99 Şam Uşağı Aşireti: Dersim yöresinde yaşayan uzantıları bu adı kullanırken, Orta Anadolu uzantıları *Şam Bayatı* adı kullandıkları görülmür. Gülensoy, a.g.e., s.

100 Topuz Aşiretiyle ilgili geniş bilgi Döğer Aşiretleri içerisinde verilmiştir. Gülensoy, a.g.e., s.74.

101 Orta Anadolu uzantıları hakkında bilgi Döğer Boyu, Topuz Aşireti içerisinde verilmiştir.

102 Kızıoğlu, a.g.e., 25. (Hazar Denizi'nin kuzeydoğusu ve Kırım'da yaşayan Alan Türklerinin uzantılarıdır).

103 Gülensoy, a.g.e., s. 81. Türkmen Aşireti olduğuna ilişkin.

104 Karsanlı Aşireti beylerinden Yusuf' adlı bir kişinin Cebel-i Zozan dahilinde bulunan madenlere müdür olarak atandığı 1848 yılı kaynaklarında yer alır. Aksaray ili mıntıkasında yaşayan Karsandı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

105 Kureyş Aşireti: Doğu bölgelerinde yaşayan uzantıları Hacı Kureyş Baba soyundan oldukları ve Horasan'dan geldiklerini anlatmaktadırlar. Gülensoy, a.g.e., s. 80. Bu aşirete mensup tâifelerin Erzincan, Pülümür, Mazgirt, Kiği, Karlıova, Hınıs, Varto, Bingöl yöresinde yaşadığı, Alevî inanç kültüründe ve Türkmen tâifesine bağlı oldukları belirtilir. Aşiret mensupları *Dedelik* mevkiine getirdikleri kanaat önderlerine *Horasanlı Baba Kureyş* unvanı vermeleri ve Dersim İsyanında, isyancılara büyük savaş açıp onların Dersim'e girmesini engellemeleri Türkmen olduklarını kuşkusuz kılmaktadır. Ayrıca CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bu aşirete bağlı olduğu belirtilir.

106 Lolan Aşireti: Adını, Türkistan'ın Lolan şehrine veren oymaktan aldığı ve bir kolunun halen Türkistan'da bulunduğu bilinir. IV. Yüzyılda yaşanan kuraklık nedeniyle batıya göç etmiş bir Türk Aşiretidir. Horasan'lı Hacı Kureyş Babaya bağlı olduğu belirtilir. Gülensoy, a.g.e., s.75., M.Şerif Fırat, 101.

107 Kızıoğlu, Kürt Dosyası, a.g.e., s.252. Develi İlçesi Merkezinde Şavlı soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılır.

108 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II., 53-56. Yıl. 1831-1842.

sinde Zaza sülale adı, Eski Cimilti karyesinde Zaza sülale adı, Bağlama karyesinde Zaza sülale adı almış oymak ve Akyazı-Kuzviran karyesinde Zaza sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.¹⁰⁹

Baba Kürdi Kurt Baba Aşiretleri: Hattilerin torunları ve Türk soylu oldukları belirtilir.¹¹⁰ Aşiretin konuştuğu lehçenin % 40'ı eski Türkçe, % 30'u Farscadan oluştuğu, bu farscanın Arap ve Farsın anlamayacağı kadar değişmiş olduğu belirtilmektedir.¹¹¹

Ekrâd Tâifesi: "Türkmen Ekrâdı, Konar-göçer Ekrad taifesi ve Kürd Ekradı taifesi" gibi adlarla Osmanlı kaynaklarında yer alır.

Osmanlı kaynaklarında olduğu gibi yörede Ekrad adı, dağlık bölgelerde yerleşmiş Yörük, Türkmen Kürt oymaklarda olduğu gibi "dağlı, kıro" anlamında, diğer bir anlatımla ulaşımsızlık nedeniyle şehre inemeyip, dünya işlerinden bi haber olan köylüler için kullanılır.¹¹²

Örnekler:

Kitabımızda yer alan Oğuz Boy teşkilat yapıları arasında görüldüğü gibi "Kürmanci, Zaza, Baba Kürdi" adı ile anılan federasyonlar bünyesinde yer almış "Karakeçili, Kıpçak, Kurman-Kaman, Celali, Baba Mansur,¹¹³ Botan, Kürtdöğer, Tanrıverdi, Alan'lı,¹¹⁴ Bozdoğan, Lek-vanik, Bucak, Hama, Herikli, Kırgan, Koçkiri,¹¹⁵ Rişvan, Milli, Terken-Terkian, Balaban, Abdalanlı, Çarıklı, Karabali, Topuz, Keçeli, Bezgar, Laçın" gibi aşiretlere mensup oymaklar Kürt lehçelerinden birisini kullandıkları için Kürt adı ile adlandırılmaktadır.

Örneğin:

Karakeçili Aşireti: Urfa/Birecik yöresi uzantıları için Bozulus Türkmen taifesine tabi "Ekrad-ı Aşiret-i Karakeçili" diye kayıtlar bulunur. Aşiret üyelerinin 1071 fethi öncesi yapılan akınlar ile Anadolu'ya geldikleri kaynaklarda yer alır.

Botan Aşireti: Dede Korkut Oğuznağmelerinde Büğdüz Boyuna bağlı olduğu ve alt taifelerini "Zil-an, Birik, Delik, Pirekhal, Sevid, Ritik-Redikhan, Geltür, Kürdik, Cemal, Dilhir-Dilik" adlı aşiretler oluşturduğu belirtilmektedir.¹¹⁶

Komanlı Aşireti: Bu adın Kuman adından dönüştüğü ve Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında ve Yeniil Kazası Karesi kışlası ile Temurini mezrasında 15 hanede yaşadıkları belirtilir.¹¹⁷

109 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zaza II.,53-56. Yıl.1831-1842.

110 Fırat,a.g.e.,s.30.

111 Gülensoy,a.g.e.,s. 69.

112 BOA.ML.VRD.TMT.d.Dosya Gömlek no.14132. Ekrad adının dağlı anlamında kullandığına ilişkin.

113 Danık,a.g.e.,s.23. Baba Mansur ve Kureyşan Aşiretlerinin Horasan kökenli olduklarına ilişkin. Ayrıca Baba Mansur'un Yesevi felsefesinde Beştaş-i geleneğinde olduğu arşivlerde yer alır.

114 Diğer bir adı da *As'lar* olan Alan'lı Aşireti, adını, Oğuzlarda bir beyden aldığı belirtilir. Aşiret, Hazar Denizi'nin kuzeyinde bulunan Dağıstan bölgesi ve Kırım'da yaşayan Alan Türklerinin uzantılarıdır. Ayrıntılı bilgi bağlı boyu içerisinde verilmiştir.

115 Çorum İli Yeni Köyde yaşayan bir oymağın *Koçgiri Aşireti* mensubu olduğu ve bu aşirete mensup bir askerin Birinci Cihan Savaşında Irak Cephesinde şehit düştüğü bilinir.

116 www.ulash.org

117 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

Ala'Türk Aşireti: Ekrad taifesinden olduğu belirtilir. Aşirete mensup taifelerin Sivas eyaleti idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Küçük Kürd Aşireti: Avşar Boyuna bağlı olduğu belirtilir. Aşiretin Aksaray Kazası idari sahasında 50 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Kürd'oğulları Aşireti: Bayındır Boyuna bağlı olduğu belirtilir. Aşiret üyelerinin XVI. Yüzyılda Eşkinciyan Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Akçakoyunlu kışlağında 2 hanede, Yeniil Kazası idari sahasında 100 den fazla hanede yaşadığı, bu ailelerin asıl yurtlarının Fırat havzası olduğu bilgisi aktarılır.¹¹⁸

Seçen Aşireti: Beğdili Boyundan ve konar-göçer Türkmen Ekrâdı taifesine bağlı olduğu belirtilir. Aşirete bağlı 40 hane ahalinin Sivas yöresi ve Arabsun Kazası mıntıkasında yaşadığı bunlardan 10 hane ahalinin Pehlivanlı Aşireti arasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹¹⁹

Kürdili Aşireti: Bayat Boyu'na bağlı olan aşiretin Şam Yörükleri taifesinden olduğu ve XVI. Yüzyıl ortalarında Pınarbaşı Nahiyesi'nde yaşadıkları Üç Depe adlı mevkiyi yaylak, Cıkcıpınarı adlı mevkiyi sulak olarak kullandıkları belirtilir.

Ağviranlı Aşireti: Çepni Boyun bağlı olduğu belirtilir.¹²⁰ Anadolu'da yaşarlarken bazı Türkmen Aşireti ile birlikte Safevi Devleti'nin kuruluşu ve desteklenmesi amacıyla İran'a gittiği ve burada Şah İsmail'in Muhafız Alayını oluşturduğu belirtilir. Bir kısmı Sarız Kazası civarında bulunduğu kaydedilen aşirete bağlı uzantıların çalışma bölgemizde yaygın olarak bulunduğu anlaşılmaktadır.¹²¹

Zerikanlı Aşireti: Zara Kazası Pazarbeleni ve Kürtkılavuz karyesinde Zerikanlı sülale adı almış oymakların bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.¹²²

Kamer Uşağı Aşireti: Türkmen Ekrâdı grubundan olan aşiretin Döğerlere bağlı olduğu bilgisi aktarılır.¹²³ Tarihte, Bor Kazasına bağlı olan Kemerhisar Nahiyesi kurucuları,¹²⁴ tarihte, Zara Kazasına bağlı olan eski adı Kemeriz olan Gümüşçevre Nahiyesi kurucuları, Koçhisar ve Eskiil Kazası idari sahasında kurulmuş Kemediş-Kemertaş mezarı, Pınarbaşı Kazası idari sahasında yer almış Kemer mezarı, İslamlı Nahiyesi idari sahasında yer almış Kemer karyesi, Şamardı Nahiyesi idari sahasında yer almış Gülkemer karyesi, Eyubili Nahiyesi idari sahasında yer almış Kemer karyesi ve Sarıkız İlçesi Kemer köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kürd Aşireti: Niğde sancağı idari sahasında 53 hanede yaşadıkları 1481-1512 yılı kaynaklarında Çubuk Nahiyesi Kürdviranı (Çalışkışla) karyesinde 39 hanede yaşadıkları 1558 yılı kaynaklarında, 1574 yılında Divriği/Kesme Nahiyesi idari sahasında 20 hanede, 1575 yılında Aşudi Nahiyesi Kürdbeyazıt karyesinde 10 hanede,¹²⁵ Bor Nahiyesi Kürdler karyesinde 19 hanede, Kürdabbas karyesinde 25 hanede yaşadık-

118 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

119 Türkay,a.g.e.,s.

120 Veli Saltık,a.g.e,s.128.

121 Veli Saltık,a.g.e,s.128.

122 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

123 Türkay,a.g.e.,s.37.

124 Sezen,a.g.e,s.307

125 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

ları 1584 yılı kaynaklarında ve Yeniil Kazası "Kürd-Bayadı karyesi"nde 27 hanede yaşadıkları 1630 yılı kaynaklarda yer alır.¹²⁶

Mamager Aşireti: Ekrad taifesinde olduğu belirtilen aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 36 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Mansuri Aşireti: Ekrad taifesinde olduğu belirtilen aşiret üyelerinin Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 17 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Sindika Aşireti: Göçer-ekrad taifesinden olan aşiret mensuplarının Sivas, Kırşehir yörelerinde yaşadıkları anlaşılır.

Sarısindili Aşireti: Sindika Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Aşiret üyeleri Zamantı Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Sinkan Aşireti: Ulus-göçer ekrad taifesinden olan aşiret mensuplarının Sivas, Nevşehir, Niğde, Kırşehir yörelerinde yaşadığı kaydedilir.

Şefaattli Aşireti: Ekrad taifesine bağlı olduğu belirtilen aşiret üyelerinin Divriği sancağı idari sahası ve Bozok/Yozgat yöresinde Hacışefaattli adı ile kaza statüsünde bir yerleşim yeri oluşturdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹²⁷

Seyyidvend Aşireti: Çorum ve yörede kurulmuş İskilip, Ekrad-ı Lek Kazaları idari sahalarında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹²⁸

Mukaddem ve Davudoğlu Aşireti: Aşiret üyelerinin Ekrad Cebel-i ...?... Nahiyesi idari sahasında 39 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Sarı Kürt Aşireti: Sarı Kürk adı ile de anılır. Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Karataş Nahiyesi idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Tomluca Aşireti: Ekrad taifesine bağlı olan aşiret mensuplarının Sivas ve Divriği sancaklarında yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

- Tarihte Sivas İli merkez Zilkar ve Çavuşbaşı mahallesinde yaşamış Kürtoğlu ve Kürtler sülale adı almış oymak üyelerinin Kürt Aşiretlerine bağlı oldukları anlaşılır.

- 1965 yılında yapılan nüfus sayımında Kayseri Yöresinde yaşayan 536.206 kişiye sorulan Anadiliniz ve En iyi bildiğiniz diliniz hangisi sorusuna 8.454 kişi Kürt lehçeleri olduğu bilgisini vermiştir.¹²⁹

- Zara Kazası Kürtkılavuz karyesi kurucuları, Zara Kazası Tuzlagözü-Yarağlı köyünde Kürdoğlu sülale adı,¹³⁰ Canova-Cancin köyünde Kürdhasanoğlu sülale adı, Sarıçiçek çiftliği adlı yerleşim yerinde Kürdoğlu sülale adı ve İmranlı Kazası Keşlik köyünde Kürdaloğlu sülale adı almış oymak üyeleri.¹³¹

* * *

126 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

127 Türkay,a.g.e.,s.

128 Türkay,a.g.e.,s.

129 Kayseri İl Yıllığı.

130 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

131 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,60. Yıl.1831-1842.

- XVII. Yüzyıla ait vesikalarda, Diyarbakır Eyâleti idari sahası içerisinde 118 aşiret, 570.949 nüfusun yaşadığı ve bu nüfusun 413. 602'si Müslim, 157.347'si gayri Müslim yani, yaklaşık % 74'ü Müslüman, %26'sı Müslüman olmayan nüfus olduğu bilgileri aktarılmaktadır.¹³²

Söz konusu gayri Müslim nüfusun önemli bir kısmı Hristiyan-Türkler olduğu bilgilerinin¹³³ yanı sıra, bunlar arasında Bizans ahalisi denilen Rum, Ermeni nüfusun bulunacağı ve geçen zaman içerisinde oluşmuş teşekküller, diğer bir ifadeyle güçlü birliktelikler arasına karışmış olacağı tabidir.

Söz konusu yıllardan sonra Anadolu'da büyük oranda nüfus hareketliliği yaşandığı ve gayri Müslim nüfusunun önemli bir kısmı ülke dışına dağıldığı bilgileri yer almakta ise de Türkmen Aşiretleri ile birlikte Anadolu içlerine dağılmış gayri Müslim nüfusun bulunma ihtimalide yüksektir.

- 1849 yılında Konya ve Sivas sancaklarında bulunan on iki boy Kürt aşiretinin, Yozgat, Ankara ve Kayseri'de uygun kaza ve köylere yerleştirildiği belirtilir.¹³⁴

- 1915 yılında Ekserisi Kürd aşiretlerinden olan Diyarbakır'daki mültecilerin Yozgad, Niğde, Kayseri ve Çorum yöresine iskanlarının yapıldığı belirtilmektedir.¹³⁵

9- ARAP-ACEM ADI ALMIŞ OYMAKLAR:

Türk kültür kaynakları ve Anadolu halk kültüründen anlaşıldığı üzere Arap adı kişilere eski bir Türk inancından dolayı, taife ve oymaklara ise geldikleri bölgelere izafeten verilmektedir. Bu yüzdendir ki çalışma bölgemizde bu adı almış oymak ve beylerinin tarihte yaygın olarak yaşadığı kaynaklarda yer almaktadır.

Konar-göçer Türkmen yörükhanı tairesinden olduğu bilnen bu oymakların yörede yaygın nüfusa ve saygın liderlere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Bu konuyu, Altınyayla İlçesi Serinyayla köyü ile Şarkışla arasında türbesi bulunan ve Horasan ereni olarak kabul edilen "Arap Dede", Sivas yöresinde kurulmuş Gazibey köyünde türbesi bulunan ve Horasan ereni olarak kabul edilen "Arap Dede" ile tarihte Niğde civarında yaşamış ve türbesi günümüze ulaşmış "Arap Dede" adlı zati muhteremlerin bu aşiretlerin beyleri olduğu anlaşılmaktadır.

Tarihte pek çok Oğuz Aşireti, yaz aylarını Kayseriye, Niğde, Sivas, Bozok, Zülkadriye, Arapgir, Canik, Divriği, Bozok, Çorum, Amasya sancak bölgelerinde bulunan verimli Erciyes dağı, Hasan dağı, Uzun yayla, Bozok yaylası, Akdağ yaylarında, kış aylarını da Şam, Halep, Kerkük, Bağdat, Tarhan gibi Arap vilayetlerine sınır bölgelerde geçirirler, bu aşiretlere kışladıkları bölgelere izafeten Şamlı, Halepli, Kerküklü, Araplı, Acem gibi adlar verilirdi.¹³⁶

132 Halaçoğlu Yusuf; Osm. Dön. Türkiye'nin Nüfus Yapısı ve Aşiretler, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyum Bildirileri. Yıl. 2000 Tarsus.

133 A.g.e.

134 BOA.Tarih :29/Z /1265 (Hicrî) Dosya No :13 Gömlek No :99 Fon Kodu :A.)AMD.

135 BOA.Tarih :29/Ar/1331 Dosya No :512 Gömlek No :117 Fon Kodu :DH.ŞFR

136 Çalışma bölgemizde yurt tutmuş Şeyhli, İçmeli, Oğul Beğli, Hamidli ve Karaca Araplı Aşiretleri bu aşiretlere örnek oluşturmaktadır.

Niğde sancağı idari sahasında bulunan Arabsun Kazası kurucuları, Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Arapağıl karyesi, Hacıbektaş Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Araplıöyükkaryesi, Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Hacıarap-salama, Arapini ve Arapseyfi karyesi, Çornuşek Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Araplıöyük karyesi, Yeşilhisar İlçesi idari sahasında bulunan Araplı köyü kurucuları ve Ürgüb Kazası idari sahasında kurulmuş Depesidelik mezrası ahalisinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Arap adı almış bu oymak üyelerinden bazı taifelerin XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Nevşehir'e¹³⁷ bazı atifelerinde Rakka'da bulunan Remman Nehri çevresine yerleştirildikleri belirtilir.¹³⁸ Söz konusu iskanla Suriye topraklarında kalarak günümüzde Çörtenhöyüğü, Teleyli, Ağdos adlı yerleşim yerlerinde yaşamakta olan Arap adı almış Türkmen oymakları örnek verilebilir.¹³⁹

Tarihte Sivas/Gökçebostan mahallesinde yaşadığı anlaşılan Arapoğlu sülale adı, günümüzde Kozaklı İlçesi Kalecik kasabasında Araplar sülale Demir, Göktepe soyadı,¹⁴⁰ Zara Kazası Tuzlagözü-Yarağıl, Yıkılğan köyünde Araplıoğlu sülale adı¹⁴¹ Yeşilhisar İlçesi Musahacılı köyünde Arapoğlu soyadı, Kayseri İli Kocasinan semtinde Arapoğlu soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Arapoğlu soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Arapoğlu soyadı, Eski adı Çimeli olan Aksaray/Bağlı köyü mevkiinde Arablar adlı araziye adını vermiş oymak¹⁴² ve Ulukışla İlçesi Porsuk köyünde yaşayan Araboğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu geleneğe göre aldıkları anlaşılır.

1965 yılında yapılan nüfus sayımında Kayseri civarında yaşayan toplam 536.206 kişiye anadiliniz ve en iyi bildiğiniz dil hangi dil sorusuna yanıt olarak sadece 34 kişinin Arapça diye belirtmiş olması konumuza başka bir kaynak oluşturmaktadır.

Tarihte Niğde Vilayeti idari sahasında kurulmuş Aşiret-i Muhacirin-i Acem Kazası kurucuları, Kozaklı İlçesi Taşlıhöyük köyünde Acem soyadı, Hınzır Nahiyesi idari sahasında Acem Karyesi kurucuları ile Kozaklı İlçesi Taşlıhöyük köyünde Acem soyadı almış oymak üyelerinin adını bu geleneğe göre aldıkları anlaşılır.

Eski bir Türk inancına göre;

Çocuğu olmayan aileler, buna kötü ruhların neden olduğuna inanırlar ve bunun için bazı gelenek-görenekler işlerlerdi. Bu geleneklerin başında Allah dostu, Alp'eren, şehit kabul edilen kişilere ait tekke, türbe ziyaret edilerek adak adanır ve onun şahadetinde çocuğu olması için Allaha dua eder, çocuğu olunca da o türbede yatan zati muhteremenin adını çocuğa verirlerdi.

137 Ahmet Gündüz, a.g.e.,s.88.

138 Barak, Araplı ve Çağıranlı Aşireti mensuplarının tahmini, 1800 çift ve 1300 vergiye tabi nüfusunun bulunduğu belirtilmektedir.

139 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler,s.309.

140 Feridun Türkmen, Araştırmacı yazar, adı geçen köy sakini, bu oymakların Şam yöresinden gelmiş olduklarından dolayı bu adı aldığı bilgisini aktarmaktadır.www.kozaklikalecik.com

141 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,58. Yıl.1831-1842.

142 Konyalı,a.g.e. Kürt lehçesi ile konuşan Çimeli adlı bu köy ahalisinin Türkmen olduğu bilgisi Osmanlı tarihçileri tarafından aktarılır.

Bu gelenekten dolayıdır ki, yörede isim yapmış tekke, türbede yatan zati muhteremlerin adı oldukça fazladır. Aksaray, Niğde yöresinde Çapan Dede Türbesi, Kırşehir, Nevşehir, Kırıkkale yöresinde Haydar-ı Sultan Türbesi, Kara Kütük Türbesi, Sivas yöresinde Arap Dede Türbesi yaygın olarak inanılan türbelerdir.

Halen devam ettiği görülen bu geleneğe göre; Çocuğu doğupta yaşamayan aileler, buna Alkızı adı verdikleri kötü ruhların neden olduğunu düşünürler, özellikle çocuğun kırkı içerisinde bu kötü ruhların çocuğu alıp götürceği yani, öldüreceğine inanırlardı.

Alkızı, diğer bir anlatımla kötü ruhları aldatıp, ev-ocaklarına gelip onu almaması için bazı gelenekler işlerlerdi.

Bazı aileler, Alkızı denilen kötü ruhu aldatıp, kandırmak için yeni doğmuş çocuğunu sembolik olarak bir komşusuna satardı.

Ben çocuğumu sattım artık bu ocağa gelmeyin diye bağırarak, satışını Alkızına inandırmaya çalışırdı. Bu satışa karşılık alıcıdan bir miktar demir alınır ve sonrasında sattığının ifadesi olarak çocuğa Demir Satı, Satılmış adı verirlerdi.

Bazı ailelerde, Arapların fazla esmer benizli, dolayı ile çirkin olması ve bundan dolayı Alkızının beğenmeyip, dokunmayacağı inancıyla çocuğunun adını Arap koyarlar, bazı ailelerde çocuğun yüzlerine baca ve ocaklarından aldıkları kara leke sürerler onu Arap'a benzetip çirkinleştirirlerdi. Böylelikle çocuğu Alkızının beğenmeyeceği, dolayı ile alıp götürmeyeceğine inanırlardı. Bu inanç biçimindendir ki, yörede Arap adı taşıyan kişi, yerleşim yeri ve mevki oldukça fazladır.

Halen kullandığımız Arap, Satı, Satılmış, Durdu, Durak, Durmuş, Döne, Dönüş, Döndü, Demir, Durdane, Dursune, Dursun, Yeter, Tamam, Yaşar gibi isimler bu geleneğin diğer parçasıdır.

10- TRAKYA VE BALKAN GÖÇMENLERİ:

Yöre ağzında Yunan Muhaciri, Bulgar Muhaciri, Yuğoslavya Muhaciri veya sadece Muhacir adı ile anılırlar. Bilindiği gibi Muhacir adının asıl manası Mübadele ile geldiklerinden dolayı Mübadil dir.

Konu ile ilgili araştırmalardan anlaşıldığına göre 1912 ile 1920 yılları arasında bölgeye önemli ölçüde Mübadil aile iskan edildiği anlaşılmaktadır.

Sivas yöresine 10.805 kişi, Kayseri yöresine 6.140 kişi, Niğde yöresine 374 kişi ve Konya yöresine 8.512 kişinin iskanlarının yapıldığı bilgisi aktarılmaktadır.¹⁴³

Kırıkkale İli/Irmak kasabası, Keskin İlçesi Karıştrın, Yeniköy, Karyeleriyle, Kirazlıoğlu kışlasına iskan edildikleri belirtilir.¹⁴⁴

143 Sezer Arslan, Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri Ve Osmanlı Devleti'nde İskânları, S.107

144 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.142

11- ÜST BOYLARI HAKKINDA ÇALIŞMALARI DEVAM EDEN TÜRKMEN AŞİRETLERİ:

Sarı Mehmedli Aşireti: Aşiret üyelerinin 1563 yılında Köstere Nahiyesi Çöreğin karyesinde 16 hanede, Çornuşek Nahiyesi Yenice kışlağında 34 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır. Gülağaç İlçesi Merkezinde Sarımehmet soyadı ve Gülşehir İlçesi Tuz köyünde yaşayan Sarımehmet soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Düdüklüoğlu Aşireti: Türkmen taifesinden olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin Sivas idari sahasında yaşadığı kaydedilir

Göçbeğli Aşireti: Türkmen taifesinden olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı bilgisi aktarılır.

Karaca Yusufu Aşireti: Aşirete mensup taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaydedilir.

Adamanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas yöresinde yaşadığı anlaşılr. Dulkadir-liler arasında kaydolunan Adamcıl adlı aşiretle aynı aşiret olduğu sanılır.

Alaşehir Aşireti: Aşiret mensuplarının Ürgüb Kazası idari sahasında yaşadıkları kaydolunur.

Nasreddinli Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında yaşadığı kaydolunan bu aşiretin Türkmen cemaatine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır.¹⁴⁵

Nazlı-Nazilli Aşiret: Kayseriyye idari sahasında yaşadığı kaydolunan bu aşiretin Yörük cemaatine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır. Ayrıca "Nazlı Baba" adlı bir reisinin tarihte Çorum yöresinde yaşadığı ve bu kişinin mezarının Farzan köyü arazisi içerisinde bulunduğu anlaşılr.

Sadık Faki Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Zamantı Kazası idari sahasında bulunduğu anlaşılr.

Sadık Hacılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Ahmedhanı, Yalnızpınar, Aşağıkesik mezralarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.¹⁴⁶

Sadıklar Aşireti: Sadıkoğlu adı ile de kaydolunur. Aşiret üyelerinin Aksaray, Kayseriyye, Kırşehir ve Bozok yöresinde bulundukları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁴⁷

Sosun Aşireti: Cebel-i Erciş Nahiyesi Sosun mezasında 10 hanede yaşadıkları 1521 yılı vesikalarında yer alır.

Suşa Aşireti: Karahisar Kazası idari sahasında 28 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

Salyanlı Aşireti: Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Sandarlı-Sındırlı Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Kayseriyye sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

¹⁴⁵ Türkay,a.g.e.,s.514.

¹⁴⁶ Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.742.

¹⁴⁷ Türkay,a.g.e.,s.

Köse Süleyman Aşireti: Türbesi Suşehri arazisinde bulunan “Köse Süleyman”, Horasan’ın Nişabur Kasabasında doğmuş sonra Konya’ya gelmiş, Alaaddin Keykubat’ın ordusunda komutanlığa yükselmiş ve 1243 yılında Moğollar’la yapılan Köseadağ savaşında Selçuklu komutanı olarak mücadele etmiş bir kişi olduğu rivayet edilmektedir.¹⁴⁸

Ahi Süleyman Aşireti: Tarihte Aksaray yöresinde vakıf kurup, zaviye açmış olan bu zati muhterem bölgesinde yaygın nüfusa sahip bir aşiret idari olduğu anlaşılır.

Şah Süleyman Aşireti: Bu aşiret liderinin Niğde yöresinde türbesi bulunmakta ve hakkında dini içerikli menkıbeler anlatılmaktadır.

Saralı Aşireti: Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olan aşiretin Aksaray sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Sivalil Beğlisi Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılır. Aşirete bağlı taifelerin Sivas ve Kayseriye idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Siviste Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılır. Aşirete bağlı taifelerin Koyulhisar Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹⁴⁹

Sivli Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Kayseriye sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹⁵⁰

Tarihte Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Sivrice mezarı kurucuları ile Eyubili Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Sivrice karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Sodarlı Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Koçhisar, Bozok ve Karaman yöresinde bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Susarı Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Niğde sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹⁵¹

Suday-Süray Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Niğde sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Sermin-Sirmen Aşireti: Aşiret üyelerinin Kengiri sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.

Çemişli Aşireti: Yeniil Kazası Şam karyesinde yaşadıkları ve Eyubili Nahiyesi idari sahasında Çemişger adı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Çıknılı Aşireti: Yeniil Kazası idari sahasında 13 hanede yaşadıkları belirtilir.

Balalı Aşireti: Aksaray Kazası Kamışlağıl-Arapini adlı yerleşim yerinde 13 hanede yaşadıkları anlaşılır.

148 Köse Süleyman : Türbesi Suşehri arazisindedir. Abidin’in torunlarından. Horasan’ın Nişabur beldesinde doğmuş, sonra Konya’ya gelmiş, Alaaddin Keykubat’ın ordusunda komutanlığa yükselmiştir. Moğollar’la yapılan Köseadağ savaşında (1243) Selçuklu komutanı olarak çarpışmış ve şehit düşmüştür.

149 Türkay,a.g.e.,s.

150 Türkay,a.g.e.,s.

151 Türkay,a.g.e.,s.

Birli Aşireti: Yörükhan Taifesi 1563 yılında Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş Suğ ve Çevlik adlı yerleşim yerlerinde 56 hanede yaşadıkları belirtilir.¹⁵²

Akdağlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Zamantı Kazası Donluca, Şabe, Nebe, Suakan, Pağasun, Karafakihli (Kuruöz) mezralarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.¹⁵³ Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Akdağ soyadı, Özvatan İlçesi Mıntıkasında Akdağ soyadı, Akkışla İlçesi Gümüşsu ve Orta adlı yerleşim yerinde yaşayan Akdağ soyadı soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Gebran Aşireti: Aşiret üyelerinin Zamantı Kazası Emirhacı mezrasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁵⁴

Girin Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Görcün karyesi 35 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁵⁵

Bonek-Begasar Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

Buduşlar Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 42 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Çukurkend Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Devekır Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Karakulu mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.

Dimur Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.

Şamlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında 12 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Eyrelı Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası idari sahasında 82 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Derik-Geyrek Aşireti: Aşiret üyelerinin 1521 yılında Niğde Kazası idari sahasında 17 hanede yaşadıkları belirtilir.

Geyge Hacılı Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 10 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁵⁶

Göremezli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Günbaz Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası Günbaz karyesinde 1 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda kaydolunur.

Hallicali Aşireti: Aşiret üyelerinin Şarkipare Nahiyesi idari sahasında 2 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılr.

152 Halaçoğlu,a.g.e.1453-1650.,s.358.

153 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

154 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

155 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

156 Halaçoğlu,a.g.e.1453-1650.

Hasan Yurdu Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası idari sahasında 9 hanede yaşadıkları kaydolunur

Kaldemiş Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Öküz mezarı, Kuyusu mezarı ve Acıkuyu mezarında 29 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁵⁷

Gözcü Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri idari sahasında yaşadıkları kaynaklarında yer alır. Altunhisar İlçesi Merkezinde yaşayan Gözcü soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Kara Seyyid Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 44 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Kamaş Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 100 nane civarında ve Turnaçayırı köyünde 2 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁵⁸

Kandırğalı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1583 yılında Yeniil Kazası Akçaşehir ve Akçakale karyelerinde 20-30 hanede, Karagefher ve Kardora adlı yerleşim yerlerinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁵⁹

Tabduk Aşireti: Adını, Hoca Ahmet Yesevi'nin Anadolu'ya gönderdiği Doksan dokuz etenden birisi olduğu kabul edilen ve halk arasında Tabduk Emre adı ile bilinen zati muhteremden aldığı anlaşılar.

Aksaray İli yöresinde kurulmuş Tabtukemre köyünde yaşayıp öldüğü kabul edilen Taptuk Emre'nin türbesinde bu köyde bulunduğu belirtilir.¹⁶⁰

Aşirete mensup taifelerin Eyubili Kazası idari sahasında yaşadığı ve¹⁶¹ Aksaray ili muntikasında bazı oymaklar tarafından Taptık ve Taktuk (Taptık adından dönüştüğü sanılır) soyadı alındığı anlaşılar.

Nezirli Aşiret: Salmanlı sağır Kazası idari sahasında yaşadığı kaydolunan bu aşiretin Türkmen Yörükhanı taifesine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır.¹⁶²

Kapdırga Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Kınıkgeçen karyesi 14 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.¹⁶³

Rabialı Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Bozok ve Kır-şehri yöresinde bulunduğu anlaşılar.¹⁶⁴

Hüsamlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Eşkinciyan Nahiyesi Kuransa adlı yerleşim yerinde yaşadıkları anlaşılar.

Kefilli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 22 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

157 Halaçoğlu, a.g.e.1453-1650.

158 Halaçoğlu, A.A.O.C., a.g.e. Cilt. 3

159 Halaçoğlu, A.A.O.C., a.g.e. Cilt. 3

160 Taptuk Emre köyünde.

161 Türkay, a.g.e., s.43.

162 Türkay, a.g.e., s.516.

163 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II, s.715.

164 Türkay, a.g.e., s.

Koncı Emir Aşireti: Aşiret üyelerinin Eyyub İli Nahiyesi Arkıdsuyu karyesinde 15 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁶⁵

Mukbil Evladı Aşireti: Kayseri sancağı, Malya Nahiyesi Busak karyesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Ekecik Aşireti: Sivas yöresinde bulunan Ekecik adlı dağa adlarını vermiş bulunan aşiret üyelerinin Eyübili ile Koçhisar Kazası idari sahalarında yaşadıkları ve Türkmen oldukları anlaşılr.¹⁶⁶

Ayrıca 1847 yılında Aksaray sancağı idari sahasında yaşadığı anlaşılan aşiret mensuplarının Ekecikli karyesini,¹⁶⁷ Gedük Nahiyesi Ekecikli karyesini ve günümüzde Yıldızeli İlçesi idari sahasında bulunan Aşağı ve Yukarıkecik köylerini kurdukları anlaşılr.

Pancarlı Aşiret: Yörükhan taifesine bağlı olan aşiret üyesi taifelerin çalışma bölgemizde bulunduğu anlaşılr.¹⁶⁸

Müteferrika Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 5 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Nasreddinli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 2 hanede yaşadıkları belirtilir.

Neğice Aşireti: Aşiret üyelerinin Cebel-i ? Nahiyesi idari sahasında 37 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Pembeli Aşireti: Aşiret üyelerinin Hınzırı Nahiyesi Taşlık (Tarkasan) mezarında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.¹⁶⁹

Pınarcıklı Aşireti: Niğde Kazası idari sahasında 45 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Tarihte, Emlak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Pınarcık karyesi kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Reşidli Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası idari sahasında 38 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

Şair Şaab Aşireti: Aşiret üyelerinin Şamardı Nahiyesi Merelgin karyesinde 26 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.

Sidesli Aşireti: Aşiret üyelerinin Niğde Kazası Devala mezarı ile Borduk mezarında 14 hanede yaşadıkları 1521 yılı kaynaklarında yer alır.

Tozlu Aşireti: Çankırı merkezinde 79 hanede yaşadıkları 1579 yılı bilgisi olarak aktarılır. Aşiret adı ile Adana/Kadirli İlçesi idari sahasında bir köy olduğu anlaşılr.

Türbe Bölüğü Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri sancağı Ağın karyesinde 14 hanede yaşadıkları 1501 yılı bilgisi olarak aktarılır

Kara Aşıyanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Koçhisar Kazası Seğrencik ve Halil mezralarında 18 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.

165 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

166 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :3505 Fon Kodu :NFS.d..

167 BOA.Tarih :25/B /1263 (Hicrî) Dosya No :89 Gömlek No :8 Fon Kodu :A.)MKT.

168 Türkay,a.g.e.,s.531.

169 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

Talamar Aşireti: Aşiret üyelerinin Eskiil Kazası Pire mezrasında 7 hanede yaşadıkları bilgisi XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Deli Mehmedli Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Lülüaba karyesi 3 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁷⁰

Dinli Aşireti: Aşiret üyelerinin Keğaliöz karyesinde 21 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁷¹

Talü Aşireti: Aşiret üyelerinin Karataş Nahiyesi Sarıgöl civarında yaşadığı kaynaklarda yer alır. Ayrıca Sivas İli Merkez civarında yaşanan Talu-Tali soyadı, Tomarza İlçesi Alakuşak köyünde Talu soyadı, Niğde İli Merkezinde Talu soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Tekil-li Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Niğde sancağı bölgesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Talipli Aşireti: Keçi Paşalı adı ile de anılır. Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Çorum yöresinde yaşadıkları belirtilir.

Tamburacı-lı Aşireti: Konar-göçer Türkmen taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisi aktarılır. Aşirete mensup taifelerin 1733 yılında Süleymanlıkebir Kazası idari sahasına yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.¹⁷²

Damalı Aşireti: Aşiret üyelerinin Tamalı adı ile de anılır. İlbeğli Kazasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Daşlı Aşireti: Taşlıuşağı adı ile de anılır. Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Yeniil Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılır.

Tokun Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı olduğu belirtilir. Bağlı taifelerinin Niğde sancağı bölgesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Tonarlan Aşireti: Yörükhan taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Kenar-ı Irmak Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Toruksunlu Aşireti: Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olan aşirete bağlı oymakların Aksaray sancağı bölgesinde yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Tuzan Aşireti: Bozan adı ile de anılan aşiretin Yörükhan taifesine bağlı olduğu ve Bozok ve Kır-şehri muntıklarında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır. Tarihte Akdağ Kazası ve Kınık Nahiyesi idari sahalarında Bozanderesi ve Bozan adı ile köy kurdukları anlaşılır.

Tutak-lı Aşireti: Adını Selçuklu komutanlarından almış olan aşiretin Yörükhan taifesine bağlı olduğu belirtilir. Aşirete bağlı oymakların Niğde sancağı bölgesinde yaşadıkları kaynaklarda yer alır. Ayrıca Türk kabilesi olduğu bilinen Tutak kabilesinin Eski Türk yurdu Cizzah'ta uzantıları bulunduğu bilinir.

170 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

171 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

172 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.163.

Tirsinsik Aşireti: Tirsinek adı ile de kaydolunan ve Yörükhan taifesine bağlı olan aşiret üyeleri Zamantı Kazası idari sahasında yaşadıkları bilgisini tarihi kaynaklar günümüze aktarır.

Ulak-lı Aşireti: Ulak adı yöre ağzında ek, ilave anlamına gelmektedir. Aşiret üyelerinin Keskin Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Sınandı Aşireti: Ortaköy İlçesi Hıdırlı ve Yıldırımın köyünde Sınandı soyadı almış oymak üyeleri ve Sarıyahşi İlçesi Hıdırlık, Fakcık Sınandı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Kaynı Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Cırlavuk mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁷³

Kızılıklı Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Karakaya mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.¹⁷⁴

Kutay Aşireti: Katay, Kıtay adı ile de anılır. Adını, Ural dağları'nın doğusunda yaşamış Türk kabilesinden almıştır.¹⁷⁵

Şarkışla İlçesi Merkezi ve İğdeli köyünde Kutay soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Kutay soyadı, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Kutay soyadı ve Güzel-yurt İlçesi Selman yaylası köyünde yaşayan Kutaylı soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Şeyh Merzüban Aşireti: Şeyh Merzuban Veli Horasan erenlerinden ve Peygamber soyundan olduğu Kabul edilir ve¹⁷⁶ aşiret üyelerinin Koçkiri Kazası idari sahasında yaşadıkları anlaşılır. Ayrıca tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında kurulmuş Merzüban karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Çatin Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında 11 hanede yaşadıkları kaynaklarda yer alır. Ortaköy İlçesi Çatin köyü kurucuları, Nevşehir İli merkez ilçe sınırlarında yaşayan Çat soyadı almış oymak üyeleri, Gemerek İlçesi Çat köyü kurucuları ve Yıldızeli İlçesi Kavak köyünde Çat soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Adalı Aşireti: Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olan bu aşirete bağlı oymakların tarihte Kılseme ve Karacadağ Nahiyeleri idari sahalarında yayladıkları XVI Yüzyıl kaynaklarında yer almaktadır.¹⁷⁷ Yıldızeli İlçesi Bedel köyünde Ada soyadı, Yeşilhisar İlçesi Merkezinde Ada soyadı, Niğde İli Merkezinde Adalı soyadı, Bünyan İlçesi Tuzhisar köyünde Ada soyadı, Hafik İlçesi Çınarlı köyünde yaşayan Ada soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları söylenebilir.

Çubuk-oğulları Aşireti: Adını, 1087 Yılında Doğu Anadolu'da beylik kurmuş ve eski adı Gümüşdere olan (Dersim-Tunceli),¹⁷⁸ Çemişgezek yöresini siyasi haki-

173 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.743.

174 A.g.e.

175 Abdulkadir İnan, Tarihte ve Bugün Şamanizm,TTK. Yayını,1995.

176 Doğan Kaya, Sivas'ta Yatmakta Olan Horasan Merkezli Anadolu Erenleri.

177 M. Akif Erdoğan, XVI. Yüzyılda Konya, Ereğli Karacadağ Yörükleri.,s.139.

178 Veli Saltık, Tunceli'de Aşiret, Oymak, Ocaklar.,s.8.

miyetine almış Selçuklu Sultanı Melik Şah'ın komutanlarından Çubukoğulları beyi Çubuk bey'den aldığı anlaşılır.¹⁷⁹

Tarihte Bozok sancağı idari sahasında Çubuk adı ile kaza statüsünde bir yerleşim yeri kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Günümüzde Gemerek İlçesi Yeniçubuk Nahiyesinin merkezi olan Çubuk adlı bu kazanın sınırları Kayseri İlinin Akkışla ilçesi kuzeyinden başlayıp, Kayseri Büyüktuzhisar dan kızıllırmağa oradanda, ırmağın güney kesimini takiple Karagöl'e kadar uzanan hattı içine aldığı,¹⁸⁰ 1556 yılında 54 bağlı köy ve 6991 nüfusun yaşadığı bilgileri aktarılır.¹⁸¹

Aşiret mensuplarının 1563 yılında Çornuşek Nahiyesi Kaplıca karyesinde 21 hanede yaşadıkları ve söz konusu yıllarda idari sahasından geçen işlek bir kervan yolu üzerinde Çubuk Hanı adı ile ünlü bir Kervansarayının bulunduğu yine aktarılan bilgilerdendir.

Tarihte Eskiil Kazası idari sahasında Çubukarmudlu-Çubukemred karyesi, Yeniil Kazası, Hasandağı Nahiyesi Yeniçubuk karyesi kurucuları ile günümüzde Yıldızeli İlçesi idari sahasında bulunan Çubuk köyü, Yahyalı İlçesi Çubukharmanı köyü ve Yahyalı İlçesi Çubuklu köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Sivas İli Merkezinde Çubuk'çu soyadı almış oymak ile Gürün İlçesi Yukarı-sazcağz köyünde yaşayan Çubuk soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Nevruz Aşireti: Navruz adı ile de anılır ve Türkmen cemaatine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır. Aşiret üyelerinin Yıldızeli İlçesi Aşağınavruz ve Navruz yaylası köyü, Sivas İli Nevruz köyü kurucuları ile Sivas İli Nevruz ve Gazibey köyünde yaşayan Navruz soyadı, Yıldızeli İlçesi Üyük köyünde Navruz soyadı, Ulaş İlçesi Bostankaya ve Kurtoğlu Navruz soyadı, Şarkışla İlçesi Kızılcaışla köyünde Nevruz soyadı, Niğde İli Merkezinde Navruz soyadı, Develi İlçesi Ayvazhacı köyünde Navruz soyadı, Kayseri İli Kocasinan ve Melikgazi semtinde Navruz'oğlu soyadı, Bünyan İlçesi Güllüce ve Burhaniye köyünde Navruz soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı oldukları anlaşılır.

Semer Kesenli Aşireti: Aşiret üyelerinin Yeniil Kazası idari sahasında 4 hanede yaşadıkları XVII. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Köse Hacılı Aşireti: Yörükhan taifesinden olan bu aşiretin Hınzırı Nahiyesi Aydoğmuşviranı 15 hanede yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁸²

Ayrıca Bünyan İlçesi idari sahasında kurulmuş Köse hacılı köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Karayel Aşireti: Tarihte, Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesi ve Niğde Kazası idari sahasında 28 hanede yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir. Ayrıca Çorum/

179 A.g.e.,s.13.

180 Sezen,a.g.e.,s.134.

181 Arslan,a.g.tez.

182 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.815. Aşiret üyelerinin Aydoğmuşviranı kışlakları olduğu anlaşılır.

Sungurlu İlçesi Kamışlı de yaşayan Derin soyadı almış oymağın atalarının Yıldızeli İlçesi Karayelek den geldiği belirtilmektedir.¹⁸³

Sarıatlı Aşireti: Yörükhan Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılr. Aşirete bağlı taifelerin Eyubili Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹⁸⁴ Günümüzde, Gülağaç İlçesi idari sahasında bulunan Sarıatlı köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları söylenebilir.

Suvermez Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Nevşehir Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹⁸⁵ Ayrıca, tarihte Kayseriye sancağı idari sahasında kurulmuş Suvermez karyesi ve günümüzde Derinkuyu İlçesi idari sahasında bulunan Suvermez köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Tak Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Matrasun karyesi 17 hane, Gelirge karyesi 5 hane, Şehirgörsün karyesi 28 hane, Karşılıca karyesi, Kızılcaın karyesi, Karakilise karyesi, Günburun, Çağşır, Mirsavi karyesi.¹⁸⁶

Kesrik Aşireti: Kesiç ve Kesriç adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Eyubili Kazası idari sahasında 25 hanede ve Melendiz Nahiyesi Kışladere karyesinde 29 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir. Sorgun Kazası Kara Hisâr-ı Behramşah Nahiyesi Kesrikışlağı adlı yerleşim yeri kurucuları ile geçmişte Hafik Kazasına bağlı nahiye olan, günümüzde Sivas'a bağlı Büyükkesrik köyü kurucularının adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.¹⁸⁷

Kömürcülü Aşireti: Kömürcüler adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Kayseri sancağı idari sahasında Dürtgen ve Sakahamidli mezrasında 66 hanede yaşadıkları 1543 yılı kaynaklarından anlaşılr.¹⁸⁸

Yörükhan taifesine bağlı olan aşiret üyelerinin Niğde sancak bölgesinde anlaşılan aşiret üyelerinin,¹⁸⁹ tarihte, Köstere Kazası idari sahasında Kömür karyesi, günümüzde Şarkışla İlçesi idari sahasında bulunan Kömürkaya köyü, Niğde İli Kömürcü köyü adı ile köyler kudukları ve yörede pek çok sayıda oymağın bu adı soy ve sülale adı olarak aldıkları görülür.

Ayrıca bu aşirete bağlı bazı taifelerin XVIII. Yüzyılda Kıbrıs Adasına zorunlu iskanlarının yapıldığı kaynaklarda yer alır.

Serik Aşireti: Konar-göçer yörükhan taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Kayseriye sancağı, Koçhisar Kazası ve Kır-şehri idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.¹⁹⁰

183 Doğan,a.g.e.,s.73.

184 Türkay,a.g.e.,s.

185 Türkay,a.g.e.,s.

186 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.723.

187 Sezen,a.g.e.,s.309.

188 Halaçoğlu,a.g.e.Cilt.4.

189 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.141

190 Türkay,a.g.e.,s.

Tarihte, Kayseri/Manyas Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Seriki karyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr. Ayrıca Antalya İli Serik İlçesini bu aşirete bağlı oymakların kurduğu anlaşılr.

Kuloğlu Aşireti: Aşiret üyelerinin Çornuşek Nahiyesi Öyükliviranı adlı yerleşim yerinde yaşadıkları 1563 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁹¹

Dandı Aşireti: Dondu adı ile de anılır. Aksaray Kazası Karakuyu, Karacaviran, Mutabak, Çöke-i sağar ve Bulandı adlı yerleşim yerlerinde 38 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.¹⁹²

Kıyaklı Aşireti: Tarihte, Anadolu'da Kıyak Dede adlı tanınmış bir reisinin yaşadığı kaynaklarda yer alır. Sivas İli Merkezinde Kıyak soyadı almış oymak üyeleri ile Yıldızeli İlçesi Kavak köyünde yaşayan Kıyak soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Gözübüyük Aşireti: Sivas İli merkez Uryan-ı Müslim mahallesinde Gözübüyük sülale adı almış oymak üyeleri ile Nevşehir İli Sulusaray köyünde yaşayan Gözübüyük soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Külek Aşireti: Sivas İli merkez Ece mahallesinde Külekçioğlu sülale adı almış oymak üyeleri ile Yıldızeli İlçesi Karalar köyünde Külek'çi soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kapusuz Aşireti: Kapıcı adı ile de anılır. Adını asker, sürgün ve diğer adli olaylardan dolayı firarı olan aşiret, oymak ve taifelerden almıştır. Diğer bir anlatımla firarı aile ve kişilere verilen isimdir.

Yörede, tarihin derinlerinden beri pek çok sayıda isyan ve sürgün hadisesi yaşanmış olması bu oymak ve kişilerin sayısını artırmıştır. XVIII. Yüzyılın ilk çeyreğinde Sivas yöresinde 7-8 bin kadar Kapısız eşkıya dolaştığı belirtilir. Bütün Anadolu'da da görülen bu eşkıyalar, Konya, Bozok, Çorum, Çankırı yörelerini de etkisi altına aldığı bilgisi aktarılır.¹⁹³

Konar-göçer yaşayan bu eşkıyalar, kışlak ve yazlaklarına gelip geçerlerken yerleşik haldeki köylülere yağmalar yapıp mallarını, davarlarını gasp ettikleri belirtilir.

Gölcük Aşireti: Aşirete bağlı Orcan Aşireti Pınarbaşı Nahiyesi Dibektaş mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.¹⁹⁴ Ayrıca Aksaray İli yöresinde kurulmuş Gölcük köyü, Pınarbaşı İlçesi Gölcük köyü ve Niğde yöresinde kurulmuş Gölcük Nahiyesi anının buradan geldiği anlaşılr.

Duluğu Yumru Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Sami karyesinde 36 hane, Berik (Pertek) karyesinde 8 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.¹⁹⁵

191 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.754.

192 Halaçoğlu,a.g.e.1453-1650.

193 Yücel Özkaya,a.g.e.,s.57.

194 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.740.

195 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

Evladı Şeyh Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifelerin tarihte Kilseme Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr.

Karacadağlı Aşireti: Aşirete bağlı bazı taifelerin tarihte Kilseme Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılr. Tarihte Aksaray Livası idari sahasında bulunan Karacadağ Nahiyesi, (günümüzde Konya İli Sultaniye Kazası) kurucuları, Nevşehir İli Merkez ilçe sınırları ve Ortaköy İlçesi merkezinde yaşayan Karacadağ soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Kadirli Aşireti: Rakka Sürgünü ile Anadolu'dan yollanmış ve bu gün Suriye sınırları içerisinde kalmıştır.¹⁹⁶ Adana yöresinde kurulmuş Kadirli İlçesi bu aşiretin kurduğu yerleşim yeri olduğu anlaşılr.

Hacı Mahili Aşireti: Rakka Sürgünü ile Anadolu'dan yollanmış ve bu gün Suriye sınırları içerisinde kalmıştır.¹⁹⁷

Ağaçeri Aşireti: Hunlara bağlı olan bu Türk boyu 466 yılında Doğu Anadolu'ya yerleştiği, bir kısmının 1180-1412 yılları arasında Halep ve Şam yöresine göç ettikleri belirtilir.¹⁹⁸ Yörede yaşayan Çeribaşı ve Çeri adı almış oymaklar adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Aybasanlı Aşireti: Aşirete mensup taifelerin yüzer nefer olarak Sivas/Alacahan yöresinde kurulmuş yerleşim yerlerine yerleştirildikleri 1734 yılı kaynaklarında yer alır.¹⁹⁹

Mardış Aşireti: Tarihte, Sivas idari sahasında bulunduğu bilgisi aktarılır.²⁰⁰

Beledli Aşireti: Bedeler adı ile de anılır. Karahisar-ı Develi Nahiyesi idari sahasında bulundukları bilgisi aktarılır. Aşiret üyelerinin Aksaray idari sahasında kurulmuş Çardığın mezrasında 9 hane, 9 nüfus ve Memişağıl mezrasında 13 hane, 20 nüfus olarak yaşadıkları belirtilir.²⁰¹ Tarihte Yıldızeli Kazasına bağlı bir nahiye olan Bedel adlı yerleşim yeri kurucuları ile Akıncılar İlçesi merkezinde yaşayan Bedel soyadı almış oymak üyelerinin adının buradan alındığı sanılır.

Ayrıca, tarihte Sivas/Çavuşbaşı mahallesinde Bedellioğlu sülale adı, Niğde İli Orhanlı ve Fatih adlı yerleşim yerinde Bedel soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Modanlı Aşireti: Tarihte Sivas idari sahasında bulunduğu bilgisi aktarılır.²⁰²

Memiş Adı Almış Oymaklar: Aksaray idari sahasında kurulmuş Memişağıl mezarı kurucuları, Sarıyahşi İlçesi Yaprakhisar köyünde Memişler sülale adı, Hafık İlçesi Yarhisar köyünde Memişoğlu soyadı, Divriği İlçesi Çukuröz köyünde Memiş soyadı, Acıgöl İlçesi Bağlıca ve Tatların adlı yerleşim yerinde Memiş soyadı, Ürgüp İlçesi Mazi, Karakaya, Başdere ve İbrahimpaşa köyünde yaşayan Memiş soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

196 Faruk Sümer, Oğuzlar-Türkmenler, s.309.

197 A.g.e., s.309.

198 Faruk Söylemez, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Riştvan Aşireti Örneği), s.2.

199 Yücel Özkaya, a.g.e., s.163.

200 A.g.e., s.166.

201 Konyalı, a.g.e., s.625.

202 Yücel Özkaya, a.g.e., s.166.

Somuncu Baba Aşireti: Horasan erenlerinden olan Somuncu Baba'nın asıl adının Şeyh Ebu Hamit olduğu ve bu adını ekmek yapmasından, fırın işletmesinden dolayı aldığı belirtilir. 1331 yılında Kayseri, Akçakaya köyünde doğduğu belirtilen Somuncu Baba'nın adını taşıyan oymakların yörede bulunduğu görülür. Türbesi günümüze ulaşmış olan Somuncu Baba adını almış oymaklardan tespit edebildiklerimiz,

Kayseri merkeze bağlı Yeşilyurt köyünde Somuncu soyadı, Aksaray ili merkezinde Somuncu-oğlu soyadı, Gürün İlçesi merkezinde Somuncu soyadı, Develi İlçesi Sindelhüyük ve Soysallı köyünde Somuncu soyadı ve Hacibektaş İlçesi merkezinde Somuncular soyadı almış oymaklardır.

Zeybek Aşireti: Adını Kırgız Türkleri ve Ege bölgesinde oynanan bir Türk oyunundan almıştır. Aksaray Kazası Ayhan karyesi Zeybek deresi mevkiine adı vermiş oymak, Avanos İlçesi Merkezinde Zeybek soyadı, Nevşehir İli merkezinde Zeybek soyadı, Ortaköy İlçesi Sarıkaraman köyünde Zeybek soyadı Niğde İli Aşlama köyünde Zeybek soyadı ve Güllüce köyünde Karazeybek soyadı almış oymaklar tespit edebildiğimiz oymaklardır.

Kılavuz Aşireti: Aşiretin, tarihte Sivas yöresinde Kılavuz Baba adlı ünlü bir beyinin yaşadığını günümüze ulaşmış türbesinden anlarız. Zara Kazası idari

sahasında kurulmuş Kürtkılavuzu karyesi, Aksaray Kazası Armutlu karyesi arazisi içerisinde bulunan Büyük ve Küçük Kılavuz adlı mevki ile çalışma bölgemizde kurulmuş Bebek köyü arazisi içerisinde bulunan Kılavuz adlı mevkiye adını vermiş oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Ayrıca Çiftlik İlçesi Azatlı köyünde yaşayan Kılavuz soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Emirhanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Sivas/Zara idari sahasında Emirhan adı ile bir haniye, Koyulhisar Kazası muntakasında Emirhanlı adı ile bir köy kurdukları ve bazı taifelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Ceded mezrasında yaşadıkları tarihi kannaklarda yer alır.²⁰³

Colab Aşireti: Cullap adı ile de anılır. Adını Urfa'nın doğusunda bir ırmak ve yerleşim yerinden almıştır. Aksaray yöresinde kurulmuş Colab Nebi köyü kurucularının bu aşirete bağlı ve XVIII. Yüzyıl Rakka Sürgününden geri dönmüş ailelerden olduğu anlaşılar.

Ökçesiz Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray idari sahasında 21 hane, 25 nüfus olarak yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²⁰⁴

203 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

204 Konyalı, a.g.e.,s.624.

İldilekli Aşireti: Yeniil Kazası Yeniil Kazası Şam karyesinde 2 hanede yaşadıkları anlaşılr.

Nuruh Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir. Ayrıca bu adın Maraş yöresinde bulunan Nurhak dağı, zira bu dağa adını vermiş oymaktan aldığı sanılır.

Nernak Aşireti: Nernek adı ile de anılır. Nuruh Aşireti ile aynı aşiret olduğu sanılır. Tarihte Aksaray Kazası merkez Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr.²⁰⁵

Veli Kedhüda Aşireti: Aşiret üyelerinin Develi Nahiyesi Sarıköpekli karyesinde 36 hanede yaşadıkları 1584 yılı kaynaklarında yer alır.²⁰⁶

Paşabeyli Aşireti: Aşiret üyelerinin Zamanlı Kazası idari sahasında kurulmuş Bezergan mezarası ile Pınarbaşı Nahiyesi Sinbad karyesinde yaşadıkları ve Yeniil Kazası idari sahasında Paşabeyli adlı ile bir köy kurdukları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.²⁰⁷

Eksinci Aşireti: Eksinci adının, tarihte atlı olarak yürümek anlamında Türkler tarafından kullanılmış bir sözcük olduğu bilinir.²⁰⁸ Tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları anlaşılr. XVI. Yüzyıl ortalarında nahiye statüsünde bulunmuş Sivas Kazası Eşikinciyan Nahiyesi kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.²⁰⁹

Kaba Aşireti: Tarihte Karataş Nahiyesi idari sahasında bulunduğu görülür. Kaba Öksüz-Sarı- Kürklü Aşireti adı ile de kaydolunan aşirete bağlı taifelerin uzantılarının halen yörede bulunduğu söylenebilir.

Kabağışla adlı bir aşiretin tarihte Eşikinciyan Nahiyesi Kılıöbeği karyesinde 6 hanede yaşadıkları kaydolunur. Tarihte Hafik Kazası idari sahasında kurulmuş Kabalı Nahiyesi kurucularının bu aşirete bağlı olduğu söylenebilir.

Yürekli Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray Kazası idari sahasında kurulmuş

Başıağmur, Çayırkenise, Çukurağıl ve Kozan mezarlarında yaşadıkları,²¹⁰ Yürekli ve Beğliyürekli adları ile anıldıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Ayrıca günümüzde Suşehri İlçesi idari sahasında bulunan Yürekli köyü kurucularının bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Barçın Aşireti: Tarihte Barçın yaylası'nı yaylak, Alanya yöresini kışlak olarak kullandığı anlaşılan aşiretin, Alanya bölgesinde yaşayan

205 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

206 A.g.e.Cilt.5.

207 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

208 Konyalı, a.g.e.,s.1617.

209 Halaçoğlu, Anadolu Aşiretleri,cilt.1.

210 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56

uzantıları Kaplan soyadı, Anamur yöresinde yaşayan uzantıları Şen ve Levent soyadı, Gölner bölgesinde Barçın soyadı almışlardır.²¹¹

Yeşilli Aşireti: Yörükhan Taifesine bağlı aşirete bağlı olduğu ve bazı taifelerin Kır-şehri/Keskin Kazası idari sahasında iskan olundukları belirtilir.²¹² Sivas İli Merkez civarında Yeşil soyadı, Ulaş İlçesi Kurtoğlu köyünde Yeşil soyadı, Yıldızeli İlçesi Yolkaya köyünde Yeşil soyadı, Bünyan İlçesi Akmesic köyünde Yeşil soyadı, Felahiye İlçesi Kuruhöyük köyünde Yeşil soyadı, Eski İlçesi Eşmekaya kasabasında Yeşil soyadı ve Ürgüp İlçesi Aksalur mahallesinde yaşayan Yeşil soyadı almış oymak üyelerinin adını buradan aladığı sanılır.

Ecevit Aşireti: Aşiret üyesi bazı taifelerin Sivas merkezi Şah Süleyman mahallesinde yaşadığı ve bunlardan bir kısmının 1835 yılında Mısır'a gittikleri anlaşılar.²¹³ Sivas İli Merkezinde Ecevit soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Ecevit soyadı, Suşehri İlçesi Cevizli ve Eskişar köyünde Ecevit soyadı, Yıldızeli İlçesi Ortaklar köyünde Ecevit soyadı, Aksaray ili merkez ilçe muntkasında Ecevit soyadı, Hafik İlçesi Düzyayla köyünde Ecevit soyadı, Kayseri İli Merkezinde Ecevit soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Ecevit soyadı ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Ecevit soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.²¹⁴

Fakihli Aşireti: Aşiret üyeleri Hurman Nahiyesi Yaka Güllüce karyesinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.²¹⁵

Yalak Aşireti: Aşiret üyeleri Hurman Nahiyesi Kengerlice ve Eğrice mezrasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.²¹⁶

Kırmızı Aşireti: Aksaray ili merkez ilçe muntkasında yaşayan Kırmızı soyadı, Altunhisar İlçesi Merkezinde Kırmızı soyadı, Ürgüp İlçesi Merkez ilçe sınırlarında Kırmızı soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Saatli Aşireti: Türkmen Taifesine bağlı olduğu belirtilir. Sivas İli Hanlı köyünde Saatli soyadı, Gürün İlçesi Yukarısazcağz köyünde Saat soyadı, Aksaray ili merkez muntkasında Saatçioğlu soyadı ve Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Saatçi soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır. Sanımıza ise, Soyadı kanununda uygulanan temayüller kaynak oluşturur.

Sarıkaya Aşireti: Oğuz boylarına bağlı bir aşiret olduğu belirtilir. Aşiret üyesi bazı taifelerin Zamantı Kazası, Budaközü Kazası idari sahalarında yaşadıkları Kırıkkale/Bahşili İlçesi idari sahalarında Sarıkayalar ve Küçük Sarıkayalar adlı köyleri kurdukları bilgisi aktarılır.²¹⁷

211 Ahmet Şen, Kültür Bakanlığı bürokratlarından. Oymak üyesi.

212 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.121.

213 Sezgin Zabun, Sivas Temettuat Defteri (1844-1845), Cilt.III.s.,309.

214 Eski Başbakanlardan CHP ve DSP. Genel Başkanlığı yapmış merhum Bülent Evcec ile Çorum/Sungurlu İlçesi Kemallı köyünde yaşayan Ecevit soyadı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu anlaşılar.

215 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

216 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

217 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.140

Kerevin Aşireti: Aşiret üyelerinin Hurman Nahiyesi Kiliseviran, Armudalanı, Kaklıpınar, Südgin, Tekpınar, Akdere, Marabuz, Kırkışla karyelerinde yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.²¹⁸

Pekdek Aşireti: Eskiil ve Aksaray kazaları idari sahalarında yaşadıkları ve İstanbul barut hanesine taşımada kullanılan develer yolladıkları 1811 yılı kaynaklarından anlaşılır.²¹⁹

Ördekli Aşireti: Aşiret üyelerinin Hurman Nahiyesi Dağlıkavak, Oluk, İğdecik, Öyücek, Yaprakçatağı, Dikici, Kabacaagaç, Güveçkıran ve Ördeli mezrasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda yer alır.²²⁰

Eşrefli Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Kızılkilise karyesi 7 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.²²¹

Arıcı Aşireti: Yörük-Türkmen cemaatlerine bağlı olduğu belirtilir.²²² Şarkışla İlçesi Bağlararası ve Orta köyünde Arıcı soyadı, Gülşehir İlçesi Yeniyayla köyünde yaşayan Arıcı soyadı, Aksaray ili merkezinde Arıcı soyadı ve Koyulhisar İlçesi idari sahasında Arıcı soyadı almış oymak üyelerinin adını buraya izafeten aldıkları sanılır.

Kaçanlı Aşireti: XVI. Yüzyıl ortalarında Sarsap Nahiyesi Sultankorusu Yaylası'nda yayladıkları anlaşılır.²²³

Depesi Delik Aşireti: Oğuz Boylarına bağlı olduğu anlaşılan aşiret üyelerinin, Çornuşek Nahiyesi idari sahasında Depesidelik, Üçhisar Nahiyesi idari sahasında Depesidelik, Ürgüb Nahiyesi idari sahasında Depesidelikve Karataş Nahiyesi idari sahasında Depesidelik adı ile karye-köy kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarından anlaşılır.

Nar Aşireti: Tarihte Niğde/Üçhisar Nahiyesi idari sahasında kurumuş Nar karyesi kurucuları, Sivas İli Güney köyünde Nar soyadı, Avanos İlçesi Merkezinde Nar soyadı ve Ağaçören İlçesi Merkezinde yaşayan Nar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Ulu Solaklı Aşireti: Aşiret üyelerinin Çankırı/Keskin Kazası idari sahasında yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.²²⁴

Harhar Oymağı: Çorum/Alaca İlçesi Harhar köyü kurucuları ile Aksaray ili merkezinde yaşayan Harhar soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılır.

Hüseyinli-Deynli Aşireti: Aşiret üyelerinin Malya Kazası idari sahasında yaşadığı XVI. Yüzyıl kaynaklarında belirtilir.²²⁵

218 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

219 BOA.Tarih :24/R /1227 (Hicrî) Dosya No :809 Gömlek No :34363 Fon Kodu :C..AS..

220 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

221 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.721.

222 Altın,a.g.e.

223 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

224 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.121.

225 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.

Kalkancı Aşireti: Tarihte Aksaray Kazası Bektaşlı mahallesinde yaşadıkları anlaşılr.

Pelteli Aşireti: Aşiret üyelerinin Hınzırı Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Taşlık mezrasında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.²²⁶

Burunsuz Aşireti: Aşiret üyelerinin Çornuşek Nahiyesi Gözbaba karyesinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.²²⁷

Polat Kethüda Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Yeniil Kazası idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.²²⁸

Cenkli Aşireti: 1861 yılında Gürün Kazasına tabi Tekerahman, Göbek, Berat ile İsolu karyelerinde görüldükleri ve bu köylerde eşkıyalık edip vatandaşın malını, mülkünü telef ettikleri belirtilmektedir.²²⁹

Tennurlu Aşireti: Aşiret üyelerinin Hurman Nahiyesi Musacık karyesinde 4 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.²³⁰

Sarı Hasanlı Aşireti: Türkmen yörükhanı taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşirete bağlı taifelerin Kayseriyye sancağı idari sahasında bulunduğu kaynaklarda yer alır.²³¹ Günümüzde, Ağaören İlçesi idari sahasında bulunan Sarıhasanlı köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Sarı Tekeşli Aşireti: Kır-şehir / Keskin Kazası idari sahasında iskan edildikleri anlaşılmaktadır.²³²

Oflaz Adı Almış Oymaklar: Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında Oflaz soyadı, Aksaray ili merkezinde Oflaz soyadı, Kangal İlçesi Merkezinde Oflaz soyadı, Sivas İli Merkez civarında Oflaz soyadı ve Ürgüp İlçesi Yeşilöz köyünde yaşayan Oflaz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.

Çal Atlı Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Şehlinviranı, Alaçayır, Dokuzcin, Alacık karyelerinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.²³³

Çalış Aşireti: çalışlar adı ile de anılan aşiret üyelerinin Çorum yöresinde kurulmuş İskilip, Osmancık ve Saz Kazaları, Yeniil Kazası, Pınarbaşı Kazası, Ürgüp Kazası idari sahalarında yurt tuttıkları bilgisi aktarılır.²³⁴

Tahmaz Aşireti: Adını Safevi hükümdarı Şah Tahmazdan aldığı sanılır. Nevşehir İli Merkez ilçe sınırlarında yaşayan Tahmaz soyadı almış oymak üyeleri ile Çorum/

226 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.814 Hınzırı Nahiyesi idari sahasında bulunan bu karyenin Çörmüşek Nahiyesi idari sahasında da kaydolunduğu ve bunun birbirlerine sınır ve idari dağılımlardan dolayı olduğu anlaşılr.

227 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

228 Türkay,a.g.e.,s.

229 BOA: Tarih :23/M /1277 (Hicri) Dosya No :166 Gömlek No :29 Fon Kodu :A.\\MKT.DV..

230 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

231 Türkay,a.g.e.,s.

232 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.118.

233 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

234 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırıkkale.,s.132

Sungurlu İlçesi İmirli köyünde yaşayan Tahmazlar sülale Berk soyadı almış oymağın adını burada izafeten aldıkları düşünülmür.

Doyduk Aşireti: Kozaklı İlçesi idari sahasında bulunan Doyduk köyü ve bu köyü kurduğu anlaşılan Doyduk soyaadı almış oymak.

Çıngır Baba Aşireti: Bu adla bir aşiret beyinin Sivas (Doğanşar) yöresinde yaşadığını, adı geçen zati muhteremin günümüze ulaşmış mezarı ve hakkında anlatılan menkıbelerden anlarız. Günümüzde Yıldızeli İlçesi Kavak köyünde Çıngır soyadı, Felahiye İlçesi Büyüktoraman köyünde Çıngır soyadı, Acıgöl İlçesi Tatların mahallesinde Çıngır soyadı ve Kozaklı İlçesi Merkezinde yaşayan Çıngır soyadı almış oymakların adının buradan dönüştüğü, dolayı ile oymak üyelerinin adını Çıngır Baba adlı kişiden aldığı sanılır.

Kurnaz Aşireti: Suşehri İlçesi Esenyaka ve Karalar köyünde Kurnaz soyadı almış oymak ile Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Kurnaz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Mehdiler Aşireti: Aşiret üyelerinin Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda vergiye tabi 5 hane ahallsi ile yayladıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır. ²³⁵

Oraklı Aşiret: Kara Hisar-ı Demürlü Kazası idari sahasında yaşadığı kaydolunan bu aşiretin Yörükhan cemaatine bağlı olduğu bilgisi aktarılmaktadır. ²³⁶

Melendiz Aşireti: Adını Aksaray yöresinde bulunan 2963 rakımlı Melendiz Dağı'na ve tarihte Niğde vilayeti idari sahasında kurulmuş Melendiz Nahiyesine vermiş oymaklar ile Güzelyurt İlçesi Akyamaç köyünde yaşayan Melendizli soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Baytar Aşireti: Tarihte Emlak Nahiyesi idari sahasında kurulmuş Baytarcık karyesi, Ürgüb Kazası idari sahasında kurulmuş Baytar karyesi kurucuları, Şarkışla İlçesi Merkezinde Baytar soyadı ve Avanos İlçesi Çavuşini köyünde Baytarlı soyadı, Zara Kazası Ilıca köyünde Baytaroğlu sülale adı ve Bünyan İlçesi Akmescit köyünde Baytar soyadı almış oymakların adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Elbasan Aşireti: İlbasan adı ile de kaydolunur. Bu adı eski Türk yurtlarından Arnavutluk'ta bir ilin kullandığını görürüz. Türkmen taifesine bağlı olduğu belirtilen aşirete mensup taifelerin Ereğli Kazası, Canik sancağı ve Kalecik/Keskin'i Nahiyesi idari sahasında iskan oldukları kaynaklarda yer alır. ²³⁷

Türk mutfağına Elbasan Tava adı ile bir yemek türü kazandırmış olan aşiret üyesi bir oymağın Sivas İli Acıpınar köyünde yaşadığı ve Elbasan soyadı aldığı alan araştırmalarından anlaşılr.

Ayrıca Kayseri İli Kocasinan, Melikgazi semtinde İlbasan soyadı, Niğde İli Merkezinde Elbasan soyadı almış oymak ile Bor İlçesi Mıntıkasında Elbasan soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldığı anlaşılr.

²³⁵ Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

²³⁶ Türkay,a.g.e.,s.522.

²³⁷ Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.121.

Çörek Aşireti: Aşiret üyeleri Hurman Nahiyesi Çörek mezrasında yaşadıkları ve Kars-Kadirli yöresinde kışladıkları tarihi kaynaklarda yer alır.²³⁸

Banaz Aşireti: Yıldızeli İlçesi Banaz köyü, Suşehri İlçesi Banaz köyü kurucuları²³⁹ ile Gemerek İlçesi Merkez civarında yaşayan Banaz soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılar.

Örs Aşireti: Gülağaç İlçesi Kızılkaya köyünde yaşayan Örs soyadı, Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Örs soyadı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları anlaşılar.

Kalaba Aşireti: Kenar-ı Irmak Nahiyesi Kalaba karyesi, Avanos İlçesi Kalaba köyü ve Ankara/Keçiören İlçesi Kalaba mahallesi kurucuları ile Sivas İli Merkezinde yaşayan Kalaba soyadı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafefeten aldıkları sanılır.

Yerebsun Aşireti: Yarabsun adı ile de anılır. Aşiret üyelerinin Sivas yöresinde yaşadıkları belirtilir.

Haralı Aşireti: Aşiret üyelerinin 1858 yılında Aksaray Kazası idari sahasında yaşadıkları kaynaklarda yer alır.

Çenkli Aşireti: Aşiret üyelerinin 1861 yılında Gürün Nahiyesi idari sahasında bulundukları anlaşılar.

Ege Aşireti: Aşiret üyelerinin Aksaray sancağı idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklarda belirtilir.

Bayburt Aşireti: Oğuz soylu olduğu bilinen aşiret üyelerinin Eskiil, Aksaray ve Koçhisar mıntıklarında oturdukları kaynaklarda yer alır.²⁴⁰

Kunduzlu Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.

Acarlar Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.²⁴¹

Tuzlukçu Aşireti: Türkmen taifesine bağlı olan bu aşiretin İshaklı Kazası idari sahasında yaşadıkları belirtilir.²⁴²

Burak Aşireti: XVIII. Yüzyıl iskanları ile Anadolu'dan Rakka'ya zorunlu iskana yollanan ve bazı nedenlerinden dolayı Amik ovası'na iskanlarının yapıldığı anlaşılmaktadır.

Haceganlı Aşireti: Aşiret üyelerinin bir kısmı Sivas, bir kısmı da Aydın, Kütahya yöresine yerleştirildikleri bilgisi aktarılmaktadır.²⁴³

238 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

239 Suşehri İlçesi Banaz köyünde bulunan Türbenin aşiret beylerinden birisine ait olduğu sanılır.

240 Konyalı,a.g.e.,s.

241 Konyalı,a.g.e.,s.831

242 Konyalı,a.g.e.,s.831

243 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e.88.

Terslik Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Sevatil karyesi ve Çornuşek Nahiyesi Menkit karyesinde 17 hanede yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılır.²⁴⁴

Azmanlı Aşireti: Aşiret üyelerinin bir kısmı Sivas, bir kısmı da Aydın, Kütahya yöresine yerleştirildikleri bilgisi aktarılmaktadır.²⁴⁵

Görmaşlı Aşireti: Hafikili Nahiyesi idari sahasında yaşadıkları anlaşılır.

Çökelek Aşireti: Konar-Göçer Türkmân Tâifesinden olduğu belirtilir. Hacıbektaş İlçesi Kızılağıl köyünde yaşayan ve XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında geldiği anlaşılan bu oymağın bir uzantısının bir uzantısının Aydın sancağı Tatarçiftliği mevkiine, bazı uzantılarının da Ankara ile Kırşehir yöresine iskanlarının yapıldığı belirtilmektedir.²⁴⁶ Ayrıca, tarihte Yeniil Kazası idari sahasında Çökelek adı ile bir köy kurulduğu bilinir.

Kavuk Obası Aşireti: Aşiret üyelerinin Kır-şehir / Keskin Kazası idari sahasında yerleştirildikleri bilgisi aktarılmaktadır.²⁴⁷

Felekli Aşireti: Maraş/Sarsap Nahiyesi Sultankorusu yaylası'nda yayladıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklarda yer alır.²⁴⁸

Koçhisar Yörükleri: Türkmen taifesine bağlı olduğu anlaşılan aşiretin tarihte Koçhisar Kazası idari sahasında 509 hanede yaşadıkları belirtilir.²⁴⁹

Şam Yörükleri Aşireti: Bazı taifelerinin Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında yaşadığı tarihi kaynaklarda yer alır.

Zamanlı Yörükleri Aşireti: Aşiret mensuplarının Pınarbaşı Nahiyesi idari sahasında 304 hanede yaşadıkları anlaşılır.

Arslan Ali Aşireti: XVI. Yüzyılda Sivas yöresinde 867 hanede yaşadıkları bilgisi aktarılır.²⁵⁰

Battal Gazi Aşireti: Aşiretin Cölü Dede adı ile nam yapmış bir beyinin Şarkışla'ya 35 km uzaklıkta Kale Boğazı ile Yahyalı deresinin birleştiği mevkide mezarı bulunduğu ve Battal Gazi'nin yakını olduğu kabul edilen bu beyin Rumlar'la yapılan bir savaşta burada şehit düştüğüne inanılır. Ayrıca aşiret üyelerinin Kayseriyye yöresinde yaşadıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.

Zara Kazası Girit köyünde Battaloğlu sülale adı almış oymak üyelerinin adını bu aşirete izafeten aldıkları sanılır.²⁵¹

İnceveledoğlu Aşireti: Sivas, Bozok, Karaman ve Kır-şehir/ Çiçekdağı bölgesine yerleştirildikleri kaynaklarda yer alır.²⁵²

244 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.786.

245 Halaçoğlu, İskan Siyaseti,a.g.e.88.

246 <http://www.kizilagil.de/kizilagil.pdf>

247 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.115.

248 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II.

249 Halaçoğlu, şahsi web sitesi.

250 Halaçoğlu, şahsi web sitesi.

251 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II.,56. Yıl.1831-1842.

252 Yakup Altın, Dünden Bugüne Kırıkkale.,s.114.

Giği Aşireti: Gigik, Gigili, Gigil adı ile de anılır. Konar-Göçer Türkmân Tâifesinden olan aşiret üyeleri çalışma bölgemiz Sivas yöresi ve komşu bölgelerden Zülkadriye Kâzası ile Kengiri sancağı idari sahasında yaşadıkları belirtilir. Bünyan İlçesi Giği köyü kurucularının bu aşirete bağlı olduğu anlaşılr.

Mustafa v. Koçeri Aşireti: Yahyalı Yörüklerinden olan aşiret üyelerinin yörede kurulmuş Ağçatekir mezarında 17 hanede yaşadıkları anlaşılr.

Yeniil Aşireti: Türkmân Tâifesinden olan aşiret üyelerinin Bozok (Yozgat) Sancağı, Sivas Eyâleti idari sahalarında yaşadıkları bilgisi aktarılır.

Mûsâlî Ca'ber Aşireti: Türkmân Tâifesinden olan aşiret üyelerinin Yeniil Kâzası idari sahasında yaşadıkları tarihi kaynaklardan anlaşılr.

Kocanallı Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri/Sarız, Tomarza Pınarbaşı ilçeleri idari sahalarında bulundukları Yozgat yöresinde de Kocanallı adı ile köy kurdukları anlaşılr.

Maladini Oymağı: Kenar-ı Irmak Nahiyesi Yörükleri arasında görülen oymağın 1570 yılında 49 hane nüfusu olduğu bilgisi aktarılır.

Yine adı geçen aşiretin yaşadığı bölgede kurulmuş Boyalıca mezarında 66 hane nüfusu ile yaşayan Maladenik adlı aşiretin Maladini Aşireti ile aynı aşiret olduğu düşünülür.²⁵³

Malik Kilise Aşireti: Yahyalı Yörüklerinden olan aşiretin 1500 yılında 35 hane nüfusa sahip olduğu bilgisi aktarılır.

Malya Aşireti: Mayna adı ile de anılır. 1520 yılında Malya Nahiyesi Çeşme, Derme ve Ezlisun mezarlarını tasarruflarında tutan oymağın Tomarza istikametindeki Çeşme, Sıldın, Rekaki, Tomaruç ve Elviran mezarlarında meskun oldukları belirtilir. 1520 yılında sadece Derme mezarında 24 hane nüfusa sahiptiler.²⁵⁴

Malya Nahiyesi günümüzde Talas ilçesi ile Tomarza İlçesi arasında kalan bölge olduğu, söz konusu aşiret üyelerinin bazen Malya Nahiyesi'nde bazen de Köstere (Tomarza) Nahiyesi idari sahasında okaydolunmaktadır. Bunun nedeni bu yerleşim yerlerinin birbirlerine çok yakın olması ve idari dağılımların zaman zaman yenilenmesidir.

Özcanlar Aşireti: Aşiret üyelerinin Pınarbaşı Nahiyesi Gökçük mezarında yaşadıkları XVI. Yüzyıl ortalarına ait kaynaklardan anlaşılr.²⁵⁵

Cummu Arap Aşireti: Aşiret üyelerinin Çankırı/Keskin Kazası iskan oldukları anlaşılr.²⁵⁶

Mehmed bin Ramazan Aşireti: Kayseri sancağı idari sahasında kurulmuş Vartanbükü ve Devepınarı mezarlarında 21 hanede yaşadıkları anlaşılr.²⁵⁷

253 A.g.e site.

254 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

255 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

256 Yakup Altın, Düinden Bugüne Kırkkale.,s.111.

257 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

Mukbiloğlu Aşireti: Adını Mehmed v.i. Mukbil isimli aşiret beyinden aldığı anlaşılr. Karataş Yörüklerinden olan bu aşiret Kayseri/İncesu yöresinde kurulmuş Bostan (Busak) mezrasında 23 hanede yurt tuttuğu kayıtları bulunur.

Aşiret üyeleri geçen zaman içerisinde Malya Nahiyesi (Tomarza) Yörüklerinden olan Sarım Hacı oymağına katıldığı ve 1570 yılında Busak karyesinde 31 hanede oturdukları bilgileri aktarılır.²⁵⁸

Hatmeş Aşireti: 1800 yılında Eskiil Kazasına bağlı Dokuz karye-de sakin oldukları ve aşiret üyelerinin Konya, Aksaray, Ilgın, Karapınar ve Eskiil kazalarından, Karamürsel İskeleye'ne yük taşımacılığı yaptıkları anlaşılr.²⁵⁹

Bozatl Aşireti: Aşiret üyelerinin Kayseri yöresinde bulundukları ve burada Bozatl adı ile Nahiye statüsünde bir yerleşim yeri kurdukları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır. Ayrıca Gülova İlçesi Bozat köyü kurucuları ile Süşehri İlçesi idari sahasında yaşayan Bozatl soyadı almış oymağın adını bu aşirete izafeten aldıkları anlaşılr.

Sultankorusu Yaylası: Sarsab Nahiyesi sınırları içerisinde bulunan bu yaylada, Kaçanlı Aşireti, Şarklı Aşireti 50 vergi hanesi, Gördili Aşireti 40 vergi hanesi, Kızkapanlı Aşireti 8 hane, Bayat Aşireti 10 hane, İnallı Aşireti 40 hane, Pehlivanlı Aşireti 14 hane, Mehdiler Aşireti. 5 hane, Yüreğir Aşireti, Bahadır Aşireti, Avşar Çakalı Aşireti, Beğlikli Avşarı, Eymür Sakalsız Aşireti, Felekli Aşireti, Evci (Evci) Aşireti 40 vergi hanesi olarak yayladıkları XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.²⁶⁰

Abdurahman Aşireti: Abdurahman Bey adı ile de anılır. Bazı taifeleri Bozok ve Maraş eyaletleri idari sahasında, bazı taifelerinde Keskin Kazası idari sahasında iskan olundukları belirtilir.²⁶¹

Hüseyinoğulları Aşireti: Gümüşhane/Şiran İlçesi Sarıca köyünde yurt tutmuş ve soyadı kanununda Aydın adı almış olan aşiret üyesi bazı taifelerin halk arasında 93 harbi adı verilen Osmanlı-Rus Savaşında Doğu illerinin Ruslar tarafından işgal edilmesi üzerine Anadolu içlerine gelip yerleşmiş aşiretlere aittir.

Aşirete bağlı bazı taifelerin Çorum merkezinde bulunan Milönü mahallesinde yurt tuttukları soyadı kanununda Akyol ve Arık soyadları aldıkları, bir taifesinin İskilip İlçesine yerleştiği soyadı olarak Şiranlı adı aldığı belirtilir.²⁶²

Hodul Aşireti: Ürgüp ile Yeşilhisar arasında yer alan 1937 rakımlı Hodul dağı'na adını vermiş oymaklar, Kayseri Talas semtinde Hodul soyadı ve Develi İlçesi Sindeli köyünde Hodul soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

Hançerli Aşireti: Niğde İli Hançerli köyü kurucuları, Bünyan İlçesi Yünören ve İğdecik köyünde Hançer soyadı, Felahiye İlçesi Karapınar köyünde Hançer soyadı almış oymakların bu aşirete bağlı oldukları anlaşılr.

258 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>

259 BOA.Tarih :14/Za/1216 (Hicri) Dosya No :37 Gömlek No :1700 Fon Kodu :C...AS..

260 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.

261 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.109.

262 Necati Aydın, İş adamı Ankara/Elmadag İlçesinde yurt tutmuş.

Zülfi Karelci Aşireti: Türkmen Yörükhanı taifesinden olan aşiret üyelerinin Çankırı/Keskin Kazası'na iskanlarının yapıldığı belirtilir.²⁶³

-Zara Kazası Nasır köyünde Zobuoğlu sülale adı, Şeyh Merzuban köyünde Emirkocaoğlu sülale adı, Tuzlagözü köyünde Kiziroğlu sülale adı, Aylioğlu sülale adı, Ütükyurdu-Abeş karyesinde Sarıoğlu sülale adı almış oymak, Yeşimli Mikail köyünde Abuşoğlu sülale adı, Hafik Kazası Oğnovid köyünde Yulafoğlu ve Hıdıroğlu sülale adı, Ekinli-Deveske köyünde Kiziroğlu sülale adı, Ekinli-Deveske köyünde Hacıömeroğlu sülale adı, Emirhan köyünde Delihüseyinoğlu sülale adı, Emir köyünde Uzunhaliloğlu ve Marancioğlu sülale adı, Ilıca köyünde Hoçoğlu sülale adı, Kayabaşı çiftliği adlı yerleşim yerinde Tavrazoğlu sülale adı, Kurucabad-Kurucaova köyünde Sancaktaroğlu sülale adı, Kuşçu köyünde Kocabeyoğlu sülale adı, Atkıran-Kürtkılavuzu mezrasında Karşlıoğlu sülale adı,

Dere karyesinde Hadikoğlu sülale adı, Baharşey karyesinde Dedeoğlu sülale adı, Dipsizgöl-Kızılkale karyesinde Türkmenoğlu sülale adı, Atkıran-Kürtkılavuzu ve Yukarıçamözü karyesinde Munzuroğlu sülale adı almış oymakların yaşadıkları 1835'li yıllara ait kaynaklardan anlaşılır.²⁶⁴

Müeyyedoğlu Aşireti	Yörük-Türkmen	Kayseri Yöresi.
Öbek Aşireti		Kayseri Yöresi.
Ömerli Aşireti		Kayseri Yöresi.
Paşalı Aşireti		Kayseri Yöresi.
Persekler Aşireti		Tomarza Yöresi
Sarı Fakılı Aşireti		Kayseri Yöresi
Sarı Kürklü Aşireti		Kayseri Yöresi.
Sarı Ömerli Aşireti		Kayseri Yöresi.
Sarıhanlı Aşireti		Kayseri Yöresi.
Sarısıntlı Aşireti		Kayseri Yöresi
Söylemez Aşireti		Kayseri Yöresi
Süksün Aşireti		Kayseri Yöresi.
Şah metlioğlu Aşireti		Sarız Yöresi
Taşlı Uşağı Aşireti		Zamanlı Yöresi
Taşoğlu Aşireti		Kayseri Yöresi
Türke Aşireti		Kayseri Yöresi.

263 Yakup Altın, Düünden Bugüne Kırıkkale.,s.121

264 Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II. Yıl.1831-1842.

Veziroğlu Aşireti		Tomarza, Bünyan, Kayseri Yöresi
Ahmedler Aşireti		Eskiil Nahiyesi ⁷
Ali Fakihli Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Ali Kocalılı Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Avclar Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Ayanhacılı Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Aziz Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Balıca Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Bekir İsa Aşireti	Kavşut karyesi	Aksaray Kazası
Bektaşlı Aşireti	Günaylı, Kızılcaköy, Saruveled Mezrası. ⁸	Aksaray Kazası
Beyli Yürekli Aşireti	Başyağmur, Çayırkenise, Çukurağıl ve Kozan mezrası. ⁹	Aksaray Kazası
Bıçağıuzun Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Bilalli Aşireti	Kamışağıl mezrası. ¹⁰	Aksaray Kazası
Bolarlı Aşireti		Aksaray Kazası
Bora Aşireti		Aksaray Kazası
Borna Aşireti		Aksaray Kazası
Boyacı Dede Aşireti		
Bozkırlı Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Bucaklı Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Bulapa Aşireti	Kulapa	
Bulduklar Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Bulgar Aşireti	Alpkara mezrası. ¹²	Aksaray Kazası
Burnaz Aşireti		Karacadağ Nahiyesi
Büyük Eğilmez Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Cambaz Aşireti		Aksaray Kazası
Celalleddin Aşireti	Mevlana	
Celayir Aşireti		Koçhisar Nahiyesi

Cingil Aşireti	Şirmin	Koçhisar Nahiyesi
Cuplu Aşireti	Arcunlu	Aksaray Kazası
Cüneydli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Çanakçı Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Çapıtlar Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Çiftlik Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Deli Habibli Aşireti		Aksaray Kazası
Depesi Yamalı Aşireti		Aksaray Kazası
Depüklü Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Derviş Aşireti		
Dervişan Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Derziler Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Develi Aşireti		Eskiil Nahiyesi ¹³
Deve Abdal Aşireti	Gümüşgün karyesi 5 hanede yaşar. ¹⁴	Pınarbaşı Nahiyesi
Eğilmez Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Ekelü Aşireti	Çordığın karyesi. ¹⁵	Aksaray Kazası
Eldili Aşireti	Çordığın karyesi	Aksaray Kazası
Elvancık Aşireti		
Enek Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Eskimişli Aşireti	Dü mezrası. ¹⁶	Aksaray Kazası
Evladı Hacı İbrahim Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Evladı Kara Alemlı Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Evladı Kara Ali Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Eyger Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Fakihler Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Felek Aşireti		Aksaray Kazası
Gönder Hacı Aşireti	Gönder Işıklı	Koçhisar Nahiyesi
Güney Aşireti	Keremoğlu	Karacadağ Nahiyesi

Gürzeli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Hacı Kara Aşireti	Göynük, Kurini, Oyumağaç, Saraycık ve Umurtarla karyesi. belirtilir. ¹⁷	Aksaray Kazası
Hasanoğlu Aşireti	Gassaoğlu	
Hindulu Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Hoca Esenli Aşireti	Beştepe mezarası	Aksaray Kazası
Hosun bey Aşireti		Aksaray Kazası
Hoş Kademli Aşireti		Aksaray Kazası
İlyas Fakılı Aşireti	Devadonu kışlası. ¹⁸	Aksaray Kazası
İncikli Aşireti		Eskiil Nahiyesi ¹⁹
İzdivan Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Kafir İshak Aşireti	Kızıltepe mezarası	Aksaray Kazası
Kafir Yörüğü Aşireti		Aksaray Kazası
Kalafatlı Aşireti		
Kalkancı Aşireti		Aksaray Kazası
Kandamış Delili Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Kara Hamzalı Aşireti		Aksaray Kazası
Kara Mehmedli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Kara Sultanlı Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Kara Yahya Aşireti		Aksaray Kazası
Karacadağlı Aşireti		
Karayel Aşireti		Aksaray Kazası
Karpuz Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Keneli Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Keremoğlu Aşireti		Karacadağ Nahiyesi.
Kesriç Aşireti	Ak-dinek mezarası. ²⁰	Eyub İli Nahiyesi
Kılıç Kemiren Aşireti		Aksaray Kazası
Kızıl Eşek Aşireti		Aksaray Kazası
Kozlu Aşireti		Karacadağ Nahiyesi

Kökler		Koçhisar Nahiyesi.
Köse Yusuf Aşireti	Seydisaray mezrası.	Aksaray Kazası
Kumlu Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Kundaklı Aşireti	Kumdanlı	Koçhisar Nahiyesi.
Kurd Boğazı Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Kureyş Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Kurtül Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Kurukışla Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Kültiğin Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Kürti Aşireti		
Melicik Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Mevlana Aşireti		
Mondu Aşireti	Donahisar mezrası.	Aksaray Kazası
Murafık Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Nökeran Aşireti	Akelsaray, Ilıca ve Uluviran kışlaları. ²⁷	Koçhisar Nahiyesi
Oğul beyli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Otaçlı Aşireti	Sapmaz mezrası	Aksaray Kazası
Öğünmez Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Ökçesiz Aşireti		Aksaray Kazası
Ömerfakih Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Resullu Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Runkuş Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Saçıuzun Aşireti		Aksaray Kazası Koçhisar Nahiyesi. ²⁹
Sakalar Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Salihli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Saltuk İğdirli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Sarışems Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Seğirtgen Aşireti		Aksaray Kazası

Serpik-Sevika Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Sinan Benek Aşireti		Eskiil Nahiyesi ³¹
Sofu Dedeli Aşireti	Çördük, Kaymad mezraları.	Aksaray Kazası
Söğüdlü Aşireti		
Şaban Çelebi Aşireti	Turasandede ve Sarioğulları adlı yerleşim yerleri.	Aksaray Kazası
Tahir Hacı Aşireti	Hamid mezrası. ³²	Aksaray Kazası
Talaş Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Tatar Ömer Aşireti		Aksaray Kazası
Urban Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Uşaklar Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Uyuklu Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Uzunoba Aşireti		Aksaray Kazası
Veledli Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Yakuplar Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Yalamaz Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Yamhayr Aşireti		Eskiil Nahiyesi ³³
Yaycı Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Yedikli Aşireti		Koçhisar Nahiyesi
Yenidiğin Aşireti	(Yendik-Yenitiğin)	
Yürekli Aşireti		Aksaray Kazası
Zekeriya Aşireti		Eskiil Nahiyesi
Zeyne Aşireti	Eymürcik mezrası. ³⁴	Aksaray Kazası
Suveyde Aşireti		Aksaray sancağı, ³⁵
Akkuzulu Aşireti		Sivas yöresi.
Akbel Bey Aşireti		Sivas yöresi.
Akça Kazanlı Aşireti		Sivas yöresi.
Aksalar Aşireti		Sivas yöresi.
Ali Taylı Aşireti		Sivas yöresi.

Alibey (Şeyh Süvar) Aşireti		Sivas yöresi.
Bahsayışlı Aşireti		Sivas yöresi.
Balım Aşireti		Sivas yöresi.
Baydığin Aşireti		Sivas yöresi.
Bekir Bey Aşireti		Sivas yöresi.
Buğdaylı Aşireti		Sivas yöresi.
Cafer Aşireti		Sivas yöresi.
Celalli Aşireti		Sivas yöresi.
Cemal Bey Aşireti		Sivas yöresi.
Çakır Alili Aşireti		Sivas yöresi.
Çardığın Aşireti	Çortığın	Sivas yöresi.
Çırak Aşireti		Sivas yöresi.
Çorlu Dede Aşireti		Sivas yöresi.
Çöğenli Aşireti		Sivas yöresi.
Derviş Aşireti		Sivas yöresi.
Devletyar Aşireti	Kultapan adı ile de anılır.	Sivas yöresi ve Keskin Kazası
Doğancı Aşireti		Sivas yöresi.
Göçoğlu Aşireti		Sivas yöresi.
Göklün Aşireti		Sivas yöresi.
Hasan Bey Aşireti		Sivas yöresi.
Hilalli Aşireti		Sivas yöresi.
İdrisli Aşireti		Sivas yöresi.
Karadığın Aşireti		Sivas yöresi.
Karabıyık Aşireti		Sivas yöresi.
Katip Aşireti		Sivas yöresi.
Kay Kavis Aşireti		Sivas yöresi.
Kayacık Aşireti		Sivas yöresi.
Kemaleddin Aşireti		Sivas yöresi.
Körkurd Aşireti		Sivas yöresi.

Kuru Göllü Aşireti		Sivas yöresi.
Mahmud Aşireti		Sivas yöresi.
Mamıhlı Aşireti		Sivas yöresi.
Mevlana Aşireti		Sivas yöresi.
Pervane Aşireti		Sivas yöresi.
Pir Ahmed Aşireti		Sivas yöresi.
Saraçlı Aşireti		Sivas yöresi.
Selamet Aşireti		Sivas yöresi.
Selçuk Aşireti		Sivas yöresi.
Senirabad Aşireti	Yuzlü Aşireti	Sivas yöresi.
Seraçlı Aşireti	Saraçlı	Sivas yöresi.
Suca Aşireti		Sivas yöresi.
Tahiroğlu Aşireti		Sivas yöresi.
Tutaş Aşireti		Sivas yöresi.
Türkan-Türkmen Aşireti		Sivas yöresi.
Yaramış Aşireti		Sivas yöresi.
Yarevlik Aşireti		Sivas yöresi.
Yoğunlu Aşireti		Sivas yöresi.
Yörgüç Paşa Aşireti		Sivas yöresi.
Fertli Aşireti	1858 yılında idari sahasında kurulmuş Hargün karyesinde oturdukları, ³⁶	Divriği Kazası
Davdalı Aşireti		Bayat Boyuna bağlı. ³⁷
Uluğman Aşireti		Şarkipare Nahiyesi

1 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.

2 A.g.e.

3 A.g.e.

- 4 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,60-62.
- 5 M.Akif Erdoğan, tarafından kaleme alındığı belirtilen Haric-i Kayseri Subaşı ve Cemaatler, adlı çalışmayı **Kayseri'de Oğuz - Türkmen (Yörük) Boyları** adlı ile internet ortamında yayınlayan, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40> Sitesinden alınmıştır
- 6 Kayseri'de Oğuz Türkmen Boyları, <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=42979&start=40>
- 7 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.
- 8 A.g.e.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 9 A.g.e.
- 10 A.g.e.
- 11 A.g.e.
- 12 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 13 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.
- 14 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.
- 15 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri.,s.53-56.
- 16 A.g.eserler.
- 17 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 18 A.g.e.
- 19 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.
- 20 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 21 A.g.e.
- 22 A.g.e.
- 23 A.g.e.
- 24 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.
- 25 Rafet Yinanç, Mesut Elibüyük, Maraş Tahrir Defteri, 1563 Cilt II,s.722.
- 26 A.g.e.
- 27 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 28 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 29 A.g.e.
- 30 A.g.e.
- 31 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.
- 32 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 33 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,41-46.
- 34 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri,s.53-56
- 35 BOA.Tarih :19/Ra/1131 (Hicrî) **Dosya No :117 Gömlek No :11561 Fon Kodu :AESAMD.III**, Halep yöresinde Suveyde Nahiyesi var.
- 36 **BOA. Tarih :28/Za/1274 (Hicrî) Dosya No :572 Gömlek No :33 Fon Kodu :MVL**
- 37 **BOA.Tarih :20/Za/1312 (Hicrî) Dosya No :37 Gömlek No :1312 Fon Kodu :İ..HUS**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ZORUNLU İSKANLAR

A- İSKAN NEDENLERİ:

Tarihi kaynakların günümüze aktardığı bilgilerden anlaşılacağı üzere Oğuzlar (Selçuklu) 1071 Anadolu'yu fethinden sonra bu topraklarda değişik tarihlerde değişik adlarla, değişik bölgelerde beylik (devlet), hanlık, derebeylik şeklinde siyasi teşekküller oluşturmuşlar ve XIV. Yüzyıl sonlarına gelindiğinde Anadolu'daki beylik (devlet) sayısı 20 civarına ulaşmıştır.

Söğüt merkezli Osmanoğulları ve çalışma bölgemizde hüküm sürmüş Eretna, Dulkadiroğlu, Karamanoğulları Beyliği (Devlet) siyasi hakimiyetlerini sürdürürlerken, Osmanlı Beyliği gelişip, güçlenmeye ve bunun için komşu beylik (devlet) lerin siyasi hakimiyetlerine bir bir son vermeye başlamıştır.

Yüzlerce yıl süren bu hakimiyet savaşlarında Osmanlı Devleti galip gelmiş iken, 1514 yılına gelindiğinde tarihe damgasını vuran ve bölgeyi etkisi altına olan olaylar meydana gelmiştir.

Bu olaylarda Osmanlı Hükümdarı Yavuz Sultan Selim, Safevi Beyliği (Devlet) üzerine sefer düzenlemiş, bu seferi sırasında söz konusu yıllarda halen siyasi hakimiyetini sürdüren Dulkadiroğulları Beyliğinden asker ve para yardımı desteği istemiştir.

Dulkadiroğullarından istediği yardımı alamayan Yavuz Sultan Selim, ordusu ile seferine devam etmiş ve Ağrı yöresinde hüküm sürmekte olan Beyazitoğulları Hanlığından 20.000 asker desteği alarak, İran'a gitmiş ve 23 Ağustos günü Maku şehri yakınlarında bulunan Çaldıran ovası'nda yaptığı savaşta Safevileri yenerek bu devletin siyasi hakimiyetine son vermiştir.

Savaş sonrası, kendi yandaşı olan Beyazitoğullarında beraberine alarak Anadolu içlerine gelen Yavuz Sultan Selim, kendisine asker ve para yardımında bulunmayan üstüne üstlük Safeviler yanında yer alıp, kendi ordusuna karşı savaşmış Dulkadirli Aşiretleri ve devletini cezalandırmak amacıyla 1515 yılında bu devletinde siyasi hakimiyetine son vermiştir.

Devletlerinin siyasi hakimiyetine son verilmesine kızan Dulkadirli ahalisi 1517 yılında Bozoklu Celal Baba, 1519 yılında Şah Veli, 1525 yılında Söklen-Zünnunoğlu Halil Baba, 1526 yılında Bozoklu Atmaca gibi tarihte Celali, Kalenderi, Türkmen Medrese Öğrencileri isyanı adları ile kaydolunan isyanları başlatmıştır.

Daha önceden kızgınlıkları bilinen ancak güçlü Osmanlı Ordularına karşı tek başlarına kafa tutamayan Karamanoğlu, Eretna, Çobanoğulları gibi komşu beylikler ahalisi desteği ile isyanlar büyümüştür. Bu isyanları Osmanlı Devleti önleyememiş, dolayısıyla Anadolu'da sulh ve barışçıl ortam sağlayamamıştır.

Geçmiş yüzyıllarda Balkanlar¹ ve Trabzon yöresine yaptığı gibi kendisine karşı asabi davranan ve isyan teşebbüsünde bulunan aşiretleri² Doğu Anadolu,³ Kıbrıs Adası,⁴ ve diğer Osmanlı topraklarına zorunlu iskana tabi tutarak soruna çözüm aramıştır.

Osmanlı yönetimi kızgınlık ve kavgalı ortamı sulha dönüştürememiş, dolayısıyla devlet, vatandaş kaynaşması sağlanamamıştır.

Böylelikle;

- Anadolu'da atıl duruma düşmüş binlerce dönüm verimli araziye ekip, biçtirerek ekonomiye kazandırılmamış,

- Konar-göçer aşiretlerin yerini bulup ta asker, vergi gibi zorunlu hizmetlerini alamaz olmuş,

- Çapanoğulları, Kozanoğulları gibi bazı saltanat gruplarının vatandaştan kendi adına asker ve vergi toplayıp devlet buyruklarına uymamalarını engelleyemez olmuş,

- Bu yüzden ekonomisi bozulmuş,

- Anadolu'da devlet otoritesi sağlanamaz olmuştur.

Bu kızgın ve kavgalı ortam XVIII. Yüzyıla kadar süre gelmiş ve bundan dolayı devlet bu konuyu kökünden çözmek amacıyla kapsamlı bir iskan politikası yapmaya karar vermiştir.

Bu politika ile,

- Anadolu'da oluşmuş hükümet, vatandaş arasındaki kavgaya dönüşmüş bu kızgınlığı sulha kavuşturmak,

- Konar-göçer hayat yaşayan aşiretlerin yerleşik halka verdiği zararların önüne geçmek,

- Çapanoğulları, Kozanoğulları gibi saltanat gruplarını dağıtarak keyfiyetlerine son verip, bölgeyi kendi hakimiyetine almak,

- Anadolu'da bulunan harap ve boş olan iskân merkezlerinin imar edilmelerini ve ekilmeyen On binlerce hektar verimli toprakların işlenmesini sağlayıp, ekonomiye kazandırmak,

- Konar-göçerliği bitirip aşiretleri yerleşik hayata sokarak ziraat yaptırmak ve asker, vergi gibi zorunlu hizmetlerini daha kolay almak,

1 Mustafa Kemal Atatürk'ün ataları bu sürgünle Balkanlara yollanmış oymaklardanır.

2 Daha önce belirtildiği üzere geçmişte çalışma bölgemizden binlerce Tatar Aşireti Balkanlar ve Trabzon yöresine sürgüne yollanmıştır.

3 İlgili konuda belirtildiği gibi bu gün Doğu Anadolu'da yaşayıp ta Kurmançî lehçesi konuşan aşiretler bu sürgünle yollanmış aşiretlerdendir.

4 KKTC. Kurucu Cumhurbaşkanı Merhum Rauf Denktaş bu sürgünle Karaman Yöresi'nden yollanan aşiretin üyesidir.

Ayrıca kontrol edemediği dış gruplara karşı bu aşiretlerin set vazifesi görmelerini sağlamak gibi nedenlerle 1690 yılı II. Süleyman döneminde tehcir kararı alarak yöre ahalisinin önemli bir kısmını Rakka olmak üzere, Kıbrıs Adası ve Anadolu'nun değişik yerlerine tehcire göndermiştir.

Bu bağlamda;

Önce iskân bölgeleri belirlenmiş, aşiretlerin hayvanlarını otlatacağı boş durumda bulunan otlu meralar, sulu bölgeler tespit edilmiş ve aşiretlerin tehçir (sürgün) edilmesinde bölgede yurt Pehlivanlı, Mamalı gibi güçlü aşiretlerin gözetiminde belirlenen iskan bölgelerine gönderilmiştir.

Yüzyıl sürmüş olan bu zorunlu iskana, başka bir ifadeyle tehcire katılan ahali sayısını, tarihi vesikalar On binlerce çadır olarak aktarıırken, zamanın ünlü ozarı Dedemoğlu 84 000 çadır-hane olduğunu şiir dizelerinde belirtmiştir.

Çıktık Horasan'dan sökün eyledik

Düşürdüler bizi tozlu yollara

Omuzlarda parlıyor uzun şelveler

Aşırdılar bizi karlı dağlara

* * *

Bölük bölük oldu yüklendi göçler

Atlaydı yaşlılar yayadı gençler

Başımıza geldi olmadık işler

Düşürdüler bizi görülmedik ellere

** *

Gehi konduk gehi göçtük yollardan

Bilip bilmediğim Yabancı ellerden

Kerbela çölünden ıssız dağlardan

Bizden sonra bir ad kalsın dillere

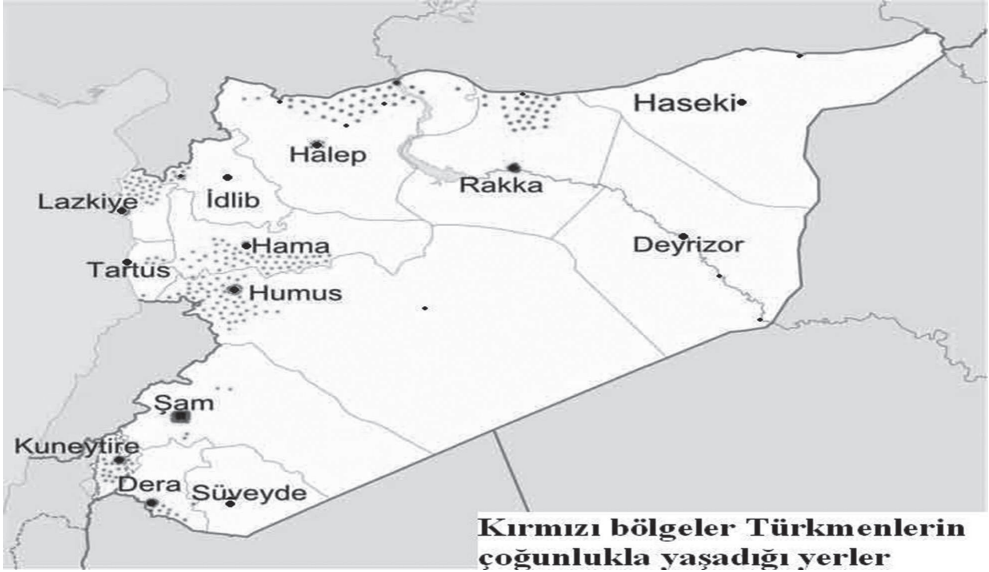
** *

Oradan geçirdi sürdü Colaba

Seksen dört bin hane gelmez hesaba

Deve koyun çoktur kalaba

Susuz hayvan inileşir çöllerde...

B- RAKKA'YA SÜRÜLEN AŞİRETLER:⁵

İlbeyli, Tacir-li, Tabanlı, İnallı, Reyhanlı,⁶ Cerit, Yabaltın, Köçekli,⁷ Harbendeli, Karkın,⁸ Badılı, Çimkanlı, Arsuvanlı, Hacıkırılı, Osmanlı, Budak, Bayındır, Ulaşlı, Torunlar, Abdal,⁹ Haydarlı, Gündeşli-Dedesli, Şarklı, Lekvanik (Çorum kürdü), Karacakurd-Karacakürt, Beğmüşlü, Cumalı, Salarlı, Tokerli, Karaahmetli, Kurallı, Şeyhli, A'ışeli, Pervazoğlu, Döğerli, Sencen, Gördülü, Kadirli, Karacalı, Barak, Rişvan, Eminli, İmamkulu, Boynuyoğunlu, Karahalilli, Köseler, Hacılar, Milli,¹⁰ Bahaddinli, Gevaganlı, Yılanlı, Sergüranlı, Bereketli, Avşar, Bab-ı Altun, Çeçeli, Dokuz-Topuz, Silsüpür ¹¹ Battal, Gürgenli, Seyhanlı, Kenganlı,¹² Armudlu, Közne,¹³ Araplı, Burak,

5 Rakka Eyâleti, XVI. Yüzyılda merkezi Urfa iken, bu adı 1864 yılından sonra günümüzde Suriye'de bulunan Rakka Kazasına verildiği anlaşılmaktadır.

6 Reyhanlı Aşiretinin Rakka iskanı Küçük Ali Aşireti nezaret ve yönetiminde yaptığı belirtilir.

7 Bozulmuş Türkmenlerinden olduğu belirtilen Köçekli Aşireti'nin 1764 yılında 10. 000 çadır ahalisiyle Sivas-Ankara arasında yaşadığı bilgileri aktarılmaktadır. Saltık, adı geçen eserinde Köçekli ile Küçüklü Aşireti'nin aynı aşiret olduğu bilgisini aktarmaktadır.

8 BOA. 29/S/1147 tarih. Karkın Aşireti'nin Rakka'da bulunduğu dair.

9 1764 yılına ait kaynaklar Abdal Aşiretine mensup 200 çadır ahalinin Suriye'nin Şam bölgesinde bulunduğu bilgilerini aktarmaktadır.

10 Bu iskanda Timur adlı bir reis öncülüğünde bulunan Milli Aşireti üyelerinin Siverek ve köylerini istila edip yağmalarda bulunduğu belirtilir.

11 Rakka'ya iskan edilen Afşar ve tabi Bab-ı Altun, Çeçeli, Dokuz ve Silsüpür Avşarı kaçıp Maraş, Pazarcık ovası, Kilis, Soku dağı ve Çoban oğlu Dağı'na geldiler. 1703'te Rakka beylerbeyi El-hac Mehmet'e yerleştirilmeleri için hüküm gönderildi. Diğer taraftan Havran Nahiyesi cemaatleri iskandan kaçınca, yerlerine 1720 yılında Hama, Humus ve Belih nehri civarında bulunan Afşar ve diğer cemaatler yerleştirilmek istendiyse de başarılı olmadı. Aynı yıl Harran ovası'na birçok aşiret yerleştirildi. Diyarbakır'da bulunan Afşar oymağından buraya 50 hane iskan oldu.

12 Gürgenli ve Kenganlı Aşireti Suruç yöresine iskanı yapılmıştır.

13 Yüzel Özkaya, XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları Ve Osmanlı Toplum Yaşantısı. Lekvanik, İmamkulu, Tacirli Aşiretleri: XVIII. Yüzyılın ilk çeyreğinde kışı Anadolu'nun muhtelif yerlerinde geçirirken, yazı Niğde sancağına bağlı Hamamcık yaylası'nda yaylamakta ve hayvanlarını Kayseri

Köroğlu, Mütesellim, Çağıranlı, Musahacı-beyli, Çepni, Kızılkoyunlu, Naibli, Kayaoğlu, Kabasakal, Çeceli, Tat-lu, Acurlu, Güne, Kandemir-çepnisi, Küçük Ali,¹⁴ Seçen, Kılıçlı, Kazlı, Tuğlu, Elçi, Yadiğarlı, Kubaş, İzzettünlü, Avşar, Anterli, Ömerlü, Karaca, Balabanlı, Şerefli, Sarıcalar, Kabaklar, Okçular, Kılıçbeyli, Alibeyli, Hacı Mahili, Kadirli, Kavili, Şarkipare, İnalöğlu, Deli Ali'li, Pehlivanlı, Mamalı, Şarıklı, Kızıllı, Sarılı, Nefesli, Turgutlu, Kafırkırın, Ali Genam, Arifegazili, Kırık, Biçili, Keller, Yakuplu, Salmanfakılı, Çakallı, Çarıklı, Peçeli, Mürselli Aşiretleri,¹⁵ bu zorunlu iskana katılmışlardır.

Zamanın ünlü Ozanı Budala Rakka tehcirini bu şiir dizleriyle aktarmaktadırlar,

*Budala'm der ne olacak hâlimiz
Ara yerde telef oldu elimiz
Bundan sonra Rakka'dır yolumuz
Rakka'ya sürgün oldu Beğdili ...*

Zamanın ünlü Ozanı Dedemoğlu Rakka yolcuğunu şu şiir dizeleriyle aktarmıştır.

*Geldik Anadolu Kayseri dağı
Görüldü Sivasla Gemriğin bağı
Çat Akdere derler Zilenin sağı
Samsun, Trabzon, Çorum illere.*

* * *

*Karadere derler bir gece kaldık
Gezerdik belâyı burada bulduk
Ne yaman dertlere giriftar olduk
Bakmaz mısın bâdi semûm yellere.*

* * *

*Dedemoğlu der ki askın bağından
Geçirdiler bizi Yozgad dağından,
Anadolu Sivas şehri sağından
Bir zamanda destan olsun dillere.¹⁶*

yöresinde otlatmaktaydılar.

14 Küçük Ali Aşiretine bağlı taifelerin Rakka'dan kaçarak çevre illere oradan da bu günkü oturdukları Trabzon/Sürmene İlçesi'ne iskan oldukları ve Soyadı kanununda aşiret adını *Küçük Ali* soyadı aldıkları anlaşılmaktadır. Aşiret üyeleri ile yaptığımız görüşmelerde atalarının bu sürgün olaylarını bildikleri ve Dulkadirli Ulusunu meydana getiren oymaklardan olduklarını anlatmışlardır.

15 Özdemir, Avşarlar ve Dadaloğlu, s.83.

16 Çorum/Sungurlu eski adı Oraf, Çayyaka köyünden olan Dedemoğlu, bu şiiri ile kendi aşireti ve köylüsünün sürgün yollarını aktarmaktadır. Şiirden anlaşıldığına göre, Bozok yaylası, Yozgat (Karadere), Gemerek ilçesi, Sivas güzergahı ile götürüldükleri anlaşılmaktadır.

I- İSKAN BÖLGELERİ

Zorunlu iskana katılan bu aşiretlerin Rakka bölgesinde bulunan “Colab Nehri,¹⁷ Behil Nehri, Çitili Nahiyesi, Hişe-bend Nehri, Ebu Rakka Nehri, Dabbe Nehri, Telsenim Nehri,¹⁸ El-As Nehri, Remman Nehri,¹⁹ Huneyze Nehri, Debs Ali Atiyik Nehri, Cedid Nehri, Sacur Nehri civarlarına” yerleştirilmişlerdir.

İskan bölgelerini zamanın ünlü ozanı Dedemoğlu şu dizelerle aktarmıştır.

*Toplandık aşiret geldik Colab'a
Baş bend Firuz Beğ'in değil mi?²⁰
Emretti beğler konduk yanyana
Hacı Ali'nin yurdu Seylan Değil mi?*

* * *

*Ondan aşığı Budak düzüldü
Bend sahibi ismi ismine yazıldı
Orda Berk Ağa'nın keyfi bozuldu
Torunların yurdu Şirvan değil mi?²¹*

* * *

*Yurd verildi Ulaş'ın beyine
Oda konu Berk Ağa'nın sağına
Firkat geldi Ağcakale Dağına
Bayındır'ın yurdu Goncan Değil mi?*

* * *

*Dedemoğlu, Haymaların kurulsun
Çekilsin bayraklar mehter vurulsun
Döğülsün kahfen harbin çağrılın
Abdalların yurdu Ören değil mi?²²*

Rakka'ya zorunlu iskanları yapılmış bazı aşiretler, buranın hava ve yaşam şartları, Arap Aşiretlerin baskısı ve Osmanlı Valisinin Arap Aşiretleri yanında yer alarak kendilerine baskı uygulamasına dayanamayarak kaçmışlar ve Rakka'ya komşu illere dağılmışlardır.

Bir kısmı Rakka'ya komşu illerde kalarak buralarda yurt tutmuşlar, bir kısmı Gümüşhane güzergahı ile Trabzon, Rize, Artvin taraflarına giderek bu bölgelerde,

¹⁷ Colab Nehrinin günümüzde Suriye Devleti idari sahasında kaldığı belirtilir.

¹⁸ Bu yerleşim yeri XVII. Yüzyılda kaza olan bu yerleşim yeri Diyarbakır İli Lice İlçesi'nin eski adı *Telsim* olduğu sanılır.

¹⁹ Burasının Suriye Vilayeti idari sahasında bulunan *Remney* adlı şehir olduğu sanılır.

²⁰ Bu şiiir Dedemoğlu'a ait olup, Firuz Beğ; Barak Aşiret beyidir. Ayrıca Dedemoğlu'nun Firuz beyinde saz şâiri olduğu yönünde görüşlerde bulunur.

²¹ Torun Aşireti'nin yerleştiği Şirvan adlı bu yerleşim yerinin Siirt İline bağlı Şirvan İlçesi olduğu sanılır.

²² Sümer, *Oğuzlar*, s. 306.

bir kısmı Diyarbakır, Mardin, Erzurum, Hatay bölgelerde, bir kısmı da Anadolu içlerine doğru gelmişlerdir.

Anadolu içlerine gelenler, güvenlik güçleri tarafından yakalanmışlar ve İç Ege illerinden Afyon, Eskişehir, Kütahya, Uşak ve Aydın yörelerine tekrar iskanları yapılmıştır.

Günümüzde, Güney ve Doğu Anadolu bölgelerinde yaşamlarını sürdüren “Zaza ve Kurmaçi” adı verilen lehçeleri konuşan aşiretlerin önemli bir kısmı Rakka sürgünü ile bölgeden gönderilmiş aşiretlerden olduğu bilinir.

Yörede Rakka’ya sürülmüş olan bu aşiretlerin köy adları, evlerinin yapı kalıntıları, mezarlıkları, dağ, ova, arazilere verdikleri adlar halen güncelliğini korumakta, bu tehcir olayı yöre insanı ağzında şiir-destan, hikayeleşmiş olarak halen canlılığını korumakta ve²³bu iskanlarla ayrılmış pek çok yore aşiretinin aradan yüzlerce yıl geçmesine rağmen halen bir biri ile görüştükleri anlaşılar.

2- İÇ EĞE İLLERİNE YAPILAN İSKANLAR:

XIII.Yüzyıl sonlarında Söğüt mermezli kurulmuş “Osmanlı Beyliği” güçlenme ve genişlemeye başlamış, komşu beylik-devlet olan Birgi merkezli “Aydınoğulları Beyliği”, Manisa merkezli “Saruhanogulları Beyliği”, Afyon-Karahisar merkezli “Germiyanogulları Beyliği”, Eğridir merkezli “Hamitoğulları Beyliği”, Balıkesir merkezli “Karaisaoğulları-Karesi Beyliği”, Antalya merkezli “Teke Beyliği” ile Muğla merkezli “Menteşogulları Beyliği”nin siyasi hakimiyetlerine bir bir son vermiştir.

Devletlerinin siyasi hakimiyetlerine karşı tepkili olan “Karaisaoğulları, Aydınoğulları, Germiyanogulları, Hamitoğulları, Saruhanogulları, Menteşogulları ve Tekeogulları” aşiret üyeleri ve tebası, komşu devletleri olan Karamanoğulları, Eretna ve Dulkadirli Devletlerine sığınmışlardır.

Bu nedenle bölgede söz konusu aşiretlere mensup oymaklar oldukça fazladır.

23 İdris Karakuş, Orta Anadolu Bozlakları,s.41.

Musa Hacı Aşireti,²⁴ Kaçarlı Aşireti, Çilli Aşireti, İncili Aşireti,²⁵ Cırgınlı Aşireti,²⁶ Tamburacı Aşireti,²⁷ Oşili Aşireti,²⁸ Hacı Fakılı Aşireti,²⁹ Caferli Aşireti,³⁰ Boynu Yoğunlu Aşireti,³¹ Narinceli Aşireti, Varsak Aşireti,³² Saçıkaraklı Aşireti,³³ Karakeçili Aşireti, Karatekeli Aşireti, Horzumlu Aşireti, Güllüce Aşireti, Fakılı Aşireti, Geyikler Aşireti,³⁴ Karalı Aşireti, Kaşıkçı Aşireti, Pekmezlısü Aşireti, Koçbeli Aşireti, İshaklı Aşireti, Köse Musa-Köseli Aşireti ve Kara Haliloğulları Aşiretinin iskanı yapıldığı anlaşılr.³⁵

Musa Hacı Aşireti: Aşiretin asıl yurdu Bozok yaylası'dır. Günümüzde Yozgat İli ile Çorum İli sınırları arasında bulunan bu yaylanın ekseriyetle Güneybatı ve Batısında yurt tutmuşlardır.

Bozoklu Celal Baba, Bozoklu Atmaca, Söklen-Zünnunoğlu Halil Baba ve XVII. Yüzyılda Gedük'oğulları öncülüğünde çıkartılan isyanların merkezi, Dulkadiroğullarının bazı hanedanları ve isyancı başı Halil Baba'nın yurdu (köyü) bu yayla idi, dolayı ile Musa Hacı Aşireti söz konusu isyanların içinde idi.

Bu nedenle aşirete mensupları XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanları ile Rakka'ya tehçir edilip, bazı taifeleri Huneyze Nehri boylarına, 150 hanesi de Rakka-Harran yöresi Colab Nehri çevresine yerleştirildiler.³⁶

Ancak, pek çok aşiret gibi bu aşirette bölgenin yaşam koşullarına uyum sağlamadı ve iskan bölgesini beğenmeyip geçen yıllar içinde firar ederek 1728 yılında Ankara'nın Haymana ve Konya'nın Turgut kazaları civarına gelmişlerdir.³⁷

Anadolu içlerinde başı boş dolaşan bu aşiret daha sonraki yıllarda kendilerini takip etmekte olan devlet güçleri tarafından alınarak, bazı oymakları 1792 yılında Kütahya eyaleti Barçınlı Kazası Yanıkkışla köyü mevkiine,³⁸ bazı oymakları Emirdağ

24 <http://www.tezkoy.com/?pnum=16&pt=TAR%C4%B0H%C4%B0>. Muslucalı ve Musahocalı adı ile de anılır. Rakka Sürgününden firar ederek Anadolu içlerine döndüğü ve 1734 yılında Emirdağ merkezine Yedi kabile ile birlikte geldikleri belirtilir. Aşiret üyelerinin söz konusu yüzyılda, yaz ayları Çankırı yaylalarında yayladıkları, kış ayları da Emirdağ yöresinde kışladıkları anlaşılr.

25 AfyonKara Hisar İncili karyesine.

26 1752 tarihinde yerleştirildikleri anlaşılr.

27 Suvermez Köyüne.

28 Türkmenakören ve Yarımcı Köyüne.

29 Hamzahacı Köyüne.

30 Bölgede kurulmuş muhtelif köylere yerleşmiştir.

31 Alibeyce, Beyköy, Gökçeyaka, Kılıçlı Kavlaklı, Burunarkaç, Gözeli, Kırkpınar, Bağlıca, Köylerine.

32 BOA. Tarih :29/Ş /1216 (Hicrî) Dosya No :37 Gömlek No :1836 Fon Kodu :C..İKTS, Sandıklı Kazası: 1800 yılında Sandıklı yöresinde görülen ve Yörükân Taifesine bağlı olduğu belirtilen aşiretlerin söz konusu iskanlarla yöreye götürülmüş aşiretlerden olduğu söylenebilir.

33 BOA.Tarih :01/R /1330 (Hicrî) Dosya No :13 Gömlek No :46 Fon Kodu :DH.H...

34 Afyon'da Geyikler kazasının Pınarbaşı mevkiindeki Mirve (Mürün ?) ve Veliagıl köyüne yerleştirilen Avşarlardan bazı bölükler ise Kara Hasanlı Ceridi'ne katılıp Adana civarında eşkıyalık hareketlerine katılmıştı.

35 Balcam, Başkonak, Çatallı, Dereköy, Emirin, Soğukkuyu, Tez, Demircili, Türkmen, Çaykışla, Güveççi Köylerine.

36 Halaçoğlu, a.g.e.s. 59.,Bu iskânı kabul etmeyen *Şerefli Aşireti* Seyyidlik iddiasında bulunmuş ve bu zorunlu iskâna direnmiştir.

37 Kayseri'de Avşar Boyunun Yerleşim Yerleri, <http://www.kayseriehaber.com>

38 BOA.Tarih :13/Ca/1208 (Hicrî) Dosya No :60 Gömlek No :2988 Fon Kodu :C..ZB..

Kazası Tabaklar, Susevmez, Karaağaç ve bölgede kurulmuş bazı köyler ile merkeze bağlı İncili Mahallesi'ne zorunlu iskanları yapıldığı anlaşılmaktadır.³⁹

Aşirete bağlı bazı taifelerin Boynuyogunlu Aşireti üyeleri ile birlikte eski adı Çorum olan bu günkü Çifteler İlçesi Şadıroğlu, Sarıkavak, Doma köyleri ve şehir merkezine yerleştirildikleri anlaşılmaktadır.⁴⁰

Rakka Sürgünü'nden geri dönmüş Orta Anadolu kökenli oymaklardan;

Cerit Aşireti: Emirdağı Kazası Yavuz köyüne,

Çakıroğulları Aşireti: Emirdağı Kazası Kılıçlıkavaklı köyüne,

Kaçar Aşireti: Emirdağı Kazası Karaağaç adlı yerleşim yerine,

Göynük Aşireti: Emirdağı Kazası eski adı Göynük, yeni adı Gökçekaya köyüne,

Kadirli Aşireti: Emirdağı Kazası Karacalar köyüne,

Ayrıca Emirdağ Kazası idari sahasında kurulmuş Karabağı, Tavlığa, Alıkan,⁴¹ Burunarkaç, Ezice, Gedikevi, Tepe, Gelinçik, Hamzalı köyleri başta olmak üzere yörede kurulmuş komşu il, ilçe ve köylere Rakka firarisi aşiretlere bağlı taifelerin yerleştirildikleri anlaşılmaktadır.⁴²

Dinar İlçesi: Akgün, Avşar, Aktoprak, Avdan, Çobansaray köylerine (Salmanlı yöresinden gönderilen taifeler), Çürüklü, Dikici, Karabedir köylerine (Büyük Salmanlı yöresinden gönderilen taifeler), Tuğaylı, Yakalak köylerine (Çakal ve Horzum Aşiretine bağlı taifeler) ve Yüksel köyü başta olmak üzere yörede kurulmuş bazı köylere...⁴³

Dokuzlu ve Şeyh Süvarlı Oymakları: 1694 yılında Sandıklı Nahiyesine yerleştirilmişlerdir.

Ayrıca Sandıklı İlçesi Başarğaç Beldesi (Kodallar Aşireti), Çevretepe, Çiğiltepe, Çukurca, Çomoğlu, Gökçealan, Hırka, Karacaören ve Koçhisar köylerinde yurt tutmuş bazı oymakların söz konusu sürgünlerle Bozok yöresinden gönderilmiş aşiretlere bağlı Türkmen Aşiretleri olduğu bilinir.⁴⁴

Rakka bölgesine gönderilmiş bu oymakların eski yurtlarına geri dönmek için firar ettikleri ve yakalanarak söz konusu bölgeye zorunlu iskanlarının yapıldığı anlaşılmaktadır.

AfyonKara Hisar Merkeze bağlı: Çavdarlı, Değirmendere, Erenler-Kumartaş, Alcalı, Karaaslan köylerine Rakka sürgünü'nden geri dönen aşiretlere mensup taifeler yerleştirilmiştir.

Karakeçili Aşireti: Eskişehir/ Mahmudiye İlçesi eski adı Cönger olan Doğanca köyü XVIII. Yüzyılda günümüzde Kırşehir İline bağlı Çiçekdağı İlçesi mıntkasından

39 İncili Mahallesi'nde yaşayan bu uzantının *Yürük* soyadı aldığı bilinir. Bu oymağın üyesi emekli edebiyat öğretmeni Kemal Yürük ben denizin Ankara Gazi Akşam Lisesi'nden öğretmenidir.

40 Çifteler İlçesi köyleri wikipediası.

41 Karabağı, Tavlığa, Alıkan köylerine Bozulus Türkmeleri yerleştirilmiş.

42 Emirdağ İlçesi köyleri wikipediası.

43 Dinar İlçesi köyleri wikipediası.

44 Sandıklı İlçesi köyleri wikipediası.

göç almıştır.⁴⁵ Mahmudiye İlçesi Mecidiye köyü kurucularının Kırşehir İli Çiçekdağı İlçesi civarından gittikleri anlaşılmaktadır.⁴⁶

Karatekeli Aşireti: Aşirete bağlı Tekelioğlu adı taşıyan bir taifenin XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Eskişehir/Kavacık köyüne iskan edildikleri anlaşılmaktadır.⁴⁷

Deveci Yörüşü Aşireti: XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Eskişehir/Musalar köyünde yurt tutmuş olan aşiret üyelerinin Çalışma bölgemizden giden aşiretlere mensup olduğu sanılır.⁴⁸

Boynu Yoğunlu Aşireti: XVIII. Yüzyıl iskanlarında Yozgat civarından alınarak Çifteler İlçesi köylerine iskan ettirilmiş aşiretlerden olduğu belirtilir.⁴⁹

Morcalı Aşireti: Tarihte Sivas/Divriği civarında yaşarlarken Eskişehir/Han İlçesine iskan edildikleri anlaşılmaktadır.

Bahşişli Aşireti: Eskişehir/İnönü İlçesi Kuzfındık köyü kurucularının XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanları ile bölgeye yerleştirilmiş taifelerden olduğu anlaşılır. Köyü kurduğu kabul edilen Sürmeliler sülale adı almış oymağında Bahşişli Aşireti üyesi olduğu ve oymak üyelerinin tarihte Çorum, Yozgat, Samsun yöresine dağıldıkları kabul edilir.⁵⁰

Seyhanlı Aşireti: Eskişehir/Mahmudiye İlçesi Balçıkhisar köyünde sakin bazı oymakların Karakeçili Aşiretine bağlı Seyhanlı oymağına mensup oldukları, ve XVIII. Yüzyılda Urfa/Suruç İlçesi Ziyaret köyünde yaşarlarken yaylak olarak kullandıkları Konya civarına geldikleri, buradan Ankara/Haymana İlçesi Konakgörmes ve Esentepe köylerine geldikleri buradan da Zorunlu iskanlarla buraya iskan edildikleri bilgisini aktarmaktadırlar.⁵¹

Cönger Aşireti: Eskişehir/ Mahmudiye İlçesi eski adı Cönger olan Doğanca köyü kurucularının XVIII. Yüzyılda günümüzde Kırıkkale İline bağlı olan Keskin Kazası Cönger köyünden geldikleri, buraya gelirken de Çorum/Sungurlu İlçesi Hatal köyü ve Kayacık köyünde biraz eğleştikleri sonrasında buraya iskan edildikleri bilgisi aktarılmaktadır.⁵²

Bektaşlar Aşireti: Eskişehir/Mihalıçcık İlçesi Kayı köyünü kurduğu kabul edilen Bektaş Ağa adlı aşiret reisinin bu aşirete bağlı olduğu sanılır.

Halep Türkmenleri: Eskişehir merkeze bağlı Bozdağ köyü XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Şam, Halep, Adana, Aydın yöresinde konar-göçer olarak yaşam sürmüş ahaliden teşekkül etmiştir.

45 Bayar,a.g.e.,s. 231

46 Bayar,a.g.e.,s.227.

47 Bayar,a.g.e.,s.

48 Bayar,a.g.e.,s.

49 Bayar,a.g.e.,s.

50 Bayar,a.g.e.,s.221.

51 Bayar,a.g.e.,s.228. İskanlarında devlet tarafından evler yaptırılıp, toprak verildiği belirtilmektedir. Aşiret üyelerinde 1671 yılından bu yana aile secerelerinin tutulduğu bilgi ve belge bulunmaktadır.

52 Bayar,a.g.e.,s. 231. Bu köyde yurt tutmuş oymaklara *Çiloğulları, Savranlar, Keserliler, Merdivenler* adı verilmektedir.

Keller Aşireti: Aşirete bağlı bir taifenin konar-göçer yaşarlarken XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Eskişehir İli merkezine iskan edildikleri anlaşılr.

Kırcalı Aşireti: Kırca Ali adı ile de anılan bu aşirete bağlı bir kolun XVIII. Yüzyıl zorunlu iskanlarında Mihaliçcik İlçesi Dağküpü köyünü kurduğu ve bu ailelerin atalarının Konya yöresinden gittikleri anlaşılmaktadır.⁵³

Firuz Beğli Aşireti: Alpu İlçesi Sarıkavak,⁵⁴ Karatepe,⁵⁵ Harmandalı köyleri ile Seyitgazi İlçesi Üçsaray köylerinde yaşayan Firizoğlu adı almış oymakların atalarının Yozgat yöresinden gönderildikleri anlaşılr. Bu oymakların kültürel özellikleri Yozgat yöresi ve Firuzbeğli Aşiretini andırmakta ve XVIII. Yüzyıl zorunlu iskan ile bölgeyi yurt ettikleri bilgisini vermektedir.⁵⁶

- Yunak İlçesi Yarımcı köyü kurucularının XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında yerleştirildikleri ve bu aşiretin Adana/Pozantı yöresinden gelmiş Kozanoğulları sülalesi olduğu belirtilir.⁵⁷

- Alpu İlçesi Sakarıkaracaören köyü; XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Celali İsyancıları sonucu isyan bölgelerinden kaçan taifeler yerleşmiştir.⁵⁸

- Mihaliçcik İlçesi Beyyayla köyü XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında yerleştiği belirtilir. Köyde yurt tutmuş bazı oymakların uzantılarının Sivas-Uzun yayla, Kırşehir, Yozgat yöresi ve Samsun-Bafra arasında, bazı uzantılarının Antakya civarından geldikleri anlaşılmaktadır.⁵⁹

- Seyitgazi İlçesi Numanoluk köyünün XVIII. Yüzyılda Konya yöresinden göç aldığı anlaşılr.

- Eskişehir/Mollaoğlu köyü; Celali İsyancıları neticesinde dağılan oymaklar ile Ankara/Ayaş yöresinden gelmiş bir taifenin yerleştiği anlaşılmaktadır.

- Eskişehir/Turgutlar köyü; Celali İsyancılarından kaçmış taifeler tarafından kurulmuş köydür.

Eskişehir/Tahiribakır köyü; 1845 yılında Aydın yöresinden göç aldığı belirtilmekte ve Dulkadirli Türkmenlerinden olduğu sanılan bu ahalinin de yöre kökenli olduğu sanılmaktadır.

- XVIII. Yüzyıl Zorunlu iskanlarında Yozgat yöresinden gelmiş aşiretler Emirdağ İlçesi idari sahasında Çaykışla, Çatalı, Demirci, Dereköy, Emirin, Güneysaray, Güveçci, Karacalar, Kolanşam-Başkonak, Kurudere, Soğukkuyu, Örenköy, Tez, Türkmen, Yüreğil adı verilen köyleri kurmuşlardır.⁶⁰

⁵³ Bayar,a.g.e.,s. 256.

⁵⁴ Sarıkavak köyünde yurt tutmuş oymağın *Uslu* adı aldığı anlaşılr. Kaynak, Celal Uslu, Astsb. Kd. Bşçvş. Oymak üyesi.

⁵⁵ Karatepe köyünde yurt tutmuş oymak üyelerinin, komşu köy olan Sarıkavak köyünde yurt tutmuş uzantıları ile halen akrabalık bağlarını kopartmadıkları anlaşılr.

⁵⁶ Uçakcı,

⁵⁷ Bayar,a.g.e.,s.175.

⁵⁸ Bayar,a.g.e.,s.

⁵⁹ Bayar,a.g.e.,s.255. Bu köyde yurt tutmuş Sıçmaz-Seçmez adlı oymağın atalarının söz konusu sürgünlerle çalışma bölgemizden gönderilmiş aşiretlerden olduğu sanılır.

⁶⁰ Bayar,a.g.e.,s.194.

Günyüzü İlçesi: Bedil (Bedil Aşireti), Ayvalı (Bedil Aşireti), Mercan ve Yazır köyleri başta olmak üzere şehir merkezi ve yörede kurulmuş bazı köylere.

Çifteler İlçesi: Eski adı Çor'un olan bu ilçe idari sahasında kurulmuş Kadıkuyusu köyü ahalisi atalarının eski adı Asiyozgat olan Ankara/Elmadağ İlçesi merkezinden geldikleri bilgilerini aktarmakta iken, Elmadağ İlçesi eski sakinleri bu anlatımları onaylamaktalar ve kendi atalarında Emirdağ yöresinden geldiklerini anlatmaktadırlar. Bölge ahalisinin anlatımları zaman içerisinde bu akraba oymakların birbirlerine gidip geldikleri ve akrabalık bağlarını sürdürdüklerini göstermektedir.

Elmadağ İlçesi eski adı Dereşih olan Yeşildere Beldesinde yurt tutmuş Eyyubler sülale Nalbant, Kardak, Erdoğan, Delice soyadı almış oymakların atalarının tahminen 150 yıl evvel Afyon yöresinden geldikleri bilgisini vermekte ve ayrıca Ankara/Mamak İlçesi Bayındır köyü (Mahalle) nde de uzantılarının bulunduğunu bildirmektedirler.

- Çifteler İlçesi Körhasan köyü, Sultandağı İlçesi Karakışla köyü, Alpu İlçesi Arı köyü, Yunak İlçesi Kargalı, Sıram, Cebail, Ayrıtepe köyü ahalisinde XVIII. Yüzyılda buralara yerleştirildikleri, dolayı ile söz konusu köy ahalisinin de yöreden gönderilmiş oymaklar olduğu sanılır. Sanımızı ise, tarihi kaynaklar, köylerin kültürel yapıları yaşlıların anlatımları desteklemektedir.

- Çifteler İlçesi Kadıkuyu köyü; XVIII. Yüzyıl iskanlarında Yozgat/Yerköy civarından alınarak iskan ettirilmiş aşiretlerden olduğu belirtilir.⁶¹

-Çifteler İlçesi Şadıroğlu, Sarıkavak, Doma köyleri ve şehir merkezine ekseriyetle Musahacılı ve Boynuyoğunlu Aşiretlerine mensup taifeler olmak üzere Rakka firarisi Orta Anadolu kökenli aşiretlerin yerleştikleri tarihi vesikalar ve alan araştırmalarından anlaşılır.⁶²

-Uşak İli Alanyund, Bozkuş, Buğdaylı, Çamyuva, Sorgun köyleri Rakka firarisi Orta Anadolu kökenli aşiretlerden göç aldıkları sanılır. Sanımız ise, söz konusu köy ahalisinin gelenek-görenekleri ve anlatımları kaynak oluşturur.

-Banaz İlçesi Halaçlar, Gedikler, Çorum ve Bahadır köyleri kurucularının söz konusu firar ile bölgeye yerleştirilmiş Orta Anadolu kökenli aşiretlere bağlı oldukları söylenebilir.

-Sivaslı İlçesi, bu yerleşim yerini kurup adını vermiş oyaklarında söz konusu Rakka firarisi aşiretlerden olduğu ve kurucularının Sivas yöresinden gittikleri anlaşılır.

-Ayrıca, Rakka iskanından kaçarak Anadolu içlerine geri dönmüş aşiretler, Anadolu'nun değişik bölgelerine olduğu gibi çalışma bölgemizde kurulmuş Aksaray, Kayseri, Zamantı, Bor, Sivas, Boz-Ok, Çankırı, Dinek Keskin, Dulkadir, Kırşehir, Sorkun, Karaman, Ankara bölgelerine iskan edildikleri tarihi kaynaklardan anlaşılır.

61 Kadıkuyu köyü, bölgede kurulmuş Aslanlı, Bağlıca, Burunarkaç, Alibeyce, Gözelli, Geynik, Sarıkavak, Dikilikaya köyü ile aynı dönemlerde kurulmuş, muhtemelen bu köyleri de Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çorum yöresinden sürgün edilmiş aşiretlere bağlı taifeler kurmuştur.

62 Çifteler İlçesi köyleri wikipediası.

-XVIII. Yüzyılda Kayseri sancağı sınırlarındaki Çömürşek ve Pınarbaşı yöresinde yaylalarda yaylayan aşiretlerden 200 hanenin yerleşik hayata geçirildiği belirtilir.⁶³ Bu aşiretlerin Rakka firarisi aşiretler olduğu söylenbilir.

3- KIBRIS ADASINA YAPILAN İSKANLAR:

1572, 1800, 1900, 1955 ve 1974 yıllarında Anadolu'dan Kıbrıs Adası'na, on binlerce Türkmen ahalinin zorunlu iskanı yapıldığı tarihi kaynaklarda yer almaktadır.

Daha Ada'nın fethinin (1571-72) ilk yıllarında, bu zorunlu iskana Aksaray yöresinden 225 aile, Karahisar-ı Develi yöresinden 197 aile, Ürgüb yöresinden 64 aile, Niğde yöresinden 172 aile, Koçhisar yöresinden 88 aile, Bor yöresinden 69 aile, Beyşehir yöresinden 262 aile, Seydişehir yöresinden 202 aile Anduğu yöresinden 145 aile, Ilgın yöresinden 48 aile, İshaklı yöresinden 87 aile ve Akşehir yöresinden 130 aile olmak üzere toplam 1.689 aile yollanıp adada bulunan Rumlardan boşalmış köylere yerleştirilmişlerdir.

Bu sayı, 1581 yılına gelindiğinde sekiz bin aile sayısına ulaşmış, iskan edilen ailelerde Çiftçi, ayakkabıcı, hayvancı, duvarcı, nalbant, semerci, demirci, hallaç, dokumacı, tüccar, tüfekçi, ipek boyacısı, keçeci, dülgere, marangoz, çilingir, imalatçı gibi mesleklerde ustalık vasıfları aranmıştır.

Çiftçi aileler, öküz ve kağnıları, hayvancı aileler hayvanları, meslek erbapları alet ve edevatları gibi ihtiyaç malzemelerini götürmelerinde zorunlu kılınmış, Silifke limanlarında toparlanarak gemilere bindirilip adaya yollanmışlardır.

Ziraatçı ailelere işleyebilecekleri kadar toprak, hayvancılıkla uğraşan ailelere hayvan, meslek erbaplarına araç gereç ve ev verilerek yapılan bu iskanlar, geçen yüzyıllarda da devam etmiş ve Karahisar Kazası, Anduğu Kazası, Develi Kazası, Ürgüb Kazası, Koçhisar Kazası, Niğde Kazası, Malya Kazası,⁶⁴ İshaklı Kazası, Akşehir Kazası, Beyşehir Kazası ve nahiyeleri idari sahasından Ilgın kadısı ve Hüseyin Çavuş nezaretinde Adaya yerleştirmeler yapmışlardır.⁶⁵

Bu sürgünler ve devletin adaya iskan politikası sürmüş, XVIII. Yüzyıla gelindiğinde, bir kısmı gönüllü olmak üzere Konya, Karaman, Kayseri, Yozgat, Karataş, Sivas, Selendi, Maraş, Alanya, Antalya, İçel, Manavgat, Mamure, Kütahya yöresinde Adaya 30 bin civarında aile adaya yerleştirilmiştir.

63 Kayseri'de Avşar Boyunun yerleşim yerleri, <http://www.kayseriehaber.com>

64 BOA. Tarih :12/Ca/1253 (Hicri) Dosya No :1608 Gömlek No :84 Fon Kodu :HAT. Bu iskanın Kıbrıs'ın Evdim Kazasına bağlı Malya Karyesi ve civarına yapıldığı anlaşılmaktadır.

65 BOA.Tarih : Dosya No : Gömlek No :2551 Fon Kodu :KK.d...

Bu zorunlu iskanlarda “Karaman-oğlu,⁶⁶ Kabasakal, Mamalı,⁶⁷ Çapanoğlu,⁶⁸ Dulkadirli,⁶⁹ Şeyhli, Çakal,⁷⁰ Çandaroğlu, Çongar, Arslanbaba, Karahacılı, Türkeş,⁷¹ Köşker,⁷² Küçükli, Eskiörük, Kozan-oğlu, Şemedli, Cerit, Karahalil, Gedikli, Taslaklı, Köse-oğlu,⁷³ Malya-lı,⁷⁴ Karalar,⁷⁵ Kömürlü, Akkuzulu, Şamlu, Özbağlar,⁷⁶ Akkoyunlu, Alibaba,⁷⁷ Musalar,⁷⁸ Muratoğlu,⁷⁹ Sofu-oğlu,⁸⁰ Atar, Argın,⁸¹ Manav-oğlu,⁸² Derviş-oğlu,⁸³ Deveci-oğlu,⁸⁴ Çulha-oğlu,⁸⁵ Alanlı,⁸⁶ Karalar,⁸⁷ Kazan, Azizbeğli, Balaban,⁸⁸ Canıklı,⁸⁹ Karakütük,⁹⁰ Karabudak,⁹¹ Keskin,⁹² Poyrazlı,⁹³ Pehlivanoglu,⁹⁴ Alaatlı,⁹⁵ Çavdar, Özbek, Çayan,⁹⁶ Ulaş,⁹⁷ Evcı,⁹⁸ Sağdıç,⁹⁹ Çallı, Esenyel,¹⁰⁰ Kul-oğlu,¹⁰¹ Karaköse, Köroğlu,¹⁰²

66 KKTC. topraklarında çok yaygın olarak soyadı alındığı görülmektedir.

67 Mamalı ile Çapanoğlu Aşiretinin aynı aşiret olduğu bilinir. Ve bu aşiretlerin Bozok-Yozgat yöresinden geldiği anlaşılr.

68 Mamalı Aşiretine bağlı olan Çapanoğulları oymağına bağlı bir taifenin K.K.T.C. Gazımağosa adlı yerleşim yerinde yaşadığı anlaşılmaktadır.

69 Yılmazköy’de bir ailenin Dulkadir soyadı aldığı ve bu ailenin Dulkadirli soyundan olduğu söylenebilir.

70 Çakal Aşiretine bağlı olduğu anlaşılan Çakal soyadı almış bir taifenin İskele adlı yerleşim yerinde yaşadığı görülür.

71 Lefkoşe ve Gazımağosa bölgesi. MHP. Kurucu Genel Başkanı merhum Alparslan Türkeş’in akrabaları olduğu anlaşılr. Türkeş’in Anadolu uzantıları ilgili başlık altında verilmiştir. Bakınız.

72 Lefkoşe ve Yiğitler bölgesinde yaşarlar.

73 Türk bölgesinde birden fazla aile bulunur.

74 Adını Malya ovası ve nahiyesinden aldığı anlaşılan aşiret üyelerinin Güzelyurt, Lefkoşe, Girne bölgesinde yaşamaktadırlar.

75 Lapta bölgesi.

76 Türk bölgesi.

77 Lefkoşe, Lefke, Tuzla ve İskele bölgesinde yaşayan Alibaba ve Alibeyli adı almış oymakların aynı olduğu düşünülür. Çünkü Alibaba Aşiretinin Anadolu uzantıları böyle anılmaktadır. Sivas merkezli olan bu aşiret için Çepnilere bakınız.

78 İskele ve Alayköy’de yaşadıkları görülür.

79 Girne ve Lefkoşe bölgesinde yaşadıkları anlaşılr.

80 Lefkoşe ve Balıkesir adlı yerleşim yerlerinde oturdukları anlaşılr.

81 Güvercinlik bölgesi.

82 Lefkoşe bölgesinde yaşamaktadırlar.

83 Türk bölgesi.

84 Türk bölgesi.

85 Güzelyurt bölgesi.

86 Gazımağosa bölgesi.

87 Kıbrıs / Lefke mntıklarına yerleştikleri bilgisi aktarılmaktadır. Yakup Altın,a.g.e.

88 Gazımağosa bölgesi.

89 Boğaziçi bölgesi.

90 Girne bölgesinde yaşadıkları anlaşılr.

91 Ulukışla bölgesi.

92 Türk bölgesi.

93 Türk bölgesi.

94 Türk bölgesi.

95 Karşıyaka bölgesi.

96 Türk bölgesi.

97 Türk bölgesi.

98 Lefkoşe bölgesi.

99 Lapta bölgesi.

100 Türk bölgesinde birden fazla aile bulunur

101 Türk bölgesinde bu adı soyadı almış birden fazla aile bulunur.

102 Lefkoşe bölgesi.

Karabekir,¹⁰³ Ekmekçi-oğlu,¹⁰⁴ Sarıkaya,¹⁰⁵ Saltuk,¹⁰⁶ Bahadır,¹⁰⁷ Kaçar,¹⁰⁸ Cuma-oğlu, Çeribaşı,¹⁰⁹ Aşçı, Sarıca-ı,¹¹⁰ Sofu-oğlu,¹¹¹ Batralı, Alcı, Kılıç, Taslaklı, Balıkçı, Bıyıkoglu, Bozkurt, Arıkoğlu, Çıplaklı, Tırtar ve Saçıkara Aşireti" gibi onlarca daha Türkmen Aşiretine bağlı taife Kıbrıs Adasına yerleştirildiği anlaşılmaktadır.

Ada'da, 2012 ve 2104 yıllarında yaptığım alan araştırmalarında, bu ailelerin bu gün nerelerde ve hangi adlarla anıldığı sorusuna yanıt aranmış ve insanların ekseriyetinin aldıkları soyadları ile soylarını, boylarını yaşatmaya çalıştıkları bilgisine ulaşılmıştır.

Oğuz-oğlu,¹¹² Kızgız,¹¹³ Özbek-oğlu,¹¹⁴ Kazak, Çerkez-oğlu, Türk, Türkmen, Öztürk, Kürd-oğlu¹¹⁵ gibi umumi Türk boyları, Avşar-oğlu,¹¹⁶ Beğdili,¹¹⁷ Bayındır,¹¹⁸ Kargın¹¹⁹ gibi Oğuz boyları, Karaman-oğlu,¹²⁰ Akkoyunlu,¹²¹ Dulkadirli, Çandar-oğlu,¹²² Menteş-oğlu,¹²³ Arat (Eretna),¹²⁴ Kozan-oğlu,¹²⁵ Çoban-oğlu¹²⁶ gibi devlet-beylikleri, Çapanoğlu,¹²⁷ Kör-oğlu,¹²⁸ Balaban, Kömürcü-oğlu,¹²⁹ Köşker,¹³⁰ Saltuk¹³¹ gibi bağlı aşiretleri, Aksaray,¹³² Konyalı-oğlu,¹³³ Azizbeyli,¹³⁴ Ceyhanlı,¹³⁵ Andır-oğlu (Andırın),¹³⁶ Ulaş,¹³⁷ Elbistan gibi geldikleri yerlere ait adlar aldıkları görülmüştür.¹³⁸

103 Güzelyurt bölgesi.

104 Türk bölgesinde bu adı soyadı almış birden fazla aile bulunur.

105 Türk bölgesinde birden fazla aile bulunur.

106 Gazimağosa bölgesi.

107 Esentepe bölgesi.

108 Türk bölgesinde birden fazla aile bulunur.

109 Lefkoşe bölgesi.

110 Türk bölgesinde birden fazla aile bulunur.

111 Türk bölgesinde birden fazla aile bulunur.

112 Ada'da yurt tutmuş ahalinin yaygın olarak bu adı soyadı aldığı görülür.

113 Pınarlı adlı yerleşim yerinde yaşarlar.

114 Türk bölgesi.

115 Ada'da yurt tutmuş ahalinin yaygın olarak bu adı soyadı aldığı görülür.

116 Lefkoşe ve Turuncu adlı yerleşim yerlerinde yaşarlar.

117 Lefkoşe adlı yerleşim yerlerinde yaşarlar.

118 Lefkoşe adlı yerleşim yerlerinde yaşarlar.

119 Dörtöyl ve Akçay adlı yerleşim yerlerinde yaşarlar.

120 Türk bölgesinde yurt tutmuş ahalinin yaygın olarak bu adı soyadı aldığı görülür.

121 Lefke bölgesinde yaşadıkları anlaşılır.

122 Yılmazköy'de yaşadıkları anlaşılır.

123 Lefkoşe bölgesinde yaşadıkları anlaşılır.

124 Yamaçköy'de yaşarlar.

125 Güzelyurt bölgesi.

126 Türk bölgesi.

127 Gazimağosa bölgesi.

128 Lefkoşe, Gaziköy, Lapta, Gazimağosa, Gemikonağı bölgesi.

129 Kilikya ve Yeşilköy bölgesinde yaşadıkları anlaşılır.

130 Lefkoşe ve Yiğitler bölgesi.

131 Gazimağosa bölgesi.

132 Gönyeli-Konyalı bölgesi. Resim: Lefkoşe/Gönyeli İlçesinde bulunan Kıbrıs Türkü'nün özgürlük mücadelecisi Merhum Rauf Denktaş'ın kabri.

133 Ada da yaygın olarak yaşadıkları anlaşılır.

134 Lefkoşe ve Girne bölgesi.

135 Gazimağosa bölgesi.

136 Çatalköy bölgesi.

137 Türk bölgesi.

138 Serhatköy bölgesi.

Bu soydaşlarımızın, gelenek-göreneklerini dolayı ile milletleri millet yapan, onu dünya milletleri yanında güçlü kılan kültür unsurları üzerine araştırma yapmak amacıyla gittiğim Ada'da aşiret-oymak, doğum, düğün, yemek, bayram, efsane, ağz, aksan, misafirperverlik gibi kültür konuları üzerine araştırmalarda bulundum.

Kıbrıs Türkleri, aradan yüzlerce yıl geçip, bu geçen süre içerisinde İngiliz ve Rumların esaretlerini görmelerine karşın, millet olmada ana esas olan Dil, din, tarih ve kültür unsurlarını unutmadıkları ve hatta Anadolu'nun pek çok yöresinden daha kültür unsurlarına hassas olduklarını gördüm.

Yüzlerce yıl evvel ata yurtlarından kopartılarak zorunlu olarak iskana yollanmış bu soydaşlarımız ırkı değerleri ve diğer kültür unsurlarını tüm berraklığı ile yaşadığı izlenimleri edinip, KKTC. Ozanköy, Tepebaşı, Gaziveran, Ağırdağ, Serdarlı, Fota adlı yerleşim yerinde yaşayan ahalinin Develi'den yollanan Türkmen ailelerin torunları olduğu ve köy ahalesinin kendilerini Yörük olarak tanımladıkları anlatımlarını dinledim.

BEŞİNCİ BÖLÜM

YÖREDE BULUNAN AŞİRET/CEMAAT LİDERLERİ VAKIF, ZAVİYE VE ADAK YERELERİ

A- KUTSAL KABUL EDİLEN YERLERİ VE AŞİRET/CEMAAT LİDERLERİ

Yörede baba, dede, seyyid, şehit, pir, eren, ermiş, gazi, veli, abdal, âlim kişilere ait olduğu kabul edilen mezar ve türbe oldukça fazladır. Asırlar boyunca toplum üzerinde etkili olmuş bu manevî şahsiyetler, Anadolu insanının milli ve manevi değerlerinin gelişip, güçlenmesine öncülük etmişlerdir.

Bu kanaat önderlerinin dini ve milli öncülüklerinin yanı sıra bölgede yurt tutmuş aşiret ve dini cemaatlerin (tarikât) reisi (şeyh-dede) leri oldukları, her biri tarihte kurulmuş bir vakıf ya da zaviyenin tasarrufunda bulundukları anlaşılmaktadır.

Horasan ve Hoca Ahmet Yesevî'nin gönül erenleri oldukları hakkında anlatımlar bulunan bu zati muhteremlere izafeten kerametler, mucizeler ve kahramanlıklar içeren çeşitli menkıbeler anlatılmaktadır.

1. DEDE ADI VERİLEN AŞİRET-CEMAAT LİDERLERİ:

Tur Hasan Dede,¹ Boz Dede,² Çam Dede,³ Davullu Dede,⁴ Kavlak Dede,⁵ Melek Dede,⁶ Hasan Dede,⁷ Şeyh Bahattin Bayram Dede,⁸ Boz Dede, Kılıç Dede,⁹ Kuşçu Hasan Dede,¹⁰ Hasan Dede,¹¹ Işıklı Dede,¹² Hüseyin Dede,¹³ Çorlu Dede,¹⁴ Dede,¹⁵

- 1 Ortaköy İlçesi Piri de Hacı Bektaş-i Veli Halifelerinden olduğu belirtilir.
- 2 Boz Dede: Altınyayla İlçesine bağlı Serinyayla köyünün yanı başındaki bir tepenin üzerinde mezarı bulunduğu kabul edilir.
- 3 Sivas yöresi.
- 4 Sivas yöresi, Karalar köyü Davullu tepe mevkiinde olduğu ve Horasan'dan gelip, burada şehit düştüğü kabul edilir.
- 5 Sivas Merkeze bağlı KavlakdedeKavlakdede» köyü.
- 6 www.cemvakfi.org Hafik İlçesi civarında.
- 7 Aksaray İli mıntkasında.
- 8 Horasan erenlerinden olduğu söylenen bu zati muhteremin türbesi, İmranlı İlçesi Sarıçubuk köyünün kuzeydoğusundaki mezarlıkta bulunduğu belirtilmektedir.
- 9 Aksaray İli mıntkasında.
- 10 Nevşehir İli Esentepe mahallesinde türbesi bulunur.
- 11 Türbesi, Zara İlçesi Kuşçu köyünde olduğu belirtilir.
- 12 Ağaçören İlçesi Davutlar köyü arazisi içerisinde.
- 13 Çevirme köyü mezarlığında yatmaktadır. Horasan geldiği kabul edilmekte ve günümüze ulaşmış sülalesi Arapoğulları olarak anılmaktadır.
- 14 Sivas yöresinde yaşadığı anlaşılan bu zati muhteremin ayrıca bir aşiret reisi olduğu XVI. Yüzyıl kaynaklarında yer alır.
- 15 Ortaköy İlçesi Piri köyünde Hacı Bektaş-i Velinin halifelerinden birisine ait olduğu kabul edilir.

Colü Dede,¹⁶ Seki Dede,¹⁷ Abdi Dede, Sancı Dede,¹⁸ Arap Dede,¹⁹ Arap Dede,²⁰ Arap Dede,²¹ Ahi Dede,²² Hımarlı Dede,²³ Horoz Dede,²⁴ Ömer Dede,²⁵ Dede,²⁶ Dede,²⁷ Dede,²⁸ Dede,²⁹ Dede.³⁰

2- BABA ADI VERİLEN AŞİRET-CEMAAT LİDERLERİ:

Baba adı; Tarihte hüküm sürmüş Yesevi, Baba-i, Bektaş-i, Nakş-i, Melam-i, Safevi, Bayram-i gibi milli tarikat şeyhlerine verilen isim olduğu anlaşılr.

Ali Baba,³¹ Kara Baba,³² Somuncu Baba,³³ Geyikli Baba,³⁴ Ayhan Baba,³⁵ Hırha (Hırka) Baba,³⁶ Çavdar Baba,³⁷ Özmen Baba,³⁸ Çeltekte Baba,³⁹ Baba Musa,⁴⁰ Gazi

-
- 16 Şarkışla'ya 35 km uzaklıkta Kale Boğazı ile Yahyalı deresinin birleştiği mevkide yattığı ve Battal Gazi'nin yakını olup Rumlar'la yapılan bir savaşta burada şehit düştüğüne inanılır.
 - 17 Kabri Gemerek-Yeniçubuk arasında bulunan 1819 rakımlı Seki Dede dağı üzerinde.
 - 18 Aksaray ili muntkasında.
 - 19 Altınayla İlçesi Serinyayla köyü ile Şarkışla arasında bulunur.
 - 20 Horasan'dan Gazibey köyüne gelmiş burada yaşadığı kabul edilir.
 - 21 Horasan erenlerinden olduğu kabul edilir.
 - up Boz Dede, Ebu Kays Haşhaşi, Küpeli Baba, Davullu Dede'nin kardeşidir. Şarkışla ile Altınayla arasındaki bir tepe üzerinde yatmaktadır. Haşhaşi'nin kardeşidir.
 - 22 www.cemvakfi.org Hafik İlçesi civarında. Ahi Dede Türebesi mevkinde bulunan su dertlere deve olarak kabul edilir, ziyaretçilerin kavanozlarla su götürdüğü görülür.
 - 23 Aksaray şehri içerisinde.
 - 24 Aksaray İli muntkasında.
 - 25 Aksaray/Çardak köyü.
 - 26 Ulukışla İlçesi Porsuk köyü mevkiinde bulunan Dede mezarı adlı arazide.
 - 27 Aksaray Kazası Armutlu karyesi
 - 28 Eski İlçesi eski adı Ahiretce olan Güneşli köyü arazisi içerisinde.
 - 29 Ulukışla İlçesi Porsuk köyü mevkiinde.
 - 30 Mezarı, Ağaçören İlçesi Dadılar köyünde bulunan dedeler mevki.
 - 31 Ali Baba Hacı Bektaş-ın torunlarından olduğu konusunda Osmanlı kaynaklarında önemli bilgiler bulunur. Horasan'dan çıkıp önce Çorum'un Alaca ilçesine gittikleri, orada birkaç sene kaldıktan sonra Kangal'ın bugünkü Alacahan beldesine geldikleri rivayet edilir. Ali baba Tekkesi, Sivas Ali baba Mahallesi Cami, Dergâh, Aşevi, Konaklık (misafirhane) bulunur.
 - 32 Türbesi, Gemerek-Yeniçubuk, Akdağmaden, Çayıralan İlçesi arasında bulunan 2235 rakımlı Kara Baba dağı üzerinde bulunduğu belirtilir.
 - 33 Asıl adı Şeyh Ebu Hamit olduğu belli 1331 yılında Kayseri, Akçakaya köyünde doğduğu belirtilir. Horasan erenlerinden olduğu belirtilen Somuncu Baba'nın ekmek yapmasından dolayı bu adı aldığı kabul edilir.
 - 34 Anadolu'nun pek çok yerine görülen ve Yesevi Gönül elçisi olduğu kabul edilen Geyikli Baba inancı çalışma bölgemizde de bulunmaktadır.
 - 35 Avanos İlçesi Aynanlar köyü (Büyük ve Küçükayhan) köyü. Bu Allah dostu, yardımsever zati muhteremin köyü kuran kişi olduğu ve köyde yurt tutmuş bazı oymakların ataları olduğu kabul edilir. Köy Alevi cemaatine mensup oymakların yaşadığı bir köyümüz. www.ayhankoyu.net
 - 36 Avanos İlçesi Ayhanlar köyü (Büyük ve Küçükayhan) köyü muntkasında.
 - 37 Aksaray İli muntkasında.
 - 38 Özmen Baba'nın Sivas Yahyabey mahallesinde cami, dergah, ziyaretgah, aşevi ve Çilehanesi bulunduğu belirtilir.
 - 39 Sivas İli Çeltekte köyü. Horasan kökenli olduğu kabul edilir.
 - 40 Aksaray Kazası Bali köyünde.

Baba,⁴¹ Lokman Baba,⁴² Bahattin Baba,⁴³ Kumlu Baba,⁴⁴ Merkebli Baba, Hasan Baba, Kemal Baba, Çaput Baba, Çavdar Baba, Çolak Baba, Baba Ali Külhan⁴⁵ Çingir Baba,⁴⁶ Çuva Baba,⁴⁷ Haydar Baba,⁴⁸ Sancı Baba,⁴⁹ Yusuf-i Hakiki Baba,⁵⁰ Bakır Baba,⁵¹ Çiçekli Baba,⁵² Çoban Baba,⁵³ Abdi Baba,⁵⁴ Etyemez Baba.⁵⁵

-
- 41 Türbesi Sivas İli Gazi köyü cami kenarında. Köy ahalisini felâketlerden koruduğu inancı bulunur.
- 42 Mezarı, Sivas yöresinde kurulmuş Olukman (Lokman) köyünde olduğu kabul edilir.
- 43 Akıncılar İlçesine Bağlı Doğanstepe köyü. Horasan erenlerinden olduğu kabul edilir.
- 44 Yığıltaş mezarı. Altınyayla İlçesi Güzeloglan köyü ile Başyayla köyü arasındaki burnun arkası denilen mevkide olduğu belirtilir.
- 45 Aksaray İli yöresi.
- 46 Köseadağ Savaşı sırasında, Bizans kuvvetlerinin Çanakçı ormanlarında şehit ettiği erenlerden olduğu kabul edilir. Mezarı, Doğanşar İlçesine yaklaşık 30 km. mesafedeki Kızıldağ'ın tepesinde olup etrafı taşlarla çevrili olduğu belirtilir.
- 47 İmranlı İlçesi Avşar köyünün güneybatısında yatmaktadır. Horasan erenlerinden olduğu kabul edilir.
- 48 Horasan erenlerinden olduğu ve İmranlı İlçesi Karataş köyü mezarlığının 2 km. kuzeybatısındaki bir tepenin üzerinde yattığı kabul edilir.
- 49 Aksaray İli muntkasında.
Et ziyaret Bab-i Sağırdaki (Kemal Baba) yı
Dahi Bölcek Mahallesi'nde (Çavdar Baba) yı
Taş Pazarında (Sancı Dede) den al şifayı
(Muhsin Çelebi) ile (Ana Sultan) a yalvar.
- 50 Türbesi Aksaray İli Darphane karşısında camiye bitişik.
- 51 Horasan ereni olduğu kabul edilmekte ve türbesi Alacahan'ın 12 km. uzağında, 1200 m. yüksekinde bir tepe üzerinde bulunduğu belirtilmektedir. Alevi ve Sünnilerin cemaatlerine mensup insanların ziyaret ettikleri bir yerdir. Tarihte Develi Kazası idari sahasında kurulmuş Bakırdağ Nahiyesi kurucuları, Sivas İli Merkezi ve Olukman köyünde Bakır'oglu soyadı ve Gemerek İlçesi Eskiuyurt köyünde Bakır soyadı almış oymak üyelerinin adını bu babaya izafeten aldıkları anlaşılar.
- 52 Yörede önemli bir nüfus ve nüfuza sahip olan Çiçekli Aşiretinin beyi olduğu anlaşılar. Alacahan'a 7 km. kadar uzaklıkta bir kayanın bulunduğu yerde yattığına inanılır.
- 53 Kangal İlçesi Alacahan kasabası. Horasan ereni olduğu kabul edilir. Mezarın yanında bir kuşburnu ağacı vardır.
- 54 Aksaray İli muntkasında.
- 55 Horasan'dan geldiğine inanılır Kangal'ın Etyemez köyü mezarlığında yatmaktadır.

Felfan Baba,⁵⁶ Tezveren Baba,⁵⁷ Hasan Baba,⁵⁸ Ardıç Baba,⁵⁹ Gülmez Baba,⁶⁰ Eğerli Baba,⁶¹ Samut Baba,⁶² Tecer Baba,⁶³ Ak Baba,⁶⁴ Kevgür Baba,⁶⁵ Küre Baba,⁶⁶ Seyit Baba,⁶⁷ Elma Baba,⁶⁸ Emir Baba,⁶⁹ Huğ Baba,⁷⁰ Kara Yakup Baba,⁷¹ Garip Baba,⁷² Kepez Baba,⁷³ Kesmen Baba,⁷⁴ Celal Baba,⁷⁵ Kızıl Baba,⁷⁶ Koşa Baba,⁷⁷ Horoz Baba,⁷⁸ Sancı Baba,⁷⁹ Küpeli Baba,⁸⁰ Çoban Baba,⁸¹ Yılanlı Baba,⁸² Sarı Baba,⁸³ Aşhusu Baba,⁸⁴

- 56 Türbesi, Kangal İlçesi Örencik (Halburveren) köyünün 15 km. doğusundaki Felfan Dağı'nda bulunduğu belirtilmektedir.
- 57 Horasan'dan geldiği rivayet edilmektedir. Türbesi, Kangal ilçesi mezarlığının kuzey batısında yukarı kısımda yatmaktadır.
- 58 Aksaray İli mıntıkasında, Danişmend Gazi'nin amcası olduğu kabul edilir. Türbesi, Hasan dağı'nın zirvesinde olduğu belirtilir.
- 59 Horasan'dan geldiği kabul edilir. Suşehri İlçesi.
- 60 Mezarı, Şarkışla İlçesi Dikili ün kuzeydoğusundaki bir tepenin üzerindedir. Malazgirt zaferi sonrası şehit olmuş bir komutan olduğu kabul edilir.
- 61 Eğerli Baba'nın Sivas/ merkezinde tekkesi, (Ülkü İlkokulu'nun yeri) cami, dergâhı, aşevi, ziyaretgâhı, mektebi, postnişin konağı bulunduğu belirtilir.
- 62 Sivas yöresi. Nevşehir merkezinde Samut sülale adı almış oymağın bu aşirete bağlı olduğu sanılır.
- 63 Tecer dağı'nın eteğindeki Tatlıcak gözesinin yanındaki türbede yatmaktadır. Horasan'dan buraya gelip yerleşmiş bir Allah dostu olduğu kabul edilir. Türbesi yanında bir ağaç bulunmakta ve ziyarete gelenler ağaca dilek dileyip bez bağlamaktadırlar.
- 64 Horasan'dan Tokat'ın Artova ilçesine geldiği anlatılır. Aksaray ili merkez ilçe mıntıkasında yaşayan Akbaba soyadı almış oymak üyeleri adını bu zati muhtereme izafeten aldığı anlaşılar. Bor İlçesi Balcı köyünde Akbaba soyadı ve Yahyalı İlçesi Delialıuşağı köyünde Akbaba soyadı almış oymakların adını buraya izafeten aldıkları anlaşılar.
- 65 Sivas yöresi. Horasan geldiği kabul edilir.
- 66 Sivas yöresi.
- 67 Yıldızeli'nin Salavat (Erenler) köyünde yatmaktadır. Horasan üç kardeş olarak (Seyit Baba, Şaban Dede, Çelteç Baba) bu yöreye gelirler. Şaban Dede ve Çelteç Baba kendi adını taşıyan köyde yatmaktadır. Yahyalı İlçesi Merkezinde Şabanoğlu soyadı almış oymağın adının bu babadan geldiği sanılır.
- 68 Sivas yöresi.
- 69 Horasan erlerinden. Zara İlçesi Akören köyü.
- 70 Horasan erlerinden olduğu kabul edilir. Mezarı, Zara İlçesi Karacahisar köyü yakınlarındaki Huğ tepesinde.
- 71 Horasan erlerinden olduğu ve mezarının Zara İlçesi Eymir köyünde bulunduğu belirtilmektedir.
- 72 Türbesi, Pınarbaşı İlçesine bağlı Pazarören Nahiyesinin az kuzeyinde, Köşkerli dağı eteklerinde bulunan Koşcağzı adı verilen mevkide olduğu belirtilir.
- 73 Ulukışla İlçesi Çat ve Hacıbekirli köyünde Ulukışla İlçesi Çat, Hacıbekirli köyünde yaşayan Kepez soyadı almış oymakların adını buradan aldığı anlaşılar.
- 74 Kesmen Baba ve Kepez Baba Kabirleri Zara İlçesi Kurucâbât ve Eymir köyleri arasında. Horasan'dan geldikleri kabul edilmektedir. Baba'nın yanındaki ardıç ağacı, şehit olduğunda kanının aktığı yerde filizlenmiş ve bugüne kadar gelmiştir.
- 75 Aksaray İli mıntıkasında.
- 76 Türbesi Akören köyünde bulunur. Türbesinde mübarek gün geceleri ışık yandığı rivayet edilir.
- 77 Kabri Zara İlçesi Eymir köyü yakınlarındadır.
- 78 Aksaray yöresi.
- 79 Aksaray yöresi.
- 80 Sivas yöresi. Horasan erlerinden olduğu kabul edilir. Akören köyünün yanı başındaki tepede yatmaktadır. Köseadağ Savaşına katıldığı burada şehit olduğu kabul edilir.
- 81 Gülova İlçesi.
- 82 Aksaray yöresinde yaşadığı anlaşılan bu zati muhteremin kendi adını taşıyan medresesi olduğu bilgisi aktarılır.
- 83 Aksaray/ Demirci kasabası.
- 84 Divriği İlçesi eski adı Aşhuhu Tekke olan Güven köyü.

Goği Baba,⁸⁵ Hasan Baba,⁸⁶ Seyyid Baba,⁸⁷ Bum Baba,⁸⁸ Akbaş Baba,⁸⁹ Sarı Baba,⁹⁰ Çelttek Baba,⁹¹ Kırklar Baba,⁹² Çolak Baba,⁹³ Hıdır Baba,⁹⁴ Damıl Baba,⁹⁵ Sabır Baba,⁹⁶ Seyyid Baba,⁹⁷ Gani Baba,⁹⁸ Arslan Baba,⁹⁹ Peyik Baba, Hopaz Baba.¹⁰⁰

3- ADAK YERLERİ VE DİĞER AŞİRET-CEMAAT LİDERLERİ

Hacı Bektaş-i Veli Türbesi,¹⁰¹ Hallac-ı Mansur,¹⁰² Kırklar Dağı,¹⁰³ Şeyh Çoban,¹⁰⁴ Garip Ardıç,¹⁰⁵ Garip Musa,¹⁰⁶ Ahi Evran Türbesi,¹⁰⁷ Pir Sultan Abdal,¹⁰⁸ Topak kaya,¹⁰⁹ Pir Gökçek,¹¹⁰ Şeyh Veli,¹¹¹ Beş Kardeş,¹¹² Tekke,¹¹³ Şeme,¹¹⁴ Karacalar Tekkesi,¹¹⁵ Şeyh

85 İmranlı İlçesi.

86 Nevşehir/Acıgöl İlçesi Kozluca köyü ile Yuva köyü arasında yer alır. Türbe 800-900 yıllık olduğu belirtilir.

87 Sivas İli.

88 Sivas İli.

89 Sivas İli, bu zaiti muhterem yörede Horasan Ereni olarak kabul edilir.

90 Sivas merkeze bağlı Akçahan köyü.

91 Sivas Merkeze bağlı Çelttek köyü.

92 Sivas Merkeze bağlı Tokuş köyü.

93 Aksaray İli mıntkasında.

94 Sivas Merkeze bağlı Hıdırnalı köyü.

95 Sivas Merkeze bağlı Damılı köyü.

96 Sivas Merkeze bağlı Koyuncu köyü

97 Divriği İlçesi Akmeşe köyü

98 Divriği İlçesi, Anzağur köyü, Gani Baba'nın Bektaş-i şeylerinden olduğu bilgisi aktarılır.

99 Hoca Ahmet Yesevi erenlerinden olduğu belirtilir.

100 www.cemvakfi.org Hafik İlçesi civarında.

101 Bektaş-i tarikatı'nın kurucusu ve Anadolu Ereni olduğu bilinen Hacı Bektaş-i Veli'nin Türbesi Hacı-bektaş İlçesinde dir. Hacı Bektaş-i Veli'nin vefatı ardında 360 halife bıraktığı ve bu halifelerin Samut Baba, Abdal Musa, Geyikli Baba, Güvenç Abdal, Baba Mansur, Kara Donlu Can Baba, Karaca Ahmet, Gözü Kızıl, Barak Baba, Kara Baba, Hırka Baba gibi yörede isim yapmış Allah dostları olduğu bilinir.

102 Türbesi, Aksaray'da bir kavaklığın içerisinde bulunur. Konyalı,a.g.e.

103 Horasan'dan gelmiş Kırk Veli, Hoca Ahmet Yesevi gönül dostu olduğu Kabul edilir.

104 Mezarı Kaleardı mahallesinde yatmaktadır. Horasan'dan geldiği kabul edilmektedir.

105 Divriği'nin Yağbasan köyü.

106 Horasan'dan geldiği, Hacı Bektaş Veli'den nasip aldığı ve Ahmet Yesevî düşüncesi doğrultusunda faaliyet gösterdiği ve Anadolu'nun manevi yünden inşa edilmesinde önemli rol oynadığı kabul edilir. Türbesi, Divriği İlçesi Güneş köyü.

107 Ahilik teşkilatının kurucusu kabul edilen Ahi Evran'ın Horasan civarında kurulmuş 1281 Hoy kasa-bası doğumlu olmasına karşı Kayseri ve Kır-şehri'nde yaşadığı ve 1338 yılında Kır-şehri'nde öldüğü belirtilir.

108 Yıldızeli İlçesi Banaz köyü. Pir Sultan Abdal'ın, asıl adının Haydar olduğu ve XVI. Yüzyıl Safevi hükümdarı Şah Tahmas döneminde Safevilere yardım ve desteklerde bulunduğu belirtilmektedir.

109 Mezarı, Altınyayla İlçesi güney doğu çıkışında bir kaya parçasının altında ve bu zati muhteremin Selçuklular zamanında yaşamış bir Anadolu ereni olduğuna inanılır. çocuk sahibi olmak isteyenler ve sara hastaları götürülür.

110 Kabri, Zara İlçesi Akdeğirmen ve Bağlama köyü arasındaki bir dere içinde olduğu belirtilir.

111 Zara İlçesi mıntkasında. Horasan erenlerindendir ve soyu Peygamberimize dayandığına inanılır.

112 Türbesi, Şarkışla'nın Kızılcaışla kasabasının yakınındaki tepenin yamacında üç yolun birleştiği yerde bulunduğu belirtilmektedir.

113 Şarkışla'ya bağlı Elmalı köyü mezarlığı içinde yaklaşık 70-60 m²'lik bir alan içinde 3 m. yüksekliğinde, etrafı taş duvarla çevrili, üzeri açık bir mekan şeklindedir. Horasan ereni olarak kabul edilir.

114 Türbesi, Şarkışla İlçesi Saraç köyünde bulunan Şeme Dağı'nın üzerinde bulunduğu belirtilmektedir.

115 Sivas yöresinde kurulmuş Tekke köyü yakınlarında olduğu belirtilir.

Mehmet,¹¹⁶ Sarı Kız,¹¹⁷ Şeyh Merzuban,¹¹⁸ Köse Süleyman,¹¹⁹ Gül Ali,¹²⁰ Şeyh Halil,¹²¹ Akça Koca,¹²² Seyyid Ali,¹²³ Banaz köyü Türbesi,¹²⁴ Kadı Burhanettin Türbesi,¹²⁵ Süt Evliyası Türbesi,¹²⁶ Şeyh Erzurum Türbesi,¹²⁷ Arap Şeyh Türbesi,¹²⁸ Hüseyin Gazi Türbesi,¹²⁹ Ahi Yusuf Türbesi,¹³⁰ Dev Ali Türbesi,¹³¹ Huybat Türbesi,¹³² Bahaddin Türbesi,¹³³ Şeyh Osman Türbesi,¹³⁴ Şih Necip,¹³⁵ Şeyh İbrahim,¹³⁶ Şeyh Mehmet,¹³⁷ Beş Evliya mezarı,¹³⁸ Yatır-Ziyaret,¹³⁹ Yunus Emre Türbesi,¹⁴⁰ Şemmas Pir,¹⁴¹ Hıdır Abdal,¹⁴² Türbe,¹⁴³ Gökkol ve Gazili,¹⁴⁴ Sungur Bey Türbesi,¹⁴⁵ Feyzullah Efendi Türbesi,¹⁴⁶ Koca Haydar,¹⁴⁷ Koca

116 Türbesi Gümüşpınar köyündedir. Horasan'dan gelen yedi kardeşten birisi olduğu söylenir. Türbeyi, akıl hastaları, dili tutulanlar ve felç olanlar ziyaret etmektedir.

117 Nevşehir merkezi Değirmen sokakta civarında bulunan Ulu meşe bölgesi.

118 Kangal İlçesi.

119 Suşehri İlçesi

120 Aksaray İli mıntıkasında.

121 Suşehri İlçesi.

122 Suşehri İlçesi. Niğde İli Merkezinde Akçakoca soyadı, Akkışla İlçesi Ortakululu adlı yerleşim yerinde Akçakoca soyadı almış oymaklar adını bu zati muhtereme izafeten aldıkları sanılır.

123 Yahyalı İlçesi.

124 Suşehri İlçesi

125 Sivas İli

126 Sivas İli.

127 Sivas İli.

128 Sivas İli.

129 Divriği İlçesi.

130 Divriği İlçesi

131 Develi İlçesi. (Her ne kadar Selçuklular döneminden kaldığı yönünde görüş bildirilmiş olsada Dev Ali adı ile anılan bu zati mhteremin, Dulkadirli beylerden Alaüddevle beye ait bir mezar olduğunu söylemek kuvvetle muhtemeldir.)

132 Doğanşehir İlçesi

133 Akıncılar İlçesi

134 Sivas Merkeze bağlı Yeniapardı köyü.

135 Sivas Merkeze bağlı Karabalçık köyü

136 Sivas merkeze bağlı Güzelli köyü.

137 Sivas Merkeze bağlı Koyuncu köyü

138 Sivas merkeze bağlı Çatalkaya köyü.

139 Sivas merkeze bağlı Karayünlü köyü

140 Aksaray Reşadiye köyü, Foto. Yunus Emre Türbesi.

141 Divriği İlçesi eski adı Şemmaspir olan Duru köyü. Ayrıca, Şemmas Pir'e ait olduğu kabul edilen, diğer bir anlatımla bu adı taşıyan türbelerin, "Kangal İlçesi Bulak köyü, Aksaray İli Mamsun köyü, Çorum/Alaca İlçesi Havuz mevki ve Bünyan İlçesi idari sahasında da bulunduğu bilgisi aktarılır. <http://www.divrigi.gov.tr/kumbetlerturbeler-33s.htm>

142 Divriği İlçesi Güven köyü

143 Divriği İlçesi eski adı Çiftkuzlar olan Karaağaçlı köyü

144 Divriği İlçesi Oğulbey köyü civarı

145 Nevşehir İli.

146 www.cemvakfi.org Hafik İlçesi Eski adı Divriğin yeni adı Beykonağı köyü. 1826 Ali Baba Ocağı'nın bir Şeyhi, dedesi iken Sivas'tan buraya göç etmiş ve burada vefat etmiştir.

147 Horasan erenlerindendir. Hacı Bektaş Veli ile birlikte Anadolu'ya gelmiş, Divriği ve Eğin (Kemaliye) ilçeleri arasında bulunan Sarıççek yaylası'na yerleşmiş, burada tekke kurarak tarikat işlerini yürütmüş bir tarikat lideri olduğu kabul edilir.

Saçlı,¹⁴⁸ Dindar Şeyh,¹⁴⁹ Müstecap Şeyh,¹⁵⁰ Tekke,¹⁵¹ Gez Bel,¹⁵² Akkoca Sultan,¹⁵³ Kınalı Gazi,¹⁵⁴ Şeyh Halil,¹⁵⁵ Bahar Şeyh,¹⁵⁶ Osman Gazi,¹⁵⁷ Fakı Baba,¹⁵⁸ Sarılık Tekkesi,¹⁵⁹ Kiçi Celal türbesi, Mahmud Gani Türbesi,¹⁶⁰ Seyit Şerif Türbesi,¹⁶¹ Es Şeyh Pertevi Sultan,¹⁶² Çelebilik Ziyareti,¹⁶³ Ziyaret Türbesi,¹⁶⁴ Hıdırlık Ziyareti,¹⁶⁵ Kırklar,¹⁶⁶ Tek Mezar,¹⁶⁷ Taptuk Emre Türbesi,¹⁶⁸ Somuncu Baba Türbesi, Selim Sultan Türbesi, Külhani Ali Baba Türbesi, Yusuf Hakiki Türbesi, Pir Ali Aksarayi Türbesi,¹⁶⁹ Kara Abdal Türbesi,¹⁷⁰ Bekar Sultan Türbesi,¹⁷¹ Şeyh Ahmed Kuddisi Türbesi,¹⁷² Hacı Mahmud Türbesi,¹⁷³ Garip Mezar,¹⁷⁴ Geyikler,¹⁷⁵ İzli kaya,¹⁷⁶ Kandil,¹⁷⁷ Ejderha efsanesi,¹⁷⁸ Taş Kesen efsanesi,¹⁷⁹ Osmancık

148 Divriği'nin Erikli köyünde yatmaktadır. Horasan'dan geldiği kabul edilir.

149 Kabri, Yukarı Işıklar köyü.

150 Sivas yöresi. genellikle çocuğu olup da yaşamayanlar ziyarete gelirler.

151 Türbesi, Ürgüp İlçesinin doğusunda kendi adı ile anılan dağa üzerinde.

152 Mezarı, Tecer Dağı üzerinde Sert Mahmut köyü arazisi içinde bulunan ve Gezbel diye adlandırılan geçidin üzerindedir. Horasan'dan gelmiş ve gayr-ı müslimlerle yapılan savaşta, burada şehit olduğu kabul edilmektedir.

153 Yıldızeli'nin Akkoca köyünde yatmaktadır. Anadolu'ya, Horasan'dan üç kardeş ve bir arkadaşıyla gelmiştir.

154 Mezarı, Zara İlçesi Akören köyü.

155 Türbesi, Yıldızeli İlçesi Şeyh Halil köyü.

156 Türbesi Zara İlçesi Bahar köyü.

157 Köseadağ savaşında şehit düşen Horasan erenlerindendir. Zara'nın Kızık köyünde yatmaktadır.

158 Sivas yöresi.

159 Hafik İlçesi.

160 Kayseri yöresi.

161 Develi İlçesi Camikebir mahallesi.

162 Yesevi Tarikatı müritlerinden olduğu belirtilir.

163 Aksaray yöresi, Cennet deresi mevkiinde.

164 Aksaray/Büyükgüve köyü.

165 Kılıçarslan'ın kabri bu ziyaretgahıdır.

166 Aksaray/Boyalı köyü mevki.

167 Aksaray/Büyükçavdarlı köyü.

168 Taptuk Emre köyünde.

169 Bu zati muhteremin Melami Tarikatı Şeyhi olduğu belirtilir.

170 Gülağaç İlçesi.

171 Gülağaç İlçesi

172 Bor İlçesi.

173 Konyalı,a.g.e.

174 Nevşehir yöresinde kurulmuş Sarıhıdır köyü, Kesmezağlı mevkiinde bulunur.

175 Sivas Merkeze bağlı Koyuncu köyü

176 Sivas merkeze bağlı Hıdırnalı köyü mevkiinde, Adı geçen köylüler vikipedialarında bu izin savaş kahramanı Hıdır Baba adlı Anadolu Erenine ait Nal izi olduğu bilgisini aktarmaktadır

177 Derinkuyu İlçesi Çalık köyü mıntkasında.

178 Sivas merkeze bağlı Çaygören köyü.

179 Altunyayla İlçesi eski adı Baydığın olan Serinyayla köyü.

efsanesi,¹⁸⁰ Ziyaret efsanesi,¹⁸¹ Meşelik,¹⁸² Abdi Dede efsanesi,¹⁸³ Tödürge gölü efsanesi,¹⁸⁴ Kırklar,¹⁸⁵ Ziyaret Dağı,¹⁸⁶

4- KADIN-KIZ ADI ALMIŞ ADAK YERLERİ:

Sitle Melek Türbesi,¹⁸⁷ Balım Sultan Türbesi,¹⁸⁸ Esmâ Hatun Türbesi,¹⁸⁹ Şemsi Ana,¹⁹⁰ Fatma Ana,¹⁹¹ Ana Sultan,¹⁹² Gelin kayası, Sinaniye Hatun Türbesi,¹⁹³ Düşün deresi,¹⁹⁴ Kızlar kalesi,¹⁹⁵ Zülüflü Kız,¹⁹⁶ Gelin kayası,¹⁹⁷ Celile hatun türbesi, Hurşit hatun türbesi,¹⁹⁸ Kırk Kızlar,¹⁹⁹ Hüdavent Hatun Türbesi,²⁰⁰ Eslim Paşa Hatunu Türbesi, Baydı Hatun Türbesi, Nefise Hatun Türbesi,²⁰¹

180 Aksaray/Demirci kasabası.

181 Zara İlçesi Gühertaş köyü, Ziyaret tepe dağı.

182 Sivas merkeze bağlı Karayünlü köyü Kuz adı verilen mevkide bulunan meşelik orman.

183 Abdi Dede Kayseri yöresinde tek başına yaşayan yaşlı bir kişidir. Tüm zamanını hücrelerinde Kur'an okuyarak geçirir. Çevresinde sevilip sayılmasını çekemeyen yedi kişi Şeriat'tan taş kopardı (Şeriat'a aykırı davranışta bulundu) diye onu taşla tutar, daha sonrada kadı önüne çıkartırlar. Kadı da dedeyi çekemeyenlerdendir. Asılmasını buyurur. Müftünün onayıyla Dede'yi Arastabaşı'na götürüp asarlar. Hücrelerinde kalan eşyasını almak için döndüklerinde Abdi Dede'yi Kur'an okurken görürler. Darağacından kurtulmuş diye Abdi Dede'yi yaka paça yine kadıya getirirler. Oradan Arastabaşı'na varırlar ki ne görsünler, Dede asılı duruyor. Yanlarında götördükleri Dede darağacındaki cansız bedene Sana selam olsun ey hak'ın kulu diye yanıtlar adamlar olanlara cevap veremezler, ikinci Dede'yi de asar ve malına el koymak için hücreye dönerler Bu kez de Abdi Dede'yi Kur'an okurken bulurlar. Yeniden darağacına götürürler dede cesetlere :size selam olsun ey Peygamber'in ümmeti iki Abdi diye seslenir. Cesetler: Ve aleykümselam Ya hu diye yanıtlar. Adamlar aman vermeyip üçüncü Dede'yi de asarlar. Durumu öğrenen Kayserililer ayaklanarak dedenin asılmasına karar veren kadıyı, müftüyü ve yedi adamı öldürürler. Üç Abdi'yi darağacından indirirler, yıkayıp üçünü bir araya gömerler.

184 Bu günkü Tödürge Gölü'nün yerinde eskiden aynı isimli bir köy varmış. Bir gün bu köye bir deriş gelmiş. Hiç kimse onu evinde misafir etmek istememiş. Derviş bu duruma üzülmüş, giderken köy halkına beddua etmiş. Dilerim Allah' tan, ocağınızdan su çıksın demiş. Dervişin duası kabul olmuş. Köy sular altında kalmış, köyün insanları da, bu gölde balık olmuş. Levent Tanrıverdi. http://leventtanriverdi.com/tr/sivas_efsaneleri.aspx

185 Aksaray/Boyalı köyü mevkii.

186 Avanos İlçesi mıntıkası.

187 Zara İlçesi

188 Hacıbektaş İlçesi.

189 Kayseri/Erciyes.

190 Sivas yöresi.

191 Mezarı, Suşehri İlçesi 'nin Gemin deresi Camili köyü yaylası'nda bulunmaktadır.

192 Aksaray ili mıntıkasında.

193 Sivas merkeze bağlı Eğribucak köyü mevkii.

194 Sivas Merkeze bağlı Koyuncu köyü arazisi içerisinde.

195 Aksaray/Demirci kasabası, Kızlar tepesi.

196 Zara İlçesi Gühertaş köyü, Ziyaret tepesi.

197 Büyük Akveren köyü yakınlarında insan görünümlü taşın adı gelin kayası diye anılır.

198 Kayseri yöresi.

199 Aksaray yöresi, Türbesi, dağdaki Kılıçarslan türbesi yakınlarında.

200 Niğde yöresinde 1349 yılında Selçuklu Sultanı Kılıçarslan'ın kızı adına yapılmış.

201 Aksaray yöresi.

5- VAKIF VE ZAVİYELERİ

I- AKSARAY VAKIF VE ZAVİYELERİ:

Devlet Paşa Hatun Zaviyesi, Şeyh Çoban Zaviyesi, Hacı Bektaş Zaviyesi,²⁰² Hamza Fakih Zaviyesi,²⁰³ Şeyh Kemal Zaviyesi, Şeyh Yusuf Zaviyesi, Şeyh Şihabuddin Zaviyesi, Kalender Hane Zaviyesi, İmam Çelebi Zaviyesi, Abdal İlyas Zaviyesi, Ahi Sinan Zaviyesi, Ak Kaya Zaviyesi, Ana Hatun Zaviyesi, Babalı Zaviyesi.

Bayramlı-Sürmeli Zaviyesi, Feramuziye Zaviyesi, Fukka-i Zaviyesi, Hacı Musa Zaviyesi,²⁰⁴ Ali Süleyman Zaviyesi, Musluk Vakfı, Bedriye Medresesi Vakfı, Hacı Yakup Cüz Okuma Vakfı, Ahmet Bey Türbesi Vakfı, Mevlana Sarı Yakup Vakfı, Mevlana Tusi Vakfı, Devlet Paşa Hatun Zaviyesi, Nakkaşiye Zaviyesi, Melik Mahmut Gazi Vakfı, Baramuniyye Medrese Vakfı, Mehmed Çelebi Medrese Vakfı, Şeyh Cemaleddin Vakfı, Halil Ağa İmareti Vakfı.

Zahriyye Hangah Vakfı, Fıkai Zaviye Vakfı, Melikiyye Medrese Vakfı, Mercaniyye Zaviye Vakfı, Şeyh baba Yusufoglu Vakfı, Elagöz Mescidi Vakfı, Şeyh Çoban Vakfı, Ali Gaznevi Zaviye Vakfı, Handi Hatun Vakfı, Mehmet bey Vakfı,²⁰⁵ Aksaray Beyi Hüseyin Bey Zaviyesi Vakfı, Vezir Pir Mehmed Paşa Zaviyesi, Mescit ve Muallimhanesi Evkafı, Taptuk Dede Zaviyesi,²⁰⁶

Halil Ağa Zaviyesi, Ahi Sinan Paşa Zaviyesi, Ana Sultan Zaviyesi, Başbaki Kulu Mehmed Ağa ve Hüsameddin Zaviyesi, Hasan Dede Zaviyesi,²⁰⁷ Karamanoğlu Camii Vakfı, Hırkalı Sultan Zaviyesi Vakfı, Zinciriye Medresesi evkafı, Seyyid Hacı Gaybi Zaviyesi Vakfı,²⁰⁸ Şeyh Turasan Zaviyesi,²⁰⁹ Enbiya Dede Zaviyesi ve Sultan Alaaddin Camii Vakfı.²¹⁰ Ayrıca Aksaray yöresinde pek çok sayıda medrese ve cami Vakfı olduğu kaynaklarda yer almaktadır.²¹¹

II- SİVAS VAKIF VE ZAVİYELERİ:

Ali Baba Evkafı ve Zaviyesi, Ali Çavuş Vakfı, Şeyh Ali Tekkesi,²¹² Sarızade Vakfı, Ali Çavuş evkafı, Gülabdan Vakfı, Kabiloğlu evkafı, Bostancıbaşı Vakfı, Şeyh Ali Tekkesi,²¹³ Şeyh Kasım Vakfı, Kuzgun Doğan Vakfı, Temur Çavuş Vakfı, Şeyh

202 Eyyubili, Tuz veya Susadı köyünde. Eyubiline bağlı Tuz köyünde Kanuni döneminde 56 hanede, 68 nüfus yaşadığı belirtilmektedir.

203 Aksaray Kazası Borucu köyü.

204 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,99-91.

205 Konyalı,a.g.e.

206 Aksaray Oklagu karyesi.

207 Acıpınar karyesi.

208 Hasandağı Nahiyesi Deveci karyesi.

209 Eyübili Kazası.

210 Koçhisar Kazası

211 BOA. Temettuat Defterleri.

212 Ali Çavuş Vakfı, Ali Baba Zaviyesi, Şeyh Ali Tekkesi adlı vakıf-zaviyer Ali Baba Evkafına bağlı yerler olduğu sanılır. Ve 1845'li yıllarda Sivas merkezinde Ali Baba adı taşıyan iki mahalle olduğu anlaşılr.

213 Kilmigad Kazası.

Mezburan Vakfı, Mülkü Acem Vakfı, Mehmet Paşa Evkafı, Dedice Çeşme Vakfı, Ali Seyyid Baddal Gazi Vakfı.

Ahmet Çalebi Vakfı, Şifaiye Vakfı, Süleyman Bey Vakfı, Gelingiras Vakfı, Baba Uryan Mahallesi mescidi, Sirkeli mescidi,²¹⁴ Şahruh Beğ Mescidi,²¹⁵ Şeyh Erzurum Zaviyesi,²¹⁶ Mevlana Mehmed mescidi, Sait Paşa Vakfı, Şeyh Abdurrahman Ağa Zaviyesi, Akbaş Baba Zaviyesi, Mehmed Abdal Zaviyesi, Şeyh Mustafa Zaviyesi Vakfı,²¹⁷ Vasafî Camii Vakfı, Şeyh Çoşak Zaviyesi.²¹⁸ Şeyh Çoşak Zaviyesi ve Vasafî Camii Vakfı,²¹⁹ Mor Ali Baba Dergahı..²²⁰

Divriği Kazası: Hamza Bey Vakfı, Ahi Yusuf Zaviyesi Vakfı, Hacı Mehmet Zaviyesi Vakfı, Balaban Bey Zaviyesi Vakfı ve Şeyh Çavuş Zaviyesi Vakfı.

Koyulhisar Kazası: Korgan Karyesi Zaviyesi Evkafı, Hasan Ağa Camii Evkafı, Abdurrahman Hayri Paşa Zaviyesi,²²¹ Mehmed Abdal Zaviyesi, Şeyh Hasan Abdal Zaviyesi, Şeyh Abdülkerim Zaviyesi,²²² Mehmed Abdal Zaviyesi Vakfı, Şeyh Hüseyin Abdal Zaviyesi, Korgan Karyesi Zaviyesi Evkafı, Hasan Ağa Camii Evkafı, Burnek karyesinde Abdurrahman Çeribaşı Camii Vakfı, Koyulhisar Nahiyesi'nde Siyah kulu Karyesi Malikanesi Vakfı, Abdurrahman Hayri Paşa Malikanesi Vakfı.

III- NİĞDE VAKIF VE ZAVİYELERİ:

Ahi Mahmud Zaviyesi,²²³ Handi Hatun Zaviyesi, Nizamiye Zaviyesi,²²⁴ Alışar (Ali Şah) Zaviyesi,²²⁵ Kenger Hane Zaviyesi,²²⁶ Ömer Fakih Zaviyesi,²²⁷ Bahaddin Ömer Zaviyesi, Forsukkaya Mescidi, Şeyh Mahmud Zaviyesi.²²⁸ Tur Hasan Dede Zaviyesi,²²⁹ İnce Koca Zaviyesi, Ilıpınar Zaviyesi, Hüsrev Paşa Zaviyesi, Hoca Vata Zaviyesi, Camii Evkafı,²³⁰ Kabak Şeyh Zaviyesi, Micmeriyye Zaviyesi, Osman Şeyh Zaviyesi, Sinan Bey Zaviyesi, Yeşil Asalu Zaviyesi,²³¹ Cengizi Zaviyesi,²³² Sadrazam

214 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.52.

215 Gemerek İlçesi, (Gemerek köyü) ile Hamzalı ve Ağcaagıl köyü ekinlikleri gelirleri vakfedilmiş. Bu mescid 1823 yılında Çaparzade (Çapanoğlu) Ahmet bey tarafından yaptırılmış ve yahut Ahmet bey tarafından onarılmıştır.

216 Salih Şahin, Mekanı ve İnsanı SİVAS.,s.52.

217 Hafik Nahiyesi Depealan köyü.

218 Gürün Nahiyesi.

219 Gürün Nahiyesi.

220 Yıldızeli, Sofu Himmet mahallesi.

221 Bostankolu karyesi.

222 Mersun karyesi.

223 Niğde merkez Kilisehisar mezrasında bulunduğu belirtilir.

224 Niğde merkez-köylerinde olduğu anlaşılr.

225 Sücaüddin Nahiyesinde olduğu belirtilir.

226 Sücaüddin Nahiyesi Gümüşköyde bulunduğu belirtilir.

227 Sücaüddin Nahiyesi Başviran mezrası.

228 Sücaüddin Nahiyesi.

229 Ürgüp Kazası idari sahasında.

230 Arabsun Kazası Kızılağıl karyesi.

231 BOA.387 Numaralı Muhâsebe-i Vilayeti-i Karaman ve Rum Defteri s,105-99.

232 Melendiz Nahiyesi.

Mehmed Paşa evkafı,²³³ Seyyid İsmail Zaviyesi,²³⁴ Mehmed Paşa cami ve medresesi evkafı,²³⁵ Melik Erdina Zaviyesi Vakfı,²³⁶ Sadriazam Silahdar Mehmed Paşa Vakfı.²³⁷

Hüdavent Hatun Türbesi, Gündoğdu Türbesi, Sarı Saltık Türbesi, Sır Ali Türbesi, Dörttaş Ayak Türbesi, Şeref Ali Türbesi, Sungur Bey Türbesi, Arap Dede Türbesi, Şah Süleyman Türbesi, Şeyh Ahmet Kuddisi Türbesi.²³⁸

IV- KAYSERİ VAKIF VE ZAVİYELERİ:

Amemdar Zaviyesi, Alaüddevle Vakfı-Zaviyesi,²³⁹ Alameddin Kayser Zaviyesi, Hamam Remmani Vakıfları,²⁴⁰ Bostancı Çelebi Zaviyesi, Ebu İshak Zaviyesi, Emülid-din Milail Zaviyesi, Hacı Davut Paşa Zaviyesi, Hacı Şadgeldi Zaviyesi,²⁴¹ Hasan Bey Zaviyesi, Hoca Zaviyesi, Hoca Ağa Zaviyesi, Hoca Kayır Zaviyesi,²⁴² Hoca Kubbeddin Zaviyesi, Hoca Sevap Zaviyesi, Hoca Vatan Zaviyesi, Hosun Bey Zaviyesi, Kuman Zaviyesi, Kutlu Diğın Zaviyesi, Mevlana Tusi Zaviyesi, Mevlevihane Zaviyesi, Sarı Şeyh Zaviyesi, Seyyid Halil Zaviyesi.²⁴³

Seydi Halil Zaviyesi,²⁴⁴ Timuroğulları Zaviyesi, Zeynel Abidin Zaviyesi, Ali İsa Vakfı,²⁴⁵ Damad İbrahim Paşa Evkafı, Bayram Paşa Mevlevihane ve Tekkesi Vakfı, Mahmud Kadı Vakfı, Fatih Sultan Mehmed Han Vakfı, Taceddin Camii Vakfı, Abdülkadir Ağa Vakfı, Bezirci Hacı Sinan Camii Vakfı, Sultan II. Mahmud Han Evkafı, Seyyid Fethullah Evkafı, Gürcü Mescidi Evkafı, Mahmud Kadı Evkafı, Pîrî Mehmed Paşa Evkafı, Hoca Hasan Mescidi Evkafı, Şeyh Ömer Evkafı.

Melik Gazi Vakfı,²⁴⁶ Hacı Ahmed Paşa Evkafı, Kara Mustafa Paşa Evkafı,²⁴⁷ Hacı Abdi Bey Evkafı, Gurumzade Abdülkadir Ağa Evkafı, Derviş Ağa Evkafı, İshak Efendi Evkafı, Kalenderhane Mahallesi Avarız Evkafı, Vezir-i Azam İbrahim Paşa Evkafı, Seyyid Şeyh İbrahim Nuri Camii Evkafı, Sitti Hatun Mezrası Evkafı, Derviş Ağa Camii Evkafı, Ahmed Paşa Zaviye, Seydi Şerif Zaviyesi Vakfı.

Sivasi Hatun Vakfı, Şeyh Halil Zaviyesi Vakfı, Şeyh Halil Efendi Zaviyesi Vakfı, İncesu Camii Vakfı, Hoca Hasan Efendi Zaviyesi Vakfı, Hacı Mehmed Paşa Evkafı,

233 Arabsun Kazası.

234 Arabsun Kazası Tekke Çiftlik karyesi.

235 Arabsun Kazası.

236 Arapsun Kazası Çiftlik köyü.

237 Arapsun Nahiyesi.

238 Bor İlçesi.

239 Tomarza İlçesi Gülveren köyü.

240 İslamlı Nahiyesi.

241 Şad Geldi Zaviyesi, adını Eretna hükümdarlarından Hacı Şadgeldi'den aldığı anlaşılar.

242 Kayseri, Horsana Kışlası'nda.

243 Karakaya Nahiyesi.

244 Kuraman Nahiyesi.

245 Kayseri, Gesi karyesi.

246 Zamanlı Kazası, Eski Tekke mezrası, Ayıviranı, İnekçayırı, Buzağıçayırı, Fakihekinliği, İğdelice, Aşidin karye-mezraları bu Vakfın tasarruf ettiği köyler olduğu anlaşılar. Fotoğraf, Melik Gazi Türbesi.

247 İncesu İlçesi Karamustafapaşa köyü kurucuları ile Zara Kazası Tuzlagözü-Yarağıl ve Emirhan köyünde Karamustafaoğlu sülale adı almış oymak üyelerinin bu aşirete bağlı oldukları sanılır.

Cemaleddin Zaviyesi Evkafı, Seyyid Mehmed Evkafı, Cami Kebir Vakfı, Lala Mustafa Paşa Camii Evkafı, Ebu İshak Zaviyesi Evkafı, Şeyh Çoban Zaviyesi Evkafı,

Hasan Paşa Evkafı, Şeyh Çoban Zaviyesi Evkafı, Kapan Şeyh Zaviyesi Evkafı, Şeyh Taceddin Evkafı, Hacı Davud Paşa Evkafı, Rummani Hamamı Vakfı ve İmam Zeynelabidin Evkafı,²⁴⁸ Ebuishak Zaviyesi.²⁴⁹

Develi Kazası: Ebu İshak Evkafı, Abdullah İlyas Evkafı, Hatuniye Medresesi Evkafı, Musa Gazi Evkafı, Abdullah İlyas Evkafı,²⁵⁰ Ebce Sultan Zaviyesi,²⁵¹ Hacı Bayram Zaviyesi Vakfı, Kolpak Zaviyesi Vakfı, Abdal İlyas Zaviyesi Vakfı, Seydi Şeref Zaviyesi Vakfı, Şeyh Muzaffer Zaviyesi, Hoca Vatan Zaviyesi,²⁵² Pehlivan Kadı Zaviyesi,²⁵³ İce Sultan Zaviyesi Vakfı, Yalincık Sultan Zaviyesi.²⁵⁴

Karahisar-ı Develi Nahiyesi: Pehlivan Gazi Zaviyesi Vakfı,²⁵⁵ Cemaleddin Zaviyesi, Karaca Bey Kervansarayı Vakfı, Mülk-i Eredna Camii Vakfı,

Nevşehir Kazası: Damat İbrahim Paşa Vakfı, Pirizade Camii Evkafı, Akdam Zaviyesi, Sersem Ali Baba Zaviyesi Vakfı,²⁵⁶ Kara Ali oğlu Mehmed Vakfı.²⁵⁷

Ürgüç Kazası: Selabsalar? Zaviyesi, Akdağ Zaviyesi, Şeyh Tarasan Zaviyesi, Sultan Alaeddin zevcesi Vakfı, Halveti Dergahı Şeyhi Mustafa Efendi Zaviyesi.

6- KUTSAL KABUL EDİLEN AĞAÇLARI:

Kültür kaynaklarının aktardığı bilgilerden anlaşılacağı üzere tarihte Türkler ağaç, çevre, doğa, temizlik ve hayvana büyük önem vermişler; bu gelenek çerçevesinde Çam Dede,²⁵⁸ Ardiç Baba,²⁵⁹ Elma Baba,²⁶⁰ Garip Ardiç,²⁶¹ Kutsal Ardiç,²⁶² Ulu Ağaç,²⁶³ Dede Ağacı, Baba Ağacı, Dilek Ağacı, Bereket Ağacı gibi adlarla adlandırıp kutsal saymışlardır.

Genellikle orman bitkisi olan Ardiç, Çınar, Meşe, Çam, İğde, Karağaç, Kavak, Karaçalı, Ahlat, Kuşburnu ağaçları olmak üzere, farklı bölgelerde, farklı aşiretler,

248 İslamli Nahiyesi

249 Sahra Nahiyesi.

250 Bu Evkaf ve vakıflar Develi' idari sahasında.

251 Develi Kazasında Ebce karyesi.

252 İkipınar karyesi.

253 Şeyhçoban köyü.

254 Develi Kazası, Keşlik köyü.

255 Karahisar-ı Develi Nahiyesi.

256 Bu Vakfın Hacıbektaş Nahiyesi'nde olduğu ve Sulusaray karyesinde vakfa ait değirmen bulunduğu belirtilir.

257 BOA. Tarih :٢٩/٢ /١٢٥٢ (Hicrî) Dosya No :١٦٤ Gömlek No :٨١٧٩ Fon Kodu :C..EV.. Kalender köyü civarında.

258 Sivas yöresi.

259 Horasan'dan geldiği kabul edilir. Suşehri İlçesi.

260 Sivas yöresi.

261 Divriği'nin Yağlıbasan köyü.

262 Divriği İlçesi Güneşli köyü.

263 Nevşehir merkezi Değirmen sokakta bulunan yüzlerce yıllık Meşe ağacı ve Nevşehir, Niğde yolu civarında bulunduğu kabul edilen Ulu ağaçlar.

farklı ağacı kutsal saymışlar ve bunların korunup, kollanmasına ilişkin sıkı yaptırımlar uygulamışlardır.

Örneğin;

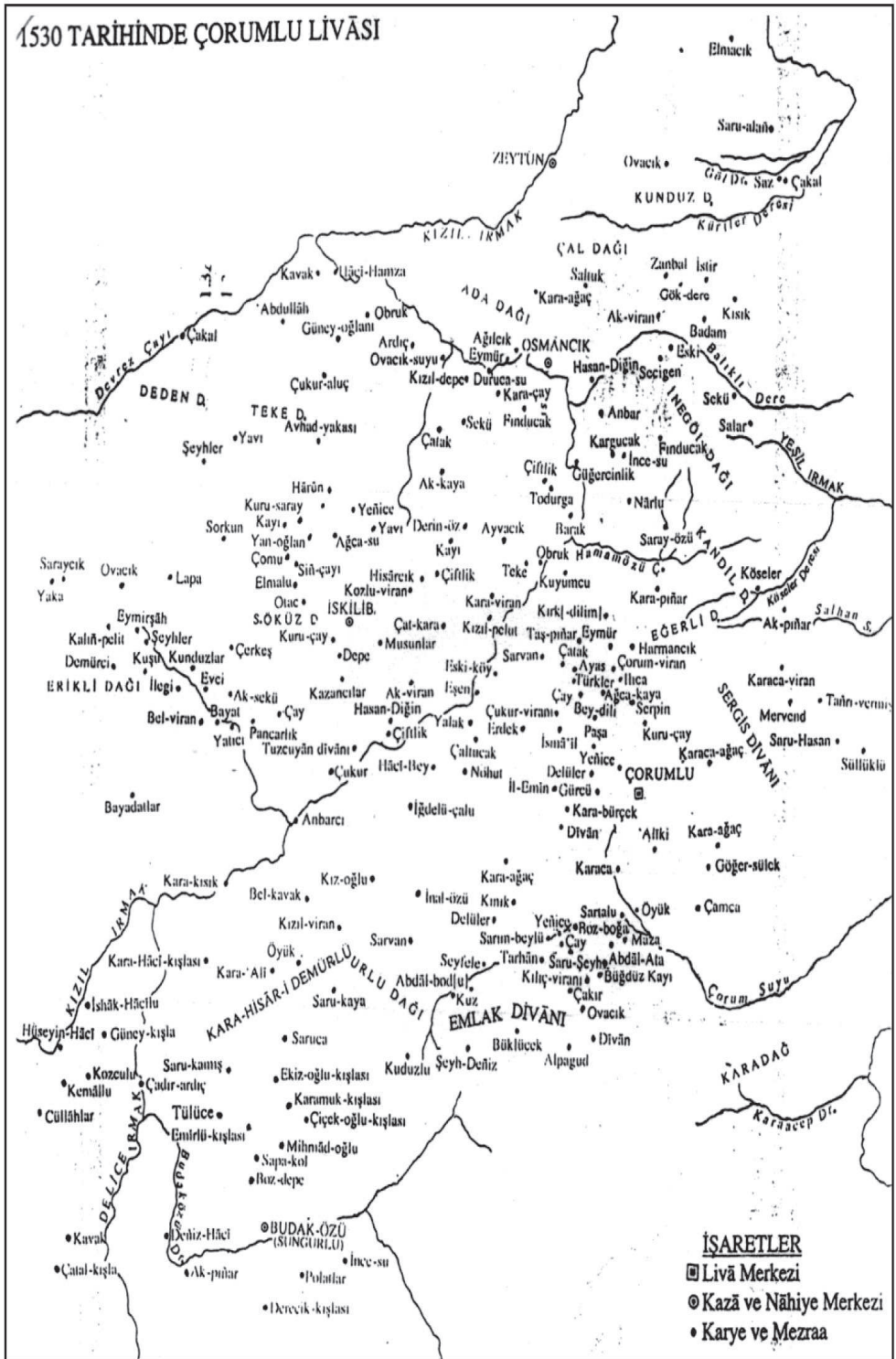
Kökeni Orta Asya'ya dayanan gelenek-göreneklerle ağaçlık alanlar ve ormanlar koru adı ile anılır, bu yolla ağaçların korunup, kollanmasına ilişkin norm ve değerler oluşturulur.

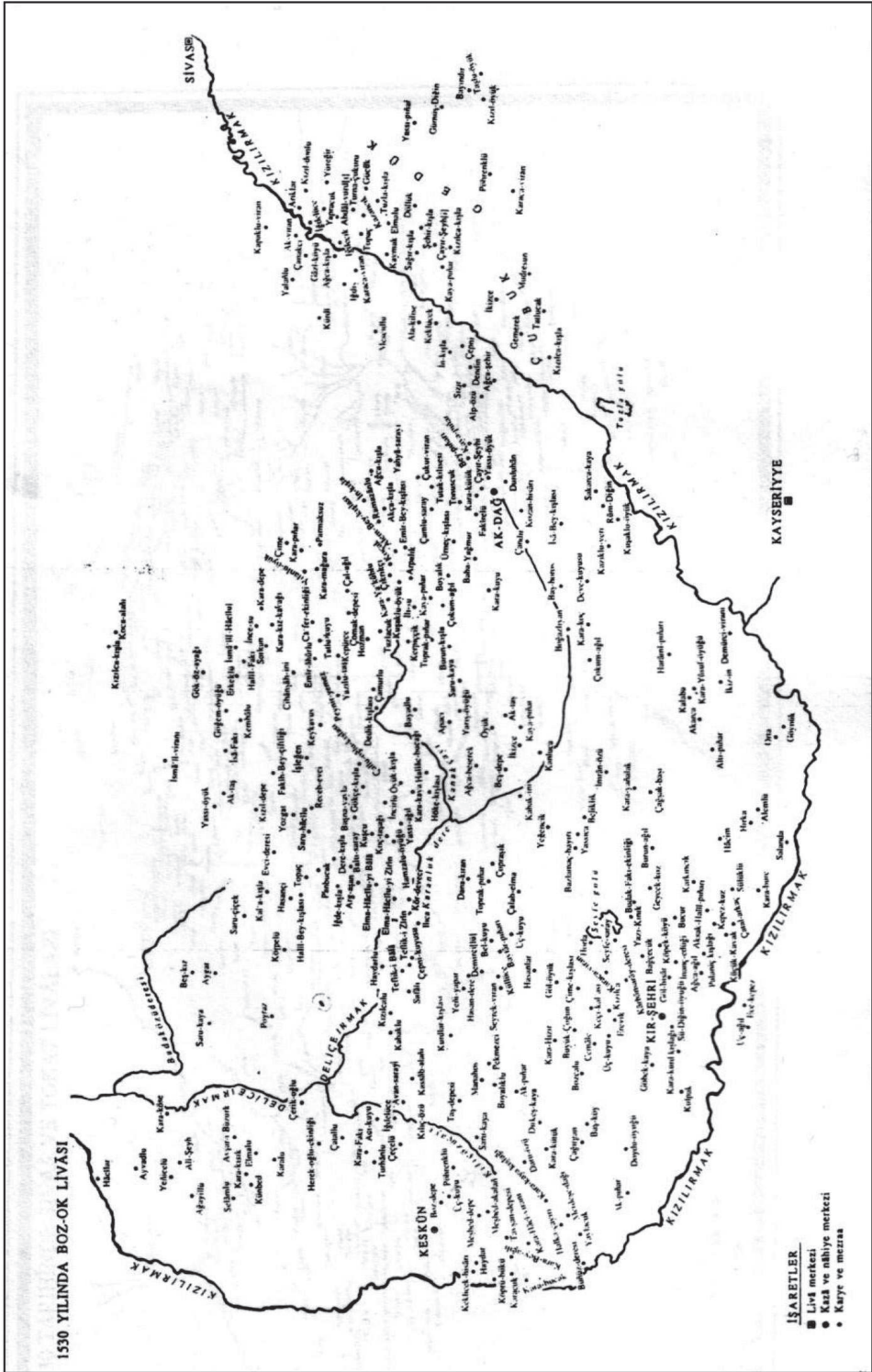
Kutsallığına inanılan bu ağaçların bulunduğu yerler bölge bir adak yeri olarak kabul edilir. Bölgesinde kurulmuş köylüler tarafından yağmur duası, şükür duası gibi ibadetler yapılır ve hastalıklara, çocuğu olmayan ya da olupta yaşamayan ailelere, hayırlı kısmet ararayan yetişkinlere, gurbette bir yakını bekleyenlere medet kaynağı olur.

Bu ağaçların bulunduğu bölgelere ilişkin dini ve milli içerikli menkıbeler anlatılır. Bu menkıbeler genellikle mübarek günler bulunduğu yerde ışık yandığı, dalından parça vermediği, kesenin soyu kesildiği, kıranın kolunun kırıldığı, yakanın evinin yandığı gibi inançsal anlam yükleyerek ağaçları korumaya almışlardır.

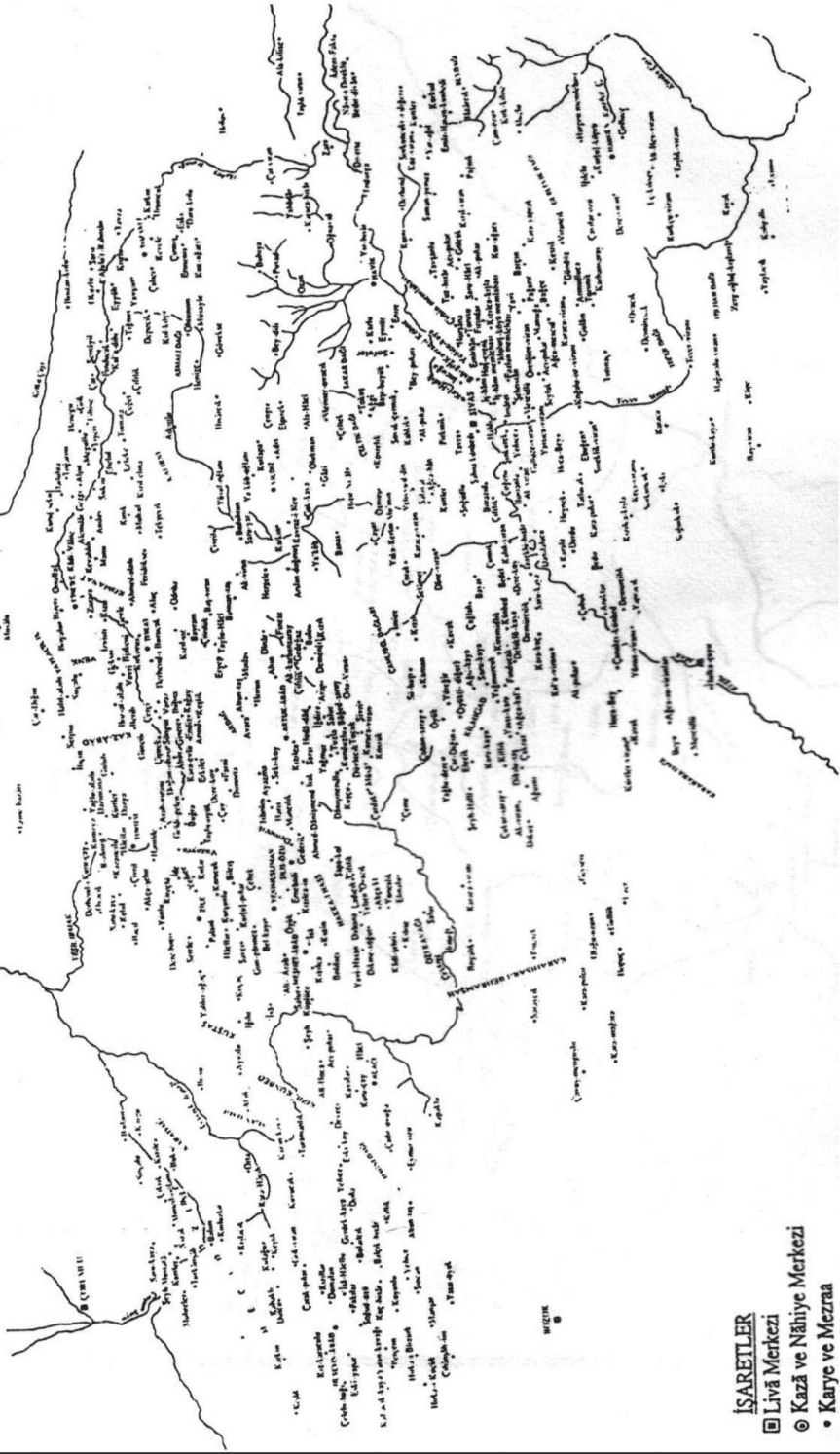
EKLER BÖLÜMÜ

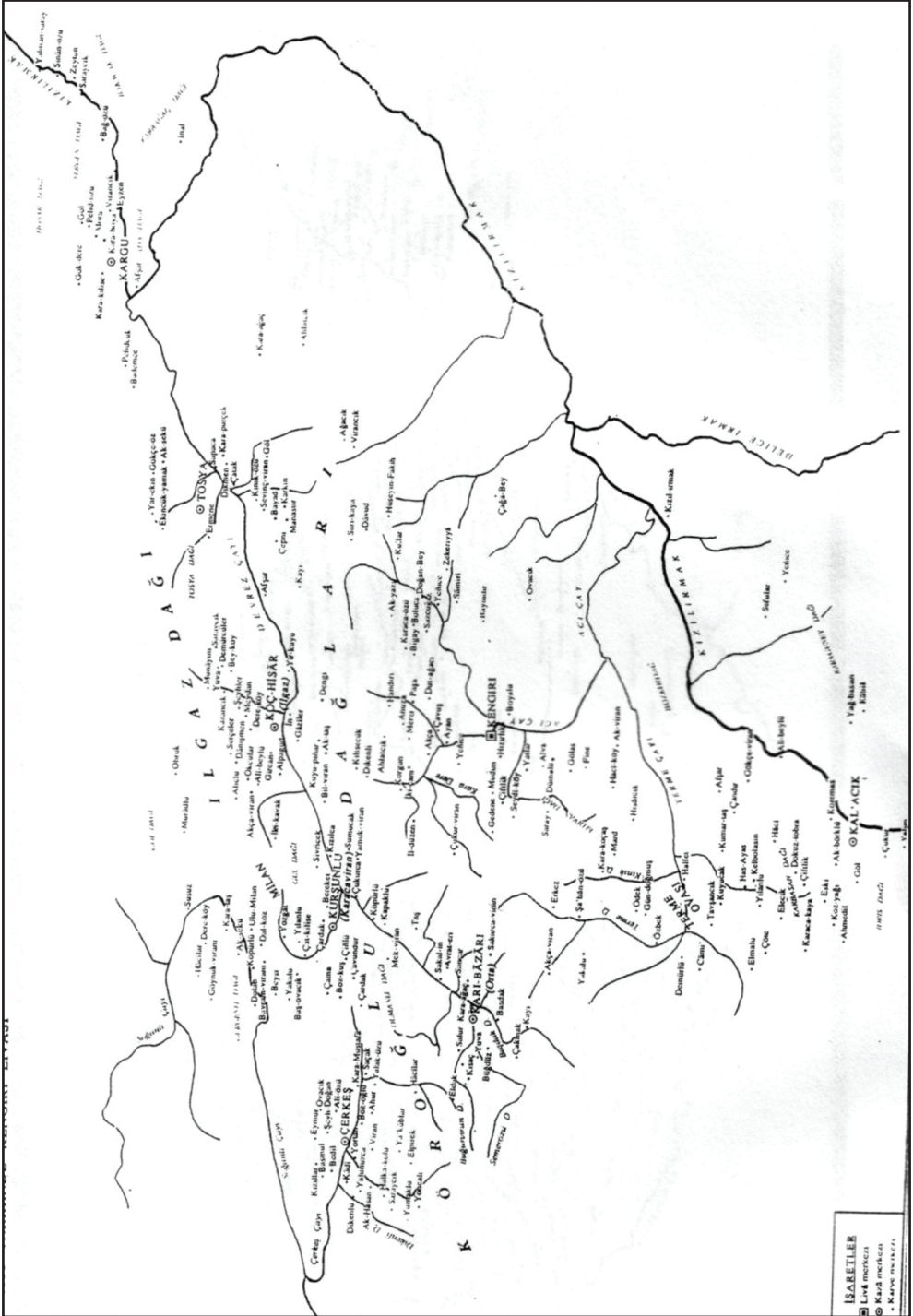
HARİTALAR

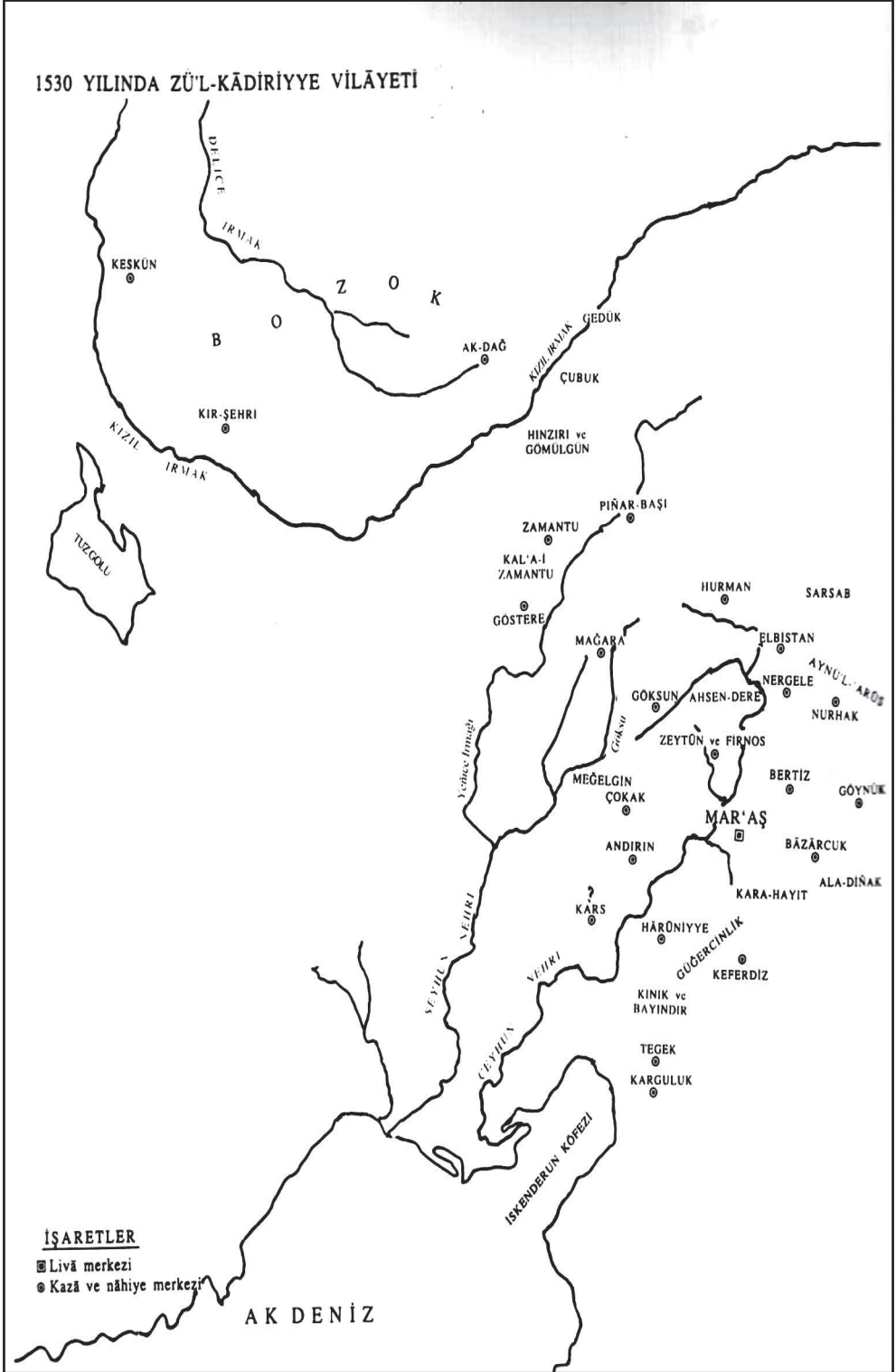

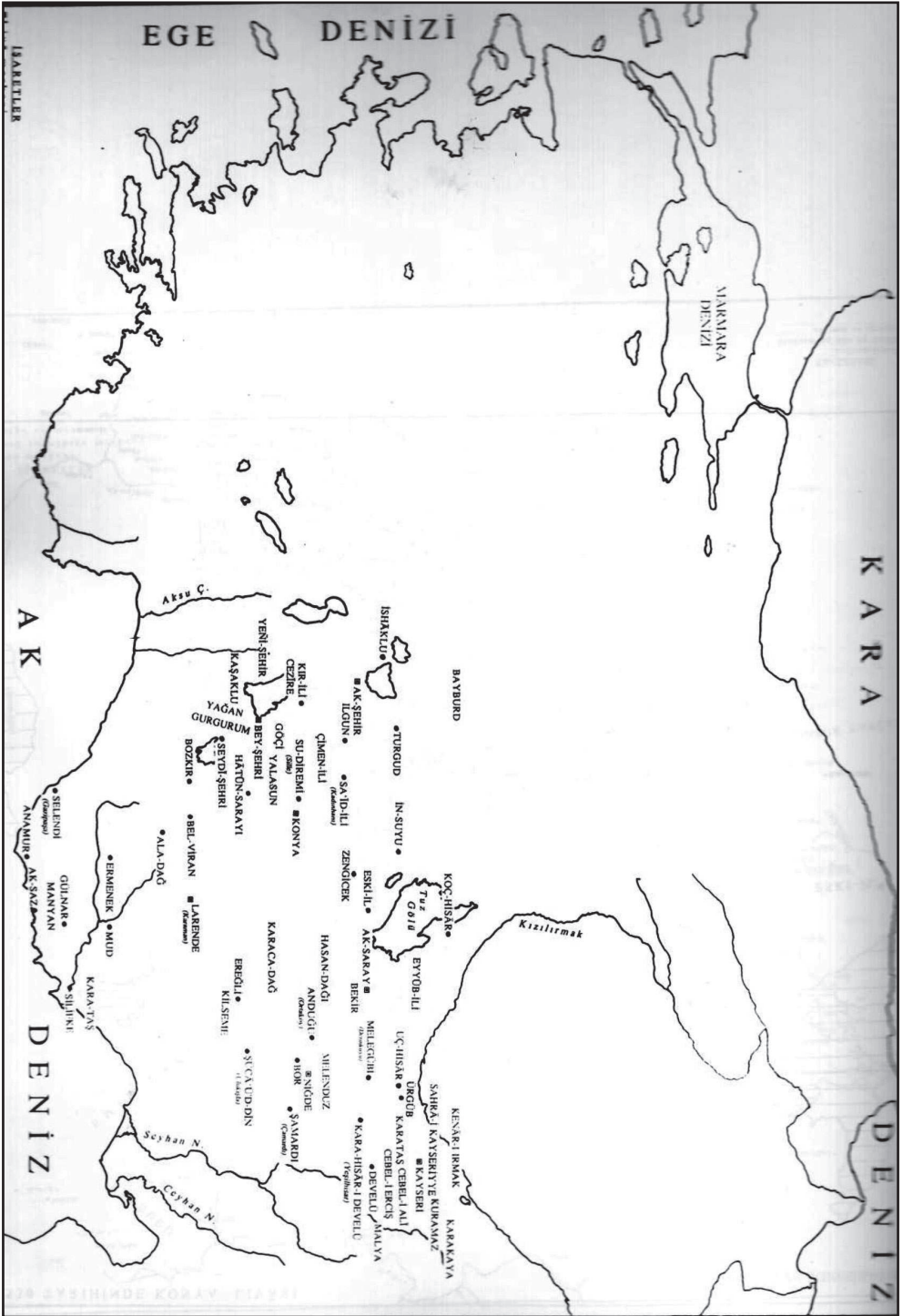
1530 TARİHİNDE SİVAS VE TOKAT LİVALARI

1530 TARİHİNDE ÇANKIRI YÖRESİ

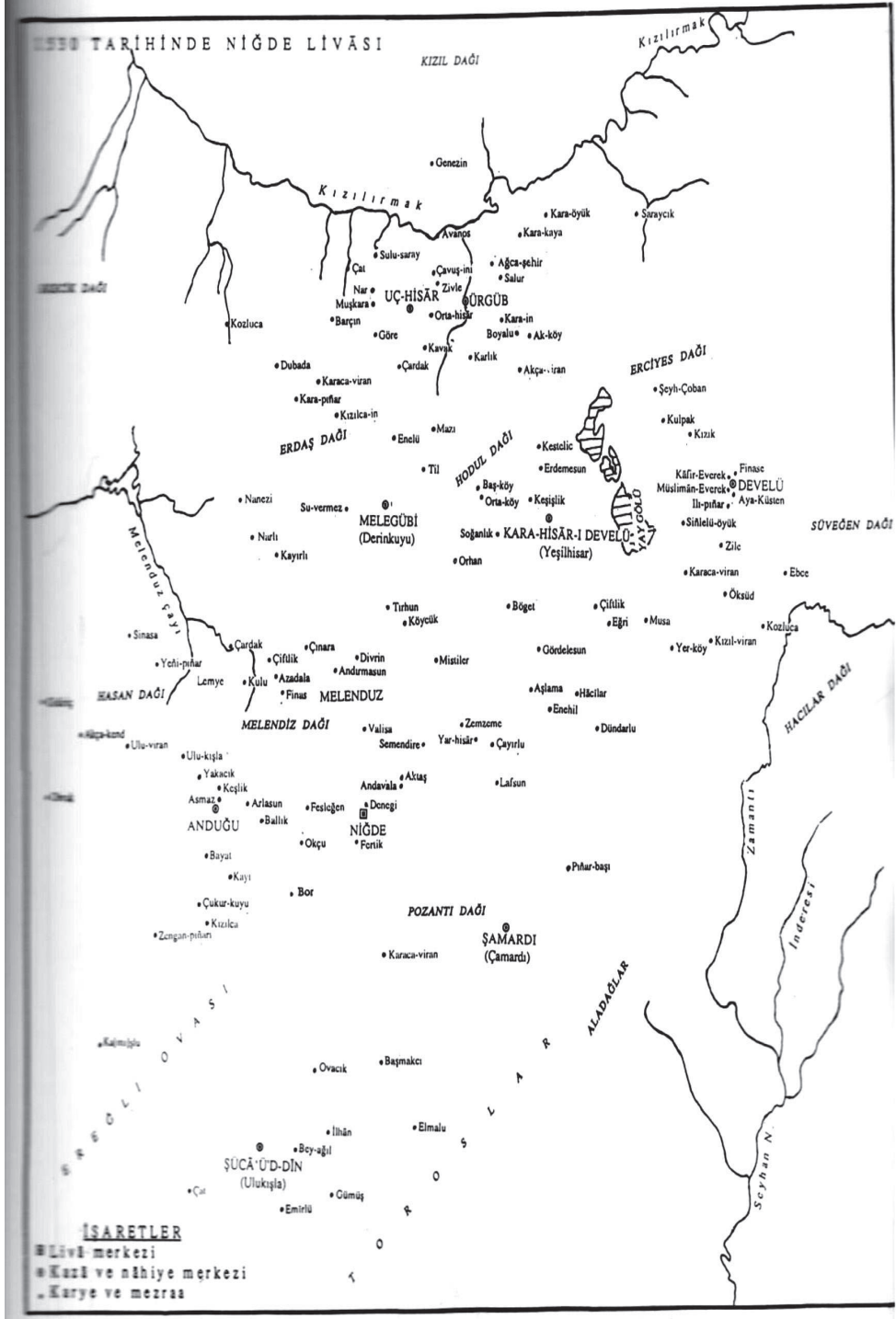

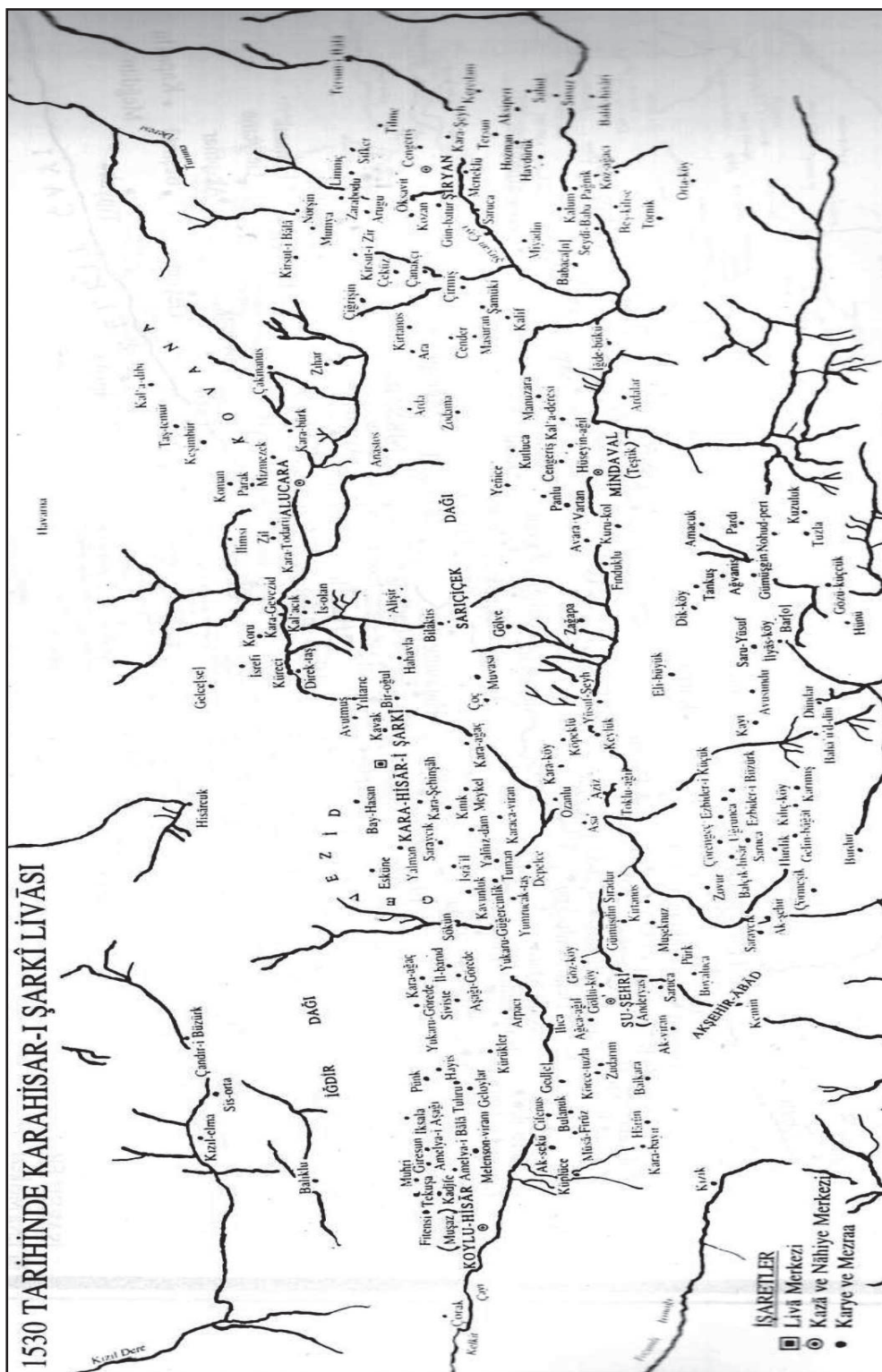

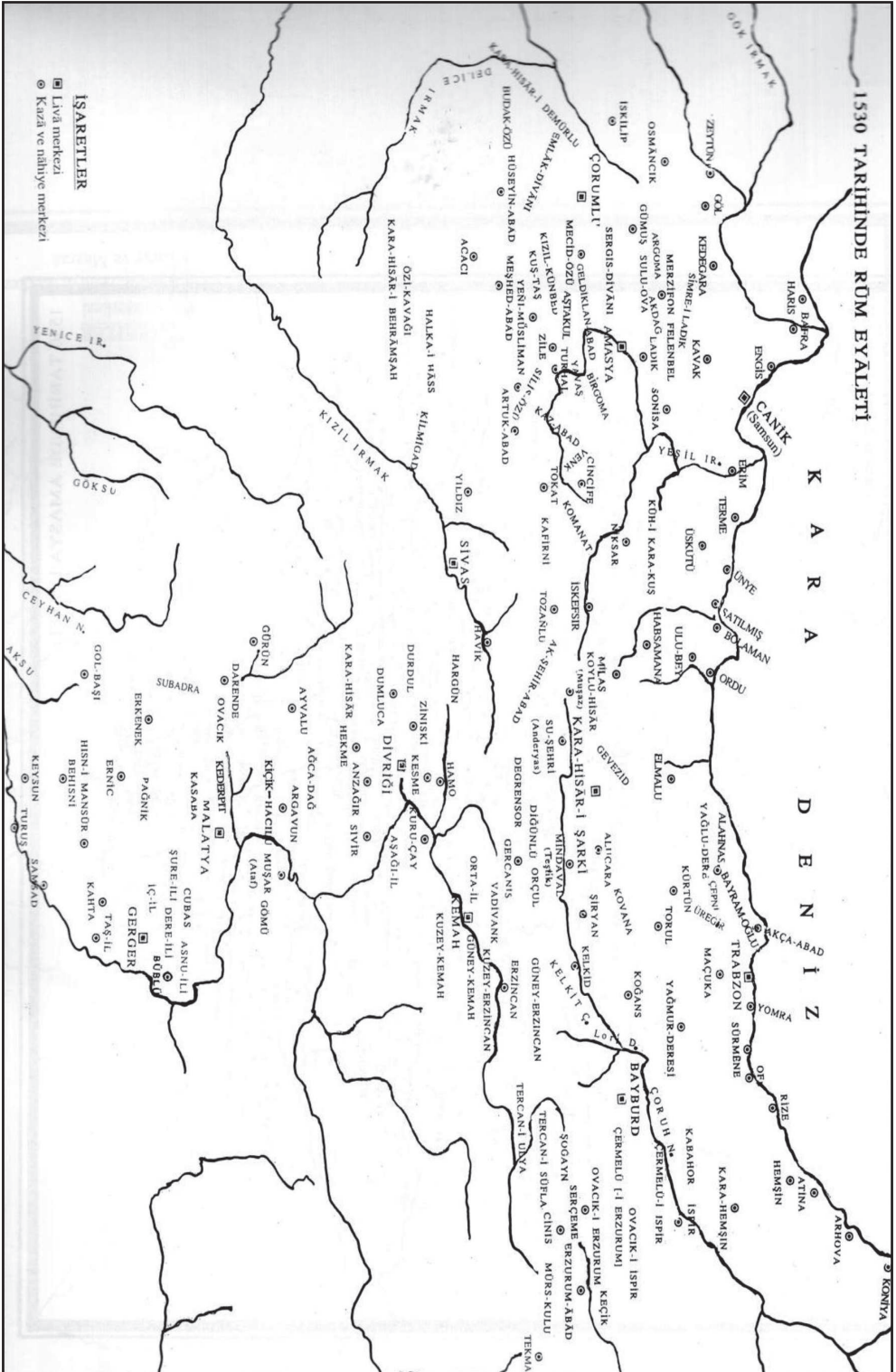
1530 TARİHİNDEKİ AK SARA YİLALETİ

NİĞDE LİVASI

Sivas

Kayseri

YARARLANILAN KAYNAKLAR

AFYONCU Erhan, Uluyörük/1, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyum Bildirileri. Yıl. 2000 Tarsus.

AKDAĞ Mustafa, Celali İsyanları. A.Ü.D.T.C.F.

AKSARAYI Kerimuddin Mahmud-î, Müsameretülü'-Ahbar, Çeviri Mürsel Öztürk. T.T.K. Yayını. Yıl. 2000.

ALTIN Yakup, Dünden Bugüne KIRIKKALE, Belen Yayıncılık – Matbaacılık Ltd.Şti.yıl 2008/Ankara

ALTIN Yakup, İl Oluşunun 20. Yılı Anısına Kırıkkale, Pusula Gazetesi, 2009.

ALTINOK Baki Yaşa, Öyküleriyle KIRŞEHİR Türküleri, Destanları Ağıtları. Oba Kitapevi. Yıl. 2003 Ankara

ALTINOK Baki Yaşa, Pehlivanlı Türkmen Aşireti Tarihi.2008/Ankara

ARSLAN Sevzer, Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri, Lisan Tezi. Danışman Yrd. Doç. Dr. Zekâi METE

ARSLAN Lütfi, H.963 M.1556 Tarihli Mufassal Tahrir Defterine Göre Bozok Sancağı'nın Ekonomik ve Demografik Yapısı. Ank. Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. 2005.

AYDIN Mehmet, Bayat Boyu ve Oğuzların Tarihi, 1984. Ankara

Ayşegül Hüseyinklioğlu, Handan Arslan; XVI. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Niğde Kazası Yerleşme Merkezlerinin Tespiti, Fırat Üniversitesi, S.B. Dergisi, cilt 19, sayı 2, yıl 2009.

B.Dev. Arş. Gn. Müd. Muhasebe-î Vilayeti 387 Numaralı Karaman ve Rum Ahvali Defteri. Cilt II. Yayın. 1997 Ankara.

B.Dev.Arş. Gn. Müd. Muhasebe-î Vilâyeti.... 998 Numaralı Zü'l-Kadiriyye Defteri Cilt II.

BİLGİLİ, Ali İhsan, Tarsus Türkmenleri (Varsaklar), Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyum Bildirileri, Yörtürk Vakfı Genel Merkezi, Yıl. 2000. Tarsus.

ÇADIRCI Musa, Anadolu Tarihi Coğrafyasına Giriş 1.

ÇAY A. Haluk, Her Yönüyle Kürt Dosyası. 4. Baskı.

DULKADİROĞLU Ahmet, Dünden Bugüne Dulkadiroğulları, Kırıkkale, yıl. 2002.

FIRAT M. Şerif, Doğu İlleri ve Varto Tarihi, 2007 İstanbul.

GÜL Mustafa Fırat, Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'nın İskan Faaliyetleri. Tez, www.harihinpesinden.com.2013.

GÜLENSOY TUNCER, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Ağızları Üzerine Düşünceler. Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi. 12. Yıl. 1993. Ankara.

GÜMÜŞÇÜ Osman, Tarihi Coğrafya, Yeditepe yayınevi,2006/İstanbul.

GÜNDÜZ Ahmet, Türkmen Yurdu Kırşehir, Tarihi, Aşiretleri, Cemaatleri, Boyları. Karam Yayıncılık 2006 Çorum.

GÜNDÜZ Tufan, XVII ve XVIII Yüzyılda Damışmendli Türkmenleri, Yeditepe Yayınevi, 2005/İstanbul.

GÜNDÜZ Tufan, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri, 1540-1640. 2. Baskı.

HALAÇOĞLU Yusuf, Osm. Dön. Türkiye'nin Nüfus Yapısı ve Aşiretler, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler, Sempozyum Bildirileri. Yıl. 2000 Tarsus.

HALAÇOĞLU Yusuf, Osm. İmp. İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi. 1988 Ankara. Ayrıca Yusuf Hoca'nın Başta Anadolu Aşiretleri adlı ünlü eseri olmak üzere diğer eser ve söylemlerinden yararlanılmıştır.

HALAÇOĞLU Yusuf, Rışvanlar Aşireti'nin Dünyü ve Bugünü, Yenises Dergisi, sayı. 181. Yıl.2011. Osmaniye.

KAFESOĞLU İbrahim, Türk Milli Kültürü. 5. Baskı. Boğaziçi yayınları. Yıl. 1988 İstanbul.

KAŞIKÇI Nihat, Hasan Yılmaz, Türklerin Anayurdu.

KAYA Doğan; Sivas'ta Yatmakta olan Horasan Merkezli Anadolu Erenleri, Doğan hocan'ın adı geçen çalışmasından büyük oranda yararlanılmıştır. Unutulmak ve yok olmak üzere olan kültür değerlerimizi yazıp, yayınlarak ilim camiası ve Milletin hizmetine sunmasından dolayı kutluyorum.

Kayseri İl Yıllığı.

K.K.T.C. Telekomünikasyon Dairesi, Telefon Telefon Rehberi Yıl 2007.

KIRZIOĞLU Fahrettin, Kürtler. T.K.A.E.,s.1984.

KOÇ Yunus, Bozok Türkmenleri, Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri, Yıl. 2000 Tarsus

KOÇ Yunus, XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı. Kültür Bakanlığı. 1989 Ankara.

KONYALI İbrahim Hakkı; Abideleri ve Kitabeleri İle Niğde AKSARAY TARİHİ, Fatih Yayınevi İstanbul, 1974.

KÖPRÜLÜ Fuat, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayını. 3. Baskı. 1976.

KUZUCU Kemalettin,

Mehmet Artunay - Ali Lafçı, Osmanlı Arşiv Belgelerinde Zara II. ZARA/KOÇGİRİ 1831-1842 NÜFUS DEFTERLERİ KİTABEVİ-2013.

Nevşehir Kültür ve Tarih Araştırmaları Dergisi. Sayı 1-15 Nevşehir Belediyesi yayınları, yıl 2007-2013.

Niğde İl Yıllığı 1967.

OCAK Ahmet Yaşar, İsmail Erünsal, Osmanlı İmp. Marjinal Sufilik (Kalenderiler), TTK. Yayını. 1999. Ankara.

ORHONLU Cengiz, Osm. İmp. Aşiretlerin İskan Teşebbüsü, Eren Yayını. 1987 İstanbul.

ÖGEL Bahaeddin, Türk Mitolojisi, 1. Cilt.

ÖZ Mehmet Ali, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Soy Kütüğü, 1. Baskı. Dilek Ofset, 2014

ÖZ Mehmet, Aynı Soydan Gelen İki Lider, Sivas Eğri Köprü Dergisi, sayı.22.

ÖZBAY, Rahmi Deniz, Tanzimat Sonmrasında Akdağ Kazası Civarında Afşar Türkmenlerinin İskanı. XIV TT Kongresi Bildirleri. II. Cilt, 1 Kısım. 2005 Ankara.

ÖZDEMİR A. Z, Avşarlar ve Dadaloğlu, Danışma Yayınevi, 1985 ANKARA.

ÖZDEMİR İskender: Anadolu Evliyaları, Kripto Yayınları, 2013.

ÖZKAYA Yücel, XVIII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Toplum Yaşantısı. Kültür Bakanlığı Yayınları Yıl 1985/Ankara.

REFİK Ahmet, Anadolu'da Türk Aşiretleri.

SALTİK Veli, Tunceli'de Aşiret-Oymak-Ocaklar, Kuloğlu Matbaacılık, 2009-Ankara.

SEVİM Ali, Yücel Yaşar, Türkiye Tarihi. C. 2. TTK. Yayını. Ankara.

SEZEN Tahir, Osmanlı Yer Adları, Bşb. Dev. Arş. Gn. Md. Yıl.2006. Ankara.

SÖYLEMEZ Faruk, Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi, (Riştvan Aşireti Örneği). Kitabevi Yayını, 2. Baskı, 2011.,s.2.

SÜLDÜR Fahrettin, Türk Adı Albümü Adlı Eseri.

SÜMER Faruk, Bozok Tarihine Dair Araştırmalar. Cumhuriyetin 50 yılı Anma Kitabı. 1974 Ankara.

SÜMER Faruk, Oğuzlar (Türkmen Boy ve Teşkilatı) 1980 İstanbul.

SÜMER Faruk, Safevî Devleti'nin Kuruluşu. 1992 Ankara.

SÜMER, Dulkadirli İlini Meydana Getiren Oymaklar.

SÜMER, Bozoklu Oğuz Boylarına Dair. Adlı makale ve eserleri taranmıştır.

ŞAHİN Salih, Mekan Ve İnsanı Sivas. Buruciye Yayınları, 2013. İstanbul.

ŞAHİN İlhan, XVI. Yüzyılda Helep ve Yeniil Türkmenleri.

TANERİ Aydın, Türistanlı Bir Türk Boyu Kürtler.

TANRIVERDİ Levent; Sivas Efsaneleri, http://leventtanriverdi.com/tr/sivas_ef-saneleri.aspx

TAŞAĞIL Ahmet, Çin Kaynaklarına Göre Eski Türk Boyları. TTK. Yayını. 2004.

TOPALOĞLU Murat, Osmanlı Devletinin Çözölme Devrinde Kozanoğulları, Tez. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TURAN Refik, Türkmenlerin Anadolu'ya Gelişi.

UÇAKCI İsmail: Sungurlu, Yerköy, Keskin, Delice ve Kızılırmak Yöresinden Derlenen Orta Anadolu Halk Kültürü. Ankara Ticaret Odası Yayını. Yıl 2003. Ankara

UÇAKCI: Sungurlu, Uğurludağ, Boğazkale, Yerköy, Balışeyh, Keskin, Delice, Sulakyurt ve Kızılırmak Yöresi Derlemeleriyle Orta Anadolu Halk Kültüründe De-yimler ve Hikayeleri. 2006 Ankara.

UÇAKCI: Kara Hisâr-ı Demürlü Yöresinde Oğuz Boyları, (Sungurlu, Yerköy, Delice, Boğazkale, Uğurludağ, Kızılırmak Yöresi), 2007 Ankara.

UÇAKCI: Çorum, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı Yöresi'nde Oğuz Boyları, Bilgeoğuz Yayınları, 2013

UÇAKCI İsmail: Tarihi, Kültürü ve İnançlarıyla Sungurlu, 2006 Ankara.

UÇAKCI, Kültürel Yozlaşmaya Karşı Atalarımızın Vasiyetleri. Yörtürk Dergisi. Sayı. 41. Yıl. 2002.

UÇAKCI, Türkçe Yer Adlarına Dokunmayalım. Yörtürk Dergisi. Sayı. 28. Yıl. 1999. Ankara.

UÇAKCI, Adı Üzerine Anlaşılamayan Tarihi Bir İlimiz Çorum. Yesevî Dergisi. Sayı 108. Yıl. 2002 İstanbul.

UÇAKCI, Kara Hisâr-ı Demürlü Yöresinde Oğuz Boyları, (Sungurlu, Yerköy, Delice, Boğazkale, Uğurludağ, Kızılırmak Yöresi), Yesevî Dergisi, Sayı, 151'den itibaren yazı dizisi. 2006 İstanbul.

UMAR Bilge, Türkiye'deki Tarihî Adlar. İnkılap Kitapevi. 1993. İstanbul.

URFALI Ahmet, Kayı Destanı. Ankara, yıl. 2004.

YAŞAR Sebahattin, XV. Yüzyılda Kırşehir Varsakları. Kırşehirîler Federasyonu Yayını. Yıl. 2005 Ankara

YIKMIŞ Meral Salman, Hacı Bektaş Veli'nin Evlatları, Yol'un Mürşitleri: Ulusoy Ailesi. İletişim Yayınları 2014/İstanbul.

YILMAZ Adnan, Küçük Asya'nın Kır-Şehri, Kırşehir Belediyesi Yayınları, 2006 Kırşehir.

YİNANÇ Rafet, Dulkadir Beyliği. T.T.K. Yayını Ankara

YİNANÇ Rafet, ELİBÜYÜK Mesut, Maraş Tahrir Defteri., Ank. Üniv. O.T. Arş. Ve Uyg. Mer. Yıl.1988.

ZABUN Sezgin; Sivas Temettuat Defteri (1844-1845). Buruciye Yayınları 2013/Sivas

<http://www.divrigi.gov.tr/kumbetlerturbeler-33s.htm>

İNDEKS

A

- A.Çatkaya, 362
A.Ekecik, 389
A.Yeniköy, 267
Abacı, 91, 402
Abalı, 177, 200, 259
Abaza, 48, 397, 403
Abbas uşakları, 414
Abbasan, 415
Abbasi, 252
Abbasoğlu, 415
Abdal Ata, 319
Abdal Baba, 218
Abdal, 115, 145, 196, 218, 253, 259, 306, 315, 319, 322, 456, 473, 477, 478, 480
Abdalanlı, 415, 416
Abdalilyas, 112, 322
Abdallı, 305, 321, 322, 337
Abdaloğlu, 322
Abdalyurdu, 322
Abdi Baba, 313, 471
Abdi Dede, 313, 470, 476
Abdi, 245, 274, 312, 313, 470, 471, 476, 479
Abdifakih, 258
Abdikethüda, 103, 313
Abdioğlu, 120, 313
Abdiuşağı, 313
Abdullah Kethüda, 333, 335
Abdullah, 305, 308, 333, 335, 480
Abdullahoğlu, 290, 291
Abdulvahap, 230
Abeni, 374
Ab-ı Tabak, 175
Abtabaklı, 242
Abtabaklı, 242
Abuşağı, 144, 206
Acarlar, 439
Acem, 28, 255, 256, 326, 348, 419, 420, 478
Acıgöl, 14, 26, 92, 94, 107, 149, 171, 172, 179, 191, 194, 198, 203, 207, 212, 215, 229, 238, 243, 263, 269, 325, 338, 345, 348, 355, 364, 378, 379, 395, 399, 402, 432, 438
Acıkuyu, 123, 219, 258, 425
Acıözü, 302
Acıpınar, 144, 207, 208, 295, 438, 477
Acırlı, 47, 128, 228, 276
Acısu, 75, 169, 355
Acıyurt, 414
Açıksaray, 170
Açma, 188
Açmaz, 198
Ada, 428, 465, 467, 468
Adabeğ, 219
Adakışla, 67
Adakurutlusu, 216, 221
Adalı, 162, 238, 244, 253, 301, 345, 355, 428
Adamanlı, 422
Adamcıl, 422
Adana, 9, 36, 58, 79, 89, 155, 195, 197, 223, 226, 227, 233, 235, 236, 242, 254, 255, 256, 260, 267, 277, 336, 347, 348, 351, 394, 395, 426, 432, 460, 462, 463
Adapazarı, 189
Adatepe, 111, 387
Adem, 85, 269, 279
Ademdede, 279
Ademler, 141, 279, 304
Ademli, 70, 279
Adıyaman, 46, 75, 80, 91, 93, 186
Adiğe, 403, 406
Adilli, 86, 91, 269, 285
Afganistan, 50, 89, 120, 161, 207
Aflak Baba, 260
Aflak, 253, 260
Afşar, 141, 201, 203, 204, 348, 456
Afyon, 46, 48, 71, 81, 90, 163, 270, 323, 459, 460, 464
Agalı, 322
Ağabeni, 71
Ağaçeri, 432
Ağaçören, 30, 57, 64, 72, 74, 86, 101, 116, 154, 157, 170, 194, 203, 213, 221, 240, 244, 259, 280, 281, 291, 292, 305, 313, 325, 327, 342, 353, 366, 393, 401, 403, 409,

- 412, 436, 437, 469, 470
Ağahır, 294
Ağalı, 173, 269, 279
Ağar, 279
Ağarlı, 269, 279
Ağbektas, 311
Ağca İvaz, 204, 239
Ağca, 40, 97, 101, 102, 127, 134, 135, 138, 158, 185, 204, 239, 252
Ağcaağıl, 98, 102, 268, 391, 478
Ağcabölge, 102, 376
Ağcain, 102, 158, 296, 364
Ağcakale, 102, 113, 286, 458
Ağcakeçli, 300
Ağcakışla, 153, 408
Ağcakilise, 135, 364
Ağcakoca, 214
Ağcakoyunlu, 46, 55, 101, 102, 103, 119, 293, 360
Ağcaköy, 68
Ağcameshed, 322
Ağcasu, 374
Ağçaşar, 74, 102, 152, 207, 267
Ağcataş, 202
Ağcatekir, 441
Ağcaviran, 12, 102, 368, 369
Ağçalı, 18
Ağdos, 420
Ağılıcık, 12, 305
Ağılı, 92, 324, 338
Ağılın, 335
Ağın, 246
Ağırdağ, 468
Ağızmanlı, 247
Ağızören, 67
Ağın Yörükleri, 248
Ağın, 87, 204, 226, 248, 254, 294, 302, 338, 384, 426
Ağlasun, 334, 388
Ağrı, 48, 189, 277, 352, 413, 453
Ağviranlı, 242, 417
Ağyar, 9
Ağzi, 252
Ahad, 393
Ahbaza, 403
Ahıska, 134, 189, 397, 407, 408
Ahi Dede, 470
Ahi Evran, 473
Ahi Ramazan, 177, 193
Ahi Süleyman, 423
Ahi Yusuf Türbesi, 474
Ahiemir, 333
Ahimusata, 282
Ahiviranı, 188
Ahlat, 56, 270, 286, 480
Ahlatşah, 57
Ahmed Beyli, 138, 170
Ahmedfakih, 82, 364
Ahmedhanı, 422
Ahmedler, 71
Ahmedli, 102, 127, 269, 279, 280, 355, 372, 377, 398
Ahmet Fakılı, 358, 364
Ahmet Gazi, 44
Ahmetli, 128, 211, 214
Ahşen Beğli, 92, 292
Ahşendere, 76, 91, 105, 111, 133, 178, 179, 185, 214, 244, 247, 261, 262, 282, 291, 303, 311, 378, 380
Ak Baba, 472
Aka, 293
Akalisarayı, 384
Akarca, 384, 385
Akat, 397
Akaya, 206, 217, 372, 379
Akbaş Baba, 156, 473, 478
Akçain, 195
Akça Koca, 474
Akça, 68, 102, 287, 364, 474
Akcaağıl, 85, 104, 133, 162, 195, 301
Akçaahır, 70, 175, 208
Akçabağyüzü, 68
Akçabişrek, 316
Akçabişrek, 316
Akçabucak, 67, 242
Akçabük, 67
Akçaçelir, 365
Akçaezen, 257
Akçagökçe, 183
Akçağıl, 234
Akçahan, 318, 473
Akçahisar, 70, 322
Akçain, 226, 249, 269
Akçakale, 367, 425
Akçakalegediği, 268
Akçakaya, 91, 97, 294, 300, 433, 470
Akçakışla, 19, 110, 114, 115, 153, 163, 194, 245, 320, 342, 389
Akçakilise, 137, 364, 365
Akçakoyunlu, 81, 101, 102, 103, 127, 280, 282, 308, 309, 415, 417
Akçamescid, 257
Akçaosman, 215
Akçaören, 67, 142, 243, 311
Akçasu, 159, 302
Akçaşehir, 133, 135, 191, 205, 301, 353, 383,

384, 385, 425
 Akçataş, 100, 267
 Akça-Taşağıl, 287
 Akçatepe, 206
 Akçatı, 149, 332
 Akçaviran, 257
 Akdağ, 11, 22, 55, 60, 72, 73, 84, 85, 88, 100,
 120, 141, 142, 146, 162, 190, 196, 349,
 419, 424, 427
 Akdağlı, 424
 Akdağmadeni İlçesi, 62, 75
 Akdere, 86, 100, 214, 223, 436, 457
 Akdinek, 235
 Akelsaray, 170
 Akgün, 461
 Akhisar, 31, 92, 105
 Akhunlar, 321
 Akhüyük, 219
 Akıncı, 379, 380
 Akıncılar, 11, 13, 98, 114, 115, 125, 142, 146,
 153, 160, 171, 180, 203, 220, 224, 243,
 267, 311, 336, 340, 346, 362, 401, 432,
 471, 474
 Akin, 135, 186, 237, 270, 411
 Akinsarayı, 170, 295
 Akkaşoğlu, 197
 Akkavuk, 255, 256
 Akkeçili, 59, 62, 300
 Akkişla, 11, 32, 56, 93, 100, 115, 116, 122, 130,
 153, 194, 206, 212, 222, 238, 269, 270,
 288, 290, 394, 411, 424, 429, 474
 Akkoca Sultan, 475
 Akkoçaç, 259
 Akkoyunlu, 112, 270, 272, 286, 322, 413, 466,
 467
 Akkoyunlular, 36
 Akköy, 160, 263
 Akkul, 57, 76
 Akkumlu, 382
 Akkuzulu, 85, 372, 373, 466
 Akkürtler, 172
 Aklaevli, 37, 52
 Aklağı, 131, 294
 Aklar, 131, 295
 Aklat, 169, 263
 Akmanlar, 310
 Akmescit, 64, 435, 438
 Akmeşe, 14
 Akmeşe, 14, 221, 346, 473
 Akmezar, 244
 Akmişlik, 67
 Akören, 329, 332, 406, 472, 475
 Aköz, 372

Akpınar, 17, 29, 30, 72, 91, 97, 121, 163, 185,
 200, 239, 313, 330, 367, 383
 Aksakal, 253
 Aksalur, 71, 102, 163, 194, 203, 224, 328, 357,
 409, 435
 Aksan, 169, 171
 Aksaray, 9, 15, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 46,
 47, 55, 56, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66,
 69, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 79, 81, 83, 84,
 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 98, 101,
 104, 105, 106, 109, 110, 111, 112, 113, 114,
 115, 116, 117, 118, 121, 123, 124, 128, 129,
 130, 131, 134, 135, 136, 140, 142, 143,
 145, 146, 147, 148, 149, 150, 153, 154,
 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163,
 164, 165, 166, 168, 170, 172, 173, 174,
 175, 176, 177, 178, 179, 180, 184, 185,
 186, 187, 188, 190, 191, 192, 193, 194,
 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202,
 203, 207, 208, 209, 210, 215, 216, 217,
 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225,
 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235,
 236, 237, 238, 239, 240, 241, 243, 244,
 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 253,
 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261,
 262, 263, 264, 268, 269, 271, 274, 275,
 276, 277, 278, 279, 280, 281, 283, 287,
 288, 289, 291, 292, 293, 294, 296, 298,
 301, 302, 304, 310, 311, 312, 313, 314,
 315, 316, 317, 319, 320, 322, 323, 324,
 326, 327, 329, 331, 332, 333, 334, 335,
 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343,
 344, 345, 346, 348, 349, 350, 351, 353,
 355, 357, 358, 359, 362, 363, 365, 366,
 367, 368, 369, 370, 374, 375, 377, 378,
 379, 380, 381, 382, 383, 385, 386, 387,
 388, 389, 390, 391, 393, 394, 395, 398,
 399, 400, 401, 402, 403, 406, 408, 410,
 411, 412, 415, 417, 420, 421, 422, 423,
 424, 425, 426, 427, 428, 429, 431, 432,
 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 442,
 464, 465, 467, 469, 470, 471, 472, 473,
 474, 475, 476, 477
 Akseki, 220, 221, 330, 336
 Aksevir, 58, 60, 70, 77, 106, 125, 154, 167, 169,
 223, 224, 232, 233, 234, 235, 240, 248,
 250, 298, 313, 326, 331, 332, 338, 345, 367
 Aksongur, 359
 Aksu, 64, 311, 409
 Aksuçatağı, 383
 Aksungur, 261, 264
 Akşar, 18
 Akşehir, 47, 71, 73, 76, 184, 283, 465

- Akşehir-Abad, 18
 Aktaş, 57, 73, 75, 100, 135, 242, 245, 339
 Aktaşderesi, 73
 Aktol, 210
 Aktoprak, 461
 Kuçkuyusu, 179, 394
 Akviran, 97, 162, 185, 367, 406
 Akyazı, 79, 181, 182, 322, 330, 416
 Ala Dağlı, 76, 166
 Alaathlı, 342, 343, 344, 466
 Alaca Atlı, 344
 Alaca, 67, 103, 159, 169, 223, 247, 294, 308,
 343, 344, 376, 397, 399, 436, 470, 474
 Alacaatlar, 343
 Alacaçayır, 97, 185, 200, 350
 Alacahan, 77, 91, 128, 129, 138, 144, 149, 150,
 160, 196, 240, 272, 290, 299, 311, 319,
 339, 343, 346, 362, 372, 432, 470, 471
 Alacahisar, 70, 343
 Alacakilise, 343
 Alacalar, 343
 Alacalı, 343
 Alacamescid, 340
 Alacaşar, 170
 Alacaşehir, 343
 Alacık, 437
 Alacıklı, 299
 Alaçayır, 99, 437
 Aladağ, 89
 Aladağlı Bölüğü, 253
 Aladdinacı, 111, 363
 Alagözlü, 177, 186
 Alahacı, 21
 Alakilise, 85, 109, 279
 Alakuş, 210
 Alakuşak, 100, 130, 199, 223, 257, 394, 410, 427
 Alaluca, 294
 Alameddin, 253, 260, 479
 Alançepnisi, 304, 305
 Alanlı, 134, 136, 415, 466
 Alanya, 89, 110, 434, 465
 Alapagud, 195
 Alaş, 372, 377, 397
 Alaşa, 283, 377
 Alaşehir, 422
 Alaşhan, 377
 Alaüddöle, 36, 55, 93, 94, 95, 96, 139, 474, 479
 Alaüddin Enbia, 96
 Alay, 131, 204, 235, 409
 Alaybeyli, 101, 235
 Alayhan, 235
 Alayı, 235
 Alayınlı, 203
 Alaylı, 79, 235, 298
 Alayondluğu, 342
 Alayundlu, 37, 52, 63, 175, 293, 295, 303, 324,
 342, 343, 345, 360, 362
 Albayrak, 120, 161
 Alcalı, 343, 461
 Alcı, 85, 127, 275, 276, 467
 Alçul-Aliçul, 276
 Alembeyli, 309
 Alemli, 292, 300, 322
 Alevî, 37, 155, 181, 415
 Alıcı, 268, 275, 276
 Alıcı, 268, 275, 276, 352
 Alıcı-Elçili, 268, 275
 Alıkcan, 333, 335
 Alınözü, 271
 Alınpınar, 68
 Ali Baba, 48, 96, 153, 185, 253, 307, 308, 309,
 310, 392, 470, 475, 477, 478, 480
 Ali Bey, 96, 177, 185, 253, 264, 270, 307, 309
 Ali Bölüğü, 97
 Ali Cüllah, 207
 Ali Çelebi, 96, 185, 306, 307
 Ali Dağlı, 57, 76, 77
 Ali Dede, 96, 185
 Ali Efendiler, 308, 309
 Ali Fakihli, 69, 302, 303, 322
 Ali Göranlı, 204, 225
 Ali Hacı, 379
 Ali Hanlı, 82, 101, 322
 Ali Hoca, 393
 Ali Kulu, 88, 96, 185
 Ali Şah, 178, 478
 Ali Şarlı, 76, 177
 Ali Şeyh, 96, 114, 185, 269, 306, 310
 Alibeğ, 198, 360
 Alibeğinkörkuyusu, 262
 Alibey Hacı, 97
 Alibeyin yurdu, 309
 Alicikli, 67
 Alifakih, 67, 97, 268, 303
 Aligiri, 73
 Alihanarğı, 141, 304
 Alihoca, 102, 210
 Alikan, 461
 Alikayası, 326
 Alikethüda, 115, 362
 Aliki, 11, 199
 Alimpınarı, 350
 Alioğlan, 304
 Aliş, 252
 Alişah, 178
 Alişar, 178, 252, 478

- Alisharlı, 99, 178, 254
 Alişeyh,
 Alişir, 178, 182
 Alişirli, 178
 Alişiroğlu, 178
 Alkızı, 198, 421
 Almalı, 329
 Alp, 50, 61, 174, 305, 407, 420
 Alpagud, 177, 201
 Alpağıl, 226
 Alparslan Türkeş, 48, 148, 466
 Alpavud, 47
 Alpi Bölüğü, 174
 Alpi, 174
 Alpkara, 255, 256
 Alpu İlçesi, 463, 464
 Altay, 39, 41, 123, 198, 339, 386, 397, 408, 410
 Altı, 175
 Altıkesek, 405
 Altınçanak, 294
 Altındağ, 69
 Altınoluk, 268
 Altınova, 298, 412
 Altınyayla, 13, 85, 112, 179, 199, 245, 419, 469,
 470, 471
 Altıpınar, 242
 Altunhisar, 27, 50, 61, 66, 68, 114, 116, 122,
 146, 180, 204, 221, 222, 230, 257, 267,
 268, 310, 312, 326, 329, 330, 345, 371,
 394, 425, 435
 Amasya, 9, 44, 45, 55, 119, 151, 189, 220, 272,
 322, 419
 Ambarcık, 60
 Amerika, 404
 Amik, 211, 439
 Ammar, 113, 175
 Amnaili, 372, 378
 Ana Beyli, 169
 Ana Sultan, 471, 476, 477
 Anamaslı, 80, 127, 128, 134, 360
 Anbar, 184, 295
 Anbarlı, 105
 Andalsun, 239
 Andıkara, 257, 384
 Andican, 157, 338, 364, 409
 Andriyas, 18
 Anduğu, 26, 27, 71, 72, 76, 77, 81, 83, 101, 122,
 126, 143, 157, 193, 198, 209, 268, 278,
 281, 296, 313, 323, 331, 344, 350, 371,
 380, 465
 Ankara, 10, 12, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 41, 43,
 44, 48, 56, 57, 58, 65, 69, 71, 79, 82, 92,
 93, 101, 105, 120, 123, 124, 128, 139, 140,
 141, 142, 144, 146, 149, 150, 151, 189,
 191, 192, 203, 214, 241, 277, 313, 326,
 349, 352, 359, 371, 382, 386, 391, 400,
 413, 419, 439, 440, 442, 456, 460, 461,
 462, 463, 464
 Antakya, 42, 43, 44, 205, 211, 272, 463
 Antarlı, 272
 Antep, 56, 85, 192, 194
 Anzağır, 14
 Anzağur, 14, 75, 185, 473
 Arab, 72, 97, 105, 111, 116, 122, 155, 222, 223,
 225, 232, 237, 249, 269, 280, 324, 331,
 340, 353
 Arabağıl, 294
 Arablar, 343, 344, 364, 420
 Arablı, 127, 379, 380
 Arabsun, 12, 24, 60, 121, 140, 141, 184, 197,
 218, 273, 274, 277, 318, 417, 420, 478, 479
 Araklu, 306, 307
 Aral Gölü, 195
 Arap Dede, 419, 421, 470, 479
 Arap Şeyh Türbesi, 474
 Arap vilayeti, 13
 Arap, 13, 39, 40, 56, 65, 80, 107, 109, 147, 149,
 169, 171, 193, 202, 227, 283, 322, 330,
 348, 378, 397, 413, 416, 419, 420, 421,
 441, 458, 470, 474, 479
 Arapağıl, 420
 Arapça, 37, 86, 139, 414, 420
 Arapgir, 9, 47, 272, 419
 Arapini, 170, 355, 420, 423
 Araplı, 107, 128, 136, 419, 420, 456
 Araplıöyük, 350, 373, 420
 Arapoğlu, 420
 Arapseyfi, 174, 420
 Ararat, 370
 Aras, 250
 Arat, 370, 467
 Arbu, 195
 Ardahan, 189
 Ardıç Baba, 472, 480
 Arefeoğlu, 73
 Argın, 123, 190, 230, 410, 466
 Argıncık, 203
 Argu, 230, 397
 Argun, 204, 230
 Arguz, 230
 Argün, 230
 Arı, 464
 Arıcı, 436
 Arık, 252, 442
 Arıkazan, 307
 Arıkbaşı, 14, 73, 323, 332

Arıklar, 73, 141, 225, 252, 304
 Arıklıkargı, 168
 Arıksarayı, 73
 Arılı-Arelli, 415
 Arife-Arıklı, 57, 73
 Arifegazili, 73, 306, 309, 384, 457
 Arifeli, 73
 Arkaç, 304
 Arkıd, 253, 255, 256
 Arkıdkuyusu, 255, 256
 Arkıdsuyu, 426
 Arkun, 230
 Armağan, 71, 384, 388, 389
 Armağanağıl, 389
 Armağanlar, 71, 388, 389
 Armanlı, 173
 Armitli, 348
 Armudalanı, 436
 Armudevli, 177, 199
 Armudlu, 159, 163, 199, 229, 299, 433, 456, 470
 Arpaçay, 137, 189
 Arpalıöyük, 254
 Arpaözü, 412
 Arpayazı, 330
 Arsaklılar, 286
 Arsalan uşağı, 415
 Arsalöyüğü, 196, 294
 Arslan Ali, 440
 Arslan Baba, 473
 Arslan Beğli, 392
 Arslan Toğu, 187
 Arslan, 48, 76, 187, 274, 392, 405, 415, 421, 429, 440, 473
 Arslanbükü, 71, 205
 Artıkarğı, 141, 304
 Artova, 300, 363, 472
 Artuk-Abad, 85, 139, 209, 363
 Artuklu, 138, 139, 242, 413
 Asablı, 67
 Asan, 253
 Asar, 253
 Asayışli, 67
 As-Az'lar, 397
 Asen, 253
 Asesler, 72
 Aşğa, 246
 Aslanbeğ, 191, 373
 Aslantaş, 124, 307
 Asma, 69, 252, 294, 380
 Asmasız, 336
 Astarıcı, 253
 Astrahan, 397
 Asudi, 12, 102, 113, 222, 246

Asudiye, 12, 222
 Asudlu, 204, 222
 Aşağıaçgıcaşehir, 206
 Aşağıbeşpınar, 308
 Aşağıbeyçayırı, 405
 Aşağıborandere, 405
 Aşağıcerid, 327
 Aşağıçakmak, 121, 310
 Aşağıçandır, 303
 Aşağıcongır, 67, 68
 Aşağıculha, 207, 209
 Aşağıeverek, 235
 Aşağıgöndelen, 219
 Aşağıhüyük, 405
 Aşağıkabakulak, 72, 287
 Aşağıkale, 64, 233
 Aşağıkaragöz, 292, 337, 405
 Aşağıkavak, 162
 Aşağıkavuk, 255, 256
 Aşağıkesik, 422
 Aşağıkışla, 74, 233, 408
 Aşağımersin, 250
 Aşağımertuk, 260
 Aşağımescit, 405
 Aşağınavruz, 429
 Aşağıpınar, 72
 Aşağısarica, 310
 Aşağışabanlı, 57, 305
 Aşağışehir, 206
 Aşağışeyhli, 193, 391
 Aşağıyeni, 336
 Aşçı, 68, 143, 145, 467
 Aşere, 253
 Aşhusu Baba, 472
 Aşıklar, 219, 394, 395
 Aşıklı dağı, 395
 Aşıklı, 393, 394, 395
 Aşıkoğlu, 395
 Aşıkviranı, 319, 394, 395
 Aşit, 222
 Aşiret-i Cerid, 30
 Aşiret-i Kavili, 11, 164
 Aşiret-i Küçüklü, 27, 229
 Aşiret-i Mamalı, 286
 Aşiret-i Muhacirin-i Acem, 28, 420
 Aşiret-i Sağcı, 11, 183
 Aşireti Sarıkaraman, 29, 215
 Aşlama, 359, 408, 433
 Aşudiye, 202
 Aşuranlı, 415
 Aşut, 222
 Aşutay, 222
 Ata, 120, 231, 314, 319, 380

- Atatürk, 48, 374, 454
 Atçeken, 36, 37, 57, 71, 72, 140, 277, 323, 348
 Atçekenargı, 72
 Atçekenler, 48, 71, 72, 76, 108, 113, 140, 161, 170, 186, 197, 229, 269, 271, 278, 300, 329, 338, 340, 351, 383, 388, 389
 Atçekin, 72
 Athanlı, 79
 Atığan, 190
 Atılğan, 190
 Atiş, 20
 Atkiran-Kürtkılavuzu, 147, 178, 182, 442
 Atlanti, 143, 323
 Atlı, 127, 246, 247, 328, 333
 Atlioğlu, 246
 Atmaca, 47, 358, 360, 453, 460
 Avan, 398, 400
 Avanos, 14, 25, 26, 56, 64, 66, 94, 102, 111, 114, 130, 142, 146, 147, 148, 149, 153, 154, 157, 164, 165, 183, 191, 199, 203, 205, 206, 210, 213, 223, 226, 230, 235, 243, 244, 262, 269, 272, 273, 275, 280, 286, 289, 293, 301, 310, 311, 318, 320, 324, 326, 329, 335, 363, 366, 370, 371, 376, 379, 381, 385, 391, 392, 393, 394, 399, 409, 411, 420, 428, 433, 436, 438, 439, 470
 Avansarayı, 68, 212
 Avar, 397, 403, 405, 406
 Avara, 389
 Avareler, 71, 388, 389
 Avarlar, 406
 Avcı Alili, 127, 335
 Avcı Osman, 335
 Avcı, 69, 127, 269, 280, 333, 335, 348
 Avcıkaya, 294, 337
 Avcılar, 71, 363, 393
 Avcısı, 269, 281
 Avdan, 461
 Avgun, 362
 Avşar Baba, 201
 Avşar Çakalı, 204, 243, 442
 Avşar, 37, 40, 45, 47, 52, 74, 76, 77, 78, 89, 95, 104, 112, 120, 124, 133, 145, 147, 148, 149, 153, 158, 163, 169, 178, 186, 190, 201, 202, 203, 204, 208, 222, 226, 228, 230, 233, 236, 238, 239, 243, 247, 248, 252, 274, 277, 280, 286, 300, 319, 328, 352, 353, 365, 374, 376, 417, 442, 456, 460, 461, 465, 467
 Avşarcık, 150, 202, 203, 222, 350
 Avşarlioğlu, 203
 Avşarören, 203
 Avşarpotuklu, 203
 Avşarsöğüdlü, 203
 Avu, 201
 Avuç, 174, 262, 317, 365
 Avuşar, 201
 Ay Han, 37, 52
 Ayacılı, 69
 Ayağbüyük, 107, 251
 Ayak, 479
 Ayas, 243
 Ayasun, 219
 Ayaz Dede, 243
 Ayaz, 204, 242, 243
 Aydim, 84
 Aydın, 46, 48, 81, 84, 121, 127, 139, 151, 204, 273, 327, 371, 439, 440, 442, 459, 462, 463
 Aydıncık İlçesi, 220
 Aydınlar, 101, 203
 Aydınlikevler, 165, 402
 Aydoğan, 13, 239, 288
 Aydoğdu, 239
 Aydoğmuş, 204, 239, 274, 385
 Aydoğmuşlu, 361
 Aydoğmuşviranı, 429
 Aygar, 264
 Aygörmöz, 405
 Ayğırmişmad, 301
 Ayhan Baba, 210, 470
 Ayhan, 204, 210, 433, 470
 Ayıbasanlı, 432
 Ayıklarağıl, 246
 Ayıntab, 339, 365
 Ayka, 251
 Ayılı, 85, 245, 272, 274, 411
 Aylioğlu, 411, 442
 Ayrağan, 394
 Ayrebölük, 365
 Ayridamlı, 127, 204, 222
 Aynılar, 71, 204, 222
 Ayrıtepe, 464
 Ayselpınar, 228
 Ayşeoğulları, 278
 Ayşepınar, 279, 325
 Ayulu, 271
 Ayvadhacılı, 246, 290, 291
 Ayvalı, 109, 238, 239, 335, 357, 394, 464
 Ayvazhacı, 378, 409, 429
 Azak, 107, 397
 Azatlı, 433
 Azerbaycan, 43, 50, 118, 126, 139, 187, 189, 206, 251, 269, 273, 293, 298, 395, 406, 408, 414
 Azeri, 42, 293, 414
 Azeriler, 406

Aziz Beğli, 204, 224

Aziz, 204, 224, 295, 371

Aziziye, 23, 32, 33, 34, 35, 224, 326

Azizli, 173, 224

Azizoğlu, 224

Azlasun, 249

Azmanlı, 440

B

Baba Ali'li, 388, 389

Baba Hacılar, 388, 389

Baba İlyas Horasan-i, 91, 96, 178, 183, 185

Baba Kürdi, 413, 416

Baba Mansur, 181, 189, 414, 416, 473

Baba Musa, 178, 342, 470

Baba Şadi, 181

Bababancı, 69

Babai, 39, 185, 304, 392

Babalar, 275

Babalı, 388, 389, 477

Baban, 389

Babancı, 389

Babaş, 358, 364

Babaviranı, 235

Babı-Altun, 177

Babi, 177

Babiş, 177

Babişli, 379, 380

Babsu, 20

Bacak, 168

Bacekanlı, 79

Bacılı, 102, 228

Bademdere, 105, 402

Bademli, 295

Bademlik, 169

Badılı, 11, 176, 177, 179, 183, 456

Bağanlı, 410

Bağcecik, 75, 97, 185

Bağcılı, 308, 309

Bağdadi, 252, 333, 335

Bağdatlı, 40, 127, 295, 335

Bağlama, 112, 152, 182, 204, 269, 270, 346, 373, 386, 416, 474

Bağlararası, 436

Bağlıca, 69, 99, 325, 432, 460, 464

Bağrancı, 222

Bağrecik, 326

Bahaddin Türbesi, 474

Bahadır, 211, 212, 303, 464, 467

Bahadun, 212, 250

Bahaeddinli, 299

Bahalicaviranı, 345, 377

Bahar Şeyh, 475

Baharözü, 18, 22, 114, 193, 379

Baharşey, 56, 442

Bahattin Baba, 471

Bahcecik, 75, 104, 311

Bahçeçi, 238, 257

Bahçeli, 72, 142, 170, 237, 267, 310, 311, 338, 352

Bahri Avşarı, 204

Bahsayışli, 247

Bahşili, 197, 435

Bahşişli, 116, 462

Bahteriyarı, 414

Bahtı, 276

Bahtiyar uşakları, 415

Bahtiyarlı, 252, 337, 394

Bahtiyaroğlu, 394

Baiklü, 11

Bakanca, 195

Bakarcık, 207

Bakılı, 291

Bakır Baba, 471

Bakırdağ, 36, 471

Baksan, 405

Bal uşağı, 415

Balaban Baba, 180

Balaban, 180, 181, 415, 416, 466, 467, 478

Balabanlı, 85, 177, 179, 180, 457

Balaca, 71, 138, 158

Balaç, 69

Balaçorlu, 298

Balağöz, 63

Balalı, 423

Balamur, 391

Balas, 257

Balasagun, 61

Balcı, 29, 31, 126, 152, 204, 215, 293, 338, 361, 472

Balçıkhisar, 242, 462

Balganlı, 69, 252

Balıcı, 60

Balıkağıl, 336, 338

Balıkbağçiftliği, 213

Balıkçı, 338, 384, 467

Balıkhisar, 70, 338

Balıklağı, 294

Balım Sultan, 305, 306, 313, 314, 476

Balım, 305, 306, 313, 314, 476

Bali, 105, 127, 176, 177, 178, 306, 311, 342, 372, 376, 470

Baliş, 364

Balişeyh, 78, 121, 194, 314

Balkanlar, 43, 48, 50, 397, 398, 454

Balkanlı, 69

Balkar, 397, 403, 405
 Balkarlar, 405
 Ballı Yörükleri, 177, 178
 Ballica, 178
 Ballu, 358
 Baltacı, 402
 Baltacioğlu, 402
 Baltalar, 227, 401
 Baltalı, 401
 Baltasarılar, 401
 Baltı Nahiyesi, 76, 105, 311
 Balya Kazası, 203
 Banaz, 322, 365, 439, 464, 473, 474
 Bancarcı, 393
 Bancılar, 269, 280
 Bangediği, 285
 Bankıca, 253
 Banuk, 299
 Barakoğlu, 68, 107
 Baran dağı, 269
 Baran, 71, 254, 269, 270, 274, 295, 336
 Barani, 269
 Baranlıca, 269
 Baranyurdu, 282
 Barçın yaylası, 434
 Barçın, 434, 435
 Barçınlı Kazası, 460
 Bardak, 110, 219
 Barın, 412
 Barkağı, 218
 Barlasan, 387
 Barlasanöyüğü, 386
 Barlık Irmağı, 50
 Barsah, 252
 Barsama, 63
 Barshan, 252
 Barsullar, 43
 Basansarnıç, 171, 365
 Basınayayla, 12
 Basmakçı, 204
 Başakpınar, 206
 Başarğaç, 461
 Başarun, 204
 Başbusak, 167, 287
 Başçatak, 75
 Başçepni, 304, 305
 Başdere, 164, 203, 210, 213, 220, 238, 248, 432
 Başgetiren, 253, 255, 256
 Başgötüren, 255, 256
 Başıbüyük, 204, 228
 Başıbüyük, 146, 154, 228
 Başım Kızıllı, 330
 Başım Yayla, 305

Başın, 162, 330
 Başkışla, 97, 185, 294
 Başkonak, 460, 463
 Başköy, 269, 276
 Başkurd, 397, 410, 411
 Başlak, 362
 Başlaşu, 399
 Başmad, 283
 Başören, 76
 Başüreğir, 348
 Başviran, 135, 285, 478
 Başyağmur, 154, 434
 Başyakalaç, 197
 Batakçı, 294
 Batlab, 383
 Battal Gazi, 440, 470
 Battaloğlu, 440
 Batulu, 183
 Batum, 194, 407
 Bayad, 82, 112, 299, 355, 357
 Bayadı Salur, 358, 364
 Bayadlar, 364
 Bayadözü, 68, 403
 Bayad-Salur, 355, 357
 Bayan-ı, 123, 410
 Bayat, 36, 37, 38, 40, 42, 47, 52, 74, 81, 82, 94,
 104, 112, 115, 120, 125, 139, 145, 148,
 154, 179, 192, 217, 293, 296, 298, 319,
 328, 343, 344, 360, 368, 369, 395, 401,
 403, 417, 442
 Bayautlar, 50
 Bayburt, 59, 270, 439
 Baycu, 403
 Baydı Hatun, 476
 Baydığın, 187, 323, 475
 Baydili, 177
 Baydüz, 388
 Bayhasan, 185
 Bayı, 268
 Bayın, 268
 Bayındır, 10, 36, 37, 52, 58, 59, 61, 66, 80, 103,
 104, 108, 190, 238, 252, 253, 268, 271,
 276, 283, 319, 383, 417, 456, 458, 464, 467
 Bayındırıye, 268, 270
 Bayır, 268, 283
 Bayır, 268, 283
 Baykal Gölü, 239
 Baykal, 204, 239
 Baylıharkar, 296
 Baymış, 177, 199
 Bayrak, 64
 Bayraktar, 261, 262
 Bayraktaroğlu, 262

- Bayram Dede, 250
 Bayram, 204, 249, 250, 264, 470, 479, 480
 Bayramçayı, 283
 Bayramdığın, 245
 Bayram-i, 470
 Bayramoğlu, 40, 250
 Bayramuşağı, 124, 250
 Bayrek, 59
 Baysungur, 359
 Baytar, 182, 438
 Baytarcık, 97, 185, 438
 Baytaroğlu, 438
 Bayundur, 268
 Bazlamaç, 80, 239, 304
 Bazlamaçlı, 204, 239
 Bebek, 433
 Becen, 292
 Bedekler, 379, 380
 Bedel, 20, 52, 105, 236, 243, 399, 428, 432
 Bedil, 176, 183, 464
 Bedirli, 13, 85, 142, 264, 329
 Bedrem, 66
 Beğ Timur, 169
 Beğceğizli, 127, 177, 192
 Beğdik, 219
 Beğdili, 37, 52, 72, 79, 87, 96, 102, 133, 139,
 160, 176, 177, 180, 182, 183, 184, 185,
 193, 194, 195, 197, 199, 200, 201, 215,
 230, 234, 252, 263, 264, 301, 319, 331,
 363, 417, 457, 467
 Beğdonlu, 177, 191
 Beğdüz, 37, 52, 388
 Beğgeldi, 253
 Beğli, 94, 106, 269, 296, 304, 333, 341, 383
 Beğlice, 188
 Beğlikli Avşarı, 239, 442
 Beğlikli, 204, 239, 442
 Beğliyürekli, 434
 Beğmüslü, 177, 197, 199, 456
 Beğtemurviranı, 294
 Beğtimur, 80, 169, 170
 Beğviran, 12, 187, 373
 Behil çayı, 194, 196, 276, 305, 363, 379
 Behil Nehri, 155, 458
 Behram, 59, 62, 79
 Behramoğlu, 62
 Bekar Sultan Türbesi, 475
 Bekarlar, 224
 Bekdik, 138, 212, 216, 217, 219, 248, 294
 Bekdikli, 215
 Bekduk, 219
 Bekir, 31, 63, 74, 105, 131, 132, 133, 164, 169,
 287, 294, 322, 327, 333, 341, 342, 343,
 345, 351, 359, 395, 403
 Bekirli, 31, 128, 129, 263
 Bekki, 220
 Bekli, 220, 248
 Bekmezci, 176
 Bektaş-î Tarikatı, 180, 185, 310
 Bektaş-i, 47, 155, 306, 307, 309, 310, 315, 393,
 470, 473
 Bektaşlar, 462
 Bektaşlı, 69, 73, 90, 107, 110, 146, 166, 200,
 228, 237, 239, 249, 255, 256, 257, 259,
 281, 311, 331, 379, 383, 387, 389, 393,
 429, 434, 437
 Bektaşoğlu, 40, 310, 311
 Bektüki, 219
 Belbarak, 107, 175, 229
 Belcik, 19, 115, 285, 289, 302
 Beldek, 380
 Beldenlice, 271
 Beledli, 432
 Belek, 410
 Belekem, 410
 Belen, 82, 111, 204, 251, 253, 260
 Belencer, 251
 Beleni, 299
 Belenlice, 262
 Belentarla, 21, 111
 Belh, 43, 414
 Beliceler, 183
 Beliç, 192
 Belkavak, 370
 Belköy, 379, 383
 Belkuyu, 383
 Belpınarı, 245
 Belviran, 33, 101, 111, 162, 294, 296, 334
 Benali, 294
 Bendeli, 179
 Benice, 183
 Benlihasan, 99, 213
 Beran, 269
 Beranlı, 270
 Berat, 437
 Berberoğlu, 235
 Berçemoğulları, 378
 Bereke, 28, 98, 141, 151, 205, 243, 456
 Bereketli, 28, 98, 141, 151, 243, 456
 Berik, 431
 Berk, 97, 105, 111, 116, 237, 438, 458
 Berke Han, 187
 Beserek, 209
 Beskan, 414
 Beş Evliya mezarı, 474
 Beş Kardeş, 474

- Beşağıl, 315, 390
 Beşdepe, 166, 278
 Beşik, 383
 Beşiktaşlı, 333, 336
 Beşkız, 308
 Beşpınar, 254, 326, 327
 Beştok, 232
 Bey dağı, 89, 192277, 394
 Beyağıl, 230, 336
 Beyazıtlı, 116, 304
 Beyazitoğulları, 48, 453
 Beyceğüzlü, 253
 Beydeğirmeni, 325
 Beydik, 219
 Beykonağı, 307, 475
 Beyköy, 15, 460
 Beylihisar, 70
 Beyoğlan, 330
 Beyoğul, 283
 Beypınar, 21, 112, 262
 Beyşehir, 9, 46, 47, 465
 Beyt uşakları, 415
 Beyyayla, 463
 Bezaran, 48, 413
 Bezgar uşağı, 415
 Bezir, 241
 Bezirci, 141, 204, 241, 304, 479
 Bıçağıuzun, 252, 257
 Bıçakciyan-Eşen, 393
 Bıçaklı, 392
 Bıyıklı, 138, 158, 159, 226
 Biçene, 292
 Biçer, 395
 Bidil, 204, 241, 252
 Biğa, 121, 203
 Bilecik, 19
 Bilezikli yaylası, 401
 Biliği, 204, 241
 Bimarhane, 367
 Birceherikli, 68, 275
 Bircekuyu, 258
 Birdam, 124, 127, 379, 380
 Birecik, 58, 128, 163, 270, 291, 416
 Birik, 390, 416
 Birim uşağı, 415
 Birli, 424
 Birtam, 124, 373
 Bisanlı, 50
 Biske, 296
 Bizans, 10, 44, 292, 305, 413, 419, 471
 Bizkıran, 157, 280
 Bocalı, 12
 Bodecekler, 175
 Bodurga, 165, 237
 Boğa Viranı, 253, 255, 256
 Boğaderesi, 85, 255, 256, 344
 Boğanlı, 123, 410
 Boğaöyük, 255, 256
 Boğası, 105
 Boğaz Tatar, 403
 Boğaz, 160, 203, 267, 276, 327, 402, 403
 Boğazağıl, 269
 Boğaziçi, 78, 119, 193, 196, 259, 274, 336, 347, 352, 466
 Boğazköy, 295
 Boğazkuyu, 218
 Boğazlık, 326
 Boğazlıyan, 22, 60, 67, 73, 84, 120, 134, 143, 231, 288, 289, 324, 363, 366, 375, 379
 Boğazviran, 327
 Boğdüz, 388
 Bolaali, 335
 Bolaklı, 284, 373
 Bolarğı, 374
 Bolarlı, 374
 Boluca, 206, 274
 Boncuk, 308
 Bonek-Begasar, 424
 Bor, 12, 26, 27, 29, 30, 50, 56, 57, 59, 60, 61, 64, 66, 68, 72, 76, 82, 94, 95, 101, 102, 106, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 123, 126, 130, 133, 135, 136, 140, 142, 144, 145, 148, 151, 152, 157, 159, 162, 163, 164, 168, 178, 180, 187, 188, 189, 194, 195, 198, 202, 204, 205, 206, 210, 219, 221, 222, 223, 226, 228, 230, 232, 234, 238, 239, 246, 259, 267, 268, 270, 273, 289, 290, 293, 295, 298, 302, 310, 311, 312, 316, 325, 326, 328, 329, 336, 337, 339, 342, 344, 346, 351, 352, 353, 359, 361, 363, 370, 371, 375, 376, 386, 388, 389, 392, 395, 398, 399, 400, 403, 406, 409, 410, 412, 414, 417, 438, 464, 465, 472, 475, 479
 Borabul, 170
 Boran, 13, 97, 133, 202, 241, 269, 270, 330, 379
 Borçalı, 189
 Borduk, 426
 Borlu, 413
 Borna, 69
 Borsuk, 55
 Borular, 169, 339
 Bostanboğazi, 111, 259
 Bostancı Çelebi, 111, 310, 479
 Bostankaya, 429
 Bostanlı, 82, 111
 Botan, 388, 390, 414, 416

- Boyacıali, 296
 Boyalı, 77, 206, 221, 237, 267, 268, 271, 300, 384, 410, 475, 476
 Boyalıca, 292, 300, 329, 377, 383, 441
 Boyalık, 300, 304, 305, 337
 Boynu Yumru, 138, 159
 Boynuinceli, 29, 36, 151, 204, 215, 216, 217, 218, 222, 242, 273, 348, 353, 375
 Boynuyğunlu, 159, 300, 456, 461, 464
 Boz Dede, 469, 470
 Bozat, 243, 267, 442
 Bozatlı, 36, 62, 109, 115, 137, 249, 250, 442
 Bozbey, 243
 Bozca, 14, 203, 204, 206, 209, 235, 243, 244, 293, 328
 Bozca-Gürceviran, 244
 Bozcalı, 47, 82, 103, 122, 244
 Bozcamahmut yaylası, 387
 Bozcaoğlan yaylası, 244
 Bozcaviran, 244
 Bozcayer, 283
 Bozcayurt, 243, 244, 325
 Bozdoğan, 89, 241, 242, 252, 277, 366, 392, 393, 394, 395, 414, 416
 Bozkır, 132, 175, 252, 257, 258, 311, 353
 Bozkırlı, 36, 102, 145, 169, 257, 334, 361
 Bozkoyunlu, 177, 200
 Bozkurt, 51, 93, 96, 292, 370, 409, 467
 Bozkuş, 104, 464
 Bozkuyu, 295
 Bozlapa, 71, 293, 296, 338
 Bozlu, 177, 200
 Bozoğlu, 243, 244
 Bozok sancağı, 11, 12, 75, 84, 94, 96, 111, 114, 121, 167, 196, 265, 267, 288, 299, 303, 429
 Bozok yaylası, 58, 100, 264, 290, 378, 401, 419, 460
 Bozok, 9, 10, 11, 12, 22, 25, 32, 33, 35, 36, 37, 40, 45, 46, 47, 48, 51, 52, 55, 56, 58, 60, 64, 67, 68, 70, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 90, 91, 94, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 109, 110, 111, 114, 115, 116, 118, 120, 121, 126, 128, 129, 131, 134, 140, 142, 143, 146, 148, 150, 151, 160, 162, 163, 167, 168, 173, 174, 177, 181, 182, 185, 186, 190, 191, 192, 196, 199, 202, 205, 206, 209, 213, 214, 215, 217, 218, 222, 225, 226, 228, 229, 232, 233, 234, 254, 258, 261, 264, 265, 267, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 285, 286, 288, 290, 291, 293, 297, 299, 303, 305, 310, 311, 312, 315, 316, 319, 322, 326, 341, 344, 349, 350, 351, 352, 353, 360, 361, 362, 378, 379, 391, 397, 398, 401, 402, 403, 404, 418, 419, 422, 423, 425, 427, 429, 431, 440, 441, 442, 460, 461, 466
 Bozoklu Atmaca, 453, 460
 Bozoklu Celal Baba, 47, 453, 460
 Bozoklu, 47, 55, 56, 121, 198, 453, 460
 Bozokluoğlu, 56
 Bozova, 287
 Boztepe, 215, 293, 296, 338
 Bozulus, 36, 52, 58, 87, 91, 104, 108, 128, 129, 143, 147, 151, 153, 155, 160, 163, 164, 177, 179, 192, 193, 199, 214, 225, 226, 229, 245, 262, 264, 283, 284, 326, 360, 416, 456, 461
 Böçgün, 373
 Bödre Bölük, 69, 70
 Böğülcek, 258
 Bölücek, 69
 Bölükbaşı, 273, 275
 Bölükbaşıoğlu, 275
 Börklü, 57, 70, 149, 336
 Börkviranı, 197
 Bucak, 67, 68, 204, 242, 295, 414, 416
 Bucakkışla, 242
 Bucakkuyu, 159, 242
 Bucaklı, 242, 252
 Budak, 10, 58, 59, 60, 67, 97, 98, 108, 139, 171, 247, 262, 287, 288, 297, 300, 306, 332, 344, 351, 355, 358, 362, 364, 365, 367, 370, 383, 415, 456, 458
 Budakdere, 307
 Budakhacı, 365
 Budaklı, 365
 Budakoğlu, 68
 Budak-özü, 10, 58, 60, 97, 98, 171, 247, 262, 287, 288, 297, 300, 306, 332, 344, 355, 362, 367, 370, 383
 Budalı, 83, 91, 358
 Budaş, 304
 Buduşlar, 424
 Bugeç, 281
 Bugu, 410
 Buğdaylı, 403, 464
 Buğdaylık, 384
 Buğdüz, 388
 Buğraçoğlu, 294
 Buğraöyüğü, 166, 278
 Buğu, 29
 Buhara, 59, 409
 Buke, 251
 Bukurcuk, 207
 Bulak, 241, 474
 Bulaklı, 204, 241

Bulapa, 338
 Bulargu, 255, 256
 Bulasin, 390
 Bulduk, 89, 170, 242, 277, 365, 393, 394, 395
 Bulduklar, 71, 170
 Bulduklu, 169
 Bulgar dağı, 334
 Bulgar, 43, 180, 255, 256, 334, 397, 421
 Bulgarlu, 255, 256
 Bulucan, 20, 21
 Bum Baba, 473
 Bunduz, 388
 Bunsuz, 204, 242
 Burak, 439, 456
 Burcan, 397
 Burç, 78, 379, 381
 Bugar dağı, 255, 256
 Burhan, 99, 170, 204, 225, 241, 353, 363
 Burhaniye, 98, 405, 429
 Burhanlar, 393
 Burna, 69, 198, 294
 Burnaz, 69
 Bursa, 189
 Burtalan, 204, 242
 Burukan, 414
 Burun Kesinli, 236
 Burun, 204, 236, 360, 364
 Burunağıl, 112, 162, 236, 339
 Burunarkaç, 460, 461, 464
 Burungüz, 203
 Burunören, 242
 Burunsuz, 92, 229, 361, 389, 437
 Burunviran, 269, 310
 Buryat, 70
 Busak, 426, 442
 Busgut, 195
 Busultan, 314
 Butanlı, 415
 Butikanlı, 415
 Buyalı, 337
 Buzlu, 177, 236
 Büğdüz, 30, 92, 169, 209, 388, 390, 416
 Bükböğrek, 205
 Bükdüz, 388
 Büke, 71
 Bükü, 71, 245
 Büngeşik, 176
 Bünyan, 12, 32, 33, 34, 35, 64, 74, 75, 78, 81, 86, 90, 93, 94, 98, 100, 101, 102, 112, 115, 122, 130, 135, 138, 146, 149, 152, 153, 154, 160, 164, 167, 175, 197, 198, 199, 204, 205, 206, 210, 212, 213, 214, 227, 228, 230, 232, 233, 235, 236, 243, 244,

251, 259, 264, 270, 285, 302, 303, 314, 317, 320, 325, 332, 333, 336, 337, 342, 352, 359, 365, 394, 401, 406, 412, 428, 429, 435, 438, 441, 442, 474
 Bünyanülhamit, 35, 189
 Büyük Salarlı, 322
 Büyükayhan, 210, 230, 311, 409
 Büyükbağat, 390
 Büyükbaydığın, 187
 Büyükburunağıl, 258
 Büyükcanlı, 116, 230
 Büyükçakır, 195, 325, 360
 Büyükdirvan, 364, 381
 Büyügümüşgün, 405
 Büyükgüzel, 235
 Büyükhırka, 308
 Büyükkabaktepe, 79, 352
 Büyükkaraman, 238
 Büyükkaramanlı, 34
 Büyükkaramuklu, 346
 Büyükkaraseki, 192
 Büyükkesrik, 13, 430
 Büyükkızıl, 309
 Büyükkuyuca, 319
 BüyükkümArmud, 212
 Büyükkünye, 235
 Büyükoba, 60
 Büyükoğuz, 332
 Büyüköyüklü, 188
 Büyükpınar, 67
 Büyüksöbeçimen, 202, 213, 263, 325
 Büyüksungur, 359
 Büyüktopaç, 172
 Büyüktoraman, 60, 118, 127, 151, 181, 227, 329, 365, 370, 402, 438
 Büyüktuzhisar, 75, 303, 429
 Büyükyavaşlı, 400, 401
 Büyükyaka, 345

C

Cabir, 393
 Caca Bey, 64
 Cacalı, 64
 Cada, 403
 Caf, 192, 231
 Cafcaf, 230
 Cafer Baba, 223
 Caferli, 204, 223, 460
 Caferoğlu, 224
 Caferviranı, 310
 Cafran, 415
 Cakcak, 230
 Camalik, 287

- Cambaz, 201, 204, 243
 Camcı, 52
 Camigeçidi, 203
 Camikebir, 206, 312, 317, 325, 475
 Camiler, 312
 Camili, 221, 305, 312, 366, 476
 Camiliören, 164, 312, 340
 Camisultan, 312, 314
 Canbeğ, 79, 177
 Canbeğli, 79
 Canbek, 78, 79
 Canbeklü, 79
 Canik, 9, 55, 272, 330, 383, 419, 438
 Canikli, 305, 330, 466
 Caniklioğlu, 330
 Cankurtaran, 274
 Canova-Cancin, 198, 223, 233, 330, 418
 Caşkututlu, 290
 Ca-ungar, 45
 Cavarak, 296
 Caylav, 123, 410
 Cebebküşiran, 233
 Cebel-i Ali, 36, 323, 328
 Cebel-i Atik, 230
 Cebel-i Erciyes, 35
 Cebel-i Kozan, 12, 22, 145, 208, 260, 415
 Cebel-i Kozan-ı Şarki, 12
 Ceber, 270
 Cebrail, 464
 Ceceli, 59, 64, 65, 128, 216, 346
 Ceded, 433
 Cedit Nehri, 458
 Ceferan, 415
 Cekerin, 190
 Celal Baba, 47, 196, 453, 460, 472
 Celalettin Harzem Şah, 189
 Celali, 22, 48, 71, 89, 276, 277, 322, 413, 416, 453, 463
 Celallı, 22, 268, 276
 Celeboğlu, 233
 Celikanyurdu, 24
 Cemal Bey, 169
 Cemal, 104, 169, 264, 390, 416
 Cemaleddinli, 299
 Cemalkışla, 169
 Cemaller, 169
 Cemalli, 169
 Cemalviranı, 169
 Cemele, 263, 264
 Cemelü Arabı, 263
 Cemil, 62, 170, 245, 248
 Cengizhan, 67, 400
 Cenkli, 437
 Cennet deresi, 475
 Cerban, 204, 243
 Cerid, 30, 70, 113, 127, 128, 202, 210, 228, 243, 260, 261, 278, 284, 292, 320, 344, 353
 Ceridi, 261, 348, 460
 Ceridli, 291
 Ceridoğlu, 261
 Cerit, 38, 48, 121, 204, 239, 260, 261, 264, 300, 456, 461, 466
 Ceritoğlu, 260, 261
 Cevanşir, 210
 Cevgeç, 295
 Cevizli, 234, 435
 Cevni, 204, 239, 243, 249
 Ceyhan Nehri, 155, 156, 157, 227
 Ceyhun Irmağı, 187, 205
 Ceyhun, 187, 205, 413
 Charsianon, 10
 Cıckıpınarı, 417
 Cırçır, 220, 230
 Cırgınlı, 460
 Cırlavuk, 57, 188, 428
 Cıbran, 48, 413
 Cice, 642
 Cihanbeğli, 79
 Cihanbeyli yaylası, 349
 Cihanlar, 393
 Cilian, 79
 Cingöz, 204, 239
 Cirit, 260, 261
 Ciritçi, 260
 Civanlar, 393
 Civridöyüğü, 83, 360
 Cizak, 409
 Cizzah, 427
 Colab, 80, 84, 107, 228, 433, 458, 460
 Colü Dede, 470
 Congar, 68
 Cölü Dede, 440
 Cönger, 68, 461, 462
 Cukviranı, 170
 Cumaköy, 175, 197
 Cumali, 58, 177, 197, 198, 199, 327, 353, 390
 Cummu Arap, 441
 Cunkur, 68
 Cutkan, 414
 Cücen, 325
 Cücün, 102, 199, 276, 359
 Cülahlar, 206, 207
 Cüllah Ali, 207, 252
 Cüllah, 206, 207, 252
 Cümdanlı, 234
 Cündihacı, 390

Cüneyd, 381
Cüneydli, 67, 367, 379, 384
Cürer, 295

Ç

Çaban, 303
Çabanlu, 360
Çaça, 65, 403
Çadırönü, 183
Çağal, 261, 264
Çağal-Aygar, 261
Çağatay, 100, 101, 403
Çağıl, 193
Çağırın, 193
Çağıranlı, 103, 107, 127, 128, 177, 192, 335, 420, 457
Çağışdan, 361, 366
Çağlayan, 330
Çağrı Bey, 44
Çağsak, 35, 157, 247
Çağsır, 385, 430
Çak, 250
Çakal, 38, 82, 119, 120, 127, 391, 461, 466
Çakan, 403
Çakar, 403
Çakılkaya, 146, 154, 394
Çakılkaya, 394
Çakır Alili, 339
Çakır, 133, 195, 242, 339, 371, 395
Çakırağıl, 195, 339
Çakırlı, 102, 133, 195, 271, 333, 339, 346, 361
Çakıroğlu, 193, 195
Çakırşeyh, 224
Çakmak, 57, 74, 289, 326, 380
Çakmakdüzü, 74
Çakmaklı, 379, 380
Çakmakoglu, 381
Çakur, 195
Çal Atlı, 437
Çaldıran, 46, 47, 115, 413, 453
Çalıklar, 338
Çalıklı, 66, 87, 167, 203, 233, 273, 475
Çalış, 82, 111, 437
Çalışkan, 62
Çaliyurt, 311
Çallı, 22, 85, 86, 262, 275, 352, 353, 466
Çallıtepe, 352
Çaloğlu, 67, 68, 102
Çalpak, 391
Çalupalma, 67
Çam Dede, 469, 480
Çamardı, 12, 26, 28, 78, 92, 97, 105, 129, 145, 148, 151, 152, 204, 213, 225, 243, 267,

270, 310, 336, 342, 346, 359, 402, 405
Çamçayırı, 336
Çamlıca, 175, 194
Çamur, 135, 279
Çamurlu, 60, 135, 227
Çamyuva, 464
Çanakkaya, 230
Çanakkuyu, 230
Çanaklı, 72, 229, 230
Çanakpınar, 230, 264
Çandarlı, 57, 127, 301, 372, 373
Çandır, 127, 162, 186, 302, 303, 304, 372
Çandırkuyusu, 171, 302
Çandırviranı, 271, 302
Çanga, 403
Çankal, 61
Çankar, 68
Çankırı, 44, 46, 47, 48, 57, 60, 62, 65, 69, 78, 82, 84, 95, 97, 110, 121, 123, 125, 127, 129, 134, 149, 151, 162, 168, 173, 174, 177, 179, 181, 190, 196, 202, 206, 212, 214, 223, 226, 233, 234, 237, 245, 263, 264, 268, 276, 277, 278, 281, 283, 290, 292, 299, 302, 314, 316, 317, 333, 334, 340, 357, 371, 373, 377, 379, 388, 391, 392, 395, 397, 413, 414, 426, 431, 436, 441, 442, 460, 464
Çankırı/Keskin, 196, 281, 290, 373, 436, 441, 442
Çapaklı, 245
Çapalı, 252
Çapan Dede, 287, 421
Çapan, 287, 288, 337, 348, 349, 421
Çapanoğlu, 98, 116, 145, 288, 349, 466, 467, 478
Çapanoğulları, 273, 286, 288, 348, 349, 454, 466
Çapar Ömer, 287, 288, 289
Çapar, 287, 288, 289, 290
Çaparoğlu, 289
Çaparzade, 98, 288, 478
Çaput Baba, 150, 471
Çar, 32, 297, 298
Çardak, 86, 94, 104, 114, 117, 135, 162, 168, 236, 287, 292, 391, 409, 470
Çardaklı, 82, 100, 117
Çardığın, 298, 432
Çarık, 195, 333, 386
Çarıklı, 47, 132, 133, 152, 197, 352, 415, 416, 457
Çarkavak, 32
Çarpara, 391
Çartak, 304
Çartiğin, 200, 257, 294, 295, 367
Çaruğ, 195

Çat, 64, 86, 110, 112, 337, 382, 428, 457, 472
 Çatak, 61, 141, 253, 304
 Çatak-Kavas, 61, 141, 304
 Çatalacas, 364
 Çatalarkaç, 296
 Çatalçonkar, 67
 Çataldepe, 336
 Çatalin, 364
 Çatalkaya, 64, 474
 Çatalkışla, 268
 Çatallı, 460, 463
 Çataloluk, 59, 372, 395
 Çatalpınar, 261, 378
 Çatalsu, 164, 276
 Çataltepe, 294
 Çatçoruğ, 382
 Çatin, 244, 291, 294, 337, 408, 428
 Çatkilise, 135, 387
 Çatmapınar, 176
 Çatoluk, 353
 Çatpınar, 163, 298, 346, 399
 Çatrıvan, 214
 Çavdar Baba, 302, 470, 471
 Çavdar, 248, 302, 339, 466, 470, 471
 Çavdarlı, 302, 337, 461
 Çavdaroğlu, 302
 Çavdarözü, 302
 Çavdaruşağı, 302, 360
 Çavdır, 302
 Çavuldur, 37, 52, 301, 302
 Çavundur, 302
 Çavurcu, 302
 Çavuş, 39, 59, 63, 64, 66, 393, 413, 465, 477, 478
 Çavuşağa, 63
 Çavuşbaşı, 64, 111, 158, 207, 218, 219, 293, 330, 399, 402, 412, 418, 432
 Çavuş-Çuvaş, 59, 63
 Çavuşini, 63, 94, 146, 289, 294, 295, 310, 311, 324, 337, 379, 438
 Çavuşlar, 63, 64, 159, 336
 Çavuşladeresi, 63, 339
 Çavuşlu, 63, 127, 326, 384
 Çay, 115, 414
 Çayağı, 167
 Çayağıl, 169
 Çayan, 128, 305, 325, 326, 360, 466
 Çayanlı, 326
 Çaybaşı, 92, 331
 Çayboyu, 408
 Çayet, 246
 Çayhan, 326
 Çayıralan, 22, 64, 403, 470

Çayırkenise, 434
 Çayırkeven, 209
 Çayırkır, 242
 Çayırkuyu, 277, 380
 Çayırılı, 328
 Çayırözü, 409
 Çayırşeyhi, 22, 105
 Çayiçi, 273, 311
 Çaykarakuyusu, 135, 339
 Çaykaralı, 339
 Çaykışla, 460, 463
 Çaylak, 257
 Çaylı, 221
 Çaylıca, 175, 254, 409
 Çeçelü, 64
 Çeçen, 403, 406
 Çegem, 405
 Çekik, 195
 Çelebilik, 310, 475
 Çelen, 169, 171
 Çelenlice, 171, 383
 Çeltekk Baba, 470, 472, 473
 Çeltekk, 110, 323, 470, 472, 473
 Çeltik, 295, 376
 Çemelü, 263
 Çemenli, 264
 Çemişger, 294, 423
 Çemişli, 423
 Çenet, 268
 Çengelli dağı, 180, 381
 Çenkli, 439
 Çepi, 303
 Çepni yolu, 194
 Çepni, 22, 23, 37, 47, 52, 71, 92, 96, 99, 100, 101, 141, 185, 194, 227, 228, 235, 252, 293, 303, 304, 305, 310, 315, 331, 360, 362, 364, 408, 417, 457
 Çepnicik, 304, 305
 Çepniçungar, 23, 78
 Çepnişagir, 188
 Çepük, 305
 Çerek, 405
 Çerikli, 275
 Çerkesoğlu, 405
 Çerkeş, 283, 333, 343, 371, 397
 Çerkez, 397, 403, 405, 467
 Çerkezsöğütlü, 311
 Çeşme, 441, 478
 Çeşmecik, 386
 Çeşmekışla, 279
 Çetinkaya, 17, 105, 180
 Çetiz, 303
 Çetme, 303

Çevgi, 357
 Çevirmehan, 21
 Çevretepe, 461
 Çıkınlı, 423
 Çıkırıkkörgazi, 377
 Çıldır, 189
 Çınar, 253, 480
 Çınarlı, 16, 170, 194, 328, 358, 365, 428
 Çıngı, 438
 Çıngır Baba, 438, 471
 Çırak Fakihli, 365
 Çırak, 358, 365
 Çırakkaya, 364
 Çırakpınar, 364
 Çırçır, 19, 20, 322
 Çıtak, 253, 258
 Çiçe, 64
 Çiçekli Baba, 471
 Çiçekli, 13, 40, 46, 55, 82, 114, 115, 146, 471
 Çiçeklikeller, 309
 Çiçekközü, 17, 114, 126
 Çiftağıl, 295, 386
 Çifte, 109, 205, 336
 Çiftehan, 29, 138, 230, 261
 Çifteler İlçesi, 159, 176, 298, 461, 462, 464
 Çiftevi, 252
 Çiftliği, 384
 Çiftlik, 27, 86, 188, 204, 268, 295, 308, 309, 325, 336, 342, 359, 365, 379, 381, 390, 409, 412, 433, 479
 Çiğdemli, 204, 244, 391
 Çiğdemli, 204, 244, 391
 Çiği, 304, 461
 Çiğil, 252, 397
 Çiğiltepe, 461
 Çiğinağıl, 216, 390
 Çil, 66, 67
 Çilbekiroğulları, 66
 Çiller, 219
 Çilli, 59, 66, 460
 Çiloğlu, 66
 Çimebçik, 295
 Çimeli, 66, 128, 263, 420
 Çimen, 263, 264
 Çimenci, 263
 Çimenherek, 263, 380
 Çimenini, 135, 263, 294
 Çimli, 348
 Çin, 37, 42, 205, 292
 Çingene, 397
 Çingi, 438
 Çinliler, 42, 359
 Çirmen, 336

Çit, 21
 Çitili, 155, 156, 458
 Çitme, 303
 Çivril, 95, 204, 244
 Çoban Baba, 77, 471, 472
 Çoban Sarılar, 290
 Çoban, 57, 65, 77, 86, 163, 264, 290, 456, 467, 471, 472
 Çobanhüseyin, 254
 Çobankaya, 211
 Çobanlar, 77
 Çobanlı, 77, 360
 Çobanlıca, 77
 Çobanoğlu, 77, 78
 Çobanoğulları, 48, 77, 454
 Çobansalar, 241, 315, 359
 Çobansaray, 461
 Çobansarılar, 290
 Çobanviranı, 77
 Çoğan, 403
 Çoğun, 294, 402
 Çoğunhacı, 183
 Çoğutur, 251
 Çoki, 357
 Çokşurutlu, 290
 Çokviran, 248
 Çolak Baba, 196, 471, 473
 Çomaklı, 133, 173, 204, 317, 352, 358, 360, 361
 Çomakpazarı, 361
 Çomakviran, 361, 363
 Çomarlar, 375, 376
 Çomluderesi, 207, 376
 Çomoğlu, 461
 Çongar, 40, 45, 57, 62, 67, 68, 85, 360, 466
 Çonkaya, 67
 Çonkur, 68
 Çopur, 287, 288, 289, 290
 Çopuroğlu, 288, 289
 Çor, 32, 187, 297, 298, 464
 Çorak, 186
 Çordigin, 231, 367
 Çordun, 298
 Çorlu Dede, 298, 469
 Çorlu, 297, 298, 469
 Çoruşek, 12, 65, 70, 76, 88, 90, 95, 96, 98, 109, 112, 114, 150, 162, 166, 178, 226, 232, 254, 298, 318, 322, 327, 330, 345, 371, 373, 375, 377, 385, 420, 422, 429, 431, 436, 437, 440
 Çoroğlu, 298
 Çortiğin, 207, 292
 Çoruk, 298
 Çorum, 9, 10, 44, 46, 47, 48, 55, 57, 60, 62, 65,

68, 69, 74, 78, 82, 84, 86, 93, 103, 110,
116, 119, 124, 127, 138, 140, 149, 151,
155, 158, 166, 168, 174, 177, 181, 184,
197, 199, 202, 206, 212, 217, 219, 223,
243, 263, 264, 267, 268, 272, 276, 286,
297, 298, 302, 304, 306, 307, 308, 312, 313,
314, 316, 317, 322, 326, 332, 334, 341,
351, 352, 357, 358, 359, 360, 368, 369,
371, 374, 376, 379, 380, 383, 388, 391,
400, 401, 403, 412, 414, 415, 416, 418,
419, 422, 427, 429, 431, 435, 436, 437,
442, 456, 457, 460, 461, 462, 464, 470, 474
Çorursan, 298
Çöğürüklü, 290
Çökek, 291, 295, 394
Çökelek, 87, 440
Çöker, 340
Çökü, 269
Çömlekçi, 179, 208, 258, 294
Çönge, 403
Çöplü, 48, 128, 204, 223, 275
Çöpölçen, 178
Çöpviranı, 223
Çördek, 87, 294
Çördük, 83, 87, 240, 283, 381
Çöreğen, 208
Çöreğin, 422
Çörek, 439
Çörmüşeközü, 12
Çörten, 340
Çörtenhöyüğü, 420
Çöte, 166, 363, 409
Çubuk ovası, 11, 88
Çubuk, 11, 15, 40, 46, 62, 83, 87, 88, 90, 92, 99,
100, 102, 111, 113, 114, 153, 160, 168, 198,
225, 226, 242, 245, 297, 305, 331, 333,
345, 361, 363, 366, 368, 369, 382, 393,
417, 428, 429
Çubukarmudlu, 158, 429
Çubukçuk, 294
Çubukemred, 429
Çubukhanı, 11
Çubuklu, 429
Çubukoğulları, 429
Çuğun, 402
Çuhadar, 206, 207, 208
Çuka, 348, 355
Çukadaroğlu, 207
Çukurağıl, 434
Çukurbağ, 243
Çukurca, 461
Çukurçayır, 133, 268
Çukurin, 190

Çukurkend, 424
Çukurkıla, 171
Çukurkişla-Boran, 270
Çukurkuyu, 133, 219, 317
Çukurlu, 132, 254, 393
Çukurova, 43, 46, 145, 157, 206, 252, 410
Çukuröz, 133, 432
Çukurpınar, 304
Çukurviran, 133, 224, 389
Çukuryut, 177
Çulfa, 207
Çulha, 207, 394, 466
Çulhalı, 206, 207
Çulhaoğlu, 207
Çullar, 191, 203, 221
Çungar, 303, 397
Çungarya, 43
Çunkar, 36, 57, 67, 68, 69, 106, 280, 333, 380
Çunkaroğlu, 68
Çunku, 68
Çuva Baba, 471
Çuvaş-Çavuşistan, 63
Çürüklü, 461
Çüten, 176, 191

D

Daban, 191
Dabanıbüyük, 191
Dabanlı, 191
Dabbe Nehri, 458
Dadağı, 94, 228
Dadal, 204, 228
Dadalı, 228
Dadaloğlu, 71, 77, 201, 202, 228, 237, 267, 384,
457
Dadasun-çadasun, 228
Dadı, 228
Dadıçayırı, 294
Dağ Bahadırlısı, 212
Dağ Han, 37, 52
Dağaşan, 332
Dağdere, 71, 177, 198
Dağhan, 332
Dağıstan, 136, 137, 397, 403, 406, 416
Dağlı Kargın, 168
Dağlıkavak, 247, 436
Dalakçı, 69, 70
Dalgıç, 128, 379, 382
Dalkılıç, 230
Dalkıran, 230
Dallıkavak, 153, 311
Damalı, 427
Dambasan, 10

Damıl Baba, 473
 Damılı, 85, 264
 Damılı, 85, 264, 473
 Damızlık, 177
 Damlıca, 173
 Danacı, 121, 227
 Danacıyurdu, 227
 Dandı, 431
 Daniş, 322, 323
 Danişmend, 14, 15, 44, 184, 322, 323, 324, 472
 Danişmendli, 14, 36, 101, 135, 141, 151, 215,
 217, 220, 225, 273, 278, 279, 303, 304,
 305, 322, 323, 324, 334, 348, 363, 388
 Danişmendoğulları, 322
 Danişment, 73, 323
 Daranlar, 252, 257
 Darende, 11, 12, 14, 15, 22, 23, 77, 109, 193,
 290
 Dargılar, 406
 Dargin, 406
 Darıbükü, 327
 Darıhöyük, 72
 Darılı, 94, 173
 Darılık, 269
 Darıözü, 294
 Daryal, 397
 Daş, 134
 Daşkın, 361
 Daşlı, 427
 Davalar, 382
 Davşanalanı, 247, 261
 Davud Hacı, 204, 244
 Davudiye, 192
 Davudoğlu, 244, 418
 Davulalan, 160, 300
 Davullu Dede, 469, 470
 Davut Hacı, 244
 Davutlar, 194, 244, 469
 Davutoğlu, 180
 Davutoğulları, 71
 Dayakpınar, 230, 289
 Dayılı, 158, 366, 379
 Daylı, 366
 Debbağ, 61
 Debbağil, 61, 364
 Debs Ali Atiyik Nehri, 458
 Debs ile Atik, 65
 Dede Kargın, 167
 Dede Korkud, 59, 145, 351
 Dedeler, 343, 344
 Dedeli, 107, 240, 334, 344, 390, 393
 Dedepınar, 320
 Dedesli, 333, 334, 456

Dedeviranı, 175
 Dedikli, 67
 Değirenli, 328
 Değirmen arkası, 325
 Değirmendere, 461
 Değirmenli, 232, 310, 408
 Değirmenlice, 295
 Değirmen taşı, 177
 Değirmenyolu, 72, 293
 Dehli, 206
 Deler, 215
 Delgin, 340
 Deli Ali'li, 82, 114, 198, 457
 Deli Baba, 218, 219
 Deli Boran, 202
 Deli Dünder, 59, 351
 Deli Fakih, 219
 Deli Hüseyinli, 219
 Deli Mehmedli, 427
 Delialıuşağı, 181, 198, 203, 472
 Delibaş, 363
 Delibekiroğlu, 219
 Delice, 45, 97, 141, 151, 167, 185, 194, 218,
 267, 275, 276, 290, 312, 400, 401, 464
 Deliceli, 218
 Deliceoğlu, 218
 Delice-özü, 97, 151, 185, 218
 Deligazili, 207
 Deliliyas, 13, 112, 358, 412
 Delik, 390, 416, 436
 Delikkaya, 175
 Delikpınar, 301
 Deliktaş, 17, 163, 194
 Deliler, 215, 216, 217, 218, 393
 Delili, 157, 258
 Delimahmud, 67
 Deller, 218
 Dellürek, 361
 Delüler, 216
 Demenen, 414
 Demirbeğderesi, 76
 Demirci, 128, 134, 162, 218, 237, 324, 327, 390,
 410, 463, 472, 476
 Demirciler, 80, 305, 312, 326, 327, 328
 Demircili, 46, 119, 120, 326, 327, 362, 460
 Demircilik, 327, 379
 Demirciobası, 259, 327
 Demirciören, 311
 Demirciviran, 327
 Demirciyan, 169, 171
 Demirdağ, 220
 Demirkaya, 274
 Demirkazık, 346

Demirkıran, 285
 Demirözü, 176, 220, 268
 Demirparmak, 308
 Demiryurt, 165
 Demrek, 342
 Dendil, 285
 Dendin, 353
 Denek, 121, 238
 Deniz Han, 37, 52
 Denizbacı, 287
 Denizli, 44, 88, 117, 127, 164, 252, 286
 Depecik, 232
 Depeköy, 294
 Depeören, 169
 Depesidelik, 280, 340, 420, 436
 Derbent, 189, 191, 304, 358
 Derbentbaşı, 62
 Derdibar, 292, 300
 Dere, 147, 178, 181, 227, 333, 381, 442
 Dereağzı, 247, 261
 Derecik, 78, 210, 226, 334
 Derekışla, 72
 Dereköy, 379, 381, 460, 463
 Dereşih, 464
 Dereviran, 175
 Dereyolu, 262, 289
 Derik-Geyrek, 424
 Derinkuyu, 26, 66, 87, 111, 113, 114, 146, 154,
 164, 167, 170, 174, 203, 206, 217, 224,
 233, 245, 248, 258, 275, 289, 302, 315,
 327, 328, 334, 338, 352, 357, 365, 430, 475
 Derme, 441
 Dermek, 333
 Dersim, 61, 120, 182, 392, 415, 428
 Derüklü, 12
 Dervioğulları, 255, 256
 Derviş Eroğlu, 48
 Derviş, 48, 166, 253, 315, 466, 476, 479
 Dervişan, 75, 252, 253
 Dervişan-ı Yusuf Abdal, 253
 Dervişhan, 257
 Dervişoğlu, 120, 307, 315
 Dervişoğulları, 255, 256
 Derzihasan, 350, 387
 Dev Ali Türbesi, 96, 474
 Devala, 426
 Deveci Ali'li, 379, 381
 Deveci Yörüü, 462
 Deveci, 220, 274, 379, 381, 395, 462, 466, 477
 Deveciyan, 294
 Devedamı, 294, 295, 335
 Devedepesi, 135, 335
 Devederesi, 202

Devekır, 424
 Devekışla, 344
 Devekovan, 242, 295, 379, 381
 Develi, 26, 29, 32, 33, 36, 52, 56, 59, 60, 61, 62,
 64, 65, 69, 70, 74, 75, 79, 80, 84, 87, 92,
 93, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107,
 112, 113, 115, 118, 120, 122, 123, 124, 125,
 130, 133, 135, 136, 138, 141, 145, 146,
 147, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 160,
 163, 164, 167, 170, 173, 176, 179, 184,
 190, 191, 193, 195, 196, 198, 199, 200,
 204, 205, 206, 208, 210, 212, 213, 215,
 218, 219, 220, 221, 223, 224, 226, 228,
 229, 231, 232, 233, 234, 235, 240, 243,
 247, 250, 252, 254, 255, 256, 257, 258,
 261, 262, 268, 274, 275, 276, 277, 279,
 282, 289, 296, 298, 300, 302, 304, 305,
 314, 315, 316, 317, 319, 322, 323, 324,
 325, 326, 328, 330, 332, 333, 335, 337,
 339, 341, 345, 346, 348, 349, 350, 351,
 352, 353, 358, 359, 361, 363, 366, 371,
 374, 376, 377, 378, 380, 381, 385, 389,
 395, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 408,
 409, 410, 412, 415, 424, 429, 433, 434,
 442, 465, 468, 471, 474, 475, 480
 Devepınarı, 441
 Devesti, 67
 Deyneli, 204, 245
 Deyr Zorda, 192
 Deyrili, 173
 Dezzik, 345, 377
 Dılbalıcak, 205
 Dılheran, 414
 Dıraçlu, 87
 Dibanlı, 191
 Dibeklitaş, 245
 Diğın, 187, 297
 Diğın, 187, 297, 479
 Dikcek, 282
 Diken, 294
 Dikici, 125, 436, 461
 Dikili, 169, 170, 171, 472
 Dikilice, 162, 190
 Dikilitaş, 163, 173, 174, 176, 210, 312, 364, 405
 Dikli-Sığircılık, 390
 Dikmen, 97, 283, 329
 Dikmenler, 305, 329
 Dilbaz, 177
 Dilci, 339
 Dileciler, 177
 Dilekpınar-İştosun, 217
 Dilhir-Dilik, 390, 416
 Dili, 176, 177

- Dimlekli, 177, 214
 Dimur, 424
 Dindar Şeyh, 475
 Dinek, 143, 204, 229, 238, 264, 464
 Dinli, 427
 Dipsizgöl, 23, 182, 328, 408, 415, 442
 Direkanlı, 79
 Direkli, 20, 170
 Direklihisar, 70
 Dışbudak, 365
 Dışli, 174, 175
 Dışlibölüğü, 173, 174
 Divane, 177, 198
 Divanlı, 379, 381
 Divanoğlu, 145, 381
 Divriği, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 23, 25, 55,
 60, 63, 73, 74, 75, 79, 82, 90, 94, 97, 98,
 101, 106, 110, 114, 116, 120, 130, 131,
 132, 133, 138, 140, 144, 146, 147, 149,
 150, 155, 160, 176, 177, 180, 182, 187,
 203, 206, 207, 213, 214, 218, 220, 221,
 222, 226, 229, 231, 232, 233, 236, 238,
 239, 244, 245, 261, 264, 270, 272, 283,
 290, 299, 312, 315, 317, 320, 323, 324,
 325, 332, 333, 339, 342, 346, 348, 357,
 363, 365, 379, 381, 382, 385, 388, 394,
 405, 412, 417, 418, 419, 432, 462, 473,
 474, 475, 478, 480
 Diyarbakır, 36, 62, 84, 118, 128, 132, 137, 262,
 270, 272, 300, 419, 456, 458, 459
 Dizdar, 378
 Dodurga, 37, 52, 113, 165, 166, 252, 359
 Dodurlu, 166
 Doğala, 66, 164, 289, 357
 Doğanca, 203, 461, 462
 Doğançılı, 69
 Doğanlı, 86, 91, 200, 282, 339
 Doğanşar, 15, 16, 102, 194, 238, 311, 330, 345,
 379, 390, 438, 471
 Doğantepe, 114, 471
 Doğanvıran, 91, 345
 Doğrucain, 83, 360
 Doğu Anadolu, 42, 43, 44, 48, 145, 181, 189,
 269, 428, 432, 454, 459
 Doğu Türkistan, 43
 Doğurganlı, 322
 Dokuz Oğuz, 50, 51, 164, 231
 Dokuzcin, 437
 Dokuzcukkebir, 179
 Dokuzpınar, 163, 310, 325
 Dolaşanlar, 50
 Dolgan, 397
 Doluca, 215
 Doma, 461, 464
 Dondu, 431
 Donluca, 424
 Donuzöldüren, 361
 Doruk, 362
 Doruklu, 67
 Doyduk, 272, 288, 438
 Doyuranlar, 204
 Döğer, 36, 52, 63, 137, 138, 143, 160, 163, 165,
 281, 320, 384, 415
 Döğeröyüğü, 137, 389
 Dökmetaş, 276
 Dölek, 123, 268, 410
 Döllük, 224, 338, 346
 Dört Yol, 68, 146, 154, 267, 327, 467
 Döver, 37, 137
 Drejan, 414
 Duacılar, 268, 277
 Dudağıl, 204, 224
 Dulkadirli, 9, 36, 37, 46, 47, 48, 49, 55, 63, 72,
 73, 82, 88, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100,
 101, 115, 119, 127, 128, 129, 130, 139,
 144, 162, 176, 182, 185, 187, 188, 192,
 200, 205, 206, 208, 212, 220, 223, 224,
 228, 245, 246, 255, 256, 260, 264, 272,
 273, 275, 278, 282, 300, 312, 325, 326,
 335, 339, 341, 342, 360, 374, 380, 385,
 453, 457, 463, 466, 467, 474
 Dulkadiroğlu, 45, 46, 47, 93, 94, 98, 100, 104,
 125, 136, 255, 256, 453
 Duluğu Yumru, 431
 Duman Dede, 220
 Dumanlı, 215, 216, 217, 220
 Dumluca, 23, 72, 73, 79, 128, 136, 202, 251,
 331, 337, 343, 348, 393
 Dur Hasan, 104
 Duraçlı, 204, 226
 Duranlı, 224
 Durdu, 106, 421
 Durdul, 14, 69, 81, 106, 122, 133, 142, 365, 393
 Durdulu, 52, 85, 106, 399, 408
 Durhasanlı, 324
 Durmuşça, 296
 Durucin, 20
 Durulmuş, 206, 238, 358
 Dutan, 215
 Dutlu, 304
 Düden, 333, 339
 Düdükülüoğlu, 422
 Düğün deresi, 476
 Düğüz, 388
 Dömbelliler, 183, 414, 415
 Dömlüç, 13, 114

Dündar, 59, 311, 335, 336, 351
 Dündarışık, 294
 Dündarlı Irmağı, 335
 Dündarlı, 65, 80, 159, 210, 230, 294, 310, 325,
 333, 335, 336
 Düzova, 203, 243
 Düzyayla, 24, 329, 371, 435

E

Ebce, 359, 480
 Ebesilü, 268
 Ebic, 204, 226
 Ebu Rakka Nehri, 458
 Ebugüher, 324
 Ebuhasan, 178, 185, 280
 Ebulhayr, 242, 327
 Ebuviran, 323, 324
 Ecalar, 393
 Ecevit, 435
 Edeli, 60
 Edige, 406
 Ediği, 69
 Edikli, 81, 135, 235, 379, 382
 Ediz, 82, 123, 410
 Efendili, 263
 Efkere, 210
 Eftalif, 321
 Ege, 81, 433, 439, 459
 Eğecik, 97, 185
 Eğencik, 72, 73
 Eğerci, 23, 225, 258, 280
 Eğerli Baba, 472
 Eğilmez, 277
 Eğribaşlı, 67
 Eğribucak, 160, 242, 476
 Eğrice, 435
 Eğrikuyu, 160, 162, 383
 Eğrisöğüt, 194, 232
 Ejderha efsanesi, 475
 Ekber, 204, 226
 Ekecekli, 97, 185
 Ekecik, 343, 426
 Ekecikgödel, 61, 117
 Ekeli, 204, 231
 Ekenler, 293, 297
 Ekenli, 67
 Ekinbaşı, 371
 Ekinci Muslu, 204, 225
 Ekinci, 204, 225
 Ekinciler, 34, 135, 264, 412
 Ekincioğlu, 18
 Ekinciusağı, 274
 Ekingözü, 16

Ekinli, 56, 61, 66, 89, 100, 124, 144, 146, 154,
 180, 214, 223, 233, 275, 311, 359, 395,
 399, 415, 442
 Ekinli-Deveske, 56, 61, 66, 89, 144, 180, 214,
 223, 233, 275, 311, 395, 399, 415, 442
 Ekiz Ceridi, 261
 Ekiz, 62, 261
 Ekizli, 62, 211, 360, 386
 Ekizlice, 62
 Ekmekçi, 467
 Ekrâd, 38, 138, 416
 Ekrad-ı Aşiret-i Karakeçili, 58, 416
 Eksar, 295
 Eksî, 23
 Eksinci, 434
 El Dili, 177
 Elagöz Mescidi, 186, 477
 Elagöz, 186, 270, 477
 Elamlı, 204
 El-As Nehri, 458
 Elazığ, 80, 181, 358
 Elbasan, 438
 Elbaşı, 12, 35, 86, 100, 212, 333, 359
 Elbeyli, 12, 85, 86, 87, 360
 Elbistan, 45, 76, 93, 100, 105, 111, 122, 133,
 178, 179, 185, 212, 214, 226, 227, 244,
 247, 250, 261, 262, 282, 291, 303, 311,
 378, 380, 467
 Elburçek, 63
 Elçi, 269, 275, 276, 291, 333, 457
 Elderli, 252
 Eldili, 231
 Eldivan İlçesi, 397
 Eleközü, 364
 Eleşkirt, 48, 277, 413
 Elgenarğı, 141, 304
 Elhayroğlu, 197
 Elibüyük, 12, 32, 60, 65, 69, 70, 76, 78, 82, 84,
 88, 89, 90, 92, 95, 96, 98, 102, 103, 104,
 105, 108, 111, 112, 113, 118, 120, 124, 125,
 127, 128, 133, 134, 139, 143, 150, 159,
 162, 166, 175, 178, 179, 185, 191, 197,
 199, 205, 212, 214, 232, 233, 235, 238,
 243, 244, 246, 247, 250, 251, 254, 257,
 261, 262, 269, 274, 277, 282, 288, 291,
 297, 298, 299, 303, 310, 315, 318, 327,
 328, 330, 333, 343, 345, 346, 361, 363,
 371, 373, 375, 378, 383, 385, 394, 398,
 422, 424, 425, 427, 428, 429, 430, 431,
 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440,
 441, 442
 Elige, 23
 Elma Baba, 329, 472, 480

- Elma Hacılı, 76
 Elmadağ, 314, 442, 464
 Elmadağ, 314, 442, 464
 Elmalı, 74, 131, 168, 253, 298, 305, 315, 329, 474
 Elmaz, 294, 339
 Elmezli, 333, 339
 Elpirek, 390
 Eluği, 204, 245
 Elvan Bey, 177, 178
 Elvan Çelebi, 178, 194, 306
 Elvandık, 178, 280
 Elvanlı, 178, 253, 269, 280
 Elveren, 239
 Elviran, 441
 Emen, 219
 Emet, 269, 280
 Eminağıl, 192
 Emir Baba, 472
 Emir Bey, 192
 Emir Gazi, 253, 297
 Emir Kethüda, 204, 245
 Emir Kulbakın, 61
 Emir Uşağı, 23
 Emir, 23, 61, 68, 190, 192, 204, 243, 245, 253, 271, 297, 302, 311, 321, 332, 333, 376, 442, 472
 Emirali, 333, 336
 Emiraliöyüğü, 336
 Emirçardağı, 126, 333
 Emirçavgeç, 384
 Emirdağ, 241, 333, 460, 461, 463, 464
 Emirgazi, 297, 333
 Emirgazili, 297
 Emirhacı, 424
 Emirhan, 20, 183, 192, 312, 333, 433, 442, 479
 Emirhanlı, 433
 Emirin, 460, 463
 Emirkethüda, 192
 Emirler, 201, 239, 243, 311, 333
 Emirli, 204, 245, 295, 386
 Emirören, 230
 Emiröyüğü, 333
 Emiruşağı, 23
 Emiryusuf, 70
 Emlak, 11, 57, 60, 82, 85, 88, 97, 99, 100, 101, 102, 120, 131, 184, 185, 186, 190, 206, 226, 227, 228, 237, 241, 254, 304, 322, 337, 343, 348, 352, 353, 360, 368, 369, 379, 388, 411, 426, 438
 Emlakhüyük, 285, 379
 Emmiler, 253, 260
 Emrecik, 97, 185
 Emrullah, 308
 Emürlü, 333
 Encük, 57, 69, 72
 Enlipınar, 193
 Eratna, 358, 370
 Eravşar, 204
 Erbresu, 350
 Ercis, 48, 277, 413
 Erciyas, 35, 89, 288, 289
 Erciyes dağı, 215, 244, 289, 395, 419
 Erciyes, 35, 60, 65, 77, 100, 106, 119, 124, 130, 132, 136, 147, 153, 158, 184, 193, 215, 218, 219, 220, 221, 230, 244, 262, 274, 277, 279, 289, 323, 326, 333, 353, 359, 394, 395, 410, 419, 476
 Erdaş dağı, 170
 Erdemli, 64
 Erdiler, 170
 Erdoğan, 166, 220, 236, 241, 405, 464
 Ereğli, 31, 136, 157, 194, 212, 219, 244, 253, 287, 288, 326, 345, 355, 358, 375, 382, 394, 399, 428, 438
 Erenler, 106, 461, 472
 Eretna Devleti, 45
 Eretna, 36, 45, 46, 48, 355, 370, 393, 453, 454, 459, 467, 479
 Ergani, 240, 358
 Ergun, 230
 Erhayık yaylası, 341
 Erikderesi, 344
 Erikli, 261, 379, 381, 475
 Erkdidi, 344
 Erkek, 37, 76
 Erkekli, 57, 76, 99
 Erkilet, 223, 311
 Erkudsuyu, 294
 Ermenek, 45, 343
 Ermeni, 29, 39, 40, 99, 182, 407, 413, 419
 Ernekli Nahiyesi, 14, 176
 Ersezer, 307
 Ertaş, 66, 170
 Ertuğrul Gazi, 57, 58, 178
 Eruk, 261, 264
 Erurek, 251
 Ervah Kabristanı, 185
 Erzin, 267
 Erzincan, 45, 57, 132, 165, 182, 188, 189, 270, 360, 415
 Erzurum, 42, 43, 45, 128, 165, 181, 189, 248, 270, 291, 299, 355, 360, 459, 478
 Es Şeyh Pertevi Sultan, 475
 Esbicab, 43
 Esbi, 72

Esbiceb, 71
 Eseddin Ayaz, 242
 Esekaya, 367
 Esen Beğli, 268, 277
 Esen, 50, 74, 98, 166, 268, 277, 358, 363, 367
 Esençay, 127, 166
 Esendere, 74
 Esenköy, 287
 Esenöyüğü, 242
 Esentepe, 462, 467, 469
 Esenyaka, 98, 142, 166, 298, 323, 409, 438
 Esenyurt, 362
 Esesakin, 318
 Esirgin, 233
 Eskiahır, 294, 301, 350
 Eskibağ, 142, 224, 383
 Eskibazar, 374
 Eskibazram, 247
 Eskicimilti, 223, 394
 Eskihamal, 254, 399
 Eskihamallı, 176
 Eskihargün, 21
 Eskiil, 30, 61, 71, 73, 76, 77, 80, 81, 84, 85, 89, 92, 95, 101, 103, 106, 108, 112, 113, 117, 123, 133, 134, 135, 137, 141, 143, 144, 149, 150, 151, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 182, 184, 186, 187, 188, 190, 191, 193, 195, 197, 198, 202, 205, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 224, 225, 229, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 241, 242, 244, 247, 249, 251, 254, 255, 256, 257, 259, 262, 269, 271, 277, 278, 279, 281, 284, 293, 296, 300, 301, 302, 304, 305, 314, 315, 321, 323, 329, 330, 333, 334, 335, 337, 338, 339, 340, 341, 343, 344, 345, 351, 352, 354, 355, 357, 361, 362, 366, 368, 369, 370, 373, 376, 378, 380, 381, 382, 383, 384, 387, 388, 389, 390, 403, 417, 424, 425, 427, 429, 436, 439, 442
 Eskikışla, 262
 Eskiköy, 85, 305
 Eskil, 30, 58, 62, 64, 71, 72, 73, 74, 75, 118, 164, 172, 207, 214, 225, 244, 245, 261, 303, 324, 327, 338, 387, 401, 406, 435, 470
 Eski Mescitli, 379
 Eskinciyan, 13, 205
 Eskiömerler, 209
 Eskiören, 231
 Eskişar, 435
 Eskişehir, 48, 50, 57, 71, 116, 147, 159, 287, 459, 461, 462, 463
 Eskitekke, 387

Eskiyaşsınar, 405
Eskiyurt, 99, 220, 289, 471
Espkeşan Kazası, 140, 141
Eşekkaya, 200
Eşekli Kürt, 196
Eşekli, 184, 195, 196, 362
Eşikli, 224, 243
Eşiktelye, 287
Eşkinciyan Nahiyesi, 13, 66, 73, 81, 90, 163,
169, 200, 226, 229, 232, 241, 242, 244,
251, 279, 280, 282, 283, 318, 339, 341,
368, 369, 381, 386, 416, 417, 425, 434
Eşme, 65, 168, 281, 283
Eşmekaya, 225, 327, 435
Eşrefli, 436
Eteği Kılılı, 252, 257
Ethem Baba, 218
Etyemez Baba, 471
Evci, 82, 117, 118, 119, 128, 247, 253, 442, 466
Everek, 29, 33, 84
Evladı Cemaller, 169
Evladı Kemal, 63
Evlad-ı Mahan, 75
Evlad-ı Mamak, 290
Evladı Ömer, 209
Evladı Şeyh, 432
Evliya, 78, 101, 393
Evrancalı, 204, 245
Evrancık, 344
Evranlı, 343, 344
Eyalet-i Rum, 9, 58, 62, 67, 68, 71, 77, 83, 87,
108, 165, 179, 186, 207, 209, 262, 325,
331, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 367
Eyerici, 280
Eyerçiler, 80, 269, 280
Eylanlıca, 260
Eylemenli, 372
Eylük Fakihli, 204, 245
Eylük, 204, 245
Eymir, 316, 330, 333, 472
Eymircik, 333
Eymirfakihli, 295
Eymirli, 262
Eymür, 37, 52, 63, 103, 126, 133, 135, 192, 200,
228, 245, 271, 300, 332, 333, 340, 345,
354, 442
Eymüraliöyüğü, 316, 394
Eymürbağı, 332
Eymürcük, 333
Eymürhacı, 333, 390
Eymürkayı, 332
Eymürlü, 332
Eymürözü, 271, 333

Eynemesçidi, 336

Eyöbör, 195

Eyrelî, 424

Eyubîli, 27, 57, 63, 70, 71, 72, 73, 78, 81, 87, 89,
94, 103, 110, 113, 115, 126, 128, 130, 131,
134, 135, 143, 154, 157, 159, 165, 170,
179, 191, 196, 219, 221, 228, 229, 235,
237, 238, 239, 242, 245, 254, 255, 256,
263, 264, 268, 293, 294, 302, 315, 316,
323, 335, 336, 337, 338, 339, 341, 342,
343, 345, 355, 356, 359, 367, 380, 381,
384, 387, 394, 402, 417, 420, 423, 425, 430

Eyubler, 379, 380

Eyvazoglu, 273

Eyyubî, 413

Ezbiber, 11

Ezerin, 348

Ezice, 461

Ezlisun, 441

Ezmelî, 202

F

Fakcık, 428

Fakı Baba, 475

Fakılı, 57, 73, 204, 249, 253, 460

Fakıoglu, 303

Fakıuşağı, 206, 245, 324, 338

Fakih, 69, 73, 92, 130, 219, 253, 305, 329, 372,
377, 477

Fakihdiğîn, 178

Fakihli, 69, 72, 82, 112, 204, 242, 245, 302, 303,
322, 328, 358, 361, 374, 393, 435

Fakiliviran, 344

Faraşderesi, 74, 327

Faraşoglu, 258

Farceli, 260

Farsah, 253

Farsak, 252

Farsça, 71, 139, 414

Farzan, 422

Fatih Sultan Mehmet, 30, 400

Fatma Ana, 366, 476

Fatmaoglu, 185

Faydalca, 363

Felahiye, 35, 60, 75, 78, 94, 118, 119, 121, 122,
127, 151, 168, 181, 193, 203, 205, 210,
212, 227, 234, 238, 269, 270, 276, 289,
329, 355, 365, 370, 402, 435, 438, 442

Felek, 333, 339

Felekli, 440, 442

Felfan Baba, 472

Fendoğlu, 414

Ferdum, 414

Fergana, 43

Ferhat uşağı, 415

Ferraşlı, 252, 258

Ferruhsad, 181

Fettahdere, 237

Fettahlı-oğlu, 204, 236

Fevzahil, 207

Feyzullah Efendi, 309, 475

Filibî, 208

Filistin, 404

Finili, 273

Firizoglu, 463

Firuz Beğli, 107, 463

Fota, 468

Fuzuliviranı, 316

G

Gadesoglu, 169, 171

Gani Baba, 473

Garabasan, 169, 171

Garabusun, 171

Gargı, 167

Gargın, 167, 168

Garip Ardiç, 473, 480

Garip Baba, 472

Garip Mezar, 475

Garip Musa, 306, 315, 473

Garip Şah, 169, 173

Garipçe, 150, 173, 183, 268, 317, 408

Garipoğlu, 173

Garp-ı Sis, 226

Garuklu, 73

Gav uşağı, 415

Gaybosman, 284, 373

Gazibey, 85, 180, 204, 222, 419, 429, 470

Gaziemir, 258

Gazigümedi, 231

Gaziler, 296

Gazili, 92, 127, 253, 358, 367, 475

Gaziveran, 468

Gazneli, 57, 61, 154, 187, 205

Gazneliler, 206

Gebelek, 405

Gebran, 277, 424

Gebürcek, 271

Geçer Sarıömerli, 340

Gedebey, 189

Gedik, 324, 325, 343, 353, 368, 369, 393

Gedikbaşı, 13, 14, 25

Gedikevi, 461

Gedikler, 464

Gedikli, 180, 255, 256, 324, 331, 466

Gedikoğlu, 325

- Gedlügen, 336
 Gedriç, 281
 Gedügen, 222
 Gedük, 10, 22, 40, 44, 59, 70, 73, 82, 83, 85, 87, 91, 96, 97, 99, 102, 104, 105, 110, 113, 114, 115, 116, 117, 126, 133, 169, 172, 185, 186, 199, 205, 225, 231, 234, 240, 254, 264, 268, 300, 314, 322, 324, 326, 330, 333, 335, 341, 348, 350, 352, 355, 361, 364, 366, 376, 378, 381, 384, 402, 426, 460
 Gedükçubuk, 11, 15
 Gedükhanı, 11
 Gedüklü, 305, 324
 Geğlüme, 195
 Gelbulasın, 198
 Gelbulaş, 175
 Geldekles, 294
 Gelebicin, 364
 Gelikboğazi, 336
 Gelin kayası, 476
 Gelin, 384, 476
 Gelincik, 13, 206, 461
 Gelingölü, 67
 Gelirge, 384, 430
 Gelmügad, 296, 351
 Gelsun, 294
 Geltür, 390, 416
 Gelveri, 31
 Gemerek, 10, 11, 14, 15, 22, 23, 52, 56, 74, 88, 98, 99, 109, 110, 114, 122, 130, 138, 158, 170, 172, 180, 186, 189, 194, 206, 210, 212, 217, 220, 223, 224, 225, 227, 230, 235, 239, 243, 254, 258, 267, 270, 276, 280, 284, 285, 288, 289, 299, 305, 311, 314, 319, 336, 339, 362, 363, 365, 373, 399, 402, 403, 408, 412, 428, 429, 439, 470, 471, 478
 Gemerekabad, 15
 Geminderesi, 366
 Gence, 104, 189, 392, 395
 Genceli, 104, 392, 395
 Gençlü, 362
 Genezin, 26
 Gengelli, 379, 381
 Geranpa, 358, 362
 Gerce, 157, 270, 274, 362
 Gergendi, 175, 241, 276, 304, 362
 Gerger, 162, 362
 Gergimek, 252, 362
 Germiyan, 46, 295, 379, 382, 459
 Gerügi, 379, 382
 Gesi, 34, 203, 230, 479
 Gevanlı, 415
 Geveganlı, 299
 Geveganlı, 299
 Geycek, 180
 Geyge Hacı, 424
 Geyik, 180
 Geyikler, 460, 475
 Geyikli Baba, 180, 470, 473
 Geyikli, 79, 179, 180, 470, 473
 Geyiklice, 133, 180, 195
 Geyikoğlu, 180
 Geyikpınar, 114, 142, 180
 Geyikpınar, 180
 Gez Bel, 475
 Gezi Nahiyesi, 34
 Giledis, 66, 167, 203, 233
 Giledis, 66, 167, 203, 233
 Gıyasettin, 166
 Gidersun, 12
 Gidiric, 350
 Giği, 264, 441
 Girevli, 29
 Girgin, 232
 Girginpınarı, 200
 Girin, 424
 Girince, 270
 Girit, 56, 207, 440
 Goği Baba, 473
 Goncan, 458
 Goncuk, 352
 Gonukadlı, 173
 Gorlu, 205
 Göbegün, 294
 Göbek, 39, 112, 437
 Göbekli, 272
 Göbekören, 13
 Göbekviranı, 13
 Göcek, 338
 Göçbeği, 422
 Göçer Hacı, 292, 300
 Göçer, 292, 300, 368, 369, 418, 440, 441
 Göçeri Kethüda, 177, 200
 Göçeri, 177, 200
 Göçmeni, 397
 Gödekli, 169, 263
 Gödeler, 287
 Göğedik, 169
 Gök Fatma, 358, 366
 Gök Han, 37, 52, 267
 Gök Kızıllı, 292, 300
 Gökaveren, 202
 Gökbez, 329
 Gökcük, 441
 Gökçe, 67, 186, 242, 247

Gökçeagaç, 386
 Gökçealan, 461
 Gökçeasica, 244
 Gökçebel, 186
 Gökçebostan, 62, 324, 420
 Gökçedemir, 333
 Gökçeeyip, 186, 318
 Gökçeeymür, 340
 Gökçekaya, 461
 Gökçekent, 23, 186, 187
 Gökçekıran, 363
 Gökçeköy, 186, 275
 Gökçeleröyüğü, 68
 Gökçeli Bölüğü, 186
 Gökçeli, 68, 119, 177, 186, 230, 327, 360
 Gökçeoğlu, 186, 384
 Gökçeoğyük, 186, 205
 Gökçepınar, 190
 Gökçetoprak, 158, 186
 Gökçeviranı, 187
 Gökçeviranı, 187
 Gökçeyakacık, 186
 Gökçeyazı, 130, 136, 186
 Gökdere, 165, 311, 374
 Göklenli, 263
 Gökfatma, 361, 366
 Gökkaya, 221
 Gökkol, 474
 Gökköy, 135, 336
 Gökleksüz, 341
 Göklen, 76
 Gökler yaylası, 144, 219, 331
 Gökler, 144, 219, 331
 Göklü, 186
 Göklüalili, 202
 Göklün, 76
 Gökmedrese, 149, 302, 330
 Gököyük, 214
 Göksedi, 280
 Gökveli, 363
 Gökveran, 300
 Gölcük, 29, 101, 118, 194, 203, 205, 252, 289, 358, 409, 431
 Gölcükbaşı, 365
 Gölet, 211, 273
 Gölköy, 294
 Gölova, 15, 70, 77, 102, 116, 118, 142, 160, 224, 239, 243, 245, 267, 310, 327, 329, 334, 336, 339, 346, 377
 Gölüağıl, 301
 Gölüler, 287
 Göne, 351
 Gönenç, 304

Gönü, 363, 401
 Gönüviran, 401
 Gördil, 300
 Gördülü, 177, 199, 456
 Göre, 71, 77, 114, 205, 230, 340
 Görede Bala, 23
 Görele İlçesi, 90, 367
 Göremezli, 294, 424
 Görezli, 252, 257
 Görgöze, 375
 Göрмаşlı, 440
 Göstere, 32, 93, 260, 323, 328
 Göşger, 205
 Göybe, 162
 Göynücek, 302
 Göynücük, 186, 366
 Göynük, 94, 104, 268, 276, 329, 358, 366, 367, 372, 385, 409, 461
 Göynüklü, 109, 393
 Gözbaba, 437
 Gözcü, 425
 Gözedenpınarı, 192
 Gözeli, 275, 460
 Gözen, 358, 366, 384
 Gözetçi, 366
 Gözğödere, 246, 250
 Göziler, 71
 Gözler, 333
 Gözlüce, 334
 Gözlükuyu, 334
 Göztepe, 401
 Gözü Bağlı, 204, 246
 Gözü, 204, 246, 473
 Gözübağı, 246
 Gözübüyük, 431
 Gulam, 19
 Gurmancık, 245
 Güdeceli, 68
 Güdenli, 64, 82, 122
 Güdül, 67
 Gühertaş, 214, 353, 362, 476
 Gül Ali, 150, 474
 Gülabi uşağı, 415
 Gülaf, 341
 Gülağaç, 16, 31, 64, 91, 105, 141, 164, 172, 191, 213, 224, 240, 244, 258, 276, 298, 302, 312, 327, 338, 340, 353, 358, 359, 372, 376, 400, 406, 422, 430, 439, 475
 Güları, 384
 Gülbayır, 230, 289
 Gülbe, 187
 Güldiklen, 207
 Gülimanlı, 275

- Gülkan, 390
 Gülkemer, 159, 252, 417
 Güllü, 344
 Güllübük, 150
 Güllüce, 80, 86, 90, 96, 111, 122, 160, 205, 212,
 238, 254, 257, 273, 295, 296, 317, 329,
 359, 365, 368, 369, 377, 380, 383, 429,
 433, 435, 460
 Güllücek, 362
 Güllüceviranı, 382
 Güllühan, 158
 Güllühöyük, 158
 Gülmez Baba, 472
 Gülova, 23, 77, 378, 442, 472
 Gülpınar, 172, 406
 Gülşehir, 24, 25, 70, 78, 94, 105, 126, 136, 186,
 194, 198, 218, 225, 230, 232, 245, 248,
 258, 260, 264, 270, 274, 279, 285, 302,
 311, 317, 318, 320, 325, 336, 381, 382,
 402, 409, 412, 422, 436
 Gümancık, 300
 Gümedi, 408
 Gümenek, 170
 Gümergen, 56, 116, 130, 153, 194, 206, 394
 Gümüşali, 246
 Gümüşcevre, 21, 62, 159, 225, 233, 285, 327,
 417
 Gümüşdere, 339, 365, 395, 428
 Gümüşdiğin, 91, 104, 208, 385
 Gümüşgen, 270
 Gümüşgün, 96, 175
 Gümüşhane, 80, 358, 360, 393, 442, 458
 Gümüşkent, 25
 Gümüşler, 389
 Gümüşpınar, 114, 474
 Gümüştas, 98
 Gümüştepe, 61, 220
 Gümüştiren, 252
 Gün Han, 37, 52
 Gün, 37, 51, 52, 292, 301
 Günalan, 310, 339
 Günay, 292, 300
 Günbaz, 424
 Günburun, 384, 430
 Gündeş, 334
 Gündeşli, 128, 184, 262, 333, 334, 456
 Gündoğan, 162, 163
 Gündoğdu, 162, 479
 Gündüzalp, 206
 Gündüzfaki, 205
 Gündüzköy, 205
 Gündüzler, 75
 Gündüzlü, 169, 204, 205, 252
 Güne, 334, 351, 457
 Günederesi, 218
 Güneş, 14, 315, 379, 385, 473
 Güneşli, 35, 173, 356, 470, 480
 Güneşlicekeyu, 162
 Güney, 52, 85, 95, 124, 139, 180, 268, 269, 298,
 345, 377, 413, 436, 459
 Güneyağıl, 335, 340
 Güneyağın, 294
 Güneyce, 162
 Güneydoğu Anadolu, 37, 58, 59, 119, 157, 180,
 189, 193, 196, 235, 236, 347, 352, 378
 Güneyevler, 229
 Güneykaya, 157, 243, 302, 324
 Güneykışla, 164
 Güneyli, 160, 336
 Güneysaray, 463
 Güngördü, 157
 Güni, 168, 300, 301
 Günice, 71, 292, 300
 Güniviranı, 300
 Günler, 262
 Günlüce, 198, 200
 Günyüzü, 72, 168, 180, 204, 246, 343, 363, 391,
 464
 Güppiye, 162
 Gür Ormanlı, 139, 160
 Gürçi, 175, 408
 Gürcistan, 189, 406, 407
 Gürcü, 246, 295, 397, 407, 408, 479
 Gürcüoğlu, 408
 Güreşli, 67
 Gürgeni, 294
 Gürpınar, 12, 217, 227
 Gürücü, 315
 Gürün, 13, 15, 17, 22, 23, 24, 25, 52, 75, 82, 91,
 99, 103, 108, 109, 121, 122, 124, 125, 130,
 136, 140, 144, 145, 149, 150, 156, 166,
 176, 182, 186, 198, 203, 207, 211, 217,
 220, 221, 223, 225, 227, 230, 232, 238,
 243, 254, 257, 270, 271, 275, 283, 285,
 289, 293, 310, 311, 317, 318, 323, 325,
 329, 339, 340, 342, 343, 360, 362, 365,
 375, 378, 382, 399, 403, 405, 429, 433,
 435, 437, 439, 478
 Güveçci, 460, 463
 Güveçkiran, 436
 Güvercinlik, 73, 96, 102, 124, 169, 249, 263,
 280, 466
 Güzel Hanlu, 253
 Güzelağıl, 162, 235
 Güzelce, 204, 235, 399
 Güzelcik, 235

Güzelli, 67, 69, 235, 319, 398, 474

Güzelöz, 225, 409

Güzelyurt İlçesi, 68, 144, 146, 221, 235, 243,
244, 258, 285, 293, 298, 324, 325, 328,
331, 338, 345, 357, 362, 379, 400, 412,
428, 438

Güzin, 246

Güzsüzcek, 382

H

Haceganlı, 439

Haceni, 71, 102, 134, 135

Hacevirani, 364

Hacı Ahmedli, 279

Hacı Ali Uşağı, 59, 64

Hacı Bektaş-i Veli, 105, 178, 180, 214, 305, 306,
307, 308, 309, 311, 313, 314, 315, 469, 473

Hacı Eynahan, 71, 281

Hacı Fakı, 390, 460

Hacı Fakihli, 388, 390

Hacı Hasanlı, 252, 258

Hacı Hüseyin, 254

Hacı İvaz, 378

Hacı Kara, 69

Hacı Kutlu, 221

Hacı Mahili, 432, 457

Hacı Mahmud Türbesi, 475

Hacı Osman, 134, 135, 322

Hacı Ömerli, 141, 149

Hacı Paşa, 159, 204, 246

Hacı Sadili, 393

Hacı Yunus, 258

Hacıabdi, 313, 371

Hacıabdullah, 191, 399

Hacıahmetli, 216, 280, 281

Hacıahmetlidavutlu, 244

Hacıahmetli-Tepe, 280, 281

Hacıali, 64, 363

Hacıaloğulları, 64

Hacıarap-salama, 420

Hacıbayram, 250, 361

Hacıbekirli, 325, 472

Hacıbektaş, 25, 62, 69, 73, 75, 76, 79, 80, 90, 95,
101, 102, 106, 107, 110, 112, 114, 116, 124,
129, 132, 133, 137, 146, 153, 154, 160,
164, 168, 174, 175, 180, 186, 190, 203,
208, 213, 215, 216, 217, 218, 223, 227,
228, 229, 231, 232, 235, 236, 238, 241,
258, 259, 260, 261, 262, 268, 270, 274, 277,
280, 289, 296, 303, 310, 311, 313, 314,
317, 319, 320, 324, 325, 327, 331, 333,
335, 336, 338, 341, 342, 345, 346, 353,
362, 365, 366, 371, 374, 375, 380, 387,

389, 394, 395, 398, 402, 409, 412, 420,
433, 440, 473, 476, 480

Hacıbeyli, 210, 239, 411

Hacıbozca, 209, 210, 244, 408

Hacıceler, 72

Hacıcenablı, 361

Hacıembira, 295

Hacıfakılı, 85, 390

Hacıfakih, 390

Hacıhamzaoğlu, 304

Hacıhüseyin, 361

Hacıışık, 246

Hacıbrahimoşağı, 319

Hacılyas, 112, 304, 305

Hacımad, 367

Hacısa, 175

Hacıvaz, 204

Hacıklı, 371

Hacılar, 35, 36, 63, 64, 85, 102, 104, 105, 111,

118, 140, 141, 151, 156, 157, 163, 166,

168, 174, 175, 194, 203, 207, 225, 243,

248, 260, 269, 274, 276, 281, 289, 291,

310, 313, 317, 325, 349, 352, 353, 370,

399, 410, 456

Hacılı, 68, 92, 104, 128, 164, 175, 204, 239, 247,
253, 269, 297, 320, 348, 372, 374, 376, 393

Hacımahmud, 66, 221, 330

Hacımahmutuşağı, 220, 254

Hacımirza, 227

Hacınlar, 190

Hacıosman, 353

Hacıpaşa, 159

Hacıveli, 149, 223, 311

Hacıyakup, 319, 329

Hacıyunus, 247

Hacıyüzce, 328

Hacı Beğ, 170

Hadıkan, 415

Hafik, 13, 15, 16, 19, 20, 22, 24, 56, 64, 66, 74,

82, 94, 104, 118, 130, 137, 141, 144, 147,

163, 170, 182, 191, 194, 198, 206, 207,

238, 245, 255, 256, 276, 297, 298, 307,

311, 327, 328, 329, 333, 336, 342, 346,

348, 358, 365, 370, 371, 379, 399, 409,

411, 428, 430, 432, 434, 435, 442, 469,

470, 473, 475, 478

Hahsak, 242

Hakas, 397

Halaç, 116, 188, 206

Halaçlar, 204, 206, 464

Halaçlı, 219

Halaka, 274

Halep Türkmenleri, 143, 262, 272, 273, 388,

- 393, 462
Halep, 44, 55, 56, 82, 85, 120, 137, 139, 143, 144, 150, 192, 194, 211, 228, 229, 232, 235, 253, 262, 272, 273, 284, 371, 378, 388, 393, 419, 432, 462
Hali, 150, 379, 383
Haliçavuşoğlu, 64
Halife, 57, 364, 382
Halifeli, 379, 382, 384
Halifeoğlu, 10, 382
Halikanlı, 141, 150
Halil, 19, 47, 61, 69, 128, 364, 426, 453, 460, 477, 479
Halildede, 252, 391
Halilfaki, 97, 185
Halil-Hasanlu, 69
Halilkuyusu, 206
Haliloğlu, 85, 203, 324
Halilpaşa, 235
Halitbeyören, 405
Halkalı, 367
Halkalıkuyu, 391
Hallac-ı Mansur, 150, 473
Hallaç, 206
Hallicali, 424
Hama, 137, 193, 414, 416, 456
Hamaköy, 175
Hamallı, 174, 176
Hamaloğlu, 176
Hamamorta, 68, 331
Hamden, 72
Hame, 291
Hamid, 46, 149, 294, 323, 459
Hamidabad, 21
Hamidiye, 28, 405
Hamidli, 141, 149
Hamit, 149, 433, 470
Hamitkuyusu, 149, 198
Hamitpınar, 280
Hamo, 14
Hamud, 387
Hamurcu, 246, 302
Hamurkesen, 209, 246, 401
Hamzafakılı, 362
Hamzafakih, 105
Hamzalar, 257, 384
Hamzalı, 98, 102, 109, 110, 121, 194, 257, 461, 478
Han, 20, 35, 37, 50, 51, 52, 56, 59, 60, 88, 110, 123, 137, 148, 187, 188, 213, 246, 253, 267, 351, 355, 359, 376, 377, 400, 407, 408, 462, 479
Hançerli, 191, 239, 336, 442
Handır, 305
Han-ı Cedit, 20
Hankilise, 294
Hanköy, 35
Hanlı, 12, 23, 85, 101, 114, 168, 188, 205, 233, 435
Haralı, 439
Harameyn, 59, 60, 61
Harbandeli, 179
Hardal, 18, 19, 197, 353
Hare, 175
Hargün, 21, 79
Harhar, 436
Harizm, 187
Hark, 171, 172
Harklı, 169, 171, 273
Harklı-Masanlı, 273
Harmancık, 155, 226, 233
Harmandalı, 179, 324, 325, 337, 463
Harmanlı, 179, 325
Harmanlık, 156
Harran Nahiyesi, 183, 228
Harran ovası, 263, 456
Harran, 80, 183, 228, 263, 456, 460
Harzem Bey, 187
Harzem, 43, 44, 177, 187, 188, 193
Harzemşahlar, 176, 187
Has, 79, 212
Hasa Ağa, 148
Hasalim, 202
Hasan Baba, 184, 185, 471, 472, 473
Hasan Bey, 184, 379, 382, 479
Hasan Dede, 105, 177, 184, 469, 477
Hasan Yurdu, 425
Hasanarpa, 203
Hasançelebi, 91, 150, 196, 240, 311
Hasandağı Nahiyesi, 31, 75, 81, 82, 131, 133, 135, 186, 199, 257, 271, 282, 295, 301, 315, 322, 336, 338, 342, 355, 364, 374, 378, 379, 384, 387, 389, 394, 429
Hasandağı, 31, 71, 75, 81, 82, 89, 131, 133, 135, 165, 186, 199, 242, 257, 271, 282, 295, 301, 315, 322, 336, 338, 342, 355, 357, 364, 374, 378, 379, 384, 387, 389, 394, 429
Hasandağı, 31, 71, 75, 81, 82, 89, 131, 133, 135, 165, 186, 199, 242, 257, 271, 282, 295, 301, 315, 322, 336, 338, 342, 355, 357, 364, 374, 378, 379, 384, 387, 389, 394, 429, 477
Hasandede, 184, 195, 362
Hasangazi, 276
Hasankeyf, 139, 270
Hasanlar, 31, 71, 112, 141, 161, 175, 184, 402, 414

Hasanlı, 26, 104, 162, 166, 167, 185, 361, 437
 Hasanpınarı, 364
 Hasanyurdu, 301
 Hasem, 205
 Hasenan, 48, 413
 Hasenanlı, 299
 Hasırcı, 358, 366
 Hasip, 73, 253
 Hassa, 220, 227
 Hatal, 462
 Haticeana, 326
 Hatipler, 71, 333, 340
 Hatipoğlu, 340
 Hatipviran, 340
 Hatmeş, 442
 Hatmeş, 442
 Hatti, 41
 Hatun, 51, 148, 304, 390, 476, 477, 478, 479
 Hatunçayırı, 350
 Hatunkayası, 57
 Havadan, 204
 Havidöyüğü, 68
 Havran, 203, 456
 Havuz, 16, 129, 220, 275, 360, 409, 474
 Havuzlu, 316
 Hay, 333, 341
 Haydar Baba, 320, 471
 Haydar, 108, 194, 236, 253, 305, 320, 321, 393, 421, 471, 473
 Haydarçardağı, 97, 185
 Haydar-ı Sultan, 421
 Haydari, 39, 321
 Haydarlı, 85, 97, 128, 185, 321, 325, 456
 Haydaroğlu, 321
 Haydemağıl, 161
 Hayderan, 48, 413
 Hayırbey, 60, 85, 146, 148, 154, 321, 363, 365
 Hayırbey, 85, 148, 321, 365
 Hayış, 341
 Haymana, 75, 79, 140, 141, 142, 144, 148, 149, 150, 159, 191, 214, 379, 382, 460, 462
 Haymeneha-i, 134, 135, 174, 175
 Hayrabolu, 288
 Hayranlı Nahiyesi, 13, 197
 Hayta, 73, 82, 123, 124, 410
 Hayyad, 337
 Hazar Denizi, 42, 136, 137, 187, 406, 415, 416
 Hazar, 42, 44, 136, 137, 187, 397, 400, 406, 412, 415, 416
 Hazarlar, 43
 Hazarşah, 244, 352, 394
 Hazistan, 201
 Hedik uşağı, 415

Hekim, 97, 185
 Hekimkişla, 97, 185
 Hekme, 14
 Helavik, 379, 382
 Hemrice, 376
 Herat, 43
 Herdili, 79
 Herekli, 13, 85, 274
 Hereklioğlu, 273, 274
 Herifli, 204, 247
 Herikliler, 274
 Heriklioğlu, 274
 Herikliuşağı, 274
 Herki, 273
 Heroğlu, 262
 Hezarşah, 35
 Hıdır Abdal, 474
 Hıdır Baba, 473, 475
 Hıdırhacılı, 280
 Hıdırlar, 161, 236, 348
 Hıdırlı, 428
 Hıdırlık, 236, 428, 475
 Hıdırnalı, 24, 236, 473, 475
 Hımarlı Dede, 470
 Hınıs, 48, 181, 277, 413, 415
 Hintır yaylası, 325
 Hinzırı, 12, 95, 103, 113, 254, 318, 327, 343, 373, 375, 385, 426, 429, 437
 Hıran, 189
 Hırbanda, 179
 Hırstiyan, 42, 44, 100, 413, 419
 Hırka Baba, 320, 473
 Hırka dağı, 218, 320
 Hırka, 218, 241, 294, 295, 320, 344, 461, 470, 473
 Hırkakışla, 286
 Hırkalı Sultan, 196, 477
 Hırkalı, 196, 305, 315, 320, 477
 Hırkatepe, 320, 385
 Hızır Fakihli, 374
 Hızır Hacılı, 204, 247, 372, 374
 Hızır, 109, 204, 247, 306, 372, 374
 Hızırcı, 374
 Hızırdemirci, 297
 Hızırlar, 236
 Hızıroğlu, 110, 236
 Hızırsalı, 68
 Hızırşağı, 110, 273
 Hikmet Kethüda, 358, 367
 Hikmet, 358, 367, 404
 Hilal, 224
 Hilalli, 204, 224
 Hilatlı, 246

Hilmiye, 405
 Himariye, 295
 Himmət Dede, 305, 315, 320
 Himmətekinliğı, 320
 Himmətfakı, 320
 Himmətli, 232, 317
 Himmətoğlu, 320
 Hindistan, 42, 206
 Hindli, 379, 383
 Hindülü Nahiyəsi, 31
 Hisar Beğli, 94, 100, 252
 Hisararkı, 383
 Hisarballığı, 70
 Hisarcık, 70, 80, 121, 145, 238, 268, 294, 295, 303, 357, 367, 399
 Hisarlar, 383
 Hisartepe, 282
 Hişe-bend Nehri, 197, 199, 458
 Hitit, 41
 Hoca Hasanlı, 269, 278
 Hoca Kayır, 188, 479
 Hoca Hüseyin, 232, 254
 Hocalolad, 368, 369
 Hocayakup, 329
 Hodul dağı, 442
 Hodul, 442
 Honamlı, 236
 Hopaz Baba, 473
 Horasan, 43, 44, 50, 56, 71, 75, 77, 81, 89, 120, 134, 156, 180, 181, 182, 188, 201, 205, 217, 227, 243, 250, 261, 272, 273, 300, 314, 315, 319, 320, 330, 355, 414, 415, 416, 419, 423, 428, 433, 455, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 480
 Horasanlı, 52, 216, 217, 415
 Horgün, 284, 373
 Horhon, 24
 Hormek, 187, 188
 Hormekli, 181, 415
 Hornovil, 14
 Horoz Dede, 470
 Horoz Baba, 472
 Horoz, 205, 470, 472
 Horsana, 188, 479
 Hortu, 219, 220, 375
 Horzum, 187, 461
 Hoşkadem, 253, 257, 379, 383
 Hotamış, 86, 89, 348
 Höbek, 97, 110, 203, 270, 336
 Höçekli, 229
 Hösükoğulları, 211
 Höşmeli, 253, 297
 Höyükler, 156

Hudil, 358, 367
 Huğ Baba, 472
 Hulusi, 391
 Humardığın, 187
 Humus, 193, 291, 456
 Hun Türkleri, 42, 43
 Hun, 42, 43, 50, 51, 286, 413
 Huneyze Nehri, 80, 458, 460
 Huniviranı, 232
 Huri, 296
 Hurimiye, 183
 Hurman, 89, 90, 96, 105, 125, 128, 139, 178, 214, 233, 240, 247, 250, 261, 297, 315, 327, 328, 378, 413, 435, 436, 437, 439
 Huybat Türbesi, 474
 Hüdavent Hatun, 476, 479
 Hürmetçiftliği, 203
 Hüsamli, 425
 Hüseyin Beğli, 177, 201, 269, 284
 Hüseyin Dede, 469
 Hüseyin Gazi, 474
 Hüseyin Hacı, 128, 138, 159, 204, 232, 269, 284, 333, 340
 Hüseyin Hacılı, 128, 138, 159, 204, 269, 284
 Hüseyin Şeyhli, 72, 379, 382
 Hüseyin ve Hasan, 252, 258
 Hüseyin-Abad, 60, 68, 184, 223, 286, 308
 Hüseyinbeğli, 284
 Hüseyinhacı, 262
 Hüseyinkethüda, 268
 Hüseyinler, 204, 232
 Hüseyinli, 127, 219, 232, 253, 254, 358, 359, 379, 382, 436
 Hüseyinli-Deynli, 436
 Hüseyinabad Nahiyəsi, 313
 Hüseyinabad, 313
 Hüsnüye, 336
 Hüsrev, 409, 478

I

İğdır, 189, 391
 İklicı, 139, 161
 İlgar, 394
 İlgaz, 111, 215, 225, 299
 İlgın, 442, 465
 İlica, 108, 163, 170, 198, 232, 233, 238, 247, 304, 353, 384, 403, 405, 438, 442
 İlicak, 247, 384
 İlicakışla, 360
 İlipınar, 229, 478
 İmak, 332
 Irak, 44, 50, 110, 126, 139, 194, 269, 416
 Işıklar, 193, 194, 195, 339, 475

Işıklı Dede, 194, 469

Iwa, 378

İ

İbanlı, 247

İbrahimkethüda, 295

İbrahim Fakılı, 319

İbrahim Paşa, 153, 194, 215, 216, 219, 274, 388, 479, 480

İbrahim Seydi, 305, 315, 319

İbrahimhacılı, 80, 102, 319

İbrahimhoca, 319

İbrahimkethüda, 188, 319

İbrahimpaşa, 102, 210, 221, 225, 243, 338, 432

İcek, 169, 171

İçel, 9, 46, 73, 89, 242, 395, 415, 465

İçli Gazi, 341

İçli, 333, 341

İçme, 141, 304, 330

İçmece, 331

İçmeli, 168, 213, 305, 330, 359

İdrisli, 358, 367

İfrazhanı Tacirlisi, 227

İğde, 258, 392, 393, 480

İğdecik, 104, 119, 138, 156, 190, 206, 294, 317, 323, 376, 383, 387, 393, 395, 436, 442

İğdeli, 24, 99, 237, 242, 393, 428

İğdelice, 99, 109, 170, 381, 393, 479

İğdelidere, 393

İğdeliören, 393

İğdelipayaslı, 393

İğderik, 70

İğdir, 20, 37, 52, 74, 89, 178, 208, 280, 293, 360, 361, 391, 392

İğdiş, 97, 99, 185

İğdişviranı, 393

İhsar, 358, 367

İkidepearası, 377

İkieyanlı, 262

İkikuyu, 162, 344, 364, 391

İkiyüzlü, 75

İkizağıl, 62

İkizce, 62

İkizli, 59, 62

İkizoğlu, 62

İksorlu, 415

İl Aldı, 269, 279

İlaltı, 204

İlanlıca, 260, 295

İlatlı, 246

İlbasan, 438

İlbeğli, 74, 128, 427

İlderli, 177, 200

İldilekli, 434

İldüzenli, 371

İlegiz, 252, 258

İlemin, 367

İleminli, 292

İlhan, 204, 394

İlhanlı, 45, 93, 161, 179

İlhanlıların, 45, 333

İlkayır, 257

İlmen, 358, 367

İlmişlü, 177, 200

İltaş, 160, 311

İlyas, 82, 112, 376, 392, 477, 480

İlyasköy, 377

İlyaslı, 372, 376, 377

İlyaslu, 69

İmad, 287, 314, 367

İmadettin Zengi, 367

İmadoğlu, 67, 367

İmam Çelebi, 310, 477

İmamkulu, 233, 456

İmamoğlu, 100, 155, 156, 157, 204, 233

İman, 283

İmanlı, 103, 204, 247

İmir, 332, 333

İmirlioğlu, 333

İmrahor, 204

İmran, 122, 272, 274

İmranlı, 13, 20, 21, 22, 56, 60, 64, 94, 98, 110, 140, 141, 146, 169, 174, 182, 186, 193, 194, 203, 207, 209, 212, 218, 224, 239, 250, 254, 267, 303, 310, 311, 312, 320, 328, 337, 339, 343, 370, 394, 405, 418, 469, 471, 473

İnal Cerid, 127, 263

İnal, 72, 127, 261, 262, 263

İnallı, 60, 128, 160, 162, 228, 238, 263, 360, 395, 442, 456

İnallidere, 64, 269, 365

İnal-oğlu, 261, 262

İnaloğulları, 413

İnalözü, 308

İnanç, 164

İnançoğulları, 50

İnandıklı, 204, 247

İnce Koca, 217, 478

İncekuyu, 284, 373

İncesu, 26, 33, 57, 75, 78, 86, 105, 116, 118, 150, 159, 173, 183, 194, 203, 204, 213, 219, 223, 225, 227, 240, 241, 246, 263, 268, 269, 270, 275, 279, 290, 302, 317, 319, 325, 327, 340, 346, 387, 392, 394, 399, 408, 409, 442

İncesubaşı, 330
 İncikler, 169, 171
 İnciközü, 171, 372
 İncili, 130, 217, 257, 333, 341, 346, 359, 460, 461
 İncirağıl, 387
 İncirci, 393
 İncirli, 122, 346
 İne Gazili, 92, 388
 İne Hanlı, 92
 İnkişla, 158, 223, 225, 267, 402
 İnli, 205, 317, 371, 412
 İnlicebucağı, 204
 İnliören, 405
 İnönü, 116, 462
 İnöyüğü, 294
 İnözü, 393
 İnsaçok, 301
 İnsanlı, 114, 361
 İplice, 204
 İpsile, 16
 İran, 42, 44, 47, 50, 81, 83, 89, 101, 107, 114, 118, 126, 139, 150, 156, 181, 189, 201, 215, 238, 243, 269, 298, 303, 358, 362, 417, 453
 İregür, 347
 İsa Hacı, 76, 269, 281
 İsa Hanlı, 379, 383
 İsa, 46, 66, 76, 94, 99, 100, 204, 269, 281, 379, 383, 459, 479
 İsabey, 99, 168, 210, 270
 İsaahacı, 297
 İsalı, 177, 200, 247, 253
 İshakfakih, 67
 İshaklı, 74, 178, 196, 270, 373, 379, 383, 403, 439, 460, 465
 İskenderun, 267
 İskilip, 48, 57, 74, 120, 177, 199, 263, 286, 334, 414, 418, 437, 442
 İskit, 37, 292, 412
 İsküfçehani, 11
 İslameli, 328
 İslamlı Yörükleri, 329
 İslamlı, 34, 90, 104, 113, 133, 143, 149, 156, 159, 202, 208, 209, 215, 224, 226, 241, 244, 248, 251, 254, 293, 305, 320, 328, 329, 417
 İslamoğlu, 328
 İslim, 166, 220, 245
 İsmail Gaspıralı, 401
 İsmail, 38, 40, 46, 47, 57, 90, 121, 181, 228, 308, 401, 479
 İsmaili, 86, 90, 293

İsmailsürüsü, 364
 İsmet, 170
 İsmetpaşa, 238
 İsmil, 136, 194
 İsolu, 437
 İspile, 15
 İsrailli, 379, 383
 İsrailloğulları, 85
 İstanbul, 79, 89, 119, 148, 189, 193, 196, 247, 308, 347, 348, 349, 352, 436
 İşhanı, 379
 İtburnu, 384
 İvaz, 128, 204, 378
 İyecik, 25
 İyidir, 391
 İzci, 269
 İzli kaya, 475
 İzmir, 159, 189, 219, 301
 İzolu, 181, 189, 415
 İzzetlinli, 68, 72, 128, 143, 144, 147, 293, 323, 341, 358, 360, 367
 İzzibüyük, 253, 297

J

Japovalı, 79

K

Kaba Öksüz, 434
 Kaba, 107, 204, 247, 397, 434
 Kababaydın, 158
 Kabacağağaç, 436
 Kabadayı, 307
 Kabağışla, 434
 Kabak Baş Veli Mihman, 197
 Kabak Şeyh, 352, 478
 Kabak, 100, 197, 348, 352, 478
 Kabakçı, 352
 Kabakçıoğlu, 352
 Kabakşalı, 304
 Kabaktepe, 352
 Kabakulak, 71, 72, 376
 Kabal, 16
 Kabalı, 16, 379, 434
 Kaban, 67
 Kabanlı, 415
 Kabardey, 405
 Kabar-Kubar, 397
 Kabasakal, 85, 108, 217, 238, 360, 457, 466
 Kabdeğirmeni, 272
 Kabi, 139, 207
 Kablanbaba, 257
 Kaçanlı, 436, 442
 Kaçar, 47, 82, 118, 119, 461, 467

Kadara, 350
 Kadı Burhanettin, 10, 45, 263, 355, 393, 474
 Kadıkuyu köyü, 464
 Kadıkuyusu, 464
 Kadılı, 123, 124, 410
 Kadınhanı, 129, 283
 Kadirli, 149, 300, 334, 341, 426, 432, 439, 456, 457, 461
 Kafi-Börkü, 358, 367
 Kafir İshaklı, 177, 200
 Kafir Kıran, 290
 Kafirdikek, 339
 Kafirdinek, 238
 Kafirishaklı, 200
 Kafirkıran, 246, 291, 457
 Kafirliarkaç, 97, 185
 Kafirviranı, 97, 185
 Kafkas, 43, 155, 397, 404, 405, 406
 Kaftangiyen, 289, 405
 Kağalar, 141, 304
 Kağan, 37, 242, 351
 Kahkik, 24
 Kahta, 139, 186
 Kahveci dağı, 219
 Kahyalı, 177, 198, 238, 409
 Kaklıpınar, 436
 Kalaba, 94, 114, 171, 213, 363, 385, 439
 Kalabalık, 99, 311
 Kalacikkaya, 225
 Kalan, 269, 278
 Kalaşçı, 158
 Kalayastran, 76
 Kalaycı, 57, 76
 Kalaycıklı, 273
 Kalaycılar, 71, 72
 Kalbükü, 71
 Kaldemiş, 425
 Kaldemiş, 425
 Kaldıravuk, 97, 185
 Kaldırım, 384
 Kale, 52, 204, 206, 238, 242, 374, 440, 470
 Kaleardı, 77, 209, 214, 400, 473
 Kalebaşı, 344
 Kalecik, 64, 78, 89, 92, 95, 97, 101, 125, 136, 162, 185, 198, 218, 231, 236, 242, 271, 274, 283, 288, 289, 317, 377, 382, 388, 395, 412, 420, 438
 Kalecikderesi, 222
 Kalecikkaya, 326, 327, 397
 Kalender Baba, 312
 Kalender Çelebi, 47, 164, 306, 312
 Kalender, 47, 152, 164, 305, 306, 312, 477, 480
 Kalenderi Tarikatı, 88

Kalenderi, 39, 88, 180, 304, 312, 335, 453
 Kalenderoğlu, 312
 Kalın Kilise, 372, 376
 Kalın, 229, 278, 353, 372, 376
 Kalınağıl, 111, 376
 Kalınarkaç, 97, 114, 376
 Kalkan, 262
 Kalmuk, 154
 Kalpak, 395
 Kamaç, 384
 Kamadar, 208
 Kama-Kaman, 204, 208
 Kaman, 64, 149, 151, 168, 175, 176, 204, 208, 209, 219, 223, 230, 252, 269, 274, 324, 385, 391, 413, 416
 Kamaş, 127, 425
 Kamber Baba, 312
 Kamber Dede, 313
 Kamber, 312, 313
 Kamberli, 305, 312, 313
 Kamer İsa, 237
 Kamer Uşağı, 138, 159, 417
 Kamışağıl, 355, 364
 Kamışçık, 287
 Kamışlar, 326
 Kamışlı, 348, 355, 430
 Kamışlıkuyu, 219
 Kamyarkuyusu, 198
 Kanadı Kırık, 174, 175
 Kanak, 68, 141, 304, 371, 372
 Kanak-ı Zir Nahiyesi, 68
 Kanan, 177, 200
 Kandamış, 252, 258
 Kandemir Çepnisi, 326
 Kandemir, 305, 326, 327, 457
 Kandırgalı, 425
 Kandil, 475
 Kandillice, 244
 Kangal, 14, 16, 17, 21, 60, 77, 91, 98, 100, 105, 124, 129, 130, 135, 144, 145, 150, 160, 163, 177, 180, 182, 194, 196, 203, 207, 220, 221, 223, 227, 240, 244, 249, 272, 275, 311, 316, 319, 328, 333, 334, 339, 343, 346, 349, 353, 358, 360, 362, 365, 366, 373, 379, 393, 399, 402, 405, 409, 435, 437, 470, 471, 472, 474
 Kanlı, 82, 123, 124, 252, 410
 Kanlıca, 203, 327, 363
 Kantar, 274
 Kantarcık, 282
 Kantariz, 18
 Kantarzengikulu, 162, 231
 Kapaklı, 97, 185, 230, 232

- Kapaklıpınar, 228, 247
 Kapdırga, 372, 425
 Kapıcı Tatar, 403
 Kapıtaş yaylası, 118, 207, 406
 Kapıtaş, 118, 207, 406
 Kaplan Bölüğü, 253
 Kaplan, 97, 185, 253, 298, 435
 Kaplanlı, 257
 Kaplıca, 429
 Kapumahmut, 13
 Kapusuz, 431
 Kara Yakup, 329
 Kara Abdal, 475
 Kara Ali Evladı, 69
 Kara Ali sülü, 333, 334
 Kara Ali, 69, 333, 334, 480
 Kara Aşıyanlı, 426
 Kara Baba, 138, 155, 470, 473
 Kara Bali, 372, 376
 Kara Belköy, 379, 383
 Kara Beyazıtlı, 116
 Kara Budak, 59, 351, 358, 365
 Kara Burçlu, 177, 200
 Kara Çavdur, 302
 Kara Çelen, 169, 171
 Kara Davut, 245
 Kara Develi, 257, 258
 Kara Dirlik, 252, 258
 Kara Esbiyalı, 72
 Kara Eyublu, 333, 341
 Kara Fakihli, 358, 361, 393
 Kara Gündüz, 205
 Kara Hacılar, 68
 Kara Hacılı, 127, 269, 277
 Kara Haliloğulları, 460
 Kara Hamzalı, 252, 257
 Kara Hasanlı, 26, 82, 112, 128, 460
 Kara Hıdır, 204
 Kara Hisâr-ı Behramşah, 60, 62, 140, 305, 363, 430
 Kara Hisar-ı Demürlü, 262, 306, 308, 438
 Kara Hisâr-ı Şarki, 9, 11, 13, 15, 17, 18, 21, 23, 24, 49
 Kara İlli, 333, 340
 Kara İlyaslı, 190
 Kara İsalı, 252, 258
 Kara Kocalı, 177, 190, 230
 Kara Koçan, 58
 Kara Koyunlu, 322
 Kara Köse, 348
 Kara Kurd, 252
 Kara Kütük, 348, 353, 421
 Kara Mehmedli, 252, 258
 Kara Muradlı, 252, 343, 344
 Kara Osman Bey, 268
 Kara Ömerli, 393
 Kara Pınar, 169, 172
 Kara Recep, 277
 Kara Seyyid, 425
 Kara Sultan, 252, 258, 314
 Kara Sultanlı, 314
 Kara Süleymanlı, 127, 200, 269, 278
 Kara Süleymanlı, 127, 200, 269, 278
 Kara Şeyhli, 204, 234
 Kara Tatarları, 114, 326, 341
 Kara Tekir, 59
 Kara Tölek, 291
 Kara Yahyalı, 234
 Kara Yakup Baba, 330, 472
 Kara Yakuplu, 330
 Kara Yıldız, 204, 247
 Kara Yölük, 268
 Kara Yünlü, 392
 Karaağaç, 69, 78, 79, 252, 310, 377, 461
 Karaağıl, 85, 226
 Karaahırılı, 390
 Karaahmedoğlu, 214
 Karaali, 162, 178, 334
 Karaalioğlu, 335
 Karaarablı, 228
 araaslan, 461
 Karaatlı, 302
 Karabacak, 139
 Karabağı, 461
 Karabağlı, 348
 Karabali uşağı, 415
 Karaban, 386
 Karabaşlı, 253, 388, 391
 Karabekir, 166, 167, 467
 Karabenek, 279
 Karabey, 31, 94, 154, 167, 234, 338
 Karaboğa, 377
 Karaboğaz, 22, 199, 405
 Karabucak, 242, 341
 Karabudak, 365, 466
 Karaburç, 274
 Karaburna, 69, 274, 362, 371
 Karaca Yusufu, 422
 Karaca, 38, 57, 72, 82, 94, 101, 126, 127, 128, 136, 214, 257, 289, 304, 326, 348, 422, 457, 473, 480
 Karacaağaç, 161
 Karacabey, 45, 94, 188, 259
 Karacadağ, 31, 58, 62, 66, 69, 70, 73, 87, 133, 134, 163, 172, 212, 221, 230, 244, 253, 258, 300, 333, 344, 345, 355, 378, 428, 432

Karacadağlı, 432
 Karacağaç, 162
 Karacahisar, 70, 163, 195, 237, 472
 Karacain, 171
 Karacakaya, 67, 162, 344
 Karacaklu, 253
 Karacakoyunlu, 269
 Karacaköy, 295
 Karacakürt, 152, 153, 215, 216, 456
 Karacalar Tekkesi, 94, 474
 Karacalar, 86, 94, 220, 269, 281, 461, 463, 474
 Karacalı, 47, 134, 177, 215, 281, 401, 456
 Karacan, 274
 Karacaoğlu, 198
 Karacaoğlu, 94, 100
 Karacaoğlulukuyusu, 390
 Karacaömerli, 126, 362
 Karacaören, 14, 21, 60, 94, 102, 169, 203, 206,
 215, 223, 227, 310, 311, 350, 355, 392, 461
 Karacaöyük, 284, 373
 Karacaöz, 363
 Karacaşehir, 69, 169, 173, 237
 Karacauşağı, 94, 153
 Karacavenk, 318
 Karacaviran, 21, 94, 97, 99, 105, 114, 132, 141,
 146, 158, 169, 185, 192, 213, 232, 240,
 254, 261, 263, 281, 284, 304, 319, 326,
 333, 337, 338, 361, 373, 378, 431
 Karacayurt, 152
 Karaçam, 103, 233, 234, 320, 336
 Karaçar, 59, 299
 Karaçatal, 384
 Karaçay, 60, 397, 403, 406
 Karaçayır, 13, 24, 188, 328
 Karaçaylar, 405
 Karaçenli, 67
 Karaçif, 67
 Karaçil, 67
 Karaçili, 67
 Karaçor, 298
 Karaçora, 59
 Karaçorlu, 298
 Karadavutlu, 294
 Karadayı, 86, 160, 197, 359
 Karadeniz, 37, 42, 43, 102, 140, 292, 303, 330,
 400
 Karadere, 86, 110, 258, 295, 457
 Karaderili, 339
 Karadeve, 68
 Karadeveli, 258
 Karadiğin, 175, 208
 Karadiken, 122, 351
 Karadikmen, 97

Karadoğan, 160
 Karadona, 400
 Karadoruk, 17, 365
 Karadut, 102, 179
 Karaevli, 37, 52, 78
 Karafakılı, 360, 361
 Karafakihli, 293, 360, 361, 424
 Karageban, 14
 Karagefher, 425
 Karageyik, 180
 Karageyikli, 80
 Karagizi, 179
 Karagöl, 16, 122, 138, 206, 217, 285, 294, 299,
 429
 Karagöz yaylası, 339
 Karagöz, 85, 258, 304, 337, 338, 339
 Karagözlü, 102, 333, 337
 Karagüllücek, 90
 Karagümen, 294
 Karagünlü, 108
 Karağaç, 79, 199, 391, 480
 Karahacı, 67, 261, 278
 Karahacılı, 101, 160, 213, 278, 325, 466
 Karahalil, 258, 278, 391, 466
 Karahalka, 131
 Karahamza, 257
 Karahasan, 112, 162, 173
 Karahasanlı, 26, 112, 325, 336
 Karahıdır, 236
 Karahıdır, 74, 160, 236
 Karahızır, 83, 87, 361
 Karahisar, 26, 33, 44, 59, 69, 70, 78, 79, 80, 82,
 92, 103, 113, 157, 158, 160, 162, 167, 179,
 195, 199, 206, 208, 212, 226, 229, 233,
 242, 247, 248, 250, 254, 268, 281, 284,
 296, 300, 316, 319, 324, 332, 334, 337,
 340, 341, 345, 352, 363, 368, 369, 373,
 374, 376, 377, 380, 382, 384, 385, 422,
 465, 480
 Karahisarı-ı Develi, 33, 64, 69, 74, 77, 79, 81,
 106, 108, 109, 112, 124, 126, 129, 137,
 156, 160, 190, 195, 238, 255, 256, 268,
 283, 284, 312, 331, 335, 337, 341, 345,
 366, 377, 378, 393, 432
 Karahöyük, 173, 268, 274, 327
 Karain, 122, 136, 245, 267
 Karakale, 101, 221
 Karakalpak, 42, 189, 397, 408
 Karakapı, 180, 329
 Karakarga, 69
 Karakaş, 123, 410
 Karakavruk, 258
 Karakaya, 34, 87, 89, 154, 176, 195, 201, 211,

- 226, 230, 233, 243, 248, 258, 270, 295,
300, 302, 316, 323, 328, 336, 383, 402,
428, 432, 479
- Karakayaviranı, 374
- Karakeçili, 44, 45, 48, 50, 57, 58, 59, 61, 66, 67,
78, 83, 88, 259, 293, 300, 301, 360, 378,
390, 401, 413, 414, 416, 460, 461, 462
- Karakınık, 283, 371
- Karakırı, 137
- Karakısıık, 67, 174, 246
- Karakısın, 174
- Karakışla, 204, 247, 464
- Karakilise, 73, 159, 162, 174, 257, 316, 364,
384, 430
- Karakocalı, 103, 190
- Karakocaviran, 139
- Karakoç, 221, 243
- Karakoyun, 269, 285
- Karakoyunlu, 128, 179, 268, 269, 286, 287, 353,
393, 405
- Karaköse, 123, 352, 410, 466
- Karaköseli, 108
- Karaköseoğlu, 352
- Karaköy, 162, 294
- Karakulu, 424
- Karakuluş, 135
- Karakurd, 152, 153
- Karakurt Baba, 152
- Karakutlu, 221
- Karakuyu, 12, 221, 254, 406, 431
- Karakuzu, 334
- Karakürtün, 282
- Karakütük, 353, 466
- Karalan, 276
- Karalar, 67, 78, 79, 85, 108, 109, 143, 221, 224,
227, 267, 298, 323, 360, 431, 438, 466, 469
- Karalarviranı, 67
- Karalı, 46, 55, 69, 78, 147, 155, 330
- Karalu, 460
- Karamahmut, 211, 214, 261
- Karaman Şah, 82, 112
- Karaman, 9, 16, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28,
29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 45, 46, 47,
48, 49, 58, 60, 62, 63, 71, 74, 75, 82, 90,
97, 105, 108, 110, 111, 112, 115, 125, 133,
143, 159, 160, 167, 169, 171, 175, 178,
180, 182, 184, 195, 197, 199, 201, 204,
206, 207, 212, 215, 223, 228, 231, 234,
235, 236, 238, 240, 248, 250, 253, 254,
255, 256, 259, 260, 263, 269, 276, 285,
286, 293, 298, 312, 315, 316, 322, 327,
330, 332, 333, 336, 337, 340, 342, 345,
348, 349, 363, 365, 371, 382, 386, 387,
388, 389, 390, 394, 399, 413, 423, 434,
440, 454, 464, 465, 466, 467, 477, 478
- Karamanağılı, 238, 339
- Karamanoğlu, 26, 45, 47, 48, 49, 454, 477
- Karamanoğulları, 9, 30, 36, 45, 46, 238, 393,
453, 459
- Karamaz, 343, 346
- Karamihmad, 147
- Karamuk, 291, 343, 346
- Karamuklu, 346
- Karamurad, 344
- Karamustafapaşa, 86, 479
- Karanlı, 59, 126, 141, 149, 328, 352
- Karanlık, 204, 247
- Karanlıkdere, 59, 126, 328, 352
- Karanoğlu, 365
- Karanucadere, 97, 185
- Karaoğlu, 162, 198, 199, 210
- Karaoğulları, 177, 198
- Karaovalar, 409
- Karaören, 21, 213
- Karaözü, 98, 319
- Karapakların, 189
- Karapapak, 177, 189, 408
- Karapıcak, 190
- Karapınar, 32, 34, 72, 79, 114, 136, 149, 155,
169, 171, 172, 194, 207, 209, 221, 229,
238, 263, 277, 325, 326, 442
- Karapürçek, 69
- Karasakal, 123, 174, 176, 410
- Karasakaloğlu, 176
- Karasar, 78, 332
- Karaseki, 319, 331, 368, 369
- Karasenir, 60, 240
- Karaseydili, 173
- Karasinan, 262
- Karasinek, 248
- Karasoku, 195
- Karasu Yörükleri, 248
- Karasu, 42, 43, 204, 248
- Karasungur, 359
- Karaşar, 78, 227
- Karaşeb, 269, 281
- Karaşeb, 269, 281
- Karaşehir, 390
- Karaşey, 103
- Karaşeyh, 234
- Karaşih, 168, 234, 238
- Karataş, 34, 52, 66, 74, 75, 78, 79, 97, 103, 108,
127, 133, 160, 169, 177, 178, 181, 186,
202, 204, 206, 207, 214, 223, 226, 241,
247, 254, 257, 270, 275, 282, 287, 290,
318, 320, 323, 328, 330, 334, 340, 341,

- 379, 384, 391, 418, 427, 434, 436, 442, 465
 Karataşlı, 57, 74, 75, 86
 Karatatar, 46, 397
 Karatay, 166
 Karatekeli, 59, 460, 462
 Karatelekioğlu, 66
 Karatepe, 463
 Karatiğin, 242
 Karatut, 291, 311
 Karaveli, 78, 80
 Karavil, 78
 Karaviran, 171, 172, 255, 256, 271, 344
 Karay, 89, 397
 Karayağmur yaylası, 401
 Karayağmurlar, 146, 154
 Karayaka, 339
 Karayakup, 142, 224, 245
 Karayanalak, 274
 Karayatak, 162
 Karayatalak, 195
 Karayazıcı, 47
 Karayel, 429
 Karayelek, 430
 Karayılan, 150
 Karayurt, 149, 153, 263
 Karayün, 13, 16, 325
 Karazeybek, 433
 Karbendeli, 179
 Karcı, 97, 185
 Karcı, 97, 185
 Karçika, 165
 Kardan, 175, 295, 387
 Kardora, 425
 Kareagıl, 390
 Karesi, 46, 416, 459
 Kargaaldar, 294
 Kargabel, 219
 Kargalı, 67, 68, 412, 464
 Kargı, 167, 168, 177, 202, 340, 341, 371
 Kargılık, 211
 Kargılık, 211
 Kargın, 19, 37, 52, 167, 168, 169, 252, 393, 467
 Kargıncıközü, 168
 Kargınmeşe, 168
 Kargınoğulları, 168
 Kargınselimağa, 168
 Kargusuzlar, 169
 Karğashlı, 128
 Karğashlı, 128
 Karğı, 168, 169
 Karıkışla, 161, 247
 Karıköse, 295
 Karıköse, 295
 Karıpazarı, 57, 357, 388
 Karışıklı, 358, 367
 Karıştıran, 204, 248, 421
 Karip, 173
 Karkı, 168, 169
 Karkın, 114, 168, 170, 171, 172, 226, 267, 280, 293, 325, 346, 360, 456
 Karkıncı, 168
 Karkuyu, 283
 Karlı Hacılı, 337
 Karlı, 154, 262, 333, 337, 338
 Karlıhacılı, 337
 Karlı, 154, 239, 243, 338
 Karlıkışla, 262
 Karlıklı, 322
 Karlıklılar, 138, 154
 Karmaz, 346
 Karmış, 156, 157
 Karmışoğlu, 158
 Karnıbasan, 183
 Karnıkaya, 183
 Karpuz, 115
 Kars, 32, 103, 137, 153, 189, 255, 256, 270, 300, 334, 341, 355, 407, 439
 Karsak, 252
 Karsanlı, 208, 415
 Karsavdan, 333, 338
 Karsuluca, 384
 Kartağ, 55
 Kartal, 75, 167, 253
 Kartalca, 85, 311, 325
 Kartalıç, 110
 Kartal-oğlu, 253
 Kasfgerağı, 277
 Kasım Kethüda, 103
 Kasım, 103, 142, 198, 306, 397
 Kasımlar, 198
 Kasımoğlu, 64, 177, 198
 Kasiloğlu, 304
 Kask, 285
 Kaska, 177, 191
 Kastamonu, 44, 77, 139, 301, 373
 Kaşherli, 383
 Kaşıkçı, 44, 50, 322, 383, 392, 460
 Kaşin, 171
 Kaşkarderya, 224
 Kaşkışla, 272, 273
 Katar, 65, 177, 398, 399
 Katay, 411, 428
 Kate, 123, 410
 Katırağıl, 208
 Katırcı, 383
 Katlılar, 363

Katlılar, 363
 Katranlı, 263
 Kavacık, 24, 97, 185, 208, 314, 325, 346, 462
 Kavak, 16, 17, 71, 72, 82, 89, 100, 113, 116, 126,
 142, 182, 230, 249, 269, 290, 311, 335,
 428, 431, 438, 480
 Kavakgediği, 208
 Kavaklı, 65, 92, 126, 368, 369, 390
 Kavaközü, 270
 Kavakviranı, 113
 Kavalı, 115, 310
 Kavas, 61, 141, 304
 Kavasogulları, 61
 Kavidir, 165
 Kavi, 165
 Kavi, 165
 Kavili, 11, 139, 164, 165, 297, 457
 Kavlak Dede, 129, 469
 Kavlak, 85, 129, 469
 Kavlaklar, 129
 Kavlaktepe, 129, 365
 Kavşak, 387
 Kavşud, 67, 402
 Kavşud, 67, 402
 Kavuk, 255, 256, 440
 Kavuklu, 205
 Kavurga, 351, 361
 Kavurgacı, 351
 Kavurgalı, 46, 262, 348, 350, 351
 Kavurvıranı, 351
 Kavut, 402
 Kay kavis, 165
 Kayaaltı, 73, 107, 142, 146, 154, 261, 270, 274,
 311, 325
 Kayabağ, 176
 Kayabaşı, 112, 195, 442
 Kayabaydın, 158
 Kayabeğ, 203
 Kayaboğazı, 294
 Kayaburun, 218, 245
 Kayacık, 76, 108, 165, 221, 295, 304, 332, 462
 Kayacılar, 166, 167
 Kayadibi, 12, 13, 23, 85, 130, 151, 203, 206,
 247, 271, 336, 355
 Kayaini, 364
 Kayalar, 18
 Kayalı, 100, 167, 177, 186, 200
 Kayalıkuyu, 389
 Kayalıpınar, 353, 377
 Kayanlı, 204, 248
 Kayaoğlu, 127, 167, 248, 457
 Kayaören, 336
 Kayapınar, 95, 105, 289, 327, 380, 403

Kaydan, 277
 Kaygımyenice, 168
 Kaygısız, 379
 Kaygusuz, 379
 Kaygusuzlu, 127
 Kayı, 29, 37, 40, 45, 52, 56, 57, 59, 63, 64, 67,
 71, 77, 86, 108, 143, 157, 187, 188, 220,
 222, 255, 256, 293, 296, 360, 362, 412, 462
 Kayıbükü, 345
 Kayıcık, 294
 Kayıdere, 74
 Kayıhan, 100
 Kayıkaraca, 296
 Kayınlı, 57, 428
 Kayır Han, 187, 188
 Kayıran, 188
 Kayırcık, 170, 188
 Kayırhan, 188
 Kayırlı, 127, 130, 188, 317, 328, 334, 339
 Kayırtığın, 209
 Kayışlı, 276
 Kayışmarini, 209
 Kaymad, 240
 Kaymak, 126
 Kaynar, 33, 327, 409
 Kaynarca, 64, 109
 Kaynarpınar, 326
 Kayoba, 364
 Kayralı, 68
 Kayran, 159
 Kayranca, 68
 Kayrı, 201
 Kayseri, 9, 10, 12, 25, 32, 33, 34, 35, 36, 43, 44,
 45, 46, 47, 48, 55, 56, 57, 58, 60, 64, 65,
 68, 72, 74, 78, 80, 82, 83, 86, 87, 91, 93,
 95, 96, 97, 100, 101, 102, 103, 104, 105,
 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 116,
 118, 119, 120, 121, 122, 123, 130, 131,
 132, 133, 135, 137, 140, 142, 143, 145,
 147, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 163,
 165, 166, 168, 169, 172, 173, 176, 177,
 180, 181, 182, 184, 186, 188, 189, 190,
 191, 193, 196, 197, 198, 201, 202, 203,
 204, 206, 208, 209, 210, 211, 212, 213,
 214, 216, 217, 218, 219, 221, 223, 225,
 226, 227, 228, 229, 230, 232, 233, 234,
 235, 236, 238, 239, 240, 241, 243, 245,
 246, 248, 249, 250, 251, 254, 260, 262,
 264, 268, 269, 270, 274, 275, 276, 277,
 278, 280, 282, 283, 286, 287, 288, 289,
 290, 293, 300, 302, 303, 305, 310, 311,
 312, 313, 315, 320, 322, 323, 324, 326,
 328, 329, 330, 331, 333, 334, 336, 337,

- 340, 341, 343, 345, 346, 349, 352, 353,
354, 356, 357, 359, 360, 361, 364, 365,
367, 370, 374, 376, 377, 378, 379, 382,
384, 385, 392, 394, 395, 399, 402, 403,
405, 406, 408, 409, 410, 411, 412, 413,
418, 419, 420, 421, 425, 426, 429, 430,
431, 433, 435, 438, 441, 442, 456, 457,
460, 464, 465, 470, 473, 475, 476, 479
Kayseriyye, 32, 59, 82, 89, 90, 94, 95, 104, 106,
108, 109, 111, 112, 113, 120, 125, 137, 143,
145, 146, 148, 151, 159, 160, 168, 171,
172, 173, 179, 181, 186, 187, 190, 192,
195, 202, 204, 206, 212, 213, 217, 227,
229, 233, 234, 236, 240, 243, 244, 245,
246, 250, 251, 260, 261, 278, 283, 293,
297, 298, 313, 318, 323, 337, 338, 339,
340, 341, 343, 348, 360, 363, 368, 369,
379, 387, 389, 398, 401, 403, 419, 422,
423, 430, 437, 440
Kayserli, 102
Kazak, 40, 42, 82, 107, 122, 123, 189, 190, 230,
377, 406, 410, 467
Kazakistan, 189, 292
Kazakoğlu, 123
Kazan, 59, 60, 252, 351, 355
Kazancı, 33, 60
Kazancı, 33, 59, 60, 406, 408
Kazancıoğlu, 60
Kazankaya, 60
Kazanpınar, 409
Kazgurd, 55
Kazıklı Afşarı, 228
Kazıklı, 204, 228, 274
Kazıklı, 204, 228, 274
Kazlı, 183
Kebekoğlu, 364
Keçeli uşağı, 415
Keçeli, 103, 104, 415, 416
Keçelik, 104, 269
Keçi Paşalı, 427
Keçiborlu, 413
Keçikışla, 224
Keçiköy, 188
Keçilağılı, 363
Keçili Elçi, 275
Keçili, 58, 85, 108, 134, 135, 263, 275, 279, 322,
358, 368, 369, 395
Keçilik, 58, 111
Keçilioğlu, 395
Keçiören, 439
Kederli, 276, 409
Kefilli, 425
Keğaliöz, 427
Kehilcik, 105
Keklice, 220
Kelekkuzulu, 112
Kelemenli, 216
Kelerli, 147
Keleş, 72, 379, 384
Keleşoğlu, 384
Kelhar, 128
Keller, 141, 147, 457, 463
Kellerargı, 108, 162
Kellerli, 147
Kelsenli, 85
Kemah, 270
Kemal Baba, 471
Kemalfakih, 100
Kemaliye, 98, 320, 475
Kemallı, 63, 178, 435
Kemaloğlu, 63
Kemediş, 159, 417
Kemer, 112, 114, 115, 159, 204, 208, 224, 232,
294, 417
Kemerdiş, 123
Kemerhisar, 30, 159, 417
Kemeriz, 21, 62, 159, 285, 417
Kemertaş, 141, 159, 304, 417
Kemiren, 196
Kemrelik, 122
Kemuntepe, 85
Kenanbeyobası, 121
Kenanlı, 372, 376
Kenar-ı Irmak, 33, 58, 80, 81, 90, 95, 103, 119,
133, 143, 167, 171, 180, 186, 188, 193,
195, 196, 206, 208, 228, 234, 243, 244,
245, 246, 247, 249, 251, 254, 258, 259,
286, 296, 300, 323, 328, 330, 335, 340,
344, 368, 369, 382, 389, 427, 439, 441
Kendir, 134, 135
Kendirceğiz, 135, 142, 170, 341
Kendirgeçe, 135, 218
Kene, 72, 82, 126, 388, 390
Kenen-oğlu, 376
Kengerlice, 435
Kepez Baba, 472
Keprin, 159
Kerağlı, 52
Kerbansaray, 257
Kerevin, 436
Kerey, 123, 410
Kerimler yaylası, 225
Kerimoğlu, 145, 414
Kerimümin Nahiyesi, 15, 331
Kerkecek, 87
Kerkük, 81, 110, 138, 192, 231, 245, 419

- Kerküklü, 127, 419
 Kermelik, 115, 121, 176
 Kersenli, 204, 208
 Kersentaş, 85
 Kervanizi, 336
 Kervansaray, 379
 Kervencioğlu, 89
 Keseceli, 177
 Kesenli, 204, 429
 Kesgin, 245
 Kesidere, 210
 Keskin, 61, 65, 78, 120, 121, 125, 128, 129, 143,
 146, 177, 179, 199, 201, 203, 208, 229,
 238, 245, 246, 248, 252, 255, 256, 263,
 281, 283, 286, 290, 318, 334, 341, 360,
 373, 401, 421, 428, 435, 436, 437, 438,
 440, 441, 442, 462, 466
 Keskinci, 204, 245
 Kesme, 25, 417
 Kesmen Baba, 472
 Kesmezli, 58, 83
 Kesmezlüarkı, 83
 Kesnek, 162
 Kesrik, 13, 430
 Kesriksişlağı, 430
 Kesseg, 271
 Kestel, 110, 129
 Kesteliç, 129, 143
 Kesten, 129
 Kestendiğin, 129
 Kestendil, 129, 175
 Keşan, 72
 Keşli, 217, 221, 222, 253
 Keşlik dağı, 221
 Keşlik, 56, 221, 262, 360, 405, 418, 480
 Keşliklioğlu, 221
 Keşlipınar, 141, 221, 304
 Kethüda, 57, 69, 70, 108, 177, 200, 204, 245,
 249, 263, 309, 333, 335, 338, 358, 367,
 368, 369, 437
 Ketsek, 129, 280
 Keven, 120
 Kevenağılı, 120, 209
 Kevendüzü, 14, 120, 155, 325
 Kevenlik, 153
 Kevgür Baba, 472
 Kevnili, 204, 248
 Kevser, 326
 Keykubat, 80, 423
 Kıbrıs, 48, 73, 78, 119, 148, 157, 229, 287, 288,
 307, 344, 430, 454, 455, 465, 466, 467, 468
 Kıcılı, 128, 312, 313
 Kılan dağı, 278
 Kılan, 278
 Kılavuz Baba, 433
 Kılavuz, 116, 147, 178, 204, 433
 Kılbasan, 271
 Kilevli, 78
 Kılıç Abdal, 196
 Kılıç Dede, 196, 469
 Kılıç, 196, 273, 467, 469
 Kılıçarslan, 45, 152, 184, 236, 475, 476
 Kılıçdere, 114
 Kılıçderesi, 231
 Kılıçdoğan, 317
 Kılıçlar, 296
 Kılıçlı, 177, 196, 344, 457, 460
 Kılıçlıkavaklı, 461
 Kılıçmehmet, 231, 405
 Kılıçözü, 102
 Kılınçlı, 101
 Kılıöbeğli, 434
 Kıllı, 275, 304
 Kılhoğlu, 275
 Kımık, 371, 372
 Kınacık, 286
 Kınalı Gazi, 475
 Kınık, 37, 52, 68, 80, 208, 217, 271, 284, 303,
 352, 365, 371, 372, 373, 427
 Kınıkçık, 168, 371
 Kınıkdöleği, 371
 Kınıkgeçer, 373
 Kınıklı, 371
 Kıpçak, 42, 44, 45, 50, 189, 397, 412, 413, 416
 Kıpçaklar, 293
 Kıpti, 38
 Kır Beğli, 324, 341
 Kır Melik, 82, 122
 Kıraç, 340
 Kıraçlı, 204, 248
 Kıraçviranı, 248, 312
 Kırağca, 69
 Kıran, 156, 157, 290
 Kıranardı, 157, 165, 203
 Kıranca, 92
 Kırancık, 157, 212
 Kırankışla, 306, 307, 308, 309
 Kıranlı, 157
 Kıranöyüğü, 172
 Kırantalı, 157
 Kırboğan, 341
 Kırca Evren, 344
 Kırca, 57, 69, 70, 344, 463
 Kırcaışla, 122
 Kırcaıyık, 67
 Kırçalı, 463

Kırçıl, 260
 Kırdaşlar, 324
 Kırgan, 189, 414, 416
 Kırğay, 132
 Kırıl, 131
 Kırız, 42, 107, 190, 237, 238, 377, 397, 406,
 409, 410, 433
 Kırğu, 132
 Kırık, 190, 360, 457
 Kırıkale, 23, 44, 46, 47, 55, 57, 60, 61, 62, 65,
 67, 69, 78, 82, 84, 105, 110, 120, 121, 127,
 128, 129, 131, 143, 149, 151, 155, 160,
 167, 168, 177, 178, 181, 184, 190, 193,
 194, 196, 201, 203, 206, 218, 223, 227,
 228, 229, 238, 244, 245, 252, 254, 261,
 262, 263, 264, 265, 275, 276, 278, 281, 287,
 290, 310, 314, 316, 317, 334, 341, 351,
 361, 373, 378, 391, 401, 414, 421, 430,
 435, 436, 437, 438, 440, 441, 442, 462, 464
 Kırıklı, 85, 189, 190, 274
 Kırım Hanlığı, 400
 Kırım Tatarları, 400, 401
 Kırım, 9, 289, 397, 399, 400, 401, 404
 Kırımcak, 397
 Kırmini, 86, 401, 403
 Kırımlı, 36, 289, 397, 400, 401
 Kırımlılar, 36, 289
 Kırımlioğlu, 401
 Kırıntılı, 156, 157
 Kırk Kızlar, 410, 476
 Kırk, 237, 238, 409, 410, 473, 476
 Kırkbayır, 118, 166, 237
 Kırkdamar, 166, 237
 Kırkdere, 237
 Kırkgeçit, 405
 Kırkıl, 130, 131
 Kırkısarak, 310, 317, 325, 389
 Kırkışla, 436
 Kırklar Baba, 237, 410, 473
 Kırklar Dağı, 473
 Kırklar, 72, 204, 237, 238, 410, 473, 475, 476
 Kırklı, 237, 384
 Kırköyük, 344
 Kırkpınar, 124, 170, 210, 336, 344, 405, 460
 Kırlandı, 281
 Kırlandıçlı, 269, 281
 Kırklar, 324
 Kırılın, 137
 Kırılı, 324
 Kırılıoğlu, 324
 Kırman, 144
 Kırmanı, 143, 144
 Kirmelik, 122

Kırmızı, 435
 Kırpasun, 141, 304
 Kır-şehri, 46, 55, 60, 65, 69, 70, 72, 76, 78, 105,
 113, 124, 125, 127, 128, 130, 131, 136,
 140, 141, 143, 147, 149, 151, 152, 153,
 158, 160, 168, 174, 177, 184, 192, 193,
 194, 201, 208, 213, 216, 217, 218, 219,
 220, 221, 236, 240, 254, 255, 256, 259,
 260, 262, 272, 274, 277, 278, 279, 286,
 291, 312, 323, 324, 326, 333, 334, 343,
 353, 359, 388, 391, 392, 398, 422, 425,
 427, 430, 435, 437, 440
 Kırvardar, 302
 Kısık, 173
 Kısıkkaya, 67
 Kısıklı, 174
 Kısıtur, 173
 Kışladere, 430
 Kışladere, 430
 Kışlakağılıni, 251
 Kıtay, 428
 Kıtmirviranı, 277
 Kıtmür, 333, 341
 Kıvşak, 363, 408
 Kıyak Dede, 431
 Kıyaklı, 431
 Kıyıcak, 159
 Kız Kapanlı, 82
 Kız Melek, 348, 350
 Kızağlı, 160
 Kızca, 68
 Kızgultan, 173
 Kızgur, 173
 Kızık, 37, 52, 65, 125, 173, 174, 175, 176, 203,
 271, 294, 311, 316, 336, 363, 400, 475
 Kızıkin, 175
 Kızıkyenice, 173
 Kızıl Ali, 60, 139
 Kızıl Amnaili, 372, 378
 Kızıl Baba, 341, 374, 472
 Kızıl Beğli, 333, 341
 Kızıl Bük, 174
 Kızıl Donlu, 82, 113
 Kızıl Eşekli, 196
 Kızıl Haliller, 375
 Kızıl Keçili, 358, 368, 369
 Kızıl Kocalı, 94
 Kızıl Koyunlu, 72, 158
 Kızıl Mescitli, 379, 381
 Kızıl, 60, 72, 82, 94, 99, 113, 135, 139, 158, 174,
 175, 196, 216, 306, 311, 325, 333, 341,
 358, 367, 368, 369, 372, 374, 375, 376,
 378, 379, 381, 472, 473

Kızıllağıl, 101, 105, 107, 113, 114, 116, 195, 218,
 228, 231, 238, 241, 247, 260, 262, 274,
 319, 324, 336, 375, 440, 478
 Kızılarkaç, 175
 Kızılca, 102, 162, 175, 219, 272, 374, 375, 376,
 379
 Kızılcaağıl, 97
 Kızılcağömü, 301
 Kızılcahan, 208, 246
 Kızılcaın, 68, 76, 232, 250, 300, 374, 384, 430
 Kızılcainkışla, 364
 Kızılcaale, 200, 374, 383
 Kızılcaışla, 69, 85, 88, 97, 114, 121, 166, 195,
 217, 271, 276, 305, 327, 375, 376, 402,
 409, 429, 474
 Kızılcaışlağı, 376
 Kızılcakilise, 162
 Kızılcaköy, 85, 162, 294, 295
 Kızılcalı, 374
 Kızılcamehmetçiftliğiçardağı, 97, 185
 Kızılcapınar, 80, 232, 374
 Kızılcapınaryurdu, 80
 Kızılcaviran, 246, 374
 Kızılcaziyaret, 350
 Kızılclıklı, 428
 Kızılçukur, 71, 133
 Kızılçullu, 338
 Kızıldan, 10
 Kızıldeli, 105, 311
 Kızıldonlu, 113
 Kızıldoruç, 156
 Kızılelma, 157, 311
 Kızıleniş, 100, 101
 Kızıleşek, 160
 Kızılgedikyurdu, 223
 Kızılhacılı, 217
 Kızılhalilli, 216
 Kızılhisar, 70, 122
 Kızılırmak, 10, 11, 61, 273, 324, 358
 Kızılkandil, 247, 261
 Kızılkaya, 95, 105, 190, 287, 391, 439
 Kızılkeçili, 368, 369
 Kızılkilise, 101, 373, 436
 Kızılkoca, 40, 55, 60
 Kızılkocalı, 10, 40, 46, 99, 128, 140, 172, 274,
 322
 Kızılkoyunlu, 36, 156, 158, 216, 272, 457
 Kızılköy, 94, 175, 325, 381, 387
 Kızılktepe, 200
 Kızılkümbet, 164, 209
 Kızıllı, 204, 372, 374, 375, 457
 Kızılmesjid, 295
 Kızılmeshed, 169

Kızıllova, 85
 Kızılören, 162, 198, 209, 268, 302, 353
 Kızılöyük, 384
 Kızılöz, 85, 113, 148, 222, 287
 Kızılpinar, 248, 289
 Kızılseli, 375, 376
 Kızıluzun, 339
 Kızılviran, 65, 74, 127, 160, 169, 209, 243, 249,
 328, 374, 375
 Kızılviranlı, 374, 375
 Kızılyazık, 374
 Kızılyazılı, 247
 Kızır, 141, 151
 Kızkapan, 127, 141
 Kızkapanlı, 127, 442
 Kızlar kalesi, 237, 410, 476
 Kızlar tepesi, 237, 410, 476
 Kızıröğlü, 252
 Kibarezme, 168, 332, 391
 Kiçi, 344, 475
 Kiçibaşı, 143
 Kiçiburungazi, 236
 Kiçidöğeri, 137, 159
 Kiçikalesi, 263
 Kiçiköy, 295
 Kiçiviranı, 188
 Kiledere, 121, 168, 336, 365
 Kilhar, 128
 Kilimağad, 19
 Kilis, 65, 85, 86, 128, 144, 163, 264, 456
 Kilise, 262, 441
 Kilisedere, 82
 Kilisehisar, 12, 30, 277, 478
 Kiliseviran, 436
 Killidere, 365
 Killik, 67, 92, 353, 388
 Killikboğazı, 294
 Kilmiğad, 62, 80, 131, 154, 175, 244, 259, 280,
 327, 334, 342, 359, 390
 Kilseme, 31, 66, 81, 110, 126, 135, 149, 158,
 193, 209, 244, 252, 253, 312, 314, 345,
 355, 366, 428, 432
 Kiranlı, 307
 Kireci, 102
 Kireçlik, 162
 Kiremidlik, 83
 Kiremitli, 223, 365, 405
 Kitle, 208
 Kitmurkebir, 341
 Kitreli, 268
 Kiziryurdu, 151
 Kobat, 182
 Koca Ali, 322, 351

- Koca Haydar, 475
 Koca Saçlı, 261
 Koca Saçlı, 261, 475
 Kocabaş, 228
 Kocabeyoğlu, 442
 Kocaeli, 273
 Kocahacılı, 176, 252
 Kocakaya, 394
 Kocakent, 261
 Kocalar, 72, 308, 351
 Kocanallı, 237, 441
 Kocaoğlu, 83
 Kocasınan, 34, 35, 56, 60, 61, 63, 64, 66, 82, 86,
 92, 102, 107, 116, 118, 121, 130, 137, 142,
 145, 152, 153, 157, 168, 181, 184, 190,
 191, 197, 198, 203, 204, 206, 209, 223,
 225, 227, 228, 230, 233, 235, 238, 239,
 250, 251, 260, 268, 270, 274, 302, 303,
 311, 320, 329, 336, 337, 343, 348, 349,
 353, 357, 359, 367, 370, 377, 378, 385,
 392, 394, 395, 399, 406, 408, 410, 411,
 420, 429, 438
 Kocatepe, 363
 Kocaviran, 282
 Koç uşağı, 415
 Koçak, 72, 82, 113, 218, 314, 315, 336
 Koçaklı, 113, 338
 Koçakoğlu, 113, 315
 Koçanlı, 58, 102
 Koçaş, 259
 Koçbey, 315
 Koçgiri, 416
 Koçhisar, 15, 30, 31, 47, 57, 62, 63, 70, 71, 72,
 73, 76, 77, 81, 84, 87, 91, 95, 100, 101,
 105, 106, 111, 117, 122, 123, 131, 133,
 135, 140, 141, 142, 146, 147, 150, 151,
 156, 159, 160, 161, 166, 169, 170, 174,
 175, 178, 179, 184, 186, 188, 193, 194,
 198, 205, 207, 208, 209, 214, 215, 216,
 217, 219, 221, 225, 230, 231, 235, 237,
 241, 242, 244, 246, 247, 253, 254, 255,
 256, 257, 258, 259, 260, 263, 271, 275,
 278, 279, 280, 281, 282, 283, 285, 290,
 293, 295, 304, 305, 314, 316, 317, 319,
 320, 322, 323, 325, 329, 330, 331, 333,
 334, 335, 336, 337, 340, 342, 343, 344,
 345, 346, 355, 356, 357, 361, 364, 366,
 367, 368, 369, 370, 371, 374, 376, 377,
 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386,
 387, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395,
 399, 408, 417, 420, 423, 425, 426, 428,
 430, 439, 440, 461, 465, 477
 Koçi Baba, 184, 253, 314, 315
 Koçibey, 287, 314, 367
 Koçi-Koçak, 306, 314, 315
 Koçiler, 314
 Koçkiri, 13, 20, 21, 22, 23, 24, 181, 182, 189,
 414, 416, 428
 Koçkuyusu, 380
 Koçlu, 128, 284, 288
 Koçpınar, 64, 77, 168, 288, 313
 Koçu Baba, 314, 315
 Kodall, 212, 327
 Kodallar, 116, 212, 461
 Kodallı çayırığı, 212
 Kodallı, 211, 212
 Kodalo, 212
 Kodaloğlu, 212
 Kodalviran, 212, 326, 327
 Kofça, 69
 Koğar, 240
 Koklı, 52
 Kolanşam, 463
 Kolğalı, 252, 259
 Kolluca, 24
 Kolon-Koçaç, 259
 Kolsuz, 56
 Koltuk, 398, 403
 Koltuklu, 403
 Kolu, 90, 106, 123, 252
 Kolukıran, 34
 Kolukısa, 348, 349, 350
 Kolukman, 162
 Komanlı, 416
 Komarı, 257
 Konacı, 97
 Konak, 68, 315
 Konakgörmöz, 462
 Konaklı, 151, 194, 268
 Konakpınar, 25
 Konarda, 70, 350
 Koncalı, 260
 Koncı Emir, 426
 Kongirat, 123, 410
 Kongurtay, 45
 Konu Büklü, 69
 Konuk, 249
 Konukalmaz, 249, 340
 Konuklar, 204, 249
 Konukman, 162, 249
 Konunca, 399
 Konya, 9, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 43, 45,
 46, 47, 48, 58, 71, 79, 129, 136, 139, 140,
 143, 146, 148, 149, 172, 179, 189, 192,
 194, 209, 212, 214, 216, 217, 219, 236,
 241, 244, 253, 254, 276, 283, 288, 323,

- 326, 343, 345, 348, 349, 355, 358, 362,
375, 382, 391, 399, 407, 413, 419, 421,
423, 428, 431, 432, 442, 460, 462, 463, 465
- Kopalağıl, 63
Kopulan, 207
Kopuz, 282
Koracık, 52
Koramaz, 34, 80, 202, 323, 328
Korderesi, 283
Korkmaz, 141, 149, 219
Kormeşli, 415
Kormonçolar, 413
Korsulu, 220
Korucudede, 245
Kosin, 247
Koson, 253
Kosova, 25
Kosun, 253, 254
Kosuncuk, 253
Kosunini, 71, 72, 294
Koşa Baba, 472
Kotan, 127
Kotankal, 82, 127
Kovacık, 326
Kovalı, 210, 235
Kovanlı, 352
Koyancın, 135
Koymad, 294
Koyulhisar, 17, 23, 24, 47, 58, 62, 64, 70, 75,
76, 77, 81, 84, 94, 102, 112, 114, 115, 121,
126, 134, 138, 142, 157, 167, 168, 180,
192, 198, 200, 207, 213, 220, 221, 223,
224, 225, 229, 232, 233, 234, 257, 270,
275, 302, 311, 312, 313, 321, 325, 326,
330, 331, 332, 333, 336, 343, 344, 345,
346, 349, 350, 353, 367, 378, 390, 409,
423, 433, 436, 478
Koyunabdal, 34, 204, 253, 259
Koyunbaba, 319
Koyuncu, 85, 180, 271, 412, 473, 474, 475, 476
Koyuncular, 268, 271
Koyunculu, 69, 127, 271
Koyunlu, 68, 69, 72, 91, 102, 114, 118, 158, 163,
191, 220, 271, 286, 322
Koyunoğlu, 79
Koz, 343, 345, 346
Koza, 116
Kozağaç, 345
Kozak, 73
Kozaklı, 25, 26, 60, 64, 68, 89, 90, 110, 112,
122, 124, 127, 136, 146, 154, 157, 158,
198, 203, 205, 206, 224, 225, 231, 240,
245, 250, 269, 272, 273, 274, 288, 311,
313, 325, 327, 336, 345, 382, 390, 406,
411, 420, 438
Kozan, 12, 22, 33, 127, 143, 145, 155, 156, 157,
208, 223, 252, 253, 260, 387, 415, 434,
466, 467
Kozancıkuyusu, 152
Kozanlı, 48
Kozanoğulları, 145, 146, 155, 156, 227, 348,
454, 463
Kozcakışla, 226, 345
Kozcalar, 345
Kozcuçukuru, 345
Kozcuğaz, 95, 345, 377
Kozçukur, 345
Kozdibi, 345
Kozgücek, 128
Kozi, 143
Kozlu, 283, 345
Kozluca, 107, 145, 205, 212, 221, 238, 289, 345,
473
Kozluçayır, 345
Kozludenk, 345
Kozludere, 345, 383
Kozoğlu, 224
Kozviran, 345
Köçekli, 184, 204, 228, 229, 456
Kökez yaylası, 324
Kömlücek, 135
Kömür, 106, 245, 394, 430
Kömürcü, 310, 430, 467
Kömürkaya, 155, 430
Kömürlü, 466
Kömüş, 255, 256
Kömüşlük-Çaylı, 327
Kömviran, 239, 288
Köpekboğazı, 234
Köpekli, 204, 232, 233
Köperce, 97
Köprez, 204, 249
Köprüağzı, 187
Köprübaşı, 35, 78, 205, 235, 336, 342
Köprülü, 156, 319
Körbeğ, 209
Körhasan, 464
Körhızır, 236
Körkuyu, 242
Köroğlu dağı, 130
Köroğlu, 130, 457, 466
Körpebükü, 71, 385
Körpeli, 127, 379, 385
Körpınar, 328
Köse Bekir, 333, 341
Köse Davud, 245

- Köse Hacı, 429
 Köse İlyaslı, 69, 372, 374
 Köse Süleyman, 366, 423, 474
 Köse Yusuf, 177, 197, 201
 Köse, 69, 177, 197, 201, 204, 223, 245, 249, 333, 341, 348, 366, 372, 374, 393, 423, 429, 460, 466, 474
 Köseahmetli, 203
 Kösealtın, 302
 Kösebekir, 107
 Kösebekirler, 341
 Kösebekiroğlu, 143
 Köseceli, 197
 Kösedag, 45, 93, 366, 423, 471, 472, 475
 Kösehacılı, 112, 429
 Köşeler, 72, 100, 223, 379, 385, 388, 456
 Köşeleröyüğü, 295
 Köseli, 203, 389, 395, 460
 Köseni, 392, 395
 Köseoğlu, 223
 Köseoğulları, 223
 Köserel, 334
 Köşeşeyh, 326
 Kösetimur, 287
 Köseviran, 269
 Köseyunus, 247
 Köşgel, 205
 Köstence, 208, 246, 280
 Köstencebölük, 251
 Köstendiğin, 175
 Köstere, 32, 83, 91, 95, 107, 179, 200, 208, 211, 232, 239, 243, 245, 246, 248, 250, 253, 254, 260, 311, 312, 374, 384, 399, 422, 430, 441
 Köşek, 229, 294
 Köşekli, 229
 Köşektaş, 164, 218, 229, 231, 238, 273, 274, 289, 336, 371, 375
 Köşger, 128, 204
 Köşgeroğlu, 205
 Köşkekikikuyu, 269
 Köşker, 76, 99, 148, 204, 205, 229, 360, 466, 467
 Köşkerli, 148, 204, 205, 472
 Köşkerlioğlu, 204
 Köşkyolu, 325
 Köşönü, 289
 Kötüviran, 272
 Köyiçi, 204, 210, 239, 267, 359, 409
 Köylez, 82, 99
 Köyüstü, 313
 Köyyeri, 32
 Kubadkayası, 162, 182
 Kubat, 181, 182, 183
 Kudal, 212
 Kudallı, 68, 212
 Kudaş, 83, 91
 Kudiniviranı, 110
 Kudüs, 43
 Kul Hamza, 139, 161
 Kula, 204, 213, 333, 336, 342, 365
 Kulağuzlu, 345, 358, 360
 Kulak, 107, 108, 109, 127, 162
 Kulaklı, 82, 108, 178, 393
 Kulaluca, 97, 185
 Kulan, 162
 Kulapa, 338
 Kulbak, 61, 62
 Kulfali, 253, 333, 334
 Kulhama, 301
 Kulmaç, 10, 324
 Kuloğlu, 431
 Kulpak, 61, 62, 391
 Kultak, 403
 Kulu, 88, 96, 179, 185, 254, 333, 341, 391, 477
 Kululu, 115, 194, 342
 Kulululuca, 342
 Kulun, 50, 231
 Kuluncak, 109, 231, 332
 Kulunculu, 231
 Kulyusuf, 225
 Kumağıl, 337
 Kuman, 41, 150, 252, 397, 416, 479
 Kumandur, 413
 Kumanlar, 42, 293
 Kumar, 190
 Kumarcıoğlu, 188
 Kumari, 187, 259
 Kumari-koçaç, 187, 259
 Kumarin, 187
 Kumarlı, 127, 187
 Kumartaş, 187, 294, 388, 461
 Kumca, 294
 Kumçı, 52
 Kumdanlı, 385
 Kumlu Baba, 471
 Kumlu, 292, 301, 471
 Kumoğlu, 182, 244, 415
 Kumuk, 397, 403, 406
 Kumuklar, 406
 Kundaklı, 385
 Kundanlı, 379, 385
 Kundur, 269, 282
 Kunduzlu, 385, 439
 Kunt, 50
 Kuramaz, 34, 346

Kuransa, 269, 282, 425
 Kurbağalık, 405
 Kurcık, 52
 Kurd Başlı, 259
 Kurd Göz, 103
 Kurdbasan, 162, 251
 Kurdbaşlı, 253
 Kurdi Resullu, 331
 Kurdine, 113, 165
 Kurdini, 82, 99, 113, 185, 297, 368, 369
 Kurdlar, 337
 Kurdlu, 333
 Kurdoğlu, 91, 143
 Kure, 128
 Kurerad, 72
 Kureyş, 415
 Kureyşanlı, 415
 Kurman, 44, 413, 416
 Kurmançi, 62, 134, 137, 138, 145, 181, 182, 183,
 190, 300, 388, 413, 414
 Kurman-Kıpçak, 44
 Kurnaz, 438
 Kursun, 192
 Kuşunlu, 57, 134, 151, 299, 302, 392
 Kurt Baba, 416
 Kurtlapa, 268, 333, 379
 Kurtlu, 18, 216, 217
 Kurtoğlu, 261, 289, 429, 435
 Kurtulu, 216, 330
 Kuru Gölü, 358, 364
 Kuruağıl, 207
 Kuruayşe, 124
 Kuruca, 96, 128, 172, 260
 Kurucaafalak, 260
 Kurucabad, 62, 98, 442
 Kurucagöl, 169, 191, 263
 Kurucak, 201
 Kurucakavak, 301
 Kurucakol, 350
 Kurucan, 103
 Kurucaova, 62, 98, 300, 442
 Kurucaöyük, 72
 Kurucaviran, 198
 Kurucu, 48, 148, 284, 373, 374, 454, 466
 Kuruçay, 208
 Kuruçlu, 178
 Kurudere, 463
 Kurugöl, 210, 364, 375, 399
 Kurugöllü, 293, 360
 Kurukavak, 32
 Kurul, 115
 Kurulkışla, 360
 Kurum, 97

Kuruöyük, 63
 Kurupelit, 294
 Kurutlu, 216, 220, 221, 322, 348
 Kuskuncuk, 220
 Kustemur, 245
 Kusun, 117, 252, 253
 Kusunini, 159, 160, 253
 Kuşaklı, 124, 146, 154
 Kuşaklıöyük, 363
 Kuşatlıca, 383
 Kuşçalar, 368, 369
 Kuşçalı, 368, 369
 Kuşçu Hasan Dede, 469
 Kuşçu, 68, 87, 110, 129, 238, 302, 358, 368, 369,
 415, 442, 469
 Kuşçular, 269
 Kuşçulu, 69
 Kuşer, 128
 Kuşavgası, 222
 Kuşkaya, 106
 Kuşkayası, 16, 17
 Kuşlu, 368, 369
 Kuşne, 128, 129
 Kuşözü, 166, 167
 Kutay, 428
 Kutlu, 61, 220, 221, 303, 304, 479
 Kutlubeğli, 128
 Kutluca, 221
 Kutlug, 408
 Kutsinli, 128
 Kuvare, 66
 Kuyu, 84, 295
 Kuyucak, 287, 304, 315, 326, 366, 379, 384
 Kuyucaklı, 384
 Kuyuluca, 324
 Kuyulutatlar, 357
 Kuyumcu, 204, 234
 Kuzagülü, 92
 Kuzağılı, 104, 294
 Kuzain, 226
 Kuzalanı, 258
 Kuzca, 260, 304
 Kuzcalar, 122
 Kuzey, 71, 187, 269, 406, 412
 Kuzeyağın, 294
 Kuzfindık, 116, 462
 Kuzgun, 237, 411, 477
 Kuzgunini, 350, 411
 Kuzin, 294, 336
 Kuzkaya, 220
 Kuzluca, 384
 Kuzu Güdenli, 82, 122
 Kuzucu, 82, 84, 85, 86, 103, 107, 122, 192, 211,

229, 232, 235, 240, 260
 Kuzuçukur, 247
 Kuzugüdenli, 32, 48, 122
 Kuzulu, 388, 390
 Kuzuluca, 390
 Kuzuören, 289
 Kuzürlü, 128
 Kuzviran, 79
 Kuzyaka, 328, 379
 Küçlü Han, 187
 Küçük Armudlu, 199
 Küçük Hacı, 269, 281
 Küçük İsmail, 169, 172
 Küçük Kürd, 204, 248, 322, 417
 Küçük Şerefli, 322
 Küçük, 41, 65, 69, 71, 104, 123, 128, 169, 172,
 199, 204, 228, 229, 248, 257, 267, 268,
 269, 281, 299, 312, 322, 372, 376, 377,
 384, 388, 393, 410, 417, 456, 457
 Küçükabdal, 322
 Küçükavşar, 203, 204
 Küçükaydın, 84
 Küçükbulaşık, 229
 Küçükceceli, 64, 65
 Küçükçandır, 303
 Küçükçavuş, 67
 Küçükçongar, 68
 Küçükeğilmez, 277
 Küçükemreli, 102
 Küçükgülmeç, 135
 Küçükgümüşgün, 405
 Küçükincesu, 401
 Küçükkabaktepe, 352
 Küçükkaraköse, 352
 Küçükkaramanlı, 163, 238, 291
 Küçükkaraören, 85
 Küçükkavacık, 208
 Küçükkılavuz, 229, 433
 Küçükkılıç, 114
 Küçükkilise, 395, 412
 Küçükkurutlu, 221
 Küçükkünye, 152
 Küçüklü, 27, 148, 229, 456, 466
 Küçükoğuz, 332
 Küçükpaşalı, 304
 Küçüksöbeçimen, 263
 Küçüksümegen, 107
 Küçük-Tiflik, 299
 Küçüktopaç, 172
 Küçükyazlı, 146, 154, 225
 Küçükyazlı, 225
 Küçükyakacık, 345, 364
 Küçükyüreğir, 83

Küçükziyaret, 192
 Külahlı, 145, 360, 399, 403
 Külahlı, 360, 399, 403
 Küldün, 80
 Külek, 431
 Külhani Ali Baba, 475
 Küllahlıca, 172
 Küllü, 225, 392
 Kültiğin, 187
 Kümbet, 326, 389
 Kümbet kuyusu, 123
 Kümbet, 123, 278, 372, 402
 Kümeören, 288
 Küne, 52, 348, 351
 Künepe, 351
 Küpçüçukuru, 226
 Küpeli Baba, 470, 472
 Küpeli, 18, 66, 74, 114, 230, 470, 472
 Küplüce, 372
 Kürd, 128, 147, 204, 248, 269, 282, 322, 348,
 361, 416, 417, 418, 419, 467
 Kürdabbas, 417
 Kürd-Bayadı, 418
 Kürden, 128
 Kürdi, 100, 305, 413, 416
 Kürdik, 390, 416
 Kürdili, 83, 93, 417
 Kürdler, 222, 350, 417
 Kürdviranı, 111, 417
 Küre Baba, 300, 472
 Küreci, 292, 300
 Küredicek, 214
 Kürekçi, 127, 196, 358, 368, 369
 Kürekçiler, 80, 282, 368, 369, 392, 395
 Kürekçiyan, 395
 Kürekçuyu, 262, 368, 369
 Kürekoraç, 97
 Kürkçü, 336
 Kürkünü, 294
 Küröbör, 195
 Kürt Alevi, 182
 Kürt Beğdilisi, 176
 Kürt Mihmatlı, 127, 216
 Kürt, 38, 127, 137, 147, 148, 176, 178, 182, 216,
 228, 397, 412, 413, 414, 415, 416, 418,
 419, 420
 Kürt-döğer, 137
 Kürtkılavuz, 238, 296, 313, 417, 418
 Kürtler, 62, 77, 139, 143, 144, 183, 300, 418
 Kürtlü-Kurtlu, 217
 Kürtmehmetli, 216, 222
 Kürtül, 71
 Kürtülü, 253, 390

Kürtün, 127, 269, 282
 Küseler, 98
 Küsger, 205
 Küsin, 275
 Küsmer, 85
 Küşte, 348
 Kütahya, 45, 48, 65, 81, 193, 195, 270, 307, 323,
 439, 440, 459, 460, 465
 Kütük, 348, 353, 421
 Kütükçü, 336, 353
 Kütüker, 353
 Kütüklü, 159, 216, 322, 353
 Küyen, 72, 252, 259
 Küzik, 173

L

Laçın, 201, 415, 416
 Ladik, 164, 307
 Lak Boyu, 155
 Lak, 155
 Lala, 52, 306, 480
 Laleli, 105
 Latifhane, 11
 Lek, 138, 155, 157, 322, 330, 416, 418
 Leki, 414
 Lektür, 156
 Lekvanik 'Lek', 138, 155
 Lekvanik, 138, 155, 156, 157, 158, 456
 Lenk, 111
 Lezgi, 397, 403
 Lezgiler, 406
 Libya, 404
 Lidon, 192
 Litvanik, 155
 Lokman Baba, 471
 Lolan, 414, 415
 Lolanlı, 415
 Lülüaba, 427

M

Macar, 118, 119
 Maçka, 278
 Maden, 28, 75, 267
 Madenkıran, 157
 Madilli, 247
 Mağara, 18
 Mağaracık, 85, 156
 Mahan, 56, 57, 75
 Mahmalar, 147
 Mahmat, 147, 148
 Mahmatlar, 148, 183, 226, 280
 Mahmud Gani, 475
 Mahmudfakih, 67

Mahmudoğlu, 203, 240, 383
 Mahmutlar, 359
 Mahmutlu, 247, 409
 Mahmuttatar, 399
 Mahyanlı, 75
 Mahyanlı, 75
 Mahzem, 66
 Maksuduşağı, 386
 Maksutlu, 18, 173, 206, 245, 323, 379, 385, 386
 Maku hanlar, 81
 Maladenik, 441
 Maladini, 441
 Malak, 239, 310
 Malamalı, 286
 Malatya, 11, 12, 42, 43, 44, 46, 75, 80, 93, 109,
 113, 137, 141, 143, 194, 220, 227, 248,
 276, 334
 Mali, 405
 Malik Kilise, 441
 Malkar, 405
 Malkara, 288
 Malöyüğü, 170
 Maltepe, 14
 Malya, 33, 73, 77, 97, 108, 115, 122, 157, 175,
 192, 195, 202, 208, 209, 210, 226, 238,
 243, 244, 245, 248, 250, 254, 260, 295,
 312, 323, 328, 331, 364, 374, 378, 392,
 400, 408, 426, 436, 441, 442, 465, 466
 Mamager, 418
 Mamahat, 287
 Mamakoğlu, 290
 Mamalar, 275, 287
 Mamalı, 36, 40, 48, 62, 84, 116, 118, 140, 179,
 184, 240, 246, 264, 269, 273, 278, 282,
 285, 286, 287, 288, 290, 291, 299, 362,
 455, 457, 466
 Mamalıkask, 191, 287
 Mamasun Tekkesi, 185
 Mamasun, 185, 287, 294, 403
 Mamaş, 379, 386
 Mametkan, 414
 Mamoglu, 287
 Mamuğa, 13
 Mamure, 9, 465
 Manav, 466
 Manavgat, 465
 Mancık, 96
 Mancılık, 272
 Mançurya, 42
 Mangışlak, 195
 Manisa, 46, 48, 81, 92, 459
 Manpal, 204, 249
 Mansuri, 418

Mantar, 269, 301
 Manyas, 361, 431
 Marabuz, 436
 Maracak, 119
 Maracık, 118
 Maraş Yörükleri, 103
 Maraş, 9, 12, 32, 45, 46, 47, 56, 60, 65, 69, 70,
 76, 78, 82, 84, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93,
 95, 96, 98, 100, 102, 103, 104, 105, 108,
 111, 112, 113, 115, 118, 119, 120, 122, 123,
 124, 125, 127, 128, 129, 131, 133, 134,
 139, 141, 143, 145, 150, 159, 162, 163,
 166, 175, 178, 179, 185, 191, 197, 199,
 205, 208, 211, 212, 214, 219, 224, 227,
 232, 233, 235, 238, 239, 240, 243, 244,
 246, 247, 250, 251, 254, 257, 261, 262,
 264, 269, 274, 277, 282, 291, 297, 298,
 299, 303, 310, 311, 312, 315, 316, 318,
 327, 328, 330, 333, 334, 343, 345, 347,
 348, 361, 363, 366, 371, 373, 374, 375,
 378, 383, 385, 394, 398, 413, 414, 422,
 424, 425, 427, 428, 429, 430, 431, 433,
 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441,
 442, 456, 465
 Maraşak, 119
 Maraşlı, 40, 101, 127, 177, 186, 218
 Maravi, 253, 259
 Mardış, 432
 Mardin, 137, 139, 142, 203, 270, 459
 Matal, 283
 Matrasun, 384, 430
 Mavariş, 253
 Mavaunnehir, 45, 131, 154
 Mayna, 33, 441
 Mazgirt, 181, 415
 Mazi, 220, 238, 289, 310, 317, 338, 432
 Mazıcı, 127, 204, 214
 Mecidiye, 140, 462
 Mecitözü, 207, 262, 332, 360
 Mehdiler, 438, 442
 Mehmed bin Ramazan, 441
 Mehmed Fakih, 329
 Mehmed v. Teberük, 209, 290
 Mehmet Fakih, 305, 372, 377
 Mehmet Kethüda, 333, 338
 Mehmetbeyobası, 121
 Mekencil, 192
 Melan, 299
 Melcik, 72, 177, 186
 Melebğu, 26
 Melegel, 280
 Melegübi, 26, 134, 156, 235, 254, 295, 364, 385
 Meleğin, 26

Melek Dede, 469
 Melek Hacı, 112
 Melekenli, 299
 Melekli, 82, 112
 Melemenci, 394, 395
 Melendiz, 27, 57, 60, 117, 122, 131, 241, 314,
 391, 430, 438, 478
 Melik, 59, 122, 196, 299, 429, 477, 479
 Melikanlı, 140, 141, 299
 Melikgazi, 34, 35, 56, 64, 71, 86, 102, 103, 107,
 116, 118, 130, 142, 157, 168, 176, 181,
 186, 188, 197, 203, 206, 212, 213, 214,
 217, 228, 233, 238, 268, 270, 274, 276,
 278, 288, 302, 311, 336, 357, 359, 365,
 377, 385, 392, 394, 395, 402, 408, 410,
 429, 438
 Melikliviran, 67
 Melkişan, 299
 Memaşu, 96
 Memili, 85
 Memiş, 99, 289, 432
 Memişler, 432
 Memluklar, 137
 Memluklu, 267, 285
 Mendoli, 140, 141
 Menemenci, 393, 394
 Mengecik, 132
 Mengen, 99
 Mengin, 373
 Menguşerli, 353
 Mengücekler, 131, 132
 Mengüç, 132
 Menkeşenli, 348
 Menkeşer, 353
 Menkit, 440
 Menteşe, 92, 121, 348, 354, 355
 Menteşeoğulları, 46, 354, 459
 Menteşli, 80, 126
 Menuhoş, 102
 Meraki, 200
 Mercan, 119, 464
 Merdesedağı, 190
 Merek, 286
 Merelgin, 426
 Merkebli Baba, 196, 471
 Merkepçi, 196
 Merkepçioğlu, 196
 Merkepli, 195
 Merkeşenli, 353
 Mermer, 364
 Mersibiler, 294
 Mersin, 46, 110
 Merzüvan, 111, 295, 428

Mescid, 72, 124
 Mescid-i Kadı, 124
 Mescidihatip, 340
 Mescidikasım, 198
 Mescidüstü, 96, 251
 Mescit, 21, 477
 Mescitli k, 198
 Mescitli, 13, 97, 185, 198, 200, 379, 381, 384
 Mesmerlice, 260
 Mesudlu, 46, 333, 341
 Meşelik, 476
 Meşkiri, 414
 Methiye, 285, 405
 Mevlana, 329, 477, 478, 479
 Mevlanayakup, 329
 Mevlevi, 39, 198
 Mevzilik, 69
 Meyatil, 274
 Meydan, 283
 Meyhanlı, 75
 Mezellüt, 102
 Mezid, 103
 Mezkur, 222
 Mezopotonya, 41
 Mezra-i Salur, 356
 Mısır, 44, 285, 404, 435
 Mısırlı, 141, 149, 247
 Mihaliçcik İlçesi, 463
 Mihmad, 101
 Mihmadlı, 127, 128, 141, 147, 216, 322
 Mihyanlı, 140
 Mikail, 215, 442
 Mikailhisarı, 215
 Mikailli, 79, 204, 214, 215, 338
 Mikailviranı, 215
 Milan, 48, 78, 151, 299, 413
 Milli, 51, 62, 66, 144, 164, 292, 299, 300, 413, 414, 416, 456
 Millidere, 210, 302
 Milli-Kavili, 164
 Minali, 285
 Mirali, 59, 63
 Mirbazar, 63
 Mirsavi, 63, 385, 430
 Mirzaağa, 63, 87
 Misket, 42
 Misli, 29
 Misliyaka, 252
 Modanlı, 432
 Moğol, 45, 82, 84, 93, 179, 186, 322, 325, 359, 397, 398, 399, 400, 401
 Moğolistan, 43, 132
 Moğollar, 45, 55, 85, 152, 161, 322, 325, 399,

423
 Moğulkoç, 399
 Mollahacı, 238
 Mollahüseyinler, 232, 254
 Mollaoğlu, 463
 Mollayakup, 85
 Mucukoğullar, 211
 Mucur, 25, 70, 146, 153, 168, 216, 217, 260, 272, 274, 385
 Mudanlı, 222
 Mudıku, 248
 Mududlu, 248
 Muğla, 46, 354, 459
 Muhacir, 397, 421
 Muhenna, 104
 Muhsin, 72, 374, 379, 386, 471
 Muhsinçelebi, 294, 350, 386
 Muhyiddin, 72
 Mukaddem, 418
 Mukbil Evladı, 426
 Mukbiloğlu, 442
 Mukbiloğlu, 442
 Mulikanlı, 299
 Mumluca, 390
 Muncusun, 35, 203
 Mundi, 282
 Munşi, 282
 Muradi, 109
 Muradlı, , 82, 102, 109, 263
 Muratbeyli, 109
 Muratoğlu, 110, 466
 Murcalı, 368, 369
 Murd, 52, 59, 60
 Mursal, 13, 14, 214
 Murtandı, 60
 Murtap, 92
 Murulkar, 284
 Musa Atmaca, 47, 360
 Musa Hacı, 78, 80, 127, 213, 460
 Musa Seydi, 333, 342
 Musabeyli, 80
 Musabeyoğlu, 81
 Musacalar, 81
 Musacalı, 80
 Musacık, 437
 Musafiruz, 108
 Musahacı, 81, 228, 239, 269, 280, 290, 349, 420, 457, 464
 Musakebir, 364
 Musala, 81
 Mûsâlı Ca'ber, 441
 Mûsâlı Ca'ber, 441
 Musalı, 80, 81

Musalı, 81
 Musalli, 81
 Musaoğulları, 81
 Musaöyüğü, 161, 162
 Musaşeyh, 81, 412
 Muslu, 102, 204, 225
 Mustafa Beğli, 98, 210, 269, 282
 Mustafa v. Koçeri, 441
 Mustafapaşa, 95, 105, 124, 164, 166, 172, 267, 293, 310, 328, 352
 Musul, 110, 127, 367
 Muş, 48, 165, 181, 277, 286, 413
 Muşaz, 17
 Muşgara, 25
 Mutakat-ı Cedid, 66, 135, 263
 Mutakat-ı Reyhanlı, 211, 261
 Mutlubey, 323
 Mutlular, 248
 Mutuklu, 248
 Muzaffer Fakihli, 328
 Muzaffer Kethüda, 249
 Muzaffer, 204, 249, 305, 328, 480
 Müderrisan, 127, 269, 282
 Müdü, 309
 Müged, 211
 Mühürkulak, 108, 299
 Muke, 294
 Müler, 299
 Mülkanlı, 140, 141
 Müllü, 299
 Müminli, 305, 322, 331
 Münşiçiftliği, 196
 Mürselkocalı, 214
 Mürselli, 214, 457
 Mürtüm, 241
 Müslüm Hacı, 269, 280
 Müslüm, 269, 280
 Müslümandinek, 238
 Müstecap Şeyh, 475
 Müsüfler, 294
 Müsürler Yörüğü, 236
 Müsürler Yörüğü, 236
 Müteferrika, 426

N

Nacakavşarı, 251
 Nacar, 194, 378
 Nadir Şah, 201
 Nadirli, 204, 215
 Naib, 187
 Naipli, 23
 Nakide, 26
 Nakş-i, 470

Nalcılar, 393
 Nallı, 150, 204, 237
 Naluclarağıl, 294
 Namcakgünü, 257, 301
 Nar, 259, 436
 Narlı, 162
 Narözü, 253, 259
 Nasır, 56, 158, 180, 214, 223, 241, 261, 335, 349, 402, 442
 Nasreddinli, 295, 422, 426
 Nasrettin, 391
 Navrız, 429
 Navruz yaylası, 332, 429
 Nayır, 403
 Nayman, 123, 401, 410
 Nazar, 126
 Nazaran, 219
 Nazimiye, 136, 181
 Nazlı Baba, 422
 Nazlı-Nazilli, 422
 Nebe, 424
 Nebihacı, 183
 Necar, 378
 Neccarlı, 378
 Nefesli, 130, 457
 Nefesoğulları, 130
 Nefise Hatun, 476
 Neğel, 69
 Neğice, 426
 Nemek, 379, 386
 Nenegan, 157
 Nenek, 386
 Nernak, 434
 Nevruz, 429
 Nevşehir, 25, 26, 27, 45, 46, 55, 60, 61, 64, 65, 74, 76, 77, 81, 84, 89, 90, 94, 95, 98, 102, 104, 105, 106, 107, 110, 112, 114, 116, 117, 118, 122, 124, 128, 129, 130, 136, 137, 142, 145, 146, 147, 148, 151, 153, 154, 157, 158, 160, 161, 164, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 179, 180, 181, 184, 191, 193, 194, 195, 197, 198, 203, 205, 206, 208, 213, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 225, 229, 230, 232, 234, 235, 236, 238, 242, 243, 245, 247, 248, 254, 261, 262, 264, 267, 268, 269, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 286, 288, 289, 291, 293, 303, 309, 311, 315, 317, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 333, 337, 338, 340, 342, 346, 348, 349, 352, 353, 358, 359, 362, 363, 364, 365, 371, 375, 385, 388, 389, 392, 395, 399, 400, 401, 402, 406, 408, 409,

418, 420, 421, 428, 430, 431, 432, 433,
435, 437, 469, 472, 473, 474, 475, 480

Nevşehirlioğlu, 89

Nezirli, 425

Niğde, 9, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 46,
47, 50, 56, 57, 58, 60, 61, 63, 65, 71, 74,
78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 89, 91, 92, 94,
101, 104, 105, 106, 113, 114, 116, 118, 120,
121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 130,
131, 133, 135, 136, 140, 141, 142, 144,
145, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 154,
155, 156, 157, 158, 159, 162, 163, 164,
168, 170, 171, 172, 174, 175, 180, 183,
186, 188, 189, 190, 191, 193, 194, 197,
198, 201, 203, 204, 205, 206, 209, 210,
212, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 220,
221, 223, 224, 226, 228, 229, 230, 232,
233, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 248,
249, 250, 251, 252, 257, 258, 261, 263,
267, 268, 270, 271, 273, 274, 275, 276,
277, 280, 281, 282, 284, 285, 289, 290,
291, 293, 295, 297, 298, 299, 301, 302,
310, 312, 314, 317, 318, 319, 321, 322,
323, 324, 325, 326, 328, 329, 331, 333,
334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341,
342, 344, 346, 348, 352, 355, 357, 358,
359, 360, 361, 363, 364, 365, 366, 367,
371, 373, 374, 375, 376, 377, 381, 382,
389, 391, 392, 395, 398, 399, 401, 402,
403, 405, 406, 408, 411, 412, 417, 418,
419, 420, 421, 423, 424, 426, 427, 428,
429, 430, 431, 432, 433, 436, 438, 442,
456, 465, 474, 476, 478, 480

Niğdigin, 109

Niksar, 44, 322

Nirincik, 171

Nişabur, 44, 314, 423

Nodura, 57, 69, 70

Noğay, 397, 400, 403

Noğaykızık, 400

Noğaylar, 400

Norsunhanı, 265

Noyan, 401, 403, 408

Noyer, 403

Nökeran, 169, 170

Nuğal, 400

Nuğay, 398, 400

Numanlı, 372, 377

Numanoluk, 463

Nurcalı, 358

Nurcalı, 358

Nûre Sûfi, 45

Nurhak dağı, 141, 434

Nurhak, 60, 103, 134, 141, 228, 265, 299, 361,
434

Nurhamanlı, 358, 368, 369

Nurnas, 387

Nuruh, 434

Nusretli, 253

O

Obalı, 253

Obladunlu, 127, 128, 177, 201

Obru, 200

Obruç, 122

Obrukkarapınar, 172

Obruköyük, 198

Obuk, 114

Ocak, 194, 310, 343, 346, 393

Ocakhasan, 175, 295, 346

Odkulu, 342

Odunlu, 337

Oflaz, 437

Oğlakdavşan, 158

Oğlakkaya, 149

Oğlaközü, 306

Oğlandavşan, 159

Oğlanfakılı, 103

Oğnovid, 64, 82, 141, 191, 198, 311, 442

Oğul Beğli, 283

Oğulkaya, 225, 325

Oğuz Han, 50, 51, 52, 56, 60, 88, 137, 253, 267,
359

Oğuzlar, 44, 50, 53, 57, 65, 74, 76, 79, 82, 83,
88, 107, 108, 119, 123, 127, 131, 134, 138,
161, 164, 166, 168, 173, 177, 183, 192,
199, 202, 206, 211, 217, 227, 231, 234,
255, 256, 261, 268, 275, 304, 310, 321,
332, 333, 348, 368, 369, 371, 379, 388,
392, 420, 432, 453, 458

Oğuzlu, 305, 332, 350

Ohturum, 16

Ok Temur, 379, 383

Okçıyanlı, 140, 141, 143

Okçu Kasım, 269, 284

Okçu, 126, 141, 143, 144, 147, 181, 269, 284,
341

Okçu-Kozan, 143

Okçukuyu, 301

Oklağa, 301

Oklava, 261, 387, 401

Okli, 52

Oklukçu, 379, 386

Oktav, 385

Olcabey, 179

Olcay, 179

Olcay, 179
 Olcaytu, 179
 Olça, 179
 Olgün, 231
 Olğaç, 403
 Olucak, 68
 Oluk, 436
 Olukbaşı, 66
 Olukçayurdu, 186
 Olukkaya, 405
 Olukman, 227, 236, 408, 471
 Omalı, 178, 280
 Omuzagıl, 257
 Onar, 144
 Onbaşılar, 155
 Ontiğin, 281
 Opaç, 172
 Oraf, 309
 Oraklı, 438
 Orçan, 245
 Orçanlı, 245
 Orçul, 269, 284
 Orçunlu, 245
 Oregel, 347
 Orhan, 100, 102, 123, 269, 283
 Orhaniye, 310, 405
 Orhanlı, 145, 170, 432
 Orhanoğlu, 283
 Ormanlı, 139
 Ormanüstü, 278
 Orta Asya, 41, 42, 55, 152, 153, 285, 335, 408, 481
 Ortahisar, 70, 224, 312
 Ortakent, 17, 24
 Ortakışla, 97, 185, 226, 304, 331, 360
 Ortaklar, 64, 435
 Ortaköy, 17, 19, 27, 29, 31, 58, 64, 65, 73, 105, 124, 144, 156, 160, 190, 191, 195, 197, 198, 215, 219, 220, 224, 228, 232, 236, 244, 254, 260, 273, 288, 291, 295, 296, 311, 319, 324, 325, 327, 331, 332, 337, 338, 340, 342, 343, 346, 348, 353, 361, 362, 363, 376, 381, 390, 408, 409, 428, 432, 433, 469
 Ortakululu, 270, 474
 Ortakuyu, 170, 269
 Ortalarçavuşlu, 310
 Ortaoba, 165
 Ortapare, 287, 360, 373
 Ortapınar, 299
 Ortatopaç, 172
 Ortaüreğir, 348
 Ortaviran, 108, 178, 187, 331

Oruç, 131
 Orunkuş, 142, 304
 Osman bey, 59, 270
 Osman Fakılı, 69, 269, 284, 372, 373
 Osmancık, 74, 92, 138, 160, 166, 174, 199, 259, 268, 284, 302, 331, 332, 333, 357, 373, 437
 Osmandede, 360
 Osmanfakılı, 197, 284, 373
 Osmaniye, 227
 Osmanpaşa, 363
 Osmanuşağı, 284, 373
 Oşili, 460
 Otamış, 89
 Otlukkuyusu, 187
 Otluklu, 177, 187
 Oturak, 174, 365, 379
 Ovacık Anamaslı, 135
 Ovacık, 135, 194, 205, 285, 332, 365, 395, 406
 Ovaçiftlik, 405, 406
 Ovaören, 285, 382
 Oymağaç, 130, 409
 Oynadunlu, 128, 201
 Oyruca, 105
 Oyuk Hacıoğlu, 57, 73
 Oyukargı, 73
 Oyukçalı, 73
 Oyukkışla, 73
 Oyuklu, 73
 Oyumağaç, 226, 248
 Oyunlu, 253, 259
 Ozancalar, 127
 Ozancık, 191, 342
 Ozanköy, 468
 Oziyana, 10

Ö

Öbrekek, 295
 Ödemiş, 86, 89
 Ödüllü, 82, 110
 Ögeçağıl, 193
 Ögeçukuru, 258
 Öğer, 138
 Öğnevit, 16
 Ökçesiz, 433
 Ökçüsüz, 294
 Öksüt, 325, 410
 Öksüzce, 147
 Öksüzler, 141, 147
 Öksüzlü, 147, 173, 263
 Öksüzözü, 147, 374
 Öküz, 204, 247, 258, 333, 340, 425
 Öküzağzı, 372
 Öküztolağı, 97, 185

Öküzözü, 372
 Öküztaş, 188
 Öldüren, 380
 Ölmez, 388, 391
 Ömer Dede, 135, 470
 Ömer Fakih, 72, 253, 478
 Ömeranlı, 149
 Ömercik, 209
 Ömerhacı, 149, 209
 Ömerli, 69, 82, 104, 106, 126, 204, 209, 269, 278, 393
 Ömeroğlu, 67
 Ömersalar, 359
 Ömerşah, 67
 Ördekli, 79, 96, 311, 328, 436
 Ördeli, 436
 Öregel, 348
 Ören, 137, 175, 295, 458, 463
 Örencik, 13, 472
 Örenköy, 295, 463
 Örenli, 348, 350
 Örenşehir, 33, 405, 408
 Örgülü, 177, 191
 Örgüsün, 191, 294
 Örgüş, 191
 Örmelek, 304
 Örs, 439
 Örtülü, 66, 258, 303, 327
 Öşegili, 162
 Öşekli, 72
 Ötüken, 43
 Ötüklü, 305, 331
 Öyücek, 128, 327, 436
 Öyük Fakılı, 204, 249
 Öyük, 110, 204, 249, 280, 331, 364, 379, 387
 Öyükkişla, 97, 100, 185
 Öyürgen, 376
 Özbaş, 361
 Özbek, 42, 397, 408, 409, 466, 467
 Özcanlar, 441
 Özer, 267, 351, 391
 Özerlik, 267
 Özeroğlu, 267
 Özhan, 100
 Özi, 209
 Özkan, 116
 Özkonak, 26, 146, 154, 191, 262, 289, 311
 Özlü, 57, 69, 71, 293, 360
 Özlüce, 71, 114, 146, 154, 163, 164, 243, 289
 Özlüceyolu, 289
 Özlüviran, 71, 383
 Özmen Baba, 470
 Özvatan, 65, 66, 74, 78, 86, 92, 115, 121, 122,

133, 176, 198, 214, 223, 261, 289, 291, 377, 400, 424
 Özyayla, 170
 Özyurt, 27, 213, 381

P

Pağasun, 424
 Pağasunkebir, 96
 Palanca, 69
 Pancarlı, 426
 Panlı, 30, 327
 Parbud, 224
 Pardal, 227
 Pare, 102, 296
 Parekende, 16, 269, 283, 284
 Parekende-i Kangal, 16
 Paşabeyli, 304, 434
 Paşalı, 177, 201, 394
 Patnos, 48, 277, 413
 Payalı, 18
 Payas, 267
 Payemen, 293, 296
 Pazarbeleni, 181, 207, 218, 275, 296, 311, 417
 Pazarcık ovası, 86, 456
 Pazarcık, 21, 65, 86, 101, 163, 192, 199, 205, 264, 374, 456
 Pazarkayı, 345
 Pazarlık, 200
 Pazarören, 35, 74, 204, 332, 401, 472
 Pazarsu, 232
 Peçenek Boyu, 281, 292
 Peçenek çayı, 292
 Peçenek, 37, 42, 52, 281, 292, 293, 301, 360
 Peçenekler, 293, 298
 Pehlivan, 38, 121, 122, 480
 Pehlivanlı, 48, 82, 120, 121, 128, 179, 192, 197, 211, 212, 240, 276, 417, 442, 455, 457
 Pekdek, 436
 Pekmezci, 174, 176
 Pekmezlüsü, 460
 Pelidcık, 166, 167
 Pelteli, 437
 Pembeli, 426
 Penek, 301
 Pertek, 136, 431
 Pervazlı, 290, 291
 Peyik Baba, 473
 Peyniryemez, 183
 Pınacık, 205
 Pınar, 192, 335
 Pınarbaşı, 12, 32, 33, 34, 35, 57, 60, 63, 65, 69, 70, 71, 73, 74, 78, 79, 87, 91, 93, 95, 96, 98, 100, 101, 102, 104, 108, 109, 112, 120,

124, 129, 131, 133, 140, 142, 143, 144,
146, 148, 154, 159, 160, 163, 169, 170,
174, 175, 177, 184, 186, 188, 191, 194,
197, 202, 203, 204, 205, 208, 209, 211,
212, 213, 215, 218, 220, 221, 224, 225,
226, 227, 231, 232, 234, 236, 238, 239,
242, 245, 246, 247, 257, 269, 270, 274,
275, 277, 278, 280, 285, 286, 287, 289,
291, 292, 294, 310, 311, 318, 319, 327,
329, 332, 336, 337, 339, 345, 352, 353,
360, 361, 363, 365, 366, 373, 374, 376,
380, 384, 385, 393, 394, 398, 399, 401,
402, 405, 406, 409, 417, 422, 424, 425,
427, 428, 430, 431, 433, 434, 436, 437,
440, 441, 460, 465, 472

Pınarcık, 99, 194, 223, 267, 317, 426

Pınarcıklı, 426

Pınarkırmelik, 122

Pınarkuyusu, 92

Pınazçiftliği, 259

Pilvenkli, 415

Pinili-Çayıçı, 158

Pir Ali Aksarayı, 475

Pir Gökçek, 474

Pir Ömerli, 269, 278

Pir Sultan, 322, 473

Pir, 185, 269, 278, 306, 322, 349, 373, 403, 473,
474, 475, 477

Pire, 390, 427

Pirekhal, 388, 390, 416

Pirevlek, 358, 360, 362

Pirhacılı, 173

Piri, 105, 348, 349, 469

Piribey, 348, 349

Pirifakılı, 97

Pirli, 64, 73, 349

Piroğlu, 40, 216, 261, 348, 349, 350

Polad Kethüda, 358, 368, 369

Polatyurdu, 401

Porsuk, 147, 278, 352, 420, 470

Postallı, 205, 226, 270

Poturga, 165

Poyraçlı, 68

Poyraz, 59, 65, 66, 304

Poyrazini, 66

Pöhrenk, 87, 88, 97, 185

Pulpah, 60, 61

Pulpınar, 142, 184

Pusatlı, 114, 204, 250, 312, 394

Putukan, 414

Pünek, 87

Pürçekli, 69

Pürenli, 86, 87

Pürnek, 269, 284

Pürtek, 87

R

Rabialı, 425

Rahme, 253

Rakka, 10, 48, 65, 66, 80, 84, 85, 86, 90, 107,
108, 109, 114, 115, 121, 128, 137, 138,
140, 147, 151, 153, 155, 156, 157, 158,
163, 165, 177, 179, 183, 184, 192, 194,
196, 197, 198, 199, 211, 216, 227, 228,
234, 240, 242, 248, 261, 263, 264, 270,
272, 276, 278, 287, 291, 299, 305, 310,
321, 327, 334, 358, 360, 363, 379, 392,
399, 420, 432, 433, 439, 455, 456, 457,
458, 459, 460, 461, 464, 465

Rak-Rakuri, 299

Ramazan, 177, 193, 441

Ramazanfakılı, 193, 371

Ramazanoğulları, 347, 348, 459

Rauf Denктаş, 48, 454, 467

Recepavcı, 92, 160

Recepli Avşarı, 116, 240

Recepli, 116, 203, 204, 240, 241

Recik uşağı, 415

Refaiye, 182

Rekaki, 441

Remman, 107, 192, 420, 458

Renginpınar, 296

Resullu, 305, 331

Resulviran, 331

Reşidli, 426

Reşvan, 141

Reyhan, 211

Reyhanlı, 127, 128, 204, 211, 212, 214, 303, 456

Rişvan, 40, 43, 138, 139, 140, 141, 143, 144,
146, 149, 151, 177, 224, 299, 311, 414,
416, 432, 456

Rişvanoğlu, 141

Ritik-Redikhan, 390, 416

Rize, 81, 458

Roma, 286

Rudikanlı, 147

Ruhkuz, 294

Rumdiğin, 35

Rumeli, 12, 48, 58, 62, 67, 68, 71, 77, 83, 85, 87,
91, 108, 165, 179, 184, 186, 190, 262, 325,
331, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 405,
419, 421

Rumevi, 151

Rumi-Bereketli, 151

Rumiyanlı, 141, 146, 151

Rumlu Bölüğü, 253

Rumlu, 47, 253
 Rumluisa, 190
 Rusya, 59, 63, 189, 397, 398, 400, , 404, 405,
 406, 408, 410

S

Saadetviranı, 269
 Saatçioğlu, 435
 Saatli, 435
 Sabancı, 72
 Sabır Baba, 412, 473
 Sabir, 43, 397, 412
 Sablı Bölüğü, 169, 171, 172
 Saburoğlu, 412
 Sacayağı, 405
 Sacit Boğör, 372, 377
 Sacur Nehri, 85, 458
 Saçakkışla, 337, 377
 Saçaklı, 372, 377
 Saçan, 197, 198
 Saçı Uzun, 358, 368, 369
 Saçıkara, 57, 73, 467
 Saçın, 198
 Saçlı Ceridi, 261
 Sadaka, 141, 150
 Sadaklu, 150
 Sadeddinoğlu, 45
 Sadık Faki, 422
 Sadık Hacı, 422
 Sadıklar, 422
 Sadıkoğlu, 422
 Safalı, 59
 Safekanlı, 147
 Safevi, 46, 47, 83, 89, 90, 101, 181, 238, 243,
 264, 297, 298, 319, 325, 362, 413, 417,
 437, 453, 470, 473
 Safeviler, 47, 89, 115, 181, 238, 264, 297, 362,
 413
 Sağan, 293, 297
 Sağanda, 10
 Sağdıç, 466
 Sağdinli, 253
 Sağır, 246, 276
 Sağırkaraca, 294
 Sağlıcak, 85
 Sağmal, 253
 Sağsak, 287
 Saha, 397
 Sahil Ceridi, 261
 Sahra, 36, 190, 323, 328, 334, 357, 480
 Sahralar, 36
 Sak, 130, 292, 293, 414
 Saka Baba, 292

Saka, 42, 84, 137, 245, 251, 292, 293, 294, 297,
 397, 414
 Sakahamidiye, 293
 Sakahamidli, 430
 Saka-ibüzürk, 251
 Saka-İskit Devleti, 42
 Sakalar, 42, 293, 297
 Sakalduba, 108
 Sakaldutan, 83, 91, 106, 226
 Sakallı Cerid, 261
 Sakallı, 261, 264
 Sakallıca, 108
 Sakalsız, 333, 442
 Sakar, 295, 358, 370
 Sakarbağları, 105, 243, 276, 291, 325, 370
 Sakarçayı, 370
 Sakarçiftliği, 118, 194, 203, 225, 353
 Sakarıkaraçaören, 463
 Sakcatlı, 131
 Sakcı, 269, 285
 Sakcılı, 285
 Sakçalı yaylası, 242
 Sakçalı, 222, 242
 Sakız, 92, 253, 259, 331, 357, 386
 Saklan, 95, 102
 Saklav, 293
 Salanalaca, 311, 343, 344
 Salar, 43, 355, 359
 Salardamı, 200, 359
 Salarlı, 179, 358, 359, 456
 Salavatlı, 80
 Salfak, 391
 Salgur, 43, 355
 Salihler, 122
 Salihli, 122, 253
 Salmak, 383
 Salmandikek, 95, 294
 Salmanlı Sağır, 78, 94, 131, 213, 286
 Salmanlı, 10, 46, 78, 90, 92, 94, 110, 130, 131,
 196, 213, 236, 244, 246, 286, 290, 291,
 326, 352, 384, 425, 461
 Salonta, 25
 Salpak, 122
 Saltık, 48, 61, 136, 164, 174, 180, 181, 182, 189,
 225, 228, 277, 298, 392, 413, 414, 417,
 428, 456
 Saltuk İğdirli, 392
 Saltuklu, 285, 299, 392, 393
 Salur Kazan, 355
 Salur, 37, 45, 52, 80, 183, 216, 278, 293, 320,
 355, 356, 357, 358, 359, 360, 364, 365,
 368, 369, 395
 Salurcak, 388

Saluroğlan, 357
 Salur-yenice, 356
 Salyanlı, 422
 Samagar, 100, 149, 175, 214, 232, 401
 Saman, 82, 124
 Samanbet, 123, 410
 Samankaya, 125, 144, 220, 245, 343, 363
 Samanyemez, 125
 Samırat, 123, 410
 Sami, 431
 Samsun, 45, 86, 116, 182, 307, 457, 462, 463
 Samur Ağa, 146
 Samur, 146, 397
 Samut Baba, 472, 473
 Sancak, 10, 283, 293, 296
 Sancaklı, 293, 296, 360, 367
 Sancı Baba, 471, 472
 Sancı Dede, 470, 471
 Sandala, 215
 Sandarlı, 422
 Sandı, 85
 Sandıklı, 163, 460, 461
 Sapan Urban, 59, 66
 Sapayer, 100
 Sapmaz, 69
 Saraçlı, 86, 87, 360
 Saraçoğlu, 87, 301
 Saralı, 423
 Saray, 110, 283, 358, 364
 Saraybüğü, 294, 336
 Saraycık, 69, 177, 178, 190, 243, 246, 249, 294,
 295, 319, 325, 387, 398, 399
 Sargun, 230
 Sarı Ahmedli, 82, 113
 Sarı Baba, 250, 317, 318, 472, 473
 Sarı Balcılı, 131
 Sarı Beğ, 317, 318
 Sarı Danişmendli, 323
 Sarı Dede, 318
 Sarı Fakılı, 204, 250, 318
 Sarı Hacı, 76, 250, 318
 Sarı Halilli, 358, 370
 Sarı Han, 187
 Sarı Hoca, 318
 Sarı İbrahim, 320
 Sarı Karaman, 29, 215
 Sarı Kız, 305, 315, 317, 474
 Sarı Kürk, 418
 Sarı Mehmedli, 422
 Sarı Muradlı, 343, 344
 Sarı Oğlan, 82, 113
 Sarı Ömerli, 333, 339
 Sarı Saltuk, 317, 392, 393

Sarı Şerefli, 115
 Sarı Şeyh, 305, 317, 318, 479
 Sarı Tecerli, 227
 Sarıabdallı, 97, 185, 322, 387
 Sarıabdallı, 322
 Sarıağlı, 72, 295, 328
 Sarıatlı, 191, 430
 Sarıbulak, 241
 Sarıbulakışla, 386
 Sarıca, 91, 102, 125, 173, 207, 318, 319, 442,
 467
 Sarıcalar, 82, 125, 457
 Sarıçam, 260, 277
 Sarıçiçek çiftliği, 233, 418
 Sarıçiçek, 94, 98, 99, 100, 220, 233, 322, 346,
 418
 Sarıçoban, 283, 290
 Sarıçubuk, 250, 469
 Sarıdanışmendli, 328
 Sarıdemir, 85
 Sarıdikmen, 329
 Sarıfakih, 85, 250
 Sarıgazi, 68
 Sarıgöl, 427
 Sarıgüney, 67
 Sarıhacılı, 99, 363, 367
 Sarıhan, 114, 151
 Sarıhasanlı, 64, 157, 437
 Sarıhıdır, 81, 118, 146, 206, 220, 236, 245, 475
 Sarıisa, 391
 Sarık, 276, 355
 Sarıkamış, 153, 189, 305, 308, 309, 329
 Sarıkaraman, 29, 215, 348, 349, 350, 362, 433
 Sarıkavak, 362, 461, 463, 464
 Sarıkız, 32, 114, 159, 254, 296, 315, 316, 317,
 394, 417
 Sarıkızderesi, 257, 315
 Sarıkız-Şekerköy, 316, 394
 Sarıklı, 263
 Sarıköpekli, 434
 Sarıkuluca, 183
 Sarıkuzu, 234
 Sarıkuzderesi, 294
 Sarıkürklü, 240
 Sarılar, 56, 66, 67, 83, 101, 296, 311, 318, 319,
 360, 361
 Sarılı, 304, 457
 Sarılık Tekkesi, 475
 Sarım Bey, 317, 326
 Sarım Hacı, 318, 442
 Sarım, 317, 318, 319, 442
 Sarımbeğviranı, 318, 327
 Sarımehmetli, 205, 218, 312, 317, 422

- Sarımsaklı, 35
 Sarioğlan, 10, 11, 93, 109, 113, 114, 124, 145,
 149, 215, 234, 241, 242, 363, 367, 374
 Sarıömerli, 340
 Sarıpınar, 319, 362
 Sarıseydi, 83
 Sarısığırılı, 276
 Sarısindili, 418
 Sarısviri, 225
 Sarısülü, 225
 Sarıseyh, 159, 253, 318, 353
 Sarıtekke, 322, 387
 Sarıtemurcu, 283
 Sarıtopallı, 219
 Sarıveli, 211, 212
 Sarıyahşi, 31, 138, 144, 188, 203, 213, 219, 221,
 235, 245, 259, 269, 276, 293, 295, 298,
 302, 327, 402, 428, 432
 Sarıyaprak, 278
 Sarıyar, 166
 Sarıyirik, 162
 Sarıyusuf, 70
 Sarız, 32, 33, 34, 35, 63, 76, 79, 87, 93, 102, 112,
 115, 140, 148, 149, 153, 172, 177, 202,
 203, 206, 207, 209, 211, 212, 213, 215,
 231, 232, 234, 237, 246, 248, 254, 263,
 274, 286, 289, 302, 310, 311, 315, 317,
 325, 328, 330, 337, 339, 349, 352, 363,
 387, 389, 395, 405, 415, 417, 441
 Sarnıç, 113, 247
 Sarsalı, 388, 391
 Sarsap Nahiyesi, 82, 84, 118, 120, 127, 199, 212,
 239, 243, 262, 333, 347, 436, 438, 440
 Saruhan, 46, 91, 459
 Satanlı, 102
 Satansar, 228
 Satar, 358, 368, 369
 Satı, 179, 403, 410, 421
 Satıkalesi, 374, 375, 403
 Satılca, 403
 Satılmış, 158, 179, 358, 366, 421
 Satılmışfakih, 67, 366
 Savan, 368, 369
 Savat, 123
 Savcı Dede, 217
 Savcı, 217
 Savcılı, 158, 215, 216, 217
 Savcun, 85, 217, 408
 Savur, 355, 357, 412
 Sayan, 386, 408
 Sayanlı, 379, 386
 Saygılı, 328
 Saygölü, 364
 Sayır, 53
 Sayram, 55
 Saz, 74, 199, 437
 Sazak, 171, 172, 290, 291, 339
 Sazgeçit, 219, 220, 375
 Sazlıca, 204, 263, 267, 359
 Sebet, 225, 301
 Sebil, 294
 Secaeddin, 29
 Seçen, 177, 197, 198, 417, 457
 Sefkanlı, 140, 147
 Seğrencik, 426
 Sekci, 276
 Sekel, 123, 410
 Seki Dede, 470
 Seki, 106, 150, 294, 296, 470
 Sekicik, 106, 237
 Sekidam, 106
 Sekili, 76, 99, 102, 106
 Sekilioğlu, 367
 Sekiliyurt, 362
 Sekizler, 85
 Sekme, 128
 Seksenuşağı, 156
 Sekulum, 113
 Selaili, 200
 Selamat, 127
 Selcanan, 131
 Selçikli, 50
 Selçuk, 351
 Selçuklular, 10, 201, 474
 Seleğen, 364
 Selendi, 465
 Selfek, 175
 Selihhiye, 183
 Selim Sultan, 475
 Selime, 293, 338, 362
 Selman yaylası, 428
 Selmani, 97
 Selme, 294, 298
 Selvili, 220
 Semer Kesenli, 429
 Semerkant, 43, 119, 157, 196, 352, 409
 Semikan, 414
 Semle, 235
 Sendeler, 377, 393
 Sendil-Sendeler, 393
 Sendirme, 171
 Senir, 204, 234, 236, 240
 Senirköyde, 162
 Seram, 170, 175
 Seramin, 175

Serdarlı, 468
 Serdik, 365
 Serez, 248
 Sergiz, 13, 158
 Sergöl, 294
 Seriki, 361, 430, 431
 Serin, 84, 194
 Serinyayla, 245, 419, 469, 470, 475
 Serkurin, 113
 Sermayeli, 323, 324
 Sermin-Sirmen, 423
 Seslikya, 392
 Sevad, 277
 Sevatil, 440
 Sevgerk, 376
 Sevid, 390, 416
 Sevindik, 94, 98, 142, 161
 Sevindiklioğlu, 98
 Sevir, 15
 Sevkviran, 183
 Seyas, 271
 Seydi Hacı, 209
 Seydiler, 201
 Seydisarayı, 197, 200, 201, 294, 315
 Seydişehir, 465
 Seyfeddinli, 250
 Seyfettinbeyçiftliği, 230
 Seyhanlı, 456, 462
 Seyit Baba, 472
 Seyit Şerif, 475
 Seyitgazi, 116, 287, 463
 Seylan, 458
 Seyraban, 333, 341
 Seyteli, 364
 Seyyid Ağalar, 100
 Seyyid Ali, 306, 474
 Seyyid Baba, 473
 Seyyidahmedli, 80
 Seyyidvend, 418
 Sıddıklı, 59, 60, 62, 158
 Sıddıklıkarşıoba, 62
 Sıdk, 184
 Sıdklı, 215
 Sıdklıbüyükoba, 62, 324
 Sıdklıdarboğaz, 62
 Sıdklıgücükboğaz, 324
 Sıdklıkizağıl, 62
 Sıdklıkumarkaç, 62
 Sıdklıküçükboğaz, 62
 Sıdklıküçükoba, 62
 Sıdklıortaoba, 62
 Sığırlı Elçi, 275, 333
 Sığırlı Evladı, 275

Sığırlı, 253, 274, 275, 276, 333
 Sıldın, 441
 Sınandı, 428
 Sınasa, 64, 77, 168, 288, 313
 Sındıöyüğü, 295
 Sıraçar, 87, 170
 Sıraçlı, 83, 86, 87, 360, 361
 Sıram, 464
 Sırçalı, 232, 245
 Sırderya Nehri, 44, 201
 Sırkıntı, 48, 235
 Sıyrındı, 311
 Sızır, 288, 311, 336, 362
 Sibir, 43, 397
 Sibir-Sabar, 43
 Sidesli, 426
 Siganlı, 79
 Siğarıküçük, 241, 300
 Sikör-Tugara, 195
 Silanlı, 415
 Silsipür Ceridi, 348
 Silsüpür, 47, 261, 264, 265, 456
 Sinan Evladı, 204, 251
 Sinaniye Hatun, 476
 Sinansalar, 295, 359
 Sinbad, 434
 Sincan, 13, 379, 385
 Sindel, 204, 210
 Sindelhüyük, 62, 64, 124, 204, 228, 252, 395,
 399, 400, 408, 433, 442
 Sindika, 418
 Sinemili, 414
 Sinkan, 418
 Sinop, 301, 341, 373
 Sinsile, 85
 Sipahi, 100
 Sipahiler, 85
 Sipahizade, 114
 Sisanlı, 415
 Sislü, 173
 Sisorta, 17
 Sitle Melek, 476
 Sivalil Beğlisi, 423
 Sivas, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19,
 20, 21, 22, 23, 24, 25, 32, 33, 34, 35, 44,
 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 56, 57, 58,
 60, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 70, 71, 73, 74,
 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88,
 90, 94, 95, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105,
 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115,
 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125,
 126, 127, 128, 129, 130, 133, 134, 136,
 137, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146,

- 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154,
155, 156, 158, 159, 160, 163, 164, 165,
166, 168, 169, 171, 173, 174, 175, 176,
177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184,
185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192,
194, 195, 197, 198, 200, 201, 203, 205,
206, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 214,
215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223,
224, 225, 227, 228, 229, 230, 232, 233,
234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241,
242, 243, 244, 245, 250, 251, 253, 255,
256, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265,
267, 268, 270, 271, 272, 273, 274, 275,
276, 277, 278, 279, 281, 284, 285, 286,
288, 289, 290, 291, 293, 297, 298, 299,
302, 303, 304, 305, 307, 308, 310, 311,
312, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322,
323, 324, 325, 326, 327, 329, 330, 331,
332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339,
340, 341, 342, 343, 345, 346, 348, 349,
351, 352, 353, 355, 356, 357, 358, 359,
360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367,
370, 371, 372, 373, 374, 376, 379, 380,
381, 382, 383, 384, 385, 387, 388, 389,
390, 392, 393, 394, 395, 398, 399, 400,
401, 402, 403, 405, 406, 408, 409, 410,
411, 412, 413, 417, 418, 419, 420, 421,
422, 423, 426, 427, 428, 429, 430, 431,
432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439,
440, 441, 456, 457, 462, 463, 464, 465,
466, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475,
476, 477, 480
- Sivashlı İlçesi, 464
Siverek, 128, 137, 138, 456
Siviste, 423
Sivli, 423
Sivrialan, 230
Sivrice, 423
Sivrihisar, 382
Sivrikaya, 175
Sivrike, 349
Sivrili, 135, 257
Sivritepe, 13, 160
Sodarlı, 423
Sofiler, 379, 387
Sofracık, 91
Sofraz, 91
Sofu Babalı, 390
Sofu Dedeli, 240
Sofular, 64, 101, 203, 204, 240, 241
Sofumahmut, 241
Sofuoğlu, 241
Soğan, 251, 297
Soğancı, 297
Soğanlı Baba, 297
Soğanlı, 246, 282, 293, 297
Soğukçermik, 408
Soğukkuyu, 460, 463
Soğumahmut, 270
Soku, 65, 86, 163, 264, 456
Solak, 143, 144, 409
Solaklar, 144
Solakoğlu, 144
Solmaz, 274, 289
Somuncu Baba, 433, 470, 475
Somuncu, 433, 470, 475
Songur, 358, 359
Sonisa, 135, 178, 199, 280
Sonlarburnu, 247
Sorgun, 52, 60, 68, 75, 78, 83, 108, 140, 177,
222, 229, 297, 360, 363, 430, 464
Sorguncak, 325
Sorkı, 52, 253
Sorkun, 229, 253, 464
Sorkuncuk, 253
Sor-Zor, 397
Sosun, 422
Sovan Ekenler, 293, 297
Sovan, 293, 297
Sovucaksu, 318
Soylalı, 82, 113
Soysallı, 224, 402, 433
Söbekler, 387
Söğüdcük, 271
Söğüdkolu, 108
Söğüdlüce, 114, 232, 257
Söğütçük, 85, 86
Söğütlü, 119, 311
Söğütlüce, 210
Söğütöyük, 183, 280
Söklen, 46, 47, 253, 304, 358, 360, 453, 460
Sökli Melik, 59
Sökmen, 285
Sökmenli, 269, 285
Sökü, 304
Su Han Evladı, 69
Suakan, 424
Subar, 41, 253
Subaşı, 34, 102, 116, 245
Sucaüddin, 70, 87, 109, 113, 117, 133, 287, 315,
329, 336, 337, 366, 388
Sucaydı, 295
Sucular, 294
Suçatı, 24, 121, 124, 223, 225, 289, 339, 340,
382, 399
Suçlı, 52

- Soday, 423
 Sudulu, 177, 193
 Sugözü, 23, 121
 Suğlaki, 72
 Suğur, 136
 Sulduz, 189
 Sulhiddinli, 292
 Sultan, 30, 44, 46, 47, 58, 60, 115, 166, 178, 181,
 196, 215, 252, 258, 259, 276, 295, 299,
 301, 306, 307, 313, 314, 315, 316, 317,
 322, 330, 400, 407, 413, 453, 477, 479, 480
 Sultancemaati, 314
 Sultancık, 314
 Sultandağı İlçesi, 464
 Sultanhanı, 10, 30, 210, 314
 Sultaniye, 32, 172, 287, 288, 432
 Sultankorusu yaylası, 82, 84, 118, 120, 127, 212,
 239, 243, 262, 333, 347, 438, 440
 Sultanköy, 18, 259
 Sultanlı, 52
 Sultanpınar, 374
 Sultanturhasan, 105
 Sulu Bölüğü, 69
 Sulubük, 401
 Sulucahöyük, 303, 310
 Sulucaova, 152, 365
 Sulusaray, 208, 220, 235, 309, 408, 431, 480
 Sunduköyüğü, 258
 Sungur, 267, 355, 358, 359, 475, 479
 Sungurlu, 10, 40, 61, 97, 98, 171, 197, 198, 212,
 241, 297, 304, 306, 308, 309, 332, 358,
 380, 393, 412, 430, 435, 438, 462
 Sur, 43
 Suracık, 52
 Suriye, 43, 44, 50, 85, 87, 121, 125, 139, 143,
 144, 145, 183, 192, 199, 211, 234, 261,
 285, 287, 310, 321, 404, 420, 432, 456, 458
 Suruç, 137, 456, 462
 Susadı, 295, 477
 Susarı, 423
 Susevmez, 461
 Susuz, 189, 455
 Susuzca, 225
 Suşa, 422
 Suşehiri, 13
 Suşehri, 11, 13, 15, 18, 23, 47, 58, 59, 60, 63, 70,
 71, 77, 78, 98, 102, 111, 112, 116, 121, 125,
 130, 142, 144, 146, 150, 151, 154, 157,
 160, 163, 166, 171, 177, 186, 187, 191,
 193, 198, 200, 202, 203, 209, 213, 220,
 221, 223, 224, 230, 232, 233, 234, 239,
 241, 245, 254, 269, 285, 298, 310, 311, 312,
 313, 323, 325, 326, 327, 330, 331, 332,
 336, 345, 346, 352, 353, 365, 366, 367,
 372, 380, 390, 399, 401, 408, 409, 412,
 423, 434, 435, 438, 439, 442, 472, 474,
 476, 480
 Suvegenler, 228
 Suvermez, 66, 167, 170, 248, 251, 430, 460
 Suyundik, 123, 410
 Sücere, 162
 Südgin, 436
 Süksün, 115, 197, 203, 204, 227, 248, 251, 406
 Sülacık, 161, 162
 Sülemişli, 40, 72, 139, 161, 162, 345
 Süleyman Fakih, 130
 Süleyman Hacı, 128, 139, 162, 348
 Süleyman, 45, 55, 94, 128, 130, 139, 162, 177,
 181, 283, 288, 303, 348, 366, 415, 423,
 455, 477
 Süleymancık, 197
 Süleymanfakılı, 100, 203, 205, 238
 Süleymanlı, 25, 60, 94, 95, 100, 118, 130, 140,
 141, 153, 158, 168, 194, 216, 217, 272,
 299, 377
 Süleymanlıkebir, 66, 139, 269, 427
 Sülü, 177, 193, 269, 282
 Süman, 12
 Sümegem, 107, 119
 Sümeroğlu, 410
 Sünni Kürt, 182
 Sünnî, 155, 181
 Süray, 423
 Sürçen, 344
 Sürge, 294
 Sürice, 294
 Sürtme, 215, 241
 Süt Evliyası, 474
 Ş
 Şabad, 337
 Şabanözü, 263
 Şâd, 187
 Şadan, 181
 Şadgeldi, 181, 479
 Şadımanlı, 159
 Şadıroğlu, 461, 464
 Şadi, 97, 181
 Şadibeğ, 114
 Şadihacı, 181
 Şadili, 47, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 189
 Şadilioğlu, 181
 Şadiyan, 181
 Şadiyye, 181
 Şadurlu, 337
 Şah İsmail, 90, 298, 417

- Şah Kubad, 182
 Şah Kulu, 86, 88, 90
 Şah Ruh, 94
 Şah Süleyman, 423, 435, 479
 Şah Tahmazdan, 437
 Şah Veli, 47, 86, 88, 90, 304, 453
 Şahan, 100, 370
 Şahbaz, 316, 317
 Şahbey, 227
 Şahbudak, 55, 94, 97, 139, 182
 Şahin, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 45, 56, 61, 62, 77, 88, 100, 101, 108, 121, 124, 136, 149, 158, 163, 165, 176, 179, 188, 191, 196, 203, 207, 209, 214, 218, 234, 247, 260, 263, 272, 273, 274, 277, 286, 290, 291, 293, 311, 316, 330, 399, 400, 402, 406, 412
 Şahinali, 79
 Şahinefendi, 75, 122, 399
 Şahinler, 190, 274, 317
 Şahinoğlu, 290, 291
 Şahmelik, 122, 223, 388
 Şahnaçemen, 17, 58, 77, 108, 111, 115, 126, 132, 133, 187, 223, 224, 232, 233, 234, 259, 264, 313, 322, 326, 331, 332, 348, 360, 367
 Şahruh, 36, 40, 55, 93, 98, 100, 319, 478
 Şahsuvaroğlu, 98
 Şair Şaab, 426
 Şakırğa, 165
 Şakracık, 158
 Şam Beğ, 83
 Şam uşağı, 415
 Şam Yörükleri, 93, 417, 440
 Şam, 44, 46, 55, 56, 82, 83, 93, 125, 147, 193, 197, 215, 264, 272, 334, 415, 417, 419, 420, 423, 432, 434, 440, 456, 462
 Şamardı, 28, 83, 104, 107, 126, 133, 135, 142, 143, 158, 159, 166, 170, 175, 193, 219, 226, 237, 241, 245, 252, 262, 276, 277, 281, 282, 285, 295, 304, 319, 324, 335, 336, 341, 352, 362, 417, 426
 Şambayadı, 47, 82, 83, 91
 Şambet, 295
 Şamili, 161, 345
 Şamilkale, 406
 Şamlı, 40, 47, 83, 127, 419, 424
 Şamlılar, 159
 Şarabdar, 102
 Şark Cenân, 84
 Şarkışla İlçesi, 10, 60, 61, 73, 74, 76, 78, 79, 86, 87, 88, 94, 95, 100, 102, 108, 112, 114, 119, 121, 124, 125, 129, 144, 146, 153, 155, 156, 158, 160, 166, 168, 169, 172, 186, 194, 195, 197, 203, 205, 206, 207, 213, 217, 218, 220, 223, 224, 227, 230, 233, 234, 235, 238, 245, 259, 261, 262, 264, 268, 275, 276, 285, 293, 317, 320, 322, 323, 324, 327, 330, 338, 339, 340, 343, 346, 348, 353, 358, 363, 365, 370, 371, 376, 379, 385, 387, 389, 393, 395, 402, 403, 408, 409, 412, 428, 429, 430, 436, 438, 472, 474
 Şarkıyan, 109
 Şarkipare, 12, 65, 80, 83, 91, 108, 109, 145, 159, 176, 245, 276, 279, 280, 284, 285, 298, 300, 334, 360, 372, 386, 402, 418, 424, 457
 Şarklı, 83, 84, 102, 442, 456
 Şarklıyan, 83
 Şavalanlı, 415
 Şavlı, 415
 Şebikler, 143
 Şebinkarahisar, 10, 17, 18, 45, 132, 282
 Şefaati, 10, 274, 418
 Şefik, 274
 Şehdiyarı, 91
 Şehir Kayalı, 200
 Şehir-Abad, 18
 Şehirgörsün, 373, 384, 430
 Şehirkişla, 18, 19
 Şehler, 86
 Şehlin, 257
 Şehlinviranı, 437
 Şekerban, 316, 317
 Şekercioğlu, 317
 Şekerdereşi, 97, 185
 Şekerköy, 317, 394
 Şekeroğlu, 317
 Şemadağı, 105
 Şeme, 474
 Şemmas Pir, 474
 Şemseddinli, 255, 256
 Şemseddün Hacı, 253, 255, 256
 Şemsi Ana, 366, 476
 Şenbağlar, 153, 160
 Şeref Ali, 183, 479
 Şeref Efendi, 183
 Şerefeddinli, 183, 360
 Şerefiye, 21, 142, 183, 385, 405, 406
 Şerefli, 80, 177, 179, 183, 184, 348, 460
 Şereflikoçhisar, 31, 63, 66, 72, 141, 170, 321, 324
 Şereflioğlu, 184
 Şerikalani, 319
 Şerkovanlı, 128
 Şermid Nökerleri, 170
 Şeyh Ahmed Kuddisi, 475
 Şeyh Ahmedli, 113

Şeyh Ali, 96, 178, 185, 305, 310, 379, 477
 Şeyh Alişir, 178
 Şeyh Bahattin Bayram Dede, 469
 Şeyh Bali, 178, 194
 Şeyh Barak, 82, 107
 Şeyh Çoban, 77, 473, 477, 480
 Şeyh Ede-Bali, 178
 Şeyh Erzurum Türbesi, 474
 Şeyh Halil, 19, 62, 206, 230, 403, 474, 475, 479
 Şeyh Hasanlılar, 414
 Şeyh İbrahim, 319, 474, 479
 Şeyh Kasım, 198, 477
 Şeyh Kemal, 63, 477
 Şeyh Mehmet, 474
 Şeyh Merzuban, 21, 77, 194, 233, 415, 428, 442, 474
 Şeyh Mihmadlı, 128
 Şeyh Mustafa, 196, 478
 Şeyh Osman, 474
 Şeyh Pehlivan, 120
 Şeyh Süvar, 88, 94, 97, 98, 99, 363, 461
 Şeyh Şami, 343, 345, 360, 406
 Şeyh Şamil, 406
 Şeyh Veli, 474
 Şeyhbizinli, 79
 Şeyhhasan, 72, 102
 Şeyhilyas, 198
 Şeyhkızık, 175
 Şeyhler, 69, 128, 193, 194, 195, 267, 315, 378, 385, 389
 Şeyhlerburnu, 193
 Şeyhli Tatar, 398
 Şeyhli, 68, 177, 192, 193, 322, 398, 456, 466
 Şeyhmehmet, 371
 Şeyhmusa, 81, 205
 Şeyhoğlu, 194
 Şeyhümerli, 146, 154, 402
 Şeyhyusuf, 70
 Şih Necip, 474
 Şihbarak, 79, 394, 410
 Şihbarakoğlu, 107
 Şihlar, 193
 Şihli, 145
 Şırnaklı, 204, 251
 Şırnaköyüğü, 251
 Şıvgın, 199, 311
 Şinkürek, 395
 Şipkan, 48, 413
 Şiran, 393, 442
 Şiraz, 199
 Şirvan, 458
 Şurunca, 74
 Şuva, 77

Şükürderesi, 97, 185
 Şükürlü, 127, 204, 251
 Şükürviran, 251

T

Tabaklar, 461
 Tabanı, 191
 Tabanlı, 128, 177, 191, 192, 262, 456
 Tabanoğlu, 191
 Tabduk, 313, 425
 Tabğı, 209
 Tabın, 123, 410, 412
 Tabrazlı, 67
 Tacer, 227
 Tacın, 12
 Tacirli, 80, 128, 159, 204, 226, 228, 263, 456
 Taf, 71, 84, 379, 384, 385
 Taflı, 385
 Tağar, 333, 340
 Tahar, 139, 161
 Taharlar, 137, 161
 Tahir, 10, 127, 307, 379, 387
 Tahirağa, 412
 Tahirağzı, 387
 Tahiribakır, 463
 Tahirin, 118, 302, 387
 Tahiroğlu, 387
 Tahmaz, 437
 Tahm-ı İblis, 160
 Tahtakemer, 68, 203
 Tahtaköprü, 405
 Tahtalusun, 96
 Tahtikement, 267, 363
 Taifi Avşar, 210
 Tak, 283, 430
 Taksulu, 110, 123
 Talamar, 427
 Talaş, 379, 387
 Talaşlı, 387
 Taleri, 294
 Talipli, 427
 Talkı, 209, 230
 Talmazlı, 159
 Talu-Tali, 427
 Tama, 123, 226, 410
 Tamalı, 427
 Tamburacı, 427, 460
 Tamlalica, 354
 Tanalan, 85
 Tanış, 322, 323
 Tanrı dağları, 43
 Tanrı, 41, 43, 51, 304
 Tanrıverdi, 159, 160, 166, 414, 416

- Tanrıvermiş, 72, 138, 159, 160, 367
 Taptuk Emre Türbesi, 475
 Tararlı, 398
 Taraş, 141, 151
 Taraz, 175, 205
 Tarduş, 195
 Tarhan, 40, 127, 419
 Tarıklı, 86
 Tarkan, 148
 Tarluyar, 322, 323, 324
 Tarsus, 89, 104, 195, 254, 255, 256, 347, 351, 382, 419
 Taş Kesen, 475
 Taşağıl, 205, 219
 Taşan-ı, 204, 215
 Taşbazarı, 72
 Taşçı, 36
 Taşhan, 150, 181, 236, 243, 339
 Taşkapı, 85
 Taşkent, 55
 Taşkın, 73, 358, 361
 Taşkınpaşa, 245, 342
 Taşkışla, 158
 Taşkışlağı, 67
 Taşkuyu, 277
 Taşlıcak, 183
 Taşlıgeçit, 232, 405
 Taşlık, 95, 291, 426, 437
 Taşlıöyük, 102
 Taşoluk, 405
 Taşpınar, 29, 198, 248, 294, 353, 390
 Tatalu, 363
 Tatar Ahmed, 398
 Tatar Alili, 82, 113, 127, 398
 Tatar Evladı, 398
 Tatar İlyas, 103
 Tatar Mazılı, 398
 Tatar Ömer, 398
 Tatar, 42, 47, 48, 82, 87, 102, 103, 113, 127, 146, 154, 234, 236, 346, 397, 398, 399, 402, 403, 454
 Tataran, 398
 Tatarargı, 366
 Tatar-Baba, 399
 Tatari, 401
 Tatarım, 399
 Tataristan, 63, 224, 398
 Tatarkırkılı, 173, 237, 399
 Tatarköy, 399
 Tatarlı, 295, 399
 Tataroğlu, 399
 Tatarseki, 399
 Tatrılı, 219
 Tatkuyu, 219
 Tatlar, 363
 Tatların, 212, 213, 243, 432, 438
 Tatlı, 358, 363, 393
 Tatlıcak, 85, 363, 472
 Tatlıpınar, 385
 Tatoğlu, 363
 Tav, 385
 Tavla, 177, 206, 311, 395
 Tavlama, 295, 365, 385
 Tavlı, 405
 Tavlığa, 461
 Tavlu, 296, 385
 Tavlusun, 385
 Tavşan, 222
 Tavşanalanı, 83, 360
 Tavşanbayırı, 87, 115
 Tavşancı, 358, 370
 Tavşanlı, 15
 Taycı, 204, 209
 Taydepe, 65
 Taygı Avşarı, 209
 Tayı, 295
 Taylan-ı, 150
 Tayluca, 74
 Tayyibli, 68
 Tazehurmatu, 110
 Tazlaklı, 253
 Teberoğlu, 209
 Teberrük, 204, 209, 290
 Teberrükhacılılı, 209, 328
 Tebras, 245
 Tebriz, 45
 Tecer Baba, 227, 472
 Tecer dağı, 227
 Tecer, 226, 227, 271, 472, 475
 Tecir, 227
 Tecirli, 226, 227
 Tefkur kale, 73
 Teğen, 187
 Teğın, 187
 Tek Mezar, 475
 Tekbeğ, 348
 Teke Döğenli, 139, 165
 Teke, 46, 52, 86, 88, 89, 139, 165, 355, 459
 Tekecik, 89, 294, 350
 Tekederesi, 89, 363
 Tekekürdü, 161
 Tekeli Şah kulu, 11, 88
 Tekeli, 11, 47, 66, 88, 89, 128, 201, 253, 358
 Tekelioğlu, 89, 462
 Tekerahman, 437
 Tekil-li, 427

- Tekir Ailesi, 379, 387
 Tekirgölü, 246, 387
 Tekke Öyük, 379, 387
 Tekke, 18, 105, 106, 315, 379, 387, 474, 475, 479
 Tekkeşinoğlu, 307
 Tekmen, 235, 322
 Tekneçukur, 205
 Tekpınar, 436
 Tekür, 245
 Telafer, 110, 126, 194
 Teleyli, 420
 Telin, 23, 24
 Telsenim Nehri, 458
 Timur, 328, 379, 383, 477
 Temuralay, 328
 Temurhanlı, 80, 102, 119, 120
 Temurlar, 328
 Tencirli, 226
 Tenkuş, 342
 Tennurlu, 437
 Tenos, 18
 Teoman, 50
 Tepe, 14, 116, 130, 194, 205, 274, 298, 324, 359, 392, 412, 461
 Tepebaşı, 468
 Tepecik, 176, 186, 270
 Tepepınar, 338
 Tepesidelik, 320, 385
 Tepriz, 269
 Terek, 379, 387, 405, 406
 Terekeme, 189, 408
 Terkan Hatun, 148
 Terkanlı, 140
 Terkasan, 149
 Terken, 148, 414, 416
 Terkeş, 148, 149
 Terkeşli, 149
 Terkeşlioğlu, 148, 149
 Terkian, 414, 416
 Terkişan, 148
 Terkiyan, 148
 Terlemez, 194
 Tersakan, 327, 405
 Terslik, 298, 440
 Terzi Turahanlı, 204, 208, 246
 Terzi, 204, 208, 246, 372
 Terziler, 208, 253
 Terzili, 204, 208
 Terzioğlu, 208
 Tevekkeli, 211, 212
 Tezekli, 394
 Tezveren Baba, 472
 Tığlı, 164
 Tıraş, 151
 Tırpan, 100
 Tırtar, 398, 467
 Tiflis, 407
 Tiğın, 187, 297
 Til dağı, 87
 Til, 66, 86, 87
 Tili, 176
 Tilki, 141, 149, 252
 Tilkiller, 149, 304
 Tilgili, 364
 Tilköy, 114
 Timur, 46, 59, 93, 114, 246, 253, 326, 328, 341, 397, 408, 456
 Timurcu, 246
 Timurhan, 398
 Timurhisar, 248
 Timurlu, 204, 246, 290, 291
 Timuroğlu, 328
 Timuroğulları, 479
 Timurtaş, 306, 328
 Tire, 159
 Tirgeş-li, 148
 Tirikli, 85
 Tirkanlı, 148
 Tirken, 148
 Tirkeş, 148
 Tirkeşin, 148
 Tirkeşzade, 149
 Tırkiyan, 414
 Tirsinsik, 428
 Titri, 303
 Tobalı, 169, 172
 Tofa, 397
 Toğan Şah, 91
 Toğanlı, 86
 Toğuşlu, 316
 Toh Demir, 60, 365
 Toharistan, 50, 161
 Tohtamış, 89
 Tohtimurlu, 60
 Tok, 59, 60, 66, 88, 127, 204, 223, 232, 248, 252, 286, 360
 Tokalı, 212, 254, 304
 Tokat, 9, 12, 15, 16, 19, 21, 22, 44, 45, 88, 103, 110, 115, 139, 147, 148, 177, 178, 200, 220, 223, 263, 272, 273, 286, 300, 322, 323, 337, 338, 339, 340, 341, 343, 359, 363, 372, 407, 472
 Tokeli, 211, 212
 Toker, 137
 Toklar, 23, 34, 76

- Toklu, 234, 254, 255, 256
 Toklucak, 254
 Toklu-Kömüş, 234
 Toklulu, 145, 247
 Tokluoğlu, 254
 Tokuç, 316
 Tokullu, 211, 212, 309
 Tokun, 427
 Tokuş Baba, 317
 Tokuş, 180, 237, 254, 316, 317, 324, 376, 410, 473
 Tokuşoğlu, 316
 Tokuzcu, 163, 179
 Tokuzlu, 163
 Tolunoğlu, 44, 397
 Tomaruç, 441
 Tomarza, 23, 32, 33, 34, 66, 68, 71, 76, 79, 90, 93, 100, 102, 107, 111, 114, 116, 120, 124, 130, 133, 146, 154, 159, 163, 176, 181, 194, 199, 203, 205, 207, 209, 218, 223, 228, 230, 233, 234, 235, 239, 243, 250, 257, 264, 276, 285, 291, 312, 317, 325, 326, 339, 346, 358, 359, 394, 399, 401, 410, 412, 427, 441, 442, 479
 Tombak, 102
 Tombul, 73
 Tomek, 281
 Tomluca, 418
 Tonarslan, 427
 Tondunlu, 263
 Tonos, 18
 Tonra, 50
 Tonus, 13, 15, 18, 19, 22, 23, 385
 Topaç, 92, 99, 169, 172, 247, 304, 326, 379
 Topaçtemirli, 172
 Topağlı, 72
 Topakabdal, 199
 Topak-Çoğun, 199
 Topakkaya, 199
 Topaklı, 26, 177, 199, 288
 Topaloğlu, 145, 155, 156, 227, 292, 301
 Topkaya, 180
 Toprakdepe, 170
 Topsöğüt, 212
 Topulyurt, 114
 Topuz dağı, 163
 Topuz uşağı, 415
 Topuzdağı, 164
 Topuzoğlu, 163
 Tor Hasan, 104
 Toramanlı, 358, 370
 Toran, 213
 Toroslar, 277, 334
 Tortun, 276
 Toruksunlu, 427
 Torun Han, 213
 Torun, 211, 213, 248, 263, 275, 316, 458
 Torunan, 136, 214
 Torunik, 213
 Torunlar, 211, 213, 456
 Torunoğlu, 213
 Toruntay, 134, 135, 136, 213
 Tosbağa, 58
 Tosun yaylası, 338, 406
 Tosun, 71, 227, 237, 333, 338, 339, 380, 388, 390, 406
 Tosunbükü, 109
 Tosya, 82
 Toşağı, 283
 Toturga, 165
 Tovuz, 189
 Toy, 74
 Toyaklı, 74
 Toybuk, 74, 287
 Toyca, 159
 Toygarseydi, 402
 Toylu, 57, 74
 Toyluca, 348
 Toyran, 402
 Toyranoğlu, 402
 Tozanlı, 16, 70, 168, 193, 227, 279, 345
 Tozgün, 146
 Tozlu, 149, 426
 Tödürge gölü, 165, 476
 Tödürge, 144, 165, 166, 194, 203, 233, 313, 476
 Töker, 137
 Töküş, 376
 Tölek, 123, 291, 410
 Tölge, 291
 Töre, 107
 Trabzon, 17, 18, 81, 86, 87, 194, 278, 358, 398, 404, 454, 457, 458
 Trakya, 397, 408
 Tufanlu, 86
 Tuğaylı, 461
 Tuğcu, 164
 Tuğlacı, 399
 Tuğlu, 163, 164, 457
 Tuğluk, 164
 Tuğrul Bey, 44
 Tuluğu Yumru, 269, 291
 Tuluğu, 269, 291
 Tuluk, 269, 291, 292
 Tulu-lar, 269, 292
 Tuman, 220
 Tumlukale, 280

Tunalı, 287
 Tunceli, 42, 61, 80, 136, 164, 165, 181, 182, 228, 428
 Tur Ali Bey, 270
 Tur Hamanlu, 104
 Tur Hasan Dede, 105, 469, 478
 Tur Ömerli, 69, 104, 106
 Tur, 37, 69, 104, 105, 106, 270, 469, 478
 Turaçayırı, 85
 Turan, 44, 50, 100, 187, 224, 225, 261
 Turanlı, 85, 146, 154
 Turasan, 105, 477
 Turbatlı, 52
 Turdu, 106
 Turgay, 269, 285
 Turgud, 72, 358, 362
 Turgutlar, 463
 Turgutlu, 47, 126, 293, 360, 362, 457
 Turhan, 224, 304, 361
 Turhasanlı, 40, 80, 102, 104, 105, 322
 Turku, 45
 Turnaçayırı, 425
 Turnaçukuru, 110, 133
 Turnalı, 330
 Turnan-i Taifi, 204, 210
 Turudlar, 72, 106
 Turumçı, 52
 Turuş, 151
 Tutak-ı, 427
 Tutgak, 128
 Tutuş, 169, 173
 Tuva, 397
 Tuvağın, 45, 50
 Tuvla, 296
 Tuz, 105, 194, 206, 232, 248, 302, 338, 409, 422, 477
 Tuzan, 427
 Tuzgün, 146, 363
 Tuzhisar, 11, 34, 75, 167, 228, 365, 428
 Tuzhurmatu, 110
 Tuzlagözü, 21, 87, 107, 145, 224, 233, 257, 349, 411, 418, 420, 442
 Tuzlakışla, 354
 Tuzlukçu, 439
 Tuccarlı, 127, 204, 210
 Tüğen, 137
 Tülek, 269, 291
 Tülü, 291
 Tülüce, 291
 Tülüğü Yumru, 358
 Tülülü, 269, 291
 Tülünk, 133
 Tür, 105, 413

Türbe Bölüğü, 426
 Türğış, 43, 154
 Türğışler, 42, 293
 Türkandarlı, 148
 Türkanlı, 36, 79, 141, 148
 Türkeş, 48, 148, 149, 466
 Türkeşan, 148
 Türkistan, 42, 43, 89, 93, 106, 134, 139, 144, 187, 189, 224, 303, 355, 415
 Türkkürdü, 139, 143
 Türkmen Ekrâdı, 38, 79, 139, 143, 144, 159, 196, 197, 416, 417
 Türkmen, 9, 12, 26, 31, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 52, 56, 58, 60, 61, 64, 65, 66, 68, 75, 76, 79, 82, 84, 87, 88, 91, 93, 99, 101, 104, 106, 108, 110, 112, 113, 114, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 128, 129, 130, 131, 134, 136, 139, 140, 141, 143, 144, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 155, 156, 159, 160, 163, 164, 172, 174, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 184, 186, 189, 190, 191, 192, 193, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 209, 211, 212, 213, 214, 215, 219, 221, 223, 225, 226, 228, 232, 234, 236, 241, 242, 245, 248, 253, 261, 262, 264, 270, 272, 273, 274, 275, 276, 283, 284, 286, 288, 289, 290, 291, 297, 298, 304, 310, 312, 318, 325, 326, 327, 328, 329, 334, 339, 349, 350, 352, 353, 355, 359, 361, 367, 372, 375, 376, 382, 384, 391, 392, 393, 397, 402, 403, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 422, 423, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 453, 460, 461, 463, 465, 467, 468
 Türkmenistan, 50, 89, 189, 273
 Türkoğlu, 119
 Türük, 37, 51, 359, 412, 413

U

Ucigi, 126
 Uç Eriş, 126
 Uçağıl, 69
 Uçan, 379, 386
 Uçbeğlü, 126
 Uçbeyi, 126
 Uçhisar, 29, 70, 175, 259, 296, 314, 329
 Uğurlu, 192, 194
 Uğurluşey, 194
 Ulak-ı, 428
 Ulaş, 19, 85, 86, 91, 94, 148, 150, 181, 193, 196, 203, 217, 221, 223, 227, 230, 234, 240, 243, 252, 253, 254, 261, 269, 280, 284,

- 285, 289, 298, 311, 329, 360, 379, 392,
409, 414, 429, 435, 458, 466, 467
- Ulaşlı, 102, 142, 253, 269, 284, 285, 394, 456
- Ulayundlu, 342
- Ulu Kamanlı, 174, 175, 209
- Ulu Yörük, 358, 359, 360, 362, 397
- Uluağaç, 352
- Ulubek, 259
- Uluborlu, 413
- Ulucak, 68, 171, 384
- Uludöğer, 137, 160
- Uluğ Türük, 51
- Ulukışla, 29, 56, 62, 102, 133, 138, 146, 147,
154, 157, 163, 182, 194, 198, 204, 205,
207, 210, 212, 228, 230, 261, 268, 270,
276, 278, 289, 325, 326, 336, 339, 352,
378, 402, 408, 420, 466, 470, 472
- Uluören, 267
- Uluviran, 170, 175, 341, 384, 387
- Uluayörük, 36, 37, 58, 62, 67, 84, 102, 156, 162,
166, 183, 190, 236, 262, 296, 302, 359,
360, 364, 365, 366
- Ulya, 364
- Umaçlı, 399
- Umraniye, 21
- Umutlu, 75
- Unun yayla, 55
- Ural, 411, 428
- Urartu, 42
- Urban, 59, 66
- Urfa, 42, 43, 48, 58, 61, 62, 71, 107, 128, 137,
138, 141, 142, 163, 183, 242, 270, 272,
287, 291, 300, 301, 416, 433, 456, 462
- Urlu, 251
- Uryan-ı Müslim, 60, 61, 64, 191, 203, 218, 370,
431
- Usta, 325
- Ustaculu, 47, 305, 325, 360
- Ustaoglu, 325
- Uşak Ali, 169, 172
- Uşak, 38, 81, 169, 172, 270, 459, 464
- Uşaklar, 172
- Uşan, 57, 69
- Uygur, 42, 45, 51, 81, 397
- Uzakçayır, 304
- Uzan, 128
- Uzancık, 294
- Uzanlar, 358
- Uzun Hasan, 270
- Uzun Osmanlı, 204, 210
- Uzun yayla, 139, 140, 150, 405, 419, 463
- Uzun, 38, 85, 96, 139, 140, 150, 204, 210, 270,
405, 419, 463
- Uzunağıl, 111
- Uzunca, 301
- Uzuncakuyu, 162
- Uzunisalı, 204, 231
- Uzunlar, 128
- Uzunlu, 102, 231
- Uzunoba, 161, 170, 295, 379, 386
- Uzunoğlu, 231
- Uzunöz, 372
- Uzuntemur, 209, 328
- Uzunviran, 91
- Ü
- Üç Beğli, 82, 126
- Üçalan, 380
- Üçbaşı, 106
- Üçbilezik, 401
- Üçdepe, 93, 175
- Üçdirek, 287
- Üçhisar, 126, 167, 169, 174, 263, 280, 316, 337,
436
- Üçkapı, 252
- Üçkapılı yaylası, 58
- Üçkaz, 240
- Üçkubbe, 85
- Üçkuyu, 94, 401
- Üçok, 37, 51, 52, 226, 252, 267
- Üçsaray, 463
- Üdülöyüğü, 383
- Ümmethacılı, 68
- Ürdün, 404
- Üregel, 347
- Üreğil, 347
- Üreğir, 347, 348
- Ürgüp, 25, 26, 62, 65, 71, 72, 75, 78, 81, 94, 95,
102, 105, 114, 116, 118, 122, 124, 129,
132, 136, 142, 143, 146, 157, 160, 161,
164, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 173,
180, 194, 195, 198, 203, 206, 208, 210,
213, 220, 221, 223, 224, 225, 236, 238,
239, 240, 241, 243, 244, 245, 248, 262,
263, 267, 268, 269, 270, 274, 285, 289,
291, 293, 301, 302, 310, 311, 312, 317,
324, 327, 328, 335, 337, 338, 342, 352,
353, 363, 375, 385, 394, 399, 409, 412,
432, 435, 437, 442, 475, 478
- Ürmiye, 201
- Üskül, 225
- Üstünkayı, 328
- Ütük, 311, 331
- Ütüklü, 305, 331
- Ütükyurdu, 123, 331, 442
- Üveys Fakih, 73

Üyük, 429
 Üzeyir, 358, 370
 Üzümlü, 177

V

Vadiderziler, 193, 200, 341
 Vakarıbükü, 71
 Van, 44, 48, 189, 255, 256, 277, 413
 Varik, 111
 Varnak, 246
 Varsağ, 252
 Varsak Hoşkadem, 72
 Varsak, 36, 37, 40, 47, 60, 72, 73, 89, 103, 117,
 123, 156, 169, 178, 200, 204, 205, 208,
 225, 242, 252, 257, 258, 280, 308, 309,
 315, 334, 335, 344, 377, 380, 391, 394, 460
 Varsakderesi, 108
 Vartan, 204, 210
 Vartanbükü, 441
 Varto, 44, 48, 181, 277, 413, 415
 Varvara, 322, 323, 324
 Vazıldan, 13, 150
 Vefaî, 73
 Veledihatip, 294, 340
 Veleğiisa, 350
 Veleğli, 72, 355, 358
 Veli Kedhüda, 434
 Velihacıçardağı, 105
 Venkük-Bükü, 71
 Vezirköprü, 119
 Viranağılı, 161
 Virancık, 203, 204, 210, 277
 Viranseki, 402
 Viranşah, 122
 Viranşehir, 48, 143, 226, 227, 277, 323, 413

Y

Y.Çakmak, 389
 Y.Sazcağız, 198
 Yabaaltın, 128, 228
 Yabak, 159
 Yabalı, 57, 69, 70, 348, 350
 Yabalıköşk, 70, 350
 Yabaltınlı, 115
 Yabaneri, 36, 273
 Yabanıkask, 191, 285
 Yabanlı, 204, 211, 268, 272, 273, 304, 455
 Yabanheri, 272
 Yabatsınlı, 115
 Yabguları, 134, 161
 Yabuç, 385
 Yad, 361, 363
 Yadiğarlı, 177, 201, 457

Yadi-i derzi, 398
 Yağan, 294, 390, 391
 Yağbasan, 13, 127, 225, 226
 Yağbastı, 225
 Yağcı, 142, 225
 Yağdı, 330
 Yağgu, 201
 Yağlaklar, 195
 Yağlı Baba, 225
 Yağlı Bayad, 82, 112
 Yağlı, 81, 82, 112, 204, 223, 225, 301, 374
 Yağlıbakar, 296
 Yağlıbakar, 296
 Yağlıca, 225, 300, 383
 Yağlıdere, 225, 361
 Yağlıpınar, 225, 278, 405
 Yağlı-Sebet, 225
 Yağluca, 99
 Yağma, 397
 Yağmur, 146, 153, 154, 309
 Yağmurbeyli, 146, 154
 Yağmurecik, 154
 Yağmurhüyüğü, 154
 Yağmurluseki, 154
 Yağmuroğlu, 146, 154
 Yağmuröyük, 154
 Yağmurözü, 67
 Yağrınıcı, 57, 69, 72
 Yahşi, 234
 Yahşihanlı, 204, 233
 Yahşiviran, 234
 Yahyabey, 234, 405, 470
 Yahyalı, 26, 33, 60, 76, 84, 98, 100, 102, 119,
 120, 145, 147, 150, 163, 176, 181, 194,
 195, 198, 203, 204, 205, 207, 210, 228,
 234, 235, 236, 238, 240, 243, 252, 253,
 282, 302, 311, 317, 325, 329, 339, 348,
 354, 359, 360, 377, 399, 405, 412, 429,
 440, 441, 470, 472, 474
 Yahyapınar, 171
 Yaka, 343, 345, 435
 Yakacık, 114, 258, 284, 285, 345
 Yakagüllüce, 90
 Yakakayı, 57, 345
 Yakalak, 461
 Yakalı, 102, 345
 Yakatarla, 194
 Yakılar, 253
 Yakupabdal, 126
 Yakupfakih, 329
 Yakuplar, 72, 305, 329
 Yakuplu, 329, 330, 362, 457
 Yakupluca, 197, 345

- Yakupoğlu, 160
 Yakupşeyhli, 296, 329
 Yakut, 397
 Yalak, 435
 Yalanı, 86, 275
 Yalınca, 56, 94, 130
 Yalıntaş, 194
 Yalmanlı, 200
 Yalnız, 158
 Yalnızağaç, 143
 Yalnızağıl, 67
 Yalınızdam, 76, 344, 362
 Yalınızpınar, 422
 Yalınıztepe, 213
 Yalpagud, 195
 Yalvaç, 365
 Yamaçlı, 358
 Yamak, 332
 Yamhayr, 197
 Yamuk, 332, 333, 335
 Yanıkara, 240
 Yanıkça, 190
 Yanıkkışla, 460
 Yapağılı, 350
 Yapak, 218
 Yapalı, 221, 409, 414
 Yapar, 132, 133
 Yaparlı, 37, 52, 132
 Yaplak, 273
 Yaprıcık, 203
 Yaprak, 112
 Yaprakçatağı, 436
 Yaprakhisar, 68, 144, 235, 432
 Yarabsun, 439
 Yarağıl, 107, 224, 233, 349, 418, 420, 479
 Yaramış, 85
 Yarancık, 206
 Yaranlıca, 175, 390
 Yarasa, 67
 Yarçekanlı, 79
 Yarekli, 415
 Yarhisar, 64, 70, 170, 255, 256, 432
 Yarıkpınar, 72
 Yarımca, 162, 205, 384, 460, 463
 Yarlak, 294
 Yarlıkuyu, 262
 Yartan, 204, 214, 295
 Yaslıca, 287
 Yassıağıl, 10
 Yassıca, 133, 195, 273, 296
 Yassıhisar, 222
 Yassıkışla, 294, 336, 364
 Yassıöyük, 341
 Yassıpınar, 104, 105, 323, 360, 370, 385
 Yassıvıran, 208, 383
 Yatır-Ziyaret, 474
 Yava, 378
 Yavani, 107
 Yavara, 378
 Yavili, 128
 Yavu, 19, 56, 170, 206, 245, 262, 267, 379
 Yavuz, 46, 47, 58, 60, 115, 181, 276, 299, 413, 453, 461
 Yayıclar, 103, 175
 Yayla Hacı, 253
 Yayla, 213, 253, 330
 Yaylacı, 275, 330
 Yaylacık, 209, 275, 330, 339
 Yaylaçayı, 23, 329
 Yaylagöze, 153
 Yaylahacı, 297
 Yaylakçı, 102
 Yaylı, 261
 Yazağılı, 301
 Yazar, 134, 136
 Yazgır, 134
 Yazı, 94, 134, 136
 Yazıbaşı, 102, 136
 Yazıbaydın, 158
 Yazıbeşiği, 360
 Yazıcı, 134, 136
 Yazıcık, 220
 Yazıcıoğlu, 89, 136, 374
 Yazıcepni, 305
 Yazıhöyük, 114, 146, 154, 206, 302, 352
 Yazıkulak, 108, 162
 Yazılı, 64, 73, 77, 136, 149
 Yazıöyük, 295
 Yazır dağı, 134
 Yazır, 37, 52, 94, 124, 134, 135, 136, 203, 300, 337, 365, 399, 464
 Yazırhalil, 134
 Yazıröyüğü, 364
 Yazırtaş, 135
 Yazyurdu, 24, 119, 130
 Yeceközü, 335
 Yediağaç, 194
 Yedigöl, 114
 Yedikli, 382
 Yedioluk, 102, 115
 Yeğencikli, 394
 Yeğerciler, 394
 Yelli, 128
 Yelliburun, 242
 Yellice, 14, 17, 72, 80, 183, 272, 294, 379
 Yelliceyurdu, 234, 244

- Yellideğirmencili, 69
 Yellidere, 175, 257, 391
 Yemliha, 204, 206, 251, 343
 Yeni Beğli, 162
 Yeni Yapan, 132
 Yeniapardı, 474
 Yenibeğ, 100, 162
 Yenibeğkavağı, 162
 Yenibektaşlı, 232, 311
 Yenibent, 134
 Yenice, 80, 85, 99, 113, 124, 134, 158, 162, 254, 281, 294, 304, 319, 337, 364, 365, 402, 422
 Yenicek, 284, 295, 337, 380
 Yenicali, 175, 253, 254
 Yeniceyurdu, 123
 Yeniçubuk, 74, 165, 285, 288, 429, 470
 Yenidoğancılı, 69
 Yenifakılı, 324
 Yenihan, 19, 20
 Yeniil, 10, 12, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 74, 76, 77, 78, 80, 82, 83, 84, 85, 87, 89, 91, 92, 94, 95, 97, 98, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 142, 143, 145, 147, 148, 149, 160, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 186, 187, 190, 191, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 204, 205, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 218, 219, 222, 223, 224, 225, 226, 228, 229, 230, 232, 233, 236, 237, 238, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 254, 257, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 268, 269, 271, 272, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 284, 285, 286, 287, 290, 291, 292, 296, 297, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 310, 313, 314, 318, 319, 322, 324, 326, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 348, 350, 352, 353, 355, 356, 359, 360, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 371, 373, 374, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 391, 394, 395, 399, 401, 402, 416, 417, 418, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 429, 434, 437, 440, 441
 Yeniköy, 220, 267, 362, 421
 Yenikuyu, 382
 Yenisey, 50
 Yenisüksün, 251
 Yenişabanlı, 157
 Yenitorunobası, 213
 Yeniyassıpınar, 405
 Yeniyaylacık, 198, 218, 245
 Yerebsun, 439
 Yergöğü, 390
 Yerköy, 10, 61, 92, 106, 234, 253, 264, 304, 383, 464
 Yerköylü, 102, 103
 Yesevî Tarikatı, 319
 Yesevi, 42, 106, 180, 201, 255, 256, 317, 374, 392, 414, 416, 425, 469, 470, 473, 475
 Yeşil, 435, 478
 Yeşilbağ, 66
 Yeşildere, 124, 130, 243, 314, 319, 399, 464
 Yeşilevler, 198
 Yeşilhisar, 33, 52, 56, 62, 64, 81, 115, 116, 118, 121, 125, 151, 181, 203, 206, 208, 210, 221, 222, 223, 225, 228, 230, 235, 239, 246, 269, 276, 289, 290, 297, 302, 310, 325, 328, 330, 332, 335, 336, 349, 352, 363, 405, 406, 420, 424, 428, 442
 Yeşilkent, 33, 231, 325
 Yeşilli, 274, 435
 Yeşilova, 31, 125, 389
 Yeşilöz, 142, 161, 409, 437
 Yeşiltepe, 101, 131, 276
 Yeşilyurt, 17, 116, 163, 207, 231, 371, 409, 433
 Yevanlı, 195
 Yevmül Hayr, 72, 177, 197
 Yıkılğan, 261, 420
 Yıkılmaz, 100
 Yılan Baba, 150
 Yılandı, 150
 Yılandıobası, 75, 150
 Yılanlı Baba, 472
 Yılanlı, 141, 150, 456, 472
 Yılanlıca, 150
 Yıldırım, 45, 100, 181, 273, 274
 Yıldırımlar, 428
 Yıldırımviranı, 114
 Yıldız, 37, 51, 52, 100, 210, 274
 Yıldızeli, 13, 15, 19, 20, 22, 52, 56, 62, 64, 70, 75, 82, 85, 92, 102, 105, 109, 114, 115, 118, 121, 127, 130, 146, 153, 154, 157, 160, 163, 164, 166, 168, 170, 175, 176, 186, 198, 206, 209, 210, 220, 221, 223, 224, 227, 229, 230, 232, 236, 237, 238, 243, 245, 262, 263, 267, 268, 270, 273, 278, 285, 289, 298, 300, 302, 310, 311, 312, 315, 322, 324, 325, 327, 330, 331, 332, 339, 342, 343, 346, 353, 355, 363, 365, 372, 377, 379, 389, 399, 402, 403,

- 405, 408, 409, 426, 428, 429, 430, 431,
432, 435, 438, 439, 472, 473, 475, 478
Yılmaz, 44, 50, 72, 100, 119, 139, 162, 273, 274,
278, 290, 312, 355
Yımak, 332
Yıva, 37, 52, 74, 89, 104, 115, 170, 185, 193,
220, 245, 250, 271, 293, 310, 360, 361,
378, 379, 380, 382, 389
Yıvahacı, 378
Yıvalı, 175, 350, 379, 382
Yıvalusan, 294
Yiğenek, 59
Yiğidir, 391
Yoğunpelid, 243, 415
Yoğunpınar, 79
Yoklaya, 405
Yolkaya, 92, 210, 238, 243, 302, 311, 435
Yomatı, 271
Yoncalık, 103
Yonuzoğulları, 100
Yoracalı, 287
Yorgalar, 261
Yortan, 70, 97, 204, 214, 253, 283, 363
Yozgat, 10, 22, 45, 46, 47, 52, 55, 57, 60, 62,
64, 67, 69, 82, 99, 100, 109, 110, 116, 127,
134, 141, 142, 146, 149, 151, 155, 159,
176, 181, 189, 197, 206, 220, 222, 223,
231, 237, 254, 258, 263, 264, 273, 274,
286, 288, 290, 304, 314, 316, 324, 348,
351, 360, 375, 383, 391, 401, 403, 407, 418,
419, 441, 460, 462, 463, 464, 465, 466
Yöbutkor, 195
Yörgüç Paşa, 99, 204, 232
Yugoslavya, 397, 404
Yukarıakören, 142, 412
Yukarıbarandere, 270, 360
Yukarıbarshan, 205
Yukarıbeyçayır, 405
Yukarıborandere, 270, 405
Yukarıcerid, 261
Yukarıçulha, 207, 267, 310
Yukarıçunkar, 67
Yukarıkecik, 146, 154, 426
Yukarıgöndelen, 219
Yukarıgörede, 23, 187
Yukarıhüyüklü, 100
Yukarıkabakulak, 72
Yukarıkale, 94, 220, 312
Yukarıkaragöz, 292, 337, 399, 405
Yukarıkavak, 316
Yukarıkayı, 57
Yukarıkızılçevik, 405
Yukarıkünye, 412
Yukarıpotuklu, 405
Yumak, 82, 113
Yumru, 138, 159, 358
Yumrucuk, 68
Yumrucuktaş, 85
Yumruçomak, 171, 361
Yumrukaya, 302
Yumurcak, 67
Yunak, 463, 464
Yunan, 397, 421
Yund dağı, 343
Yunus Emre, 474
Yunuslu Bölüğü, 253, 258
Yurgirkalesi, 110
Yurtçu, 52, 128
Yuskenboğazı, 334
Yusuf Hacı, 103
Yusuf Hakiki, 475
Yusuf Kethüda, 57, 69, 70
Yusufabdal, 99
Yusufçiftliği, 70
Yusufhanlı, 415
Yusuf-i Hakiki Baba, 471
Yusufkuyusu, 141
Yusuflar, 70
Yusufoğlan, 52, 160, 312
Yusufözü, 68, 69, 91
Yuva, 194, 207, 329, 378, 379, 399, 402, 473
Yuvacı, 379
Yuvacık, 277, 378
Yuvaçayırı, 378
Yuvağılı, 115
Yuvala, 378
Yuvalı, 118, 168, 378
Yüğü, 347
Yükseklı, 57, 69, 70, 274
Yünlüce, 157
Yünören, 100, 130, 401, 442
Yürecikli, 102
Yüreğir Nahiyesi, 79
Yüreğir, 37, 52, 58, 79, 104, 192, 197, 226, 253,
254, 348, 350, 351, 442
Yüreğirkebir, 348, 353
Yüreğirsagır, 348
Yüreçli, 183
Yürekli, 434
Yürüğü, 347
Yürük, 347, 461
Yüzbaşı, 375, 376
Yüzdeciyan, 102, 118
Yüzdepare, 143, 293, 296, 360, 361, 364, 374

Z

Zabaran, 85

Zağalı, 101

Zağferanlı, 128

Zakirli, 46, 164, 253, 293, 297

Zamantı Yörükleri, 440

Zamantı, 11, 12, 32, 35, 44, 78, 91, 92, 93, 94,
 95, 96, 100, 104, 107, 113, 120, 140, 148,
 151, 165, 172, 193, 203, 212, 213, 215,
 223, 233, 235, 240, 242, 246, 247, 261,
 289, 291, 322, 326, 327, 330, 346, 368,
 369, 383, 384, 387, 398, 408, 418, 422,
 424, 428, 434, 435, 440, 464, 479

Zanga, 231

Zara, 20, 21, 23, 24, 56, 61, 62, 66, 68, 78, 79,
 82, 87, 89, 94, 98, 107, 110, 111, 112, 123,
 129, 130, 132, 141, 142, 144, 145, 147,
 149, 158, 159, 163, 165, 173, 178, 180,
 181, 182, 186, 191, 194, 195, 198, 203,
 207, 214, 217, 218, 220, 223, 224, 225,
 233, 238, 241, 243, 244, 253, 257, 261,
 274, 275, 279, 285, 296, 298, 311, 312,
 313, 317, 321, 322, 327, 328, 330, 331,
 333, 335, 344, 349, 353, 362, 376, 381,
 386, 392, 393, 394, 395, 399, 402, 405,
 408, 411, 415, 416, 417, 418, 420, 433,
 438, 440, 442, 469, 472, 474, 475, 476, 479

Zaza, 120, 132, 136, 182, 189, 190, 386, 413,
 414, 415, 416, 459

Zazaoglu, 415

Zekeriya, 253, 414

Zekeriyalı, 103, 265

Zekeriyavirani, 287

Zelleci, 82

Zengen, 220

Zengi Ata, 120, 231

Zengi Baba, 231

Zengi, 120, 230, 231, 388

Zengibağı, 178, 231, 377

Zerikanlı, 293, 296, 417

Zeybek, 433

Zeyne, 293, 294, 296

Zeynettin, 45, 94, 127

Zılanlı, 415

Zile, 68, 143, 148, 206, 287, 288, 290, 322, 325,
 326, 361, 363, 372, 373, 408

Zilif, 85

Zilkar, 56, 136, 144, 158, 191, 218, 293, 349,
 399, 400, 418

Zimtekli, 181, 183, 415

Zincirdere, 165

Ziniski, 14, 70, 71, 79, 156, 234, 279, 345, 378,
 408

Zinnunoğlu, 47, 100, 101

Zirkanlı, 79

Ziveli, 79

Ziyaret, 85, 97, 462, 475, 476

Ziyaretağı, 355, 364

Ziyaretöbrüğü, 383

Zoğan, 211

Zohane, 380

Zor, 107, 397, 412

Zoroğlu, 412

Zülfî Karelci, 442

Zülkadriye Yörükleri, 127

Zülkadriye, 9, 11, 25, 32, 47, 127, 441

Zülüflü Kız, 476

Zünnunoğlu, 114, 453, 460

